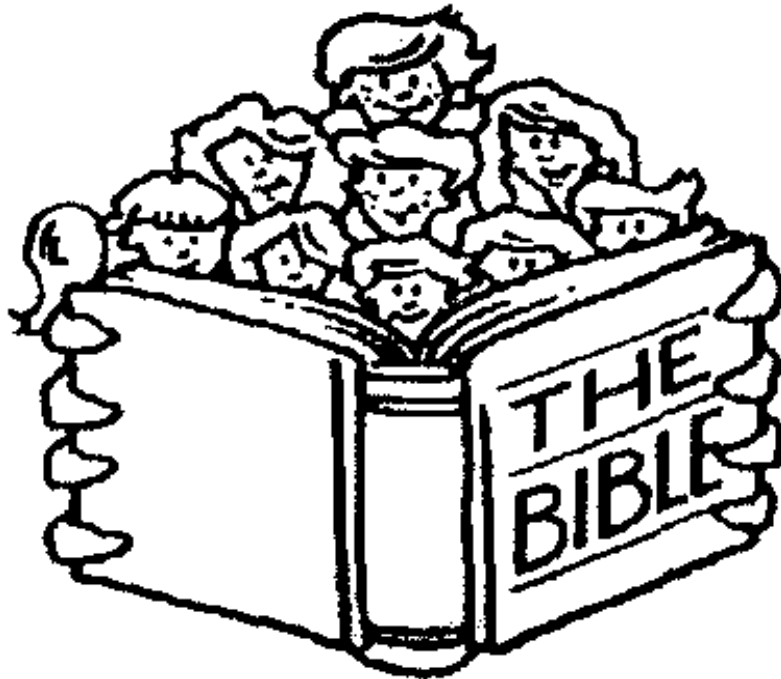

දළ සටහන් බයිබලය

ස්ටීව් ෆ්ලව්

හදින්වීම

විස්තර කර ඇති බයිබලය බයිබලයේ සම පෙනක් සඳහාම ඉක්මන් යෙහු කිරීමක් සපයයි. විමර්ශන පෙනක් ලෙස එය පෙනත් කර්තෘසහ අරමුණ පිළිබඳ සීමිත පසුබිම් තෙරතුරු, කෙටි දළ සටහනක් සහ ප්‍රධන තේමාවන් ලබාදෙයි. ඔබට වඩක් සවිස්තරත්මක අධ්‍යයනයක් අවශ්‍ය නම් වෙනත් විවිධ The Bible Way Online පිටුම් වෙන යෙහු කෙරෙන පද සටහන් ද ඇත.

ඔබේ පුද්ගලික බයිබල් අධ්‍යයනයේදී, බයිබල්වේ ප්‍රකාශනයේ ලේඛකයන් ඇතුළු දේශකයෙකුගෙන්, දේවග්‍රන්ථවරයෙකුගෙන් හෝ සම් ලේඛකයෙකුගෙන් අදහස් පිළිගන්නාවක වඩා, ඔබේ බයිබලයෙන් කෙලින්ම කියවීමට, සමහරවිට එක අනුවද එකකට වඩා කියවීමට ඔබව දිරිමත් කරනු ලබයි.

කෙටියෙන් දක්වා ඇති බයිබල් පඬුම් අනුවර්තනය කරන ලද්දේ ස්ථිති ආලෝකයේ බයිබල් අධ්‍යයන මඟකරු වන පෙන දෙස බලන්න" යන පෙතෙන් "අල් මක්සි විසින් "සුළු අනාගතවක්තවරුන්ගෙන් "" යනුවෙන් හඳුන්වෙන සුළු අනාගතවක්තවරුන් හඳුණු විටය.

බයිබල්වේ ප්‍රකාශනය වෙනස් කිරීමකින් තොරව ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කිරීමට අවසර ලබාදෙයි.

පඬුම්@thebiblewayonline.com හි අපට ලියන්න

<http://www.thebiblewayonline.com> හි අප වෙත පිවිසෙන්න

2010 ජූලි මස සංගොඨනය කරන ලදී

පෙණේ පළමු බල්ම

හඳුන්වීම: අධ්‍යයනය පිටුපස ඇති මූලික සබක කිහිපයක්:

මෙහෙයුම - මෙහෙවර වන්නේ මුළු බයිබලයම සමීක්ෂණය කර ජීවිත කලය පුරම අධ්‍යයනය සඳහා පදනමක් පිහිටුවීමයි.

පෙළඹවීම - අභිප්‍රේරණය වන්නේ ශුද්ධ ලියවිල්ලේ ගිවිසුම්, අඛණ්ඩතාව සහ වර්තන වර්ධනය වඩා හොඳින් අවබෝධ කර ගනීමට අපට උපකාර කිරීමයි.

කර්මය - මෙම ක්‍රමය කෙලින්ම බයිබලය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ඇත. අපගේ අධ්‍යයනයේදී බයිබලය ප්‍රථමික වන අතර මෙම සටහන් ද්විතීයික වේ.

I. බයිබලය පිළිබඳ මූලික කරුණු:¹

පිළිතුර - බයිබලය යනු පුද්ගලයන් 40 දෙනෙකු විසින් වසර 1600ක කලයක් පුරා ලියා ඇති පෙණ 66ක එකතුවකි.

1. එහි කෙටි මූලික ලියා ඇත්තේ හෙබ්‍රෙව්, ග්‍රීක සහ ඇරමයික් යන භාෂා තුනෙනි.
2. දෙවියන් වහන්සේ සමූහ නරකිතම මිනිසුන් - ධීවරයන්, එඬේරුන්, කවියන්, අනාගතවක්තවරුන්, රජවරුන්, වෛද්‍යවරුන් යනාදී - ඔහුගේ කතුවරුන් ලෙස භවිත කළහ.
3. එය එක් කේන්ද්‍රීය පණිවිඩයක් සඳීමට කපී පෙනෙන එකමුතුවක් සමඟ ඒකබද්ධ වේ.

B. බයිබලය පරුණ සහ නව ගිවිසුම් වලට බෙදා ඇත.

1. පරුණ ගිවිසුම:

- ඒ. දෙවියන් වහන්සේ ආරම්භය හෙළි කරයි - මව්ම, මිනිසාසහ මිනිසගේ පහස (කරුලේල). (උත්පත්ති 1-3:19)
- බී. සියලු මනුෂ්‍ය වර්ගයාමුදවගනීමට සහ ආශීර්වාද කිරීමට දෙවියන් වහන්සේගේ ගිවිසුම බෙදාහැරී. (උත්පත්ති 3:15; 12:1-3)
- c. මූලික වශයෙන් අවධානය යෙමු කරන්නේ දෙවියන් වහන්සේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළින් මිදීම ගෙන ඒමට තෙත්භන් මිනිසුන් වර්ගයක් ලෙස යුදෙව්වන්ව යෙදාගනීමයි. (නික්මයම 19:4-6; 34:27)
- ඈ. මෙම සස්ගේ ව්‍යවස්ථාව, යුදෙව්වන් සමඟ ඇතිකරගත් ගිවිසුම, ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ පමිණීම, කුරුසිය මත උන්වහන්සේගේ වන්දිගෙවීමේ පූජාව සහ උන්වහන්සේගේ උන්ථනය සමඟ සම්පූර්ණ වේ. (මතෙව් 5:17; රෙඹ් 7:4-6; ගලති 3:23-25; සහ හෙබ්‍රෙව් 9:15-17)
- ඊ. අපේ අධ්‍යයනයට නවමත් වටිනවා(රෙඹ් 15:4; II කෙරින්ති 10:11)
- f. පහත ආකාරයට බෙදිය හැකි හෝකණ්ඩගත කළ හැකි පෙත් 39ක් අඩංගු වේ.
  - [1] නීතිය (පෙත් 5): උත්පත්ති-ද්විතීය කථාව
  - [2] ඉතිහාසය (පෙත් 12): ජෙෂුවා- එස්තර්
  - [3] කවි (පෙත් 5): ජෙබ්-සෙලුමන්ගේ ගීතය
  - [4] ප්‍රධාන අනභනවක්තචරුන් (ග්‍රන්ථ 5): යෙසෂාසාඩ්නියෙල්
  - [5] සුළු අනභනවක්තචරුන් (පෙත් 12): හෙෂියාමලක්

2. අළුත් ගිවිසුම නව ගිවිසුම ලෙසද හඳුන්වේ

- ඒ. නව ගිවිසුම ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළින් ලබාදී තිබේද? (යෙරෙමියා 31:31-35; I කෙරින්ති 11:25; හෙබ්‍රෙව් 9:15)
- බී. දෙවියන් වහන්සේගේ එළිදරව්ව සහ කමුත්ත සියලු ජනයාසදහාද? (මර්ක් 16:15-16; ගලති 3:27; එපීස 2:11-22)
- c. යේසුස් ක්‍රිස්තුස් ගන අප දන්නාදේ, අපගේ ගලවීම සදහාමුහුගේ සලස්ම සහ අපගේ ජීවිත සදහා ඔහුගේ කමුත්ත සපයයි. (පහත II. C. බලන්න)
- ඈ. පහත ආකාරයට බෙදිය හැකි හෝකණ්ඩගත කළ හැකි පෙත් 27ක් අඩංගු වේ.
  - [1] ශුභඛංචි (4 පෙත්): මතෙව් - ජෙණි
  - [2] පල්ලියේ ඉතිහාසය (1 පෙත): ක්‍රියා
  - [3] Pauline Epistles (පෙත් 13): Romans - Philemon
  - [4] සමන්ත ලිපි (පෙත් 8): හෙබ්‍රෙව් - ජුඩ්
  - [5] අනචකිය (1 පෙත): එළිදරව්ව

II. බයිබලය පිළිබඳ මූලික කරුණු:

පිළිතුර. බයිබලය “දෙවියන් වහන්සේ විසින් ප්‍රශ්න කිරීමට ප්‍රශ්න කරන ලද” හෝ “ආනුභවයෙන්” ඇත. - “සියලු ශුද්ධ ලියවිලිල දෙවියන් වහන්සේ ආශ්වස කරන ලද අතර, ඉගන්වීමට, තරවටු කිරීමට, නිවරදි කිරීමට සහ ධර්මිෂ්ඨකම පුහුණු කිරීමට ජරයෙස්තවත් වේ, එවිට දෙවියන් වහන්සේගේ මනුෂ්‍යයාසම යහපත් කිරීමක් සදහාම හෙඳින් සුදනම් වනු ඇත.” (II තිමෙති 3:16-17)

- 1. දේවනුභවයෙන් මෙම ප්‍රකාශය ශුද්ධ ලියවිලිල පුරම දක්නට ලබයි. (II පේතස් 1:21; II සමුවෙල් 23:1-3; යෙරෙමියා 1:9; මීකා 8; ක්‍රියා 1:16; II කෙරින්ති 14:37, ආදිය)
- 2. ආස්වදය යනු නෙචර්දීම සහ අනියත බව ය
- 3. දෙවියන් වහන්සේ මනව ලේඛකයන්ට ආනුභවය දුන් ආකාරය වෙනස් විය:
  - ඒ. වචන ප්‍රකාශ (නික්මයම 20 සහ එළිදරව් 2-3)
  - බී. දර්ශන (ක්‍රියා 10:9-16)
  - c. පුද්ගලයෙකුගේ පර්යේෂණ හෝ අධ්‍යයනය මෙහෙයවීම. (ලුක් 1:1-4)
  - ඈ. නෙචර්තාආකාරවලින් (I කෙරින්ති 11:23)

B. බයිබලය දෙවියන් වහන්සේගේ සම්පූර්ණ, හෙළිදරව් කරන ලද සහ වෛෂයික කමුත්ත නියෙස්තය කරයි.

- 1. ඉතිහාසය පුරම දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ කමුත්ත වඩි වඩියෙන් හෙළි කළේය. (යෙරෙමියා 31:31-34; හෙබ්‍රෙව් 1:1-2; යෙහන් 16:12-13; ක්‍රියා 2:4; II කෙරින්ති 13:8-10)

2. සේසුස් ප්‍රේරනයන්ට පෙණරන්දු වූයේ දෙවියන්වහන්සේගේ ආත්මය ඔවුන්ව "සියලු සත්‍යයට" (එනම් - සියලු හෙළිදරව් කරන ලද සත්‍යය - යෙෂන් 13:16) ඔවුන්ගේ ජීවිත කලය තුළ මග පෙන්වන බවයි.
3. ශුද්ධ ලියවිල්ල ලබාදීමේ කලාතුරක අවසානය ආසන්නයේ, ප්‍රේරනයන් බෙරු හෙළිදරව් කිරීමටදී ආරක්ෂාවට ඇදහිලිවන්නන්ට කීවේය. "නමුත් අප හොස්ට්වර්ගයේ සිට පමුණෙන දේවදූතයෙකු අප ඔබට දේශනාකළ ශුභඛණ්ඩය හඳු වෙතත් ශුභඛණ්ඩයක් දේශනාකළත්, ඔහු සදකලිකවම හෙළාදැකිනු ලබනවා අප දනටමත් පවසානු පරිදි, දන් මම නවතත් කියමි: ඔබ පිළිගත් දෙයට වඩා වෙනත් ශුභඛණ්ඩයක් යමෙකු ඔබට දේශනාකරන්නේ නම්, ඔහු සදකලිකවම හෙළාදැකිනු ලබනවා (ගලති 1:8-9)

C. බයිබලය අපි ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව සහ ඔහු ලබාදෙන ගලවීම ගන දනගත් ආකාරයයි.

1. සේසුස් වහන්සේ ගන ලෙකික ඓතිහාසික යෙමු කිහිපයක් තිබේ.²කෙසේවෙතත්, ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ මනස සහ ක්‍රියාව පිළිබඳව දේවතුභාවයෙන් යුත් වර්තමාන අපට ලබාදෙන එකම මූලාශ්‍රය බයිබලයයි. (පිලෙමෝන් 3:8-10; 1 පේතස් 2:21)
2. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ කෙරෙහි කෙනෙකුගේ ඇදහිල්ල මුල් බස ඇත්තේ ඔහු ශුද්ධ ලියවිල්ල තුළින් ඉගෙන ගන්නාදේ මතය. (රෝමී 1:16-17; 10:17)

D. දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය කෙනෙකුගේ ජීවිතයේ දිශාව සහ ගමන් මග සකසයි.

(ගීතාවලිය 119:105; II පේතස් 1:19; හිනෙස්දේශ 3:5-6)

E. බයිබලය සමන්ත මිනිසා තේරුම් ගත හකිය.

1. බයිබලය සම කෙනෙකුටම කියවූයේද ආනුභූති අපේක්ෂාවන් එකල පෙණු හඹවලින් ලියාදැන.
2. ඇදහිලිවන්නන් වචනය සෙවීමට සහ පෙණුණය කිරීමට දිරිගන්වනු ලබයි. (I පේතස් 2:2)
3. පවුල්ව ඔහුගේ ලිපි විශල ප්‍රේක්ෂක පිරිසකට කියවීමට අවශ්‍ය විය. (cf. I තෙසලෝනික 5:27; කෙණලස්සි 4:16)
4. ඔබට සහ මට දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය තේරුම් ගනීමට නොහකි නම්, එය දෙවියන් වහන්සේ සමඟ බලය හොඳින් උභතෙණ්කභීකයක් ඇති කරයි.

උත්පත්ති

හඳින්වීම: උත්පත්ති පෙන වීර කඛයක්, මහාපරිමණ නඩයකි. මිනිසාගේ පසයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දෙවියන්වහන්සේගේ යහපත් මවිල්ල ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඇඹුල් වී ඇති බව අපි දකිමු. කෙසේ වෙතත්, වටුණු මිනිසාබේරාගනීමට සහ නවත යථාතත්වයට පත් කිරීමට දෙවියන් වහන්සේගේ සදකලික සලස්ම දිග හඹරන්නට පටන් ගන්නාආකාරය ද අපට පෙනේ.

නම:

1. උත්පත්ති යනු සම්භවය හොඳාරම්භයයි
2. උත්පත්ති පෙණේ මුල් වචන හතර වන්නේ "ආරම්භයේ දෙවියන් වහන්සේ" යන්නයි.

කර්තෘකතුවරයාමණ්සස් ය.

1. නව ගිවිසුම ඔහුව පංච පුස්තකයේ කතුවරයාලෙස සලකයි. (මතෙව් 19:8; යෙෂන් 5:46-47; ක්‍රිය3:22; රෝමී 10:5)
2. ඔහුගේ මරණය පිළිබඳ වර්තමාන පසුකලීන ලේඛකයෙකු විසින් එකතු කර තිබිය යුතුය. (ද්විතීය කථාව 34)

අරමුණ සහ ජර්ධන පණිවිඩය:

1. උත්පත්ති පෙන නිවර්දිව "ආරම්භක පෙන" ලෙස හඳින්වේ, මන්ද එය සම්බන්ධ වන්නේ:
  - ඒ. විශ්වයේ සම්භවය. (1:1-25)
  - බී. පුරුෂයාගේ හාස්ත්‍රියගේ සම්භවය, විවභය සහ නිවස. (1:26-2)
  - ස. පසයේ භාමරණයේ මූලාරම්භය. (3:1-7)

ඇ මනුෂ්‍යත්වය මුදවාගැනීමට දෙවියන්වහන්සේගේ පෙණරන්දුවේ මූලධර්මය. (3:8-24)

ඊ. පූජකවී මූලධර්මය. (4:1-15)

f. ශිෂ්ටචරයේ මූලධර්මය. (4:16-9:29)

g. විවිධ භක්ෂයන් ජනීත්ගේ සම්භවය. (10-11)

h. හෙබ්‍රෙව් ජනීගේ සම්භවය විශේෂයෙන් තෙර්ඟන් ජනතාවක් ලෙස මෙසියස් ලෙකියට පමුණෙනු ඇත. (15-20)

2. උත්පත්තියෙන් මිදීමේ මහාකථාව සඳහා වේදිකාව සකසයි.

I. පෙණේ දළ සටහන(උත්පත්ති මවුලේ සිට යෙෂුස්ගේ කලයේ හෙබ්‍රෙව් ජනයා ජීවත්වීමට පමුණීම දක්වා වූ ඓතිහාසික කල පරිච්ඡේදය ආවරණය කරයි.)

A. ලෙකිය මවුම සහ මනව වර්ගයන්ගේ ආරම්භය. (1:11-11:32)

1. මිනිසුන් නිවස ලෙස විශ්වය නිර්මාණය වීමත් සමඟ උත්පත්ති පෙන වීම වේ. (1:1-2:3)

2. නිර්මාණය තුළ මනුෂ්‍යත්වයේ ස්ථානය වෙත අවධානය ඉක්මනින් යෙමු වේ. (2:4-25)

3. පහසු ලෙකියට ඇතුළු වන අතර වටිමේ ප්‍රතිවිපක ගත අපි ඉගෙන ගනිමු. (3:1-4:26)

4. පව් වඩුම නිසා ගංවතුරෙන් දෙවියන් වහන්සේ පෙණෙහි පහසුත් පවිත්‍ර කළ සේක. (6:1-9:29)

5. නෙඞ්‍යහ ඔහුගේ පවුලේ අය මිනිස් වර්ගයන්ගේ පවුල්වට සහ පව්විය නවත ජනකීර්ණ කිරීමට මර්ගයක් විය. (10:1-11:32)

B. ආබ්‍රහම්ගේ ජීවිතය. (12:1-25:18)

1. දෙවියන් වහන්සේ ආබ්‍රම් කඳවැටුණු සහ ඔහුගේ පරම්පරාව සමඟ ගිවිසුමක් ඇති කර ගත් සේක. (12:1-14:24)

2. ගිවිසුම එහි ලකුණ ලෙස වර්මච්ඡේදනය සමඟ නහවුරු කරන ලදී. (15:1-17:27)

3. සෙසුදමිහි සිදුවීම්වලින් දකිය හැකි පරිදි පහසු දිගටම පවතුනි. (18:1-19:28)

4. ආබ්‍රහම් පව්අබ්‍රමෙලෙක්ට විරුද්ධව ලජ්ජාහීලී ලෙස කියාකළේය. (20:1-18)

5. දෙවියන් වහන්සේ තම පෙණරන්දුව ඉටු කරන තෙක් වසර ගණනාවක් බලාපොරොත්තු වූ පසු, ඊසක් ආබ්‍රහම් සහ සර්ව දඩ උපත ලබීය. (21:1-34)

6. ඊසක්ව පූජක ලෙස ඔප්පු කරන ලෙස දෙව් ඔහුට පවසා විට ආබ්‍රහම්ගේ ඇදහිල්ල දඩ ලෙස පරීක්ෂාව ලක් විය. (22:1-19)

7. ඊසක් රෙබෙකාව විවාහ කරගනී, ඒ පිළිබඳ වෙනත් වර්තමාන කියවන්නෙමු ඒබ්‍රහම්. (22:20-25:18)

C. අයිසක් සහ ඔහුගේ පවුලේ ජීවිතය. (25:19-26, 35)

1. ඊසක්ට දඩ ඒසව් සහ යකකම් උපත ලබයි (25:19-28), වඩිමහල් තනන්තාවයන්ගේ කුලදුල්කම බලයට විකුණයි. (25:29-43)

2. ඔහුගේ පියාකලින් කළක් මෙන්, ඊසක් II අබ්‍රමෙලෙක්ට රැවටුවේය. (26:1-16)

3. ඊසක් ගවුමකට මුහුණ දෙන අතර, ඒසව්ගේ විවහයන් ඔහුගේ දෙමසියන්ගේ අප්‍රසාදයට හේතු වේ. (26:17-35)

D. යකකම්ගේ ජීවිතය. (27:1-28:22)

1. යකකම් තම පියා රවටාවයන්ගේ සහෙදුරයන්ගේ ආශිර්වාදය සෙවකම් කර, පිටුවහල් කිරීමට ඔහු පලයමට මඟ පෙන්වේය. එහිදී ඔහුට ස්වමින් වහන්සේ මුණගසුණු අතර ආබ්‍රහම් සමඟ දෙවියන්වහන්සේගේ ගිවිසුම අලුත් කළේය. (27:1-28:22)

2. පිටුවහල්ව සිටියදී, යකකම් ලෙයසහ රේවල් සමඟ විවාහ වූ අතර ඊශ්‍රායෙල් ජනීයට බිහි වූ විශාල පවුලක් ආරම්භ කළේය. (29:1-36:43)

ඊ. ජෙසුස්ගේ ජීවිතය. (37:2-50:26)

1. ජෙසුස්ගේ ළමාකලය (37:1-26) සහ නමර් සමඟ යුද්ධයේ අත්දැකීම්. (38:1-30)

2. ජෙසුස්ගේ වහල්භාවයට විකුණනු ලබන අතර දෙවියන් වහන්සේ විසින් ඔහුව තනතුරුවලට පත් කරන ලද අතර එමඟින් ඔහුට ඊජිප්තුව සහ ඔහුගේ පවුල සහිත්තෙන් බේරාගැනීමට හැකි විය. (39:1-41:57)

3. වසර ගණනාවකට පසු ඔහුගේ පවුලේ අයව නෙදක සිටි ජෙෂ්ෆ් ඔවුන් සමඟ නවත එක් වේ. (42:1-50:26)
4. ඉශ්රායෙල්වරුන් ඊජිප්තුවේ සමඳ්ධමත් වීමත් සමඟ උත්පත්ති පෙන අවසන් වේ.

II. පෙණේ ජරධන තේමන්

A. මවීම: සියල්ලේ ආරම්භය

1. උත්පත්ති 1-2 කතාව කියයි: දෙවියන් වහන්සේ සරලව දින හයකින් ලෙකිය නිර්මාණය කළ අතර, සම දිනකම අවසානයේ දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ කණිය යහපත් බව ප්‍රකාශ කළේය.
2. මවීමේ දෙවියන් වහන්සේගේ මනිමය හාමනිමය ජරකණ කරයි. (ගීතාවලිය 19:1; රෙඹ 1:20)
3. මවීමේ දෙනවත්තව හඹන කිරීමේ වගකීම දෙවියන් වහන්සේ මනුෂ්‍ය වර්ගයට පවරා ඇත. (1:28; 2:15)
4. පච්චිය රැකලාගනීමට අපට නිබෙන්තේ මෙතනරම් පුදුමකර වගකීමක්ද?
5. උත්පත්ති 1-11 දේවල්වල ආරම්භය පිළිබඳ නිවරදි වර්තමාන ලෙස අපට විශ්වාස කළ හැකිද?
 ඒ. ලිබරල් විද්වතුන් මෙම පරිච්ඡේද "හෙබ්‍රෙව් මිථ්‍යාව" ලෙස නම් කරයි.
 බී. නමුත් ශුද්ධ ලියවිල්ල උත්පත්ති 1-11 ඓතිහාසික ලෙස සලකයි.
 (නිකමයම 20:11; රෙඹ 5:12-14)

B. මිනිසුන්ගේ සුවිශේෂත්වය.

1. 6 වන දින දෙවියන් වහන්සේ සතුන් සහ ආදම්ව මව්වා
2. නමුත් මිනිසාදෙනෙක් සතුන්ට වඩාවෙනස් විය; ඔහු වෙනස් විය.
 ඒ. දෙවියන් වහන්සේගේ ස්වරූපයෙන් හෙසමනත්වයෙන් මවනු ලබුවේ මිනිසාය. (1:26-27)
 බී. දෙවියන් වහන්සේ සියලු ජීවීන්ට ජීවය ලබාදුන් නමුත් මිනිසාට පමණක් සදාකාලික ආත්මය (සමහර විට ආත්මය ලෙස හඳින්වේ) ලබාදුන්නේය.
3. මිනිසාදෙවියන් වහන්සේ උදෙසාම වැනැන, ජරනිවඳ දක්වීමට හැකි අතර, ඔහුගේ මවුමිකරු ජරනිකෂේප කිරීමට ද හැකි විය.

C. මනුෂ්‍යයන්ව නිර්මාණය කර ඇත්තේ දෙවියන්වහන්සේගේ ස්වරූපයෙන් බවින්, සම කෙනෙකුටම ගෙවිය හැකිවල වටිනාකමක් තිබුණි.

1. මනුෂ්‍යයන්වනානිසාදෙවියන් මිනීමච්ච තහනම් කළේය. (9:6)
2. මනුෂ්‍යයන් සඳී ඇත්තේ දෙවියන් වහන්සේගේ ස්වරූපයෙන් බවින්, අප දෙනෙක් මිනිසුන්ට ශාස කිරීම හා පහත් කිරීම නෙකළ යුතුය. (යඹකඹ 3:9)

D. විවභයේ ආරම්භය සහ නිවස.

1. අවිනිශ්චිත කලයක් ආදම් වෙනත් මිනිසෙකුගේ ඇසුරක් නෙමනිව උයනේ ජීවත් විය. (2:18; 21-25)
2. මිත්‍රත්වය මූලික මිනිස් අවශ්‍යතමයක් ලෙස ශුද්ධ ලියවිල්ල පුරාතිරූපණය කෙරේ.
3. දෙවියන් වහන්සේ ආදම්ගේ මිත්‍රත්වයේ අවශ්‍යතමය සපුරාලීමට තෙඹ්ගත්තේ ආදම්ගේ අනුපිටපත නිර්මාණය කිරීමෙන් නෙම, නමුත් ආදම්ගේ ප්‍රතිවිරුද්ධ දෙය සහ ඔහුගේ අනුපුරකය නිර්මාණය කිරීමෙනි.
4. විවභය සදහාදෙවියන්වහන්සේගේ සලස්ම වූයේ පුරුෂයාසහ ස්ත්‍රිය පියාසහ මව් අත්හර, එකිනෙකා සමඟ එක්සත් වී එක මංසයක් වීමයි.

E. පෘෂය ලෙකියට ඇතුල් වූ අතර, මිනිසුන්ගේ වචීම සිදු විය. උත්පත්ති 3 මෙම බේදජනක කතාව කියයි.

1. සතන් සර්පයාමර්ගයෙන් ඒවගේ සිත තුළ සකයක් ඇති කළේය. (3:1-5)
2. ආදම් සහ ඒව දෙවිට අකීකරු වීමට තීරණය කළ නිසාඔවුන්ගේ පරිපූර්ණ නිවස දෙදරාගණ් දෙවි සමඟ තිබූ අසීමිත සබදතම බිඳ වටුණා
 ඒ. පෘෂය යනු අපගේ ජීවිත සදහාදෙවියන්වහන්සේගේ අභිප්‍රභ ප්‍රතිකෂේප කිරීමයි.
 බී. ආදම් සහ ඒව ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ කේන්ද්‍රස්ථනය වීමට දෙවියන් වහන්සේ හර වෙනත් දෙයකට ඉඩ හර්ගේය.
3. පෘෂය මිනිසාපහත් කර ඔහුගේ සබදතමකඛකප්පල් කළේය:
 ඒ. වෙනත් මිනිසුන්.
 බී. ඔහුගේ විශ්වය, ස්වභවය සමඟ.

c. අපීම - දන් අපි සකය, බිය, කලකිරීම, කෞසඛ,
මනසික අවපීඩනය, රෙඹ සහ මරණය.

ඇ දෙවියන් වහන්සේ - පෘභ අපව දෙවියන් වහන්සේගෙන් ඇත් කර වෙන් කරයි.

4. වචීමේ මෙහෙයුන් සිට පෘභයේ මරණික බලපෑම් ශුද්ධ ලියවිල්ලේ ප්‍රධන තේමඛකි.

ඒ. මූලික වශයෙන්, පෘභය හඳුයඛබයකි. (උත්පත්ති 6:5; යෙරෙමියා 17:9)

බී. ආදම් සහ ඒවගේ සිටම මිනිසුන් තම පෘභයේ වරද සහ පෘභයේ ප්‍රතිවිපක මග හඳීමට උත්සහ කර ඇත.

F. ගලවීමේ ආරම්භය.⁴

1. මනුෂ්‍යයන්ගේ පෘභය කිසිවිටෙකත් වෙනස් කළේ නහ, දෙවියන්වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ ස්වරූපයෙන් මවහන් මනුෂ්‍යයන්ට ප්‍රේම කරන බව.

2. කෙසේ වෙතත්, දෙවියන් වහන්සේට විරුද්ධව කරලිගසීමේ දඬුවම මරණයයි.

3. නමුත් දෙවියන් වහන්සේගේ දඬුවම තුළ පවාඔහුගේ කරුණඛ පහදිලි වේ.

4. දෙවියන් වහන්සේ ආදම් සහ ඒව හික්මවහන්තේ ඔවුන් පසුතවලි වී ගලවීම ලබීමට සහ පෘභයේ බරපතලකම අත් අයට පෙන්වීමට ඔවුන්ගේ සිහිකල්පනඛ ඇති කිරීමටයි. දෙවියන්වහන්සේ තවමත් අපව හික්මවන්නේ උන්වහන්සේ අපට ප්‍රේම කරන නිසඟ. (ද්විතීය කථඛ 8:5; හිතෙඡ්දේග 3:11-12)

5. ගලවීම පිළිබද පළමු පෙණරන්දුව උත්පත්ති 3:15 වේ.

6. ආබ්‍රහම්ගෙන් පටන්ගෙන, දෙවියන් වහන්සේ මුළු ලෝකයටම ගලවීම ලබාදෙන ජනියක් තෙඡ්ඟ ගත්තේය.

ඒ. දෙවියන් වහන්සේට අවගඟ වූයේ ඊග්‍රඟලය සෙසු මනුෂ්‍ය වර්ගයඛ ඔහුගේ පළමු මිෂනර්වරුන් වීමටයි.

බී. එයගලවුම්කරුවපමිණීමට නියමිතව තිබුණේ ඊග්‍රඟලයේ භරහඟ. ඊග්‍රඟලයට පමණක් කළ තෙහඛි වූ දේ කිරීමට දෙවියන් වහන්සේ තම පුත්‍රයථවූ සේක.

7. දෙවියන්වහන්සේට අවගඟ වන්නේ අපව ඔහුගේම ස්වරූපයෙන් අලුත් කර නවන ප්‍රතිෂ්ඨඟනය කිරීමටය.

(කෙණලඡ්ඡි 3:10; එපීස 4:24)

8. ඊග්‍රඟලයේ මෙන්, දෙවියන්වහන්සේට අවගඟ වන්නේ අප කඟුණක ආරඛනය දරන්නන් වීමයි දෙවියන් වහන්සේ - යේසුඡ් ක්‍රිඡ්තුඡ් වහන්සේ තුළින් ගලවීමේ රඡ්කීය තඟඟනිවරුන් වීමට.

9. "මක්නිසඳ ආදම් තුළ සියල්ලෙඡ් මිය යනවාසේම, ක්‍රිඡ්තුඡ් වහන්සේ තුළ සියල්ලන්ම ජීවත් කරනු ලඡ්බී." (I කෙඟ්නිති 15:22)

නික්මයම

හදින්වීම:නික්මයම පෙන කිතුනුවකුට නව ගිවිසුමේ පසුබිම ලෙස දන ගඡ්මට සහ තේරුම් ගඡ්මට ඇති එකම වදගන්ම පරණ ගිවිසුමේ පෙන විය හඛිය. එය ඊග්‍රඟලයේ ජනික ජීවිතයේ ආරම්භය සහ සීනයිහිදී මෙඡ්සඡ් මඡ්ගයෙන් ඊග්‍රඟලයේවරුන් සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම වඡ්තාකරයි. මෙම ගිවිසුම ඔහු ආබ්‍රහම් සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම වෙනුවට හෙඡ්ඉටු කළේ නහ.

නම-නික්මයම යන වචනයේ තේරුම පිටතට යම - පිටවීම යන්නයි.

කර්තෘ පෙන ලියාඇත්තේ මෙඡ්සඡ් විසිනි. (නික්මයම 17:14; 24:4-8; ගණන් කථඛ 33:1-2; ද්විතීය කථඛ 31:9, 22, 24)

- 1. ඔහු පෙණත් කේන්ද්‍රීය වර්තය වූ අතර එහි මූලික සිදුවීම් ඇසින් දුටු සක්ෂිකරුවෙකි.
- 2. ඔහු එය නිසකව ම වඟේ ලියාඇත්තේ වසර 40 ක විශ්මිත කලපර්වඡ්ඡේදය තුළ ය.

අරමුණ-පෙණත් පරමඡ්ථය වන්නේ දෙවියන් වහන්සේ ආබ්‍රහම් සමඟ ඇති කර ගත් මුල් ගිවිසුම සහ පෙණරන්දු වූ මෙසියඡ් පමිණෙන ගිවිසුමේ ජනියේ පසුකලීන වර්ධනය අතර සිදු වූ දේ පඞකයඟසමඟ බෙදා ගඡ්මයි. මෙඡ්සඡ් මඡ්ගයෙන් ඊග්‍රඟලයේවරුන් සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම එහි අරමුණ සම්පූර්ණ වූ විට එනම් මෙසියඡ්ගේ පමිණීමත් සමඟ ඉටු වනු ඇත.

I. පෙණේ පසුබිම

පිළිතුර - පෙන ආරම්භ වන්නේ අපි අවසන් වරට යඤකඛ්ගේ පවුල හඳු ගිය ඊජිප්තුවෙන්. (cf. උත්පත්ති 50:12-14)

1. ජෙෂ්ප් මිය ගොස් වසර දෙසිය හත්තළහක් ගත වී ඇත.
2. නික්මයම සඳහා විය හැකි දිනය ක්‍රි.පූ. 1450 පමණ වේ.
 ඒ. 1 රජවලිය 6: 1 අවසන්තේ සලමෙන් දේවමඤ්ඟඛ ගෙඹනඟාවසර 480 කට පසුවය
 ඊශ්‍රායලය ඊජිප්තුවෙන් පිට වූ පසු.
 බී. දේවමඤ්ඟඛ ඉදිකිරීම ආරම්භ වූයේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 967 දී පමණය.
 c. 967 ට වසර 480 ක් එකතු කළ විට අපට නික්මයම සඳහා ක්‍රිස්තු පූර්ව 1447 දිනයක් ලබේ.

B. නව නායකත්වය දැන් ඊජිප්තුවේ රජ විය.

1. ඊජිප්තුවේ හික්සෙස්ගේ පලනය යටතේ ජෙෂ්ප් බලයට පත් විය.
2. හෙබ්‍රෙව්වරුන් මෙන් හික්සෙස්චරුද සෙමිටික් සම්භවයක් ඇති අය වූහ.
3. ඔවුන් ආසන්න වශයෙන් 2160 සිට 1580 දක්වා ඊජිප්තුව පලනය කළහ.
4. ක්‍රි.පූ. 1580 දී ස්වදේශික ඊජිප්තුවරුන් විසින් හයික්සෙස්චරුන් තෙරපහරින ලදී.
 ඒ. නව පර්වජෙෂ්ප්ව "දන සිටියේ නත" යන අර්ථයෙන් ඔහු නම ජනියේ ඉතිහාසයේ එම කල පරිච්ඡේදය අගය නොකළේය.
 බී. හෙබ්‍රෙව් ජනිකයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් (දැන් මිලියන 2 සිට 3 දක්වා) නවත් විදේශීය ආක්‍රමණිකයෙකු සමඟ මිත්‍ර වනු ඇතැයි ඔහු බිය විය.
 c. හෙබ්‍රෙව්වරුන් මත දරුණු පීඩකාරී සලස්මක් ක්‍රියාත්මක වේ. (1:11-22)
 [1.] එය ආරම්භ වන්නේ වහල් ශ්‍රමයෙනි. (1:11-14)
 [2.] මෙම සලස්ම ළමයින් ඝනනය කිරීම දක්වන ඊජිප්තුවේ (1:15-22)

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය

A. නික්මයමේ මූලික පණිවිඩය වන්නේ ගලවීමයි.

B. එය නඟනුමේ සහ සංවර්ධනය කිරීමේ දෙවියන්වහන්සේගේ විශ්වඝවන්නකම පහදිලිව පෙන්වීම කරයි
 ආබිරහම් සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම.

C. මෙම පෙන මිනිසුන් කෙරෙහි දෙවියන්වහන්සේගේ ප්‍රේමපත්තිකල් පලනය සහ හෙළිදරව් කරයි
 ඔහුගේ අපේක්ෂිත අවසානය ගෙන ඒමට ජනීන්.

ඩී. දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟ ඊජිප්තුව වහල්භවයෙන් මිදීම ජේසුස් ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟ පසයේ වහල්භවයෙන් ගලවාගනීමේ පෙර නිමිත්තකි.

III. පෙණේ දළ සටහන

A. ගලවීමේ කතාව - නික්මයම 1-12:

1. පෙන ආරම්භ වන්නේ මෙඤ්සස්ගේ උපත සහ ඊජිප්තුවේ කුමරිය විසින් දරුකමට හදාගනීම පිළිබඳ කතාවෙනි. (2:1-10)
2. දැන් 40 හවිර්දී මෙඤ්සස් කෙසේ වී සිටින්නේ ඔහු සිදු වූ සිදුවීමක් නිසාය
 ඊජිප්තුවේ ජනිතයෙක් හෙබ්‍රෙව් වහලෙකුට පහර දෙන බව දැනුවේය. ඔහු ඊජිප්තුවේ ජනිතයා මරාමිදියන් දේශයට පලායයි. (2:11-15)
3. ඊළඟ අවුරුදු 40 තුළ මෙඤ්සස් ඔහුගේ මමණ්ඩිය වන ජෙත්‍රෙඤ්ගේ රැළේ එඬේරෙකු ලෙස සේවය කරයි. (2:16-25)
4. හෙබ්‍රෙව්වරුන් වහල්භවයෙන් මුදාගනීම සඳහා වන ඊජිප්තුවට පමිණෙන ලෙස දෙවියන් වහන්සේ මෙඤ්සස්ව දඳුවන පදුරකින් කඳුවයි. (3:1-4:31)
5. මෙඤ්සස්ගේ මූලික නිදහස ඉල්ලීමෙන් පසුව, පර්වජෙෂ්ප්වරුන්ගේ බර වඩා කරයි. (5:1-6:13)

6. ඉන්පසු දෙවියන් වහන්සේ දේශයට එරෙහිව දරුණු වසංගත දහයක් එවන සේක. (7:14-12:36)
7. ජනතාව ඔවුන්ගේ නික්මයම ආරම්භ කරයි. (12:37-51)

B. සීනයි වෙත ගමන - නික්මයම 13-19:

1. ඊජිප්තුවෙන් පිටව ගිය පසු, පර්මවකේසියට පත් වී ඊශ්‍රායෙල්වරුන් විනාශ කිරීමට ඔහුගේ රළු යවයි. (14:1-13)
2. දෙවි ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ට එගෙඩ වීමට ඉඩ දෙමින් රතු මුහුදේ ජලය කෙටස් කරයි. පර්මවකේසියේ අශ්ව රළු පසුපස යමට උත්සාහ කරන විට, ජලය ඔවුන් මතට කඩා වැටේ. (14:14-31)
3. මෙඬ්සස් සහ ඔහුගේ සහෝදරය මීරියම් ඔහුගේ ගලවීම ගන සමීදණන් වහන්සේට ප්‍රශංසා ගී ගයති. (15:1-21)
4. රතු මුහුදේ සිට පසයේ කන්තරය දක්වාමත් කිරීම (නික්මයම 15:22-16:1), මිනිසුන් ආහාර භාජලය නෙමුනිකම ගන මසිවිලි නගන්නට පටන් ගත්හ. (16:2-3)
5. ඔවුන්ගේ මසිවිලි නඟීමට දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ට මෙසේ ප්‍රතිචාර දක්වීය.
ඒ. මන්තා(16:4-36)
බී. රෙගිඩිම්හි ජලය. (17:1-7)
6. දෙවියන් වහන්සේ අමලෙක්වරුන් කෙරෙහි ද මහත් ජයග්‍රහණයක් ලබාදුන් සේක. (17:8-16)
7. ජෙත්‍රෝ මෙඬ්සස් මමණ්ඩිය), ඊශ්‍රායෙල්වරුන් සමඟ එකතු වී ජනතාව සංවිධානය කිරීමට සහ විනිශ්චයන් කිරීමට මෙඬ්සස්ට උපදෙස් දෙයි. (18:1-27)
8. ඔවුන් සීනයි වෙත පමිණ නීතිය පිළිගනීමට සූදනම් වෙති. (19:1-25)

C. සීනයි හි - නික්මයම 20-40

1. දස පණන් දෙනු ලැබේ. (20:1-17)
2. සිවිල් නීති මලකක් ලබාදී ඇත. (20:18-23:19)
3. ගිවිසුම තහවුරු කර ඇත. (24:1-18)
4. මණ්ඩපය ඉදිකිරීම සහ ගඟ භණ්ඩ සදහාද පදෙස් ලබාදී ඇත. (25:1-27:21)
5. පූජක වස්ත්‍ර, මණ්ඩපයේ සේවය සහ සබන් නිරීක්ෂණය සදහාද පදෙස් ලබාදී ඇත. (28:1-31:18)
6. මෙඬ්සස් කන්ද උඩ සිටින විට, සෙනඟ රන් වසු පටියෙකු සදානමස්කර කරති. (32:1-33:23) රන් වසු පටියෙහි විනාශයෙන් පසු දෙවියන් වහන්සේ සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම අලුත් වේ. (34:1-35)
7. මණ්ඩපය ඉදිකිරීම සහ එහි ගඟභණ්ඩ පිළිබඳ විස්තරය විස්තර කර ඇත. (35:3-40:33)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්

A. මුදාහරීම

1. අපෙන් බෙහෝදෙනෙක් නික්මයම සමඟ සම්බන්ධ කරන වචන භතර නම්, "මගේ මිනිසුන්ට යන්න දෙන්න!"
2. දෙවියන් වහන්සේට පමණක් මහිමය ලබිය හැකි ආකාරයෙන් ගලවීම සිදු විය. (නික්මයම 3:14)

B. පණ්කු උත්සවය

1. පණ්කු උත්සවය ආරම්භ වූයේ 10 වන වසංගතය සමඟිනි - පළමු උපන් අයගේ මරණය.
2. දෙවි ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ගේ කුලුදුල් දරුවන්ව "පසුකර දම" ආරක්ෂාකිරීමට සලස්මක් සපයුවා(නික්මයම 12)
3. නික්මයම සිහිපත් කිරීම සදහාපණ්කු උත්සවය සහ මුහුන් නෙදුමු රෙඛි මංගල්‍යය එදාසිට එකට පවත්වන ලදී. (cf. නික්මයම 23:15)
4. පණ්කු ජර්නිරූපය කිරිස්තුස් වහන්සේගේ වන්දිගෙවීම පිළිබඳ සංකල්පයට කේන්ද්‍රීය වේ. (යෙහන් 1:29; I කෙර්නිනි 5:7)

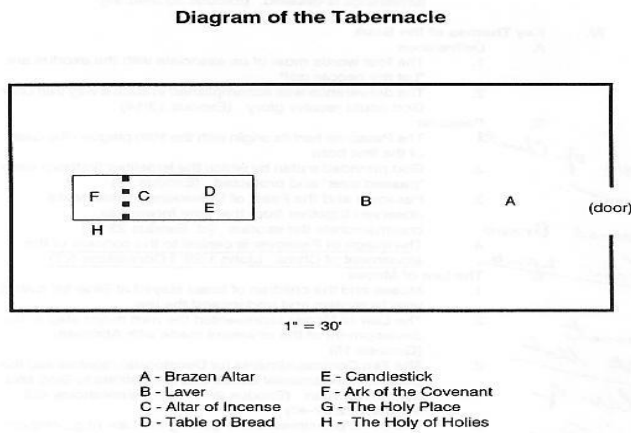
C. මෙඬ්සස්ගේ නීතිය

1. මෙඬ්සස් සහ ඊශ්‍රායෙල් පුත්‍රයෝවස්ථව ලබාගනීමට සහ අවබෝධ කර ගනීමට වසරකට වඩා කලයක් සීනයිහි නවති සිටියහ.
2. මෙඬ්සස්ගේ ව්‍යවස්ථව නියෝජනය කළේ ආබ්‍රහම් සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුමේ වර්ධනයේ ඊළඟ ප්‍රධාන පියවරයි. (උත්පත්ති 15)

3. දස පනත (හෙබ්‍රෙය් Decalogue) දෙවියන් වහන්සේට සහ ඔවුන්ගේ සෙසු මිනිසුන්ට මිනිසුන්ගේ මූලික යුතුකම් සහ බිඳීම් නියෝජනය කළේය. (නික්මය 20:17; cf. ද්විතීය කථාව 6:5; මතෙව් 22:37-40)
4. නීතිය යටපත් කර ඇති මූලික ප්‍රතිපත්ති (උදා දෙවියන්ට ගරු කිරීම, නමස්කරණය, විවහ විශ්වඝවත්තභාවය, මිනිස් ජීවිතයේ පරිශුද්ධභාවය යනාදිය) දෙවියන් වහන්සේගේ සදකලික ස්වභාවයේ කෙටසක් වන අතර ඒවායේ වටහා අදාළ වේ. කෙසේ වෙතත්, නීතියම (උදා සත්ව බිලි පූජාසබත් නමස්කරණය, ආහාර සීමාකිරීම්) එහි අරමුණ ඉටු කර ඇත (සහ එය අභිබවාගොස් ඇත) යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පමණිම.
5. නීතිය පසුව හඳින්වෙන්නේ:
  - ඒ. ගෘහය (ගලති 3:10-13)
  - බී. බන්ධනාගාරය (ගලති 3:23)
  - ස. අපව ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ වෙතට ගෙන යන දේ. (ගලති 3:24)
  - ඈ. පෙරනිමිත්තක් හෙබ්‍රෙය්ගයක්. (හෙබ්‍රෙව් 10:1)
  - ඊ. උයන්පල්ලෙක් හෙබ්‍රෙය්ගයක්. (ගලති 4:2)

D. කුඩාම

1. එය මිනිසුන් අතර දෙවියන් වහන්සේගේ පමණිම සහ නායකත්වය සංකේතයක් විය.
2. එය ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ගේ නමස්කරණයේ කේන්ද්‍රස්ථානයද විය.
3. එහි ඉදිකිරීම් සදහා පිරිවිතර ලබාදී ඇත්තේ සිනඹිහිදීය. (නික්මය 25-40)

ලෙවිවිකස්

හඳින්වීම: අතීතයේ පවතින ලෙවි කථාව යනු නීති, ව්‍යවස්ථා මංගල්‍ය දින, උත්සව සහ පූජාවන් පිළිබඳ නිමක් නති විස්තර හරහා ගමන් කිරීමට අපහසු පෙනෙයි. කෙසේ වෙතත්, යේසුස්ගේ ගලවීමේ කච්ඡය සදහා සබඳතා කිරීමක් සදහා වඳගත් පසුබිම් තෙරතුරු පෙනෙන්නට අඩංගු වේ.

නම: "ලෙවිවිකස්" යන නම ලබී ඇත්තේ පූජක ගෙණියේ ලෙවිගේ කතියෙනි. එහි වචනාර්ථයෙන් ලෙවිවරුන්ට අදාළ වේ.

කාර්ත: පෙන ලිය ඇත්තේ මෙඤ්ඤයේ විසිනි. ඔහු එය ලිය ඇත්තේ නික්මයමෙන් වසරකට පමණ පසුවය.

1. "සම්ඳහන් වහන්සේ මෙඤ්ඤයට කතාකළේ යන වකාශ බණ්ඩය කිහිප වතකක්ම දිස්වේ පෙන. (ලෙවි කථාව 1:1; 4:1; 5:14; 6:1, ආදිය)
2. නව ගිවිසුමේ පෙන මෙඤ්ඤයට ආරෝඡණය කරයි. (මතෙව් 8:4; ලුක් 2:22; හෙබ්‍රෙව් 8:5)

අරමුණ: පෙන අරමුණ දෙගුණයක් වේ:

1. ඊශ්‍රායෙල් ජනියට දෙවියන් වහන්සේ වෙතට යන මඬ්ගය ඉගන්වීම.
2. දෙවියන් වහන්සේ සමඟ ගමන් කරන ආකාරය ඔවුන්ට ඉගන්වීමට.

I. පෙණේ පසුබිම

- A. ඊශ්‍රායෙල් සිනයිහි කඳවුරු බඳගෙන සිටින අවුරුද්දේදී ලෙවී කථාවේ අන්තර්ගතය මෙඡ්සස්ට ලබාදෙන්නට ඇත.
- B. එය ඓතිහාසික ආබාසනයක් නොවේ; එය පූජාවර්ග, නිසි ලෙස ජීවත්වීම සඳහා වන අණපනත් සහ මංගල්‍යයන්, උත්සව සහ ශුද්ධ දින පවත්වීමේ නීතිරීති පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයකි.

II. පෙණේ ජර්ධන පණිවිඩය

- A. ලෙවී කථාවේ මූලික පණිවිඩය ශුද්ධකමයි.
  - 1. ලෙවී කථාව සමහර විට ශුද්ධකම කේතය ලෙස හඳින්වේ.
  - 2. පණිවිඩය ලෙවී කථාව 11:45 මගින් වචන හෙඳින් සමාගා කර ඇත “ඔබේ දෙවි වන පිණිස ඊජිප්තුවෙන් ඔබ ගෙන ආ සම්පූර්ණ වහන්සේ මම වෙමි. එබවින් මා ශුද්ධ බවින් ශුද්ධව සිටින්න.
- B. ජනතාව ශුද්ධ වනු ඇත (වෙන් කර හෙඤ්ජා කරනු ලබන්නේ):
  - 1. දිවිය නීතිය අනුගමනය කිරීම.
  - 2. පෘෂ සමඳනය සඳහා පූජා කිරීම.
  - 3. ඔවුන්ගේ ජර්ජන තුළ පෘෂයට දඬුවම් කිරීම.

III. පෙණේ දළ සටහන

- A. පූජාසම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන නීති - ලෙවී කථාව 1-7:
  - 1. දවන පූජාව. (1:1-17)
  - 2. ධන්‍ය පූජාව. (2:1-16)
  - 3. ගන්ති පූජාව. (3:1-17)
  - 4. පෘෂ පූජාව. (4:1-5:13)
  - 5. වරද ඔප්පු කිරීම. (5:14-6:7)
  - 6. පූජකවරුන්ට විශේෂ උපදෙස්. (6:8-7:38)
- B. පූජකයන්ගේ කාර්යභාරය සහ වගකීම්. - ලෙවී කථාව 8-10.
- C. ඊශ්‍රායෙලයේ දෙවියන් වහන්සේ සමඟ ඇවිදීම - ලෙවී කථාව 11-27:
  - 1. පිරිසිදුකම පිළිබඳ නීති. (11-15)
  - 2. සමච දීමේ දිනය. (16)
  - 3. පුද්ගලික හඹිරිම් සඳහා නීති. (17-20)
  - 4. පූජකයන්ගේ හඹිරිම් සඳහා නීති. (21-22)
  - 5. උත්සව සහ ශුද්ධ දින සඳහා නීති. (23-25)
    - ඒ. සබත. (23:1-4)
    - බී. පෘෂ්ඤ උත්සවය. (23:5)
    - උ. මුහුන් නෙඳුම් රෙච් සතිය. (23:6-8)
    - ඇ. පෙන්නකෙණ්ත (හෙඤ්ජාවන්ත මංගල්යය). (23:15-21)
    - ඊ. හෙඤ්ජා මංගල්යය. (23:23-25)
    - ඒෆ්. සමච දීමේ දිනය. (23:26-32)
    - ඒජ්. කුච්චම් මංගල්යය. (23:33-44)
    - ඒච්. සබන් අවුරුද්ද සහ ජුලිලි වර්ෂය. (24:1-25:55)

D. දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟට පෙණරන්දු සහ අනතුරු ඇඟවීම් - ලෙවී කථාව 26-27.

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්

- පිළිතුර - පූජාසංකල්පය
  - 1. පරිත්‍යාග කිරීමේ පුරුද්ද උත්පන්නි 4:4 දක්වන්නේ අතර ශුද්ධ ලියවිල්ල පුරාණීර් ඇත.
  - 2. ලෙවී කථාව 17:11 පූජාව පිළිබඳ සංකල්පය අවබෝධ කර ගනීම සඳහා ප්‍රධාන පදයකි. “මක්නිසඳු

ජීවියෙකුගේ ජීවිතය ලෙසින් ඇත. කෙනෙකුගේ ජීවිතයට සමඛ ලබාදෙන්නේ රුධිරයයි.”

ඒ. සමඛ දීම යනු වෙනත් කෙනෙකු වෙනුවෙන් ගෙවීමක් හොඳාදේශකයක්.

බී. පූජකයා ගෙවීමක් හොඳාදේශකයක් සංකේතවත් කරයි.

3. පූජාවර්ග පහක් ලෙවී කථවේ දක්වන්න:

ඒ. දවන පූජක(1:1-17) - පූජකයන්ගෙන් වඩාත් සුලභ වන්නේ, නෙකළල් සනෙකු සම්පූර්ණයෙන්ම ගින්නෙන් විනාශ කරනු ලබන්නේ ස්වමිත් වහන්සේට දක්වන සම්පූර්ණ භක්තියේ සංකේතයක් ලෙසය.

බී. ධනය පූජක(2:1-16) - දෙවියන් වහන්සේට ස්තූති ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා පිටි හොඳාදේශකය පූජකයා කරන ලදී. එය සමන්තයෙන් පූජකරනු ලබනු ලැබුවේ ලේ පූජකයා සම්බන්ධයෙනි.

උ. ගන්ති පූජක(3:1-17) - මෙම ස්වේච්ඡාපූජක රිභුණයල්වරුන්ට ස්වමිත් වහන්සේ සමඟ සහභාගී වීමට ඇති ආශාව ප්‍රකාශ කිරීමට අවස්ථාවක් ලබාදුන්නේය. උපසකතුමඛ පූජකයා සනෙගන් කෙටසක් උත්සව හෙණියක් ලෙස භුක්ති විඳීමට ලබිණි.

ඇ. පස පූජක(4:1-5.13) - නීතියට පටහනි බෙහෝවරදි සඳහා මෙම පූජක සිදු කරන ලදී. සනෙගන් මලකුණුවලින් වඩි ප්‍රමණයක් කඳවුරෙන් පිටත පුළස්සදමන ලදී.

ඊ. වරද ඔප්පු කිරීම(5:14-6:7) - යම් පුද්ගලයෙක් ස්වමිත් වහන්සේට අයත් දෙයක් (උදා- දසයෙන් කෙටස) හොමිනිස(උදා- දේපල) ගනීමෙන් නීතිය කඩ කළේ නම්, ඔහුට පූජකයා ලෙස කළලක් නඟි බට්ටවෙකු ගෙන ඒමට නියම විය. මෙම පූජක නිසි ලෙස ප්‍රතිනිර්මණය කිරීමෙන් සිදු කළ යුතු විය.

4. මෙම පූජකලින් පළමු තුන (දවන පූජක ධනය පූජක සහ ගන්ති පූජක) ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු විය. අවසන දෙක (පස පූජක සහ වරද ඔප්පු කිරීම) යම් යම් තත්වයන් යටතේ අවශ්‍ය විය.

5. සමස්ත පූජකයන්ට අවසන සහ තෘතීයත් බව පෙන්වුන්නේය යේසුස්ගේ පූජකය.

B. පූජකත්වය - ලෙවී කථ 8-10:

1. මණ්ඩපය අවසන් වූ පසු, ආරෙන් සහ ඔහුගේ පුතුන් මෙණ්ඩපය විසින් පූජකයන් ලෙස වෙන් කරන ලදී. (8:1-36)

2. සියලුම පූජකයන් ලෙවී ගෙඳුණේ අය විය යුතුය.

ඒ. පූජකයන් ලෙස සේවය කළ හක්කෝ ආරෙන්ගේ සඳු පරම්පරාවට පමණි: වෙනත් ලෙවීවරුන් අදඳු රණකර්වලට සහභ විය.

බී. විශේෂ දසයෙන් කෙටස ඔවුන්ට සහභ විය.

උ. ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය වූයේ පුද පූජකවත්වීම සහ ජනතාවට නීතිය ඉගන්වීමයි. (cf. ද්විතීය කථ 33:8-10)

3. පූජකයන් මිනිසුන් සහ දෙවියන් අතර මදිහත්කරුවන් ලෙස සේවය කළහ. ඔවුන් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ මදිහත්වීමේ කාර්යයේ "වර්ගය" විය. (හෙබ්‍රෙව් 9:1-15)

4. නඳුඛ සහ අබ්‍රහාමේ කථ (10:1-8) දෙවියන් වහන්සේ නමස්කරයේදී අපේක්ෂාකරන ගෙඳුණ සහ කීකරුකම පෙන්වුම් කරයි.

C. රිභුණයල්වරුන්ට අවසන සහ උත්සව දින (ලෙවී කථ 23):

1. සබත් - සමු හන්වන දිනකම (සබත්) විවේක හානමස්කරයේ පරිශුද්ධ දිනයක් විය. එය ජනතාව රැස්වන කලයක් ද විය. (23:1-3)

2. පස්කු - සියලුම උත්සව අතරින් වඳගන්ම උත්සවය වන පස්කු රිභුණයල්වරුන්ට මනක් කළේ දෙවියන් වහන්සේගේ ගලවීමයි. (23:5)

3. මුහුන් නෙඳුමු රෙබි - පස්කු උත්සවයෙන් පසු සතියේ නිරීක්ෂණය කරන ලද මුහුන් නෙඳුමු රෙබි මංගල්‍යය පස්කු උත්සවය දිගු කළේය. (23:6-8)

4. පෙන්තකොස්ත (හොඳස්වනු මංගල්‍යය) - පස්කු උත්සවයෙන් දින 50කට පසු සමරනු ලබන පෙන්තකොස්ත දිනය ස්තූති දීමේ නිවඳු දිනයක් විය. එය අස්වන්න සමඟ සමපත විය. (23:15-21)

5. හෙණිය මෙම නිවඳු දිනය හෙබ්‍රෙව් අලුත් අවුරුද්දේ ආරම්භය සනිටුහන් කළේය. (23:23-25)

6. සමඛ දීමේ දිනය - සමු වසරකම උත්තම පූජකයා මුළු සෙනෙගන් පසය උදෙසා පුළස්සදමන කිරීම සඳහා අතිශුද්ධස්ථනයට ඇතුළු වූ එක් දිනයකි. අනෙකුත් මංගල්‍ය දින මෙන් නොව, මෙය නිර්භව සහ

ගෙණ කඳයකි. (23:26-32)

- 7. කුඩාම මංගල්යය - වසර 40ක පණකරයේ ඉබහනන් ගිය කඳය සමුරීම සඳහා ශ්‍රමයල්වරුන් සතියක් කුඩාම වල ජීවත් වෙනවා (23:33-44)
- 8. හෙබ්‍රෙව්වරුන්ගේ ශුද්ධ දින දෙවියන් වහන්සේගේ ස්වභාවයේ පුදුමකර අංගයන් සංකේතවත් කරන ලදී.
  - ඒ. සබන් - දෙවියන් වහන්සේ මවුම්කරු ලෙස.
  - බී. පණකු - දෙවියන් වහන්සේ ගලවුම්කරුවා ලෙස.
  - c. පෙන්නකෙස්ත - සපයන්නා ලෙස දෙවියන් වහන්සේ.
  - ඇ. සමඛ දීමේ දිනය - දෙවියන් වහන්සේ ශුද්ධ හාකරුණික ලෙස.

අංක

හදිත්වීම: ඉගුණයල්වරුන් පණකරයේ සර්පරු වසර 40ක හේතුව සහ කඳසීමඛ පිළිබඳ කතා ගණන්වලින් කියයි. වඩාත් නිශ්චිතව, එය එම කඳ පරිච්ඡේදයේ ආරම්භයේ සහ අවසනයේ සිදු වූ සිදුවීම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. අතරමදි අවුරුදු 38 ගන බයිබලය නිශ්චයයි. ඉලක්කම් යනු දෙවියන් වහන්සේගේ සලස්ම, බලය, දඩුවම්, ඉවසීම සහ ඔහුගේ ගිවිසුම් සෙනඟ සඳහා වන රැකවරණය පිළිබඳ ග්‍රිෆික් වර්තනකි.

නම-අපේ ඉංග්‍රීසි බයිබල් වලට අංක එන්නේ සෙප්ටුඅජින්ට් වලින්.

- 1. එම මතකඛ දෙවියන් වහන්සේ නම සෙනඟ ගන ගත් සංගණන දෙක පිළිබිඹු කරයි. (ගණන් 1:26)
- 2. පෙණත් හෙබ්‍රෙව් මතකඛ "වනන්තරයේ" යන්නයි.

කර්තෘ මෙඡ්සස් ශුද්ධත්මයණන්ගේ ආනුභවයෙන් අංක ලිවිය ආත්මය.

- 1. විශේෂයෙන්ම නඟකත්ව තත්වයන් සම්බන්ධ සවිස්තරත්මක වර්තන, ඇසින් දුටු කතුවරයා ලෙස මෙඡ්සස් වෙන යොමු කරයි.
- 2. ගණන් කථා 33:2 අපට පවසන්නේ, "ස්වමීන්ගේ අණ පරිදි මෙඡ්සස් වර්තනාලේය ඔවුන්ගේ ගමනේ අවධීන්."

අරමුණ-ඉගුණයල්වරුන් සිතයි නගරයෙන් පිටත්ව යමු සිට යෙඪ්දන් ගඟට නඟනනහිර පත්තේ පිහිටි මෙඪ්බී වෙන පමිණිම දක්වා ඉතිහාසය වර්තනකිරීමට ගණන් ලියැන.

- 1. එම ක්‍රියාලියේදී එය මිනිසුන්ගේ අවිශ්වඝය සහ අවිශ්වඝය හෙළි කරයි.
- 2. ඉන්පසුව එය ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල නෙඞ්නිකම සඳහා දෙවියන් වහන්සේගේ දඩුවම් විස්තර කරයි.
- 3. එය අවසනයේ දෙවියන් වහන්සේගේ ගිවිසුම් නඟනනිමේදී ඔහුගේ රැකවරණය සහ ආරක්ෂා ඉදිරිපත් කරයි.

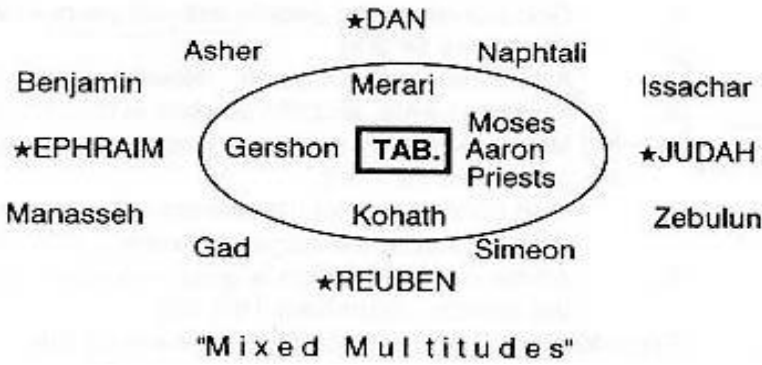
I. පෙණත් පසුබිම

A. 40 වසරක ඉබහනන් අවසනයේ - පු 1406 දී පමණ ගණන් අවසන් විය.

B. මිලියන 2-3 ක් බලමුඟ ගත්වන බවින් සංවිධනයේ අවශ්‍යතා සටහන් කිරීම සිත්ගන්නාකරුණකි.

- 1. අංක 2 කදවුරේ සකස්ම විස්තර කරන යම් විස්තරයකට යයි.
- 2. කදවුරු පිරිසලසුම මෙලෙස දිස් විය:

PLAN OF THE CAMP OF ISRAEL

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය:

පිළිතුර - මෙම පෙන මිනිසුන්ගේ ඇදහිල්ල නතිකම හෙළි කරයි. (ගණන් කථාව 11:1; 14:2; 16:2 6:41; 20:2; 21:4)

B. පෙන දෙවියන් වහන්සේගේ විශ්වඝවන්තකම හෙළි කරයි. (ගණන් 11:31-32; 20:11 21:9; 33:50-54)

III. පෙණේ දළ සටහන

පිළිතුර - සීනයි හර යමට සූදනම් වීම. (අංක 1-9)

1. නික්මයමන් මඝ දහතුනකට පසු, විභව සෙල්දසුවන් පිළිබඳ සංගණනයක් සිදු කරන ලෙස දෙවියන් වහන්සේ අණ කළේය. (1:1-16)
  - ඒ. සංගණනයට වයස අවුරුදු 20 සහ ඊට වඩා පිරිමි ඇතුළත් විය. (1:17-46)
  - බී. ලෙවිවරුන් ප්‍රධාන සංගණනයෙන් නිදහස් කරන ලදී. (ගණන් කථාව 1:47-54). ඒවා වෙන වෙනම ගණන් කර නිශ්චිත රඡකභ් ලබාදෙන ලදී. (3:1-4:49)

2. පහමනට පෙර, ජනතාවට නිශ්චිත උපදෙස් ලබාදී ඇත. (5:1-9:23)

- ඒ. ගන නීති ලබාදී ඇත:
  - [1.] අපිරිසිදු අය කඳවුරෙන් තෙරපාහරීම. (5:1-4)
  - [2.] නවත ලබාදීම. (5:5-10)
  - [3.] අනඹරය. (5:11-31)
- බී. නසරීත භරයේ විකල්පය සහ විස්තරය ලබාදෙන ලදී. (6:1-27)
- උ. මණ්ඩපය කප කිරීම සඳහා ජාකරන ලදී. (7:1-89)
- ඇ. ලෙවිවරුන් ඔවුන්ගේ වඩ සඳහා කප කරන ලදී. (8:1-26)
- ඊ. පඡ්කු උත්සවය පවත්වන ලදී. (9:1-14)
- ඒ. මණ්ඩපය මත වලකුළ (9:15-23) සහ හෙරණුපිඹීම (10:1-10) පහදිලි කරන ලදී.

B. සීනයි සිට කඳුදඡ්-බර්නියාදක්වා (අංක 10-12):

1. කනන් දෙසට ගමන් කිරීම ආරම්භ වේ. (10:11-36)
2. මඡ් හිඟයක් ගන ජනතාව මසිවිලි නඟති. (11:1-9)
  - ඒ. මෙඡ්සඡ් දෙවියන්ගෙන් උපකඡ් පනතවඡ්සහ ලබාගන්නවා (11:10-30)
  - බී. මිනිසුන්ට කන්න දෙන දෙවියන් වචුවන්ව කඳවුරට එවනවා (11:31-35)
3. ආරෙන් සහ මීරියම් මෙඡ්සඡ්ට විරුද්ධව කඳලි ගනිති. (12:1-16)

C. පඡ්කරයේ ඉබඟඡ් යම (ගණන් 13-19):

1. ඔන්තුකරුවන් 12 දෙනඡ්ගන් 10 දෙනෙක් කනන් පිළිබඳ බිය උපදවන වඡ්තඡ්ක් ගෙන ආ පසු, මිනිසුන් දෙවියන් වහන්සේගේ සලඡ්මට විරුද්ධ වෙති. (13:1-14:19)
2. දෙවියන් වහන්සේ මිනිසුන්ට වසර 40 ක ඉබඟඡ් දඬුවම් ලබාදෙයි. (14:20f)
3. අතිරේක නීති ලබාදී ඇත. (15:1-41)
4. ලෙවි ජනික කෙඡ්සහ ඊග්‍රඡ්සලයේ නඡ්කයන් 250ක් මෙඡ්සඡ්ගේ අධිකරියට ප්‍රසිද්ධියේ අඡ්සෙඡ් කළ

අතර ඔවුන්ව දෙවියන් වහන්සේ විසින් විනශ කරන ලදී. (16:1-50)

5. පූජක තන්ත්‍රය ආරෝග්‍ය පරම්පරාවන් පමණක් ලෙසට වඩා දෙවියන් වහන්සේ තහවුරු කළා (17:1-3)

6. පූජකයන්ගෙන් ප්‍රතිපදාන සම්බන්ධයෙන් අමතර තෙරතුරු ලබාදී ඇත. (18:1-32)

D. කඳුදුරු-බර්තියාසිට මෙච්චි දක්වා (ගණන් 20-36):

1. මෙච්චි පව් කරන අතර ඔහුට පෙරෙණ්දු දේශයට ඇතුළු වීමට ඉඩ නොදේ. (20:1-13)

2. මීරියම් සහ ආරෝග්‍ය මිය යයි. (20:1-28)

3. ඊශ්‍රායලය අමෙච්චරුන්ගේ රජු වන සිහෙන් (21:21-25) සහ බණන්හි රජු වන මීග් (21:23-35) පරජය කර, පේර්දනායේ නඟනහිර දෙසින් වඩි කෙටසක් පලනය කරයි.

4. ඊශ්‍රායලවරුන්ට බියෙන් මෙච්චිහි රජු වූ බලක් රජු ඊශ්‍රායලවරුන්ට ශාපයක් ප්‍රකාශ කිරීමට බලමි නම් අනඟනවක්තචරයෙකු කුලියට ගන්නේය. ඒ වෙනුවට දෙවි ඊශ්‍රායලවරුන්ට ආශීර්වාද කරන්න ඔහුට යෙදුණත්තා (23:1-24:25)

5. මෙච්චි අසල කඳවුරු බඳගත් ඊශ්‍රායලවරු මෙච්චි ජනිත ගණකවත් රැගෙන බලව නමස්කර කිරීමට පටන් ගත්හ. (25:1-5)

6. දඩුවමක් වශයෙන්, දෙවියන් වහන්සේ වසංගනයක් එවා ඊශ්‍රායලවරුන් 24,000ක් විනශ කළා (ගණන් කථා 25:6-18)

7. දෙවන සංගණනය සිදු වේ. (26:1-51)

8. කාන්තා දේශයට ඇතුළු වීමට පෙර ඊශ්‍රායලවරුන්ට උපදෙස් දෙනු ලබවා

ඒ. ජේෂ්වනාව නාසකයාලෙස තේරී පත් විය. (27:18-23)

බී. රුබෙන් ගෙඬු, ගඳු සහ මනස්සේගේ අර්ධ ගෙඬුයට පේර්දනායේ නඟනහිර පත්තේ පදිංචි වීමට අවසර ලබුණි.

c. මෙච්චි "ආරක්ෂිත නගර" භයක් හඳුනාගන්නේය. (35:1-34)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්

A. සංගණනය

1. නික්මයමන් මස 13කට පසුව ගත් අතර, එයට ලෙවී ගෙඬුය හඳු වයස අවුරුදු 20 සහ ඊට වඩා (1:2-3, 45) පිරිමින් ඇතුළත් විය. (1:47-54).

2. සංගණනය 603,550ක් විය. (ගණන් 1:46; 2:32)

ඒ. එම සංඛ්‍යාවලට වැඩි කියවන්නේ මිලියන 2 සිට 3 දක්වා ජනිතයක් සිටින බවයි.

බී. වසර 430ක කලයක් තුළ පුද්ගලයන් 75ක් (cf. උත්පත්ති 46:26-27) මිලියන 2කට වඩා විය හැකිද?

c. සංගණනවදීන් මෙතරම් විශාල සංඛ්‍යාවක් තිබීම ගන සමච්චල් කරයි.

3. සරල ගණනය කිරීම් පෙන්වුම් කරන්නේ එය කළ හැකි බවයි.

4. එම ගණනය කිරීම්වලින් ඔබ්බට, මුළු ජනගහනය දෙවියන් වහන්සේගේ පෙරෙණ්දු ඉටු කිරීමකි. (cf. උත්පත්ති 13:14-17; නික්මයම 1:7-12)

B. ඇදහිල්ල නතිකම.

1. දෙවියන් වහන්සේ පෙරෙණ්දු වූ දේශයක පෙරෙණ්දුව සමඟ ඔහුගේ ගිවිසුම් සෙනඟව වහල්භාවයෙන් පිටතට ගෙනාසේක.

2. ඔහු හුදෙක් ඔහුගේ පෙරෙණ්දුව ඉටු කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ සපයුම්කරු වීමට ඇති හකියාව කෙරෙහි විශ්වාසයක් ඉල්ලාසිටියේය.

3. සීනයි සිට ඔවුන්ගේ ගමනට දින තුනක් (10:33-36) ගවළ ආරම්භ වේ:

ඒ. ටලබරහිදී පමිණලි කිරීම. (11:1-3)

බී. මස් හිඟයක් ගන පමිණලි කිරීම. (11:4-35)

c. ආරෝග්‍ය සහ මීරියම් විසින් මෙච්චි පව් ඊර්ෂ්‍යාව සහ විරුද්ධත්වය. (12)

4. මෙම කථාංග කඩිණි අවිශ්වාසයේ අර්බුදයට සමපන්නව පුදුමලි විය. (13:1-14:45)

ඒ. ඊශ්‍රායලවරුන් පෙරෙණ්දු දේශයට ඇතුළු වීමට ආසන්න වෙද්දී, ඔත්තුකරුවන් දේශයට යවීමට ජනයා අවශ්‍ය විය. (ද්විතීය කථා 1:22)

බී. ඔත්තුකරුවන් දෙළසේ දෙනගන් දස දෙනෙක් සාණන්මක වර්තවක් ආපසු ගෙනවා (13:26-29, 31-33)

c. මිනිසුන් විශ්වඝන නොකළ ඔත්තුකරුවන් සමඟ සිටි අතර ඊජිප්තුවට ආපසු යමට අවශ්‍ය විය. (14:4-10) ඇ මෙඬ්සස්ගේ මදිහත්වීමට ස්තූතිවන්ත වන්නට, දෙවියන් වහන්සේ ජනිය ක්ෂණික වදවී යමන් බේරඟන් නමුත් (14:10-20) නමුත් වසර 40ක් පමණකරයේ සර්සරීමට ඔවුන්ව හෙළදුටුවේය. (14:21-35) ඊ. රත්‍රියක කටුක ශෙකියෙන් පසු, මිනිසුන් නම මනස වෙනස් කර කනත් අල්ලාගනීමට උත්සහ කළ අතර එය පරජයට පත් විය. (14:39-45)

5. හෙබ්‍රෙව් 3:19 ඊශ්‍රායලේවරුන්ගේ ප්‍රශ්නයේ සහංශයක් ඉදිරිපත් කරයි. "එබවින් ඔවුන්ගේ අවිශ්වඝනය නිසාඔවුන්ට ඇතුල් වීමට නොහැකි වූ බව අපට පෙනේ."

6. ඇදහිලිවන්තයෙකුගේ ජීවිතයේ හරය ඇදහිල්ලයි (cf. II කෙරින්ති 5:7)

C. අකතඥතඛ සහ පමිණිලි කිරීම

1. ඇදහිල්ලේ උභයතඛය නිසාපෙලඹුණු ඊශ්‍රායලේවරු අතස්නීමත්, මසිවිලි නගන පිරිසක් වූහ.
2. පමිණිලි ලයිස්තුවේ පහත පිටුව බලන්න.
3. ඊශ්‍රායලය ඇගේ අකතඥ ආත්මය වෙනුවෙන් ඉහළ මිලක් ගෙවූ ඇති අතර, එසේ නොකරන ලෙස අපට අනතුරු අඟවූහ. (cf. I කෙරින්ති 10:10)

D. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ කඩ්සයේ පෙරනිමිති.

1. පින්තල සර්පයාඔසවනඛීම (ගණන් කථාව 21:8-9) ජේසුස් වහන්සේ කුරුසියේ ඇණ ගසීමේ වර්ගයකි. (cf. යෙහන් 3:14-15)
2. යේසුස් "ස්වර්ගයෙන් ලඹන රෙඛි" (මන්න) නමට සමන කළේය. (cf. යෙහන් 6:32-40)
3. මිනිසුන්ගේ පඝය නිසාමිනිසුන්ව මකානෙදුමීමට දෙවියන් වහන්සේට මෙඬ්සස් කළ ආයඛනය (ගණන් කථාව 14:13-19) ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ගලවීමේ, මදිහත්වීමේ කඩ්සය නිරූපනය කරයි. (රෙඛි 5:6-8)
4. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ පමණකරයේ අවශ්‍යතාසපුරුමීමට ක්‍රියණීලී වූ බව පවුල් අපට පවසයි. (I කෙරින්ති 10:3-4)

SCRIPTURE	ISRAEL'S COMPLAINT	MOSES' RESPONSE	GOD'S RESPONSE
Exodus 14:11	Grumbled at the sight of Pharaoh's army	Encouraged Israel to trust God	Delivered Israel
Exodus 15:24	Grumbled about the bitter water	Cried out to God	"Healed" the water
Exodus 16:2	Grumbled about the lack of food	Rebuked Israel	Supplied manna
Exodus 17:2	Grumbled about the lack of water	Prayed to the Lord	Water from the rock
Numbers 11:1	Grumbled about God's provision of food	Anger and prayer	Judgment
Numbers 14:2	Grumbled about Moses' leadership. Can't possess Canaan	Pled with Israel, prayed to the Lord	Judgment
Numbers 16:2	Grumbled about Moses' leadership	Rebuked and prayed	Judgment
Numbers 16:41	Grumbled about Moses	Prayed	Judgment
Numbers 20:2	Grumbled about Moses and a lack of water	Rebuked Israel	Supplied water
Numbers 21:4	Grumbled about Moses and the manna	No response	Judgment

ද්විතීය පලනය

හදිත්වීම: මෙඬ්සස් සිය වත්තීය ජීවිතය අවසනයේ දී කළ සමුගනීමේ ආමන්ත්‍රණ තුන ද්විතීය කථාව පෙණේ අපට වර්තාකර ඇත. ලිපින අනුකූමික විය, පලමු එක අතීතය කෙරෙහි අවධනය යෙමු කරයි, දෙවන වර්තමනය සමඟ ගනුදෙනු කරයි, තෙවනුව අනගනය ගන සලකිලිමත් වේ.

නම: ද්විතීය පදය යනු දෙවන ඩියුටර් නීතිය තෙඬ්මස් යන්නයි.

1. නම අප වෙත පමිණෙන්නේ සෙප්ටුඅජින්ට් හරහය.
2. මකකඩ තෙර්ගනු ලබුවේ ද්විතීය කථා ලබාදෙන බවිනි
Pentateuch හි කලින් සෙසහන් නීතිය නවන ප්රකාශ කිරීම.

කර්තෘ මෙඡ්සස් යනු දෙවියන් වහන්සේගේ ආත්මය ආශ්වදයක් සහ එළිදරව්වක් සපයන මනව නියෝජනයා ය.

1. පෙන එම ප්‍රකාශය කරයි. (ද්විතීය කථා 31:9-26)
2. සේසුස් එම කථය මෙඡ්සස්ට ආරෝඡණය කළේය. (cf. මතෙව් 19:7; මර්ක් 7:10; ලුක් 10:28)
3. මෙඡ්සස්ගේ මරණය පිළිබඳ වර්තමාන (ද්විතීය කථා 34:1-12) නිසකවම විය වෙනත් කතුවරයෙකු විසින් එකතු කරන ලදී -- බෙහෙවින් පෙඡ්ඡවා

අරමුණ - පෙනේ ප්‍රධාන අරමුණ ඊග්‍රෙසල්වරුන්ට දෙවියන් වහන්සේ සමඟ ඇති විශේෂ සම්බන්ධය මතක් කිරීමයි.

1. මෙඡ්සස් මිනිසුන්ට මතක් කර දුන්නේ ගිවිසුමක් ඇති සෙනඟක් ලෙස ඔවුන්ගේ වරප්‍රසාද ලත් තත්වය සමඟ දෙවියන් වහන්සේට විශ්වසවන්තව සේවය කිරීමේ වගකීමක් පමිණ බවයි.
2. ද්විතීය කථාවේ වර්තකර ඇති ඔහුගේ පණිවිඩ තුනෙහි, මෙඡ්සස් අණපනත්වලට කීකරු වන ලෙස ජනතාව සමඟ පෙරෙත්ද විය.
3. දෙවන වරටත් නීතිය දෙනු ලබන්නේ සිනයිහි ආඥාවන් මුලින් ලබූ පරම්පරාව මිය ගෙස් ඇති බවිනි.

I. පෙනේ පසුබිම

- A. ද්විතීය කථා ලියැත්තේ මෙඡ්සස්ගේ 120 වනි අවුරුද්දේදීය (cf. 34:7), කන්තරයේ වසර 40ක් ඉබහඡන් ගිය කලය අවසන් වෙමින් ඊග්‍රෙසලය කතන් දේශයට ඇතුල් වීමට ආසන්නව සිටි ආකාරයටම.
- B. 1405-1410 BC දිනයක් විය හකිය.
- C. එය ලියැත්තේ ඊග්‍රෙසල්වරුන් මෙඡ්බ්බි තනිතලාවේ ඔවුන්ගේ අවසන කඳවුරේ සිටියදීය.

II. පෙනේ ප්‍රධාන පණිවිඩය: ද්විතීය කථා පෙනේ සර්ගගත පණිවිඩය වන්නේ ආදරය, විශ්වසය සහ කීකරුකමයි.

- A. “ඉග්‍රෙසල්, දන් ඔබේ දෙවි සම්දණන් වහන්සේ ඔබෙන් ඉල්ලන්නේ ඔබේ දෙවි සම්දණන් වහන්සේට භයවීමත්, ඔහුගේ සියලු මර්ගවල ගමන් කිරීමත්, ඔහුට ප්‍රේම කිරීමත්, ඔබේ මුළු හදවතින්ම ඔබේ දෙවි වන යෙහෙඡ්ච සේවය කිරීමත් හඳු වෙන කුමක්ද? ඔබේ ප්‍රණයත්, ඔබේ යහපත පිණිස මම අද ඔබට දෙන සම්දණන් වහන්සේගේ අණපනත් හාඅණපනත් පිළිපදින්නැයි කී ය. (ද්විතීය කථා 10:12-13)
- B. ආදරය සහ කීකරුකම පිළිබඳ මෙම සංකල්ප එකට මුසු වී ඔනමු පරම්පරාවක සිට දෙවියන් වහන්සේ තම සෙනඟගෙන් බලපෙරෙත්තු වන ප්‍රතිචරය සඳී. "ඔබ මට ප්‍රේම කරනවානම්, මාඅණ කරන දෙයට ඔබ කීකරු වනු ඇත." යෙහන් 14:15
- C. කතන්හි ඊග්‍රෙසල්හි සමඡ්ඨමත් අනඡනය ඔවුන්ගේ කීකරුකම මත රඳපවතී. (ද්විතීය කථා 6:3; 8:17-18; 11:8)

III. පෙනේ දළ සටහන

- A. මෙඡ්සස් ඊග්‍රෙසලයේ අතීතය සමඡලඡ්තය කරයි (ද්විතීය කථා 1-4)
  1. අවුරුදු 40ක් පඡ්කරයේ සර්සර්මට හේතු වූ පඡය ඔහු මිනිසුන්ට මතක් කළේය. (1:5-46)
  2. ඔහු එම අවුරුදු 40 ඉබහඡන් ප්‍රධාන සිදුවීම් විස්තර කරයි. (2:1-3:29)
  3. සම්දණන් වහන්සේට කීකරු වන ලෙස මෙඡ්සස් ඔවුන්ට අවඡ කරයි. (4:1-14)
  4. පිළිමවලින් වළකින ලෙස ඔහු ඔවුන්ට පවසයි. (4:15-31)
  5. ඔහු මෙම ආමන්ත්‍රණය අවසන් කරන්නේ පෙර්දනයට නඡගනහිරින් "සරණඡන නගර" තුනක් වෙන් කරමිනි. (4:41-43)

B. මෙඬ්සස්ගේ 2වන ලිපිනය - නව පරම්පරාව සඳහා නීතිය පිළිබඳ සමලේඛනයක් (ද්විතීය කථාව 5-26):

1. මෙඬ්සස් ඩිකලෝ (5:1-21) සහ එය මුලින් සිතයි කන්දේදී ලබුණු ආකාරය කියවයි. (5:22-33)
2. දරුවන්ට සහ පසු පරම්පරාවට විධිමත් ඉගැන්වීම ඔහු අවධානය කරයි. (6:1-25)
3. ඔහු නව දේශය අත්පත් කර ගනීම සහ එහි ව්‍යය කිරීම පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදුන්නේය. (7:1-26)
4. මෙඬ්සස් ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ට ප්‍රේම කරන්න, ගෙවෙල කරන්න, කීකරුවෙන් කියලාආයච්ඡාකරනවා සම්බන්ධයෙන්. (8-11)
5. නිසි නමස්කාරය සඳහා උපදෙස් දෙනු ලැබේ. (12-14)
6. උපදෙස් ලබාදී ඇත:
  - ඒ. ආහන් සීමා (14:1-21)
  - බී. දසයෙන් කෙටස. (14:22-29)
  - සී. ණය අවලංගු කිරීම. (15:1-11)
  - ඊ. සේවකයින් නිදහස් කිරීම. (15:12-18)
  - ඊ. පූජාසඳහා සතුන්. (15:19-23)
  - ඉ. ශුද්ධ දින. (16:1-17)
  - උ. විනිසුරුවරුන්. (16:18-20)
  - ආ. රූප වන්දනාවෙන් වළකීම. (16:21-17:7)
  - එම්. නීති උසවීම. (17:8-13)
  - උ. රජයේ සඳහා රහස්‍යභාවය. (17:14-20)
  - කේ. පූජකයන් සහ ලෙවිවරුන් සඳහා ආදායම. (18:1-8)
  - එල්. පිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවන් සඳහා දඩුවම්. (18:9-22)
  - එම්. සරණාගත නගර. (19:1-14)
  - නී. සක්ෂිකරුවන්. (19:15-21)
  - ඔ. යුද්ධයට යනවා (20)
  - පී. විවිධ පුද්ගලික නීති සහ දඩුවම්. (21-25)
  - ඊ. පළමු පලතුරු සහ දසයෙන් කෙටස. (26:1-15)

C. මෙඬ්සස්ගේ 3 වන ලිපිනය - පෙණරන්දු දේශයේ ජීවත් වීම. (27-30):

1. ඔවුන් දේශයට යන විට, මෙඬ්සස් ඔවුන්ට අවශ්‍ය වන්නේ ඒබ්‍රේ කන්ද මත පූජාස්ථානයක් ගෙවන භාවය. (27)
2. කීකරුකම සඳහා ආශීර්වාද පෙණරන්දු වේ. (28:1-14)
3. අකීකරුකම සමඟ ගසයන් පමිණේ. (28:16-68)
4. ගිවිසුමේ නියමයන් සහ ජීවිතය හොඳින් තෙර්ගනීම. (29:1-30:20)

ඩී. මෙඬ්සස්ගේ අවසාන අමතරාශය. (ද්විතීය කථාව 31-34)

1. මෙඬ්සස්ගේ අනුප්‍රාප්තිකයා ලෙස පෙණරන්දු කරනු ලැබේ. (31:1-8)
2. මෙඬ්සස් ඊශ්‍රායෙලයේ කැරුල්ල ගනි පුරෙකථනය කරයි. (31:14-29)
3. මෙඬ්සස් මිනිසුන්ට අනච්ඡාමය ගීතයක් ඉදිරිපත් කරයි. (31:30-32:43)
4. දෙවියන් වහන්සේ මෙඬ්සස් නෙබෙකන්දට කඳවයි. (32:48-52)
5. ඔහුගේ මරණයට පෙර මෙඬ්සස් ඊශ්‍රායෙල් ගෙවුවලට ආශීර්වාද කරයි. (33:1-29)
6. මෙඬ්සස්ගේ මරණය වර්තකර ඇත. (34)

IV. පෙණේ ජර්මන නේමවන්

පිළිතුර - ආදරය සහ කීකරුකම.

1. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය (ය) ලෙස දනටමන් හදුනාගත ඇති අතර, පළමුවන්න දෙවන්න පෙණේ කරන්නේ කෙසේදැයි බලීම අපට ඉතා වැදගත් වේ.
2. “ඊශ්‍රායෙල්, අසන්න: අපගේ දෙවි සම්බන්ධ වහන්සේ, සම්බන්ධ වහන්සේ එක ම ය. ඔබේ දෙවි සම්බන්ධ වහන්සේට ඔබේ මුළු හදවතින් ද ඔබේ මුළු ආත්මයෙන් ද ඔබේ මුළු ශක්තියෙන් ද ප්‍රේම

කරන්න. අද මාඔබට දෙන මේ ආඥාවලට සිත්වල නිව්ය යුතුයි. (6:4-6)

3. ඇතමුන් යෙසුනාකර ඇති පරිදි, පඳුණ ගිවිසුම වද, ආදරය නම් කේතයක් නොව, දෙවියන් වහන්සේගේ ප්‍රේමය මත පදනම් වූ ගිවිසුමක් වන අතර එය ආපසු අපේක්ෂාකරයි.
4. අනෙක් අතට, නව ගිවිසුම - කරුණුවේ සහ ප්‍රේමයේ ගිවිසුමක් ලෙස පිළිගෙන ඇත - කීකරුකම අපේක්ෂාකරයි. (යෂකම් 1:22; මතෙව් 7:21)

B. අපගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාත්මික පුහුණුව.

1. ද්විතීය කථාව 6 හෙබ්‍රෙව් දරුවන්ගේ අධ්‍යාත්මික පුහුණුව අවධානය කරයි.
2. ද්විතීය කථාව 6:6-7 ප්‍රධාන ඡේදයකි. “ඔවුන් ඔබේ දරුවන් කෙරෙහි පහදීමක් ඇති කරන්න. ගෙදර ඉදගෙන පණි යනකොට, නිදහන්නකොට, නඟිටිනකොට ඒවාහන කතාකරන්න. ඒවාඔබේ අත්වල සංකේත ලෙස බඳු ඔබේ නළලෙහි බඳු තබන්න.
3. දෙවියන් වහන්සේගේ විමුක්තිය පිළිබඳ කථාසම්මත විය යුතු විය. (6:20-25)
4. දෙවියන්වහන්සේගේ විධිවිධාන පිළිබඳ නිරන්තර පිළිගනීමක් අපගේ නිවෙස් පුරපතිර යායුතුය. (6:10-12)
5. ද්විතීය කථාව 6 හි ආදර්ශය අනුගමනය කරමින්, දෙමසියන් කළ යුත්තේ:
  - ඒ. අධ්‍යාත්මික දේවල් ගන අපේ නිවෙස්වල නිදහසේ සහ නිතර කතාකරන්න.
  - බී. දෙවිගේ ආඥාසහ ප්‍රතිපත්ති උගන්වන්න සහ ආදර්ශයට ගන්න.
  - සී. අපේ ගෙවල් නමස්කම් මධ්‍යස්ථ කරන්න.

C. ඊශ්‍රායලය දෙවියන්ගේ "තෙත්තන් සෙනඟ" ලෙස (ද්විතීය කථාව 7:6ff):

1. ද්විතීය කථාව යනු ඊශ්‍රායලයේ ජීවත්වන තෙත්තන් සෙනඟක් ලෙස මුලින්ම හඳුනාගනු ලබන ස්ථානයයි. (7:6)
2. ඔවුන් තෙත්තනු ලබුවේ ප්‍රමණයෙන්, ශ්‍රේෂ්ඨත්වය නිසාහෝඔවුන්ගේම කුසල් නිසානොවේ. (7:7)
3. ඔවුන් තෙත්තනු ලබුවේ:
  - ඒ. දෙවියන්ගේ ආදරය. (7:8)
  - බී. දෙවියන්වහන්සේ ආබුහමට කළ ගිවිසුමට විශ්වාසවන්නකම. (7:8)
4. ඊශ්‍රායලය ඔවුන්ගේ තේරීම අහංකාරකමට වඩාචගකීමක් (7:11-12) ඇති කරන බව තේරුම් නොගත් බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි.
5. ආබුහම සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුමේ (මෙසියස් වහන්සේ මතු කිරීමට) දක්වාඇති පරිදි ඔවුන්ගේ අරමුණ ඉටු කිරීම; ඊශ්‍රායලය නවදුරටත් තෙත්තන් සෙනඟක් නොවේ. පල්ලිය අද දෙවියන් වහන්සේගේ "තෙත්තන් සෙනඟ" - දෙවියන් වහන්සේගේ පුත්‍රයාචන ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළින් ධර්මිෂ්ඨකමට කඳවනු ලබූ අයයි. (cf. රෙම් 2:28-29; ගලති 3:29; එපීස 1:4)

ඩී. මෙක්සස්ගේ මරණය (ද්විතීය කථාව 34)

1. සමන්‍යයෙන් දුකෙන් බලන විට, මෙක්සස්ගේ මරණය සහ භූමදනය සමස්ත ඉතිහාසයේ ඇදහිය නොහැකි දර්ශන දෙකකි.
2. දෙවියන් වහන්සේ පෙණිගලිකවම මෙක්සස්ට ඔහු කිසිදුඇතුල් නොවන පෙණරන්දු දේශය පෙන්වූ සේක.
3. එවිට දෙවියන් වහන්සේ ඔහුව සඛ්‍රපෙණරන්දු දේශයට ගෙන ගියේය. අද්විතීය ලෙස, දෙවියන් වහන්සේ මෙක්සස්ගේ දේහය ගෙන එය තන්පත් කරන ලදී.
  - ඒ. මිහිදන් කළ ස්ථානය කිසිවෙකු දන්නේ නැත.
  - බී. ජුඩ් මෙක්සස්ගේ භූමදනය සඳහාකුතුහලය දනවන පෙරළියක් ඉදිරිපත් කරයි. “නමුත් අග්‍රදේවදූත මයිකල් පව්‍රමෙක්සස්ගේ ශරීරය ගන යක්ෂයාසමඟ වද කළ විට ඔහුට විරුද්ධව අපහාසනම්ක වෙද්නඛක් ගෙන ඒමට එඩිතර නොවී, ‘ස්වමිත්වහන්සේ ඔබට තරවු කරයි!

පෙණුවා

හදිත්වීම: පංච පුස්තකය සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසු, පෙණුවමගේ පෙන ආරම්භ වන්නේ විද්වතුන් "හෙබ්‍රෙව් ඉතිහාස පෙත්" ලෙසිනි. පෙණුවමගේ නව නායකත්වය යටතේ ඊශ්‍රායලය පෙණ්දනය තරණය කර අවසානයේ පෙණරන්දු වූ දේශයට හිමිකම් කියනු ඇත.

නම: "පෙණුවා" යන නම පෙණන් ජරධන වර්තය පිළිබිඹු කරයි.

කර්තෘ පෙනේ කිසිදු කතු වරයෙකු නම් කර නනන්, යුදෙව් සම්ප්‍රදාය විසින් පෙන පෙණුවට පවරා ඇත.

1. පෙණුවාපෙන් නියෙන සමහර දේවල් ලිව්වකියලාපහදිලියි. (cf. Joshua 18:9:24:26)
2. කතු වරයා නිසකවම සිදුවීම් ඇසින් දුටු සක්ෂිකරුවෙකු විය, මක්නිසද යන් දී ඇති විස්තර සමහර සිදුවීම් පිළිබඳ නිවරදි දනුමක් පිළිබිඹු කරයි. (cf. Joshua 3:14-17; 4:19-20; 5:1-12)
3. පෙණුවගේ මරණය වර්තාවී ඇති නිසා (Joshua 24:29f) ඔහුගේ කලයට පසුව සිදු වූ යම් යම් තෙත්තරු (Joshua 15:13-17), මෙම සිදුවීම් පසුකලීන කතු වරයෙකු විසින් එකතු කරන ලද්දක් විය හක.

අරමුණ- පෙණුවගේ අරමුණ වන්නේ දේශය අත්පත් කර ගනීම වර්තාකිරීමයි
ඊශ්‍රායෙල්වරුන් විසින් කනන්. එසේ කිරීමෙන්, එය දෙවියන් වහන්සේගේ ගිවිසුමට විශ්වසවන්තකම ද වර්තකරයි.

I. පෙනේ පසුබිම

A. මිනිසාපෙණුවා

1. ඔහු එළඹීම ගෙනියට අයත් වූ අතර තුන්ගේ පුත්‍රයා විය. (ගණන් 13:8)
2. ඔහු විශිෂ්ට හමුදා නායකයෙක් විය.
ඒ. පුරවිතිය යෙෂ්තාකරන්නේ ඔහු ඊජිප්තුවේ සිටියදී හමුදාපුහුණුව ලබා බවයි.
බී. මෙඡසස් ඔහුව ඊශ්‍රායෙල් හමුදාවේ ප්‍රධානියාලෙස පත් කළේ සීනයි බලායන අතරමගදී සිදු වූ ප්‍රධාන සටනකදීය. (නික්මයම 17:8-16)
- c. ඔහු පෙනේන්දු දේශය සෙසීසි කිරීම සඳහා කනන් දේශයට යවන ලද ඔත්තුකරුවන් 12 දෙනෙගන් කෙනෙකි. (අංක 13)
[1] විශ්වසය මත පදනම් වූ වර්තවක් නවත ගෙන ආවේ පෙණුවාසහ කලලබි පමණි. (ගණන් 13:25-14:10)
[2] එම අදහිල්ල නිසා කනන් දේශයට ඇතුල් වීමට ජීවත් වූ නික්මයම වන විට වයස අවුරුදු 20 ට වඩා එකම පිරිමින් මේ දෙදෙනා විය. (ද්විතීය කථාව 1:34-40)
ඇ. ඔහු ඉබහගන් යන කලය තුළ මෙඡසස්ගේ විශේෂ සහායකයාලෙස සේවය කර ඇත. (නික්මයම 24:13; 32:17; 33:11)
3. පෙණුවාගේ රේෂ්ඨ ආත්මික නායකයෙක් විය.
ඒ. ඔහු තම නිවස තුළ අධ්‍යාත්මික නායකත්වය ලබාදුන්නේය. “නමුත් යෙහෙච්චාදවට සේවය කිරීම ඔබට නුසුදුසු බව පෙනේ නම්, ඔබේ මුතුන්මිත්තන් ගඟෙන් එතෙර සේවය කළ දෙව්වරුන්ටද නතහෙන් ඔබ ජීවත් වන දේශයේ අමෙච්චරුන්ගේ දෙව්වරුන්ටද සේවය කරන්නේ කඩදසි අද ඔබම තෙත්තන්න. නමුත් මම සහ මගේ පවුලේ අය යෙහෙච්චාදවට සේවය කරන්නෙමු.” (24:15)
බී. ඔහු තම ජනතාව කෙරෙහි දවන අධ්‍යාත්මික බලපමක් විය. “යෙණුවගේ ජීවිත කලය පුරම ඊශ්‍රායෙල්වරු යෙහෙච්චාදවට සේවය කළ අතර ඔහුට වඩා ජීවත් වූ වඩිමහල්ලන් සහ යෙහෙච්චාදව ඊශ්‍රායෙල් වෙනුවෙන් කළ සම දෙයක්ම අද්දක්කා” (24:31)
4. පෙණුවායන නමේ තේරුම, “යෙහෙච්චාලවීම” යන්නයි.
ඒ. ග්‍රීක භාෂාවෙන් ඔහුගේ නම “යෙසුසස්”.
බී. ඔබ ඔහුගේ නම සහ රෂ්කච් වලින් බලපෙරන්නතු විය හකි පරිදි, ඔහු ක්‍රිස්තුස්ගේ වර්ගයකි.

B. පෙනේ මරණයෙන් වසර 25-30 අතර කලයක් ආවරණය කරයි මෙඡසස් සහ පෙණුවගේ මරණය.

- C. ඔවුන් කනන් දේශයට ඇතුල් වන විට, දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ "විදේශ ප්‍රතිපත්තිය" සකසා ඇත.**
1. ඊශ්‍රායෙලයට ජීවත් වූ ජනීන් සමඟ සීමාසහිත ගිවිසුම්වලට එළඹිය හකිය විසින් ඔවුන්ට ලබාදී ඇති ඉඩමේ ආවරණයේ සීමාවන් පිටත ගිවිසුම. (ද්විතීය කථාව 20:10-15)
  2. කෙසේ වෙතත්, එම සීමාවන් තුළ ජනීන් සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ කිරීමට නියමිතව තිබුණි. (ද්විතීය කථාව 7:1-2; 20:16-20)

II. පෙණේ ජර්ධන පණිවිඩය

පිළිතුර - පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය විශ්වසය තුළින් ජයග්‍රහණයයි

B. පෙණේ 12 හි, ඊශ්‍රායෙල්වරුන් විසින් යටත් කරගත් රජවරුන් සහ රජ්‍යයන් 31 දෙනෙකුගේ නම් ලැයිස්තුගත කර ඇත.

1. පුදුමයට කරුණක් නම්, 13 වන පරිච්ඡේදය ආරම්භ වන්නේ මෙම පදයෙනි - "යෙෂුචාවයසින් වඩි වියට පත් වූ විට, සම්දණන් වහන්සේ ඔහුට මෙසේ වදනු සේක, 'ඔබ ඉතාමහලු ය, තවත් විශාල ඉඩම් ප්‍රමණයක් පවරාගනීමට ඇත.'
2. යෙෂුචා 13:2-7 තවමත් යටත් කර ගනීමට නියමිත ප්‍රදේශය විස්තර කරයි.

C. මෙම ජයග්‍රහණ ලබාගත්තේ විශ්වසවන්ත දෙවි කෙනෙකු කෙරෙහි ඇදහිල්ලෙනි. "යෙහෙඤාදේවි ඊශ්‍රායෙල් වංශයට දුන් යහපත් පෙණේ දුවලින් එකක්වත් අසඹ්ඵක වුණේ නහැසියල්ලෙම් ඉටු වූහ." (යෙෂුචා 21:45)

III. පෙණේ දළ සටහන

A. කතන් ප්‍රවේශය (1:1-5:12):

1. නව නාසකයාලෙස ඔහුගේ භූමිකාව තුළ "ගක්නීමත් සහ නිර්භීත" වන ලෙස දෙවියන් වහන්සේ පෙණේ වටහා දෙයි. (1:1-9)
2. පෙණේ ඇදහිල්ලෙන් ජර්නිවච්ඡ දක්වයි. (1:10-18)
3. ඔවුන්ගේ ඇතුල්වීම සඳහා සූදානම් වීමේදී, ඔත්තුකරුවන් දෙදෙනෙකු ඉඩම මනීමට යවනු ලබයි.
  - ඒ. පෙරිකෙඤ්චි ජීවත් වූ ගණකාවක් වූ රහබ් ඔත්තුකරුවන් සභවනාච්චය (2:1-7)
  - බී. ඇගේ උපකාරය සහ ඇදහිල්ල වෙනුවෙන්, ඊශ්‍රායෙල්වරුන් දේශයට ඇතුළු වූ විට ඇයව බේරාගන්නා බවට ඔවුහු පෙණේ දුටු වූහ. (2:8-24)
4. දෙවියන් වහන්සේගේ අණ පරිදි, සෙනඟ පෙණේ ගඟෙන් වියළී ගොඩබිමෙන් එගොඩ වී කතන් දේශයට ඇතුළු වූහ. (3:1-17)
5. ගිල්ගස්හි ගල් දෙළහක ස්මරකයක් පිහිටුවන ලදී. (4:1-24)
6. ගිල්ගස්හි කඳවුරු බඳුගෙන සිටියදී, ගමන් කිරීමට පෙර දේවල් දෙකක් කරන ලදී
  - තව දුරටත්:
  - ඒ. ඉබහණන් යන කලය තුළ උපන ලබූ සියලුම පිරිමින් වර්මච්ඡේදනය කර ඇත. (5:2-9)
  - බී. පස්කු උත්සවය පවත්වන ලදී. (5:10-12)

B. මධ්‍යම කතනය යටත් කර ගනීම. (5:13-8:35)

1. යෙරිකෙඤ්චි ආසන්නයේ, යෙෂුචව ස්වමිත්වහන්සේගේ පමිණිම සහ නාසකත්වය පිළිබඳ සහතිකය. (5:13-15)
2. ඊශ්‍රායෙල් නාසපවලින් වට වූ විශාල නගරයක් වන පෙරිකෙඤ්චි යටත් කරගත්තේ කීකරුකමෙනි දෙවියන් වහන්සේගේ අණට ඇදහිල්ලෙන් ජර්නිවච්ඡ දක්වීම. (6:1-27)
3. ඊශ්‍රායෙලය කුඩාආයට එරෙහි ඊළඟ සටනේදී අසඹ්ඵක විය. (7:1-5)
  - ඒ. පරජයට හේතු වූයේ ආකාන්ගේ පසය හෙළිදරව් කර දඩුවම් ලබාදීමයි. (7:6-26)
  - බී. පසුව Ai පරජය වේ. (8:1-29)
4. ඒබල් කන්දේ පූජකයන් තනා මිනිසුන්ට නීතිය කියවනු ලබයි. (8:30-35)

C. දකුණු කතනය යටත් කර ගනීම. (9:1-12:24)

1. ගිබියෙත්වරු ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ට බියෙන් ඔවුන් විශ්වස කිරීමට ඔවුන්ව රවටගනිති "පිටස්තරයින්" සහ ගිවිසුමකට ඇතුළු වන්න. (9:1-27)
2. නගරයෙන් නගරය ඊශ්‍රායෙල්වරුන් ඉදිරියේ වලට. (10:1-43)

D. උතුරු කතනය යටත් කර ගනීම. (11:1-12:24)

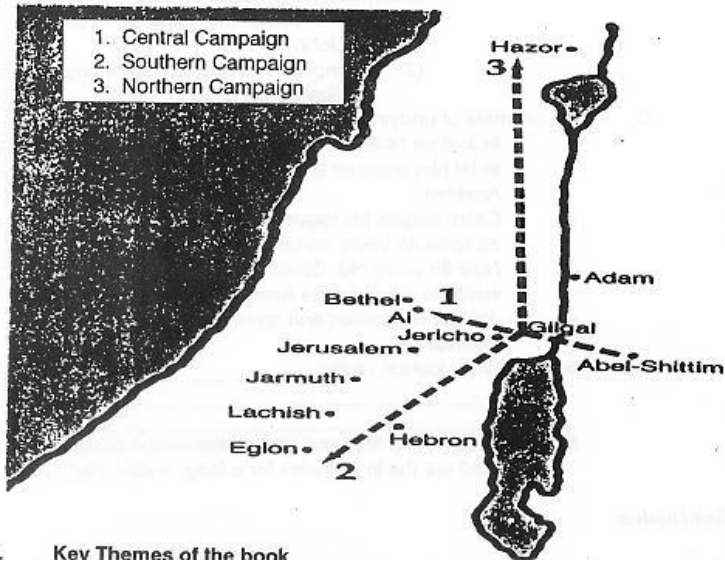
1. ඊශ්‍රායෙලය පලවනර්මේ ප්‍රයත්නයක දී, දකුණේ ශේෂයන් උතුරු හමුදාවන්ට එක් වූ අතර, ඊශ්‍රායෙලය එහි ප්‍රබල සතුරු මුහුණ දුන්නේය. (11:1-9)

- 2. ඊශ්‍රායලය උතුරු කනත්හි ඉතිරි ප්‍රදේශ යටත් කර ගනී. (11:10-23)
- 3. ජෙරිදනය දෙපස අත්පත් කර ගනීම් පිළිබඳ සඟයක් ලබාදී ඇත. (12:1-24)

E. ඉඩම බෙදාදීමේ කිරීම. (13-24)

- 1. අතිරේක ඉඩම් අත්පත් කර ගනීමට දෙවියන් වහන්සේ අණ කරයි. (13:1-7)
- 2. විවිධ ගෙණුවලට ඉඩම් බෙදාදීම ගනු ලබන ලදී. (13:8-21:45)
- 3. නඟනහිර ගෙණු (රුබන්, ගඳු සහ මනස්සේගේ අර්ධ ගෙණු) ආපසු ගෙදර යයි. (22:1-34)

F Joshua ගේ සමුහනීමේ ලිපින (Joshua 23:1-24:28) සහ මරණය (24:29-33).

IV. Key Themes of the book

IV. පෙනේ ජර්ධන තේමන්

A. ජයග්‍රහණී ඇදහිල්ල - පෙණිවත්:

- 1. ඊශ්‍රායලයේ උතුරු කනත් දේශයට ඇතුළු වීමට සුදුනම් වෙද්දී, ඔවුන් මුහුණ දුන්නේ වඩාත්ම බලකොටුවට පුරණ ලෙකියේ නගරය - ජෙරිකෝ
- 2. දෙවියන් වහන්සේ ජයග්‍රහණය සඳහා විකල්ප සලස්මක් අණ කළේය. (යෙෂුච:2)
- 3. ලබාගත් ජයග්‍රහණය:
  - ඒ. දෙවියන්ගේ බලය. (යෙෂුච:2)
  - බී. ඉශ්‍රායලයේ ඇදහිල්ල.
  - සී. කීකරු ඇදහිලි ප්‍රතිචරයක්.

B. "ගවළ" ජේද දෙකක්.

- 1. බෙහෙවින්දෙනෙකුට සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ කිරීම පිළිබඳ සඳහන්වන ප්‍රශ්න තිබේ කනත්වරුන්. (යෙෂුච:11:20)
  - ඒ. ඉතිහාසය සහ පුරාවිද්‍යාත්මක හෙළි වන්නේ කනත්වරුන් පහත්, දුර්වල සහ පිළිම වන්දනාකරන මිනිසුන් බවයි. (cf. දේවිය කථා 18:9-14)
  - බී. ඊශ්‍රායලයේ ආරක්ෂා සඳහාම බලපෑම් සම්පූර්ණයෙන්ම අහෝසි කිරීමට දෙවියන්වහන්සේට අවශ්‍ය වූ බවට සකයක් නත.
  - සී. දෙවියන් වහන්සේ පහසුවට දක්වන පිළිකුල අපි අවනක්සේරු කරමු. රූප වන්දනා සහ දුර්වලයන් පළිගනීමට සර්ව ශුද්ධ වූ දෙවියන් වහන්සේට අයිතියක් මෙන්ම බදිමක්ද ඇත. (cf. යෙෂාන් 2:14-16; 2 නෙසලෙකීක 1:7-9; එළිදරව් 21:8)
- 2. රහබ්ගේ කතාව (යෙෂුච:1:1-7) යම් යම් තත්වයන් යටතේ බෙරු කීම සඳහා කරණය කරයිද?
  - ඒ. යෙරිකෝ බලන්න යවන ඔත්තුකරයේදන්නව ආරක්ෂාකරන්න රහබ් බෙරු කීව්වා
  - බී. සමහර ආචාරධර්මවදීන් ඇගේ බෙරුව සුදුසු බව තර්ක කර ඇත

සහ යුක්ති සහගත.

c. සත්‍ය වශයෙන්ම, රහඹි ඇගේ බෙරුව නොකැසෙන සහ ඇගේ වේගයකම නොකැසී ගලවී ඇති අතර, ශුද්ධ ලියවිල්ලේ කෙතනකවත් ඇයව ප්‍රශංසාකර නත.

ඇ අප මෙන්ම ඇයද ගලවීම ලබුවේ ඇදහිල්ල කරණකොටගෙන කරුණුවෙනි.

ඊ. ඕනෑම තත්වයක් යටතේ බෙරු කීම බයිබලය හෙළාදකී. (cf. ලෙවී කථාව 19:11; එපීස 4:25)

[1] යක්ෂයා'සියලු බෙරුවල පියා වේ. (යෙහන් 8:44)

[2] අප්පවී බෙරුකරණයන් අගූහ ඉරණමකට මුහුණ දෙයි. (එළිදරව් 21:27)

C. නොමනන ඇදහිල්ල සහ ජීවිතය පිළිබඳ උද්භරණයක් - (ජේෂ්වාව 14)

1. ජේෂ්වාව 14:6f හි, කලේබ් ඔහුගේ පරණ මිතුරු ජේෂ්වගේ ආයතනයක් කරයි, ඔහුට අනකයිව්වරුන් (හොඳින්) විසින් බලකොටු කරන ලද කන්දක් යටත් කර ගනීමට ඉඩ දෙන ලෙස.
2. කලේබ් ඔහුගේ ඉල්ලීම ආරම්භ කරන්නේ වසර 45කට පෙර ඔත්තුකරුවන් ලෙස ඔවුන්ගේ විශ්වාසවන්තකම විස්තර කිරීමෙනි.
3. දන් 85 හවිර්දි විශේෂ පසුවන කලේබ් නොමනන ජවයකට හිමිකම් කියන අතර අනකයිවරුන් පලවා හරිමට අවශ්‍ය වේ. (14:12)
4. ජේෂ්වකමන්ත පළ කළ අතර ඔහුගේ උරුමය ලෙස කලේබ් හෙබ්‍රෙක් ලබාදුන්නේය.
5. "කෙසේ වෙතත්, මම මගේ දෙවි සම්පූර්ණ වහන්සේ මුළු හදවතින්ම අනුගමනය කළෙමි." (14:8)
6. කලේබ් වහි ඇදහිල්ලක් සහ ස්වමිත් වහන්සේ කෙරෙහි ඔහුගේ "මුළු හදවතින්ම භක්තිය" දිගු, එලදකී හැප්ටිමත් ජීවිතයක් සඳහා අමුදරවිය වේ.

විනිසුරුවන් සහ රුන්

හදිත්වීම:

මෙම පෙත් දෙක එකට අධ්‍යයනය කිරීමට සුදුසු වන්නේ ඒවා ඉතිහාසයේ එකම කල පරිච්ඡේදයකට අයත් වන නිසාත්, සමහර හෙබ්‍රෙව් පරිශුද්ධ පෙත් ලිඛිතයන් කිරීමට විනිශ්චයකරුවන්ගේ උපග්‍රන්ථයක් ලෙස රුන් සලකන නිසාත් ය. විනිසුරුවන් සමඟ අවුල් සහගත බව, දෙවියන් වහන්සේට අකීකරු වීම, පීඩනය, විමුක්තිය සහ ඇදහිල්ල අත්හරීම පිළිබඳ අදුරු කතා කියයි; මේ සියල්ල මද භක්තිය, ආදරය සහ විශ්වාසවන්තකම පිළිබඳ සුන්දර කතා කිරීමට රුන් පවසයි.

නම- විනිශ්චයකරුවන් යන නම ව්‍යුත්පන්න වී ඇත්තේ මෙම වසර 200 ක පමණ කලය තුළ දෙවියන් වහන්සේ විසින් පිහිටුවන ලද නයකන්වයේ වර්ගයෙනි.

1. විනිශ්චයකරුවන් මූලික වශයෙන් ඊශ්‍රායලය පීඩකයන්ගේ විශගහ ඉවත දීමට නයකන්වය දුන් හමුදා නයකයන් වූ අතර පසුව සිවිල් නයකයින් බවට පත්විය.
2. පෙත් කේන්ද්‍රය වන මෙඛීබ් ජනිත කන්තව වෙනුවෙන් රුන් නම් කර ඇත රූපය.

කර්තෘ මෙම පෙත් ලිවුවේ කවුරුන්ද යන්න පහදිලි සක්ෂි නොමන

සමහර විද්වතුන් උපකල්පනය කර ඇත්තේ සමුච්චේල් හොඹුගේ එක් අයෙකු බවයි ගෙලියන් ඒවා ලිවුවා

අරමුණ

1. විනිශ්චයකරුවන්ගේ පරමාර්ථය ඊශ්‍රායලයේ මුතුන් මිත්තන් මහිමයට පත් කිරීම නොව, ඊශ්‍රායලයේ දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණු මහිමයට පත් කිරීමයි.
2. රුන්ගේ පරමාර්ථය වන්නේ අන්‍යජනිකයන් පවදාන් වහන්සේගේ රඝ්‍යයට හරවන දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණුවේ දුරදිග යන විෂය පථය දැකීමට අපට ඉඩ සලසීමයි.

I. විනිශ්චයකරුවන්ගේ සහ රුන්ගේ පෙත්වල පසුබිම

පිළිතුර - විනිශ්චයකරුවන් මුල් කලයේ ඉශ්‍රායලයේ ජනිතයා ලියනිබෙන්තට ඇත

රඝ්ඤ්ච (විනිශ්චයකරණය) 7:6; 18:1; 19:1; 21:25, සමහරවිට ක්‍රි.පූ. 1000 දී පමණ. එය ක්‍රිස්තු පූර්ව 1385-

1050 පමණ කලාය පිළිබඳ කතා කියයි.

B. රුන් ලියාදැක්වීමේ එම කලායේදීම, නිසඛවම දඩ්බන්ගේ උපතට පෙර නෙවේ.

C. ජෙෂ්වාවාමිය යන විට, ඊශ්‍රායලය සිටියේ කනාන්හි සහ එහි සම්පූර්ණ අයිතිය තහවුරු කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ගනිය.

1. දේශයේ සහ කනාන් දේශසීමාවේ සිටින යටත් නෙවු ගෙත්‍රිකයන් සමඟ තවමත් කටයුතු කිරීමට නිබුණේ නහ. (විනිශ්චයකරයෝ:1-4)
2. කනාන්වරුන් සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශ කරන ලෙස ඊශ්‍රායලය දෙවියන් වහන්සේට අණ කළ පරිදි ඔවුන්ට කීකරු නෙවීය (විනිශ්චයකරයෝ:19-33)

ඩී. දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ අකීකරුකමට සහ අසර්ථකත්වයට දඩුවම් කළ අතර, අන් අයව පීඩාවට පත් කිරීමට යෙදාගත්තේය ඔවුන්ට.

E. පෙණත් වක්‍ර හතක් ඉදිරිපත් කරයි:

1. ඇදහිල්ල අත්හරීම.
2. දඩුවම්.
3. පසුතවිලි වීම.
4. මුදාහරීම.

F. විනිසුරුවරුන් 14 දෙනෙක් සිටියහ:

1. ප්‍රධාන විනිශ්චයකරුවන් අට දෙනෙක්: ඔත්තියෙල්, එහුද, දෙබෙරාගිඩියෙන්, ජෙජ්තා විනිශ්චයකරුවන්ගේ පෙණත් සඳහන් නොවන සම්පත් සහ තවත් දෙදෙනෙක්: ඒලී සහ සමුවෙල්.
2. සුළු විනිශ්චයකරුවන් හය දෙනෙක්: ෂම්ගර්, ටෙලාජ්බර්, ඉබ්සන්, එලෙන් සහ අබ්දෙන්.

ජී. රුන් විනිශ්චයකරුවන්ගේ පූර්ව කලාපරිච්ඡේදවලින් එකක් ලෙස සකසී ඇත.

II. විනිශ්චයකරුවන්ගේ සහ රුන්ගේ පෙත්වල ප්‍රධාන පණිවිඩය

A. ඊශ්‍රායලය ඇගේ එකම නායකයාලෙස දෙවියන්ව අනුගමනය කරන ලෙස කළ ඉල්ලීම අසර්ථක විය.

1. විනිශ්චයකරුවන්ගේ ප්‍රධාන ප්‍රකාශය සහ සමස්ත පෙණත් සර්වභාෂය වන්නේ විනිශ්චයකරුවරුන් 21:25, "ඒ දවස්වල ඊශ්‍රායලයේ රජෙක් සිටියේ නහ, සම කෙනෙකුම තමම සුදුසු ලෙස කළෙයි."
2. ඊශ්‍රායලය නවත නවතන් ගිවිසුම පවත්වාගනීමට අසමත් වීම මධ්‍යම රජණ්ඩුව පිහිටුවීම සඳහාමඟය සකස් කළේය.

බී.එයිත් ගමය වන පණිවිඩය නම්: දෙවියන්වහන්සේ විසින් තෙත්ගත් සෙනඟට ධර්මිෂ්ඨ රජෙකු අවශ්‍යයි.

C. දඩ්බන් රජු සහ යේසුස් යන දෙදෙනාගේම පරම්පරාවේ විශේෂ කාර්යභාරය සඳහා රුන්ගේ පෙන වදාගත් වේ.

III. විනිශ්චයකරුවන්ගේ සහ රුන්ගේ පෙත්වල දළ සටහන

A. ඊශ්‍රායලය විසින් කනාන් දේශය අර්ධ වශයෙන් යටත් කර ගනීම. (විනිශ්චයකරයෝ:1-2:5)

B. විනිසුරුවරුන්ගේ වඩ. (විනිශ්චයකරයෝ:6-16:31).

C. පෙණත් උපග්‍රන්ථ දෙකක්.

1. එහුසිම් ජනිත මිකාසහ පූජකයෙකු ලෙස කපු කරන ලද ලෙවිවරයෙකුගේ වර්තාව. (විනිශ්චයකරයෝ 17:1-18:31)
2. බෙන්ජමින්හි ගිබෙයහි අපරධයක් සම්බන්ධයි. (විනිශ්චයකරයෝ 9:1-21:24)
3. දෙකම කලා සීමිත තුළ මිනිසුන්ගේ අරණිකත්වය, අවනීතිය සහ ව්‍යාකූලත්වය නිරූපණය කිරීමට සේවය කරයි. (විනිශ්චයකරයෝ 1:25)

ඩී. රුත්ගේ කතාව (රුත් 1:1-4:22)

හෙබ්‍රෙව් පවුලක් මෙඩ්බ් වෙත සංක්‍රමණය වූ අතර, බේදවචකය නිසාමව සහ මෙඩ්බ් ජනිත ලේලියන් දෙදෙනානම් විය. නයෙම්බ් බෙන්ලෙහෙමට ආපසු යමට තීරණය කළ විට, රුත් ඇය සමඟ සිටීමට තීරණය කළාය. රුත්ට කතන් දේශයේදී බෙඩ්ස් නම් මිනිසෙක් මුණගසී ඔහු සමඟ විවභ වී යේසුස්ගේ මෙසියතු පරම්පරාවේ කෙටසක් බවට පත් විය.

IV. විනිශ්චයකරුවන්ගේ සහ රුත්ගේ පෙත්වල ජරධන තේමන්

ඒ. පසය වහල්හඬයට හාමරණයට මඟ පෑයි.

1. මඬ්ගෙණ්දේශක ප්‍රමිතියක් නොමතිව, පුද්ගලයන් පසයට වලට.
2. දෙවියන්වහන්සේගේ දඩ් හික්මවීම සලසුම් කර තිබුණේ ඊශ්‍රායෙල්වරුන් ඔහු වෙතට හඬ් යමට සලස්වන පිණිසය.
3. පසය ගන දෙවියන්වහන්සේගේ හඬ්ම වෙනස් වී නහ.

B. දෙවියන්ගේ මහදයඬ සහ කරුණඬ මිමිම ඉක්මවාඇත. (විනිශ්චයකරයේ:18-19; 10:10-16)

1. අපි දෙවියන්ගේ ස්ථනගේ සිටියනම්, අපි සමඬ දෙන අය නොමව.
2. දෙවියන් වහන්සේ අපට ප්‍රේම කරන බව පෙන්වන්නේ අප එය ලබීමට සුදුසු නහි විටය. (රෙමි 5:8)

C. දෙවියන් වහන්සේගේ බලය සමුවිටම ඔහුගේ ජනනඬගේ ජයග්‍රහණ පිටුපස ඇත.

1. ඊශ්‍රායලය සම වටම සංඛ්‍යාවන් බහරව, බලගෙන් හදක්ඡනඬගෙන් තොර විය.
2. හන් වරක් අපි කියවන්නේ, "ස්වමීන්ගේ ආත්මය මතට පමිණියේය."

D. අපි සම පරම්පරඬකටම ඉගන්විය යුතුයි

1. විනිශ්චයකරුවන් 2:7-10 පෙන්නුම් කරන්නේ යෙඡුවඬගන් පසු එක් පරම්පරඬක් තුළ ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ට දෙවියන්ව අමතක වූ බවයි.
2. අපි ඔවුන්ට උගන්වන්නේ නත්නම් අපේ දරුවන් දෙවියන්ව හදුනයි කියලාඅපිට හිනන්න බහා

E. අපි දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ල හඬ්ගේවඡය තබිය යුතුය.

1. එක් එක් විනිසුරුවන් තුළ අපි අඩුපඩු දකිනවා,ඒවඬින් සමහරක් ජරධන දුර්වලතාසහ අසඬ්ථකත්වයන්.
2. නමුත් ඔවුන් තුළ අපට අතිශයිත් අවශ්‍ය වන ඇදහිල්ලේ සහ විශ්වඡයේ ගුණාගයක් ද අපි දකිමු.

එඬ්. දෙවියන් වහන්සේගේ මිදීමේ ප්‍රේමය සියලු මිනිසුන්ට විහිදේ. ඔහු මුල් "සමන අවස්ථා ගලවුම්කරුවාමේ.

1. දෙවියන් වහන්සේ පුරණ කලගේ එක් ජනියකට පමණක් ප්‍රේම කිරීම සහ ගලවාගනීම යන වරද මත සමහර විට අපට ඇත.
2. රුත් යනු දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණමේ ප්‍රවේශනඬ සියලු පුද්ගලයන්ට, අන්‍යජනීන්ට මෙන්ම යුදෙව්වන්ට ද විවක වූ බවට එක් නිදර්ශනයක් පමණි.
3. රුත්ගේ ස්වමිපුරුඡයචන බෙඩ්ස්, ඡෙර්කෙණ්වි සිට පමිණි රඬබ්ගේ පුත්‍රයාය. (මතෙ. 1:5)
4. මේ සියල්ල යේසුස් මෙසියස්ගේ කඬ්ගයේ ලෙඬ් ව්‍යඡ්න විඡය පථය අපේක්ඡාකරයි.

මම සමුවෙල්

හදින්වීම:I සමුවෙල් ඊශ්‍රායලගේ ඉතිහඡයේ සහ පලනගේ නව යුගයක් අප වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් කරයි. පෙන ආරම්භ වන්නේ ඊශ්‍රායලගේ අවසන විනිශ්චයකරුවන් දෙදෙනා (ඒලී සහ සමුවෙල්) ගන අපට පවසීමෙන් වන අතර පලමු රඡවරුන් දෙදෙනගේ (සඬුල් සහ දඬින්) අඬ්ඡේක කිරීම ගන අපට පවසීමෙන් අවසන් මේ.

නම -පෙන නම් කර ඇත්තේ එහි පලමු කේන්ද්‍රීය චරනය සහ අර්ධ කතා සමුවෙල් සඳහාය.

1. I සහ II සමුවෙල්ගේ පෙත් මුලින් එක පෙනක් විය.
2. ඔවුන් දෙදෙනඬ තනි ලියවිල්ලකට නොහලපෙන නිසාසෙඡ්ටුඅඡින්වි (ක්‍රි.පූ. 270 පමණ) තුළ බෙදාඇත.

කර්තෘකර්තෘත්වය අවිනිශ්චිතය.

1. යුදෙව් තල්මුඩ් ප්‍රකාශ කරන්නේ සමූවෙල් පෙණත් පළමු කෙටස (I සමූවෙල් 1-24) ලියැවූ බවත්, ඉතිරි කෙටස රචනාකළේ තේතන් බවත් (cf. I ලේකම් 29:29).
2. සමූවෙල් යම් යම් දේවල් ලේඛනගත කළ බව අපි දනිමු. (I සමූවෙල් 10:25; I ලේකම් 29:29)
3. පසුකලීන අනාගතවක්තෘරයෙකු සමූවෙල්ගේ වර්තෘඛිතාකිරීමට ඉඩ ඇත.
වෙනත් මූලාශ්‍ර සහ ශුද්ධත්වයන්ගේ මඟ පෙන්වීම ක්‍රි.පූ. 975 සහ 930 අතර කලාප තුළ පෙන නිෂ්පාදනය කරන ලදී.

අරමුණ-I සමූවෙල්ගේ අරමුණ වන්නේ ජනිය දිව්‍යාණ්ඩුව අනාගත රජණ්ඩුවට ගිය විට ඊශ්‍රායලයේ ජනික ජීවිතයේ විශාල සංක්‍රාන්තිය අප වෙනුවෙන් වර්තෘකිරීමයි. එම සංක්‍රාන්තියේදී දෙවියන්වහන්සේ යෙදුණත් ප්‍රධන වර්තෘ සමූවෙල්ය.

I. පෙණත් පසුබිම

පිළිතුර - විනිශ්චයකරුවන්ගේ කලාප ඊශ්‍රායලයේ ඉතිහාසයේ අවුල් සහගත කලා පරිච්ඡේදයක් විය.

1. කල්ලේලේ, පිඩනගේ සහ විමුක්තියේ නව නවතන් වකුයක් පවතුනි.
  2. අවුරුදු 330කට පමණ පසු ඊශ්‍රායලයේ රජෙකු ඉල්ලාපිටියේය.
ඒ. ඇත්ත වශයෙන්ම රජණ්ඩුවක් පිළිබඳ අදහස විනිසුරුවරුන්ගේ පලාත සමයේදී විවිධ කලාවලදී බරුරුම් ලෙස සලකාබලන ලදී. (cf. විනිශ්චයකරුවන් 8:22; 9:6)
බී. සමූවෙල් තරමක් වයස්ගත වූ විට මෙම අදහස මල්පල ගන්වූ අතර ඊශ්‍රායලයේ වඩිමහල්ලන් රජෙකු වීමට කලාප පමිණ ඇති බව හඟුණි. (I සමූවෙල් 8:1-5)
- B. බෙහෙවැනි සිතන දෙයට පටහනුව, රජෙකු පිළිබඳ අදහස දෙවියන් වහන්සේගේ සලස්මේ විෂය පථය තුළ විය. (cf. ද්විතීය කථා 17:14-20)

C. දෙවියන් I සමූවෙල් 8 හි රජණ්ඩුවක් පිහිටුවීමට විරුද්ධ වූයේ හේතු දෙකක් නිසාය:

1. ඉල්ලුම නෙණමරු විය.
2. එය පිහිටුවීමට තුඩු දුන් අභිප්‍රේරණය සහ ආකල්පය වරදයි.

II. පෙණත් ප්‍රධන පණිවිඩය.

A. දෙවියන්ගේ දණ්ටිකෙණ්ණය.

1. එහෙත්, සම්දණන් වහන්සේ සමූවෙල්ට කතාකෙට, 'ඔහුගේ පෙනුම හොඳ සහ ගන නෙණිතන්න, මක්නිසාද මම ඔහුව ප්‍රතික්ෂේප කළෙමි. යෙහෙඬාමනුෂ්‍යයාබලන දේවල් දෙස බලන්නේ නත. මිනිසා බහිර පෙනුම දෙස බලයි, නමුත් සම්දණන් වහන්සේ හදවත දෙස බලයි.' (I සමූවෙල් 16:7)
2. I සමූවෙල්ගේ බෙහෙවැනිද්විමි භූමික ඉදිරිදර්ශනයක් නිසාදී විය:
ඒ. රජෙකු ලබීමේ ආශාව. (8:1-5)
බී. පළමු රජු සදහාතේරීම. (9:1-2)
c. ආගල් සහ අමලෙක් සතුන්ව බේරහනීමට සබුල්ගේ තේරීම. (15:1-33)
ඇ. ජෙසීගේ පුත් එලියබ් ගන සමූවෙල්ගේ මුල් හඹීම. (16:6-7)
ඊ. ගෙලියන්ට ඊශ්‍රායලයේ ජනිකයන්ගේ බිය. (17)

B. දඩින්ගේ සිංහාසනය.

1. "දඩින්ගේ සිංහාසනය" ඊශ්‍රායලයේ ජනික ජීවිතයේ ලාජනය පමණක් නෙත, පල්ලිය පිහිටුවීම සදහා යතුරක් බවට පත් වේ. (ක්‍රියා:25-31; 3:24)
2. අපි II සමූවෙල් අධ්‍යයනය කරන විට මෙම මෙණ්තරය වඩක් විස්තරත්මකව විමසාබලමු.

III. පෙණත් දළ සටහන

A. සමූවෙල්: විනිශ්චයකරු සහ අනාගතවක්තෘ(1-7)

1. පෙන ආරම්භ වන්නේ සමූවෙල්ගේ උපත පිළිබඳ සංවේදී කතාවෙනි. (1:1-2, 10)
2. සමූවෙල් හදී වඩුණේ ඒලීගේ කරලිකර පුතුන් සිටින නිවසකයි. (2:11-26)
ඒ. එම පරමදර්ශී පරිසරය තුළ සමූවෙල් ඔහුගේ අබණ්ඩනඛ රැක ගත්තේය. (2:26)

- බී. නම හෙළි නොකළ අනභ්‍යවකාන්තචරයෙක් ඒලීගේ පවුලේ විනාශය ගනු පුරෙකිඵනය කලා(2:27-36)
- 3. දෙවියන් වහන්සේ සමූවෙල්ව ඔහුගේ අනභ්‍යවකාන්තභ්‍යන න්‍යකයාලෙස භවිතාකරන බව පහදීලී විය. (3:1-4:1)
- 4. පිලිස්තීවරුන් ඊශ්‍රායෙලය පරජය කර ගිවිසුම් පෙට්ටිය අල්ලගත් විට, ඒලී මිය ගිය අතර, සමූවෙල් දෙවියන් වහන්සේගේ න්‍යකයාබවට පත් විය. (4:1-22)
- 5. විවිධ විපත්තිවලින් පසු, පිලිස්තීවරු ගිවිසුම් පෙට්ටිය ඊශ්‍රායෙල් දේශයට යවූහ. (5:1-7: 2)
- 6. සමූවෙල් ජනිය නවත ස්වමින් වහන්සේ වෙතට සහ හමුදාකලාවලට ගෙන ගියේය ජයග්‍රහණය. (7:3-17)

බී. සමූල් - ඊශ්‍රායෙලයේ පළමු රජු (8:1-12:25)

- 1. ජනනාච රජෙකු ඉල්ලාගැනූහ. (8:1-22)
- 2. සමූල්ව තෙත්ගෙන අහිමේක කළේ සමූවෙල් විසිනි. (9:1-10, 14-17)
- 3. ඔහුගේ මුල් කලය සර්ඵක විය (11:1-15; 13:1 -14:52), සහ අමලෙක්වරුන් සමඟ සටන් කිරීමට ඔහුට අණ කරන ලදී. (15:1-3)
- 4. මෙම ව්‍යභ්‍යයේදී සමූල්ගේ අකීකරුකම දෙවියන් වහන්සේ විසින් ඔහුව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හේතු විය. (15:4-35)

C. දඩින්ගේ අහිමේක කිරීම සහ සමූල්ගේ පරිහනිය. (16-31)

- 1. ඊශ්‍රායෙල්හි මීළඟ රජු ලෙස දඩින්ව අහිමේක කරන්න කියාදෙවි සමූවෙල්ට අණ කලා(16:1-23)
- 2. ඩේවිඩ් ජනික වේදිකාවට පමිණෙන්නේ යෙඬී ගෙලියන් පරජය කරමිනි. (17:1-58)
- 3. පෙත් ඉතිරි බෙහෙමියක් සමූල්ගේ වචන ඊර්ෂ්‍යාච සහ දඩින්ව විනාශ කිරීමට දරන උත්සහය අප සමඟ බෙදාගනී. (18:1-30:31)
- 4. පෙන අවසන් වන්නේ සමූල්ගේ සියදිවි නසඟනීමේ දුක්ඛිත වර්තච සමඟිනි. (31:1-13)

IV. පෙත් ජරධන තේමන්

පිලිතුර - දේවභක්තික මිනිසුන් දෙදෙනෙකුගේ කච්චිකච පුත්‍රයෝ

- 1. ඒලීගේ පුත්‍රයෙච්චනියෙක් දුෂ්ට වූ අතර, පූජක තත්ත්‍රය විකච්චි කරමින් සහ වේග්‍යකම් කළහ. (2:12-25)
ඒ. ශුද්ධ ලියවිල්ල ඔවුන්ගේ කච්චිල්ලේ වගකීමෙන් කෙච්චසක් එලීගේ උරහිස් මත තබයි. (3:13)
බී. ඔවුන් පිලිස්තීවරුන් විසින් මරදුමන ලදී. (4:10-18)
- 2. ඒලීගේ පුත්‍රයන් සමඟ එකම නිවසක හදී වඩුණු දේවභක්තික මනුෂ්‍යයෙකු වූ සමූවෙල්, ඔහුගේම පුත්‍රයන්ගේ දුෂ්ටකමේ හද කම්පච්ච දුටුවේය. ඔවුන්ගේ පභයට සච්ච වගකීමක් ඔහුට පවරානච්චි අතර, අපට පවසන දෙය ප්‍රශ්න මතු කරයි:
ඒ. ඔහුට අවග්‍ය පියවීමට නොහකි තරමට ඔහු කච්චියබහුලද? (7:15-17)
බී. ඔහු ඔවුන්ව "ඔහුගේ අච්චපච්ච යන්නට" බල කිරීමට උත්සහ කළද? (cf. 8:1)
- 3. මෙම තත්වයන් දෙක ඔනමු පරම්පරචක දෙමච්චියන්ට විශිෂ්ට පච්චමක් සහ අනතුරු ඇඟවීමක් කරයි.

B. ඩේවිඩ්, දෙවියන්ගේම හදවතට කමච්චි මිනිසෙක්.

- 1. ඔහු ඇදහිලිවන්න මිනිසෙක් විය. (17)
- 2. ඔහු ගිවිසුම් රකින්නෙකි. (18:1-3; 20:16-17; 20:42; II සමූවෙල් 1:26; 9:1-13)
- 3. ඔහු දෙවිගේ අධිකච්චියට ගරු කලා(24:7; 26:9-11)
- 4. ඔහු ජර්තියෙන් දෙවියන් වහන්සේට ජරගංභකලේය. (II සමූවෙල් 6:1-76; ගීතච්චලිය)

C. සමූල්ගේ අභච්චය.

- 1. සමූල්ට හෙච්ච ආරම්භයක් තිබුණා(11:1-15)
- 2. වඩි කල් යන්නට මත්තෙන් ඔහු කච්චණතමච්ච අතට ගත්තේය. (13:6-14)
- 3. අමලෙක්වරුන්ගේ රජු වන ආගග් සහ ඔවුන්ගේ ගව පට්ටි ඔහු බේරගත් විට ඔහුගේ අකීකරුකම වේගවත් විය. (15:1-9)
ඒ. සමූල්ගේ අකීකරුකම ගන සමූවෙල් ඔහුට මුහුණ දුන්නේය. (15:10-23)
බී. සමූල් ඔහුගේ අකීකරුකම සච්චරණිකරණය කලේය. (15:13, 15, 20-21)

- c. “යෙහෙඤාදෙව්ගේ හඬට කීකරු වීම තරම්ම දවන පූජකලින්ද පූජකලින්ද යෙහෙඤාප්‍රසන්න වන්නේද? පූජකලට වඩාකීකරු වීම හෙදය, බවළුවන්ගේ තෙලට වඩාකීකරුකම හෙදය. (15:22)
- 4. සඤ්ඤාගේ විශ්වඝනය හීන වෙන්න පටන්ගන්නා(17)
- 5. ඔහු අනෙකුගේ සර්වකාර්‍යවය ගනු උමතු ලෙස ඊර්ෂ්‍යාකරයි (I සමුච්චේ 18:8-11), මිනීමඳීමට පවාදාන්සභා කරයි. (I සමුච්චේ 18:11; 19:1, 15)
- 6. අහිංසක මිනිසුන් මරාදමීමට තරම් සඤ්ඤා ආත්මඛණ්ඩ ගනු උමතු වෙයි. (I සමුච්චේ 22:6-19)
- 7. ඔහු ගුණ විද්‍යාවට පවායෙහි විය. (I සමුච්චේ 28:1-25)
- 8. අවසන වශයෙන්, අන්ත පරිච්ඡේදයේ හානිදායකට පත් වූ සඤ්ඤා සිය දිවි නසාගනී. (I සමුච්චේ 31:1-13)

II සමුච්චේ

හදිත්වීම: මම සමුච්චේ අවසනයට පමිණෙන විට, සඤ්ඤා සහ ඔහුගේ පුතුන් ගිල්බෙඤාකන්දේදී මිය යයි. II සමුච්චේ හි කේන්ද්‍රීය වර්තය ඩේවිඩ් වන අතර, ඔහු සිංහඝනයට පමිණීම සහ රජු ලෙස ඔහුගේ සුරකම් සමඟ කපාපර්බව ගනුදෙනු කරයි.

නම- පෙන (මුලින් I සමුච්චේ සමඟ ඒකඛද්ධව) දරයි
 ඊශ්‍රායෙලයේ අවසන විනිශ්චයකරු වූ සමුච්චේගේ නම. සමුච්චේ නම් විය දෙවියන් වහන්සේ සඤ්ඤා සහ දඩිත්ව අභිෂේක කළා

කර්තෘකර්තව්‍ය අවිනිශ්චිතය.

- 1. පෙනේ පළමු කෙටස (I සමුච්චේ 1-24) ලිව්වේ සමුච්චේ බවත් ඉතිරි කෙටස රචනාකළේ තේනන් බවත් යුදෙව් තල්ලුඩ් ප්‍රකාශ කරයි. (cf. I ලේකම් 29:29)
- 2. සමුච්චේ යම් යම් දේවල් ලේඛනගත කළ බව අපි දනිමු. (I සමුච්චේ 10:25; I ලේකම් 29:29)
- 3. පසුකලීන අනාගතවක්තෘවරයෙකු විසින් සමුච්චේගේ වර්තාවෙන් මූලභූ සහ ශුද්ධත්මයණන්ගේ මඟපෙන්වීම භවිතකර ක්‍රි.පූ. 975 සහ 930 අතර කලය තුළ පෙන නිපදවාන.

අරමුණ - II සමුච්චේගේ අරමුණ වන්නේ ඊශ්‍රායෙලයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම රජු වූ දඩිත්ගේ පලන කලය වර්තාකිරීම සහ ආබුහම් සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුමේ ඔහුගේ භූමිකම් තහවුරු කිරීමයි.

I. පෙනේ පසුබිම.

- A. II සමුච්චේ විසින් සඤ්ඤාගේ මරණය (ක්‍රි.පූ. 1010) සිට දඩිත්ගේ මරණයට ආසන්න කලය (ක්‍රි.පූ. 970) දක්වා කලය ආවරණය කරයි.
- B. සඤ්ඤාගේ මරණයට දශකයකට පමණ පෙර සඤ්ඤා දඩිත්ව දඩයම් කර ඇති බව මනක තබාගන්න.
  - 1. පෙන ආරම්භ වන විට, දඩිත්ව යුදාගෙභ්‍රයේ රජු ලෙස අභිෂේක කරනු ලබයි. (II සමුච්චේ 2:1-7)
  - 2. කෙසේ වෙතත්, සඤ්ඤා සහ දඩිත්ගේ නිවෙස් අතර යුද්ධයක් ඇති වේ. ඔහු මුළු ඉශ්‍රායෙලයේ රජ වීමට වසර 7 1/2ක් ගත වනු ඇත.
- C. I සහ II සමුච්චේගේ ක්‍රියාකාරකම් ඉතිහාසගත කිරීමට පහත දිනයන් ප්‍රයෝජනවත් විය හක.
  - 1. සඤ්ඤාගේ පලන සමය ක්‍රි.පූ. 1050 සිට 1010 දක්වා
  - 2. ඩේවිඩ්ගේ පලන සමය 1010 සිට 970 BC
  - 3. පෙනමේගේ පලන සමය ක්‍රි.පූ. 970 සිට 930 දක්වා
  - 4. රජධනියේ බෙදීම 930 BC

II. පෙනේ ජර්ධන පණිවිඩ:

පිළිතුර - ඩේවිඩ්ගේ වර්තය

- 1. ඩේවිඩ්ගේ සර්වකාර්‍යවයන් අපට පෙන්වයි. (උදා 5:1-7; 6:12-19; 8:1-14)
- 2. පෙනේ දඩිත්ගේ පව් සහ පෙණිගලික දුර්වලතාහෙළිදරව් කරයි. (උදා 11:1-27; 13:1-39; 24:1-10)
- 3. සඤ්ඤා මෙන් නෙව, දඩිත් සමුච්චේ මුළු ඉශ්‍රායෙලයේ පසුතව්ලි වූ හදවතකිනි. (උදා 12:13;

B. දඩ්වත්ගේ නිවස (7:4-16)

- 1. අපි මෙම පණිවිඩය පෙනේ "ප්‍රධාන තේමා" යටතේ පරීක්ෂාකරන්නෙමු.
- 2. "ඔබේ ගණය සහ ඔබේ රජ්‍යය මාඉදිරියෙහි සදහාම පවතිනු ඇත. ඔබේ සිංහාසනය සදහාම ස්ථාපිත වනු ඇත. (7:16)

III. පෙනේ දළ සටහන

A. සඹුල් සහ ජෙනතන් වෙනුවෙන් දඩ්වත්ගේ විලසය. (II සමුවෙල් 1)

- 1. සඹුල්ව මරුවාකියලාදඩ්වත් ගුණට අමලෙක් ජනිකයෙක් ආවා(1:1-13)
- 2. ඩේවිඩ් වහම ඔහුව මරාදමන ලෙස නියෝග කළේය. (14-16)
- 3. දඩ්වත් සඹුල් සහ ජෙනතන් ගන වලපෙයි. (1:17-27)

බී. ඩේවිඩ් වසර ගණනක් සිවිල් යුද්ධයෙන් පසුව යුද්ධ රජු ලෙස අභිෂේක කළේය. (2-4)

- 1. දඩ්වත් ඔහුගේම ගෙණියේ රජු ලෙස කිරුළ පළදැයි. (2:1-7)
- 2. සඹුල්ගේ පුත් ඉෂ්බෙත්ෂන්, සඹුල්ගේ හමුදාපති වූ අබිතේර් විසින් උතුරු ප්‍රදේශයේ රජ බවට පත් කරන ලදී. (2:8-11)
- 3. රජධනී දෙක අවුරුදු හතක් යුද්ධ කලා(2:12-4:12)
  - ඒ. මේ කලයේදී අබිතර් ඝනනය විය. (3:30)
  - බී. ඊලඟට ඉෂ්බෙත්ෂන්ව ඝනනය කලා(4:5-6)

C. මුළු ඊශ්‍රායෙලය කෙරෙහි දඩ්වත්ගේ පලනය. (II සමුවෙල් 5-24)

- 1. සර්පක මුල් වසර. (5-10)
  - ඒ. බෙදුණු සෙනඟක් වීම නුවණට හුරු නම් බව උතුරු ගෙණි නයකයන් තේරුම් ගත් අතර ඊශ්‍රායෙලය සහ යුදායළි එක් විය. (5:1-5)
  - බී. දඩ්වත් යෙරුසලම අල්ලාගත්තේය. (5:6-16)
  - උ. ඔහු පිලිස්තීවරුන්ගේ පරජයට නයකත්වය දුන්නේය (5:17-25) පෙවිටිය ජෙරුසලමට ගෙන ආවේය. (6:1-23)
  - ඇ. නමුත් දෙවි දඩ්වත්ට දේවමඤ්ච ගෙණිනගන්න ඉඩ දුන්නේ නහා ඔහු තම "ගෙදර" හරහාපමිණෙන මෙසියනු රජු ගන ඔහු සමඟ ගිවිසුමක් ඇති කර ගත්තේය. (7:1-29)
  - ඊ. ඩේවිඩ්ගේ නවත් ජයග්‍රහණ වර්තකර ඇත. (8:1 -10:19)
- 2. බන්ෂෙබෙයමඟ දඩ්වත් කළ පහය. (11:1-12:31)
  - ඒ. කලයත් සමඟ ගෙදරදී, ඩේවිඩ් බන්ෂෙබෙයමඟ පවි කර (11:1-13) ඇගේ සමීයඝනනය කිරීමට කටයුතු කළේය. (11:14-17)
  - බී. අනඟනවක්තානතන් රජුට ඔහුගේ පහය නිදර්ශනය කිරීමට උපමඛක් කීවේය (12:1-6) ඔහු මුහුණ දෙන ප්‍රතිවිපක ගන පුරෙකඵනය කළේය. (12:7-14)
  - උ. නතන්ගේ පුරෙකඵනය කළ පළමු ප්‍රතිවිපකය - දඩ්වත් සහ බන්ෂෙබෙ දඩ උපන් දරුවන්ගේ මරණය සිදු විය. (12:15-31)
- 3. ඩේවිඩ්ගේ පසුකලීන පලනය. (II සමුවෙල් 13:1-24:25)
  - ඒ. නතන් පුරෙකඵනය කළ පරිදි, "කඩුව ඩේවිඩ්ගේ නිවසින් පිටව ගියේ නත".
  - බී. ඔහුගේ සහෙද්රිය දූෂණය කිරීමෙන් පසු (II සමුවෙල් 13:1-22), අමතෙන්ව ඔහුගේ සහෙද්රියාවන අබිසලෙම් විසින් මරාදමන ලදී. (13:23-39)
  - උ. පලාගිය පසු, අබිසලෙම් නවත යෙරුසලමට යයි. (14:1-33)
  - ඇ. ඔහු තම පියව එරෙහිව කල්ලක් ගෙන යයි (15:1-12), ඩේවිඩ්ට පලායමට සිදුවේ. (15:13-17:29)
  - ඊ. දඩ්වත්ට ගක්තිය ලඟන විට, අබිසලෙම් ජේඛිම් විසින් මරාදමනු ලැබේ. (18:1-33)
  - ඉ. ඩේවිඩ් නවත යෙරුසලමට ගෙස් නවත බලයට පත් විය. 19:1-20:26)
  - උ. විවිධ සිදුවීම් සහ ප්‍රකාශ වලින් පෙන අවසන් වේ

[1] ගිබියෙන්වරුන් පළිගන්නවා(21:1-14)

- [2] ඔහු නවතන් පිලිස්තීවරුන් සමඟ සටන් කරයි. (21:15-22)
- [3] ඩේවිඩ් ප්‍රශංසාගීතයක් ඉදිරිපත් කළේය. (22:1-51)
- [4] දඩින්ගේ බලවත් මිනිසුන් නම් කර ඇත. (23:8-39)
- [5] ඩේවිඩ් සටන් කරන මිනිසුන්ගේ සංගණනයක් සිදු කරයි. (24:1-17)
- [6] ඔහු සම්දණන් වහන්සේට පූජ්‍යතාවයක් ගෙවනු ලැබීය. (24:18-25)

IV. පෙණන් ජර්ධන තේමන්

A. දඩින්ගේ නිවස (2 සමූහවේද 7:4-16):

1. "නිවස" යන වචනයේ නඩියයක් තිබේ.
 ඒ. ඩේවිඩ්ට අවශ්‍ය වන්නේ දෙවියන් වහන්සේට "ගෙයක්" (එනම් - දේවමඬුගවක්) ගෙවනු ලැබීමටය.
 බී. දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ සලස්ම ප්‍රතිකර්මයක් කළ අතර, ඔහු දඩින්ට "ගෙයක්" (එනම් - රජයක්) ගෙවනු ලැබූ බවට පෙණන් දු විය.
2. පෙණන් දුවේ සමහර කොටස් සලකමන් මර්ගයෙන් ඉටු විය.
 ඒ. ඩේවිඩ් සිහින මවූ දේවමඬුගව ඔහු ගෙවනු ලැබීය. (7:13)
 බී. සලකමන් පහසුවට දඩුවම් ද දුන සිටියේය. (7:14)
3. කෙසේ වෙතත්, අවසානයේදී, අනවබන්ධ ක්‍රියාවන් වහන්සේ තුළින් ඉටු වේ. (ලූක් 1:31-33, 68-70; ක්‍රියාව:29-31; 15:12-18)

ඒ. මෙය OT හි ඇති වදාන්වල මෙසියතු අනවබන්ධ වලින් එකකි.
 “එදාරකුයේ ස්වමීන්ගේ වචනය නතරව පමුණු මෙසේ කීවේය: “ගෙණ් මඟේ සේවක දඩින්ට කියන්න, ‘යෙහෙච්චාදෙව් පවසන්නේ මෙයයි: මට ව්‍යය කිරීමට නිවසක් ගෙවනු ලැබුවේ ඔබ මද? මම නිවසක ව්‍යය කළේ නහ. මම ඉගුණයල්වරුන්ව මිසරයෙන් පිටතට ගෙනා දවසේ සිට අද දක්වමු, මම කුඩාමක් මගේ ව්‍යසිච්චනය කරගෙන තනින් තනට ගියෙමි, මම සියලු ඉගුණයල්වරුන් සමඟ කෙණන් ගියත්, මම ඔවුන්ගේ පලකයන්ගෙන් කිසිවෙකුට කීවේ නදද? මඟේ සෙනඟ වන ඊගුණයල්වරුන්ට එච්චරුන්ට අණ කළේය: “ඔබ මට කිහිරි ගණයක් ඉදි නොකළේ මන්ද?””

“දන්, මඟේ සේවක දඩින්ට කියන්න: සර්වපරකුම වූ ස්වමීන්වහන්සේ මෙසේ කියනසේක: මඟේ සෙනඟ වන ඊගුණයල්හි පලකයාවීමට මම ඔබ ව නණබිම්වලින් සහ රැළ පසුපස ගියෙමි. ඔබ ගිය සමු තනකම මම ඔබ සමඟ සිටිමි. ඔබේ සියලු සතුරන් ඔබ ඉදිරියෙන් සිද දමන්නෙමි, දන් මම පෙණෙළුවේ ශ්‍රේණ්ඨ මිනිසුන්ගේ නම් මෙන් ඔබේ නමය ශ්‍රේණ්ඨ කරන්නෙමි, මම මඟේ සෙනඟ වන ඊගුණයල්වරුන්ට ස්චනයක් සපයාඔවුන්ව සිටුවමි. දුණ්ට මිනිසුන් මුලදී කළක් මෙන්, මඟේ සෙනඟ වන ඉගුණයල්වරුන් කෙරෙහි මනාසකයන් පත් කළ දැපටන් අද දක්වාකළක් මෙන්, දුණ්ට මිනිසුන් තවදුරටත් ඔවුන්ට පීඩානොකරනු ඇත, ඔබේ සියලු සතුරන්ගෙන් මම ඔබට විචේකය දෙමි.

සම්දණන් වහන්සේ ඔබට ප්‍රකාශ කරන්නේ සම්දණන් වහන්සේ ඔබට නිවසක් පිහිටුවන බවයි: ඔබේ දවස් අවසන් වී ඔබ ඔබේ පියවරුන් සමඟ විචේක ගත් විට, මම ඔබේම ශරීරයෙන් පමුණෙන ඔබේ පරම්පරා ඔබෙන් බිහි කරන්නෙමි. ඔහුගේ රජය සිහිටුවනු ඇත, මඟේ නමයට ගෙයක් ගෙවනු ලැබුවේ ඔහුය, මම ඔහුගේ රජයේ සිංහසනය සදහාටම පිහිටුවන්නෙමි, මම ඔහුගේ පියාවන්නෙමි, ඔහු මගේ පුත්‍රයාවන්නෙමි, ඔහු වරදි කළ විට මම දඩුවම් කරමි. මනුෂ්‍යයන්ගේ සරයටිය, මිනිසුන් විසින් එල්ල කරන ලද කස පහරවල් සමඟ, නමුත් ඔබ ඉදිරියෙහි මා ඉවත් කළ සඹුල්ගෙන් මඟේ ප්‍රේමය ඔහුගෙන් කිසිදක පහව නොසන්නේය, ඔබේ ගණය සහ ඔබේ රජය මා ඉදිරියෙහි සදහාටම පවතිනු ඇත. ඔබේ සිංහසනය සදකලයටම පිහිටුවනු ලැබේ.(7:4-16)

බී. එය ඊගුණයලයේ "මෙසියතු බලපෙණන්තුව" සදහාපදනම විය.

c. “ගෙණ් මගේ සේවක ඩේවිඩ්ට කියන්න. සම්දණන් වහන්සේ මෙසේ වදාන සේක: මට ව්‍යය කිරීමට ගෙයක් ගෙවනු ලැබුවේ ඔබ ද? මම ඊගුණයල්වරුන්ව ඊජිප්තුවෙන් පිටතට ගෙනාදවසේ සිට අද දක්වමු මම නිවසක ව්‍යය කළේ නහ. මම මගේ ව්‍යසිච්චනය ලෙස කුඩාමක් සමඟ තනින් තනට ගියෙමි. මම සියලු ඉගුණයල්වරුන් සමඟ කෙණන් ගියත්, මගේ සෙනඟ වන ඊගුණයල්වරුන්ව රැකබලාගන්නාලෙස මා

අණ කළ ඔවුන්ගේ පලකයන්ගෙන් කිසිවෙකුට මම කීවෙමි. ඔබ මට කිහිරි ගඟයක් ඉදි නොකළේ මන්ද? (2 සමූවෙල් 7:5-7)

4. හෙබ්‍රෙව් යෙදුමේ "මෙසියස්" (ග්‍රීක - ක්‍රිස්ටෝස්) යන්නෙන් අදහස් කෙරේ "අභිෂේක ලත් කෙනෙක්."

B. බන්ෂෙබෙයමග දඩ්බන්ගේ පහස (II සමූවෙල් 11:1 -12:31):

1. බයිබලය එහි චරිත සහ වීරයන් ගන සම්පූර්ණයෙන්ම අවංක ය.
2. ඔහු වෙනත් තනක සිටිය යුතු වූ විට (11:1), දඩ්බන් බන්ෂෙබෙ ආශාකර ඇය සමඟ වේශ්‍යකම් කළේය. (11:4)

3. එම පහස වරදි තේරීම්, පවිකඟ හසිරීම් සහ සෘණත්මක ජරනිවිපක ගණනකට හේතු විය.

ඒ. බන්ෂෙබෙඇගේ ගබ් ගනීම සෙසෙගන දඩ්බන්ට දන්වැයවිවය. (11:5)

බී. ඩේවිඩ් වසන් කිරීමට උත්සහ කළේය. (11:6-11)

c. එය අසඹ්ඵක වූ විට, ඔහු බන්ෂෙබෙගේ ස්වමිපුරුෂයා වූ උරියාෂතනය කිරීමට කුමන්ත්‍රණය කළේය. (11:12-17)

ඇ. අනගනවක්තනනන් දඩ්බන්ට ඔහුගේ පහස ගන මුහුණ දුන් අතර (12:1-9) එහි ප්‍රතිවිපක ගන පුරෙකඵනය කළේය. (12:10-14)

[1] කඩුව කිසි විටෙකත් ඔහුගේ නිවසින් පිටව ගියේ නත. (12:10)

[2] ඔහුගේම ගෙදරින් දඩ්බන්ට විපන්තිය පමිණේ. (12:11; cf. 16:11, 21-22)

[3] දඩ්බන්ගේ සමහර හඬයන් ඔහුගෙන් පහරගෙන ඔහුගේ සමීපතමයෙකුට දෙනු ඇත. (12:11: cf. 16:22)

[4] බන්ෂෙබෙ උපන් දරුවාමිය යනු ඇත. (12:14, 18-19)

4. දඩ්බන්ගේ හදවත සහ සඹුල්ගේ හදවත අතර ඇති ප්‍රධන වෙනස්කම් වූයේ යටහන් පහන් ලෙස සහ සම්පූර්ණයෙන්ම පසුතවිලි වීමට දඩ්බන්ගේ කමන්තයි. (12:13; ගීතඛලිය 51)

5. අපට පඛම් බෙහෙත්ස:

ඒ. කිසිවකු පරීක්ෂවන් නිදහස් නොවේ. (I කෙඞ්න්ති 10:12)

බී. එක් පහසක් බෙහෙඞ්ට නවන් පහසකට යෙමු කරයි, පසුව නවන් පහසක් යනඞ්ය.

c. පහසේ ප්‍රතිවිපක බෙහෙඞ්ට සිතගන නොහක් තරමිය.

(cf. Hosea 8:7)

ඇ. දෙවියන් වහන්සේගේ සමඛ සමවිටම ලබගන හක් අතර නෙමිලේ.

ඊ. කෙසේ වෙතන්, සමඛ දුන් පුද්ගලයනවමන් පහසේ ජරනිවිපකවලට මුහුණ දෙනු ඇත.

C. මෙපිබෙහෙත්ගේ කතඛ.

1. දඩ්බන් රජ වීමට වසර ගණනකට පෙර; ඔහු ජෙනතන් සමඟ ගිවිසුමක් ඇති කරගත්තේ ය. (I සමූවෙල් 18:1-4; 20:16)

2. ජෙනතන් විශේෂයෙන් දඩ්බන්ගෙන් ඉල්ලැසිටියේ ගිවිසුම ඔහුගේ පරම්පරඛට ලබාදෙන ලෙසයි. (I සමූවෙල් 20:42)

3. ආසන්න වශයෙන් වසර 20කට පසු, දඩ්බන් සඹුල්ගේ වංශයෙන් පවන එන අය ගන විමසීමට පටන් ගනී. (II සමූවෙල් 9:1)

ඒ. සඹුල්ගේ සේවකයෙකු වූ සීබායෙනතන්ගේ පුත් මෙපිබෙහෙත් රජුට මෙසේ කීවේය.

බී. ඔහුට වයස අවුරුදු පහේදී හෙදියක් විසින් අනහර දමැනි අතර, ඔහු පඞ් දෙකම ආබඞ්න විය. (II සමූවෙල් 4:4)

c. ඔහු දඞ් ලෝඞ්බඞ්හි හුදෙකලඞ්වී ජීවන් විය. (II සමූවෙල් 9:4)

4. දඩ්බන් ඔහුව ගෙන්වහන් අතර, බියට පත් මෙපිබෙහෙත් රජු ඉදිරියෙහි වඞ් වඞ්ටයි. (II සමූවෙල් 9:8)

5. ඔහුගේ පුදුමයට බෙහෙත්දේ. දඩ්බන් රජ සඹුල්ගේ පවුලට අයන්ව නිබු සියලු ඉඞ්ම සහ හණඞ්ඩ මෙපිබෙහෙත්ට දී රජුගේ මෙසයෙන් කමට ඔහුට ආරඞ්නකළේය. (II සමූවෙල් 9:10)

6. දඩ්බන් මෙපිබෙහෙත් වෙනුවෙන් කළ දේ යේසුස් ක්‍රිස්තුස් අප වෙනුවෙන් කර ඇති දෙයකි.

I සහ II රජවරු

හඳින්වීම: මෙම පෙත් දෙක ඊශ්‍රායලයේ සහ යුද්ධ පළමු රජවරුන් දෙදෙනාහරු අනෙකුත් සියලුම රජවරුන් ගනා ය. ශ්‍රේෂ්ඨ අනභතවක්තවරුන් ද හඳුන්වාදෙනු ලබන, ඔවුන්ගෙන් සමහරෙකු නම් කර ඇති අතර සමහර අය එසේ නෙවේ. බෙහෙදවෘත්ත I සහ II වංශකථාවල සමන්තර වනු ඇත.

නම

1. මුලින් මෙම පෙත් දෙක එකක් ලෙස ගණන් ගන්නාලදී.
2. ඔවුන් රජවරුන්ගේ පලන සමයන් සමඟ කටයුතු කරන බවින්, ඔවුන් සුදුසු ලෙස නම් කර ඇත.

කර්තෘකර්තෘත්වය අවිනිශ්චිත ය, නමුත් බෙහෙවින්දවතුන් විශ්වස කරන්නේ එය ජෙරමියාසහ ඔහුගේ සමකලීනයන් එක් අයෙකු හෝකිහිප දෙනෙකු විසින් ලියන ලද්දක් බවයි.

අරමුණ

1. මෙම පෙත් දෙකෙන්ම පෙන්වනු ලබන්නේ ජනියේ සුභසධනය අවසනයේ රඳාවන්නේ මිනිසුන් දෙවියන් වහන්සේට විශ්වසවන්නාව සිටීම මත බවයි.
2. එක් එක් රජවරුන් දෙවියන් වහන්සේගේ ගිවිසුම ඉටු කරමින් හොඳින්කර්මය කරමින් දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රතිඵල දක්වූ ආකාරය පෙන්වීමට.

I. පෙත් පසුබිම

- A. ඊශ්‍රායලයේ ඉතිහාසය I & II රජවරුන් විසින් ආවරණය කර ඇත.
1. ඔවුන් දඩින්ගේ පලන සමය (ක්‍රි.පූ. 970) ආසන්නයේ සිට සෙලමන්ගේ ස්වර්ණමය යුගය, ඊශ්‍රායලය සහ යුද්ධාතර ඇති වූ හේදය (සලමන්ගේ මරණය ආසන්න වශයෙන් ක්‍රි.පූ. 930) දක්වැසමරිය ඇසිරියනුවන්ට වටීම (ක්‍රි.පූ. 722) දක්වැනමන් කරයි. ජෙරැසලම විනාශ කිරීම (ක්‍රි.පූ. 587).
  2. ගිණුම ආරම්භ වන්නේ ශක්තිමත් රජෙකු යටතේ ස්ථිර එක්සත් රජධානියක් සමඟිනි. ඒ. කෙසේ වෙතත්, සෙලමන්ගේ මරණයේදී (ක්‍රි.පූ. 930 පමණ) ජනිය රජධානි දෙකකට බෙදී ගියේය.
    - [1] උතුරු රජධානිය ඊශ්‍රායලය ලෙස හඳින්විණි. සමහර විට එය එහි ප්‍රධාන ගෙඳුණේ නම වන එලියම් ලෙස හඳින්විණි.
      - (අ) ඊශ්‍රායලයට රජ වංශ නවයක් සහ රජවරු 20ක් සිටියහ.
      - (ආ) ඊශ්‍රායලයට එක ධර්මිෂ්ඨ රජෙක්වත් සිටියේ නැත.
    - [2] පුදාලෙස හඳින්වෙන දක්ෂිණ රජධානියට ගෙඳුණ දෙකක් තිබුණි.
      - (අ) යුද්ධ සිටියේ එක් රජවංශයක් (දඩින්ගේ) සහ රජවරුන් 20 ක් පමණි.
      - (ආ) යුද්ධ රජවරුන් අටදෙනෙකු විවිධ මට්ටමේ ධර්මිෂ්ඨකම සදහාපිළිගනීමට ලක් විය.
  3. ගිණුම අවසන් වන්නේ සම්පූර්ණ බිඳවටීම සහ සමූහ වශයෙන් බබිලෝනියට පිටුවහල් කිරීමෙනි.
- B. මෙම ඓතිහාසික කලාපවිච්ඡේදය තුළ ක්‍රිඩාකල ප්‍රධාන ජනාසන්නර බලවතුන් වූයේ ඇසිරියා, බබිලෝනිය, ඊජිප්තුව සහ ෆීනීසියාවයි.
- C. පෙන සධරණ නිරවද්‍යතාවයකින්, ක්‍රි.පූ. 562 සහ 536 අතර කල වකවනුගත කල හක.
- D. යුද්ධ සහ ඊශ්‍රායලයේ රජවරු.
1. සමකලීන ජනීන් දෙකක කථාපවිසීමට ඉඩ සලසන පරිදි පෙත් ගෙඳුණගැනුණ.
  2. අනභතවක්තවරුන් ද මෙම කල සීමාව තුළ ඔවුන්ගේ කාර්යය ඉටු කරයි.
  3. පහත ලැයිස්තු වල, රජවරුන් සහ ඔවුන්ගේ පලන දිනයන් දක්වැනුණ. සම-ප්‍රතිපත්තීන් හේතුවෙන් සමහර දින අනිවිඡදනය වේ. යහපත් රජවරුන් අට දෙනෙකු වන්නේ ඔවුන්ගේ නම් සියලුම ලෙකු අකුරින් තිබීමෙනි. පවරන ලද දිනයන් බෙහෙදවෘත්තට පදනම් වී ඇත්තේ ER Theile විසින් ඔහුගේ හීබ්‍රෙව් රජුන්ගේ අභිරහස් සංඛ්‍යාසහ හෙබ්‍රෙව් රජවරුන්ගේ කලනුකුමය' යන පෙත් දෙකෙහි දක්වැනුණි ඒවා මත ය, මේවැසමිප ආසන්න කිරීම් වන අතර ඇත්ත වශයෙන්ම ක්‍රි.පූ.

එක්සත් රජධානිය

සවුල් 1050 -1010

ඩේවිඩ් 1010 - 970
සෙලුමන් 970 - 930

යුදා		රෝස්තයල්	
රජ	පළාත දිනයන්	රජ	පළාත දිනයන්
රෙහෙබෙඩ්ම	930-913	ජෙරෙබෙඩ්ම අයි	930-909
අබ්ජම්	913-910	නදුබ්	909-908
ASA	910-869	බෂා	908-886
ජෙහෙසපව්	872-848	එලුන්	886-885
ජෙහෙර්මි	853-841	සිමිර්	885
අහසියා	841	ටිබ්නි	885-880
අනලියා	841-835	මමිර්	885-874
ජෙෂ්	835-796	ආහබ්	874-853
AMAZIAH	796-767	අහසියා	853-852
AZARIAH (උස්සිය)	792-740	ජෙහෙර්මි (ජෙර්මි)	852-841
ජෙකම්	750-732	ජේහු	841-814
ආහස්	735-715	ජෙහෙකස්	814-798
හෙසකියා	715-686	යෙහෙඩ්ස්	798-782
මනස්සේ	697-642	ජෙරෙබෙඩ්ම II	793-753
ආමෝන්	642-640	සෙකරියා	753
ජෙෂියා	640-609	ෂල්ලම්	752
ජෙහෙකස්	609	මෙනහෙමි	752-742
ජෙහෙස්කම්	609-598	පෙකන්	752-732
ජෙහෙස්චින්	598-597	පෙකහියා	742-740
සෙදෙකියා	597-586	හෙෂයා	731-721

(ජෙරුසලම විනශ 586) (සමරිය වටීම 721)
(ජෙහෙස්චින් නිදහස් 562)

II. පෙණන් ජරධන පණිවිඩය

- A. ඊශ්‍රායෙලයේ ඉරණම ඔවුන් සමඟ සම්දණන් වහන්සේගේ ගිවිසුම පිළිපදීම මත රදාපවතින බව මෙම පෙණවලින් පෙන්නීමට උත්සහ කරයි.
- B. සමු රජෙකුගේම පළාත කලය ඔහුගේ දේශපළාත හෝච්චිහසික වදගත්කම අනුව තෙඹ ඔහුගේ අධ්‍යක්ෂික ජීවිතය අනුව තක්සේරු කෙරේ.

III. පෙණන් දළ සටහන

- A. සලමෝන් රජුගේ 40 වසරක පළාත කලය. (I කිංග්ස් 1-11)
  - 1. සලමෝන් රජ වූයේ ඔහුගේ අධිකාරිය සහ ප්‍රඥාව දෙවිගෙන් ලබුණු බවිනි. (1)
  - 2. සලමෝන් දේවමළිගඹ ඉදි කළේය. (5-6)
  - 3. සලමෝන් අවසනයේ ඔහුගේ රජය පෙරලාදමීමට හේතු වූ කරුණු දෙකක් කළේය.
    - ඒ. ඔහු ලෙකිය සමඟ සන්ධනගත විය. (3:1-2)
    - බී. දෙවිට කරන නමස්කරය සමඟ රූප වන්දනාව මිශ්‍ර කිරීමට ඔහු ඉඩ දුන්නේය. (3:3)

4. සලමෝගේ සින දෙවිගෙන් ඇත් විය. (11:1-6)

B. බෙදුණු රජධනවල පළමු වසර 80. (I කිංග්ස් 12-22)

1. සලමෝගේ මරණයෙන් පසු ජනිය බෙදී ගියේය.

ඒ. සලමෝගේ පුත් රෙහෙණබේම් නම පියණගේ ස්ථානයට පත්වීමෙන් පසු ඔහුගේ යටත්වසියන් අතර අඳුන ලෙස කැරැල්ලක් ඇති කළේය.

බී. ජනිය බෙදී, ජෙරෙණබේම් උතුරු රජධනයේ රජ බවට පත් විය, සහ රෙහෙණබේම් දකුණු රජධනයේ රජ විය.

[1] උතුරු රජධනය, "ර්ගුණලය" ගෙණු 10 ක් විය.

(අ) එහි තුන් ගුණයක් පමණ ඉඩම් සහ දෙගුණයක් මිනිසුන් සිටියහ.

(ආ) එහි අගනුවර වූයේ සමරියයි.

[2] "ජුදා ලෙස හඳුන්වෙන දකුණු රජධනයට ගෙණු 2ක් නිබුණ: යුදාසහ බෙන්ජමින්.

(අ) එහි අගනුවර ජෙරුසලම විය.

(ආ) එහි සලමෝගේ දේවමඤ්චි ද විය.

2. ජෙරෙණබේම් රජ ර්ගුණලේ ජනිය රන් වසු පටවුන්ට නමස්කර් කළේය. (12)

3. ර්ජජතුව ආක්‍රමණය කර යුදහි රෙහෙණබේම් රජු පරාජය කළේය. (14)

4. හිතමනාකරන පෘඨය භයනක ප්‍රතිඵල ගෙන දෙන බව පෙන්වීමට දෙවි එලියව එව්වේය. (17-22)

C. උතුරු රජධනයේ ඉතිරි වසර. (II කිංග්ස් 1-17)

1. එලියාමිය ගෙණ ඔහුගේ සඵව එලිෂව දුන්නේය. (18-25)

2. ර්ගුණලේ සහ යුදහි රජවරු.

3. ර්ගුණලේවරුන්ව ඇසිරියවට පිටුවහල් කලා(17)

ඒ. උතුරු රජධනය හුදෙක් ජනියක් ලෙස පවතීම නතර විය.

බී. සමර්තනුවරුන්ගේ සම්භවය පිළිබඳ පහදීලි කිරීමක් ලබාදී ඇත. (17:24-41)

D. දකුණු රජධනයේ ඉතිරි වසර. (II රජවලිය 18-25)

1. ර්ගුණලය ඇසිරියවට වටුණු වට, යුදාප්‍රාන්තය කළේ යහපත් හෙසකියරජු විසිනි.

ඒ. ඔහු යටතේ, දෙවියන් වහන්සේ සෙනකෙර්බ් යටතේ ඇසිරියනු ආක්‍රමණිකයන්ගෙන් යුදව ගලවා ගත්හ.

බී. යෙසසාහෙසකියගේ සමකලීනයෙකු වූ අතර ඔහුගේ ජීවිතයේ සිදුවීම් කිහිපයකම නිරූපණය විය.

2. හෙසකියගෙන් පසු ඔහුගේ දුෂ්ට පුත් මනස්සේ රජ විය, ඔහුගේ රූප වන්දනාව සහ දුෂ්ටකම මුළු ජනියම රැවටීමට හේතු විය.

3. මනස්සේව කෙටි කලකට පසු ඔහුගේ පුත් ආමෝන් දිගටම දුෂ්ටකම වඩි කළේය.

4. ඉන්පසුව දේශයේ ආගමික ප්‍රබේධයක් ඇති කළ යුදහි අවසන ධර්මිෂ්ඨ රජු වූ ජෙෂියාසම්ණියේය.

5. කෙසේවෙතත්, ක්‍රි.පූ. 606දී, බබිලෝනයේ රජු වූ නෙබුකද්නෙගර් යුදහි ආධිපත්‍යය දරීමට පටන් ගත්තේය.

6. ක්‍රි.පූ. 597 දී බබිලෝනවරුන් ජෙරුසලම අල්ලාගත් අතර ජෙහොෂ්චින් රජුව බබිලෝනයට වහල්භවයට ගෙන ගියහ.

ඒ. මෙය සිදු වූයේ ඩනියෙල්, ඔහුගේ මිතුරන් තිදෙනා සහ නවත් බෙහෙණ්සුදෙව්වන් වහලුන් ලෙස බබිලෝනයට ගෙන ගිය අවස්ථාවේදීය.

බී. නෙබුකද්නෙගර් ගෙදකියගේ ප්‍රාන්තය යටතේ යුදාහර් ගියේය.

c. නමුත් ගෙදකියගේ ප්‍රාන්ත කලය අවසන් වූ ර්ලග අවුරුද්දේදීම යෙරුසලම විනාශ වූ අතර දේවමඤ්චි කෙල්ලකමට හාකඩාබිඳ දමන ලදී.

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්

පිළිතුර - දෙවියන් වහන්සේ නම සෙනඟ අතර වසය කරයි. මෙය සංකේතවත් කළේ දේවමඤ්චි උන් වහන්සේ වඩ සිටීමයි.

B. දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය අපගේ පෘථලට මුහුණ දෙයි. (I රජවලිය 16:30-33; 18:17-18; 19:1-2:21:20)

1. දෙවියන්වහන්සේගේ අනභතවක්තඛරුරුජුන්ට මෙන්ම සමන්ත ජනතඛටද ස්වමිත්වහන්සේගේ නිවරදි මඟ අනුගමනය කරන ලෙස නිර්භීතව අභියෙඹ කළහ. (I රජඛලිය 18:17-18) ඔවුන්ගේ පණිවිඩය වූයේ “ස්වමිත්වහන්සේ මෙසේ කීසේක” යන්නයි.
2. පසුනව්ලේල ඇති විට සමඛ ලඞ්ඛ.
3. දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය නෙඝලකාඞ්ඞම පර්හනියට මඟ පද්දයි.
4. දෙවියන් වහන්සේ ඉවසිලිවන්න ය, නමුත් අවසනයේ ඔහුගේ ඉවසීම අවසන් වී ඔහුගේ විනිශ්චය ලබා දෙනු ලඞ්ඛ.

C. ස්වමිත්වය සම්පූර්ණ පක්ෂපතීන්වය ඉල්ලාසිටී. (I රජඛලිය 18:36-40; මනෙව් 10:32-39)

D. එක් පුද්ගලයෙකුට වුවද නරක හෝඝහපන සදහාවිඟඞ්ඞ බලපමක් කළ හඞ්ඞය.

1. නරක බලපම ඇති කෙනෙකුගේ උදඞ්ඞරණයක් නම් යෙසබෙල් ය
2. හෙඞ්ඞ බලපමක් කළ කෙනෙකුගේ උදඞ්ඞරණයක් වන්නේ ජෙෂියාය.

I - II Chronicles

හදින්වීම:ඔබ I සහ II වංශකථාකියවන විට, ඔබ deja vu අත්විද ඇති. ක්‍රෙතිකල්ස් හි ඇති ද්‍රව්‍යවලින් අඩකට වඩාවඩි ප්‍රමණයක් සමුවෙල් සහ කිංග්ස් හි සෙසඟන් නෙරතුරුවල අනුපිටපත් වේ. මෙම දත්ත නවත නවතත් කරන්නේ ඇයි? Chronicles සමුවෙල් හෝකිංග්ස්ට වඩාවෙනස් ඉදිරිදර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරයි ("ප්‍රධන පණිවිඩය" කෙඛස බලන්න). එය අනෙක් දෙකට අනුපූරකව ලියාඇත.

නම- වංශකතා

1. හෙබ්‍රෙව් බයිබලයේ එම පෙන හදින්වූයේ "දවස්වල වචන" හෝ"කඞ්ඞසීමවේ සිදුවීම්" යනුවෙනි.
2. සෙප්ටුඅජින්ට් පෙන "ඔග් නින්ග්ස් ඔම්ට්ඩ්" ලෙස සදහන් කර ඇත.
3. "Chronicles" යන මතකඛ අපේ ඉංග්‍රීසි බයිබල් වලට ආවේ නමකින් 4 වන සියවසේ ඉතිහාඝඞ්ඞ ජෙරෙමි විසින් වෙනස් කරන ලදී.

කර්තෘත්වය අනුව එස්රාමෙම පෙන් ලිව්වා

1. ඔහු එසේ කිරීමට නිසකව සුදුසුකම් ලබාසිටියේය. (එස්රා7:10-11)
2. තල්ලුඩ් මෙම සම්ප්‍රදයට සහය දක්වයි.
3. අවිනිශ්චිත වුවත්, එස්රාගේ කර්තඞ්ඞවය සඛඞ්ඞ හඞ්ඞයඛකි.
4. Chronicles හි කතුවරයවිවිඩ මූලඞ්ඞ දහයකින් පමණ මෙම පෙන් සම්පදනය කර ඇත. (I ලේකම් 9:1; II ලේකම් 12:15)

අරමුණ-I සහ II වංශකථාලියඇත්තේ බබිලෙකියේ වහල්හඛය හරහාඇති කළ ජනියේ ඉතිරි කෙඛස ශක්තිමත් කිරීම සදහාය.

1. ඔවුන් ගිවිසුම්ගත සෙනඟක් වූ නිසාසම්දඞ්ඞන් වහන්සේ තවමත් ඔවුන් සමඟ සිටින බව එම ඉතිරි අයට මතක් කර දීම අවශ්‍ය විය.
2. අනභත ඇදහිල්ල අත්හඞ්ඞමට සහ/හෝඞ්ඞප වන්දනඛට එරෙහිව මෙම පෙන අනතුරු ඇඟවීම් ද ඉදිරිපත් කර ඇත.

I. පෙත් පසුබිම.

A. පුරණ හෙබ්‍රෙව් බයිබලයේ I & II Chronicles, Ezra සමඟ එක් වෙළුමක් විය.

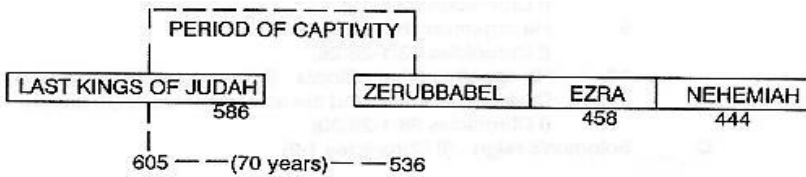
B. බබිලෙකියේ වහල්හඛය.

1. ජුදඞ්ඞගේ වහල්හඛය නිල වශයෙන් ක්‍රි.පූ. 605-536 (අවුරුදු 70 ක කඞ්ඞයක්) දක්වසවතුනි.
2. අවුරුදු 70ක පිටුවහල් කිරීමට හේතුව II ලේකම් 36:21 හි සදහන් වේ.

C. ආපසු පමිණීම.

1. ක්‍රි.පූ. 536 දී සයිරස් ප්‍රකාශ කළේ සියලුම යුදෙව්වන්ට තම මව්බිමට ආපසු යාහැකි බවයි. (II ලේකම් 36:22-23)
2. එස්‍රාහානුන ජෙරුසලමට පමුණුයේ ක්‍රි.පූ. 465 සිට 423 දක්වාපරිසියඹ පලනය කළ පළමුවන අර්තක්ෂස්තාරජුගේ හත්වන වර්ෂයේදීය.
3. දේවමළුගඹ ක්‍රි.පූ. 520 සහ 515 අතර ප්‍රතිසංස්කරණය කර ඇතත්, මිනිසුන් අධ්‍යක්ෂික වශයෙන් උදෂිත විය.
4. නෙහෙමියගේ නඟකන්වය යටතේ (ක්‍රි.පූ. 445 පමණ) ක්‍රොනිකල්ස් වහි පෙනක් ලිවීමට හිතකර අධ්‍යක්ෂික වනඛරණයක් පවතුනි;

D. පහත වගුව කල රේඛා සමග උපකාරී වේ:

II. පෙනේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

A. පෙන(ය)හි ප්‍රධන පණිවිඩය වූයේ දෙවියන් වහන්සේ සමග ඇති ගිවිසුම් සම්බන්ධය මිනිසුන්ට මනක් කර ඒ අනුව ක්‍රියාකිරීමට ඔවුන් දිරිමත් කිරීමයි.

1. වහලුන් බබිලෝනියේ සිට ගෙදර පමුණු ඇත.
2. දේවමළුගඹ නවන ගෙඹනගානිඛුණද, එය මිනිසුන් විසින් නොසලකාහැර තිබුණි.
3. නිසි නමස්කරය ප්‍රතිශ්ච්ඡනය කරන තුරු දේශයේ ප්‍රබෝධයක් ඇති වන්නේ ද නත.

B. Chronicles, එසේ නම්, පූජක දණ්ටකෙණ්ණයෙන් ජනියේ ඉතිහාසයකි.

1. ඊට වෙනස්ව, සමූවෙල් සහ කිංග්ස්ගේ පෙන් දේශපලන ඉදිරිදර්ශනයෙන් ඉතිහාසය ඉදිරිපත් කළේය.
2. පහත ප්‍රස්ථරය පෙන් අතර ප්‍රයෙෂ්තවත් සසදීමක් ලබාදෙයි:

සමූවෙල්-රජවරු	ක්‍රොනිකල්ස්
- උතුර සහ දකුණ යන දෙකම බලවා	- බලවේ දකුණ විතරයි
- සිංහාසනය මත අවධරණය කිරීම	- දේවමළුගඹ අවධරණය කිරීම
- සිවිල් / දේශපලන ඉතිහාසය	- ශුද්ධ ඉතිහාසය
- අනභතවක්තඛරයා කෙරෙහි අවධරණය කිරීම	- පූජකයාකෙරෙහි අවධරණය කරන්න
- යුද්ධ කපී පෙන්	- යුද්ධ අඩු කපී පෙනෙන
- ජනීන් දෙකේ අධිවෙද්නා පත්‍රය	- ඉතිරිය දිරිමත් කලා

III. පෙනේ දළ සටහන.

A. පෙළපත්. (I ලේකම් 1-9)

1. ආදම් සිට නෙච්දක්වා (I ලේකම් 1:1-4)
2. නෙච්ගේ පුත්‍රයන්ගේ සිට යකෙබ් සහ ඒසව් දක්වා (I ලේකම් 1:5-54)
3. යුද්ධයට දඹන්ගේ පරම්පරා දක්වා (I ලේකම් 2:1-4; 23)
4. ලෙවි කෙරෙහි විශේෂ අවධනයක් යෙමු කරමින් යකෙබ්ගේ අනෙකුත් පුත්‍රන්ගේ පෙළපත ලබාදී ඇත.
5. බබිලෝනියේ පිටුවහල් කිරීමෙන් පසු ජෙරුසලමේ නවන පදිංචි වූ අයගේ ලභිස්තුවක් ලබාදී ඇත. (I ලේකම් 9:1-44)

B. ඩේවිඩ්ගේ පලන සමය. (I ලේකම් 10-29)

1. දඩින්ගේ පලන කලය සදහාවේදිකඩ සකසාදැන්තේ සඞුල් රජුගේ මරණය පිළිබද විස්තර මගිනි. (10:1-14)
2. දඩින්ව මුළු ඊගුණයලේහි රජ කරවාපෙරැසලම අල්ලොනනී. (11:1-9)
3. දඩින්ගේ විශ්වඝවන්න සේවකයන් නම් කර ඇත. (11:10-12:40)
4. දඩින් ගිවිසුම් පෙට්ටිය නවන පෙරැසලමට ගෙන එයි. (13:1 -16:43)
5. දඩින්ට දේවමඡ්චගඛ ගෙඛනඟහනීමට ඉඩ නෙඞදනු ඇත (17: 1-2), නමුත් දෙවියන් වහන්සේ ඔහු සමඟ විශේෂ ගිවිසුමක් ඇති කරයි. (17:3-27)
6. දඩින් ඊගුණයල් හමුදඛ ශක්තිමත් කරයි. (18:1-20:8)
7. ඔහු අනවසර සංගණනයක් සිදු කරයි. (21:1-30)
8. දඩින් දේවමඡ්චගඛ ගෙඛනඟීමට සුදනම් වෙයි. (22:1-19)
9. ඔහු පූජකයන් සහ ලෙවීවරුන් සංවිධනය කරයි. (23:1-26:28)
10. ඔහු වෙනත් නිලධාරීන් පත් කරයි. (26:29-27:34)
11. ඩේවිඩ්ගේ අවසන වචන සහ ඔහුගේ මරණය පිළිබද වර්තඛ ලබාදී ඇත. (28:1-29:30)

C. සෙලමන්ගේ පලන සමය. (II වංශකථා1-9)

1. සලමෙත්ව ඊගුණයලේහි රජු ලෙස පත් කර ගිබියෙන්හිදී දර්ශනයක් ලබොනනී. (1:1-17)
2. ඔහුගේ නඟකත්වය යටතේ දේවමඡ්චගඛ ඉදිකරනු ලඞබි. (2:1-5:1)
3. ගිවිසුම් පෙට්ටිය දේවමඡ්චගඛට ගෙන එනු ලඞබි. (5:2-14)
 ඒ. ගිවිසුම් කරඬුව කපු කර තිබෙන්නේ යෙහෙඞාදෙවිටයි. (6:1-42)
 බී. දේවමඡ්චගඛ ස්වමින් වහන්සේට කපු කර ඇත. (7:1-10)
4. සෙලමෙත්ගේ ප්‍රධන ජයග්‍රහණ සහ ජයග්‍රහණ වර්තකර ඇත. (8:1-9:31)

ඩී. යුදඞ් රජවරු. (II වංශකථා10-36)

1. රෙහෙඞබඞම් (සලමෙත්ගේ පුත්‍රය) යටතේ රජ්‍යය බෙදී ගිය පසු උතුරු රජ්‍යය නෙඞලකාහර්ත අතර, යුදඞ් රජවරුන්ගේ ඉතිහඞයක් ලබාදී ඇත.
 ඒ. රෙහෙඞබඞම්. (10:1-12:16)
 බී. අබියා(13:1-22)
 උ. ආසා(14:1-16:14)
 ඇ. පෙහෙඞඞඞඞ. (17:1-20:37)
 ඊ. පෙහෙඞඞඞ. (21:1-20)
 ඉ. අහසියා(22:1-9)
 ඊ. අනලියා(22:10-12)
 හ. පෙඞඞ. (23:1-24:27)
 මම. ඇමඞඞියා(25:1-28)
 ඊ. අසරියා(26:1-23)
 ඞ. පෙඞඞම්. (27:1-9)
 ඊ. ආහඞ. (28:1-27)
 එම්. හෙසකියා(29:1-32:33)
 ඞ. මනස්සේ. (33:1-20)
 ඞ. ආමෙත්. (33:21-25)
 පී. පෙඞඞියා(34:1-35:27)
 ඊ. පෙහෙඞඞඞ. (36:1-4)
 ආර්. යෙහෙඞඞඞම්, (36:5-8)
 ස. පෙහෙඞඞඞ. (36:9-10)
 ඊ. සෙදෙකියා(36:11-21)
2. හෙඞ රජවරුන්ට (එනම්-ආසා, යෙහෙඞඞඞ, හෙසකියා, සහ යෙඞඞිය) වඩි ඉඩක් සහ අවධනයක් දෙනු

ලබන අතර, නපුරෙන් සංලක්ෂිත අය කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යෙහු කෙරේ.

IV. පෙණේ ජර්මන තේමන්

පිළිතුර - යහපත් අධ්‍යාත්මික නායකයන්ගේ පෙනු ලක්ෂණ.

1. ඔව්හු සම්දණන් වහන්සේ සෙවූහ.
  - ඒ. ආසා(II ලේකම් 14:11)
  - බී. ජෙහෙණ්ණච්. (II ලේකම් 17:4,6a; 18:6)
  - c. හෙසකියා(II ලේකම් 30:6-9)
  - ඇ. ජෙණියා(II ලේකම් 34:3)
2. ඔවුන් පහත් හාපිළිකුල් සහගත ක්‍රියාවලීන් හඳි ගියහ.
  - ඒ. ආසා(II ලේකම් 14:3-5)
  - බී. ජෙහෙණ්ණච්. (II ලේකම් 17:6ආ)
  - c. හෙසකියා(II ලේකම් 29:6-10)
  - ඇ. ජෙණියා(II ලේකම් 34:4-7)
3. ආත්මයෙන් භාසනයෙන් නමස්කර කිරීමට ඔවුන් කමැති විය.
  - ඒ. ආසා(II ලේකම් 15:11-12)
  - බී. ජෙහෙණ්ණච්. (II ලේකම් 20:18-21)
  - c. හෙසකියා(II ලේකම් 29:3-5, 15-36)
  - ඇ. ජෙණියා(II ලේකම් 34:8-35:19)
4. ඔවුන් යච්ඤාවේ සහ වචනය අධ්‍යයනයක නිරත වීමට ජනයා මඟ පෙන්වූහ.
  - ඒ. ආසා(II ලේකම් 14:4)
  - බී. ජෙහෙණ්ණච්. (II ලේකම් 20:5-12)
  - c. ජෙණියා(II ලේකම් 34:29-31)
5. විරුද්ධවඳීන්ගෙන් තර්ජනයට ලක් වූ විට, ඔවුන් සම්දණන් වහන්සේ මත විශ්වාසය තබූහ.
  - ඒ. ආසා(II ලේකම් 14:11-12)
  - බී. ජෙහෙණ්ණච්. (II ලේකම් 20:5-12)
  - c. හෙසකියා(II ලේකම් 32:20-23)
  - ඇ. ජෙණියා(II ලේකම් 34:19-21)
6. සමු කෙනෙකුටම "අවිලස් විලුඹ" තිබුණි.
  - ඒ. ආසා(II ලේකම් 16:7-10)
  - බී. ජෙහෙණ්ණච්. (II ලේකම් 20:35-37)
  - c. හෙසකියා(II ලේකම් 32:24-25)
  - ඇ. ජෙණියා(II ලේකම් 35:20-25)

B. නමස්කරයේ කාර්යභාරය.

1. නමස්කරය යන වචනය අප වෙත පමුණෙන්නේ "වටිනාතාව" (එනම් අපගේ දෙවියන් වහන්සේ අපගේ ප්‍රශංසාව සහ නමස්කරය ලබීමට සුදුසුය) යන සංකල්පයෙනි.
2. එය අප කරන සමු දෙයකින්ම පිළිබිඹු විය යුතුය. (රෙමි 12:2; කෙලෙස්සි 3:17)
3. කෙසේ වෙතත්, දෙවියන් වහන්සේව මහිමයට පත් කිරීම සහ එකිනෙකගේ ඇදහිල්ල ගෙඩනඟීම සඳහා දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟ එක්රැස් වන සමූහික නමස්කර අවස්ථාවකි. (හෙබ්‍රෙව් 10:25)
4. එකලස් කිරීමේ වෙලාවේ ගුණන්මක භවය හෙතීඩීමත් බව නෙසලකාහරින විට, අධ්‍යාත්මික උද්ඝීනත්වය සමුවීමට ප්‍රතිඵලයකි.

C. යුදෙව්වන් සහ සමර්තනුවන්.

1. බෙහෙකිලිබ්ලේ ශිෂ්‍යයන් යුදෙව්වන් සහ සමර්තනුවන් අතර පවති සතුරුකම ගන දැනිනි, (cf. John 4:9)
2. සමර්තනුවරුන්ගේ මූලධර්මය වංශකථාවනකරන ලද කලු පර්විච්චේදයෙන් සෙසගත හකිය.
3. පූ 721 දී සර්ගෙන් යටතේ ඇසිරියඹ සමඟිය යටත් කර ගත්තේය. (cf. II රඡ්චලිය 17:24-40)
  - ඒ. ඔහු ඉග්‍රහයල්වරුන් දහස් ගණනක් පිටුවහල් කර දේශය අත්‍යාජනිකයන්ගෙන් ජනකිරීම කළේය.

බී. ඉතිරි යුදෙව්වන් සහ ආනයනය කරන ලද අන්‍යජාතිකයන් අතර විවභයන් වර්ගික, සංස්කෘතික හා ආගමික වශයෙන් මිශ්‍ර ජනතාවක් බිහි කළේය.

c. යුදෙව්වන් බබිලෝනියෙන් ආපසු පමිණි වට, කණ්ඩායම් දෙක අතර දඩි සබදතාවයක් ඇති විය. (cf. Ezra 4:1-3)

ඇ. අවසනයේදී සමර්නාවන් ගෙර්සිම් කන්ද මත ඔවුන්ගේම දේවමඤ්චිකා ගොඩනගාගත්හ.

4. යුදෙව්වන් මෙන් සමර්නාවන්ද තමන් ආබ්‍රහමිගේ සබැඳුමක්කරයන් ලෙස සලකූහ.

එස්‍රසහ නෙහෙමියා

හඳින්වීම: බබිලෝනියේ වහල්භාවයෙන් පසු ගත වූ වසර 100 ගණ අපගේ මූලික නොරතුරු මූලාශ්‍රය එස්‍රසහ නෙහෙමියාගේ පෙත්වලින් සපයයි. යුදෙව්වන් විසින් පලස්තීනය නවත ජනකීර්ණ කිරීම, දේවමඤ්චිකා නවත ගොඩනඟීම සහ පෙරැසලමේ පවුර ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම ගන ඔවුන් අපට කියයි.

නම-සම පෙනෙන්නට එහි කේන්ද්‍රීය වර්තය සදහනම් කර ඇත.

1. එක් කලායකදී පෙත් දෙක එක ලෙස සලකන ලද අතර එස්‍රසහ නෙහෙමියාගේ හඳින්වේ.
2. දෙදෙනම වරක් වංශකථාවල කෙටසක් වූ බවට තවත් සක්ෂි තිබේ.

කර්තෘ පෙත් ලියැත්තේ ඔවුන්ගේ නමවලින් විය හකිය.

1. පෙත් දෙකෙහිම කේන්ද්‍රීය වර්ත පළමු පුද්ගලයාතුළ නිතර කතාකරයි. (cf. Ezra 8:15f; Nehemiah 1:1f)
2. කතුවරුන් දෙදෙනම තම පෙත් ලිවීමේදී විවිධ මූලාශ්‍ර භාවිතාකළහ. (එස්‍ර1:2-4; 4:8f; 6:3f)

අරමුණ

1. එස්‍රපෙන ලියැත්තේ යුදෙව්වන් දේශයේ නවත පිහිටුවීමේදී දෙවියන්වහන්සේගේ විශ්වඝවන්තකම වර්තකීර්මටය.
2. නෙහෙමියාගේ පෙන ලියැත්තේ කප වූ නසකයෙකු හරහාදෙවියන් වහන්සේගේ වඩ පෙන්වීමට ය - නෙහෙමියා

I. පෙත්වල පසුබිම.

A. බබිලෝනියේ වහල්භාවය.

1. බබිලෝනිය පුදුම යටත් කර ගත් අතර ක්‍රිස්තු පූර්ව 606 දී පළමු වහලුන්ව දේශයෙන් පිටතට ගෙන ගියේය. (cf. දනියෙල් 1:1-7)
2. ක්‍රි.පූ 597 සහ 586 දී තවත් ප්‍රධන පිටුවහල් කිරීම් දෙකක් සිදු විය.
3. වහල්භාවය අවුරුදු 70ක් පවතිනු ඇතැයි අනඟනවක්තයෙරෙමියාඅනඟනි පළ කළේය. (යෙරෙමියා25:12)

B. ආපසු පමිණීම.

1. ක්‍රි.පූ. 539 දී, බබිලෝනිය මේදියේ දර්ශස් අතට පත් වූ අතර පර්සියනු පලනය ආරම්භ විය. (cf. දනියෙල් 5:30)
2. එස්‍ර1:1-4 යුදෙව්වන්ට ආපසු සිය මඤ්චිකා නවත ගොඩනඟාගනීමට අවසර දෙන ප්‍රකාශයක් නිකුත් කළ "පර්සියනේ රජු වන සිරස්" ගන කතාකරයි.
 ඒ. මෙම සිරස් පහදිලිවම ක්‍රිස්තු පූර්ව 539 සිට 530 දක්වනවෙමනිඩි පර්සියනු අධිරජ්‍යය පලනය කළ මහාසිරස් II වන සිරස් විය.
 බී. දේවමඤ්චිකා නවත ගොඩනඟීමේදී එය සිදු වීමට වසර 150-200කට පෙර සිරස්ගේ නිශ්චිත කාර්යභරය අනඟනවක්තයෙරෙමියාඅනඟනි පළ කළේය.
3. ඊශ්‍රායෙල්වරුන් අදියර තුනකින් (ක්‍රි.පූ. 606, 597 සහ 586) බබිලෝනියට ගෙණ ඇති ආකරයටම; ඔවුන්ගේ නවත පමිණීම අදියර තුනකින් විය.
 ඒ. ක්‍රි.පූ 536 දී සෙරැබ්බෙලේ පළමු කණ්ඩායම නිවසට ගෙන ගියේය. (සටහන: දේවමඤ්චිකා ක්‍රි.පූ. 515 දී එස්‍ර1:ගේ කලායේ නවත ගොඩනඟනකප කරන ලදී.)
 බී. එස්‍ර1:විසින් ක්‍රි.පූ. 458 දී දෙවන වහල් කණ්ඩායම නිවසට ගෙන ගිය අතර විශ්‍ර ප්‍රබේධයක් ඇති විය.

c. නෙහෙමියාහු.පූ. 445 දී පිටුවහල් කළ අවසන් කණ්ඩායමට නායකත්වය දුන් අතර ජෙරුසලමේ පවුර නචන ගෙඹනඟාආන.

C. යුදායළි පිහිටුවීම. පහත ප්‍රස්ථාරය යුදාප්‍රතිෂ්ඨානය කිරීමේ ප්‍රධාන වර්ත සහ සිදුවීම්වල කල නිර්ණය ඉදිරිපත් කරයි:

පරිසියනු රජ	දිනය	බයිබලනුකූල වර්ත	ගුද්ධ ලියවිල්ල	සිදුවීම
සයිරස්	539-530	සෙරුබ්බඤාලේ, ජෙෂුවා හග්ගයි, සෙකරියා	එස් රා 1-4	මුලින්ම ආපසු පන්සල ආරම්භ වූ පන්සලේ වඩා
කම්බිසස්	530-521	-----	-----	ආපසු පන්සලේ වඩා
ඩේරියස් 1	521-486	හග්ගයි, සෙකරියා	එස් රා 4-6	පන්සලේ වඩා ඉවරයි
Xerxes - Ahasuerus	486-465	එස් නර්, මෙර්දෙකයි	එස් නර් 1-10	යුදෙව්වන්ගේ
අර්ටක්සර්ස්	465-423	එස් රා නෙහෙමියා මලකි	එස් රා 7-10 නෙහෙමියා	එස් රා 5 ට පෙර දෙවන නචන පමිණිම මලකි
අවසන්	පරණ	ගිවිසුම	ඉතිහාසය	අමතියාගය

ඩී. මෙම පෙත් දෙකෙන් ආවරණය වන කලය පූ 536 (සයිරස්ගේ පලන සමයේ ආරම්භය) සිට ක්‍රිපූ 433 (නෙහෙමියාගේ දෙවන ආණ්ඩුකාරත්වය) දක්වනිනිදේ.

ඊ. ආබ්‍රහම්, ඊසක් සහ යකාබ්ගෙන් පවන එන්නන් සදහා පසු යෙදුම ලෙස "ජුදෙව්" යන යෙදුම "හෙබ්‍රෙව්" හෝ "ර්ග්‍රහයල්" වෙනුවට ආදේශ වූයේ මෙම කල පරිච්ඡේදයේදීය.

1. අසිරියනු වහල්භාවයෙන් පසු උතුරු රජධානිය අතුරුදහන් විය.
2. ඉතිරි වූ ජනිය මුලික වශයෙන් යුදා වංශයෙන් සමන්විත විය.
3. ජුදෙව් යන වචනය මුලින් අදහස් කළේ "ජුදෙගන් එක් කෙනෙක්" යන්නයි.

II. පෙත් ප්‍රධාන පණිවිඩය. පෙත් දෙකෙහි ප්‍රධාන පණිවිඩය නම් දෙවියන් වහන්සේ කපු වූ නායකයින් හරහා ප්‍රතිෂ්ඨානය, නචන ගෙඹනඟාසහ පණ ගන්වීමයි.⁵

A. එස් රා 7:10 සහ ලියන්තෙක් විය. (එස් රා 7:10)

1. එස් රා 7:10 අවධානය යෙමු කරන්නේ දේවමළිගඹ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ එය යුදහි සංස්කෘතියේ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස නචන ස්ථාන කිරීමයි.
2. එස් රා 7:27-28 පෙන සඟා කෙරෙයි. "ජෙරුසලමේ සම්දණන් වහන්සේගේ මලිගඹට මේ ආකාරයෙන් ගෙඹවය ගෙන ඒම සදහා ජුගේ හදවතේ නබ්‍රහන, රජු සහ ඔහුගේ උපදේශකයන් ඉදිරියෙහි මට ඔහුගේ යහපත් කරුණු ලබාදුන් අපේ පියවරුන්ගේ දෙව් සම්දණන් වහන්සේට ප්‍රශංසාවේවා සහ රජුගේ සියලු බලවත් නිලධාරීන්. මඟේ දෙව් සම්දණන් වහන්සේගේ හස්තය මපිට වූ බවින්, මම ධේරියය ගෙන, මාසමග යමට ඉශ්රෙයල්වරුන්ගෙන් ප්‍රධානීන් රැස් කර ගත්තෙමි."

B. නෙහෙමියා පරිසියව් වන අර්ටක්සර්ස්ගේ කුසලන දරන්නාවිය.

1. පිටුවහල්ව සිටියදී ඔහු යෙරුසලමේ පවුර පඵවීම ගන දුක් වූ අතර එය නචන ගෙඹනඟාගනීමට ඔහු කමනි විය.
2. අර්තක්සර්ස්ගේ අවසරය ඇතිව නෙහෙමියා එස් රා වසර දහතුනකට පසු නචන යෙරුසලමට

පමිණියේය.

- 3. හේතුව සදහානෙහෙමියගේ භක්තිය වඩාත් හෙදින් සහගා කර ඇත්තේ 6: 3a හි ය. "මම ලෙකු ව්‍යාභිතියක් කරගෙන යනවාමට බහාලායන්න බහාමම ඒක දලාමයාගමට බහිනකෙක ඇයි වලඬි නවත්තන්නේ?"

III. පෙත්වල දළ සටහන.

A. සෙරුබ්බෙලේ යටතේ නවන පමිණීම. (එස්රා1-6)

- 1. බබිලෝනිය යටත් කර ගනීමෙන් පසු, සයිරස් රජු යුදෙව්වන්ට ඔවුන්ගේ මව්බිමට ආපසු ගෙස් ඔවුන්ගේ දේවමඤ්චි නවන ගෙඹනගානම්මට නියෝගයක් නිකුත් කළේය. (එස්රා)
- 2. සෙරුබ්බෙලේ 50,000 ගන සවිස්තරක්මක සංගණනයක් ලබාදී ඇත. (එස්රා2)
- 3. පූජකයන් සහ දේවමඤ්චි නවන ගෙඹනගානම්ම. (එස්රා3:1-13)
- 4. ගෙඹනභිලේට විරුද්ධත්වය මතු විය. (එස්රා4:1-24)
- 5. අනාගතවක්තවරුන් වන හග්ගයි සහ සෙකරියගේ අභියෝගයට සහ අභිප්‍රේරණයට ලක් වූ සෙනඟ දේවමඤ්චි වඩ නවන ආරම්භ කළහ. (එස්රා5:1-17)
- 6. දර්ශයේ රජු දේවමඤ්චි නවන ගෙඹනභිම සදහානියෝගයක් නිකුත් කළේය. (එස්රා6:1-12)
- 7. වසර හතරක වෙහෙස මහන්සි වී වඩ කිරීමෙන් පසු දේවමඤ්චි අවසන් කර කප කරන ලදී. (එස්රා 6:13-18)
- 8. පෂ්කු උත්සවය පවත්වන ලදී. (එස්රා6:19-22)

B. එස්රායටතේ නවන පමිණීම. (එස්රා7-10)

- 1. සෙරුබ්බෙලේ යටතේ පළමු නවන පමිණීමෙන් වසර 80කට පමණ පසු, එස්රාලේබකයා 700ක් පමණ සමඟ ආපසු පමිණියේය. (එස්රා7:1-10)
ඒ. අර්තක්ෂස්තාරජු ඔවුන් සමඟ යමට නියෝගයක් නිකුත් කළේය. (එස්රා7:13-27)
බී. පවුල් ප්‍රධානියාගේ ලයිස්තුවක් ලබාදී ඇත. (එස්රා8:1-14)
- 2. එස්රාපමිණි පසු, දේශයේ මිනිසුන් සමඟ විවහ වීම ඔවුන්ගේ අධ්‍යාත්මික භක්තියට බාධක වී ඇති බව දක කලබල විය. (එස්රා9:1-4)
ඒ. ඔහු ජනතාව වෙනුවෙන් යඛිඤාකළේය. (එස්රා9:5-15)
බී. ජනතාව පසුනවිලි වී ඔවුන්ගේ පසය පණපව්වණය කළහ. (එස්රා10:1-17)
c. විදේශ භක්තියන් විවහ කරගත් අයගේ ලයිස්තුවක් ලබාදුන්නා(එස්රා10:18-44)

C. නෙහෙමියායටතේ නවන පමිණීම. (නෙහෙමියා1-13)

- 1. ක්‍රි.පූ. 445 දී පමණ ජෙරුසලමේ පවුර අබලන් වීම ගන නෙහෙමියා ආරංචි විය. (නෙහෙමියා1:1-11)
- 2. අර්තක්ෂස්තාරගේ අවසරය ඇතිව, ඔහු පවුර නවන ගෙඹනභිමේ අධිෂ්ඨතයෙන් ශුද්ධ නගරයට ආපසු ගියේය. (නෙහෙමියා2:1-20)
- 3. හෙදින් සලසුම් කර ක්‍රමානුකූලව වඩ ආරම්භ විය. (නෙහෙමියා3:1-32)
- 4. කරදර ආරම්භ විය.
ඒ. මිත්‍රශීලී නෙඛන අසල්වැසින් ඔවුන්ට වද දුන්නා(නෙහෙමියා4:1-23)
බී. යුදෙව්වන්ගෙන් කභාසීමක් තිබේ. (නෙහෙමියා5:1-19)
c. නෙහෙමියාගේ ජීවිතයට විරුද්ධව කුමන්ත්‍රණයක් පවතිනබව(6:1-14)
- 5. නෙහෙමියාගේ න්‍යායකත්වය යටතේ, පවුර මස දෙකකට අඩු කලායකින් නිම කරනු ලැබේ. (නෙහෙමියා6:15 - 7:1-4)
- 6. ආපසු පමිණෙන පිටුවහල් කරන්නන් නම් කර අංක කර ඇත. (7:5-73)
- 7. එස්රාමෙණ්සස්ගේ නීතිය කියවනපහදිලි කලා(නෙහෙමියා8:1-18)
- 8. සෙනඟ තම පව් පණපව්වණය කර සම්දණන් වහන්සේට නවන කප වූහ. (නෙහෙමියා9:1 -10:39)
- 9. දඬු දමනු ලබන අතර, සෙනඟගෙන් දහයෙන් එකක් යෙරුසලමෙහි ව්‍යය කිරීමට නෙඛ්හනු ලැබේ. (නෙහෙමියා11:1-36)
- 10. පූජකයන්ගේ සහ ලෙවිවරුන්ගේ ලයිස්තුවක් ලබාදී ඇත. (නෙහෙමියා12:1-26)
- 11. පවුර සම්දණන් වහන්සේට කප කර ඇත. (නෙහෙමියා12:27-47)
- 12. නෙහෙමියාඅර්තක්ෂස්තාරවන ආපසු පමිණි විට, ඔහුගේ බලපණමන් වඩි කෙඛසක් ද ඉතිරි විය.

(නෙහෙමියා 13:1-6)

- 13. නවත යෙරුසලමට පමිණි නෙහෙමියාවච්චිකරුවන් සමඟ ජීවලීනව කටයුතු කළේය. (නෙහෙමියා 13:7-11, 23-25)
- 14. පූජකයන්ට සහයෙණිය දක්වීමට (නෙහෙමියා 13:10-14) සහ සබන් නීතිවලට කීකරුවීමට ජනතාව දිරිමත් කරන ලදී. (13:10-14)

IV. පෙණේ තේමවන්

පිළිතුර - සම්මුතිය සඳහා නොමැතිවීම.

- 1. යෙරුසලමට ආපසු පමිණි පසු, හෙබ්‍රෙව්වරුන් කනනිවරුන් සමඟ විවභ වී රූප වන්දනාවේ යෙදී සිටීම ගන එස් රාකලබල විය. (එස් රූ: 1-4)
- 2. නෙහෙමියන් පසුව එම ගටලුවට මුහුණ දුන්නා (නෙහෙමියා 13:23-27)
- 3. නයකයන් දෙදෙනාම තීරණත්මක ලෙස කනාකර ක්‍රියාකළහ. (එස් රූ 10:10-12; නෙහෙමියා 13:25-26)
- 4. අපව උන් වහන්සේගෙන් ඇත් කරන ඕනම දෙයක් සමඟ අපගේ සන්ධනයට අපගේ දෙවියන් වහන්සේ කිසිසේත්ම අනුකම්පා නොකරයි.

B. දෙවියන් වහන්සේට උතුම් දෙයක් කිරීම.

- 1. ක්රියාකාරී ආරම්භ වන්නේ අවශ්යතාවයක් හඳුනාගනීමෙනි. (නෙහෙමියා 1:3)
- 2. අවශ්‍යතාවය හඳුනාගනීම බෙහෙවින් සම්බන්ධයෙන් පසුව සිදු වේ. (නෙහෙමියා 1:4-11; 2:4 ආ)
- 3. දෙවියන් වහන්සේගේ සේවකයන් බදවනු ලබන, වඩ පවරනු ලබන. (නෙහෙමියා 3:1-32)
- 4. ගටළු මතු වනු ඇත. (නෙහෙමියා 1:7a)
- 5. විරුද්ධත්වය පමිණෙනු ඇත. (නෙහෙමියා 2:19, 4:7-8:6:1-14)
 ඒ. යඳුවෙන් හාවිවක්ෂණයී ලී පූර්වකක්ෂණයින් එයට එරෙහිව සටන් කරන්න. (නෙහෙමියා 4:9)
 බී. විරුද්ධවදිකම් නති කිරීමට දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි විශ්වාසය තබන්න. (නෙහෙමියා 4:14)
- 6. ඔබේ අවධානය තබන්න. (නෙහෙමියා 4:6; 6:15)
- 7. දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කරන්න. (නෙහෙමියා 8:2-6)

C. වහල්හවයේ බලපෑම.

- 1. සලකිය යුතු ආයතන තුනක් වහල්හවයෙන් පමිණියේය:
  - ඒ. සිනගෙණිය - දේශීය නමස්කර්ම ස්ථානයක්.
  - බ. ලියන්නා - නීතිය හදාරන ශිෂ්‍යයෙක්/ගුරුවරයෙක්.
  - උ. ඩයස්පෙර්ඩ් - ජනීන් අතර විසිරී සිටි යුදෙව්වන්.
- 2. වහල්හවය සහ නවත පමිණීම ඔතබෙක්ස් යුදෙව් ආගමට හේතු විය.

එස්තර්

හදින්වීම: පර්සියනු රජු අහස්වේරෙස් (Xerxes) ගේ කලයේ දී මුළු යුදෙව් ජනියම සමූලඝනනය කිරීමේ කුමන්ත්‍රණයක් සහ එය ව්‍යර්ථ වූ ආකාරය ගන එස්තර් පෙන කියයි.

නම-පෙන නම් කර ඇත්තේ පර්සියවේ රැජින බවට පත් වූ යුදෙව් අනාච දරිය වෙනුවෙන් ය. එස්තර් යනු පර්සියනු වචනයක් වන අතර එහි තේරුම තරුවයි.

කර්තෘ පෙණේ කතු වරයකු නම් කර නත. යුදෙව් සම්ප්රදාය පෙණේ ප්‍රධාන චරිතයක් වන එස්තර්ගේ මනවන මෙර්දෙකයිට කර්තෘත්වය පවරා ඇත. වෙනත් විද්වතුන් විශ්වාස කරන්නේ එය එස්තර්ගේ ගමනය කළ හඳුනා නොගත් ලියන්නන් විසින් ලියන ලද්දක් බවයි.

අරමුණ

- 1. දෙවියන්ගේ අධිෂ්ඨානශීලීත්වය විදහා දක්වීමට.
- 2. දෙවියන් වහන්සේ තම ගිවිසුමේ සෙනඟ ලෙස ඊශ්‍රායලය තෙර්පන් කර ගත් බව පෙන්වීමට.
- 3. දෙවියන් අධ්‍යක්ෂවරයා වන විට පුද්ගලයෙකුගේ ජීවිතයේ සිදුවිය හැකි දේ නිදර්ශනය කිරීම.

I. පෙණේ පසුබිම.

A. පිටුවහලේව සිටි යුදෙව්වන්ට ඔවුන්ගේ මව්බිමට ආපසු යමට සයිරස් අවසර දුන් විට, ඔවුන්ගෙන් බෙහෝ දෙනෙක් ඔවුන්ගේ නව ස්ථානවල නවතී සිටියහ.

1. මෙර්දෙකයි, එස්තර් සහ නවත් දහස් ගණනක් එම ප්‍රදේශයේ රැඳී සිටියා පලස්තීනයෙන් පිටත පර්සියාවන්ගේ.

2. මෙම පෙන එම මිනිසුන් සමඟ මෙන්ම දෙවියන් වහන්සේගේ පමිණිම පෙන්වුම් කරයි යුදාවෙන ආපසු පමිණි අය සමඟ.

B. බයිබලානුකූල නෙබන මූලාශ්‍රවලින් අහණ්වේරෙස් රජුගේ පලන සමය පිළිබඳ හෙද නෙහතුරු රහියක් අප සතුව ඇත.

1. ක්‍රිස්තු පූර්ව 486 සිට 465 දක්වාදී ඔහුගේ ග්‍රීක නමය වන Xerxes King of Persia නමින් ඔහු ඉතිහාසය වඩන් හෙදින් හඳුනයි.

2. ඔහුගේ තුන්වන (එස්තර් 1: 3) සහ හත්වන අතර පරතරය තුළ (එස්තර් 2:16) වසර ගණනක් පුරාඔහු ග්‍රීසිය විනාශකාරී ආක්‍රමණයක් සිදු කළේය.

C. දිනය - ක්‍රිස්තු පූර්ව 450-400 අතර පර්සියාවේ විසූ යුදෙව්වෙකු විසින් ලියන ලද්දක් විය යුතුය.

1. පර්සියානු අධිරාජ්‍යය පවති සමයේ පර්සියානු සමාජය සහ ගඟ නිර්මාණ ශිල්පය පිළිබඳව කතුවරයා ප්‍රථමයෙන් දනුමක් තිබූ බව පුරාවිද්‍යා පෙන්වාදී ඇත.

2. Xerxes ක්‍රි.පූ. 486-465 දක්වාපර්සියානු අධිරාජ්‍යය පලනය කළ අතර සමනයෙන් හඳුනාගෙන ඇත්තේ Ahasuerus ලෙසිනි.

3. ඉංග්‍රීසි බයිබලය එය එස්තර් සහ නෙහෙමියා පසුව ස්ථානගත කරයි, මන්ද එය ඔවුන් සමඟ පර්සියානු පසුබිමක් බෙදාගන්නාබවිනි.

D. පෙන පිළිබඳ අසමත්ය කරුණු.

1. දෙවියන් වහන්සේගේ නමය සඳහන් නෙකරන එකම ශුද්ධ ලියවිල්ල එයයි.

2. කුමරන්හි මළ මුහුදේ ලියවිලි අතර හමු නෙබු එකම පඟණ ගිවිසුමේ පෙන එයයි.

3. එය යුදෙව් ශුද්ධ ලියවිල්ලට පිළිගන් අවසන් පෙන විය.

E. II ලේකම් 36:20-23 එස්තර් පෙන සඳහාපසුබිමක් සපයයි.

II. පෙණේ ජරධන පණිවිඩ

A. පූර්මි (පෙබරවත්/මර්තු) යුදෙව් මංගල්‍යයේ මූලාශ්‍රමිහය මෙම පෙණේ විස්තර කරයි.

B. පෙණේ විශාල තේමඛ වන්නේ සර්වබලධරී දෙවියන්ගේ රැකවරණයයි

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. අහණ්වේරෙස්ගේ මංගල්‍යය සහ වස්තීගේ දික්කසඳය. (1:1-22)

B. එස්තර් රැජින ලෙස නෙහ්ගනීම්. (2:1-23)

C. මෙර්දෙකයි සහ යුදෙව්වන් විනාශ කිරීමට හමන්ගේ කුමන්ත්‍රණය. (3:1-15)

ඩී. මෙර්දෙකයි මදිහන් වීමට එස්තර්ට ඒත්තු ගන්වීම. (4:1-17)

E. එස්තර් රජුට සර්ථක පෙන්සමක්. (5:1-7; 10)

F. හමන්ගේ වචීම සහ යුදෙව්වන්ගේ ගලවීම. (8:1-9; 16)

G. පූර්මි මංගල්‍යය. (9:17-32)

H. නිගමනය: යුදෙව්වෙකු වූ මෙර්දෙකයිගේ ප්‍රමුඛත්වය. (10:1-3)

IV. පෙණේ ජරධන තේමඛන්.

පිළිතුර - පරීක්ෂණ කෙතරම් දරුණු වුවත් සත්‍යයක ඇදහිල්ල විනාශ කළ නෙහන ආදහිලිවත්තයා

1. නඩු විභාගයෙන් හකිලීම ස්වභාවිකය.
2. පරීක්ෂණ අපේ ඇදහිල්ල ගැන්වීමත් කිරීමට අදහස් කරයි. (I ජෝනස් 4:12; යෂකම් 1:2-4).

B. දෙවියන්ට එස්තර්ට නිබුණුවගේ ඔබේ ජීවිතය ගනන් සලස්මක් නියෝගව

1. දෙවියන් වහන්සේ ඔබව කඳවැන්නේ මෙවන් මෙහෙයකට බව මිස කවුද දන්නේ?
 ඒ. ඔහුට ඔබව කිසියම් විශිෂ්ට ආකාරයකින් හඹිතාකිරීමට අවශ්‍ය විය හැකිය.
 බී. ඔබේ ජීවිතයේ ස්වභාවික සිදුවීම්වලදී ඔහු ඔබව හඹිතාකිරීමට බෙහෙවින් ඉඩ ඇත.
 c. දෙවියන් වහන්සේ නොනොකැන් වහන්සේගේ කමණ්තට අපගේ යටත්වීම අපේක්ෂාකරයි තත්වයන්.

ඇ. අප කමති නම් මිස අප සඳහා ඔහුගේ සලස්ම ඉටු කිරීමට දෙවියන් වහන්සේට අප හඹිතාකළ නොහැක

ඔහුගේ ඇමතුමට අවනත වීමට.

2. මෙය දෙවියන්වහන්සේගේ විධිවිධාන පිළිබඳ මූලධර්මයට සම්බන්ධ වේ.

C. උඩඟුකම සහ පළිගනීම් මරණයට මග පෑයි. (හිතෝද්දේශ 11:2; 16:18; 29:23).

D. මිනිසුන්ගේ සලසුම්වලට කිසිවිටෙක දෙවියන්වහන්සේගේ අරමුණ අහෝසි කළ නොහැක.

1. හමන්ගේ සුක්ෂ්ම සලස්ම සර්ථක වූ බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි.
 ඒ. මේදය සහ පර්සියනුවන්ගේ නීතිය ආපසු හරවිය නොහැකි විය.
 බී. නමුත් හමන් එක දෙයක් නොසලකාහරිමින් - සර්වබලධරී දෙවියන්.
 2. සර්වබලධරී කිසිවිටෙකත් නොසලකාහරින්න.

E. දෙවියන් වහන්සේට කප වූ එක් පුද්ගලයෙකුට විශල බලයක් හැකිලෙන්නේ ඇත.

එෆ්. අපගේ වගකීම වන්නේ කීකරු වීමයි. ප්‍රතිඵල දෙවියන්ට බරයි.

G. වර්ගික අගතිය සම්පූර්ණයෙන්ම වරදයි.

නිගමනය:

- A. එස්තර් ඉතාපහදිලිව පෙන්වුම් කරන පරිදි, මුළු ඉතිහාසයම සබවින්ම ඔහුගේ කථාව වන අතර, සියලු මිනිසුන් තමන් ශුද්ධ වූ දෙවියන් වහන්සේට වගකිව යුතු මවිලි ලෙස දකිය යුතුය.
  - B. ඊශ්‍රායෙල් දරුවන්ගේ ප්‍රධාන සිදුවීම්වල සඟයා ප්‍රස්ථවයක් පහත පිටුවේ දක්වේ.
- සී. අපි පරුණ කඛ්‍යමය හාඅනඛකීමය පෙන් වෙත යන විට
 ගිවිසුම, අපි ඔවුන් මෙම ඓතිහාසික රඹුව තුළ තබීමට උත්සහ කරමු.
- ඩී. එස්තර් ඉතාපහදිලිව පෙන්වයි, මුළු ඉතිහාසයම සබවින්ම ඉතිහාසයයි [ඔහුගේ කතාව], සියලු මිනිසුන් තමන් ශුද්ධ වූ දෙවියන් වහන්සේට වගකිව යුතු මවිලි ලෙස සලකිය යුතුය.

A CHRONOLOGY OF THE OLD TESTAMENT

<u>Biblical Events</u>		<u>World History</u>
Call of Abraham	2100 BC	Hyksos comes to power in Egypt
Birth of Joseph	1915 BC	
Jacob's family moves to Egypt	1876 BC	
Death of Joseph	1805 BC	
	1580 BC	Hyksos expelled from Egypt
Birth of Moses	1530 BC	
	1504 BC	Thutmose III (Pharaoh of Oppression)
	1450 BC	Amenhotep II (Pharaoh of the Exodus)
The exodus; Ten Commandments	1447 BC	
Moses' death; entry of Canaan under Joshua	1407 BC	
Death of Joshua; period of the judges begins	1385 BC	
	1361 BC	Tutankhamen ("King Tut") becomes Pharaoh
		(Cycles of apostasy, oppression and deliverance during time of Israel's judges)
Saul becomes king	1050 BC	
Saul's death; David becomes king of Israel	1010 BC	
David's death; Solomon comes to the throne	970 BC	
Solomon begins the temple	967 BC	
Solomon's death; division of the kingdom	930 BC	
Northern Kingdom falls to Assyria	721 BC	
	701 BC	Sennacherib's invasion of Judah
	612 BC	Destruction of Nineveh
First deportation of captives from Judah	606 BC	
Second deportation	597 BC	
Third deportation; Solomon's temple destroyed	586 BC	
Jehoiachin freed in Babylon	562 BC	
	539 BC	Babylon falls; Persian period begins
Cyrus allows first captives to leave under Zerubbabel	536 BC	
Work begins on second temple	535 BC	
Temple completed	515 BC	
	486 BC	Ahasuerus becomes King of Persia
Esther becomes Ahasuerus' queen	480 BC	
	465 BC	Artaxerxes I becomes King
Ezra leads captives home	458 BC	
Nehemiah leads captives home	445 BC	
Nehemiah visits Artaxerxes	433 BC	

රැකියා

හදිත්වීම: සමත්‍ය පඨකයෙකු මෙම කව්‍ය පෙන් පහ (Job -Song -Song of Solomon) ලෙස හඳුනානෙන්නේ හෙබ්‍රෙව් කවිය අපගේ ඉංග්‍රීසි කව්‍ය මෙන් ශබ්දයෙන් භාෂෙතීමෙන් නෙවන බවිනි. ඔවුන් චින්තනයෙන් යුක්තයි. අපට අසමත්‍ය වුවත්, ඕනෑම භෂ්‍යක හොඳසංස්කෘතියක කවියට සංවේදී හදවතකට විශේෂ බලයක් සහ බලපෑමක් ඇත.

හිතෝද්දේශ සහ දේශනකරයාසමඟ යෙකීගේ පෙන "ප්‍රඥාචන්ත සහිත්‍යය" ලෙසද හදිත්වේ. ස්වරයෙන් පිළිබිඹු වන, ප්‍රඥාචන්ත සහිත්‍යය ජීවිතයේ ගඹුරු ප්‍රශ්න සමඟ කටයුතු කරයි (උදා- පවත්ම, අරමුණ, සතුට, ආදිය). ජෙඛි ප්‍රභයහික ජීවිතයේ ප්‍රශ්න සමඟ කටයුතු කරයි, ඉන් එකක් මිනිස් අත්දැකීම්වල ශ්‍රේෂ්ඨතම සහ ව්‍යාකූල ප්‍රශ්න විය හැකිය - දුක්ඛිත ගවලුව.⁶

නම -පෙන එහි ජර්ධන වර්තය සදහානම් කර ඇත.

කර්තෘකතුවරයානෙදහි.

අරමුණ-පෙනේ අරමුණ ධර්මිෂ්ඨ මිනිසුන්ගේ දුක් වේදනාපිළිබඳ ගවලුව විසදීමයි.

1. "ගවලුව" පහත තර්කය තුළ පවතී:
 ඒ. අපගේ දෙවියන්වහන්සේ අසීමිත යහපත්, ප්‍රේමණීය සහ 4^ බලවත්ය.

- බී. උන්වහන්සේගේ ස්වරූපයෙන් සඳු අය දුක් විදින්නේ ඇයි?
- 2. පෙන සම්පූර්ණ බුද්ධිමය පහදීලි කිරීමක් ලබානොදේ, නමුත් ආත්මික උපදෙස්.

I. පෙණේ පසුබිම.

පිළිතුර - ජෙහි ඓතිහාසික චරිතයක් විය. (cf. එසකියෙල් 14:14, 20; යෂකකි 5:11)

- B. ඔහු කුලදෙවුවන්ගේ කලයේ ජීවත් වන්නට ඇත. (එනම් - ජලගල්මේ දවස්වලට පසුව සහ මෙඪ්සස්ගේ කලයට පෙර)
  1. ඔහුගේ ආයු කලය එම මතයට අනුබල දෙයි. (42:16)
  2. යෙහී තම පවුල සඳහා ජනයෙකු ලෙස ක්‍රියාකරන බව පෙනේ, එය ජිනමුලික දිනවල සමන්‍ය භූමිකාවකි. (1:5)
  3. මෙඪ්සස්ගේ නීතිය සහ/හෝ ආගමික නීතිවලට හේතුවී කිරීම් යෙහී සහ ඔහුගේ මිතුරන්ගේ සියලුම දේවධර්ම සකවීම්වලදී කිසිවිටෙක සඳහන් නොවේ.
  4. පෙණේ දක්වා ඇති සිදුවීම් මඟම ක්‍රි.පූ 2000 දී පමණ සිදුවන්නට ඇත.
- C. පෙණේ වර්තමාන ස්වරූපයෙන් ලිවීම සිදු වූයේ ප්‍රඥාචිත සහිතය පිළිබඳ උනන්දුව උච්චතම අවස්ථාව වන සෙලමන්ගේ කලය (ක්‍රි.පූ. 950 පමණ) පමණ වන තුරුය.

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය.

- A. “අරමුණ” කෙටසේ සඳහන් වන පරිදි, පෙන මිනිස් දුක් වේදනාපිළිබඳ ගවලුව ගන සලකිලීමත් වේ.
  1. ඇදහිලිවන්තයන් මුහුණ දෙන වඩාත්ම අභියෝගාත්මක ප්‍රශ්නය එය විය හැකිය.
  2. යෙහීගේ බිරිඳ සහ “මිතුරන්” කෙනෙකුගේ දුක් වේදනා සමඟ විටම ඔහුගේ/ඇයගේ පෞරුෂය සහ ප්‍රතිඵලයක් බවට නොහඹුරු පටු ඉදිරිදර්ශනයක් ඉදිරිපත් කළහ.
    - ඒ. මෙම සංකල්පය නොහඹුරු පමණක් නොව බයිබලනුකූල නොවේ. (cf. John 9:1f)
    - බී. එසේම, එය දුක් විදින කෙනෙකුට උපකාරයක් හෝ ආරක්ෂාවක් ලබාදෙන්නේ නැත.
- B. යෙහී පෙණෙන් ඉදිරිපත් කරන ප්‍රතිචාරය න්‍යායික නොව ප්‍රයෝජනීයයි.
  1. එය දුක් වේදනා “ඇයි” සමඟ එතරම් ගනුදෙනු නොකරයි, නමුත් ඊට වඩා “කෙහෙහළු” සමඟ සර්වභව කටයුතු කරයි.
  2. මූලික පදනම වන්නේ දෙවියන් වහන්සේගේ පරම පරමධිපත්‍යය කෙරෙහි විශ්වාසය තබීමයි. (යෙහී 38:1-42:6)
  3. මෙම පණිවිඩයම අලුත් ගිවිසුමේ කෙටසේ කිහිපයකම ප්‍රකාශ කර ඇත. (cf. රෙච් 8:28; 2 කොරින්ති 12:9-10)

III පෙණේ දළ සටහන.

- A. පෙරවදන. (යෙහී 1:1-2:13)
  1. යෙහීව හදුන්වාදෙනු ලබන්නේ අවංක හාධර්මිෂ්ඨ මිනිසෙකු ලෙසය (1:8) එමෙන්ම විශාල ධනයක් ඇති මිනිසෙකි. (1:13)
  2. සහන් යෙහීගේ ඇදහිල්ලේ අවංකභාවය ප්‍රශ්න කරයි (1:6-11) සහ ඔහුව පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමට දෙවියන් වහන්සේ විසින් අවසර දෙනු ලැබේ. (1:13-2:8)
    - ඒ. යෙහීට ඔහුගේ ගවයන් සහ සේවකයන් අහිමි විය. (1:13-16)
    - බී. ඔහුගේ ඔටුවන් සියල්ල ඔහුට අහිමි විය. (1:17)
    - උ. සුළු කුණුවකින් ඔටුවන් කළු කමින් සිටි නිවස කඩා වැටීමෙන් ඔහුගේ දරුවන් දස දෙනම මිය ගියහ. (1:18-21)
    - ඇ. යෙහීගේ සෙබලාය පවා ඔහුගෙන් උදුරාගන්නා ලදී. (2:1-8)
  3. ජෙහිගේ මිතුරන් ඔහුට අනුකම්පාකිරීමට පමිණේ. (2:11-13)
- B. ජෙහිගේ තත්වය පිළිබඳ සකවීම (යෙහී 3:1-40)
  1. යෙහී ඔහුගේ තත්වය ගන විලස නඟීමෙන් පසු (3:1-26) කතාවට තුනක් දෙනු ලැබේ.

ඒ. සම වටයක්ම යෙඹි, එලිගස්, බිල්දේ සහ සෙසර් යෙඹිගේ දුක් විදීමට හේතුව විවෘත කරයි.

බී. පළමු වටය (4:1-14:22) දෙවන වටය (15:1-21:34), සහ තෙවන වටය (22:1 - 31:40) කථන ස්වරූපයෙන් කඛ්‍යමය වේ.

2. යහළුවන් ගේ කතාබල ඇති සමත්‍ය නිගමනය නම් මෙවැනි අසමත්‍ය කළඹීමක් ඇති වන්නේ යෙඹිගේ ජීවිතයේ සිදු වූ මහාපසයක් නිසාවිය යුතු බවයි.

C. එලිහුගේ කතා(යෙඹි 32:1-37:24)

1. එලිහු යනු මෙම කතාබලට සවන් දෙමින් සිටින අතර ඔහු අසාඇති දේ ගනු කලකිරුණු තරුණයෙකි. (32:1-5)

2. ඔහු තමන්ගේම දේශන හතරක් පවත්වයි. (යෙඹි 32:6 - 33:33; 34:1-37; 35:1-16; 36:1 -37:24)

ඒ. මේවතුළ ඔහු අනෙක් අයට වඩාසත්‍යයට සමීප වේ.

බී. දෙවියන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි තමාට සාධාරණීකරණය කිරීම ගනු ඔහු යෙඹිට තරවටු කළේය.

c. බෙහෙවින්ද කතාකළත් අඩුවෙන් කතාකිරීම ගනු ඔහු මිතුරන් නිදෙන තරවටු කළේය.

ඇ. එලිහු පෙන්වන්නේ දුක් විදීම දඩුවමට තරම්ම උපදෙස් ලබාගත හැකි බවයි.

D. යෙඹිට දෙවියන්වහන්සේගේ ප්‍රතිචරය. (යෙඹි 38:1-42:6)

1. විශිෂ්ට ආමන්ත්‍රණ දෙකකින් දෙවියන් වහන්සේ යෙඹිට අභියෝග කළේ ඔහුගේ මව්ලේලේ ආශ්වර්යයන් පහදීලි කරන ලෙසයි.

2. දෙවියන් වහන්සේ දන සිටි දෙයින් කෙටසක් තමා කිසිදුතේරුම් ගත නොහැකි බව යෙඹි ඉක්මනින්ම දනගත් අතර, ඔහු යටත් වෙමින් සහ යටත් වෙමින් ප්‍රතිචර දක්වීය.

3. යෙඹි දුක් විදින්නේ ඇයි කියාදෙවි ඔහුට පහදීලි කළේ නහ. ඒ වෙනුවට ඔහු සරලව යෙඹිට අවශ්‍ය වූයේ ඔහුව විශ්වස කර ඔහු ඉදිරියේ වද වටීමයි.

E. Epilogue. (යෙඹි 42:7-17)

1. දෙවියන් වහන්සේ යෙඹිගේ මිතුරන්ට තරවටු කරයි. (42:7-10)

2. යෙඹිගේ සෙඛ්‍යය යථාතත්වයට පත් වේ, ඔහුගේ ධනය දෙගුණයක් යථාතත්වයට පත් වේ, ඔහුට දරුවන් දස දෙනෙකුගෙන් ආශීර්වද ලබයි. (42:11-17)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්.

පිළිතුර - දුක් විදීමේ ගවලුව.

1. සර්වබලධරී, සියලු යහපත් සහ ප්‍රේමණීය දෙවියන් වහන්සේට මේ ලෙකියේ නපුර, වේදනා සහ දුක් වේදනාබලට ඉඩ දෙන්නේ කෙසේද?

2. සම්පූර්ණ පහදීලි කිරීමක් ඉදිරිපත් නොකරන අතර, පෙන ලෙකිය තුළ එහි පවත්මට හේතු කිහිපයක් ස්පර්ශ කරයි.

ඒ. දුක්බිත පරීක්ෂණ වර්තය. (යෙඹි 1:6-12; cf. යඤකඹ 1:2-4)

බී. තමන්ගේම පසයෙන් දුක් විදිය හැකිය. (යෙඹි 4:7-9; cf. යෙඹන් 5:14)

c. දුක්බය එහි වස්තුව පිරිපහදු කරයි. (යෙඹි 23:10; cf. මලකි 3:2-3)

ඇ. සමහර දුක් වේදනාදෙවියන්ගේ හික්මවීමේ ප්‍රතිඵලයක් විය හැකිය. (යෙඹි 33:19-30; හෙබ්‍රෙව් 12:4-11)

3. මේ සමු එකක්ම යම් යම් තත්වයන් යටතේ වලංගු වේ.

ඒ. මේ එකදු එකක්වත් දුක පිළිබඳ විශ්වීය පහදීලි කිරීමක් නොවේ.

බී. යෙඹිගේ පෙන පහදීලිව පෙන්වාදෙන්නේ දුක් වේදනාබලට හේතුව සමු විටම නිශ්චය කිරීම මිනිසුන්ගේ අවබෝධයෙන් ඔබ්බට ගොස් ඇති බවයි. (යෙඹි 38:1 ff)

c. සියලු දුක් වේදනාදෙවියන් වහන්සේගෙන් ලඞ්ඞන දඩුවමක් ලෙස නොසලකීම විශේෂයෙන් වදගත් වේ. (cf. යෙඹන් 9:11)

B. යෙඹිගේ "ඉවසීම".

1. "යෙඹිගේ ඉවසීම" යන ප්‍රකාශය ජේම්ස් 5:11 හි KJV විදහුම්කරණයෙන් අප වෙත පමුණ ඇත.

2. ඔබ යෙඹිගේ පෙන කියවීමට, ඔහු ඉවසිලිවන්නාව සිටින බව ඔබට පෙනී ගියේය (අපි සමත්‍යයෙන් වචනය අර්ථ දක්වන පරිදි).

ඒ. ජෙඛි තම තත්වය ගනු කෙදිරිගමින් කෙදිරිගමින් සිටියේය. (3:1-26; 6:1-13)

බී. ඔහු අවට සිටි අයගේ අනුකම්පාවිරහිත, නොගඹුරු දෘෂ්ටිකෝණයට පහර දුන්නේය. (6:14-30)

උ. යෙඛී දෙවි ගනු දෙවිට පමුණිලි කළා (30:20-23)

3. KJV හි "ඉවසීම" ලෙස පරිවර්තනය කර ඇති මුල් වචනය "ස්ථිරභවය" (RSV), "විදදරභවීම" (NIV) සහ "ස්ථිරත්වය" (NEB) වඩාහොඳින් පරිවර්තනය කර ඇත.

4. තමා නොනරේන විට පවාදෙරිය සම්පන්නව දෙවියන් වහන්සේට ඇලී සිටින ස්ථිර මිනිසෙකුගේ ආදර්ශය යෙඛී ය. "මේ සියල්ලේදී, යෙඛී දෙවියන් වහන්සේට වරදි කළ බවට වෙදිනාකිරීමෙන් පව් කළේ නහ." (1:22)

C. දෙවියන්ගේ පරමබිප්තය.

1. සමහරවිට පෙනේ වඩාත්ම ආශ්ච්ඡයක කෙටස වන්නේ යෙඛීට දෙවියන්වහන්සේගේ විශිෂ්ට ආමන්ත්‍රණයයි. (යෙඛී 38-41)

2. බලගතු සහ කඩ්‍යමය, එය අපට දෙවියන් වහන්සේගේ අතිවිශිෂ්ට තේජස, ස්වෛරීත්වය සහ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය සිහිගන්වයි.

ගීතිකා

හදිත්වීම: සියලුම ගුද්ධ ලියවිලිවල විශ්වීය වශයෙන් ආදරය කරන සමහරක් ගීතඛලියෙන් සෙසඟන හකිය. මිනිස් හභීමවල සම්පූර්ණ පරඝය පිළිබිඹු කරමින්, සියවස් ගණනකින් තිස්සේ ජීවිතයේ විවිධ අත්දැකීම් හරහා මිනිසුන්ට ඔවුන්ගේ මර්ගය සෙසාගනීමට ගීතඛලිය උපකාර කර ඇත. ඒවා දුකේදී හෝ ප්‍රීතියේදී, මනසික අවපීඩනයේදී හෝ ප්‍රීතියේදී, අන්ධකරයේ හෝ ආලෝකයේදී මිනිස් හභීම ප්‍රකාශ කිරීමක් ලෙස සේවය කරයි.

නම-ගීතඛලිය

1. "ගීතඛලිය" යන වචනයේ වචනර්ථයෙන් අදහස් කරන්නේ ප්‍රශංසාවයි.
2. මෙම එකතුව සඳහා හෙබ්‍රෙව් මතකව "ප්‍රශංසාගීත" වේ.

කතුවරුන්-විවිධ ගීතිකා සඳහා ලබාදී ඇති උපලේඛන අනුව, ඒවැසින් කිහිපයක කර්තෘත්වය සෙසඟන හකිය.

1. හන්තැනුන ඩේවිඩ් විසින් රචනාකරන ලද බව දන්නා කරුණකි.
2. සලමෝන් දෙකක් ලිවීය. (72; 127)
3. හේමන් පන එකක්. (88)
4. ඊතන් නවත් එකක් රචනා කළේය. (89)
5. එකක් ලියා ඇත්තේ මෙඬ්සස් විසිනි. (90)
6. දඩින්ගේ රඡ සහච්ච සංගීතඥයෙකු වූ ආසස් දෙඹලස් ලියා ඇත. (50, 73-83)
7. ගීතිකාදහයක් "කෙර්ගේ පුත්‍රයන්" විසින් රචනාකරන ලදී. (42-49; 84; 85; 87)
8. අනිත් අය නිර්නමිතයි.

අරමුණ-ගීතිකා එකතු කර සංරක්ෂණය කර ඇත්තේ ප්‍රධාන වශයෙන් ගීත පෙනක් හෝ ප්‍රශංසාව සහ නමස්කරයේ ගීතිකාවක් සඳීම සඳහාය.

1. පෙන නිර්මණය කර ඇත්තේ ගඟනය සඳහා නිර්මණය කරන ලද කවි වලින් ය.
2. එය දේවමඤ්ච සහ සිනගෙඹ නමස්කරය සඳහා ගීතිකාවක් ලෙස හභිතාවිය.
3. ගීතඛලිය මුල් සහච්ච විසින් හභිතාකරන ලදී (cf. එපීස 5:19) සහ අද අප ගඟනාකරන සමහර ගීතවල පද රචනාවල මූලාශ්‍රය වේ.
4. ගීතිකාගීත ලෙස හභිත කිරීමට අමතරව, සියවස් ගණනකින් පුරාදෙව්ගේ සෙනඟට හක්තියෙන් පිළිබිඹු කිරීම, සනසීම, දිරිගන්වීම සහ ඒත්තු ගන්වීම ලබාදී ඇත.

I. පෙනේ පසුබිම.

පිළිතුර - ඇනම් කතුවරුන් හඳුනාගනීමත් සමඟ ගීතඛලිය වසර දහසකට වඩා කලයක් ලියා ඇති බව අපි දනිමු. (ක්‍රි.පූ. 1500-500)

1. බෙහෙමියන් රචනාවී ඇත්තේ එක්සත් රඡණ්ඩුව පවතින සමයේ බව පහදීලිය. (I සමුවෙල් -I රජවරු)
2. අනිමහන් බහුතරයක් ලියා ඇත්තේ ක්‍රි.පූ.

B. පෙන වෙනම කණ්ඩයම් පහකට බෙදා ඇත.

1. ගීතඛලිය 1-41.
2. ගීතඛලිය 41-72.
3. ගීතඛලිය 73-89.
4. ගීතඛලිය 90-106.
5. ගීතඛලිය 107-150.

සී. ගීතිකා චර්තමන අනුපිළිවෙලට එකතු කර සකස් කළේ කවුදැයි අපි නොදනිමු.

D. ගීතිකා කිහිපයක ශීර්ෂ පඬ (හෝ ශීර්ෂයන්) කර්තෘත්වය පෙන්වුම් කරන වාසමණක් නොව, ජේම්ස් රජුගේ පරිවර්තකයන් විසින් නවත් කරුණු කිහිපයක් එකතු කරන ලදී.

1. ඔවුන්ගේ සංයුතිය වටා ඇති තත්වයන්. (34; 51; 102)

2. ගීතාච්චයේ අපේක්ෂිත කාර්යය හෝභාවිතය. (4; 30; 92)
3. ගීතාච්ච සමඟ නලයක් හෝභාවිතය. (45; 56; 57; 69; 75)

E. අවිනිශ්චිත අර්ථයේ සංගීත අංකන (උදා "සේලා; "ගීතාච්ච"; "මඤ්චි") ද සපයාඇත.

එෆ්. ගීතාච්චයේ වදානන්ම සහිතය ලක්ෂණය වන්නේ සමන්තරකරණයයි

1. හෙබ්‍රෙව් කවිය ශබ්දයට වඩාච්චිතනය තුලනය කරයි.
2. සමන්තරවදය භාවිතාකරමින් කවියාච්ච් ජ්‍යෙෂ්ඨයක ප්‍රකාශයක් කරන අතර ඊළඟ ජ්‍යෙෂ්ඨයේ අනුපූරක ප්‍රකාශයක් සමඟ එය සමන කරයි.
3. ගීතාච්චයේ දක්නට ලැබෙන සමන්තරකරණයේ මූලික වර්ග කිහිපයක් ඇතුළත් වේ:
  - ඒ. සමන්තර සමන්තරකරණය - මෙම ස්වරූපයෙන්, පළමු ජ්‍යෙෂ්ඨයේ සඳහන් වූ චිත්තනය දෙවන ජ්‍යෙෂ්ඨයෙන් ශක්තිමත් වේ. (උදා 10:1; 18:2; 19:1; 114)
  - බී. සිත්තටික් සමන්තරකරණය - මෙම සමන්තර ස්වරූපයෙන්, දෙවන ජ්‍යෙෂ්ඨ පළමු සිතුවිල්ල සම්පූර්ණ කරයි. (උදා 8:2; 12-1; 33:1)
  - c. Climatic parallelism - පළමු ජ්‍යෙෂ්ඨයේ කෙටිසක් නවන නවනත් දෙවන ජ්‍යෙෂ්ඨයේ නව චිත්තනයක් එකතු වේ. (උදා 29:1-2; 32:1-2; 77:1)
  - ඇ. Antithetical parallelism - දෙවන ජ්‍යෙෂ්ඨය පළමු ජ්‍යෙෂ්ඨය අවධර්මය කරන ප්‍රතිවිරුද්ධ චිත්තනයක් ඉදිරිපත් කරයි. (උදා 1:6; 18:27; 34:10)

ජී. හෙබ්‍රෙව් භාෂාවෙන් සමහර ගීතාකෘතියක් සඳහා. (උදා, 10, 25, 34; 37; 111 සහ 112)

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය.

A. ගීතාච්චයේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ අපගේ ශ්‍රේෂ්ඨ දෙවියන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨය, දයා සහ බලය මත නමස්කාර කිරීම සහ යච්චිම ප්‍රකාශ කිරීමයි!

B. ගීතාච්චයේ ප්‍රකාශිත ප්‍රධාන අංග තුන නම් ප්‍රශංසාව, පෙත්සම් සහ පසුනවිල්ලයි.

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. ගීතාකෘතියේ පහකට බෙදා ඇතත් (cf. I. B.), ගීතාච්චය ගෞලිය හෝභාවිතර්ගනය අනුව ගෙනහර දක්වීම පහේ කළ නොහැක්කකි.

1. යච්ච්චාපෙත්සම්, ප්‍රශංසා අනච්චි, යනච්ච් පෙණේ කෘතිය පහ අතර වෙනසක් නොමතිව මිශ්‍ර කර ඇත.
2. සමහර ගීතාච්ච් කවියක තේමාච්චකකට වඩාච්ච්කච්ච් කරයි.

B. විද්වතුන් ගීතාච්චය වර්ගීකරණය කිරීමේ ක්‍රම වෙනස් වේ. මෙන්න එක් සම්පලයක්:

1. මෙසියතු ගීතාකා මේවාඅනච්චිමය වශයෙන් ගලවුම්කරුගේ පුද්ගලයාසහ ක්‍රියාව ගන කථාකරයි. (උදා, 8, 22, 69, 110)
2. විලස ගීතාකා මෙම ගීතාච්චය තුළ, කරදරයක දී උපකාර ඉල්ලාදෙවියන් වහන්සේට කන්තලවී කිරීමක් ඇත. (උදා 7, 26, සහ 60)
3. සහනික ගීතාකා මෙම ගීතාච්ච්හි අත්‍යවශ්‍ය ලක්ෂණය වන්නේ දෙවියන් වහන්සේ ඔහු වෙනුවෙන් කර ඇති දේ ලේඛකයාච්ච් ප්‍රකාශ කිරීමයි. (උදා 30; 34)
4. වන්දනාගීතාකා "නච්ච්මේ ගීතාකා ලෙසද හච්ච්වේ, මෙම ගීතාකාච්ච් වූ ජ්‍යෙෂ්ඨයම වෙන වන්දනාගමන් සමඟ සම්බන්ධ වේ. ඊළඟයල්වරුන් වර්ෂික මංගලයන් සඳහායරුසලමට නච්ච් එන විට මෙම ගීතා ගඟනකල බව පෙණේ. (උදා 120-134)
5. අපර්මිත ගීතාකා මේවාච්ච් මිනිසුන්ට විනිශ්චය ඉල්ලාසිටින ගීතාකාවේ. (58, 109)
6. පසුනවිලි ගීතා - බෙහෙච්ච්රට චේවිච්ච් විසින් ලියන ලද මෙම ගීතාකාච්ච් පසුනවිලි වන පුද්ගලයෙකුගේ පෞය ගන ගෞච්ච් වන හච්ච්වන හෙළි කරයි. (32, 51)
7. ප්‍රච්ච්ච් ගීතාකා අහකන්තික ලෙකියක ජීවත් වන දේව භකන්තික මිනිසුන්ට මෙම ගීතාකාච්ච් උපදෙස් දෙයි. (උදා 37, 73)
8. චේනිහච්ච් ගීතාකා චේනිහච්ච් ගීතාච්ච් තුළ, ලේඛකයාච්ච් ශ්‍රෙෂ්ඨ ජනිය සමඟ දෙවියන්වහන්සේගේ ගනුදෙනුව දෙස ආපසු හච්ච් බලයි. (උදා 78, 105, 106)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්.

A. ගීතඛලිය තුළ දෙවියන් වහන්සේ ඉදිරිපත් කිරීම.

1. පරණ ගිවිසුමේ වෙනත් ඕනෑම පෙනකට වඩා ගීතඛලිය දෙවියන් වහන්සේගේ පෙණ්ගලිකත්වයේ සහ ස්වභාවයේ ප්‍රධාන අංගයන් අප සමඟ බෙදාගනී.
  - ඒ. ගීතිකකරුවන් දෙවියන් වහන්සේව පෙණ්ගලික සහ සලකිලිමත් මෙන්ම සර්වබලධරී සහ යුක්තිසහගත ලෙස දුටු බව පහසුවෙන්ම පහදීලි වේ.
  - බී. මවුම්කරු, පෙණ්ක, පරමබිපත්‍ය සහ විනිශ්චයකරු ලෙස ඔවුන් නිරතුරුවම ඔහුට ප්‍රශංසාකළහ.
2. දෙවියන්ගේ සමහර විශේෂ ලක්ෂණ අවධරණය කෙරේ:
  - ඒ. ඔහුගේ අන්තත්‍යය. (cf. ගීතඛලිය 139)
    - [1] ඔහු සර්වඥය [අසීමිත දැනුම]. (v. 1-6)
    - [2] ඔහු සර්ව ව්‍යාප්තය [සියලු ස්ථානවල සිටින]. (v.7-12)
    - [3] ඔහු සර්වබලධරී ය. [අසීමිත බලය] (v. 13-18)
    - [4] ඔහු සියල්ලෙම ශුද්ධය, ධර්මිෂ්ඨය. (19-24 පදය)
  - බී. ඔහුගේ යහපත්කම. (ගීතඛලිය 25:8-10; 33:5; 34:8; 52:1,9; 73:1; 86:5; 100:5; 106:1)
  - ඊ. ඔහුගේ බලය. (ගීතඛලිය 21:13; 46:1-7; 62:11; 65:6, 7; 77:14-18)
  - ඈ. ඔහුගේ ධර්මිෂ්ඨකම. (ගීතඛලිය 7:9; 48:10; 50:6; 71:15,19; 89:16; 97:2; 111:3; 1119:142-144)
  - ඊ. ඔහුගේ විශ්වඝවන්තකම. (ගීතඛලිය 18:30:25:10; 36:5; 40:10; 89:1-34; 92:1, 2, 15; 111:5-9)
  - ඉ. ඔහුගේ ආදරය. (ගීතඛලිය 42:8; 47:4; 63:3; 78:68; 89:33)
  - උ. ඔහුගේ දයඛ. (ගීතඛලිය 18:50; 32:1-5; 57:10; 62:12; 65:3; 69:16; 78:38-39; 85:2-3); 103:3-17)

B. මෙසියතු ගීතඛලිය.

1. නව ගිවිසුමේ ගීතිකාකිහිපයක් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ ගන කථාකරන ලෙස අර්ථ දක්වන්න.
  - ඒ. ගීතඛලිය 2; cf. ක්රියා:25-26; 13:33; හෙබ්‍රෙව් 1:5; 5:5
  - බී. ගීතඛලිය 16; cf. ක්‍රියා:24-31; 13:35-37
  - ඊ. ගීතඛලිය 22; cf. මතෙව් 27:35-46; යෙහන් 19:23-25
  - ඈ. ගීතඛලිය 45; cf. හෙබ්‍රෙව් 1:8-9
  - ඊ. ගීතඛලිය 89; ක්‍රියා:30
  - ඉ. ගීතඛලිය 110; මතෙව් 22:43-45; ක්රියා:33-35; 5:6-10:6:20; 7:24
2. නව ගිවිසුමේ මෙම ගීතිකාසදහන් කර ඇති ආකාරය, දඹින්ගේ සිංහසනය ගන සදහන් කිරීම ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පෙරනිමිත්තක් බව පහදීලි වේ.
3. ගීතඛලිය ඔහු ගන කතාකරන බව යේසුස් කියාසිටියේය. "මෙණ්සස්ගේ ව්‍යවස්ථාවේ, අනභතවක්තඛරුන්ගේ සහ ගීතඛලියේ මාගන ලියාඇති සියල්ල ඉටු විය යුතුය." (ලුක් 24:44)

C. දෙවියන් වහන්සේ මත යච්චම. - ගීතඛලිය 23:

1. ගීතඛලිය යමක් පහදීලි කරන්නේ නම්, එය අපගේ සම්පූර්ණ ජීවනෙණ්ස සහ අනභතය ගෙඛනභා ඇත්තේ දෙවියන් වහන්සේ මත ය.
2. ඔහු සපයන්නේ:
  - ඒ. අපගේ මග පෙන්වීම. (23:1)
  - බී. අපේ ආරක්ෂා. (23:4-5)
  - ඊ. අපේ පෙණ්ණය. (23:2)
  - ඈ. අපේ මෙධරියය. (23:4b)
  - ඊ. අපේ විනය. (23:4b)
  - ඉ. අපගේ ආශීර්වදය. (23:6a)
  - උ. අපගේ වටිනකම පිළිබඳ හඹීම. (23:5b)
  - ආ. අපගේ සදකලික ඉරණම. (23:6b)

හදිත්වීම: මෙම පෙත් එකට ඇතුළත් කර ඇත්තේ ඒවා බෙහෙවින් දුරට සලමෙන්ගේ කති වන බවිනි. රබ්බිවරුන්ගේ සම්ප්‍රදාය පවසන්නේ මෙම පෙත් තුන සලමෙන්ගේ ජීවිතයේ වර් තුනකදී ලියාඇති බවයි - සෙලමෙන්ගේ ගීතය ඔහු තරුණ ජවයෙන් සිටියදී, හිතෙස්දේශ මද භාගයේදී සහ දේශනකාරයාකවූක මහලු මිනිසෙකු වූ විට. මෙම පුරාවිද්‍යා කතාරම් සත්‍ය දැයි අපට අදහසක් නොවේ, පෙත්වල වෙනම, වෙනස් පණිවිඩ ගෙන යන බව සත්‍යයකි.

නම

1. හිතෙස්දේශ - හිතෙස්දේශයක් යනු සත්‍යයක් සන්නිවේදනය කිරීමට භවිතාකරන කෙටි කියමනකි. ඒ. "හිතෙස්දේශ" යන වචනයේ මූලය "ආණ්ඩු" හෝ "පලනය" යන අදහස දරයි. බී. හිතෙස්දේශ යනු අපගේ ජීවිත පලනය කිරීමට භවිතාකරන ප්‍රඥානන්ත, සංක්ෂිප්ත ප්‍රකාශයන්ය.
2. දේශනකාරයා- නම පමුණෙන්නේ "කෙහෙලෙන්", එනම් "දේශකයා" යන හෙබ්‍රෙව් මතකවේ ග්‍රීක පරිවර්තනයෙනි.
3. සලමෙන්ගේ ගීතය
ඒ. මේ මතකව අපේ ඉංග්‍රීසි බයිබල් වලට එන්නේ එය සෙලමන් විසින් රචනාකරන ලද කවියක් (ගීතයක්) නිසාය.
බී. පෙත් හෙබ්‍රෙව් මතකව "ගීතවල ගීතය", එහි අර්ථය "ගීතවල හෙඳුම" යන්නයි.

කර්තෘ: එය පෙඤ්චේ එකඟ වේ:

1. සලමන් යනු දේශනකාරයා, සෙලමෙන්ගේ ගීතය සහ බෙහෙවින් හිතෙස්දේශවල කතුවරයාය. (හිතෙස්දේශ 1:1; 10:1; 25:1; දේශනකාරයා: 1-12: සලමෙන්ගේ ගීතිකාව 1:1)
2. හිතෙස්දේශවල අවසාන පරිච්ඡේද දෙක ලියාඇත්තේ Agur විසින් සහ ලෙමුවෙල් රජු ගන අප දන්නේ ඉතා අල්ප වශයෙනි.

අරමුණ

1. හිතෙස්දේශ ලියාඇත්තේ යහපත් ජීවිතයක් ගත කිරීම සදහා ශක්තිමත් උපදෙස් සපයීම සදහාය.
2. දේශනකාරයා ජීවිතයේ අරුත සහ තෘප්තිය සෙයාගනීමට මිනිසාකරන අරගලයන් වර්තකරයි.
3. සලමෙන්ගේ ගීතය දෙවියන් වහන්සේ අදහස් කළ පරිදි ශාරීරික ප්‍රේමයේ සුන්දරත්වය විචිත්‍රවත් ලෙස විස්තර කරයි.

I. පෙත්වල පසුබිම.

A. සලමන්, මෙම තෙත්තරු බෙහෙවින්ගේ කතුවරයා 970 සිට 930 දක්වා පලනය කළ 1 ශ්‍රේණියේ තුන්වන රජු විය.

1. ඔහු දඩින් සහ බත්භෙබඟේ පුත්‍රයාය. (cf. II සමුවෙල් 12:24)
2. ඔහුගේ නම සමකම් ය.

B. සලමන් බලයට පත්වීම I Kings 1:1- 2:46 හි විස්තර කර ඇත.

C. ඊශ්‍රායලයේ නව රජු ලෙස දිව්‍යමය තණ්ගක් තෙත්තරුගේදී, සලමන් නිහතමනීව ප්‍රඥාව ඉල්ලාසිටිය. (I රජවලිය 3:5-9)

1. එය වඩක් සුදුසු ඉල්ලීම වූ බවින්, ස්වමිත් වහන්සේ ඔහුට ප්‍රඥාව හා ධනය හාකීර්තිය ලබාදුන් සේක. (I රජවලිය 3:10-14)
2. මතභේදයට තුඩු දුන් දරුවා සම්බන්ධයෙන් ඔහු ඉදිරිපත් කළ විසඳුම ඔහුගේ ප්‍රඥාව පිළිබඳ සම්භාව්‍ය උදාහරණයකි. (cf. I රජවලිය 3:16-28)

ඩී. ඔහුගේ වත්තිය ජීවිතය ආරම්භයේදීම, සලමන් මෙතෙක් ජීවත් වූ ඥානවන්තම මිනිසා ලෙස පිළිගනේ.

1. ඔහු හිතෙස්දේශ 3000 ක් සහ ගීත 1005 ක් රචනා කළේය. (I රජවලිය 4:32)
2. ඔහු ඊශ්‍රායලයේ ප්‍රඥානන්ත සහිතයන්ගේ ප්‍රමුඛතම කතුවරයාවේ. (I රජවලිය 3:1; 11:1-6) සහ රූප වන්දනාවට යෙමු කරන ලදී.

ඊ. පසුකඳුනව ඔහුගේ පලන සමයේදී සලමෙන් බෙහෙවින්ගල දේවල් (උදා දේවමළිගඬ ඉදිකිරීම) ඉටු කළේය, නමුත් මෙම ජයග්‍රහණ සඳහා විශාල පිරිවැසක් දැරීමට සිදු විය. 1. සෙලමන් ඔහුගේ අභිලෂකම් ගෙඩනඟිලි ව්‍යාප්ති කිහිපයක් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා බලනත්කරයෙන් ග්‍රමය යෙදවූ අතර ජනතාවගේ හෙඳ හිනා නති කළේය. (cf. I රජබලිය 4:6b)

2. ඔහු දේශපලන අරමුණු සඳහා දේශීය භර්යවත් රැගෙන (I රජබලිය 3:1; 11:1-6) රූප වන්දනාවට යෙමු විය.

එඟ්. මෙම පෙත් තුන ඔහුගේ අත්දැකීම්වල ප්‍රතිලභ අප සමඟ බෙදාගනී.

1. හිතෙස්දේශ සහ සලමෙන්ගේ ගීතිකාව දෙවියන් වහන්සේගෙන් කෙළින්ම ලබුණු ප්‍රඥාව අප සමඟ බෙදා ගනී.
2. දේශනාකර්මය ඔහු අමරුවෙන් නවතා ලබාගත් ප්‍රඥාව අප සමඟ බෙදාගනී.

II. පෙත්වල පණිවිඩය

පිළිතුර - පෙත් තුනේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ ජීවිතයට සබඳව තකමක් ඇති බවයි තේරුම ඔබ දෙවියන් වහන්සේ සමඟ ගමන් කරන විට පමණි.

1. හිතෙස්දේශවල, ප්‍රධාන ව්‍යාප්තිය බණ්ඩයක් වන්නේ "ස්වමින් වහන්සේට භයවීම" යන්නයි.
2. දේශනාකර්මය තුළ, "හිරු යට" සම දෙයක්ම දෙවියන් වහන්සේ හඳුන්වා දී "අර්ථ විරහිත" සහ "සුළඟ පසුපස හඹායමක්" වේ.
3. සෙලමන්ගේ ගීතිකාව, දෙවියන් වහන්සේගේ මඟ්ගය භුක්ති විදින විට ගඟ්රික සම්පත්වයේ සුන්දරත්වය ප්‍රශංසා කරයි.

B. තේමාපද:

1. "ස්වමින් වහන්සේ කෙරෙහි භයවීම දනුමේ ආරම්භයයි. එහෙත් මෙකීයෙහි ප්‍රඥාවන් හික්මීමත් හෙළාදකිනි." (හිතෙස්දේශ 1:7)
2. "දන් සියල්ල අසාඥා; කණ්ණයේ අවසානය මෙයයි: දෙවියන් වහන්සේට භය වන්න, ඔහුගේ ආඥා පිළිපදින්න, මක්නිසාද මෙය මනුෂ්‍යයන්ගේ මුළු [යුතුකමයි]." (දේශනාකර්මය 12:13)
3. "බෙහෙවින්ගලයට ආදරය නිවැරදිය නොහක; ගංගාවලට එය සෙද්දහන නොහක. (සලමන්ගේ ගීතිකාව 8:7a)

III. පෙත්වල දළ සටහන.

A. හිතෙස්දේශ.

1. සලමන් ප්‍රඥාව පිළිබඳ තෙර්ගන් හිතෙස්දේශ ඉදිරිපත් කරයි. (1-9)
2. ඊළඟට පමුණෙන්නේ පුළුල් පරාසයක විෂයයන් සමඟ කටයුතු කරන හිතෙස්දේශ එකතුවක් (10-29), ඇතුළුව:
  - ඒ. දිව හඹිනාකිරීම සහ අපයෙස්තය කිරීම.
  - බී. වෙහෙස මහන්සි වී වඩා කිරීමේ ජරනිලභ සහ ආශීර්වාද.
  - ස. හෙඳ මිතුරන්.
  - ඈ. ලමාපුහුණුව.
  - ඊ. ධනය.
  - ඉ. දෙවියන්ගේ මඟ පෙන්වීම.
  - උ. ආදිය
3. Agur 30 පරිච්ඡේදයේ විවිධ හිතෙස්දේශ කතුවරුන්.
4. ලෙමුවෙල් 31 වන පරිච්ඡේදයේ හිතෙස්දේශ කර්තෘ හෙඳ බිරිඳක් ගනන වර්ණනාකරන අලංකාර ඇඳුම් සටහන් කවියක් ඇතුළත් වේ. (31:10-31)

B. දේශනාකර්මය

1. පෙරවදන. (1:1-11)
2. සලමන් ඉටු කිරීම සඳහා ඔහු නිරත වූ විවිධ ලුහුබඳීම ගනන සකවිෂ්කරයි. (1:12-6:12)
3. ඊළඟ කෙටියේ ඔහුගේ මෙකීකම තවමත් පහදිලිය, නමුත් සමහර ප්‍රඥාව කෙටියේ මතු වීමට පටන් ගනී. (7:1 -12:8)

4. පෙණත් අවසනය දෙවියන් වහන්සේට නිවරදි සම්බන්ධතාවය සහ කීකරුකම පෙන්වාදෙයි. (12:9-14)

C. සෙලුමෙන්ගේ ගීතය

- 1. පළමු පුද්ගල ආධ්‍යාත්මය භාවිතාකරමින්, කවිය ආරම්භ වන්නේ මනලියක තම ස්වමිපුරුෂයාට ප්‍රශංසා කරමින් භාෂාගවන් සිටීමෙනි. (1:1-3:11)
- 2. ඊළඟ කෙටිපදි, ස්වමිපුරුෂයාගේ මනලිය ජරශංසාකරයි. (4:1 - 5:1)
- 3. ප්‍රකාශ නොකළ හේතූන් මත, ස්වමිපුරුෂයාට සිටින අතර, ඔහු නවත පමිණීමට ඇය ආගවන් සිටී. (5:2 - 6:9)
- 4. පෙම්වතුන් දෙදෙනාගේ එක් වූ විට, ඔවුන්ගේ ආදරයේ සතුට උද්දීපනය වේ. (6:10-8:14)

IV. පෙත්වල ජරධන තේමන්.

පිළිතුර - හිතෙස්දේශවල ප්‍රධන තේමන් වන්නේ සබ්ප්‍රඥාවේ වටිනකමයි. (1:20-23) සබ්ප්‍රඥාවේ සමහර ප්‍රධන කෙටිපද නම්:

- 1. ප්‍රඥාව සමච්චම පදනම් වී ඇත්තේ දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරවය, ඇදහිල්ල සහ විශ්වාසය මත ය. (1:7; 9:10; 3:5-8)
  - ඒ. ප්‍රඥාව දැනුමට සමන නෙවේ.
  - බී. ප්‍රඥාව යනු දෙවියන් වහන්සේට මහිමය ගෙන ඒම සදහාදැනුම හැකුසලනානිසි ලෙස භාවිතාකිරීමයි.
- 2. ප්‍රඥාව පෙත්වන්නේ:
  - ඒ. දිව නිසි ලෙස භාවිතාකිරීම. (4:23)
    - [1] ඔබේ වචන අවම වශයෙන් තබාගන්න. (10:14-19; 17:28)
    - [2] ඔවුන් අවංකව තබාගන්න. (12:19-22; 19:22)
    - [3] ඒවාකෙටියෙන් තබන්න. (17:27)
    - [4] මඬ ගහන්න එපා(10:18; 11:13; 16:28; 18:8; 20:19; 26:20)
  - බී. පුද්ගලික අඛණ්ඩතාව. (10:9; 13:6; 15:26; 28:18)
  - c. කරුණු. (11:16-17; 12:25)
  - ඇ. නිහතමනිකම. (11:2; 13:10; 15:25; 16:5; 18; 19; 22:4)
  - ඊ. ඉවසීම. (12:16; 14:16-17; 14:29; 15:18; 16:32; 22:24, 25)
  - f. විවභ විශ්වාසවන්තකම. (5:1-14. 21-23; 6:20-35; 7:1-27)
  - g. ත්‍යාගය. (3:27-28; 11:24-26; 18:16; 19:17:21:13)
  - h. කඩිසරකම. (6:6-8; 10:26; 12:11, 24, 27; 20:4, 13)
- 3. ප්‍රඥාව සෙසාගන්නේ:
  - ඒ. සෙසාන හදවතක්. (හිතෙස්දේශ 2:1-4; cf. 1 ජේතස් 2:2)
  - බී. දෙවියන් වහන්සේගෙන් හෙළිදරව් කිරීම. (හිතෙස්දේශ 2:6)
  - c. යටහත් පහත් ජීවිතයක්. (cf. ගීතාවලිය 119:98-100)

B. දේශනාකර්මයන්ගේ ප්‍රධන තේමන් - ලෙකියට සතුට සපුයිය නොහක.

- 1. කණගවුදසක ලෙස, ප්‍රඥාව ඉල්ලාසහ ලබීමෙන් පසු, සලමෙන් එය තස්නි කලේය.
- 2. දේශනාකර්මයාදර්ථය සහ සතුට සදහාඔහුගේ ගවේෂණ සෙසාගනී. ඔහු මෙම ගුණධර්ම සෙවීමේ මෙසේය.
  - ඒ. ජරඥාව සහ දැනුම. (1:12-18)
  - බී. සතුට. (2:1)
  - c. සිනහව. (2:2)
  - ඇ. මත්පන්. (2:3)
  - ඊ. විශල ගෙඩනභිලි වියසනි. (2:4-6)
  - f. ධනය හාවන්කම් රැස් කිරීම. (2:7-11; 5:10-11)
  - g. වෙහෙස මහන්සි වී වඩ. (3:22-23)
- 3. මේ සියල්ල "අර්ථ විරහිත, සුළඟ පසුපස හඹායමක්" බව සලමෙන් නිගමනය කරයි.
- 4. පෙණත් අවසනය වන විට, සෙලුමන් මූලභූත නවත ඉගෙන ගෙන ඇත
  - අර්ථය සහ සතුට. (12:1-13)

C. සලමෝගේ ගීතයේ ප්‍රධාන තේමාව වන්නේ දෙවියන් වහන්සේගේ කමන්තේ පරමිතීන් තුළ භුක්ති විදින විට ලිංගිකත්වයේ සුන්දරත්වයයි.

1. ලිංගිකත්වය "අවශ්‍ය නපුරක්" යන මතයක් වරදි ලෙස යුග ගණනක් පුරාසම්ප්‍රේෂණය වී ඇත.
2. බයිබලය ලිංගිකත්වය පිළිබඳ ඉතාධනාත්මක දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරයි.
  - ඒ. දෙවි මිනිසුන්ව නිර්මාණය කළේ ලිංගික අවශ්‍යතාසහ ආශාවන් ඇතිවයි. (උත්පත්ති 1:27-28; 2:18-25; I කෙරින්ති 7:3-5)
  - බී. ලිංගික ප්‍රකාශනය යහපත් සහ නිවරදි වන්නේ විවහ පසුබිම තුළ පමණක් බව ඔහු පහදිලිව දක්වා ඇත. (නික්මයම 20:14; ලෙවී කථාව 18:20; ගණන් කථාව 5:12-13, 29; හිනෙස්දේශ 6:29-32; මතෙව් 5:27; මඬ්ක් 10:19)
  - සලමෝගේ ගීතිකාව විවහ බදිම තුළ පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු අතර සුවිශේෂී (සලමෝගේ ගීතිකාව 4:9) සහ නෙබිදිය හක් (8:6-7) සම්බන්ධතාවයක් දිරිමත් කරයි.
3. විවහය සහ ලිංගිකත්වය යන දෙකෙහිම මෙම ධනාත්මක දර්ශනය අපගේ නිවෙස්වල සහ අපගේ බයිබල් පන්තිවල ඉගන්වීය යුතුය.

සෙසයා

හදිත්වීම: සෙසයාගේ පෙන සමඟ; අපි ශුද්ධ ලියවිල්ලේ නව කෙටසක් ආරම්භ කරමු - අනභතවක්තචරුන්. අපගේ ඉංග්‍රීසි වචනය වන "prophet" පමිණෙන්නේ prophētēs යන ග්‍රීක වචනයෙන් (නවත් කෙනෙකු වෙනුවෙන් කතාකරන සහ හෙබ්‍රෙව් වචනය nabi (දිව්‍ය කමන්ත සන්නිවේදනය කරන නභන්ත) පරිවර්තනය කිරීමට භවිතාකරයි. ඊශ්‍රායලයේ අනභතවක්තචරයෙකු දෙවියන් වහන්සේ කතාකරන පුද්ගලයෙකු ලෙස සලකේ. , (cf. සෙසයා 45:11-13; සෙරෙමියා 1:9; ආමෙස් 1:3-5) රජවරුන්ගේ කලයේ, අනභතවක්තචරුන් පලකයන් හෝජයේ නිලධාරීන් නෙබිය; ඔවුන් නිර්භීත ආත්මයක් ඇති, දේවභක්තික මිනිසුන් විය. සම්දණන් වහන්සේගේ මර්ග අනුගමනය කරන ලෙස රජුන්ට සහ ජනතාවට අහියෙණ් කළේය. (cf. I රජවලිය 18:17-18)

ක්‍රිපූ 850 ට පෙර අනභතවක්තචරුන් "ලිඛිත නෙචත" අනභතවක්තචරුන් ලෙස හදිත්වේ. ඔවුන්ගේ ඇතමි ලියවිලි බයිබලයේ කෙටස් වුවද (උදා මෙඪ්සස්, සමුවෙල්), ඔවුන් ඔවුන්ගේ සමූහික අනචකි පෙත් ඉතිරි කළේ නභ.

ක්‍රිස්තු පූර්ව 850 ත් පසු අනභතවක්තචරුන් සමන්‍යයෙන් හදුන්වන්නේ "ලියන" අනභතවක්තචරුන් ලෙසයි. මෙම මිනිසුන් හරහා දෙවියන් වහන්සේගේ ආත්මය විසින් රචනාකරන ලද පෙත් දහහතක් බයිබලයේ ඇත. මෙම පෙත් දහතෙන් පහක් ප්‍රධාන අනභතවක්තචරුන් විසින් ද දෙභහක් කුඩා අනභතවක්තචරුන් විසින් ද ලියා ඇත. (සටහන: මේජර් සහ කුඩා අනභතවක්තචරයෙකු අතර වෙනස පදනම් වී ඇත්තේ පෙත්වල දිග මත ය) සෙසයා ලියා ඇති පළමු අනචකිමය පෙන නෙචව් (අනභතවක්තචරුන්ගේ කලනුකුමික සටහන බලන්න), නමුත් එය අපගේ බයිබල්වල එන පළමුවන්නයි.

නම-පෙන එහි කතුවරයාවෙනුවෙන් නම් කර ඇත.

ආතර්

1. පෙත් කතුවරයාසෙසයා:
  - ඒ. ඔහුගේ නමේ තේරුම "සම්දණන් වහන්සේ ගළවයි" යන්නයි.
  - බී. ඔහු සෙරුසලමේ ජීවත් වූ අතර දේවසේවයේ යෙදී සිටියේ ඔහු උසව් දේශකයෙකු විය.
  - ස. සෙසයාහෙඬින් උගත්, කථිකත්වයට සහ ලිවීමට දක්ෂ වූ අතර රජ සහච්චි ප්‍රසිද්ධියට පත් වූ අයෙකි. ඇ සම්ප්‍රදයට අනුව මනස්සේගේ පලන සමයේදී ඔහුව අධිකින් කපදුමන ලදී.
2. ලිබරල් විද්වතුන් සෙසයා 40-66 පරිච්ඡේද ලිවේ දැයි ප්‍රශ්න කරති:
  - ඒ. පෙන 39 සහ 40 පරිච්ඡේද අතර තේමාවෙනස් කරයි.
  - බී. සෙසයාගේ සම්පූර්ණ කාර්තත්වයට අහියෙණ් කිරීමට මූලික හේතුව අනචකි අනචකි වලංගු කිරීමට

ඇති අකමැත්තයි.

c. නව ගිවිසුම පෙන ඒකකයක් ලෙස සලකයි. (මතෙව් 3:3; 8:17; 12:17; 13:14; 15:7; යෙහෙත් 12:38-41)

අරමුණ—යෙසසගේ පෙන කරුණු තුනක් කළේය:

1. සමිදුණත් වහන්සේ කෙරෙහි විශ්වාසය නඹීමට වඩාදේශපලන ආරක්ෂාව සෙවීම ගන යෙසසඤ්ඤගේ නසකත්වයට තරවටු කළේය.
2. එය බබිලෙතියේ වහල්භවය සහ යුදාඔවුන්ගේ මව්බිමට නවන පමිණීම ගන අනඛනි පළ කළේය.
3. යෙසසක්ෂණික සිදුවීම්වලින් ඔබ්බට බල අතර මෙසියස්ගේ පමිණීම, දුක් වේදනාසහ පලනය ගන පුරෙකථනය කළේය.

I. පෙණේ පසුබිම.

A. යෙසසගේ දිගු දේවභේවයක් පවති අතර එය උසියියරජු මිය ගිය (ක්‍රි.පූ. 740) වර්ෂයේදී ආරම්භ වූ අතර මනස්සේගේ (ක්‍රි.පූ. 696-642) රජය කලය දක්වම පවතුනි.

1. ඔහුගේ දේවභේවය පුදුනි රජවරුන් හතර දෙනෙකුගේ පලන කලය දක්වනාසන විය.
2. ඔහුගේ කඞ්භය අවම වශයෙන් අවුරුදු පනහක කලයක් ආවරණය විය.

බී. යෙසසඤ්ඤගේ ඉතිහාසයේ තීරණකමක අවස්ථාවක සේවය කළේය.

1. රජධනි දෙකක් නිබියදී ඔහු නම වඩ ආරම්භ කළේය.
2. ඔහු ඊශ්‍රායලයේ වටීම (ක්‍රි.පූ. 721) දුටු අතර එම ඉරණම ගන යුදව අනතුරු ඇඟවීය.
3. යෙසසඤ්ඤ (පුදු) මිකගේ සහ උතුරේ (ඊශ්‍රායල) හෙඤ්ඤගේ සමකලීනයෙක් විය.
4. ඔහු භක්තිවන්ත හෙසකියරජුට මහන් උපකරයක් සහ උපකරයක් විය.

II. පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

පිළිතුර - පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය වූයේ දඩි තරවටු කිරීමක් සහ පසුතවිල්ලක් ඉල්ලාසිටීමයි.

1. සමෂ අසඬණය සමනාය දෙයක් විය. (cf. යෙසසග්:8)
2. යුදනි අධ්‍යක්ෂික ජීවිතය දුක් විදිමින් සිටියේය. යුජකයන් සහ අනභනවක්තඞ්ඞරුන් විය දුෂිතයි. (යෙසසග්6:10-12)

B. යෙසසගා යනු මුළු පෙණේ දළ විශ්ලේෂණයයි.

1. අනභනවක්තඞ්ඞරයාපසුතවිලි වීම සහ පරවර්තනය වූ ජීවිතයක් ඉල්ලාසිටියි.
2. “ඔබේ අන් ලේවලින් පිරි ඇත; සෙද්පිරිසිදු කරගන්න. ඔබේ නපුරු ක්‍රියාඞ්ඞදිරියෙන් ඉවත් කරන්න! වරදි කිරීම නවත්වන්න, හරි දේ කිරීමට ඉගෙන ගන්න! යුක්තිය සෙසන්න, පීඩිතයන් දිරිමත් කරන්න. පියනනි අයගේ හේතුව ආරක්ෂාකරන්න, වන්දඞ්ඞවගේ නඩුව ඉදිරිපත් කරන්න.” (යෙසසගා:16-17)

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. ජනීන්ට එරෙහි විනිශ්චය පිළිබඳ අනඛනි. (යෙසසගා1-35)

1. යුදාසහ යෙරුසලම ඔවුන්ගේ පව් සඳහානඩු පවරනු ලඞ්ඞ. (1:1-31)
2. පෙරුසලම අන්විදින විනඞ්ඞය "යෙහෙඞ්ඞගේ පෙරුසලමේ" (එනම් - මෙසියස්ගේ පලන කලය) අලංකරයට වඩාවෙනස් ය. (2:1-5:30)
3. යෙසසග ඔහුගේ කඳවීම සහ පවරුම ලඞ්ඞතේන් දෙවියන් වහන්සේගෙනි. (6:1-13)
4. "එමිඞ්ඞවෙල්ගේ පෙන" පහන දක්වෙන අතර, අනඛනි ඉදිරිපත් කරයි මෙසියස් පමිණෙන්නේ සයිනෙඞ්ඞඞ්ඞමිටික් යුද්ධයේ පසුබිමට එරෙහිවය. (7:1 -12:6)
5. විනිශ්චය පිළිබඳ අනඛනි මඞ්ඞකක් එරෙහිව ලබාදී ඇත:
  - ඒ. බබිලෙතිය. (13:1-14:23)
  - බී. ඇසිරියඞ්ඞ. (14:24-27)
  - c. පිලිස්තියා(14:28-32)
  - ඇ. මෙඞ්ඞබ්. (15:1-16:14)
  - ඊ. දමස්කස්. (17:1-14)
  - f. කුෂ් සහ ඊජිප්තුව. (18:1-20:6)

g. බබිලෙතිය. (21:1-10)

h. ඒදෙමි. (21:11-12)

මම. අරබිය. (21:13-17)

j. යෙරුසලම. (22:1-25)

කෝ. ටයරය. (23:1-18)

6. "ස්වමින්වහන්සේගේ දවසේදී" පෙළඹවීමට එරෙහිව විනිශ්චය ගනු පෙනී අනවකි ලබාදී ඇත. (24:1-27:13)

7. අනතුරු ඇඟවීම දෙනු ලබන්නේ:

ඒ. උතුරු රජධානිය. (28:1-13)

බී. දක්ෂිණ රජධානිය. (28:14-31:9)

8. ධර්මිශ්චකමින් සම්දණන් වහන්සේ සෙසන අයට ආශීර්වාදය සහ ප්‍රීතිය පිළිබඳ පෙණරන්දුවක් පිරිනමනු ලබයි. (32:1-35:10)

B. ඓතිහාසික පලම (යෙසය36-39):

1. මෙම පරිච්ඡේද හතරේ හෙසකියාරජුගේ ජීවිතයේ සිදුවීම් කිහිපයක් සකච්ඡකරන ඓතිහාසික වරහන් අඩංගු වේ. (36-39)

ඒ. සෙනකෙර්බි යෙරුසලම ආක්‍රමණය කරන බවට තර්ජනය කළ අතර, හෙසකියාරජු යෙසයව ආරඛනාකළේය. (36:1-37:5)

බී. අනගනවක්තඛරයාගලවීම පෙණරන්දුව වූ අතර දේවදූතයෙක් ඇසිරියනු හමුදාව විනාශ කළේය. (37:6-38)

c. අසනීපයක් අතරතුර, හෙසකියාරජුගේ යම්කලක් අතර, දෙවි ඔහුගේ ජීවිතය අවුරුදු 15ක් දීර්ඝ කළේය. (38:1-22)

ඇ. කෙසේවෙතත්, ඔහුගේ සුවය ලබීමෙන් පසු, හෙසකියාරජුගේ ධනය ගනු මෙකී ලෙස පුරසරම් දෙමු අතර, බබිලෙතිය යම් දිනක යුද්ධ කෙළවරකනු ඇතැයි යෙසයාඅනවකි පළ කළේය. (39:1-8)

2. මෙම පරිච්ඡේද ඇසිරියනුවන්ගේ ආධිපත්‍යය හාසම්බන්ධ පෙණර මුල් කෙටස, අවසන කෙටස සහ බබිලෙතියනු ආක්‍රමණය පිළිබඳ එහි අනවකියට සම්බන්ධ කිරීමට ද සේවය කරයි.

C. අනගනය පිළිබඳ අනවකි (යෙසය40-66):

1. කලින් පුරෙකිඵනය කළ බබිලෙතියේ වහල්හවයේ පසුබිමට එරෙහිව, දෙවියන්වහන්සේගේ කරුණෙන් ගලවීම පුරෙකිඵනය කර ඇත. (40:1-48:22)

2. ඔවුන්ගේ මව්බිමට නවත පිහිටුවීමෙන් ඔබ්බට, "ස්වමින්ගේ සේවකයා" වුවද අවසන ගලවීම පමුණේ. (49:1-53:12)

3. ඔහුගේ කාර්යය මහිමය සමග ඇත. (54:1-57:12)

4. පෙන අවසන් වන්නේ පසුනවුලි වීම සඳහාන ආයඛන(58:1-59:15) සහ ජුද්ගේ අවසන බලපෙණරන්තුව සෙසනනු ලබන්නේ එළඹෙන මෙසියස් වහන්සේ තුළින් පමණක් බව වටහාගනීමෙනි. (59:16-66:24)

IV. පෙණර ජරධන තේමවන්.

A. අනවකිය

1. බෙහෙවින්දනායෙසයගේ මුළු පෙණනහිම කර්තව්ය ප්‍රතික්ෂේප කරන අවසන කෙටසේ අනවකි අනවකි (පරිච්ඡේද 40-66).

ඒ. නිදසුනක් වශයෙන්, යෙසය44:28 සහ 45:1 විශේෂයෙන් සයිරස් නම් කරන්නේ දේවමළිගව නවත ගෙඛනභීම සඳහාදෙවියන් වහන්සේ භවිතාකරන එකම නනුත්තාලෙසය .... එය සිදු වීමට වසර 150 කට පෙර!

බී. බෙහෙවින්ගේෂිත මෙසියනු අනවකි මෙම කෙටසෙහි ද දක්නට ලබයි.

2. කෙසේ වෙතත්, පෙණර පළමු කෙටසේ අනවකි අනවකි ද අඩංගු බව සලකිල්ලට ගත යුතුය.

ඒ. බබිලෙතිය, ඇසිරියව, ඊජිප්තුව ආදී රටවල අනගනය ගනු කලින්ම කියැන.

බී. මෙසියනු අනවකි ද පළමු කෙටසේ ඇතුළත් වේ.

3. මෙහි ඇති සඛ්‍යයන් නම් කිසිම ලේඛකයෙකුට අනගනය දනගන නෙභනි යයි උපකල්පනය කිරීමයි.

ඒ. එවහි පරිශ්‍රයක් වචනයේ දිව්‍ය සම්භවය ප්‍රතික්ෂේප කරයි.

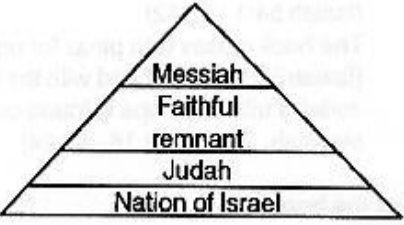
බී. අනවකි අනවකි පවතීම දේවනුභවයෙන් සක්ෂියකි. (cf. ද්විතීය කඵඛ 18:21-22)

B. දෙවියන් වහන්සේගේ ශුද්ධකම.

1. එහි මූල ස්වරූපයෙන් (qds - ශුද්ධ) වෙනම හෝවෙන් කිරීමේ අදහස දරයි.
2. යෙසුසගේ ප්‍රකාශය, "ඊශ්‍රායෙල්ගේ ශුද්ධ තනතුරු පෙණේ 25 වතාවක් දක්නට ලඟි. (පරණ ගිවිසුමේ ඉතිරි කෙටසෙහි එය දිස්වන්නේ හය වතාවක් පමණි.)"
3. බයිබලයේ එක් විශිෂ්ට දර්ශනයක, යෙසුසගේ සම්දණන් වහන්සේගේ සිංහසනය දැක්මට අවසර ලඟි. (යෙසුස:1-13)
 ඒ. සෙර්වරු "සියලු බලති සම්දණන් වහන්සේ ශුද්ධය, ශුද්ධය, ශුද්ධය" කියනඟුසුවේය. (යෙසුස:3)
 බී. යෙසුසගේ ප්‍රතිවරය ඔහුගේ පෙණ්ගලික අයුතුකම නිසාඇති වූ ලජ්ජාව සහ බියකි.
 ඊ. මිට්‍රාජ්ජිටික ජනිතගේ ආකල්පවලින් සහ හසිරිම්වලින් ඊශ්‍රායලය "වෙන්කරනු" ලෙස හදින්වීමට දෙවියන්වහන්සේ යෙසුසගේ අද්දකිම් ඉඩ දුන් අතර භවිතාකළහ.
4. දෙවියන් වහන්සේගේ ශුද්ධකම ඔහුගේ ගලවීම සහ මිදීමේ ආත්මය ප්‍රතික්ෂේප නෙකරයි.
 ඒ. යෙසුසයන නමේ තේරුම "දෙවියන් වහන්සේ ගලවනු ඇත" යන්න මතක තබන්න.
 බී. යෙසුසපෙණේ බෙහෙව්ආවස්ථවලදී පවසන්නේ, "ඔබේ මිදුම්කරු, ඉශ්‍රායෙල්හි ශුද්ධ තනතුරු කියයි. (cf. යෙසුස:41:14; 43:14; 47:4; 48:17; 54:5)

C. ස්වමිත්ගේ සේවකයා

1. යෙසුස:40 හි පටන් "ස්වමිත්ගේ සේවකයා" යන පුනරුච්චන රූපය අපට හමු වේ.
2. සමහර විට සේවකයාහදිලිවම ඊශ්‍රායෙල් ජනිය වේ (යෙසුස:49:3), නවත් විටෙක එසේ නෙඟවේ. (යෙසුස: 49:5-6)
3. සමහර විද්වතුන් සේවකයාදකින්තේ මෙම පිරමිඩයේ දක්වෙන ප්‍රගතියක් ලෙස ය.

4. යෙසුස්ව පහදිලිවම සේවකයාගේ සුභ ක්‍රියාවන් ලෙස පින්තූරයක් ඉදිරිපත් කරයි. (cf. ක්‍රියා:32-34; I ජේතස් 2:22-25)

ජෙරමියාසහ විලසයන්

හදිත්වීම: යෙරෙමියාසගේ අනඛනි යෙරුසලමේ වටිමට පෙර සහ වහම යුද්ධ ලබාදෙන ලදී. මෙම පෙන යෙසසගේ දේවසේවයේ අවසනයෙන් වසර 60කට පමණ පසුව නෙර්තමන්.

නම

1. එය ලියූ අනඛනවක්තඛරයාවනුවෙන් යෙරෙමියානම් කර ඇත.
2. විලස ගී පෙනට එම නම ලබී ඇත්තේ එය බබිලෙතියනු හමුදාවීසින් යෙරුසලම විනඟ කිරීම ගන විලසයක් වන බවිනි.

කර්තෘ

1. පෙත් දෙකම ලියාඇත්තේ ජෙරමියාවීසිනි.
2. මුලින්, ඒවඵක ලියවිල්ලක සටහන් විය.
3. යෙරෙමියාසගේ භග්ගේ සිටි විශ්වසවන්ත ලේඛකයෙකු වූ බග්ගේ විසින් පෙත්වල අවසන ස්වරූපයට පත් කරන්න ඇති. (cf. යෙරෙමියා36:27-32)

අරමුණ

1. යෙරෙමියාසගේ අනඛනි යුද්ධ පලකයන්ට සහ ජනයා දෙන ලදී.
ඒ. ඔහුගේ පණිවිඩය දඩි වූ අතර ඔහු ප්‍රකඟ කළ තීන්දුව ආපසු හඳවිය නෙඟකි විය.
බී. බෙහෙමිනිසුන් ඔහුගේ පණිවිඩය පිළිකුල් කර ප්‍රතික්ෂේප කළහ.
2. යෙරෙමියාසහ ඔහුගේ සෙනඟ වහල්හඛයෙන් අත්විදින ලද දඩි චිත්තවේගීය භාග්ගේර්ක වේදනඛ විලස ගී පහදිලිව විදහාදක්වයි.

I. පෙත්වල පසුබිම.

පිළිතුර - වෙනත් පර්ණ ගිවිසුමේ අනඛනවක්තඛරයෙකුට වඩාඅපි යෙරෙමියාගන දන්නවා

1. ඔහු පූජක හිල්කියගේ පුත්‍රයාය. (යෙරෙමියා1:1)
2. පිරිමි ළමයෙකු ලෙස ඔහු අනඛනිමය වඩ සදහාකඳවනු ලබීය. (යෙරෙමියා1:6)
3. යෙරෙමියාසීවන් වූයේ යෙරුසලමේ සිට සනපුම් කිහිපයක් උතුරින් පිහිටි පූජක නගරයක් වන අනඟනත්හිය.
4. ඔහුට විවඟ නෙඛන ලෙස උපදෙස් දෙන ලදී. (යෙරෙමියා16:1-2)
5. ජනප්‍රිය නෙඛන පණිවිඩයක් සමඟ, දෙවියන්වහන්සේගේ පණිවිඩය ප්‍රකඟ කිරීම නිසායෙරෙමියා පහර දී, සිරගන කරන ලද අතර, තරක ලෙස සලකීමට ලක් විය.

B. යෙරෙමියාසගේ දේවසේවය අවුරුදු 40ක් පමණ යුද්ධ පවතුණා

1. ඔහුගේ දේවසේවය පුද්ධ රජවරුන් පස් දෙනෙකුගේ පලත දක්වපතිර ගියේය: ජෙෂියා, ජෙහෙණ්ඝ්, ජෙහෙණ්කිම්, ජෙහෙණ්කින් සහ ගෙදෙකියා (cf. II රජවලිය 22-25)
2. ඔහු තවත් අනඛනවක්තඛරුන් පස්දෙනෙකුගේ සමකලීනයෙක් විය: නඟුම්, ගෙපනියා, හබක්කුක්, දනියෙල් සහ එසකියෙල්. [84 පිටුවේ අනඛනවක්තඛරුන්ගේ කලතූකුමික සටහන බලන්න]
3. යෙරෙමියායුද්ධ ඔහුගේ සේවයෙන් ඔබ්බට පසුව ඊජිප්තුවේ ඉතිරි අයට සේවය කළේය.

C. යෙහෙණ්කිම් රජුගේ හතරවන අවුරුද්දේදී, යෙරෙමියා ඒ දක්වාලඹුණු පණිවිඩ ලේඛනගන කරන ලෙස දෙවි නියෙණ් කළේය. (36:1-4)

1. මුල් ලියවිල්ල වසරකට පමණ පසු යෙහෙණ්කිම් විසින් විනඟ කරන ලදී. (36:9-23)
2. දෙවියන් වහන්සේ යෙරෙමියා නචනත් නෙඟතුරු ලිවීමට අණ කළා (36:27-32)
3. දෙවන ලියවිල්ල තවමත් පසුකලීන අනඛනි සමඟ පරිපූරණය කරන ලද අතර ජෙරුසලමේ වටිමෙන් (ක්‍රි.පූ. 586) යම් කලකට පසුව එහි අවසන ආකඛියට ඇතුළත් විය.

II. පෙත්වල ජරධන පණිවිඩය.

A. යෙරෙමියාපෙත් ප්‍රධන පණිවිඩය වන්නේ ද්‍රෙහිකමට තරවටු කිරීම සහ පසුතවිලි වීම සදහාකරන

ආයචනයයි.

1. බබිලෝනිය අතින් සිදු වීමට නියමිත ඔවුන්ගේ විනිශ්චය ගන දෙවි පුරෝකථනය කළා
2. ඔවුන්ගේ මව්බිමට නවත පමිණීම ගනද ඔහු අනචකි පළ කළේය.

B. විලස ගී පෙණත් ප්‍රධන පණිවිඩය වන්නේ යෙරුසලමේ සහ දේවමඬිගණවී විනාශය පිළිබද ගොකිය ප්‍රකාශ කිරීමයි.

C. ඒකඛද්ධව, එම පෙණ දිව්‍ය විනිශ්චයේ පණිවිඩය දරයි.

III. පෙණවල දළ සටහන.

A. පෙරුසලමේ වටීමට පෙර අනචකි.

1. යෙරෙමියාඅනචකතවක්තචරයෙකු වීමට කඳවුනු ලඹබි. (1:1-19)
2. ඔහුගේ පළමු අනචකිය යුදඹගේ ඇදහිලේල අත්හඞීම පිළිබද දිව්‍ය විනිශ්චයක් ප්‍රකාශ කරයි. (2:1-3:5)
3. උතුරු රජධනියට අත් වූ ඉරණමට නෙචඹටන ලෙස ඔහුගේ දෙවන දේව වකාය මගින් ජනනචට අනතුරු අඟවයි. (3:6-6:30)
4. ඔවුන්ගේ දෙඞකමේ ප්‍රතිවිපකවලින් ඔවුන්ව ආරකෂකිරීම සදහාදේවමඬිගණ සහ ආගමික මුහුණුවර කෙරෙහි විශ්වසය තඞීමට එරෙහිව යෙරෙමියඹගේ තුන්වන අනචකිය අනතුරු අඟවයි.
5. හතරවන අනචකිය ඔවුන්ගේ ගිවිසුම කඩ කිරීම ගන මිනිසුන්ට තරවටු කරයි. (7:1 -10:25)
6. පස්වන අනචකිය දේගයේ දඬුවම් ප්‍රකාශ කරයි. (14:1-17:27)
7. විනිශ්චයේ පණිවිඩය නඩාකරණය කිරීමට විශේෂිත සංකේත භඞිතාවේ. (18:1-19:15)
8. යෙරෙමියාඅත්අඩංගුවට ගනු ලඹබි (යෙරෙමියා20:1-6) සහ ඔහුගේ ඉරණම ගන දුක් වේ. (20:7-18)
9. ද්රවියයේ ඊළඟ විගල කෙචස කලනුක්රමික අනුපිළිවෙලෙහි නෙචත. යෙහෙඞකිම් සහ ගෙදෙකියඹගේ පලන සමයේදී, යෙරෙමියාළඟදීම වහල්භචය ගන අනතුරු ඇඟවූ අතර ඔහුගේ පණිවිඩය සදහාපීඩා විදදරඞනීමට සිදු විය. (21:1 -39:18)

B. පෙරුසලමේ වටීමෙන් පසු අනචකි. (යෙරෙමියා40:1-51:64)

1. පෙරුසලමේ වටීමෙන් පසු (ක්‍රි.පූ. 586), පෙරමියාදෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟට අනචකි කීවේ:
 ඒ. යුදා(40:1-42:22)
 බී. ඊජිප්තුව. (43:1-44:30)
 උ. බබිලෝනිය. (45:1-51:64)
2. මෙම අනචකිවල අවධනාය යෙමු වන්නේ පරඞන යුදෙව්වන්ට දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන් වටඞිටින දුෂ්ට ජඞින් විනිශ්චය කරන බවට සහනික වීමයි.
3. මෙම අනචකි ද මෙසියස් වෙත යෙමු කරයි.

C. ඓතිහඞික උපග්රන්ථය.

යෙරෙමියඹගේ අවසන පරිච්ඡේදය II කිංග්ස් 24-25 සමඟ බෙහෙඞුරට සමන වේ. (යෙරෙමියා2:1-34)

D. වටුණු පෙරුසලම ගන විලස. (විලස ගී 1-5)

1. පෙරුසලමේ ඉරණම ස්වර්ගයෙන් ලඹබන විනිශ්චය ලෙස පෙරමියාසඞදිලි කරයි. (1:1- 2:22)
2. ඔහු සමිදණන් වහන්සේගෙන් දයච ඉල්ලඞිපියි. (3:1-66)
3. ඔහු යෙරුසලමේ නතිවී ගිය තේජස ගන දුක් වෙයි. (4:1-22)
4. ගලවීම සදහාඞඞිඞකින් පෙන වසාදමයි. (5:1-22)

IV. පෙණවල ප්රධන තේමචන්.

A. රුප වන්දනඹවී ඇමතුම:

1. යෙරෙමියඹගේ කලයේදී, යුදාපිළිම නමස්කඞයේ දූෂිත ගඞුරට ගිලී තිබුණා
 ඒ. පෙඞියඹගේ පලන සමයේදී පිළිම වන්දනච අඩු විය. (cf. II Kings 23:4ff)
 බී. ඔහුගේ මරණයෙන් පසු, නින්දිත ක්රියච නවත ක්රියන්මක විය.

2. මෙම මිථ්‍යාදෂ්ටික සංකේත බෙලහීන සහ බල රහිත මඟින් බව ජෙරමියායුකෘත කළේය. (යෙරෙමියා 10:1-16)
3. එසේ තිබියදීත්, යුදෙව්වන් රූප වන්දනාව "ගෙල ගඹුර" විය.
 ඒ. පන්සලේ පිළිම පවැසිවුවන් බුණා
 බී. මෙලකට දැවන් පවැසුණකලා (යෙරෙමියා 2:35)
4. ඊට වෙනස්ව, යෙරෙමියාගේ හෙබීම් මවුම්කරු සහ ගලවුම්කරු ලෙස හෙළි කරයි. (යෙරෙමියා 27:5; 31:1-3)

B. කීකරු ඇවිදීම එදිරිව ආගමික මුහුණුවරක්.

1. පුදුමයට කරුණක් නම්, යුදෙව් රූප වන්දනාව නොකාප්පනව "ආගමික" ලෙස පවතී.
2. ඔවුන්ගේ ආගම කප වූ හදවතකින් කීකරු ඇවිදීමට වඩා මුහුණුවරක්, අර්ථයක් නම් වර්තමානයක් විය.
3. යෙරෙමියා සහන සදහන් ප්‍රතිපත්ති අවධරණය කළේය.
 ඒ. කීකරුකම නම් දනුමෙන් පලක් නත. (යෙරෙමියා 2:8; 23:9-17)
 බී. කප වූ ජීවිත හඳුන් පුප්පාපන්සල් සේවය එල රහිත ය. (යෙරෙමියා 7:4-11)
 c. මාසය වර්මවිච්ඡේදනය කරනවාසේම හදවත වර්මවිච්ඡේදනය කිරීමද අවශ්‍ය විය. (යෙරෙමියා 4:4; 9:26)
4. බයිබලයේ ඉතිරි කෙටස මෙම ප්‍රතිපත්ති තහවුරු කරයි.
 “මිනිසුන් තමන්ටම ආදරය කරන්නන්, මුදලට ආදරය කරන්නන්, පුරසරම් දෙවන, උඩඟු, නින්දාකරන, තම දෙමසියන්ට අකීකරු කතාදොරා අගුද්ධ, ආදරය නම්, සමඛ නොදෙන, අපහසු කරන, ආත්ම දමනය නම්, මිලේච්ඡ, යහපත් දේට ප්‍රේම නොකරන, දෙහී, රළු ය. , උඩඟු, දෙවියන්ට ප්‍රේම කරනවච වඩාසපයට ප්‍රේම කරන අය දේව භක්තියක් ඇති නමුත් එහි බලය ප්‍රතික්ෂේප කරති. ඔවුන් සමඟ කිසිම සම්බන්ධයක් නත. ” (II තිමොතී 3:2-5)

“මගේ සහෝදරයෙහි, යමෙක් ගුද්ධඛ ඇති බව කියාසිටියත් ක්‍රියාවක් නොමැති නම් එයින් ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්ද? එවන් ඇදහිල්ලකින් ඔහු ව ගලවාගත හකිද? අපි හිතමු සහෝදරයෙක් හොඳසහෝදරයක් ඇදුම් නම්ව, එදිනෙදාකම නම්ව ඉන්නවකියලා ඔබගෙන් කෙනෙකු ඔහුට, "යන්න, මම ඔබට නිවන් සුව පනම්, උණුසුම්ව සහ හෙදින් පෙණිණය කරන්න" යයි ඔහුට පවසුවත්, ඔහුගේ ශරීරක අවශ්‍යතාගන කිසිවක් නොකරන්නේ නම්, එයින් ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්ද? එපරිද්දෙන්ම ගුද්ධඛ තමා විසින්ම ක්‍රියාවන් නොහිටියේ නම් එය මලේය. නමුත් යමෙක්, 'ඔබට ඇදහිල්ල ඇත; මට ඔප්පු තියෙනවා ක්‍රියාවකින් තොරව ඔබේ ඇදහිල්ල මට පෙන්වන්න, මම කරන දෙයින් මගේ ඇදහිල්ල ඔබට පෙන්වන්නෙමි. ඔබ විශ්වස කරන්නේ එකම දෙව් කෙනෙක් සිටින බවයි. යහපත! භූතයන් පවැසිය විශ්වස කරයි - සහ වෙච්ලයි. (යෂකඩ 2:14-19)

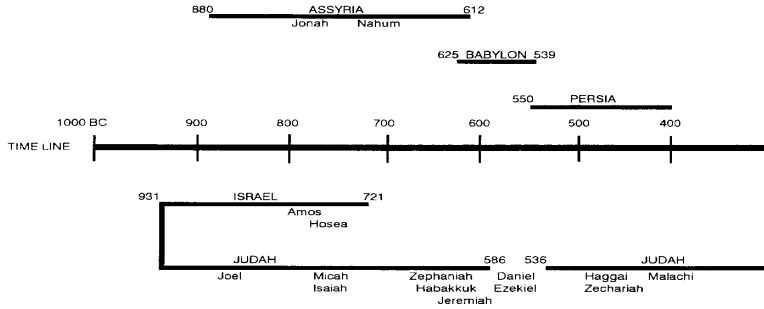
“බෙරු අනභතවක්තඛරුන්ගෙන් පරෙස්සම් වන්න. ඔවුන් බව එ වස්තුවලින් ඔබ වෙත පමිණියත් ඇතුළතින් ඔවුන් දරුණු වකයන්ය. ඔවුන්ගේ පලවලින් ඔබ ඔවුන්ව හඳුනාගන්නෙහිය. මිනිසුන් කටු පදුරුවලින් මිදි නෙළනවද? නත්නම් කටු පදුරුවලින් අත්තික්කාගෙඩි නෙළනවද? එසේම සම හෙද ගසක්ම හෙද පල දරයි, නමුත් නරක ගස නරක පල දරයි. (මතෙව් 7:15-18)

C. නව ගිවිසුම. (යෙරෙමියා 31:31-34)

1. පරණ තෙස්තමේන්තුවේ මෙසයයික් ගිවිසුම කිසිවිටෙක දෙවියන්වහන්සේගේ නිම් හෙළිදරව්වක් වීමට අදහස් කළේ නත. (cf. ගලති 3:24-25; රොම් 7:4-6; හෙබ්‍රෙව් 9:15-17)
2. හෙබ්‍රෙව් 8 යෙරෙමියා 31 උපුටාදක්වන්නේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ගිවිසුම මගින් ඉටු වන බවයි.

CHRONOLOGICAL CHART OF THE PROPHETS

එසකියෙල්

හදිත්වීම: එසකියෙල් පෙන රිඉඉයෙල් අනඛකියේ නව අවධියක ආරම්භය වන අතර, එහි ස්වරූපය සහ ලක්ෂණ අප මෙතෙක් අධ්‍යයනය කර ඇති අනඛකි පෙත්වලට වඩාගොලියෙන් වෙනස් වේ. එසකියෙල් බෙහෙවින් රදාපවතින්නේ සියවස් ගණනක් පුරාදැක් නති වී ගෙණ ඇති එළිදරව් රූප මත ය. එහි මුල් පඬකයින් පවතින්නේ විස්තරවලට වඩා විචිත්‍රවත් හඹිම් සදහා එළිදරව් කළි කියවනු ඇත. දේශපලන කලඹිම් සහ පිඩකභි කලවලදී මෙම ප්‍රභේදය බහුලව හඹිතවිය.

නම- පෙන නම් කර ඇත්තේ එය ලියූ අනභතවක්තඛරයසදහාය.

කර්තෘ එසකියෙල්

1. එසකියෙල් පූජක පවුලක සමාජිකයෙකි. (එසකියෙල් 1:3)
2. ඔහුට වයස අවුරුදු 25 දී බබිලෝනියහු වහල්භවයේ දෙවන රැල්ලේදී (ක්‍රි.පූ. 597) ඔහු ජෙරුසලමෙන් ගෙන යන ලදී. (එසකියෙල් 1:2)
3. ටෙල් අබිබහි පිටුවහල්ව සිටියදී, එසකියෙල් වයස අවුරුදු 30 දී අනභතවක්තඛරයෙකු වීමට කඳවනු ලබීය. (එසකියෙල් 1:1)

අරමුණ- එසකියෙල්ට අරමුණු දෙකක් ඇත:

1. පෙණන් පදිංචිව සිටින "දෙවන රැල්ල" වහලුන් ගන කියයි පුදාසහ යෙරුසලමට එරෙහි තවදුරටත් අවසන විනිශ්චය බබිලෝනිය තවමත් පමිණෙමින් තිබේ.
2. දේවභවය ලත් බෙහෙවින් පෙත් මෙන්, එසකියෙල් ක්‍රිස්තුස් තුළින් කළ හකි වූ අනභතයේ මහිමය සහ බලපෙණත්තුව පෙන්වාදෙයි.

I. පෙණන් පසුබිම.

A. එසකියෙල් පෙන තේරුම් ගනීමට බබිලෝනියේ වහල්භවයේ අවධීන් ගන මතක් කිරීම ප්‍රයෙෂ්තවත් වේ.

1. බබිලෝනිය විසින් පළමු වටලමු සිදු වූයේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 606 දී ය. ඩනියෙල් සහ තවත් අය මෙම කණ්ඩයමේ වහලුන් ලෙස අල්ලාගන්නාලදී.
2. දෙවන පිටුවහල් කිරීම ක්‍රිස්තු පූර්ව 597 දී සිදු විය. එසකියෙල් මෙම කණ්ඩයමේ සිටි අතර මෙම ජයග්‍රහණයේදී අල්ලාගත් 10,000 වහලුන්ට අනඛකි කීවේය.
3. තුන්වන වටලීමේදී (ක්‍රි.පූ. 586) ජෙරුසලම පහරගෙන, දේවමඹිගඹ විනභ කර, ජනගහනයෙන් වඩි පිරිසක් වහල්භවයට ගෙන ඇත.
4. ඉහත සියල්ල හරහායෙරමියායෙරුසලමේ දේශනකරමින් සිටියේය.

B. පෙන පුරවටම පළමු පුද්ගලයඪ්කීය හඹිතකරයි.

සී. එසකියෙල්ගේ අනඛකිමය වඩ ආරම්භ වූයේ ඔහු පිටුවහල් කළ පස්වන අවුරුද්දේදීය (ක්‍රි.පූ. 592 පමණ) සහ පිටුවහල් කිරීමේ අවම වගයෙන් 27 වනි වසර දක්වා(ක්‍රි.පූ. 570) දක්වදීර්ඝ කර

ආන. (1:2; 29:17)

D. මහාකලඹිලි සහිත කඳුවල විවිත්‍රවත් ලෙස සම්බන්ධ කිරීමට ලිවීමේ එළිදරව් විලසය භවිතාකරන ලදී. එය මුල් පඨකයන්ට හුරුපුරුදු රූප සහ සංකේතවලින් පිරී තිබූ නමුත් අද බෙහෙවින්ට අපෙන් ගිලිහී ගොස් ඇත.

II. පෙණේ පණිවිඩය. පණිවිඩය නම් දෙවියන් වහන්සේගේ විශ්වඝවන්තකමයි.

පිළිතුර - පසයේ විපක ගෙන ඒමේදී ඔහු විශ්වඝවන්තයි. (1-32)

B. ඔහුගේ ආශීර්වාද ගිවිසුම තබන්නේමේදී ඔහු විශ්වඝවන්තයි. (33-48)

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. ජෙරුසලමේ වටිමට පෙර අනඛකි. (1:1-24:27)

1. "රිගුණයේ වංශයේ මුරකරුවෙකු" ලෙස සේවය කිරීමට එසකියෙල් කඳුවනු ලබයි. (1:1-3:27)
2. සංකේත භවිතයෙන්, ජෙරුසලමේ විනාශය පුරෙකුඵනය කෙරේ. (4:1-5:17)
3. එසකියෙල් ඉදිරියේදී සිදුවීමට නියමිත විශේෂ වකාස දෙකක් ඉදිරිපත් කරයි. (6:1 -7:27)
4. ඔහුගේ වහල්භවයේ භයවන අවුරුද්දේදී, එසකියෙල්ට දේවමඤ්චි රූප වන්දනා සහ ඒ නිසැසිදුවන විනාශය පිළිබඳ දර්ශනයක් ලබයි. (8:1-10:22)
ඒ. එම දර්ශනයේදීම එසකියෙල් ජනියේ නාසකයන්ට විනිශ්චය පමිණෙන බව දුටුවේය. (11:1-15) බී. යුදාඔවුන්ගේ මව්බිමට නවත පමිණීමද ඔහු පුරෙකුඵනය කරයි. (11:16-25)
5. ජෙරුසලමේ කඳුල්ල (12:1-28), බෙහු අනභනවක්තඛරුන් (13:1-23) සහ රූප වන්දනා (14:1-23) නිසා විනාශය සිදුවනු ඇත.
6. දඬුවම නිරූපනය කරන උපමාසහ රූපක ඉදිරිපත් කෙරේ. (15:1-18:32)
7. එසකියෙල් රිගුණයේ අධිපතීන් ගන විලස තබයි. (19:1-14)
8. යෙරුසලමේ විනාශය සංකේතවත් කිරීමට අමතර උපමාසහ උපමාභවිත කෙරේ. (20:1-24:27)

B. වෙනත් ජනීන්ට එරෙහි අනඛකි. (එසකියෙල් 25:1 -3 2:32, 35:1-15) අනඛකි විශේෂයෙන් දක්වන්නේ:

1. අම්මෙන්. (25:1-7)
2. මෙච්බී. (25:8-11)
3. ඒදෙම්. (25:12-14)
4. පිලිස්තියා(25:15-17)
5. ටයර්. (26:1-28:19)
6. සිදෙන්. (28:20-26)
7. රිජිජිතුව. (29:1-32:32)
8. ඒදෙම්. (35:1-15)

C. අනභනය පිළිබඳ අනඛකි. (එසකියෙල් 33:1-48:35)

1. එසකියෙල් "මුරකරුවෙකු" ලෙස හඳින්වේ. (33:1-20)
2. යුදානවත ඔවුන්ගේ මව්බිමට පමිණෙන බව ඔහු අනඛකි පළ කරයි. (33:21-34; 31; 36:1-38)
3. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ පළමු අනඛකිය පමිණෙන්නේ වියළි ඇටකටු පිළිබඳ එසකියෙල්ගේ දර්ශනය හරහා. (37:1-28)
4. පල්ලියේ සතුරන් වන "ගෙහි" සහ "මඟහි" වලට එරෙහිව අනඛකියක් ලබාදී ඇත. (38:1-39:29)
5. "නව රිගුණලයක්" දිව්‍ය තේජසින් සහ ස්වර්ගයේ ආරක්ෂාව යටතේ නිරූපණය කෙරේ. (40:1- 48:35)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්.

A. අනඛකි ඉටු විය:

1. නිසකවම යුදව විරුද්ධව එසකියෙල්ගේ අනඛකි ඉටු වූයේ අනෙකුත් ජනීන්ගේ නිශ්චිත ඉරණම ගන අනඛකි කී ලෙසය.
2. පහදිලි සහ සම්භව්‍ය උදභරණයක් වන්නේ ශීතියෙච්ච ප්‍රධන නගරය වන තීර්හි ඉරණමයි. (එසකියෙල් 26-28)

ඒ. සමිදණන් වහන්සේ තීර් ගන කතාකොට, "මම ඔබට විරුද්ධ ව බෙහෙවින් පමුණුවන්නෙමි."
(එසකියෙල් 26:3)

බී. "ඔවුහු තීර්හි පවුරු විනා කර එහි කුළුණු කඩාදමන්නෙහි"යි ඔහු කීවේය. (එසකියෙල් 26:4a)

c. තවද, "මම ඇගේ සුන්බුන් ඉවත් කර ඇයව හිස් පර්වතයක් කරන්නෙමි." (එසකියෙල් 26:4ආ)
ඇ. එසකියෙල් ද අනාචකි කීවේ, "... ඔවුන් ඔබේ පවුරු කඩාඔබේ හෙද ගෙවල් කඩාඔබේ ගල්, දව සහ සුන්බුන් මුහුදට විසි කරනු ඇත." (එසකියෙල් 26:12ආ)

ඊ. සමිදණන් වහන්සේ තවදුරටත්, "මම ඔබව හිස් පර්වතයක් කරන්නෙමි, ඔබ මම දල් විහිදුවන ස්ථනයක් වනු ඇත." (එසකියෙල් 26:14a)

f. අවසන වශයෙන්, "ඔබ කිසිදක නවත ගෙඹනගනු නෙලුණි, මක්නිසද මම, සමිදණන් වහන්සේ කතා කළෙමි, පරමධිපති සමිදණන් වහන්සේ ප්රකාශ කරයි."

3. මෙම අනාචකියෙන් වික කලකට පසු, නෙබුකද්නෙෂර් රජු තීර්ට එරෙහිව වසර 13ක වචලීමක් (ක්‍රි.පූ. 587-574) සිදු කළේය.

ඒ. ඔහු ගෙඹබිම් නගරය විනා කළේය.

බී. මිනිසුන් සතපුම් එකහමඟක් ඇතින් පිහිටි දූපතකට පලාගියහ.

4. මහාඇලෙක්සන්ඩර් රජු එයට එරෙහිව පමිණෙන තෙක් පූ 332 දක්වා නගරය යථාතත්වයට පත් කර නවත ගෙඹනගන ලදී.

ඒ. නවත වරක් ජනනාච දිවයිනට පලාගියහ.

බී. ඇලෙක්සන්ඩර් ඔහුගේ හමුදාව විසින් නගරය (ප්‍රධාන භූමියේ) ඉරාදමාගල්, දව සහ පස් මුහුදට දමා දිවයිනට ගෙඹබිම් පලමක් ඉදි කළේය.

5. පූ 314 දී ඇලෙක්සන්ඩර්ගේ සෙන්පතියෙකු වූ ඇන්ටිගෝස් විසින් නගරය නවතත් පහර ගන්නාලදී.

6. අද, පුරණ තීර් නගරයේ කිසිවක් ඉතිරි වී නැත.

ඒ. එය නිල නත ඝන පර්වතයකි.

බී. අදටත් ධීවරයන් එහි දල් එළනවා

7. පහදිලිවම මෙම සිද්ධීන් පිළිබඳව එසකියෙල්ගේ දනුමේ මූලාශ්‍රය වූයේ දෙවියන් වහන්සේය.

B. අවසන පර්වතේද 11 (එසකියෙල් 38-48):

1. එසකියෙල්ගේ අවසන පර්වතේද එකෙළහ, ඩිස්පෙන්සේෂනවකින් විසින් භවිතාකරන මූලික ආහාර වේ.
ඒ. 38 සහ 39 පර්වතේද නිර්මාණය කර ඇත්තේ යම් ලෙක් බලයක් සහ කලයේ අවසනය ගෙන එන මහා ගවුමක් නියෝජනය කිරීමටයි.

බී. පර්වතේද 40-48 වචනාචයෙන් ගනු ලැබූ (එළිදරව්ව ලෙස නෙලවී සිතුවම් අදහස්) සහ භෞතිකව ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද දේවමළිගඹක්, සත්ව බිලි පූජාප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම, පූජක තන්ත්‍රයක්, පරණ ගිවිසුමේ උත්සව ආදිය ඉල්ලාසිටී.

2. මෙම අර්ථ දක්වීමේ සබදා භාවය ක්ෂණිකව පහදිලි විය යුතුය.

ඒ. එය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ නිමකරන ලද වන්දිගෙවීමේ කාර්යයේ ස්වභාවය දඩි ලෙස අවතක්ෂේරු කරයි. (cf. හෙබ්‍රේව් 10:10-14)

බී. එය 38-48 පර්වතේදවල භවිතාකරන සහිතාය ගෞලිය හොච්ඊගය වරදි ලෙස භවිතාකරයි.

3. අදඳු පර්වතේද නිසකවම ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පමිණීම සහ ඔහු පිහිටුවන ගිවිසුම ගන සඳහන් කරයි.

ඒ. එසකියෙල් 37 අවසන් වන්නේ, "මම ඔවුන් සමඟ සමඳුනගේ ගිවිසුමක් කරන්නෙමි; එය සදකල ගිවිසුමක් වන්නේය, මඟේ ශුද්ධස්ථනය සදහටම ඔවුන් අතර තබන්නෙමි." (26 පදය)

බී. 38 සහ 39 පර්වතේද යුදෙව් සතුරන්ගේ නම් පීඩාසංකේත ලෙස භවිතාකළ අතර සතුරන් සතන් පල්ලියට විරුද්ධ විය.

c. 40-48 පර්වතේද යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළින් නමස්කරයේ සුන්දරත්වය සහ සම්බන්ධතාවය නිරූපණය කරයි.

[1] "දේව මලිගඹවි සිට ගංගඹ" (එසකියෙල් 47) නිසකව ම යෙමු වන්නේ යේසුස් වහන්සේ ඉදිරිපත් කළ "ජීවන ජල ධර්ම" වෙතය. (යෙහන් 7:38)

[2] දෙවනු පලකයාලෙස සේවය කරන කුමරයා(එසකියෙල් 44:1-3) නිසකවම අපට ස්වර්ගයේ දෙවනුව විවර කළ තනන්තය.

[3] එසකියෙල් 48:35 හි පෙණරන්දු වූ ස්වමිත්වහන්සේගේ පමිණ සිටීම නිසකව ම අප තුළ ජීවත් වන

උන් වහන්සේගේ ආත්මයට යෙහු දක්වීමකි.

ආ: කෙටියෙන් කිවහොත්, එසකියෙල් 38-48 අනාගත ලෙඛන සිදුවීම් සදහාසලස්මක් නොවේ; එය ඊශ්‍රායෙල් (එනම් - පල්ලිය) සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුමේ එලය එළිදරව්ව නිරූපණය කරයි.

C. පුද්ගලික වගවීම.

1. අනාගතවක්තවරුන් පිළිබඳ අපගේ අධ්‍යයනයේ දී, සමූහික වගකීම පිළිබඳ උදහරණ කිහිපයක් අපි දකි ඇත්තෙමු.

ඒ. මුළු ජනියම පසයේ බරපතලකම සහ පහිරීම සදහාදඹුවම් කරනු ලබයි. (උදා- යුද)

බී. කට්ටියක් කරපු පව් නිසාඅහිංසක මිනිස්සු වහල්කමට ගන්න උදහරණ අපි දකිල නියෙනවා(උදා- ඩනියෙල්, එසකියෙල්)

2. නමුත් එසකියෙල් අපට පුද්ගලික වගවීම පිළිබඳ ආදර්ශය ද ලබාදෙයි. (cf. එසකියෙල් 3:16-21; 9:4; 18:1-32)

ඒ. මෙහි විපකය සහ වරද අතර වෙනසක් ඇති බව සදහන් කළ යුතුය.

[1] සමහර අවස්ථාවලදී වඳකරුවන්ගේ ක්‍රියාවන්හි යම් යම් ප්‍රතිවිපක නිර්දේශී පුද්ගලයෙකු විදීමට සිදු විය හක.

[2] කෙසේ වෙතත්, වරද හෝනිර්දේශීහවය සමුවටම පුද්ගලික තේරීමේ ප්‍රතිඵලයකි.

බී. එසකියෙල් 18 යනු පුද්ගලික වගවීම යන තේමඛ පිළිබිඹු කරන විශිෂ්ට පරිච්ඡේදයකි. (cf. Ezekiel 18:4b, 17b-18:30)

3. මෙම වදගත් මූලධර්මය සම පරම්පරවකම ඉගන්විය යුතුය.

ඒ. සමූහික ධර්මිෂ්ඨකම පිළිබඳ අදහස යේසුස්ට තරවටු කිරීමට සිදු විය. (cf. John 8:39ff; මතෙව් 3:7-10)

බී. මගේම අවසන ඉරණම පමිණෙන්නේ මගේ පෙණ්ගලික තේරීම හරහාව අපට මතක් කර දිය යුතුය.

D. වියළි අස්ථි නිමිතය. (එසකියෙල් 37)

1. එසකියෙල් ඔහුගේ දර්ශනයේ වඩන් භයනක කෙඛස්වලින් එකක් වූ අතර, පඳුණ, වියළි ඇටකටු පණ ගන්වෙන ආකාරය එසකියෙල් දුටුවේය.

2. මෙය පහදිලිවම ජේසුස් වහන්සේ නව ඊශ්‍රායලයට (එනම් - ඔහුගේ පල්ලිය) ආශ්වභ කරන බව ජීවිතයේ ආත්මය පිළිබඳ අනාවකියකි.

ඩනියෙල්

හදිත්වීම: දනියෙල් පෙන සින් ඇදගන්නාසුළු කනියකි. එහි කෙටසක් ප්‍රභේලිකාඵලිදරව් නිරූපණ වලින් සමන්විත වන අතර අනෙක් කෙටස සියලුම ශුද්ධ ලියවිලිවල ඇති වඩන් ප්‍රබේධමත් කලාකිහිපයක් අප සමඟ බෙදාගනී.

පෙන භෂාදෙකකින් ලියාඇත. දනියෙල් 2:24b-7:28 Aramaic [හෝසිරියනු හෝChaldee] වලින් රචනාකර ඇති අතර පෙණත් ඉතිරි කෙටස හෙබ්‍රෙව් භෂාවෙන් ඇත. එම කරුණ ඩනියෙල්ගේ පෞද්ගලික ඉතිහාසය ("පසුබිම්" කෙටස බලන්න) සහ වහල්භවය යුදෙව් සංස්කෘතියට ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳ කරයි.

නම-පෙන නම කර ඇත්තේ එය ලියූ අනන්‍යතාවක් නිසාවෙනි.

කර්තෘඩනියෙල්

1. දනියෙල් උපත ලබුවේ යුදහි ධනවත් භාවයෙන් පවුලක ය.
  2. ක්‍රි.පූ. 606 දී බබිලෝනියනු ආක්‍රමණයේ පළමු රැල්ලේදී වහල්භවයට පත් වූ දහස් ගණනින් ඔහු ද විය. (1:1-7)
  3. ඩනියෙල් රජයේ සේවයේ කපී පෙනුණි.
    - ඒ. ඔහු නෙබුකද්නෙශර්ගේ උසවියේ න්‍යායකත්වය සඳහා විශේෂයෙන් පුහුණු කර ඇත. (1:3-6)
    - බී. දර්ශන රජු ඔහුගේ ප්‍රධාන පරපලකයින් තිදෙනෙකුගේ කෙනෙකු ලෙස දනියෙල්ව පත් කළේය (6:3), ඔහුව ඔහුගේ මුළු රජධනියම පලනය කිරීමට සලසුම් කළේය (6:4).
  4. ඔහුගේ වහල්භවය සහ උසස්වීමේ පුරවැසියා, ඔහු ගඹුරු අධ්‍යක්ෂක මිනිසෙක් ලෙස, නම දෙවියන්ට සහ ඔහුගේ විශ්වභවයන්ට විශ්වභවයන්ට සිටියේය. (cf. 1:8-16; 6:1)
    - ඒ. ඔහු විශ්වභවයන්ට දෙවියන් පණිවිඩය ප්‍රකාශ කළේය. (5:24-8)
    - බී. සිහින හදුර්ගන අර්ථකථනය කිරීමේ හකියාව ඔහුට ලබාදී ඇත.
      - [1] අන් අයගේ ඒවා (2-5)
      - [2] ඔහුගේම. (7-12)
    - c. ඔහුගේ දඩ ඇදහිල්ල සහ විශේෂ හකියාව තිබියදීත්, ඔහු කිසි විටෙකත් නමඟ ගෙණවය ලබාදුන්නේ නත. (2:27-30)
  5. ලිබරල් විද්වතුන් ඩනියෙල්ගේ පෙණත් කර්තෘත්වය ප්‍රශ්න කර ඇතත්, එම කරුණ ගන සකයක් නත.
    - ඒ. පෙණත්ම ඩනියෙල් කතුවරයාලෙස ඉදිරිපත් කරයි. (cf. Daniel 7:2; 8:1; 9:2; 12:4)
    - බී. දනියෙල්ගේ චේතනාසිකත්වය ඔහුගේ සමකලීන එසකියෙල් තුළ දක්නට ලබයි, ඔහු ඔහු ගන කිහිප වතකින්ම කතාකරයි.
      - c. ජේසුස් වහන්සේගේ සක්ෂිය නම් මෙම පෙන "දනියෙල්, අනන්‍යතාවක් නෑ විසින් ලියන ලද්දකි. (මතෙව් 24:15)
- ඇ. මෙ මුහුදේ ලියවිලි සෙසාගනීමෙන් ඩනියෙල්ගේ කර්තෘත්වය පිළිබඳ තවත් පුරවිද්‍යාත්මක සක්ෂි සපයා ඇත.

අරමුණ

1. පෙණත් ආරම්භක අරමුණ වූයේ වහල්භවයේ සිටින යුදෙව් එහි ක්ෂණික හදිගු කලීන අනන්‍යතය දන ගනීමට ඉඩ දීමයි.
- ඒ. පෙණලුවේ දේශපලන රජයෙන් එන බවත් නඟි වන බවත් එය වහලුන්ට පවසුවා
- බී. ඔවුන් දෙවිට විශ්වභවයන්ට සිටින්න කියාපෙණත් සඳහන් වුණා
2. ඉහත සඳහන් කරුණු වලට අමතරව, සියලු පරම්පරවල පවසායන්ගේ අරමුණ වන්නේ දෙවියන් වහන්සේගේ කමන්න ඉටු කරන බව පෙන්වීමයි.

I. පෙණත් පසුබිම.

- A. බබිලෝනියනු වහල්භවයේ (ක්‍රි.පූ. 606) පළමු රැල්ලේදී ඩනියෙල්ව රැගෙන ගිය බව මනක තබාගන්න.
- B. ඔහු ජීවත් වූයේ බබිලෝනියේ බලයේ උච්චතම අවස්ථාව වන අතර එය මේදියනුවන් සහ පර්සියනුවන්

අනට පත් වීම දුටුවේය.

C. පෙන 606 BC (1:1) සිට 536 BC (10:1) දක්වන ලද ආවරණය කරයි.

II. පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

පිළිතුර - පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය දෙවියන්ගේ පරමඛිපනයයි.

1. බබිලෝනියේ, පර්සියාවේ, ග්‍රීසියේ සහ රෝමයේ බලයන් තුළින් දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ අරමුණු ඉටු කරනු ඇත.
2. අද එක්සත් ජනපදය, රුසියාව, චීනය, ආදිය සම්බන්ධයෙන් ද එයම කිව හැකිය.

B. පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, දෙවියන් වහන්සේ මිනිසුන්ගේ තීරණ පලනය කරන්නේ නත (cf. Joshua 24:15; John 3:16), නමුත් උන් වහන්සේගේ අභිප්‍රාය අරමුණු කර ගනීමට අපගේ තේරීම් හඹිතකරයි.

III. පෙණේ දළ සටහන.

පිළිතුර - ඩනියෙල් සහ වෙනත් අයගේ කතාව.

1. ඩනියෙල් සහ යූදුන් තවත් සිරකරුවන් නිදෙනෙකු නොබුකද්නෙගර්ගේ මලිගාවේ සේවය සඳහා පුහුණු කරනු ලැබේ. (1:1-7)
 ඒ. ඔවුන් රජුගේ ආහාරයෙන් අපවිත්‍ර වන්නේ නත. (1:8-16)
 බී. ඔවුන්ගේ නිර්භය තුළින් දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ අඛණ්ඩතාව සඳහා ඔවුන්ව ආරක්ෂා කර ආශීර්වාද කළේය. (1:17-21)
2. නොබුකද්නෙගර් කරදරකාරී සිහිනයක් දුටු විට එය අර්ථකථනය කළ හක්කේ දනියෙල්ට පමණි. (2:1-45)
3. ඉන්පසු ඔහුට රජුගේ මළවෙහි ප්‍රමුඛ ස්ථනයක් හිමි විය. (2:46-9)
4. නොබුකද්නෙගර් නමස්කරය සඳහාත් රූපයක් ඉදිකළේය (3:1-7), නමුත් ෂද්‍රැක්, මේෂක් සහ අබේද්නෙගොස්වය ඉදිරියේ වද වචීම ප්‍රතික්ෂේප කළේය. (3:8-12)
5. නිදෙනාහිනි උදුනකට හෙළනු ලබූ නමුත් දෙවියන් වහන්සේ විසින් ඔවුන්ව ගලවා ගන්නා ලදී. (3:13-30)
6. නොබුකද්නෙගර් දනියෙල් අර්ථකථනය කළ තවත් සිහිනයක් දුටුවේය. (4:1-27)
 ඒ. නොබුකද්නෙගර් ඔහුගේ උඩඟුකම නිසා නවකලීකව උමතු වූ විට එහි පණිවිඩය ඉටු විය. (4:28-33)
 බී. ඔහු සුවය ලබා දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කළේය. (4:34-37)
7. නොබුකද්නෙගර්ගේ අනුප්‍රාප්තිකයා වූ බෙල්ෂසර් යටතේ දනියෙල් බිත්තියේ දිස් වූ අහිරහස් ලිවීම අර්ථකථනය කළේය. (5:1-28)
8. අනඛනිය ඉටු වූයේ එදිනම සවස් වරුවේ මේදියේ දර්ශයක් බබිලෝනිය යටත් කර බෙල්ෂසර් මරා දැමූ අවස්ථාවේදීය. (5:29-31)
9. දර්ශයේ මළවේදී ඩනියෙල්ට ගෙණවනිය තනතුරක් ලැබුණා (6:1-3)
10. ඊර්ෂ්‍යාවන් පෙළෙන සම වයසේ මිතුරන් ඔහුට විරුද්ධව කුමන්ත්‍රණය කළහ (6:4-9), නමුත් දනියෙල්ව සිංහ ගුහාවට හෙළා විට, දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ කට වසූ සේක. (14:10-28)

B. දනියෙල්ගේ දර්ශන සහ අනඛනි. (දනියෙල් 7:1 -12:13)

1. පෙණේ දෙවන භාගය දනියෙල්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ පුද්ගලික වර්තමාන සිට දෙවියන් වහන්සේගේ රජය ගන ඔහුට ලැබුණු හෙළිදරව් කිරීම දක්වනු යයි. මේවච ඇතුළත් වූයේ:
 ඒ. සතර මහනිර්සන් දර්ශනය. (7:1-28)
 බී. බටහිරින් සහ රළු එළවලුන් දර්ශනය. (8:1-27)
 c. සති 70 ක දක්ම. (9:1-27)
 ඇ. මකබියනු යුගයේ සිදුවීම පිළිබඳ දක්ම. (10:1-12:3)
2. ඊට පස්සේ දනියෙල්ට කිව්වාපෙන මුද්‍රාකරන්න කියලා (12:4-5)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්.

A. භූමික රජයන් සහ දෙවියන් වහන්සේගේ රජය.

1. දනියෙල් 2 හි, නොබුකද්නෙගර් විවිධ ද්‍රව්‍ය හතරකින් සඳුන ලද රූපයක් ගන සිහිනයක් දකී.
 ඒ. මෙම රූපයට ඉදිරියෙන් රන්, පසුව සහ අත් රිදී, බඩ සහ කලවැසිත්තල, කකුල් යකඩ සහ පඳු යකඩ

සහ මට්ටම් විය.

බී. දැනියෙල් එහි අර්ථය භූමික රජධනි හතරක් ලෙස අර්ථ දක්වයි.

- [1] රන් බබ්ලෝනිය විය.
- [2] රිදී මේද-පර්සියාව විය.
- [3] පින්තල ග්‍රීසිය විය.
- [4] යකඩ රෙමිය විය.

c. හතරවන රජධනියේ දවස්වලදී, මිනිස් අතින් නොකපු ගලක් පෙරළී රූපය විනාශ කළේය.

ඇ එම ගල පහදිලිවම දෙවියන් වහන්සේගේ සහභාගි පිහිටුවීමට යෙමු විය. (cf. ක්‍රියාව 2)

2. දැනියෙල් 7 හි, අනාගතවක්තවරයාමභයන් හතර දෙනෙකුගේ දර්ශනයක් බෙදාහැනී.

ඒ. ඔවුන් එකම අධිරාජ්‍ය හතර වෙනුවෙන් පෙනී සිටින බව මම විශ්වාස කරමි.

බී. දැනියෙල් 7:13-14 හි, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ උත්ථානය, උත්ථානය සහ උසස් කිරීම විස්තර කර ඇති බව පෙනේ.

c. සිව්වන මභයාවිසින් සිදු කරන ලද මිලේච්ඡ ක්‍රියාසදහන් කළ හැකි බව පෙනේ මුල් පල්ලියේ රෙමි පීඩා (cf. 7:19-27)

3. දැනියෙල් 8 හි, බටහිරවෙකුගේ සහ රළු එළවෙකුගේ දර්ශනයක් ඇත.

ඒ. මේවාදෙවන හතරවන රජධනිවල අනඛනිමය රූප වේ. (එනම් මේද-පර්සියාව සහ ග්‍රීසිය)

බී. රළු එළවලගේ "ප්‍රමුඛ පඬු" බෙහෙවින් මහාආලෝකසන්නිවර් වෙත යෙමු කිරීමක් විය හැකිය. (cf. දැනියෙල් 8:9-14)

c. "කුඩාපඬු" ඇන්ටියෝකියා එපිෆානියාගේ සංකේතයක් විය හැකිය. (8:9-14)

B. දැනියෙල් 9 හි "සති හත්තල".

1. මෙම ඡේදය සදහා ඉදිරිපත් කර ඇති අර්ථකථන විවිධකර වේ.

2. ප්රධාන දෙකක් සලකා බලීම වටී:

ඒ. සමහරු සති හත්තල (හෙෂිතන) වසර ගණනක් (එනම් අවුරුදු 490) යයි කියති.

[1] ඔබ ක්‍රි.පූ. 458 (cf. Ezra 7:6-7; 9:9) Artaxerxes ගේ නියෝගයෙන් පටන් ගෙන වසර 69 x 7 (එනම් අවුරුදු 483) ඉදිරියට පමුණෙන්නේ නම්, ඔබ පමුණෙන්නේ 26 වන දිනයටය. ක්‍රි.ව - යේසුස් නම ප්‍රසිද්ධ දේවච්ඡේදය ආරම්භ කළ වර්ෂය. (cf. 9:25)

[2] එවිට හත්තලන සතිය ඔහුගේ කාර්යය සම්පූර්ණ කිරීමක් වනු ඇත. (cf. 19:26-27)

බී. බෙහෙවින් ඉඩ ඇති පරිදි, සති හත්තල යනු මෙසියනු කාර්යය සඵල වීමට සහ ඉටු වීමට අවශ්‍ය මුළු කල පරිච්ඡේදය මුළුමනින්ම සංකේතවත් කරයි. (cf. 9:24)

C. අඛණ්ඩතාව සහිත ඇදහිල්ල.

1. දුෂ්කර තත්වයන් තුළ තම ඇදහිල්ල සහ දෙවියන් වහන්සේ සමඟ ගමන් කිරීමේ අඛණ්ඩතාව රැකගත් වීරයන් සහ වීරවරයන්ගේ උද්භරණ බයිබලය පිරී ඇත.

ඒ. ජෝසෆ්. (උත්පත්ති 38-50)

බී. එස්තර්.

c. ජෝන් බවිනිස්ම කරන්නා (මතෙව් 14:1-2)

ඇ සියලුම හෙබ්‍රෙව් 11.

2. ඩැනියෙල් එකම මූලධර්මයේ සම්භව්‍ය උද්භරණ දෙකක් ගෙන එයි:

ඒ. ෂද්‍රැක්, මේෂක් සහ අබේද්නෙගොස්හ ගිනි උදුන.

බී. ඩැනියෙල් සහ සිංහ ගුහාව.

3. එම අවස්ථාදෙකම අවසන් වූයේ වීරයන්ට හතියක් නොවීම නිසා සමහර විට අපි ඔවුන්ගේ කතාබලින් වරදි පණිවිඩයක් ලබාගනිමු.

ඒ. පණිවිඩය නම් දෙවියන්වහන්සේ තම සෙනඟව සමු වටම හතිවලින් ඇත් කරන බව නොවේ. (cf. හෙබ්‍රෙව් 11:35-38)

බී. දැනියෙල් 3:16-17 හි වහල් වූ රජවරුන් නිදේනානෙබුකද්නෙගාර්ට දුන් ප්‍රතිචරයෙන් පණිවිඩය එනි ඇත.

c. ඔවුන්ගේ කථාවලට නිවරදි පණිවිඩය වන්නේ ඇදහිල්ලෙන් ගමන් කිරීමයි.

හදිත්වීම - කුඩාඅනභතවක්තඛරුන්

පහත දක්වෙන්නේ ගඹුරු අධ්‍යයන මලකිනනභතඛරුකුල පඬයේ ගඹුරු විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් කිරීමට සලසුම් කර ඇත, නමුත් මෙම කපුව මිනිසුන් සහ ඔවුන්ගේ කලයන් පිළිබඳ වඩාහොඳ අවබෝධයක් ලබා ගනීමට උපකාර කළ හැකි පුළුල් පසුබිම් තොරතුරු ශිෂ්‍යයාට ලබාදීමට.

අනභත කාර්යලය

"නීතිය යටතේ අවම වශයෙන් කලීකයන් පත්ති පහක් විය -- මෙඤ්ජස්, නීති සම්පදකයා ප්‍රඥාචන්තයන්, උපදෙස් දුන්, පූජකයන්, නීතිය ඉගන්වූ; අනභතවක්තඛරුන්, දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ වචනය කථාකළ අය; සහ ගයකයින් වූ ගීතිකකරුවන්. හොඳ් ග්‍රහලයේ කවියන්" (හෙච්ච් ජෝලි).

"සමන්ත නිර්වචනයට අනුව, අනභතකයක් යනු දෙවියන් වහන්සේගේ එළිදරව්ව සම්ප්‍රේෂණය කරමින් සහ ඔහුගේ කමන්ත මිනිසා වන ප්‍රකාශ කරන මිනිස් කථනවක් හරහා වචනවලින් වචික හොඳ්ඛිත හෙළිදරව් කිරීමකි" (Gleason Archer, Jr.).

දෙවියන් වහන්සේ මෙඤ්ජස්ට පවසුවේ ඔහුගේ සහෙද්දර ආරෝන් ඔහුගේ "අනභතවක්තභූ වනු ඇති බවයි (නික. 7:1). එවිට දෙවියන් වහන්සේ නික. 4:14-16 හි මෙම කාර්යයේ ස්වභාවය පහදීලි කරයි ..... අනභතවක්තඛරයා 'මුඛය' වේ. සම්පදකයන් වහන්සේ අනභතවක්තඛරයෙකු සහ ඔහුගේ කාර්යය ඩියුටි හි තවදුරටත් සකවීමකරයි. 18:18-22, සහ සබ්අනභතවක්තඛරයෙකු සහ බෙරු අනභතවක්තඛරයෙකු යන්න නිර්ණය කරන්නේ කෙසේදැයි අපට කියයි.

අනභතය ගන පෙර කීම අනභතයේ කුඩාකොටසක් පමණි; අනභතවක්තඛරයෙහි ප්‍රධාන කාර්යය වූයේ දෙවියන් වහන්සේගේ කමන්ත ඔහුගේ සෙනඟට හෙළි කිරීමයි ..... දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ගෙන් වර්තමානයේ අපේක්ෂා කළ දේ. "දෙවියන් වහන්සේගේ ප්‍රකාශකයෙකු ලෙස ඔහු අනභත කියන්නෙකුට වඩා අනභත කියන්නෙකු විය" (ජෝලි).

මෙම පුද්ගලයන්ගේ බයිබල් මතකා

නබ් --- (හෙබ්‍රෙව්: නබ් ..... කඳවනු ලබූ තනන්නා). "අනභතවක්තඛරයා මගේම අදහස් අත් අයට ඒත්තු ගන්වීමේ අරමුණ වූ ස්වයං-පත් කරන ලද වන්නිකයෙකු ලෙස සලකිය යුතු නහ, නමුත් ඔහු දෙවියන් වහන්සේ විසින් සම්ප්‍රේෂණය කළ යුතු පණිවිඩය ස්වර්ගයේ උසබියේ සිට ප්‍රකාශකයෙකු ලෙස ප්‍රකාශ කිරීමට දෙවියන් වහන්සේ විසින් කඳවනු ලබයි. මිනිසා" (දුනුවය).

බලන්න --- (හෙබ්‍රෙව්: hozeh හෝ o'eh). "දසුන් දකින්නෙකු ලෙස ('දකින' අයෙකු) ඔහු නමගේම මනසෙහි පරිණමය වන අදහස් හොඳ්අදහස් වලින් වළකී සිටින අතර දෙවියන් වහන්සේ ඔහුට සබ්විත්ම පෙන්වූන් දෙයට පමණක් සීමාවනු ඇත" (දුනුවය). මෙම මිනිසුන් හදිත්වූ මුල්ම යෙදුම මෙය බව පෙනේ (බලන්න: I සමු. 9:9).

දෙවියන්ගේ මිනිසා-- (I සමු. 9:6; I රජවලිය 17:18). "මෙම මතකවෙන් ඇඟවෙන්නේ අනභතවක්තඛරයා දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රථමයෙන් සහ ප්‍රධාන වශයෙන් අයිති වූ, ඔහුගේ අරමුණට සම්පූර්ණයෙන්ම කපු වූ සහ ඔහුගේ පෙණිලික ඇසුර හුක්ති විදි මිනිසෙක් විය යුතු බවයි. එබවින්, ඔහු දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය සම්ප්‍රේෂණය කිරීමට විශ්වස කළ හැකිය, මන්ද ඔහු දෙවියන් වහන්සේ දනුවත් කළ පරිදි පමණක් කථාකළ බවිනි. ඔහුට කතාකිරීමට මඟ පෙන්විය" (දුනුවය).

යෙහෙච්ච් ජෝලියා-- (I ලේකම් 6:49; I රජවලිය 18:36).

යෙහෙච්ච් දුනයා-- (යෙස. 42:19).

මුරකරු --- (එසකියෙල් 3:17; 33:7).

අනභනවක්තකාර්යලයේ වගකීම

"OT අනභනවක්තකාර්යලයේ වගකීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම අනභකි යන වචනයේ නූතන අර්ථයෙන් අනභනය පුරෙකථනය කිරීම නොව, ඔහු එළිදරව්වෙන් සන්නිවේදනය කළ දෙවියන් වහන්සේගේ කමන්ත ප්‍රකාශ කිරීම" (ග්ලිසන් ආචර්).

"දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟව දිරිමත් කිරීමේ වගකීම වූයේ අනභනවක්තකාර්යලයට ඔවුන්ගේම කුසලතාවයන් හෝභක්තිය හෝමිනිස් මිත්‍රයන්ගේ බලය මත නොව, යෙහෙඹ්ගේ දයඛ සහ බලය ලබාදීම කෙරෙහි පමණක් විශ්වඝය තබීමටයි" (දුනුවස).

"ආරක්ෂාව සහ ආර්ථිකය ඔවුන් ගිවිසුමට විශ්වඝවන්තව පිළිපදීම මත කෙත්දේසිගත කර ඇති බවත්, මෙම පිළිපදීමට මුලධර්මත්මක විශ්වඝය පමණක් නොව, ඔවුන්ගේ මුළු හදවතින්ම දෙවියන් වහන්සේට කීකරු වීමට සහ නඝකත්වය දීමට ඔවුන්ගේ කමන්ත අවංකව ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධ බවත්, අනභනවක්තකාර්යලයනම ජනතාවට මතක් කර දීමට වගකිව යුතු විය. දේවභක්තික ජීවිතය, එවනි යටත් වීම හර, කිසිම පරිත්‍යභයක් හෝච්ඡිත්‍රකුල නමස්කරණයක් සමීදණන් වහන්සේ තඝ්නිමත් කළ නොභකි ය. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත්, ගලවීමේ ඇදහිල්ලට ශුද්ධ වූ ගමනක් ඇතුළත් වේ" (දුනුවස). අනභනවක්තකාර්යලයට අනභනය සම්බන්ධයෙන් දිරිගන්වීමක් විය. අනභනය පිළිබඳ මෙම සහතිකය, සඹආදහිල්ලේ අවසන ජයග්‍රහණය, ඊග්‍රඝලය තුළ සිටින අවංක ඇදහිලිවන්තයන් දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ල තබාගනීමට සහ ඔහු කෙරෙහි විශ්වඝය තබීමට දිරිගන්වීම සඳහාහෙදින් ගණනය කරන ලදී. සියලු ජර්නිවිරුද්ධ පෙනුම සහ සතුරු තත්වයන් මුහුණ" (දුනුවස).

"හෙබ්‍රෙව් අනභකිය වූයේ ඉටු වූ අනභකියේ වෛෂයික සත්‍යඝනය මගින් දෙවියන් වහන්සේගේ පණිවිඩයේ අධිකර්ත්වය මුද්‍රාතබීමයි" (දුනුවස).

"දේශකයින් දෙපිරිසකි - කීමට යමක් ඇති යහපත් දේශකයින් සහ යමක් පවසිය යුතු දුප්පත් දේශකයන් ය. නමුත් තවත් සහ ඉහළ පන්තියක් ඇත. එය සමන්විත වන්නේ දෙදෙනම කීමට යමක් ඇති අය සහ කවුරුන්ද යන්නයි. අනභනවක්තකාර්යලය එවන්තෙස්." ---- ඇල්බට් තඩ්සන්

AMOS

පුද්ගලික පසුබිම

නමේ තේරුම *ආමෙෂ්* (එය හෙබ්‍රෙව් ක්‍රියඝදයෙන් *amas* = "බරක් ඉසිලීමට, ගෙන යමට") යනු "බර උසුලන්නා" යන්නයි. ඔහු පුද්ගලගරයේ දකුණු රඝධනියේ උපන් අයෙකි *ටෙකෙඹ්* - බෙන්ලෙහෙමට සතපුම් භයක් පමණ දකුණින්, ජේරුසලමේ සිට සතපුම් දෙඝභක් දකුණින් සහ මළ මුහුදට සතපුම් දහඅටක් බටහිරින්. *ටෙකෙඹ්* ග්‍රඝ බටහිර විශ්වඝ දිස්ත්‍රික්කයක මධ්‍යස්ථනය විය.

ආමෙෂ් තමඛ විස්තර කරන්නේ විවිධ රැකියාතුනක් ඇති අයෙකු ලෙසය. එඩේර(ආමෙෂ් 1:1) --- මෙය හෙබ්‍රෙව් වචනයයි *noqed*, එය විශේෂිත කුඩා රළ, තිත් සහිත විවිධ බටහිර විවිධ රැකබලාගන්නා මිනිසෙකු විස්තර කිරීමට භඹිතාකරන වචනයකි. *naqod*) අඩු ආහඹ අවශ්‍ය වන අතර කත්තරයේ හෙදින් ජීවත් විය හකි අතර උසස් තත්ත්වයේ සහ විශ්‍ර වටිනකමක් ඇති ලෙම් නිෂ්පදනය කරන ලදී.

එඩේර(ආමෙෂ් 7:14)--- මෙය බෙකර් යන හෙබ්‍රෙව් වචනය වන අතර එය හරක් ඇති කරන හෝ රැකබලාගන්නාතඝත්තඹ යෙමු කරයි.

සිකමෙඪ් වගකරන්නා *Fig* (ආමෙෂ් 7:14) --- මෙය වල් අත්තික්කා (හෙබ්‍රෙව් භඝවෙන් *siq-mim*) වන අතර එය නියම කත්තරයේ දී යුෂ බෙලියක් පිට කරන අතර පහළ පංතියේ අයට දරිය හකි ආහඹයට ගත හකි පලතුරක් බවට පත් විය. මෙම ගස ටෙකෙඹ් වඩාඅඩු උන්නතාශයක දක්නට ලබුණි, එබවින් මෙම ගස් රැකබලාගනීම සඳහාආමෙෂ්ට (සමහරවිට මළ මුහුදට පහළට) ගමන් කිරීමට සිදු විය.

"මෙම වක්තීන් නිසාආමෙස්ට ඊශ්‍රායලයේ සහ යුදෙහි ලෙමි සහ ගව වෙලදපෙළවල් වෙත විශාල ප්‍රමණයක් ගමන් කිරීමට අවශ්‍ය විය. මේ ආකාරයෙන්, ඔහු ධනවත් හාදුප්පතුන්ගේ මිලිටර්, සමස්ත සහ ආර්ථික තත්වයන් සහ භවිතයන් මුලින්ම ඉගෙන ගත්තේය" (John T. Willis).

ආමෙස් වියනන"වක්තීය" අනභනවක්තඛරයෙක්, නමුත් සමන්‍ය මිනිසෙක් ස්වමිත්වහන්සේ විසින් උන්වහන්සේගේ වචනය උන්වහන්සේගේ සෙසනගට ලබාදීමට යෙදාගන්නාලදී. "මම අනභනවක්තඛරයෙක් නෙවෙමි, මම අනභනවක්තඛරයෙකුගේ පුත්‍රයෙක් නෙවෙමි ... නමුත් සමිදෙණන් වහන්සේ මාරුළ පසුපසින් ගෙන ගිය අතර, සමිදෙණන් වහන්සේ මට කතාකෙබ, 'මගේ සෙසනග වන ඊශ්‍රායලේ වෙතට අනඛකි කියන්න' යයි වදළ සේක. දන් සමිදෙණන් වහන්සේගේ වචනයට සවන් දෙන්න! " (ආමෙස් 7:14-16). ඔහුට විශේෂ පුහුණුවක් නෙතිබුණි; ඔහු උපබිධර්යෙක් නෙතීයඅනභනවක්තඛරුන්ගේ පසල(විවිධ ලෙස හඳුන්වනු ලබන්නේ "බන්ඩි" -- I සමුවෙල් 10:5, 10, සහ "සමඟමි" -- I සමුවෙල් 19:20, සහ "අනභනවක්තඛරුන්ගේ පුත්‍රයන්" -- I රජබලිය 20:35); ඔහු කිසිම අනභනවක්තඛරයෙකුගෙන් පවත එන්නෙක් හෝඳෙතියෙකු නෙවෙමි.

ඔහු ඊශ්‍රායලයේ (උතුරු රජයයේ) පුරවසියෙක්වත් නෙබ, යුදෙහි (දකුණු රජධනියේ) පුරවසියෙක් විය. කෙසේවෙතත්, උතුරු රජයයේ ජනයා වචනය ප්‍රකඟ කිරීමට දෙවියන්වහන්සේ ඔහුව ඊශ්‍රායලයට එව්වේය. ඔහු ධනවත් මිනිසෙක් නෙබුවද, ධනවතුන්ට අවචද කිරීමට යවන ලදී. සුබෙස්හෙහි මිනිසෙක් හෝ කම්මලියෙක් නෙවෙමි, නමුත් දෙදෙනම සිටි අය වෙන යවනු ලබෙ. මේ සියල්ල නිර්මණය කර ඇත්තේ මිනිසා MESSAGE එකෙන් වෙන් කිරීමටයි. පුද්ගලික අනුගමිකයින් ආකර්ෂණය කර ගනීමට මෙම මිනිසාගන කිසිවක් නෙතිබිය යුතුය. මිනිසුන් අවධනය යෙමු කිරීමට දෙවියන් වහන්සේ කමනි වූ පණිවිඩය එය මිස පණිවිඩකරුවානෙවෙමි!

ආමෙස් ඔහුගේ අනඛකිමය වචනවලින් බෙහෙමියක්, එසේත් නතිනමි, ඔහුව හෙළාදුටුවේ බෙනෙල් නගරයේ (ආමෙස් 1:1, වසරක් හෝඊට වඩි කලයක් පවතියේ නන) පුජක අමසියාවිසින් ඊශ්‍රායලයේ නවදුරටත් දේශනා කිරීම තහනමි කර ඇන.

"යමෙක් ආමෙස් විස්තර කර ඇත්තේ 'පළමු ශ්‍රේෂ්ඨ ප්‍රතිසංස්කරණවදියා ලෙසයි. ඔහු මේ කලය වන විට මිනිසුන්ට අවශ්‍ය දේ අඩන්නට පෙළඹි සිටි අනභනවක්තඛරුන්ගේ පසලේ කෙනෙකු නෙතීය ... ආමෙස් තුළ නිබුණේ රජය නයකයගේ හෝපුරවසියගේ අනුකම්පබ, උණුසුම් ආදරය සහ හඹීම නෙබ, යුක්තිය පිළිබද සිතල හඹීමකි. සහ හර්, ඔහු යුක්තිය සහ ධර්මිෂ්ඨකමේ දඩි අනභනවක්තඛරයාවිය. හෙසේයගේ ආත්මය ප්‍රේමනිය කරුණබ යන වචනයෙන් සඟ්ශා කර ඇන; ආමෙස් යුක්තිය යන වචනයෙන් සඟ්ශා කර ඇන" (හෙමර් හේලි).

"ඔහු ජීවත් වූ අදුරු දවස් ගක්නිමත් සදඛත්මක හානිර්භීත මිනිසෙක් ඉල්ලාසිටියේය. ආමෙස් එවන්නකි. ටෙකෙචාපචකරයේ කටුක භූමියේ හඬගස්වහන් ඔහුගේ චරිතය, පුජකයාසහ ජනනබ ඉදිරියේ පෙනී සිටීමට ඔහුට හකි විය. දෙවියන් වහන්සේ ඔහුට දුන් වචනය" (Expositor's Bible Commentary). "දෙවියන් වහන්සේගේ කදවීම මන, ඔහු ඊශ්‍රායලයේ උතුරු රජධනියේ සබම්බර අගනුවරට සතුරු පණිවිඩයක් ප්‍රකඟ කිරීම සදහාහුදු ගිහියෙකු ලෙස යුදයේ නම නිවස හර ගියේය. පිළිගත් අනභනවක්තඛරයෙකු ලෙස කිසිදු තත්වයක් නෙමනිව, ඔහු එග්බිම් මහජනනබගේ අගනියට එරෙහිව නිර්භීතව කටයුතු කලේය. දෙවියන් වහන්සේගෙන් ලද ඔහුගේ පවරුම විශ්වසවන්නව ඉටු කරන්න. රළු විශ්වසයන් සහ අසෙමිය කමත්ත ඇති මිනිසෙක්, සමර්තනු ධුරබලියේ ඉහළම නිලධරියෙකුට පවාඔහුගේ අරමුණෙන් බහර කළ නෙහකි විය" (Gleason L. Archer, Jr.).

දිනය

මෙම අනඛකිය සිදුවූයේ කවදද යන්න පිළිබදව ආමෙස් 1:1 අපට තරමක් නිවරදි විත්‍රයක් ලබාදෙයි. එය උස්සියාරජුගේ (ක්‍රි.පු. 792-740) සහ ඊශ්‍රායලයේ IIවන පෙරෙබමිම් රජුගේ (ක්‍රි.පු. 793-753) කලයේ ය. බෙනෙල් වෙන ඔහුගේ මෙහෙයුම "භූමිකම්පබට වසර දෙකකට පෙර" සිදු වූවක් ලෙස වඩක් නිවරදිව දින නියම කර ඇන. මෙය උස්සියගේ පලන සමයේ ඉතාදරුණු භූමිකම්පබක් වූ අතර එය සියවස් ගණනබකට පසුව සිහිපත් විය --- "යුදෙහි රජු වූ උස්සියගේ දවස්වල භූමිකම්පබට පෙර ඔබ පලාගියක් මෙන් ඔබ පලා යන්නහුය" (සෙකරියා14:5). මෙම තෙඟතුරු වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බෙනෙල්විද්වතුන් ඔහුගේ අනඛකිමය

කටයුතු ක්‍රි.පූ.

ඓතිහාසික පසුබිම

මෙය උතුරු රාජධානියේ (ඊශ්‍රායලයේ) ව්‍යාප්තව සෙහනායයේ සහ සමයේ ඉහළම ස්ථානයකට ළඟා වූ කලයකි. ජෙරෙමොව්හිමට නම දේශසීමාපර්ණි ඩේවිඩ් රාජධානියේ දේශසීමාදක්වා ව්‍යාප්ත කිරීමට හැකි විය. දකුණු රාජධානිය (යුදා) සමඟ ද සමයක් ඇති විය. "යුදා බෙහෙවින් උරුමයට යටත්ව සිටි දිගු කලක් ගවුම් වලින් පසුව, දන් රාජ්‍යයන් දෙක අතර වෙළඳුම සහ වණිජ්‍යය ගලායනු ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහයෝගීතාවයේ සහ අන්‍යෝන්‍ය ව්‍යවසායයේ ආත්මයක් පවතුනි" (New Layman's Bible Commentary).

එය විශාල ආර්ථික යහපවත්මක් සහ ජනිත ශක්තියක් ඇති කලයකි. ධනය වඩවීම පුළුල් ගොඩනැගිලි වඩසටහන්වලට ද හේතු විය. පෙර දිනවල සරල ගඩොල් කලයම් කළ ගල් හා ඇන්දළ සරසිලි ගොඩනැගිලිවලට මග පෑදීය. ඔවුන්ට "ගීත නිවස" සහ "ගිම්හන නිවස" නිවුණි (ආමෙස් 3:15). ඔවුන්ට "ඇන්දන් ගෙවල්" (ආමෙස් 3:15), සහ "හෙඬින් කසු ගල් ගෙවල්" (ආමෙස් 5:11) නිවුණි. ඔවුන් "ඇන් දන් ඇඳන්" මත වහිර සිටියහ (ආමෙස් 6:4); යහන මත පහිර ඇත; තෘණියට කාබි; විශිෂ්ටතම තෙල්වලින් තමන්ව අභිෂේක කළෙස්; සංගීතයෙන් වට වී ඇත (ආමෙස් 6:4-7). කෙටියෙන් කිවහොත්, ඔවුන් "සියෙන්හි සහල්ලුවෙන්" සිටියහ (ආමෙස් 6:1).

"වර්ධනය වූ ධනයට සමගම්ව සලමෙන්ගේ පලන සමඳ්ධිය සංලක්ෂිත සමස් දුෂ්ටකම්වල ආශ්‍රිත නඟීමක් ඇති විය; ධනවතුන් ඉතාපෙහෙසින් වූ අතර දුෂ්පතුන් තවත් දුෂ්පත් විය" (New Layman's Bible Commentary). "ඔවුන්ගේ ආර්ථික යහපවත්ම සහ ජනිත ශක්තිය ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව අඛණ්ඩව පෙණිණිය කරන විට, අභ්‍යන්තර ක්ෂය වීමක් ඔවුන්ගේ අත්‍යවශ්‍ය දේ අනුභව කරයි" (Expositor's Bible Commentary).

රට තුළ සමස් සලකිල්ල සම්පූර්ණයෙන්ම අඩු විය. දුෂ්පතුන්ගේ ආර්ථික සුරකම ඇතුළුව ඔවුන්ගේ ලභ වඩි කර ගනීමට ධනවතුන් කිසිවක් නතර නොවනු ඇත. නීති පද්ධතිය පවාදුෂිත වූ අතර දුෂ්පතුන්ට උසවියේදී පවා පිළිසරණක් නොවීය. "පෙහෙසතුන් වඩි වඩියෙන් සුබෝග්‍ය භක්ෂි ඉල්ලා සිටි නම භර්යවත්ගේ කමුක භවයෙන් පෙලඹී උද්ඝීන හතර්නිමත් පවත්මක් භුක්ති වින්දූ (නව ගිනියන්ගේ බයිබල් විවරණ).

"සියලු සඳවුන්මක, සමඳ්ධිය සහ දේශපලන දූෂණයන් පිටුපස මූලික හේතුවක් තිබේ: ආගමික ක්ෂය වීම සහ ඇදහිල්ල අත්හැරීම" (හෙඬර් හේලි). මිනිසුන් ආගමික වූ නමුත් ඔවුන් අධ්‍යක්ෂිකත්වයෙන් ඇත් විය. ඔවුන්ගේ ආගම බහිර ක්‍රියාවලින් සමන්විත විය --- ඔවුන් දෙවියන් වහන්සේ වෙනුවෙන් සංදර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරමින් සිටියද ඔහු රැවටුනේ නහ. "ඔවුන් ඔවුන්ගේ මිල අධික 'පල්ලි ගොඩනැගිලි' ගන ආඩම්බර වූහ. ඔවුන් පූජාකළ නෙණයකුත් පූජකත් ගනන්, නීතියෙන් නියම කර ඇති ආකාරයටම ('නීත්‍යානුකූලභවය') ඔවුන් ඔප්පු කිරීම ගනන් පුරසරම් දෙවුවෙස්. ඔවුන් නමස්කර සේවාවලට ඔවුන්ගේ පරිපූර්ණ පමිණිමේ වර්තමාන ගන ප්‍රශංසාකළහ. ගීත කිරීමට ඔවුන් දරු උත්සහය ගන ඔවුන් බෙහෙවින් සතුටු විය. නමුත්, ඊට වෙනස්ව, ප්‍රමණය, සංඛ්‍යාසහ බහිර සංදර්ශන සඳවින්ම ආගම යන අදහස ආමෙස් ප්‍රතික්ෂේප කළේය! (විලිස්). සමහරු ආමෙස් "සමස් ශුභරංචිය" දේශනාකරන්නෙකු ලෙස විවේචනය කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, "ආගමේ හදවත දෙවියන් වහන්සේට මුළු හදවතින්ම ප්‍රේම කිරීම බවත්, තමම මෙන් තම අසල්වසියම ප්‍රේම කිරීම බවත් දෙවියන් වහන්සේ පහදිලි කළේය. මෙම අංග දෙක නොමතිව, ඕනෑම බහිර ක්‍රියාවක් දෙවියන්ට අර්ථ විරහිත ය" (විලිස්).

"අනගනවක්තචරන් ජනියේ උද්ඝීනත්වයෙන් අත්ධ වී කල සර්වඥයන් බවට පරිහනියට පත් වී ඇත. ආගම නිසකවම ජනිය තුළ සමඳ්ධිමත් වූ නමුත් එය යථාර්ථයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම දික්කසඳු වූ ආගමකි. විශාල ක්‍රියකර්ත්වයක් සහ බහිර සංදර්ශනයක් විශාල ජනකසක් පිරි තිබුණි. මහා උත්සව අවස්ථාවන්හිදී සිද්ධස්ථාන, වර්තූ විචිත්‍රවත් වූ නමුත් සඳවින්වනයක් නොතිබූ අතර සඳවුන්ධ්‍යක්ෂික සරධර්මවලට තනක් තිබූ බවට කිසිදු සක්ෂියක් නොතිබූ අතර අභංකරකමට මඹිම් වූ උපකල්පනයකින් යෙහෙඬ්ඛ අනුග්‍රහය දක්වන ලදී" (New Layman's Bible Commentary).

"අතිවිශිෂ්ට ආගමික උත්සව සහ වර්තූ සම අනකින්ම ප්‍රකාශ විය. සම දින තුනකට වරක් දසයෙන් කොඛස පිරිනමන ලදී; නිදහස් කමුත්තෙන් පිරිනමීම් බහුල වූ අතර ප්‍රවරණය කරන ලදී (ආමෙස් 4:4-5).

සම්පූර්ණයෙන්ම අඩුයි" (හෙබ්‍රී හේලි). "එය වර්තුවලින් පිරී තිබුණත් අන්තර්ගතයෙන් හිස් වූ ආගමක් විය. දෙවියන් වහන්සේට වර්තූකූල ආගමක් සදහා කලය නොමැති බව ආමෙස් තරයේ කියැවියේය. හදවත" (නව ගිනියන්ගේ බයිබල් විවරණය).

ආමෙස්ගේ පණිවිඩය

ආමෙස් පෙන ප්‍රධාන කෙටි කතා කථන වලට:

පරිච්ඡේද 1-2 --- "පිටස්තර" ජනිතව එරෙහිව වචන කථාමලකක්, ජුදාසහ ඊශ්‍රායලයට එරෙහිව සමන වකාස වලින් අවසන් වේ.

පරිච්ඡේද 3-6 --- ඊශ්‍රායලයේ බහුලව සිදු වූ විවිධ පහයන් හෙළාදැක්ම.

පරිච්ඡේද 7-9 --- ආමෙස්ගේ කඳවීම සම්බන්ධ සමහර තොරතුරු සහ ඔහුගේ පණිවිඩයේ මූලික තේමාකිහිපයක් පිළිබිඹු කරන දර්ශන පහක්.

ජනිතව එරෙහි ඔරකල්:

දමස්කස් --- 1: 3-5

ගඹා-- 1:6-8

ටයර් --- 1: 9-10

ඒදෙමි --- 1:11-12

අම්මෙන් --- 1:13-15

මෙඩ්බ් --- 2:1-3

යුදා-- 2:4-5

ඊශ්‍රායලය --- 2:6-16

"සමන්තයෙන් යුද්ධයේ සහසික ක්‍රියාහෙළාදැකින මෙම ලිපි මලච්ච සලකිය යුතු දෙය නම්, දෙවියන් වහන්සේ පහය සිදුවන සම නතකම එය ගන සලකිලිමන් වන බව ආමෙස් ප්‍රකාශ කිරීමයි. ඔහු පහයට කොතනක සිටියත් දඩුවම් කරන ජනයන්තර යුක්තියේ දෙවියන්" (Jack P. Lewis) .

ආමෙස්ගේ දර්ශන පහ තුළ මෙම මිනිසාඅවධරණය කිරීමට දෙවියන් වහන්සේට අවශ්‍ය වූ ප්‍රධාන තේමාකි අපට හමු වේ. ඒවා මූලික වශයෙන් විනාශයේ දර්ශන වේ!

පළඟවියන් (ආමෙස් 7:1-3) --- පලස්තීනයේ පළඟවියන් පලනය කළ නොහැකි වූ අතර ඒවා "දෙවියන්ගේ ක්‍රියාවක්" ලෙස සලකේ. ආමෙස් ඔවුන් තුළ දෙවියන් වහන්සේගේ දඩුවමේ තර්ජනය දුටු අතර දේශය ඉල්ලා සිටීමෙන් පසුනවිලි වීමට දෙවියන් වහන්සේට ඒත්තු ගන්වීමට හැකි විය.

මහාගින්න දේශය ගිල දමයි (ආමෙස් 7:4-6) --- සමහරු මෙය සහනයක් හෝනියඟයක් ලෙස දකිති. නවතන්, අනභනවක්තඹරයස්වමින් වහන්සේට කන්තලවී කරයි, ඔහු පසුනවිලි වේ.

ජලනල රේඛාව (ආමෙස් 7:7-9) --- ජෙරෙබෙබමිගේ වංශයේ විනාශය නිවේදනය කරනු ලබයි. ආමෙස් තවදුරටත් ඉල්ලාසිටින්නේ නත.

ගිම්හන පලතුරු කූඩය (ආමෙස් 8: 1-3) --- අනභනවක්තඹරුන් බෙහෝවිට ඔවුන්ගේ පණිවිඩය හඹායට ලක් කිරීමට අදහස් නොකරන වදන් මගින් ප්‍රකාශ කරයි. හෙබ්‍රෙව් භෂ්චවන් ග්‍රීෂ්ම (qayits) සහ අවසනය (qets) සමන වීමෙන්, අවසනය අත ලඟ බව ස්වමින් වහන්සේ ආමෙස්ට උගන්වයි. "මගේ සෙනඟ වන ඊශ්‍රායලයේ අවසනය පමණ ඇත" (ආමෙස් 8:2).

සම්දණන් වහන්සේ පූජකය අසල සිටගෙන සිටියි (ආමෙස් 9: 1f) --- ශුද්ධස්ථානයට පහර දීමට සහ දේශයේ පවකර මිනිසුන් විනාශ කිරීමට අණ දෙනු ලබයි. "මෙම අවසන දර්ශනයේ කණය නම්, දෙවියන් වහන්සේ ඊශ්‍රායලය පෙරලාදමීමට ඇසිරියනුවන් යවන විට, පවකරයින්ට ඔවුන් කොතරම් උත්සහ කළත්

දඬුවම්වලින් ගලවීමට මර්ගයක් නොමැති බව ය" (ජෝන් ටී. විලිස්).

හබක්කුක්

පුද්ගලික පසුබිම

හබක්කුක් යන නම අවිනිශ්චිත අර්ථයක් ඇති අසමන්තය එකකි. ඇතැම් කවු හඟන්නේ එය "වළඳගනීම" යන අරුත ඇති හබක් යන හෙබ්‍රෙව් වචනයෙන් පමණි බවයි - එබවින් ඔහුගේ නම "උග්‍ර වළඳ ගනීමක්" සංකේතවත් කරයි. "ඔහුගේ පෙණත් අවසානයේ මෙම නම සුදුසු වන්නේ හබක්කුක් නම ජනියට කුමක් සිදු වුවද දෙවියන් වහන්සේට තදින් ඇඳී සිටීමට (වළඳ ගනීමට) තෙත්ගන්නාබවින් - 3:16-19" (පුළුල් කළ විවක බයිබලය). "ඔහු දෙවියන් වහන්සේ සමඟ පෙණබදු නිසා මල්ලවපෙණ කිරීමට මෙන් වළඳගනීමේ අදහසට ජෙරෙමි කමති විය. මර්ටින් ලූතර් මෙම අදහස අනුමත කරන බවක් පෙනෙන්නට තිබේ, "එය නිසකව ම නුසුදුසු ය, මන්ද මෙම කුඩාපෙණනහි මිනිසෙක් මරණ්නික උනන්දුවකින්, උච්ච ලෙකියක නාසිකත්වයේ (දිව්‍ය යුක්තිය) ප්‍රබල ගච්චු සමඟ පෙණබදමින් සිටිනු දකිමු. "

තවත් අය යෙෂ්නාකර ඇත්තේ ඔහුගේ නම ඇසිරියනු මලකින් --- Hambaququ - ව්‍යුත්පන්න වී ඇති බවයි, නමුත් මෙය සත්‍යභ්‍යය කිරීමට ක්‍රමයක් නොමැත. ජනප්‍රිය යුදෙව් සම්ප්‍රදායට අනුව, එලිෂාආඥයට පවසුවේ, "ඊළඟ වසරේ මේ සමයේදී ඔබ (හබක්) පුනෙකු වළඳගත යුතු ය" (II රජබලිය 4:16). දෙවන සම්ප්‍රදායන් ඔහුව යෙසසා 21:6 හි "මුරකරු" ලෙස හඳුනා ගනී. සිංහ ගුහාවේ දැනියෙල්ට පෙණණය කිරීම සඳහා දේවදූතයෙක් මෙම අනභතවක්තඛරයඛ ඔහුගේ හිසකෙස්වලින් බබ්ලෝනියට රැගෙන යන Apocryphal පෙණත් Apocryphal පෙණත් (vs. 33-42) තවත් පුරවිකිතිය තෙණතුරු ලබාගත හක.

බෙල් සහ ද චුභන් 33-42

දුන් අනභතවක්තඛබක්කුක් සිටියේ යුදයේ ය. ඔහු ඉස්ටුවක් සඳා පත්‍රයට පෙණි කළ රෙඛියක් සඳා ඔහු එය ගෙණමි කපන්නන් වෙත රැගෙන නම කෙතට යන විට, සම්දණන් වහන්සේගේ දූතයෙක්, 'හබක්කුක්, ඔබ සමඟ ඇති කම බබ්ලෝනියට රැගෙන යන්න. සිංහ වලේ සිටින දැනියෙල්' හබක්කුක්, 'මඟේ ස්වමිනි, මම කවදඛන් බබ්ලෝනියට ගෙණේ නත. සිංහ වළ කෙණන්දඬි මම තෙණතිමි.' එවිට දේව දූතයා අනභතවක්තඛරයඟේ හිස ඔටුන්නෙන් අල්ලා ඔහුගේ හිසකෙස්වලින් උසුලඟෙන, ඔහුගේ හුස්ම පෙණදන් ඔහුව බබ්ලෝනියට ගෙන ගෙණේ වළට ඉහළින් තබුවේය. හබක්කුක්, 'දැනියෙල්, දැනියෙල්, දෙව් ඔබට එවූ භෙණ්නය ගන්න! දැනියෙල්, 'දෙවියනි, ඇත්තෙන්ම ඔබ මඛ මතකයි. ඔබට ප්‍රේම කරන අයව ඔබ කිසිදාඅන් තෙණරින්තෙහිය.' එවිට ඔහු නඟිට කඞුවිය; දෙව්ගේ දූතයාහබක්කුක්ව ඔහුගේ නිවසට ආපසු ගියේය. හන්වෙති දවසේදී රජ දැනියෙල් ගන වලපෙන්න ගියා නමුත් ඔහු වළ ලඟට ඇවිත් බලුවම, දැනියෙල් ඉදගෙන හිටියා එවිට රජපුරුවෝ'ස්වමිනි, දැනියෙල්ගේ දෙවියනි, ඔබ ශ්‍රේණිය, ඔබ හඳු වෙන දෙව් කෙතෙක් තත' කියාමහ හඩින් කඟුසුවේය. ඉතින්, රජ දැනියෙල්ව ඇදගත්තේය. ඔහුව විනඟ කිරීමට සලසුම් කළ මිනිසුන් ඔහු වළට විසි කළේය, එවිට ඔහුගේ ඇස් ඉදිරිපිටම ඔටුන් කඞුවිය.

ඔහුගේ නම හඳු, මෙම අනභතවක්තඛරයාගන දන්නේ අල්ප වශයෙනි. ඔහු පහදිලිවම දෙවියන් වහන්සේ විසින් හඳුන්වනු ලබන අනභතවක්තඛරුන්ගෙන් කෙතෙකු ලෙස ජීවත් විය (හබක්කුක් 1:1) සහ ආමෙණ් මෙන් යම් ලෙකික වත්තියක නිරත තෙණීය (ආමෙණ් 7:14-15). පෙණත් අවසාන ප්‍රකණය --- "ගණන කණ්ඩයමේ අධ්‍යක්ෂකවරයඛ, මගේ සංගීත භණ්ඩ මත" (3:19) --- ඔහු ලෙවී ජනිකයෙකු සහ දේවමඞිගඞවී ගණක කණ්ඩයමේ සමණ්කයෙකු බව හෝඵයින් ඇඟවිය හකි බව සමහරු නිගමනය කර ඇත. ඔහු ජෙරුසලමේ දේවමඞිගඞවී නමස්කණයට වෙනත් ආකණයකින් සම්බන්ධ විය. ඔහු යුදහි දකුණු රජධනියේ අනභතවක්තඛරයෙකු බවත්, ඔහු බෙණහදුරට යෙරුසලමේ ජීවත් වූ බවත් අපට විශ්වසයෙන් උපකල්පනය කළ හකිය.

දිනය

මෙම අනඛකියේ ඇති එකම පහදිලි කඞු සඳහන වන්නේ 1:6 වන අතර, එහිදී ස්වමිනි වහන්සේ පවසන්නේ, "මම කල්දිවරුන්ව තඟිටුවන්නෙමි" (බබ්ලෝනිවරුන්). ඇත්ත වශයෙන්ම, කල්දිවරුන් යනු "දකුණු බබ්ලෝනියඞවී සෙමිටි ගෙණියකි, ඔටුන් තඞබඞපඞසර්ගේ නසකත්වය යටතේ නව-බබ්ලෝනියනු අධිරණයේ පඞකයන් බවට පත් විය" (ජක් ලුවිස්).

මෙයින් අදහස් කරන්නේ කලායයි පෙරඔවුන්ගේ බලයට නඟීම සඳහා(ක්‍රි.පූ. 605 දී කර්කෙමිෂ්හි තීරණාත්මක සටනින් පසුව පමණි). මෙම කලායට පෙර බබිලෝනියාවන් සබවින්ම ගණන් කළ යුතු ලෙස බලවේගයක් නොවීය. සම්දේශන වහන්සේ හබක්කුක්ට පවසන්නේ එබවින්, "ජනීන් අතර බලන්න! නිරීක්ෂණය කරන්න! විස්මයට පත් වන්න! පුදුම වන්න! මක්නිසද යත්, මම ඔබේ දවස්වල කරන දෙයක් ඔබට කීවෙත් ඔබ විශ්වස නොකරන දෙයක්" (හබක්කුක් 1:5).

හබක්කුක් 1:2-4 (පුද්ගලි අභ්‍යන්තර තත්ත්වයන් ගන කලාකිරීම) ජෙෂියාරජුගේ (ක්‍රි.පූ. 640-609) පලන සමයෙන් පසු කලායකට යෙමු කරයි. කෙසේවෙතත්, යෙහෙස්කිම් රජුගේ පලන සමයේදී (ක්‍රි.පූ. 609-597), විශේෂයෙන්ම ඔහුගේ පලන සමයේ මුල් වසරවලදී, කෙත්දේසි ගලපේ. ඔහු ජනීය විනාශය කලාගෙන ගිය දේව භක්තික රජෙක් --- II රජවලිය 23:34 - 24:5; යෙරෙමිය22:18.

"එබවින්, හබක්කුක්ගේ දේශනාකිරීම ක්‍රි.පූ. 606 ට ටික කලකට පෙර දිනයකට පවරීම වඩාත් සුදුසු බව පෙනේ, නමුත් ලෙස ආක්‍රමණය සඳහාබබිලෝනියේ බටහිර දෙසට ගමන් කිරීම ආරම්භ වූ පසු" (ග්ලිසන් ආචර්). "මෙම පෙන සඳහාය හකි දිනය ක්‍රි.පූ. 607 පමණ වේ" (පුළුල්කරන ලද විවිධ බයිබලය)

ජෙනීහසික පසුබිම

මෙහිද්දෙකිදී යහපත් යෙෂියාරජුගේ මරණයෙන් පසු (ක්‍රි.පූ. 609) --- II රජවලිය 23:29 --- ඔහුගේ පුත්‍රයාවන යෙහෙස්කිම් රජ විය. ඔහුට වයස අවුරුදු 23 ක් පමණක් වූ අතර II රජවලිය 23:32 ට අනුව "ඔහු සම්දේශන වහන්සේ ඉදිරියෙහි නපුරු දේ කළේය." ඔහු මස 3 ක් පමණක් පලනය කළ අතර, පසුව ඊජිප්තුවේ පර්චෝ නෙකෝඔහුව නෙරපාහර ඔහුගේ සහෝදරයාවූ ජෙහෙස්කිම් (එලියකිම් ලෙසද හඳින්වේ) සිංහාසනය මත පත් කළේය (II රජවලිය 23:33-37). ඔහු සිංහාසනය ගන්නාවිට ඔහුට වයස අවුරුදු 25 ක් වූ අතර ඔහු දෙවියන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි නපුරු දේ කළේය.

"ආසන්න වශයෙන් වසර 20 ක කලායක් තුළ කල්දිවරුන් අනුප්‍රාප්තික රළ පහරින් පුද්ගල පුරාගසඟන ගිය අතර, අවසනයේ රට විනාශ කර එහි වසියන් පු 586 දී වහල්භවයට ගෙන ගියහ" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible). අභ්‍යන්තරව, දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟ ආගමික පරිහානියට හා සදාචර ව්‍යකුලත්වයට හසු විය.

"ඔහු ගන බලන විට, හබක්කුක්, පවතින නපුර පිළිබඳ විචිත්‍රවත් නිරූපණයක් දකියි. ඔහු ආවම්බර වන සහ ඔවුන්ගේම මඟ්ගවලින් සුරක්ෂිත අයව ගණන් ගනී (මෙම ලිපිපිටුව උපුටාගන්නේ: Schultz, The Old Testament Speaks):

- අධර්මිෂ්ඨ ආක්‍රමණකයන් --- 2:6-8**
- ඔවුන්ගේ නපුරු මඟ්ග සබරණිකරණය කරන අය - 2: 9-11**
- පුද්ගලික වසි තකාලේ වගුරුවන අය - 2:12-14**
- තම අසල්වසියන් රවටනන්නාඅය - 2:15-17**
- පිළිම විශ්වස කරන අය - 2:18-19**

ඉහත දුක්ගනවලි පහේ මලඛ මසල් (උපහස ගීතයක්) ස්වරූපයෙන් ඇති අතර ඒවාමුලික වශයෙන් විරුද්ධ ය: තණ්හා සහ ආක්‍රමණශීලීත්වය ... ස්වයං ප්‍රකාශනය, සුරකමු සහ කප්පම් ගනීම ... ප්‍රචණ්ඩත්වය ... දුරච්චය සහ අමනුෂිකත්වය .. රූප වන්දනාව.

හබක්කුක්ගේ අරමුණ

"හබක්කුක්ගේ පෙන අනෙකුත් අනඛකි පෙන්වලට වඩාඑක් විශේෂ අංශයකින් වෙනස් වේ. යෙහෙස්කිම්ගේ පණිවිඩය සඳුවම ජනතාව වෙත ගෙන යනවා වෙනුවට, ඔහු පමිණිල්ලේ ඔවුන් නියෙස්තය කරමින් ජනතාවගේ පමිණිල්ල යෙහෙස්කිම් වෙත ගෙන යයි" (හෙමර් හේලි). හබක්කුක් දෙවියන් වහන්සේගේ මනුෂ්‍යයෙකි; ඇදහිලිවන්ත මිනිසෙක්; ඔහු වටාසිදුවන දේ ගන අවුල් සහගනයි. දෙවියන් වහන්සේ ඔහු කරන දේ කරන්නේ මන්දයි ඔහුට නෙණන්රේ. එය කලින් හෙළි කළ දෙයට නෙඟලපෙන බව පෙනේ.

එමනිසා අනභනවක්කරයාදෙවියන් වහන්සේ වෙත ගෙස් දුෂ්කර ප්‍රශ්න කිහිපයක් අසන අතර, ඔහුට බෙහෙවින් ප්‍රභේදිකවක් වන පිළිතුරු කිහිපයක් ලබයි. කෙසේ වෙතත්, ඒ සියල්ල හරහා ඔහු තේරුම් ගන්නත් නතරත්, දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි ඔහුගේ ඇදහිල්ල කිසි විටෙකත් නොසලී යයි !! "ඔහුගේ ආත්මය දඩි ලෙස කළඹි ඇත .... දෙවියන් වහන්සේ මෙතරම් දුක් විදීමට භාමරණයට ඉඩ දුන්නේ කෙසේද? දෙවියන් වහන්සේ තම සෙනඟ පව් කළත්, ඊටත් වඩා දුෂ්ට ජනියකට දඩුවම් කරන්නේ කෙසේද?" (හෙස්ටර්, හෙබ්‍රෙව් ඉතිහාසයේ හදවත). "ධර්මිෂ්ඨ දෙවියන් වහන්සේ තම සෙනඟට දඩුවම් කිරීමට දුෂ්ට කල්දිවරුන් යෙදාගන්නේ කෙසේද, ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල අත්හරීම නිවියදීත්, ඔවුන්ට වඩාධර්මිෂ්ඨ වන්නේ කෙසේද?" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible).

"ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ නීති කඩකිරීම් බහුල වූ අතර දුෂ්ටයන් අවම වශයෙන් මතුපිටින් ජයග්‍රහණය කරන බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. දෙවියන්වහන්සේගේ ශුද්ධකම සහ ගිවිසුම ගනු හබක්කුක් දන සිටි සියල්ලට අනුව (cf. ද්වි. 26-33, එය මත හබක්කුක් යභ්‍රපන බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි), යෙහෙඞ්‍ර නඹ් සිටිය යුතුව තිබුණි. විශේෂයෙන්ම හබක්කුක් වන අය විසින් වෙනස් කිරීම සදහාවිශ්වස කරන යඞ්ඞ්‍රට ප්‍රතිවර් වශයෙන් තත්වය නිවර්දි කරන්න.එවනි නිවර්දි කිරීමක් සිදු වී නොතිබූ අතර, ධර්මිෂ්ඨයන්ගේ යඞ්ඞ්‍රත් සහ දේශයේ යුක්තිය සදහා අරගලය නිෂ්ඵල විය, ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දෙවියන් වහන්සේගේ මිදීමේ වඩසටහන ඉතිහාසය තර්ජනයට ලක් විය" (Expositor's Bible Commentary, Vol. 7).

"අපේ ලෙකියේ නපුර සහ දුක් වේදනාපනිරී ඇත්තේ ඇයි? යහපත සහ යුක්තිය අසර්ඵක වී ඇති බව පෙනේ! දෙවියනි, ඔබ වර්දියට එතරම් විරුද්ධ නමුත් ඔබ වර්දි ඉවසන්නේ කෙසේද? දෙවියනි, ඔබ කරන දේ සඞ්ඞ්‍රද? මෙය අවංකව ද? සදඞ්ඞ්‍රත්මක, සදඞ්ඞ්‍රත්මක දෙයක් කළ යුතුද?" (ඩී. ස්ටුවර්ට් බ්‍රිස්කෝ. "හබක්කුක් යනු තම ඇදහිල්ල පරීක්ෂාකරන ගච්ඵ සමඟ පෙරබදීමට බිය නොවන නිදහස් චින්තන අනභනවක්කරයෙකි" (විවත විවත බයිබලය). එවනි අධ්‍යක්මික අරගල අලුත් දෙයක් නොවේ! "යෙරෙමියා ද දුෂ්ටයන්ගේ සමද්ධිය පිළිබද විසදිය නොහැකි ගච්ඵව සමඟ අරගල කරන විට දෙවියන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න කර ප්‍රකාශ කරයි - යෙරෙමියා 12:1-4; 13:17; 15:10-18; 20:7-18" (නව ගිනියන්ගේ බයිබල් විවරණය).

එක් එක් ධර්මිෂ්ඨ පුරුෂයාහොස්ත්‍රිය දුක් විදින්නේ මන්ද යන ප්‍රශ්නයද යෙඞ්‍රගේ පෙන සකච්ඡාකරයි. මෙය තවදුරටත් ගීතඞ්‍රිය 37, 49 සහ 73 හි සකච්ඡාකෙරේ. කඞ්ඞ්‍රනිකල් නොවන සඞ්ඞ්‍රනයේ එය --- IV එස්ටර්:29-36 සහ II බර්ක් 11:1-7 වනි ස්ඵනවල සකච්ඡාකෙරේ. "ඉතිහාසයේ ක්‍රියත්මක වන සර්වබලධරී නමුත් සඞ්ඞ්‍ර දෙවියන්ගේ ධර්මයෙන් කෙතෙකු ජීවිතයේ කරුණු සඞ්ඞ්‍රකරණය කරන්නේ කෙසේද? පසය විපක ගෙන දෙන මුලධර්මය සිදුවීමටදින් පෙනී යන්නේ නත. දෙවියන් වහන්සේ අක්‍රිය බව පෙනේ!" (ජක් ලුවිස්). හබක්කුක් දඟලපු ප්‍රශ්නය මේකයි!

කෙසේ වෙතත්, හබක්කුක් "සත්‍රය සෙසන්නෙකු වූ අතර ඔහු පිළිතුර සදහාකෙලින්ම දෙවියන් වහන්සේ වෙතට ගියේය" (හෙස්ටර්, හෙබ්‍රෙව් ඉතිහාසයේ හදවත). "ඔහු සකයන් සහ ඒවාප්‍රකාශ කිරීමට නිර්ඞ්‍රන මිනිසෙක් වන අතර, ඔහු පින්තූරයෙන් දෙවියන් වහන්සේව පඞ්‍රනය කිරීමේ වරදක් නොකරයි! ඔහු සකයෙන් පිරී සිටියද, ඔහු තමඞ්‍රගේ දුක්ඞ්‍රනඞ්‍රය සහ දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති සකයන් දෙවියන් වහන්සේ වෙතම ගෙන එයි!" (ඩී. ස්ටුවර්ට් බ්‍රිස්කෝ. "මිනිසුන් පරුණ නපුරේ ගච්ඵව ගනු සිතීමට උත්සඞ්‍ර කරන අතර, ඔහුගේ පඞ්‍රනයේ සිටින යුක්තිය සහ බලය ඇති දෙවියෙකුට ඉතිහාසයේ දරුණු කරුණු සමබන්ධ කිරීමට උත්සඞ්‍ර කරන විට, ඔවුන් හබක්කුක් වෙත ඇදී යයි" (නව ගිනියන්ගේ බයිබල් විවරණ) . හබක්කුක්ගේ අවසන නිගමනය නම්, අප දෙවියන් වහන්සේට දෙවියන් වහන්සේ වීමට ඉඩ දිය යුතු අතර, ඔහුගේ මඞ්‍රගයට සහ ඔහුගේ හෙඞ්‍ර වෙලඞ්‍රට දේවල් කිරීමට ඔහුට ඉඩ දිය යුතු බවයි. අපගේ කඞ්‍රයය වන්නේ ඔහුව විශ්වස කිරීම සහ ඇදහිල්ලෙන් ජීවත් වීමයි! "ධර්මිෂ්ඨයා තම ඇදහිල්ලෙන් ජීවත් වන්නේය" (හබක්කුක් 2:4) --- මෙම සමිපුර්ණ පෙඞ්‍රන් ප්‍රධන පදය!! සමු විටම අප කමනි පර්දි දේවල් සිදු නොවුනත්, කෙසේ වෙතත්, අපි ස්වමින් වහන්සේ තුළ ප්‍රීති වන්නෙමු! (හබක්කුක් 3:17-19).

"ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙස පෙනී සිටියත්, දෙවියන් වහන්සේ තවමත් ඉතිහාසයේ ස්වමියසහ ජනීන්ගේ පඞ්‍රකයාලෙස සිංහසනය මත සිටියි. දෙවියන් වහන්සේ උදහසට ප්‍රමඞ්‍ර විය හක, නමුත් සියලු අයුතුකම් අවසනගේ දඩුවම් කරනු ඇත. ඇදහිල්ලේ වටිනම වස්තුව ඔහුය. එවිට ධර්මිෂ්ඨ මිනිසාසමු විටම ඔහු කෙරෙහි විශ්වසය තබනු ඇත" (ප්‍රඵල් කළ විවත බයිබලය). "යෙසසා (යෙසසා 7:9; 28:16) හඞ්‍ර වෙනත් කිසිම

අනභනවක්තඛරයෙකු හබක්කුක් මෙන් ඇදහිල්ලේ සහ යඤ්ඤුර්වක විශ්වඝයේ වදගන්කම අවධරණය කළේ නභ. හබක්කුක්ගේ අනඛකියේ කේන්ද්‍රීය තේමඛ, එනම් ධර්මිෂ්ඨයන් ජීවත් වනු ඇත ඔහුගේ ඇදහිල්ල (2:4), NT තුළ ගෙන ඇත, සහ සලකිය යුතු සන්දර්භයන් තුළ අදඤ වේ: රෙඹ 1:17; ගලකි 3:11; හෙබ්‍රෙව් 10:38-39" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible).

"අනභනවක්තඛරයාබයිබලනුකූල සභිතයේ දක්නට ලඉබන ශ්‍රේෂ්ඨතම ඇදහිල්ලේ ප්‍රකභයන්ගෙන් එකක් සමඟ ඔහුගේ කවි වසාදමයි. පෙඤත් මුල් කෙඛසේ එවනි සෙවුම් ප්‍රශ්න මතු කළ අනභනවක්තඛරයාඑහි නරකම දෙය ප්‍රකභ කරයි, ඔහු ස්ථිරව අල්ලඤගන සිටිනු ඇත. ස්වමියා (ජක් පී. ලුවිස්). "ඔහු මාමරුවද, මම ඔහු කෙරෙහි බලඤපඤරක්තු වන්නෙමි. එසේ වුවද, මම ඔහු ඉදිරියෙහි මගේ මර්ග තර්ක කරමි" (යෙඹ 13:15).

"විශ්වඝය වසකූලත්වයේ සහ සකයේ සිට පරම විශ්වඝයේ උච්චතම අවස්ථඛ දක්වාවර්ධනය වීම පෙඤත් සුන්දර අංගයන්ගෙන් එකකි. එහි පඛම සඉදඛම වේ!" (හෙඹර් හේලි).

හග්ගයි

පුද්ගලික පසුබිම

හග්ගයි යන නමේ තේරුම "උත්සවය, මංගල්යය, උත්සවය" යන්නයි. ඇතමුන් යෙෂ්නකරන්තේ එය "යෙහෙඹඤ මංගලයය" යන අර්ථය ඇති හග්ගියායන නමේ කෙටි ස්වරූපයක් විය හකි බවයි. මෙය බෙඤහාදෙනාඅනුමන කිරීමට හේතු වී ඇත්තේ ඔහු යුදෙව්වන්ගේ එක් ප්‍රධන උත්සවයක හෙමංගලය දිනයක (උදභරණයක් ලෙස පස්කුව) උපන ලබන්නට ඇති බවයි. ඔහුව "අනභනවක්තඛරයෙකු" ලෙස හදින්වුවද (හග්ගයි 1:1; එස්රා5:1; 6:14), මේ මිනිසාගන දන්තේ අල්ප වගයෙනි. ඔහුගේ පියඤ නම කිසි විටෙකත් සදහන් නෙඤවී. ඔහු වහල්හඛයේ සිටියදී බබිලෙකියේ උපන ලබු බව උපකල්පනය කෙරේ.

පු 536 දී සෙරුබ්බඤලේගේ නඤකත්වයෙන් යුත් 50,000 දෙනෙකුගෙන් යුත් පළමු කණ්ඩඤසම සමඟ හග්ගයි නචන ජෙරුසලමට පමිණිය හකිය. ඔහු මෙම කඤය තුළ ගීනිකාලිවීමට ද ඉඩ ඇත. සෙජ්ටුඅජින්ට් (ක්‍රි.පු. 250 දී පමණ සදන ලද OT හි ග්‍රීක අනුවදය) ඔහු ගීනිකාකිහිපයක කර්නඤසහ-කර්නාලෙස ගෙඤවය දක්වයි (ගීනඛලිය 138, 146-149).

"Midrash සහ Talmud හි, පුරඛක්තය විසින් Haggai, Zechariah සහ Malachi 'මහාසිනගෙඤ්ය' (R. Nathan 1; Baba Bathra 15a) හි නිර්මනඛරුන් බවට පත් කරයි. ශුද්ධ ලියවිල්ල ආරක්ෂාකිරීම සහ සම්ප්‍රදයික ගික්ෂාපද සහ ප්‍රබන්ධ භඤ දීමේ දී පිටුවහල් කඤය. මෙම අනභනවක්තඛරුන් තිදෙනඤ මරණයෙන් පසු ශුද්ධත්මයඤත් ර්ශ්‍රඤලයෙන් නික්ම ගිය බව රබ්බිවරුන් විසින් තවදුරටත් විශ්වඝ කරයි" (Jack P. Lewis).

"ක්‍රි.පු. 536 දී හග්ගයි නම දෙමඤියන් සමඟ යුදයට ආපසු එන විට ඔහු තවමත් කුඩාදරුවෙකු බව සිනීම නීතඤනුකූලයි" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). හග්ගයි සෙකරියඤගේ සහ කෙත්ඣියුසියස්ගේ (ක්‍රි.පු. 557-479) සමකඤිතයෙක් විය. බබිලෙකියේ වහල්හඛයෙන් ආපසු පමිණිමෙන් පසු ජෙරුසලමේ පළමු අනභනවක්තඛරාහග්ගයි ය. හග්ගයිගේ අනඛකිය OT පෙත් අතර කෙටියෙන් දෙවෙනි වන්නේ ඔබදියඤගේ අනඛකියට පමණි.

දිනය

අනභනවක්තඛරයනමඤගේම කඤ්යය ඉනානිවච්චදිව දින නියම කරයි. හග්ගයි 1:1 එය "දඤ්සුස් රජුගේ දෙවෙනි අවුරුද්දේ" දිනයකි. මේ තමයි Hystaspes (ක්‍රි.පු. 522-486) ගේ පුත් I Darius. මේ අනුව, අනඛකිය ක්‍රි.පු.

මෙම පෙක කෙටි වඛඤ හතරකින් සමන්විත වන අතර, ඒ සඉ එකක්ම මෙම වසර තුළ නියවිතව දක්වා ඇත. ඔවුන් "ක්‍රි.පු. 520 වසරේ අගෙඤ්තු සහ දෙසමිබර් අවසන කඤය අතරතුර" (හෙස්ටර්, හෙබ්‍රෙව් ඉනිහඤයේ හදවත) භඤ දෙන ලදී. මේ අනුව, මෙම අනඛකියේ වකඤ හතරම මඤ හතරක් ඇතුළත සිදු වේ.

සෙකරියා ඉක්මනින්ම ආපසු පමිණියද, ආපසු පමිණි ජනයාට අනවක කීවේ හග්ගයි. හග්ගයිගේ දේවසේවය ඉතාකට වූ නමුත් සෙකරියාගේ සේවය බෙහෙවින්ම පවතුනි. "සමහරුන්ට නාසකත්වය දීමට ගෙවයක් ඇත, නවත් සමහරු දෙවියන් වහන්සේගේ කාර්යයෙහි රැඳී සිටීමට" (මතෙව් හෙතර්).

ඓතිහාසික පසුබිම

ක්‍රි.පූ. 586 දී දකුණු ජුදාර්ෂධනිය බබිලෝනියන් අතට පත් වූ අතර දේවමළුගඩ සමඟ ජෙරුසලම නගරය නටඹුන් බවට පත් විය. මිනිසුන්ව වහල්භවයට ගෙන යන ලදී (මරානෙදුමු අය), නමුත් කිහිප දෙනෙකුට නටඹුන්වල ජීවත් වීමට ඉඩ හරිනු ලැබේ. ඊළඟ දශක කිහිපය තුළ නම මව්බිමේ රැඳී සිටි මෙම සුළු පිරිස ඔවුන් වටාසිටින විදේශීය ජනීන්ගේ පිරිමින් සහ ගහනුන් (නම ජනියේ විනාශයෙන් පලාගිය සමහර ඇසිරියනුවන් ඇතුළුව) විවහ වීමට පටන් ගත්හ. මිනිසුන්ගේ මෙම ඒකඛද්ධ කිරීම සමර්තනුවන් ලෙස හඳුන්වෙන කණ්ඩායමට හේතු වූ අතර, වහල්භවයෙන් පසු යුදෙව්වන් නවත ඔවුන්ගේ දේශයට පමිණි විට, ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන විරුද්ධවඳීන්ගෙන් කෙනෙකු බවට පත්වනු ඇත.

වහල්භවයේ කලාය තුළ, වහල්භවයට ගෙන ගිය අනන්‍යතාවක්වනු ලැබූ වන දනියෙල් සහ එසකියෙල්, වහලුන්ට අධ්‍යාත්මික බලපෑමක්වනු සහ මඟ පෙන්වීම ලබාදුන්හ. ක්‍රි.පූ. 562දී නෙබුකද්නෙගර් රජු මිය ගිය අතර බබිලෝනියට දුර්වල පලකයන් පිරිසක් සිටියේය. අධිරාජ්‍යය එකට තබාගනීමට තරම් ශක්තිමත් කිසිවෙකු සිටියේ නැත. ක්‍රි.පූ. 549 දී සයිරස් (මෙය වසර දහයකට පමණ පෙර පර්සියනුවන්ගේ රජු බවට පත් විය) මදියන් රජු පරාජය කර මේදියන් සහ පර්සියනුවන් එක්සත් කළේය.

ක්‍රිස්තු පූර්ව 539 දී (ඔක්තෝබර් 13 වනදා) සයිරස් විසින් බබිලෝන නගරය පෙරලාදමානගරයට "අප්‍රත්තක රජෙකු" පත් කළේය. මෙම රජු බබිලෝනියේ හඳුන්වනු ලබන්නේ මේදියන් දර්ශන ලෙසයි, ඔහු ලෙකික ඉතිහාසයේ ගුබ්බා (හොණ්ඩිය) විය හැකිය (මෙය හග්ගයිහි සඳහන් කර ඇති ඩේරියස් නෙච්ව).

සයිරස් ඉතාකාරුණික පලකයෙකු වූ අතර වහල් ජනයාට ඔවුන්ගේ මව්බිමට ආපසු යමට සහ ඔවුන්ගේ පන්සල් නවත ගොඩනගාඔවුන්ගේ ආගමික පිළිවෙත් නවත ස්ථාපිත කිරීමට ඉඩ දීමේ ප්‍රතිපත්තියක් විය. ක්‍රි.පූ. 538 දී සයිරස් නියෝගයක් නිකුත් කළ අතර එය යුදෙව්වන්ට නවත ඔවුන්ගේ මව්බිමට යමට අවසර දුන්නේය (II ලේඛනය. 36:22-23; එස්ටර් 1:1-4). මෙම සිදුවීමට වසර 150 කට පෙර, යෙසෂාඅනවකි පළ කර ඇත්තේ මෙම ප්‍රතිඵලයන් සිදු කිරීමට දෙවියන් වහන්සේ සයිරස් යෙදාගන්නාබවයි (යෙසෂා 44:24 - 45:7).

යුදෙව්වන් ඔවුන්ගේ මව්බිමට නවත පමිණීම අදියර කිහිපයකින් සිදු විය. වහල්භවයේ සිටි සියලුම යුදෙව්වන්ට නවත පමිණීමට අවශ්‍ය නොවීය. බෙහෙවින් බබිලෝනියේ උපත ලබාදුන් අතර, වසර ගණනාවක් පුරා සමඳ්ධිමත් වණිජ වියභ්‍ර ගොඩනගා ඇත. එසේම, "පළු සහ දුප්පත් දේශයකට නවත පමිණීමේ අපේක්ෂාව සහ අතීතයේ නටඹුන් නවත ගොඩ නඟීම, නාභයේදී භාතරමක් බෙහෙද බබිලෝනවරුන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ගනීමට සමත් වූ යුදෙව්වන්ට එතරම් ප්‍රයෝජනීය ආකාර්ෂණයක් නොතිබුණි. අල්ලාගත් යුදෙව්වන් පමණි. පෙරෙත්දු වූ ගිවිසුමේ ආලෝකය තුළ දෙවියන් වහන්සේට සහ මිනිසාට සේවය කිරීමේ දර්ශනයක් අභියෝගයට බරපතල ලෙස උනන්දු විය" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). මෙම නවත පමිණීමේ විවිධ අදියර වූයේ:

ක්‍රි.පූ 536 --- සෙරුබ්බෙලල් යටතේ 50,000ක් පමණ ආපසු පමිණියහ. පූජකයා වූ ජෙෂුවාආපසු පමිණි ජනයාගේ ආගමික නාසකයාලෙස සේවය කළේය. හග්ගයි මෙම කණ්ඩායම සමඟ ආපසු පමිණියේය ....එස්ටර් 2.

457 BC --- පුද්ගලයන් 2058 කින් පමණ සමන්විත එස්ටර්ගේ නාසකත්වයෙන් යුත් දෙවන කණ්ඩායම නවත පමිණි. ජනීන් සමඟ අන්තර් විවහ සම්බන්ධ ගටලුව ඇතුළුව ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් ස්ථාපිත කර ඇත ....එස්ටර් 8-10.

ක්‍රි.පූ 445 --- නෙහෙමියගේ නාසකත්වයෙන් යුත් තුන්වන කණ්ඩායමක් නවත පමිණි. නෙහෙමියා ජෙරුසලමේ ආණ්ඩුකාරයාලෙස සේවය කරයි. බිත්ති නවත ගොඩනගා ඇත ....නෙහෙමිය 2.

පළමු කණ්ඩායම ආපසු පමිණීමෙන් පසු (කර්.පූ. 536) දේවමඤ්චි වඩ ආරම්භ විය. පූජකව පූජ්‍යතය ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද අතර නව දේවමඤ්චි සඳහා අත්තිවර්ම දමන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මේ අවස්ථාවේදී ජනතාව ඔවුන්ගේ වඩ නතර කළහ. නගරය, ගෙවල්, පවුර සියල්ල නටබුන් වී තිබුණි, ඉඩම වසර 50 ක් තිස්සේ නොසලකාහරින ලද අතර ආහාර හිඟ විය. දේශයේ රැඳී සිටි සහ ජනීන් සමඟ විවභ වූ යුදෙව්වන් නවත ගොඩනඟීමට උදව් කිරීමට ඉදිරිපත් වූ නමුත් ඔවුන්ගේ ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප විය - මෙය දඩි හඹිම සහ විරුද්ධත්වයට හේතු විය. ඒ නිසාජනතාව අධෛර්යමත් වුණා ඔවුන් දිවි ගලවාගනීම කෙරෙහි ඔවුන්ගේ සම්පූර්ණ අවධානය යොමු කළහ. ඉන්පසුව, ඔවුන් ජීවිතයේ මූලික අවශ්‍යතාසපුරාගත් පසු, ඔවුන් සුබෝනෙහි දේ දෙස බලීමට පටන් ගත් අතර, එම ක්‍රියාවලියේදී දේවමඤ්චි නවත ගොඩනඟීම කෙරෙහි උද්ඝීන විය.

සයිරස්ගෙන් පසු ඔහුගේ පුත් කම්බිසස් (කර්.පූ. 529-522) රජ විය. මෙම රජුගෙන් පසු පළමු දර්ශුස් (කර්.පූ. 522-486) පමිණියේය. ඔහුගේ පලන සමයට වසර දෙකකින් (ක්‍රි.පූ. 520), සහ දේවමඤ්චි වඩ නතර වී වසර 16 කට පසු, දෙවියන් වහන්සේ දේවමඤ්චි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා "උද්ඝීනත්වය සහ මනසික අවපීඩනයට එරෙහිව සටන් කිරීමට" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia) අනභනවක්තෘග්ගයි නඟිටෙව්වා

හග්ගයිගේ පණිවිඩය

හග්ගයි "එක් ප්‍රධාන අදහසක සිටි මිනිසෙකි - දේවමඤ්චි ගොඩනඟන්න!" (හෙබ්‍රී හේලි). ඔහුගේ ආශාව වූයේ දේවමඤ්චි ප්‍රතිසංස්කරණය කර ඔවුන්ගේ දෙවියන්ට නමස්කර කිරීම නවත ස්ථාන කිරීම දැනීමයි. මිනිසුන් අධෛර්යයට පත් වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, දෙවියන් වහන්සේව අමතක කර ඇත. ඔවුන්ගේ ප්‍රමුඛතාසියල්ල වරදී ය; ඔවුන් සිතුවේ නමන් ගන මිස දෙවියන් වහන්සේ ගන නෙවේ. ඔවුන්ගේම නිවස ගොඩනඟා නමුත් ඔහුගේ නෙවේ! හග්ගයි යවාඇත්තේ අතිප්‍රේරකයක් සහ සංස්කරකයක් ලෙසය --- ඔබේ ප්‍රමුඛතානිවරදිව ලබාගන්න! දෙවියන් වහන්සේට මුල් තන දෙන්න, එවිට ඔහු ඔබගේ අනෙකුත් අවශ්‍යතාගන සලකිලීමත් වනු ඇත (මතෙව් 6:33).

හග්ගයිගේ පණිවිඩය අතිගයිත් හෙඤ පිළිගනීමක් සහ එලද්දී එකක් විය. "ඔහුගේ පළමු ඇමතීමෙන් සති තුනක් සහ දින කිහිපයක් ඇතුළත ඔවුන් නවත දේවමඤ්චි වඩ ආරම්භ කළහ" (හේලි). ඔහුගේ සර්චකත්වයට එක් හේතුවක් වූයේ සම්දණන් වහන්සේගේ වචනය මත යචීමයි! විසිහය වනඛක් (පද 38 කින් යුත් පෙතක!) ඔහු නම පණිවිඩයේ බලධර්යාසහ මූලභූය ලෙස දෙවියන් වහන්සේට ආයඛනාකරයි. "යෙහෙචාපවසයි", "සේනච්චි ස්වමීන්වහන්සේ ප්‍රකභ කරයි" වනි ප්‍රකභයන් ඉතාසුලභ වේ. "ඔහු පවසු දෙයෙහි දිව්‍යමය මූලඛමිභය කෙරෙහි කරන ලද මෙම ආයඛනය මිනිසුන්ව කළඹීමටත්, ඔවුන්ගේ හදවත් සසල කිරීමටත්, ප්‍රතිඵල ලබා ගනීමටත් හේතු විය" (හේලි). "ජන ඉතිහාසයේ වඩා තීරණත්මක සන්ධිස්ථානයක කිසිදු අනභනවක්තඛරයෙකු පෙනී නෙඝිටි අතර එය එකතු කළ හඹිය, කිසිම අනභනවක්තඛරයෙකු වඩාසර්චක වූයේ නත" (මකස් ඩෙබ්ස්).

දේවමඤ්චි ක්‍රිස්තු පූර්ව 516 දී නිම කරන ලදී. එය ආරම්භ කර වසර විස්සකට පසුව සහ ක්‍රිස්තු පූර්ව 586 දී විනභ වී වසර හත්තඛකට පසුව (එස්රා:15). මෙම නව දේවමඤ්චි ඇත්ටියෙකස් එපිගනිස්ගේ (ක්‍රි.පූ. 168) කලයේ අපවිත්‍ර කරන ලද නමුත් පසුව පිරිසිදු කරන ලදී. එය මහාහෙරෙඤ් විසින් එකතු කරන ලදී. ජේසුස් වහන්සේ සහ ප්‍රේරිතයන් ඔවුන්ගේ දේවසේවයේදී නවත නවතන් ඇතුළු වූයේ අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම මෙම දේවමඤ්චිටය.

විශ්වඝවන්තකම සහ ද්‍රව්‍යමය ආශීර්වඤ සඤුව සම්බන්ධ වන බව හග්ගයි අපට උගන්වයි; "යහපත් කඞ්ගයක් එය ඉටු කිරීමට බලාසිටින විට, එය කිරීමට කලයයිදන" (Farrar); එම "අධෛර්යය කිරීම, කෙතරම් ගඹුරු වුවත්, රඝකඞ්ග දුෂ්කරතඛයකින් වට වී ඇති බවක් පෙනෙන්නට තිබුණත්, ඒවානොසලකාහරීමට ප්‍රමණවත් හේතුවක් නෙවේ. ශක්තිමත් වී වඩ කරන්න' යනු මනුෂ්‍ය ජීවිතය සඳහානේජන්විත ආදර්ශ පඞ්ගයකි" (Farrar); "සියලු සර්චක දේශනාකිරීමේ පදනම 'යෙහෙචාපවසයි.' එය එදාප්‍රතිඵල ලබුවා අදත් එවනි දේශනඛලට ප්‍රතිඵල ලඹවි!" (හෙබ්‍රී හේලි).

හෙඝියා

පුද්ගලික පසුබිම

හෙතෙස්යායන නම හෙබ්‍රෙව් භාෂාවෙන් පමුණේ. එහි තේරුම ගලවීමයි. නිශ්චිතව ප්‍රකාශ නොකළත්, හෙතෙස්යා සමර්ගේ උපන් කෙනෙක් බව විශ්වාස කෙරේ (ඔහු සමර්ගේ පලකයා "අපේ රජු" ලෙස හඳුන්වයි - හෙතෙස්යා 7:5). ඔහුගේ පියගේ නම සදහන් කිරීම සදහාඔහුගේ පවුල සලකිය යුතු සමස්ත ස්ථරයක් ඇති බව පෙනේ (හෙතෙස්යා:1).

ඔහුගේ රැකියාව සම්බන්ධයෙන්, නිශ්චිතවම කිසිවක් දන්නේ නැත. ඔහු "යම් තනතුරක් හෝවෙනසක්" අල්ලගෙන සිටි බව පහදිලිය. බෙහෝවිද්වතුන් සිතන්නේ ඔහු පූජකයෙකු විය හැකි බවයි.

දිනය

රජවරුන් පිළිබඳ ඔහුගේ සදහන මත පදනම්ව (හෙතෙස්යා 1:1), බෙහෝවිද්වතුන් ඔහුගේ අනාචාරිකය දේවසේවය ක්‍රි.පූ. උන්වහන්සේගේ නම දරණ ග්‍රන්ථය දශක කිහිපයක් පුරාසිදු කරන ලද බෙහෝදේශනා සහ ක්‍රියාවල එකතුවකි.

ඓතිහාසික පසුබිම

ආගමික --- හෙතෙස්යා ඊශ්‍රායෙලයේ ආගමික ක්‍රියාකාරකම් එක වචනයකින් සර්ග කළේය: වේගය. ගණකාවක් ලෙස ඇය බෙරු දෙව්වරුන් ඉදිරියේ ගණකාවන්තියේ යෙදී සිටියහ. මිනිසුන්ට දනුමක් නොතිබුණි (හෙතෙස්යා 4:6; 5:4), සහ දෙවියන් වහන්සේගේ නීතිය නොදන සිටියහ (හෙතෙස්යා 8:12). පිළිම පිහිටුවාතිබූ අතර කන්තාවන් දේවලවල ගණකාවන් ලෙස සේවය කළහ.

සදාචාරය --- "ඔවුන්ගේ හසිරීම දෙවියන් වහන්සේ කමනි හා ඉල්ලා සිටි දෙයට බෙහෙවින් ප්‍රතිවිරුද්ධ විය. මිනිසුන් දිවුරුම් දීම, ඇදහිල්ල බිදීම, මිනී මරීම, සෙරකම් කිරීම, කමම්භාවය, වංචාව, බෙරු කීම, බේබදුකම, ව්‍යභවල වංකකම සහ වෙනත් අපරධවලට සමතව වරදකරුවන් විය. යෙහෙච්චාඉදිරියෙහි පිළිකුල් සහගනය. හෙතෙස්යාපෙනේ පින්තරු කර ඇති පින්තරය සබවින්ම දිරසන් වෙමින් පවතින ජනියක රූපයකි" (හෙමර් හේලි).

දේශපලන --- එය ඊශ්‍රායෙලයේ දේශපලන පෙරළියක කල පරිච්ඡේදයකි. පෙරෙබෙමිගේ මරණයෙන් පසු, රජවරුන් කිහිප දෙනෙකු සිංහාසනයට පමුණි නමුත් ඉක්මනින් සහනය කරන ලදී. සමහරු පලනය කරන්නේ සහි කිහිපයක් පමණි. නිග්ලන්-පිලේසර් (ඇසිරියාවේ රජු) ඊශ්‍රායෙලවරුන්ට විරුද්ධව පමුණි ඔවුන්ගෙන් විශාල කප්පම් ගෙව්වේය. අවසන වශයෙන්, ක්‍රිස්තු පූර්ව 722 දී, උතුරු රජධනිය ඇසිරියාවෙන් අතට පත් වූ අතර, බෙහෝමිනිසුන් වහල්භවයට ගෙන යන ලදී. "මේවා වසර ගණනාවක් තිස්සේ දේශපලන කුමන්ත්‍රණ සහ කුමන්ත්‍රණ, අරඹකත්වය සහ කල්ලේල, දෙහිකම් සහ මිනීමරුම් උත්සහයන් විය. දෙවියන් වහන්සේ සම්පූර්ණයෙන්ම පින්තරයෙන් සහ මිනිසුන්ගේ චින්තනයෙන් බහාල විය. අනභතවක්තවරයගේ කභියය වූයේ මිනිසුන්ගේ චින්තනය නවන දෙවියන් වහන්සේ වෙතට යෙමු කිරීමයි. , නමුත් ඔවුන් ඔහුගේ අනතුරු ඇඟවීමට අවනත නොවන තරමට ඔවුන්ගේ රූප වන්දනාවේ ගඹුරින් ගිලී සිටියහ.ඔවුන් ආපසු නොයන තන පසුකර ඇත; ඔවුන් සවන් දීම ප්‍රතික්ෂේප කළහ" (හෙමර් හේලි).

ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල නතිකම ප්‍රධන ආකාර දෙකකින් ප්‍රකාශ විය.

- සියලු පිහිටුවඇති අධිකාරියට එරෙහි කල්ලේල.
- යෙහෙච්චාවහන්සේගේ බලය මත නොව මිනිස් ආරක්ෂාව සහ විදේශ සන්ධන මත යථිම.

මෙම පුලුල්ව පතිරුනු දුරචාරයට සහ දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ල නතිකමට හේතුව දෙයකාරයකි:

- බෙරු අනභතවක්තවරුන් සමඟ හවුල් වූ පූජකයන්ගේ දූෂණය.
- නමස්කාරයේ දූෂණය.

හෙතෙමයගේ පණිවිඩය

දෙවියන් වහන්සේ, ඔහුගේ ස්වභාවය සහ චරිතය. ඇත්තේ එකම දෙවියෙකි! ඔහු සර්වබලධරී ...ඔහු ධර්මිෂ්ඨයි ...ඔහු ආදරයයි! ඔහු ආදරණීය ස්වමිපුරුෂයෙකු ලෙසත්, ආදරණීය පියෙකු ලෙසත් නිරූපණය කෙරේ. මෙම අනභාවක්තඛරයගේ ජරියතම ජරකභානයන්ගෙන් එකක් වන්නේ: ආදරණීය කරුණකි.

දෙවියන් වහන්සේ සහ ඊශ්‍රායලය අතර ගිවිසුම. හෙතෙමයා ඊශ්‍රායලය සලකන්නේ දෙවියන්ගේ "තෙර්හන් අය" ලෙසයි. දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන් සමඟ එක්සත් වී ඇත. මෙම සම්බන්ධතාවයේ සම්පත්වය රූප දෙකක් යටතේ විස්තර කර ඇත - විවභ සබඳතාවයක් සහ පියා/ පුතාසම්බන්ධතාවයක්. ගිවිසුමකට සමු වීමට අන්‍යෝන්‍ය බඳිම් ඇතුළත් බව හෙතෙමයා අවධරණය කරයි.

ජනියේ විනාශය නෙබලක්විය හකිය. ජනියේ ඇදහිල්ල නතිකම නිසා හෙතෙමයා ලඟදීම එන දඩුවමට සෙනඟව සුදනම් කරනවා ධර්මිෂ්ඨ ස්වමිපුරුෂයානෙආදහිලිකර හරියඹ ඔහුගෙන් ඇත් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියි, නමුත් ආදරණීය ස්වමිපුරුෂයානවන සබඳතාවයක් ඇති කලයක් දෙස බලාසිටියි!

ජෙණයල්

පුද්ගලික පසුබිම

ජෙණයල් (හෙබ්‍රෙව් = යෙජ්) යන නමේ තේරුම "යෙහෙඞා දෙවියන්" යන්නයි. ඔහු පෙනුයෙල් (හෝ සෙජ්ටුඅජින්ට්හි බෙතෙයෙල්) නම් මිනිසෙකුගේ පුත්‍රයෙකි, එහි තේරුම "දෙවියන් වහන්සේගේ විවභ හදවත හෝ අවංකකම" යන්නයි. ජෙණයල්ට උපතේදී ඔහුගේ නම ලබුණේද, නතහෙන් ඔහුගේ දේවසේවයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පසුව මෙම නම ලබුණේද යන්න නෙඳනී.

ජෙණයල් ජීවත් වූයේ සහ අනඛනි කීවේ යුදහි දකුණු රජධනියේ ය. ඔහු බෙහෙඞුරට ජෙරුසලම් නගරයේ පදිංචිකරුවෙකු වන්නට ඇත. ඔහු යුදාසහ ජෙරුසලම (2:32; 3:1, 17-18, 20), ඔවුන්ගේ පුරවසියන් (3:6, 8, 19), සියෙන් (2:1, 15, 32; 3:) ගන නිතර සදහන් කරයි. 17, 21) සහ එහි දරුවන් (2:23). ඔහු දේවමච්චිගඹ සහ එහි දේවසේවය පිළිබඳව විශල හුරුපුරුදු බවක් පෙන්නුම් කරයි (1:9, 13-14, 16; 2:14, 17; 3:18). ඔහු භූමියේ භූගෙඞ් විද්‍යඹ සහ ඉතිහඹස පිළිබඳව ද සම්පව දන සිටියේය (1:2; 3:2-8, 12, 14, 18).

සමහර විද්වතුන් යෙජ්නාකර ඇත්තේ ඔහු දේවමච්චිගඹව සේවය සමඟ හුරුපුරුදු වීමෙන් ඔහු පුජකයෙකු හෝ පුජකයෙකුගේ පුත්‍රයෙකු විය හකි බවයි. තවත් අය අනුමන කරන්නේ "ඔහු පුජකයන්ව හෙලඳකීමෙන් ඇඟවෙන්නේ ඔහු ඔවුන්ගේ කුලයේ සමජ්කයෙකු නෙඹන බවයි." පෙණනන් ම උකහාගන හකි දේ හඞ් මේ මිනිසාගන දන්නේ අල්ප වගයෙනි. OT ලිපිලේබනවල තවත් පුද්ගලයින් 13 දෙනෙකු ජෙණයල් යන නම දරන නමුත්, ඔහු ඔවුන්ගෙන් කිසිවෙකු සමඟ හදුනාහන නෙඹන.

"ජෙණයල් ජීව ගක්නියෙන් සහ අධ්‍යක්මික පරිණනහඹයෙන් යුත් මිනිසෙකි. කලයන් පිළිබඳ නීක්ෂණ බුද්ධිමනෙක් වූ ඔහු, පුදාවසියන්ට දෙවියන් වහන්සේගේ පණිවිඩය සජීවී හා ආවේගශීලී ගෙලියකින්, නිරවද්‍ය සහ ප්‍රමණික චින්තනයකින් යුක්තව සබ්ගල් වලක් ලෙස සේවය කලේය. පසුව බෙහෙඞුනඹකීමය ගෙඹනඞ්ලි ගල් කපීමට නියමිතව තිබුණි" (Expositor's Bible Commentary).

දිනය

මෙම කකියේ කල නිර්ණය සම්බන්ධයෙන් විද්වතුන් අතර විශල මතභේද පවතී. න්‍යඹන් 9 වනි සියවසේ සිට ක්‍රිස්තු පූර්ව 4 වනි සියවස දක්වාවහිදේ. ඇනමුන් එය මකබියනු යුගය (ඊනියාඅන්තර් ටෙස්ටිමෙන්ටල් කල පරිච්චේද්‍ය තුළ) තරම් ප්‍රමඳ කිරීමට පවාදත්සඹ කර ඇත. ගටලුව -- පෙණන් ශීර්ෂය තුළ දිනයක් ලබා දී නෙඹනි අතර, කකියේ අන්තර්ගතය තුළම පහදිලි සදහනක් නෙඹන. ජරධන නියඹන් වන්නේ:

- පශ්චත්- පිටුවහල් --- දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟගේ වහල්භවය අවසන් වී ඇත. පිටුවහල් කළ අය නවන තම මව්බිමට පමිණ ඇත. දේවමච්චිගඹ නවන ගෙඹනඞ්ඇත. මෙම දර්ගනය ක්‍රි.පූ 4 වනි සියවසේ මඳ හඹයේ දිනයක් ඉල්ලාසිටී.
- Pre-exilic --- ජෙණයල්ට පූර්ව පිටුවහල් දිනයක් පවරන අය විසින් සමන්‍ය නනතුරු තුනක් උසස් කර ඇත. අර නියෙන්නේ:

- මුල් පූර්ව පිටුවහල --- 9 වන සියවසේ දිනයකි. ග්‍රන්ථය තුළ නිරූපණය කර ඇති තත්ත්වයන් උත්තම පූජක යෙහෙය්දුගේ රජ්‍ය ප්‍රාන්තය හරහානම ප්‍රාන්තය ආරම්භ කළ පිරිමි-පෙව්ණි (ක්‍රි.පූ. 835-796) ගේ කලයට වඩාත් හෙදින් යෙමු වන බව හඳුන්වයි.
- මද පෙර-පිටස්තර --- 8 වන සියවසේ මුල් දිනයකි. මෙම මතය පිළිබඳ පුළුල් ආරක්ෂණයක් ද එක්ස්පෙසිටර්ස් බයිබල් විවරණයේ, වෙළුමේ දක්වනු ඇත. 7, පි. 231-233.
- ප්‍රභ-පිටස්තර යුගය --- 7වන සියවසේ දිනයකි. මෙම දර්ශනය අනන්‍යවක්තෘයෙරෙමියා සමඟ සම්බන්ධයක් සෙසාගනීමටත්, අනන්‍යවක්තෘවරුන් දෙදෙනගේ සහිතය ස්වරූපයන් සහ ආගමික දෘෂ්ටිය සමගි කිරීමටත් උත්සහ කරයි.

මෙම න්‍යායන් අතුරින් බෙහෝදුරට ඉඩ ඇති සහ තර්කික වන්නේ මුල් පූර්ව පිටුවහල වන අතර, එය ජෙෂයල්ගේ අනඛකිය ක්‍රි.පූ. 835 පමණ දක්වාදිව යයි. මෙම දර්ශනයේ විශිෂ්ට ආරක්ෂණයක් සඳහාබලන්න --- පුරණි ගිවිසුමේ හදින්වීම පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් Gleason L. Archer, Jr., p. 304-307.

අවස්ථාවට

පළඟටි උවදුරකින් දේශය විනාශ වී ඇත. පළඟටි උවදුරත් සමඟ නියඟය, සහනය සහ ලව්ගිනි ඇති වේ. මෙය ස්වභාවික ව්‍යසනයකට වඩාබෙහෙවින් වඩි ය -- එය ජනිත ව්‍යසනයක් ද වේ! ප්‍රජාජීවනයේ සමු අංශයකටම පණ බලපමු එල්ල වී ඇත. රටේ ආර්ථිකය මුළුමනින්ම විනාශ වී ඇත. මුළු ජනියම නවතිලා පුජා හිඟය නිසාසමස්තේ ආගමික ජීවනය පවනර්ජනයට ලක්ව ඇත.

ජෙෂයල් මෙම ස්වභාවික/ජනිත ව්‍යසනය සහ දෙවියන්වහන්සේගේ දෙවියන්වහන්සේගේ විනිශ්චය පමුණෙන කලය අතර සම්බන්ධයක් දකී. මෙම පළඟටි වසංගනය දෙවියන්වහන්සේගේ සබැවිනියවයක් පමණක් නෙව, දෙවියන්වහන්සේගේ සෙනඟට එරෙහිව ඊටත් වඩාවිශල විනිශ්චයක් ගන අනතුරු ඇඟවිය - සතුරුපළඟටියන්ගේ හමුදකින් නෙව මිනිසුන්ගේ හමුදකින් වනු ඇත!

තවදුරටත් විනිශ්චය පිළිබඳ මෙම සංකල්පය ජෙෂයල්ට අවසන දින සඳහාදෙවියන් වහන්සේගේ අහිප්‍රස හෙළි කිරීමට හේතු විය - කලය අවසනයේ විනිශ්චයේ දෙවියන් වහන්සේගේ අවසන පමුණීම.

තව ගිවිසුමේ ජෙෂයල් හචිතකිරීම

"මෙය OT හි ඇති කෙටිම පෙත් වලින් එකක් වන අතර, එය ඒ අතරම වඩාත් ගඹුරු එකකි. ඓතිහාසික සිදුවීම් සහ ස්වමින් වහන්සේගේ දවසේ අධි ඓතිහාසික අපේක්ෂව අතර ඇති සම්බන්ධය යන දෙකම ග්‍රහණය කර ගනීම සහ එහි මුල් ක්‍රිස්තියනි දේවධර්මයේ බලපමු, එහි බලපමු එහි ප්‍රමණයට සමනුපතික වී නන" (New Layman's Bible Commentary).

ක්‍රියා2:16f හි ප්‍රේරිත ජේතස් ප්‍රකණ කරන්නේ පෙත්තකෙණ්ත දවසේදී මිනිසුන් දුටු දේවල් අනන්‍යවක්තෘ ජෙෂ්වල් විසින් ප්‍රකණ කර ඇති බවයි (Joel 2:28-29).

රෙමු 10:11-13 හි පමුල් ජෙෂයල් 2:26ආ සහ 2:32 වෙන ආපසු යෙමු කරයි. මර්ක් 4:29 හි යේසුස් යෙෂ්වල් 3:13 හචිතකරයි.

ක්‍රියා2:39 හි ජෙෂයල් 2:32 මත යම් රදාපවුත්මක් ඇති බව පෙනේ. එළිදරව් පෙණත් ජෙෂයල්ට නවන යෙමු කිරීමේ කිහිපයක් නිබේ --- එළි. 6:12 (Joel 2:10, 31; 3:15) ....එළි. 6:17 (Joel 2:11) ....එළි. 9:7-9 (Joel 1:6; 2:4-5) ....එළි. 14:15, 18 (ජෙෂ්වල් 3:13).

පණවුඩය

පෙන වෙනස් කෙවස් දෙකකට වලට:

1. ජෙෂයල් කතාකරයි ..... 1:2 - 2:17
2. යෙහෙව්කතාකරයි ..... 2:18 - 3:21

ජෙෂයල් පළඟවියඟේ ස්වභාවික/ජනික ව්‍යසනය ගන සදහන් කරන අතර මිනිසුන්ට පවසන්නේ මෙය ඔවුන්ට පසුතවිලි වීමට අනතුරු ඇඟවීමක් විය යුතු බවයි. මෙම ව්‍යසනය සඛෑපසුතවිලිලෙන් පමණක් වළක්වාගත හැකි ස්වභාවික දවස ප්‍රකාශ කළේය. ඔවුන් පසුතවිලි වුවානම්, මෙම විනිශ්චය දවස තමන්ට නොව ඔවුන්ගේ සතුරන්ට පමණෙනු ඇත.

"මෙම පෙන පසුතවිලිල තුළින් ඔහුව සෙවීමට මිනිසුන්ට යෙහෙඬඟේ ආයඛනයකි. මෙම පසුතවිලිලෙන් ද්‍රව්‍යමය ආශීර්වද පමිණේ, පසුව අධ්‍යක්මික ආශීර්වද ගලාඑයි" (හෙඹර් හේලි). අධ්‍යක්මික ආශීර්වද ගන සදහන් කිරීම නිසාජෙෂයල් බෙහෙඬවිට පෙන්නකෙසේන අනඟනවක්තඟලස හදින්වේ.

ජෙෂයල් පෙණේ අනෙකුත් ප්‍රධන පණිවිඩ වන්නේ:

- දෙවියන් වහන්සේ ස්වෙච්ච ලෙස පහිවි ඉනිහසයේ කටයුතු ඔහුගේ පූර්ව නිගමනය කළ අවසන ඉලක්කය කරාමෙහෙයවයි - 1:15; 2:1-4, 18, 20, 25-27, 28-32; 3:1-21.
- ඔහු කරුණුවේ සහ දයවේ දෙවි කෙනෙක් - 2:13, 18.
- ප්‍රේමණීය කරුණුව සහ දයව ඇති දෙවි කෙනෙක් - 2:13.
- යුක්තියේ දෙවි කෙනෙක් - 3:1-8, 12-13.

දෙවියන් වහන්සේට නමස්කඟ කිරීමේදී බහිරත්වය පමණක් ජරමණවත් නෙවේ - 2:12-13.

දෙවිගේ සෙනඟගේ ප්‍රධනතම තත්ත්වය පසය බවට පත් වූ විට ඔවුන්ව විනිශ්චය කළ යුතුයි. නම සෙනඟට දඬුවම් කිරීම සදහාදෙවියන් වහන්සේ ස්වභාවික විපත් හොඳේගපලනික ක්‍රම හඞින කළ හක. පසුතවිලි වන අයට නවන යථතත්ත්වයට පත් වූ මිත්‍රත්වයේ ආශීර්වදය ලබෙනු ඇත.

"ජෙෂයල්ගේ සියලු අනඛකිවලට අනුකලනය වන්නේ සමිදණන් වහන්සේගේ දවස පිළිබද ඔහුගේ ඉගන්වීමයි. ඔහුගේ මුළු පණිවිඩයටම එකමුතුකමක් ලබාදෙන මෙම යෙදුම දක්ෂ ලෙස හඞිනාකිරීමෙන් ජෙෂයල් පෙන්නුම් කළේ දෙවියන් වහන්සේ සිදු වන සමු දෙයකදීම ස්වෙච්ච ලෙස ක්‍රියාකරන බවත්, සියල්ල මෙහෙයවන බවත්ය. ඔවුන්ගේ නියමිත අවසනය" (Expositor's Bible Commentary).

දෙවියන් වහන්සේ යුදඟ බහුල ලෙස ආශීර්වද කර ඇත, නමුත් මිනිසුන් දෙවියන් වහන්සේ සහ ඔහුගේ ආශීර්වද පුළු කෙඟ තඬුහ. ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල හිස් විධිමත් හඞියක් බවටත් ඔවුන්ගේ ජීවිත සදඞඟත්මක පරිහනියකටත් පිරිහී තිබුණි. "දිව්‍ය ආනුඞඞයෙන් ජෙෂයල් සෙනඟට පවසුවේ පළඟවි වසංගනය ඔවුන් පසුතවිලි වී දෙවියන් වහන්සේ සමඟ පූර්ණ මිත්‍රත්වයට නෙසමිණෙන්නේ නම් මිස ආසන්න මහා විනිශ්චයක් පිළිබද අනතුරු ඇඟවීමක් බවයි. ඔවුන් එසේ කළේ නම්, දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ට බහුල ලෙස සමඞ දී දේගයේ සෙඞඞය යථතත්ත්වයට පත් කරනු ඇත. පූජාඞප්පු කිරීමට අවග්‍ය අංග නවන ඔවුන්ට ලබා දෙන්න. වඞ්ත්‍ර වඞ්ත්‍ර ක්‍රමය නිර්මණය කර ඇත්තේ දෙවියන් වහන්සේ සමඟ හද සමිබන්ධනඞයක් ප්‍රකාශ කිරීම සදහාය. ඔවුන්ගේ පසයෙන් ඔවුන් ආගමික උත්සව සදහාඞිනමු අයිතියක් අහිමි කර ඇත" (Expositor's Bible Commentary).

ජෙඞා

පුද්ගලික පසුබිම

ජෙඞා(හෙබ්රෙවි: යෙඞා) යන නමේ තේරුම "පරෙවිය" යන්නයි. ඔහු සෙබුලෑන් ගෙඞුයේ අමිත්තයිගේ පුත්‍රයා (ජෙඞුවා19:13), සහ ගලීලයේ ප්‍රදේගයේ ගන්-හෙපෙර් නගරයේ සිටය. සමහර යුදෙව් රබ්බිවරුන් විශ්වස කරන්නේ ජෙඞාඞලියා(I කිංග්ස් 17) විසින් ජීවත් කරවනු ලඬු සඟපන්නි වඞ්දඬුවකගේ මියගිය පුත්‍රයාසමඟ හදුනාගත යුතු බවයි, කෙසේ වෙතත් එවඞ් උපකල්පනයකට කිසිසේත්ම පදනමක් නෙඞන. II රඞඞලිය 14:25 හි ජෙඞාII ජෙරෙඞබඞම් රජුගේ (ක්‍රි.පූ. 793-753) පලන සමයේදී දෙවියන්ගේ අනඟනවක්තඞරයෙකු ලෙස සදහන් කර ඇත. මෙම රජුගේ ජයග්‍රහණ සහ ඔහුගේ නඞකත්වය යටතේ ඊග්‍රුණයේ දේගය පුළුල් කිරීම ගන යෙඞාපුරෙකථනය කළේය.

සඟස්කෂ වගයෙන් කෙටි කලයක් තුළ ඉටු වූ ඉහත ඉතාජනප්‍රිය අනඛකියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, "ජෙඞාසඞඞ අනඟනවක්තඞරයෙකු ලෙස ඉමහත් ජනප්‍රිය ගෙඞවයක් භුක්ති විදින්නට ඇත ... මෙය අඩු ජනප්‍රිය

පවරුමක් පිළිගනීමට ඔහුගේ අකමැත්ත පහදීලි කළ හැකිය .... ඔහුට සලකිය යුතු මුහුණක් නති කර දමන්න" (New Layman's Bible Commentary).

තක්ෂණික වශයෙන්, ජෝනාගේ පෙන නිර්නාමික ය; කෙසේ වෙතත් යුදෙව් සම්ප්‍රදායට අනුව කතුවරයාජෝනා ම ය. වඩක් මත වසරවලදී "පෙන ඔහු ගත නොව ජෝනාගත" විශ්වාස කර ඇත. "එය ප්‍රධාන වශයෙන්ම අනාගතවක්තවරයාගේ වචනවලින් වෙනුවට අනාගතවක්තවරයෙකු පිළිබඳ පෙනකි. ජෝනාගේ දේශනාව වර්තමානවට අවශ්‍ය වන්නේ වචන අටක් පමණි -- ජෝනා:4" (Jack P. Lewis).

යේසුස් ක්‍රිස්තුස් විසින් මෙතෙක් සඳහන් කළ එකම “කුඩාඅනාගතවක්තවරයා” ජෝනාය. යේසුස් වහන්සේම තමා සමඟ කරන එකම OT වර්තයද ඔහුය (මතෙව් 12:39-41; 16:4; ලුක් 11:29-32). ඇතැම් මෙම පෙන ප්‍රබන්ධයක් බවත්, ජෝනාකිසි දිනක ජීවත් නොවූ බවත් තර්ක කළත්, බයිබලනුකූල සක්ෂි රට පටහනියි. II රඡ්චලිය 14:25 ඔහු සබැඳිවනිහසික වර්තයක් ලෙස කථාකරයි. යේසුස් ක්‍රිස්තුස්ද එසේමය. ජෝනාගේ (මුල් යුදෙව් ඉතිහාසඥයෙක්) ද ඔහු ප්‍රබන්ධයකට වඩාලේනිහසික ලෙස සලකුවේය (යුදෙව්වන්ගේ පුරවිස්තු, පෙන 9, 10 වන පරිච්ඡේදය, 1-2 වගන්ති). තවද, පවුල්තුමාජේසුස් වහන්සේ "වලලනු ලබූ බවත්, ශුද්ධ ලියවිල්ලට අනුව තුන්වන දින උත්ථන වූ බවත්" ලියූ විට, ඔහු ජෝනාගේ අද්දකීම අඩුම තරමින්, අර්ධ වශයෙන් හෝසඳහන් කරන්නට ඇත.

අන්තර් ටෙස්ටමෙන්ටල් ලේඛකයන් (The Apocrypha) ජෝනාසබැඳිවනිහසික වර්තයක් ලෙස ද සලකේ. ඔහු සිරඡ් 49:10 හි "දෙළඹස් අනාගතවක්තවරුන්" අතර ලිස්සිතුගත කර ඇත. ටෙබ් 14:4 සඳහන් කරන්නේ "යෝනා විසින් නිතිවයට විරුද්ධව කතාකළ දෙවියන් වහන්සේගේ වචනය" (කෙණ්ඩක්ස් සයිනයිටිකස් හි "ජෝනා" යන්නට වඩාමෙම ස්ථානයේ "නඡුම්" කියවන නමුත්). III මකබ් 6:8 හි යෝනාගේ ගලවීම එලෙසත්ගේ යඡ්ඤඡව් කෙටසක් වන අතීතයේ දෙවියන්වහන්සේගේ මහාදයඡව් ක්‍රියාමඡඡකින් එකකි.

අනාගතවක්තාජෝනාග්‍රීකයන් දිගු කලක් තිස්සේ ඔවුන්ගේ ගඡුරු ගෙඡවය ප්‍රකාශ කර ඇත. ක්‍රිස්තු වර්ෂ 6 වන සියවසේදී ඔවුන් ඔහුට පල්ලියක් කප කළා--- (ලුක් 9:33 හි ජෝනාස් කිරීමට උත්සහ කළ දේ සමඟ මෙම ක්‍රියාව සසඳන්න).

දිනය සහ අවස්ථාව

II රඡ්චලිය 14:25 සිට අපි ජෝනාජීවත් වූයේ II ජෙරෙඡබම්ගේ (ක්‍රි.පූ. 793-753) කලයේ බව දනිමු. ඔවුන් පසුනවලි නොවන්නේ නම් ඔවුන් විනාශ වන බවට දෙවියන් වහන්සේගෙන් අනතුරු ඇඡවීමක් කිරීමට ඔහුව නිතිවයට - ඇසිරියඡව් අගනුවරට යවන ලදී. මෙම අනඡකිය ක්‍රි.පූ. 750 ගණන්වල අගඡඡයේ --- සමහර විට ක්‍රි.පූ.

Adad-nirari III පලන සමයේදී (ක්‍රි.පූ. 811-783) ඒකදේවඡදය දෙසට පද්දීමක් ඇති විය. කෙසේ වෙතත්, ඔහුගේ මරණයෙන් ඡනිය ඡනික දුර්වලනඡයේ සහ රටත් වඩාවිඡඡ සඳඡඡත්මක පරිඡනියකට පත් විය. "මෙම කලය තුළ, ඇසිරියඡ උරඡ්චු කඳුකර ගඡ්කියන් සහ උතුරේ මන්නසි සහ මඩසි හි සඡවරයන් සමඟ ඡීවිතය භාමරණයේ අරගලයක නිරත වූ අතර, ඔවුන්ගේ දේශසීමානිතිවයේ සිට සනපුම් සියයකට වඩාඅඩු දුරකට තල්ලු කිරීමට සමත් විය." (Expositor's Bible Commentary, Vol. 7).

ක්‍රිස්තු පූර්ව 756 දී ඡනියට වසංගතයක් ද, ක්‍රිස්තු පූර්ව 759 දී දෙවන වසංගතයක් ද ඇති විය. ක්‍රිස්තු පූර්ව 763 දී පූර්වග්‍රඡණයක් සිදු විය. මේවා"දිව්‍ය විනිශ්චයේ සක්ෂි ලෙස පඡුන්නත් විසින් සලකනු ලබූ ආකඡයේ සිදුවීම් වූ අතර, ජෝනාගේ පණිවිඩය ලඡීමට ඡනතඡ් පූදනම් කළ හකිව තිබුණි" (The Ryrie Study Bible). "ජෝනාඡවුන්ට දේශනාකිරීමට පටන්ගත් විට සවන් දීමට මිනිසුන්ගේ පූදනමට ඇසිරියඡව් මෙම මනසික අවපිඩනය බෙඡඡාඡසසින් දඡක වූ බවට සකයක් නත" (හෙඡ්ච් ඡෝලි).

III අඡුර්දන් (ක්‍රි.පූ. 771-754) පලන සමයේදී ආගමික පිබ්දීමක් ඇති වූ බවට ලේනිහසික සක්ෂි තිබේ. මෙය යෝනාගේ දේශනඡව් ප්‍රතිඡලයක් වන්නට ඇත. ක්‍රි.පූ 745 දී ටිග්ලත්-පිලේසර් III (ක්‍රි.පූ. 745-727) සිංඡඡනයට පමිණි අතර ඇසිරියඡ නඡඡත් ප්‍රධන බලවනෙකු බවට පත් විය. ඔහුගේ නඡකත්වය යටතේ ඇසිරියඡවුන් ඔහුගේ කඡලිකඡ ර්ග්‍රඡයල් සෙනඟට එරෙහිව "දෙවියන් වහන්සේගේ උදඡඡේ සඡරයටිය" (යෙසෂා10:5)

බවට පත් විය. පූ 722 දී සමඟ්‍ය අල්ලාගනීමත් සමඟ ඊශ්‍රායලය අවසනයේ ඇසිරියනුවත් අතට පත් විය (ටිග්ලත්-පිලේසර්ගේ අනුප්‍රාප්තිකයා වූ - ෂල්මන්සර් V සහ සර්ගෙන් II ගේ උත්සහය හරහා).

ජෙකාගේ දේශනාකිරීම සහ නිතිවයේ වසියන්ගේ පසුනවුලි වීම නිසානගරය මේ අවස්ථාවේ ඉතිරි විය. කෙසේ වෙතත්, ඉතිහාසය අපට පවසන්නේ ඔවුන්ගේ පසුනවුලිල නරමක් කෙටිකලීන බවයි. වඩි කල් නෙතගස් ඔවුන් නවතත් ඔවුන්ගේ පවිකත් ජීවන රටඔට වටුණා අනගනවක්නානනුමව එවන ලද්දේ එම මිනිසුන් වෙතටය. කෙසේ වෙතත්, ඔවුන් පසුනවුලි වීමට අපෙතහසත් විය (ඔවුන් ජෙකාසමඟ සිටි පරිදි), එබවින් ක්‍රි.පූ 612 දී විනශ විය.

ජෙකාපෙත් අර්ථ නිරූපණය

සමහර විට මෙම පෙත භාසම්බන්ධ විගලතම දුෂ්කරතමය වන්නේ අර්ථ නිරූපණය කිරීමේ ක්රමය තීරණය කිරීමයි. 18 වන සහ 19 වන සියවස් දක්වාජෙකාචේනිහසික සත්‍යයක් ලෙස සලකනු ලබීය. කෙසේ වෙතත්, 20 වන සියවසේදී මෙම පෙත වඩක් හෙඤින් අර්ථ දක්විය යුතු ආකාරය පිළිබඳව තවත් බෙහෝ න්‍යාසන් ඉදිරිපත් කර ඇත. යෙහීන අර්ථ නිරූපණය පිළිබඳ ප්‍රධන න්‍යාසන් පහත දක්වේ.

උපමා--- "උපමචක් යනු ඔවුන් නිරූපණය කිරීමට අදහස් කරන සමන්තර සිදුවීම් මලචකට සමන සිදුවීම් මලචකින් සමන්විත කතචකි." මෙලෙස: යෙකා= ඊශ්‍රායලය ... යෙකාගේ පලයම = ජනීන්ට තම අධ්‍යක්මික මෙහෙවර ඉටු කිරීමට ඊශ්‍රායලය අසමත් වීම ... "මහාමච" = බබිලෝනිය, වහල්භචයේ දී ඊශ්‍රායලය ගිල දමයි ... ජෙකාච කෙළ ගසීම = ඊශ්‍රායලය ප්‍රතිශ්ඨසනය කිරීම තම මව්බිමට ... යනඤී වගයෙන් ... (යෙරෙමියන්1:31) බබිලෝනිය ඊශ්‍රායලය "රකුසෙකු මෙන් ගිල දමීම" ගන කථකරයි, එය "ඔහුගේ බඩ පිරී ගියේය." පසුව, එදිරිව 44 හි, දෙවියන් වහන්සේ පවසන්නේ ඔහු "ඔහු ගිලගත් දේ ඔහුගේ මුඛයෙන් පිටතට ගෙන එන බවයි." .") --- සමහරු මෙය සලකන්නේ ජෙකානුදෙක් උපමචක් බවට ඔවුන්ගේ න්‍යාසේ බයිබලීය සක්ෂියක් ලෙස ය.

පරබෙලීක් --- "උපමචක් යනු උපදේශන්මක අරමුණක් සහිත කෙටි, ගෙකන්ත කතචකි." මෙම කතචච සදචරය --- ජනීන් සදචාදෙවියන් වහන්සේගේ ජරේමය. යෙකානිරූපනය කරන්නේ "තම දේශසීමචෙන් ඔබ්බට ජනීන්ට ප්‍රේමයක් නචි පටු අදහස් ඇති, සුවිශේෂී යුදෙව්වෑ යන්නයි.

මිථ්‍යා--- මෙම දුෂ්ටි කෙණ්චයෙන් උපකල්පනය කරන්නේ මුළු කතචම ඊශ්‍රායල ඉතිහාසයේ යම් සිදුවීමක් වටඇති වූ මිථ්‍යචක් හෙඤුරචත්තයක් මිස අන් කිසිවක් නෙචන බවයි.

ඉතිහාසගත --- මෙම මතය දරන්නේ ආබ්‍යනය ඇත්ත වගයෙන්ම සිදු වූ සිදුවීම් විස්තර කරන බවයි. මෙය බෙහෝදුරට ඉඩ ඇති දර්ශනයයි. මෙම මතයට විරුද්ධ වන අය එසේ කරන්නේ මූලික වගයෙන් ගිණුමේ ඇති ආශ්චර්යමත් අංගය (උදචරණයක් ලෙස "මහාමච" සිද්ධිය) මත ය. "යේසුස් මෙම කථච චේනිහසික සත්‍යයක් ලෙස අනුමත කළේය ... එබවින්, යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ බව විශ්වස කරන සියල්ලන්ටම පිළිගනීමට සුදුසු එකම අර්ථකථනය චේනිහසික අර්ථ නිරූපණයයි" (හෙචර් හේලි). "යේසුස් වහන්සේ ඔහුගේ කලයේ සිටි මිනිසෙක් පමණක් බවත්, ඔහු සම්බන්ධයෙන් පවතින ඇතමු මත පිළිගත් බවත් පවසීමට දරන උත්සහය අප පිළිගනීමට සුදනම් නචි ඇඟවුම් දරයි" (Jack P. Lewis).

කෙසේ වෙතත්, මෙම වර්තච චේනිහසික ලෙස සලකිය යුතුය යන කාරණයෙන් අදහස් වන්නේ, එයින් ව්‍යුත්පන්න කිරීමට පරචලයික හෝඋපමාහෝඅධ්‍යක්මික පඬම් නෙචචි බවයි. "මෙය චේනිහසික සිදුවීම් මගින් නිදර්ශනය කරන ලද සමඟ්‍ය පඬම් වල පවත්ම බචචු නෙකරයි" (The Ryrie Study Bible).

ජෙකාපෙත් ආශ්චර්යයන්

මෙම පෙතේ පහදිලිවම ප්‍රතිහර්යයන් වර්තචී තිබීම නිසාදෙවියන්ගේ ආශ්චර්යමත් බලය ගන සක කරන හෝප්‍රතික්ෂේප කරන සමහරුන්ට මෙම කතිය ප්‍රබන්ධයක් ලෙස ලේබල් කිරීමට හේතු වී තිබේ. මෙහි ප්‍රතිහර්යයන් කිහිපයක් වර්තචී ඇත, නමුත් "මච කතචචන්" බෙහෝදේ සිදු වී ඇති අතර, ජෙකාගේ පෙත ගන අන් සියල්ල අමතක කිරීමට යමෙකු පෙළඹේ" (ජක් පී. ලුවීස්). ජෙකාගේ පෙතේ වර්තචී ඇති විවිධ

ආශ්චර්යයන් වන්නේ:

- දෙවියන් වහන්සේ කුණුවක් මතු කරයි - 1:4
- දෙවියන් වහන්සේ කුණුව සන්සුන් කරයි - 1:15
- ජෙෂායාහ් දම්මට දෙවියන් වහන්සේ විශාල මළුවෙකු පන් කිරීම -- 1:17
- ජෙෂායාහ් තුනක් සහ රඳු තුනක් මළුවකුළු ජීවත් වේ -- 1:17
- දෙවියන් වහන්සේ මත්ස්‍යයාට අණ කරන්නේ ජෙෂායා විසින් බිමේදී වමනය කරන ලෙසයි -- 2:10
- මෙතරම් පුළුල් පසුනවිල්ලක් අත්විඳින නිතිවයේ විශාල නගරයක් -- 3:5-9
- සම්දෙණන් වහන්සේ පළයක්, පණුවෙකු සහ දඹවන නඟනහිර සුළඟක් ඇති කරයි - 4: 6-8

ඩග් ගඩෙල්ස්තු හෙබ්‍රෙව් වකා‍ය බණ්ඩය වන අතර එහි වචනාර්ථයෙන් "මහාමළු" යන්නයි. යුදෙව්වන්ට "තල්මසුන්" සදහා විශේෂ වචනයක් නොතිබුණි (KJV හි භාවිතාකරන වචනය). ඩග් යන වචනය තල්මසා (තක්ෂණිකව කිසිසේත් ම මත්ස්‍යයෙකු නොවන) ඇතුළු ඕනෑම විශේෂයකට අයත් මත්ස්‍යයෙකුට යෙදුම් විය හැකි බවින්, "සබ්ලමත්ස්‍යයෙකු නොවන බවින් - මේ අවස්ථාවේ දී සම්ප්‍රදායික අර්ථකථනය පිළිපදීම සඳහා ය. සමුද්‍ර ක්ෂීරපායී සතෙකුට --- තල්මසෙකුගේ තරම් ධර්තවත් ඇති බවක් ඇති බව ප්‍රසිද්ධයි" (Gleason L. Archer, Jr.).

"ප්‍රතිහර්ෂයක් පිළිගනීමට ඇති හැකියාව හෝ නොහැකියාව රදාපවතින්නේ යමෙක් තම දෙවියන් වහන්සේ 'G' අගනුවරකින් උච්චරණය කරන්නේද නද්ද යන්න මතය" - හෙමර් හේලි

ජෙෂායාහ් ප්‍රධාන පණිවිඩ

පෙණත් සමස්ත පණිවිඩය මූලික වශයෙන් දෙයකර වේ:

1. දෙවියන්වහන්සේගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ භාෂලකිල්ල ඇත්තේ සමුමිනිසුන්, සහඹිනමු කෙනෙකක්වද පසුනවිලි වී දෙවියන් වහන්සේ වෙත හර්මට කමුත්තෙන් ගලවීම සෙසඟන හැකිය (ක්‍රියාව 26:19-20; II ජෙතස් 3:9).
2. දෙවියන් යනු අවිශ්වීයදෙවි. ඇත නමුත් එකදෙවියන් වහන්සේ, සහ ඔහු පමණක් දෙවියන් වහන්සේ විය යුතුය සමුමහජන. ජෙෂායාහ් දේවවඳි සෙනඟකට දේශනාකළ නමුත් ඔවුන් අදහන දෙවියන් නොවේ පසුනවිලි වී යෙහොවා වෙත හර් ඔහුට පමණක් නමස්කර කර සේවය කළ යුතු බව ඔහු ඔවුන්ට අනතුරු ඇඟවීය.

ජෙෂායාහ් පෙණත් තවත් විශිෂ්ට පණිවිඩ කිහිපයක් නම්:

- "දෙවියන්වහන්සේගේ විනිශ්චයන්, අනඛකියේ ප්‍රකාශ කළත්, සබ්ලපසුනවිල්ලෙන් වළකිය හැක." මෙය "අපේක්ෂිත විනිශ්චයෙන් ගලවීමට මනව පසුනවිල්ල සම්බන්ධ තීරණත්මක දේවධර්මීය සත්‍යයකි" (නව ගිනියන්ගේ බයිබල් විචරණය) "යෙරෙමියා 18:7-8 ---" මට එක මෙහෙතක ජනියක් ගන හෝ රජ්‍යයක් ගන කතාකළ හක්කේ එය මුලිනුපුටාදීමට, බිම හෙළීමට හොඳිනඟ කිරීමට ය. මා විරුද්ධ ව කතාකළ ජනිය එහි නපුරෙන් හරුණෙත්, මා විසින් ඔවුන්ට ගෙන ඒමට සලසුම් කළ විපත්තිය ගන මම පසුනවිලිමි."
- ජනික පසය ජනික පසුනවිල්ල ඉල්ලාසිටී! මෙම ප්‍රතිපත්තිය ඇසිරියම් අගනුවර වන නිතිවයට අදාළ වුවා සේම අද සිටින ජනිතටද එය අදාළ වේ!
- මෙම පෙත රිගුණයලිතයන්ව සංලක්ෂිත වූ පුත්‍ර නනිකමට දඩි තරවටු කිරීමකි. ඔහුගේ සෙනඟට ආවේණික ආකල්පයක් ඇති ජෙෂායා, ඇසිරියනුවන් ගලවීම දැකීමට ආශාවක් නොතිබුණි - ඔවුන් සතුරාවිය! මේ අමහිර මිනිසුන්ට එවන අමහිර පණිවිඩයක් දේශනාකරනවම වඩා ඔහු පලාගියේය. අවසන වශයෙන් එය දේශනාකිරීමෙන් පසුව පවා ඔහු නගරයෙන් පිටත වඩි වී දෙවියන් වහන්සේ තම අදහස වෙනස් කර ඔවුන්ව විනඟ කරයිදැයි බලාසිටියේය. දෙවියන් වහන්සේ මේ මිනිසුන්ට අනුකම්පාකරන බව ඔහුට වටහුණු විට, ඔහු එවන දෙයක් දැකීමට වඩාමය යන ලෙස යඛිඤාකළේය! (යෙෂා 4:1-3).

- අද අපි එවැනි ආකල්පයක සිටින විට --- "දෙවියන් වහන්සේගේ අනුග්‍රහය අපට පමණයි" ... "අපි දකිනවට වඩා මඳුරන් නෙමු. එමමිනිස්සු බේරුනා" ... "අපි ගුහාභංගිය දේශනා කරන්න යන්නේ නඟාළුමපෙකුරක්" --- එවිට අපි ජේතූගේ පෞරුෂය නවතා නවතා කර ඇත. නවද, දෙවියන් වහන්සේගේ විශ්වීය ජරේමය අවබෝධ කර ගනීමට අප අසමත් වී ඇත. ජේතූපටු, නිකායවදී ආත්මයක් සංකේතවත් කරයි!
- කෙනෙකුට දෙවියන් වහන්සේ වෙතින් පලායානෙහි (ගීතාවලිය 139:7-12). "දෙවියන් වහන්සේ එකඟ විය නොහැකි රජකර්මයක් අණ කළ විට, එයින් පලායනුට වඩාගෙණී එය කිරීම පහසු බව ජේතූගුගෙන ගත් අතර ඔහුගේ වටිනා අත්දැකීමෙන් මිලියන ගණනක් ඉගෙන ගෙන ඇත" (JW McGarvey). "යමෙකු දෙවියන් වහන්සේව අවුල් කිරීමට පිටත් වූ විට, කුණාටුවක් ඇති වීමට නියමිතයි" (ජේතූ ජේ. රෙබින්සන්).
- "දෙවියන් වහන්සේ ජීවිතය කෙරෙහි දක්වන අසීමිත සලකිල්ල, ද්‍රව්‍ය සදහාමිනිසාදක්වන සලකිල්ලට ප්‍රතිවිරුද්ධව පෙන්නුම් කෙරේ" (හෙණ්‍රි හේලි). "අනාගතවක්තවරයන්ගේ කරවිල වියළීම, එය උද්දමයට පත් කළ පසුනවිල්ලක් සමඟින්, සම යුගයකම නිවසට පහර දෙයි, එය ජේතූගේ කඳුගේ සිදු වූවක් මෙන්, දෙවියන් වහන්සේගේ අසීමිත ප්‍රේමය සහ මිනිසුන්ගේ ආත්මඵලකම් සීතල අතර වෙනස. රක්‍රියක වර්ධනය විය හැකිය. එය අපවම ස්පර්ශ කරන විට අනුකම්පාකරන්න; නමුත් කිව නොහැකි තරම් ඉහළ හිමිකම් බෙහෙවින්ට අප පෙණිලිකව සලකිලිමත් නොවන මුදු මෙහෙයක් බවක් අවදි නොකරයි" (කනිංහම් ගයිකි).
- ජේතූතුළ "විශ්වීය ගුහාභංගි පණ්ඩිතයේ පූර්වගමියා සහ පණ්ඩිතකරු (හේලි) දකීයි. එසේම, "වඩක් පෙණරන්දු නොවන මෙහෙවර ක්ෂේත්‍ර බෙහෙවින්ට වඩක්ම ප්‍රතිවර්තමක වේ" යන මූලධර්මය අපි දකිමු (*Ryrie අධ්‍යයන බයිබලය*) "මනුෂ්‍ය දුෂ්ට කෙණ්ණයෙන් බලන කල ඊග්‍රහයල් ජනිතයෙකු මිෂනාරි ව්‍යාපාරයක් සදහා තෙර්ගන්තාවසන ස්ථනය ඇසිරියව විය, එබවින් ජේතූප්‍රතිවිරුද්ධ දිශාවට ගමනක් ගියේය" (සමුච්චේ ජේ. ෂුල්ට්ස්).
- "ජේතූගේ කලින් කළවිම සහ පියසර කිරීම ගන කිසිදු ප්‍රකාශයක් සහ සදහනක් නොමන (ජේතූ3:1-2). ස්වමින් වහන්සේ කරුණුවන්න නිශ්ශබ්දතාවයකින් මෙය පසුකර යයි" (හෙණ්‍රි හේලි). සමච දීමට සහ අමතක කිරීමට සමිදුණත් වහන්සේ කමුත්තෙන් සිටී!

මලඛි

පුද්ගලික පසුබිම

මලකි යන වචනය සමන්‍යයෙන් පරිවර්තනය කර ඇත්තේ "මගේ දූතයා" යනුවෙනි. "එය 'යෙහෙඹ්ගේ දූතයා' යන අර්ථය ඇති Malakhiyah හි කෙටි යෙදුමක් ලෙස සාධාරණ ලෙස සලකිය හැකිය" (George L. Robinson). ශතවර්ෂ ගණනක් පුරා "මලඛි" යනු සබැඳියම නමයක් හෝපෙණු නම පදයක්ද යන්න පිළිබඳව "සලකිය යුතු විද්වත් විවදයක් පවතී" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). එය දෙවන නම, මෙම පෙන නිර්නමික ලේඛකයෙකු විසින් "මගේ පණ්ඩිතකරු" හෝ 'යෙහෙඹ්ගේ දූතයා' ලෙස හඳුන්වේ.

LXX (Septuagint) වචනය නිසි නමකට වඩානම පදයක් ලෙස සලකයි. ජේතූතන් බෙන් උසිල්ගේ Targum (ක්‍රි.ව. 4 හෝ 5 වන සියවස්වලට අයත්, නමුත් බෙහෝපෙර සම්ප්‍රදායන් අඩංගු අනාචකිමය පෙත්වල Aramaic paraphrase එකක්) ඇත: "මගේ දූතයාවන එස්රාලියන්තා" ජේරෙමි (ක්‍රි.ව. 340-420) සහ ජේතූ කල්වින් (ක්‍රි.ව. 1509-1564) යන දෙදෙනම කතුවරයන්ගේ සබැඳිම එස්රාබව මෙම මතයට එකඟ වූහ. තල්මුඩ් (මෙගිල්ලා 15a) මෙම පෙන ලිවීම සම්බන්ධයෙන් මෙහිදෙකයිට ගෙණවය දක්වයි. අනෙක් අය සිතන්නේ එය මුලින් සෙකරියගේ පෙණත් කෙචසක් විය හැකි බවත්, එය කපා දමා වෙනත් පෙනක් බවට පත් කර "කුඩා අනාගතවක්තවරුන් පූජනීය අංක 12 බවට පත් කිරීම" (Eissfeldt) ලෙසය. මනිවි හෙන්රි පෙන්වාදෙන්නේ ඔහුගේ කඳුගේ සිටි ඇතමුන් "මෙම අනාගතවක්තවරයා සබවින්ම ස්වර්ගයේ සිට පමුණි දේවදූතයෙක් මිස මිනිසෙකු නොවන බවට අනුමත කරන" බවයි.

සටහන-- "මෙම යුගයේ සියලුම ප්‍රධන චරිත ගන ජේසීගස් සදහන් කළද, ඔවුන් අතරට මලකි නම් මිනිසෙකු ඇතුළත් කිරීමට ඔහු අපෙහෙසත් විය ..... එම නම බයිබලයේ අනෙකුත් සියලුම

පෙත්වල නෙමන ... ඔහු උපුටාදක්වාඇති තන්වල පවා NT හි, ඔහුගේ නම නෙපෙත්වයි --- මනෙ. 11:10; මඪ්ක් 1:2; ලූක් 7:27" (ප්‍රකාශකයගේ බයිබල් විවරණ). "සම්පූර්ණ කරණය අවසානයේ අවිනිශ්චිත ය, සමහර විට නෙබදගන් ය; නමුත් මෙම අන්‍යකරයෙන් නෙදන්නානම වන මලකි, සබවින්ම අනන්‍යවක්තවරයගේ සබභාම විය හකිය" (The New Layman's Bible Commentary).

යුදෙව් සම්ප්‍රදාය පවසන්නේ ඔහු "මහාසිනගෙහ්ගේ" සමාජිකයෙකු වූ බවත්, ඔහු සෙබුලූන් ගෙණියට අයත් වූ බවත්, ඔහු තරුණ වියේදී මිය ගිය බවත්ය. මෙම දෙවියන්ගේ මිනිසාගන වඩිදුර කිසිවක් නෙදනී.

දිනය

මෙම කතිය නිශ්චිතවම දින නියම කළ නෙහක, කෙසේ වෙතත්, පෙන තුළම ඇති කරුණු පරීක්ෂාකිරීමෙන් කෙනෙකුට මෙම අනඛකියේ සමන්‍ය කලය තීරණය කළ හකිය. ආණ්ඩුකරයා(පෙන) සදහා පර්සියනු යෙදුම මලකි 1:8 හි හඛිතාවේ (බලන්න: නෙහ්. 5:14; හග්ගයි 1:1, 14; 2:21), මේ අනුව මෙය ලියාඇත්තේ ඊශ්‍රායලයේ පර්සියනු ආධිපත්‍යය සමයේදී (539- ක්‍රිපූ 333).

මේ වන විට පලස්තීනයේ පවතින අහ්‍යන්තර තත්ත්වයන් විමසාබලීමෙන් කෙනෙකුට එය තවත් පටු කළ හකිය. මලිගඛ නවන ගෙඛනභාඵහි පුද පූජාපවත්වයි. පූජකයන් දූෂිතයි. දසයෙන් කෙඛස සහ පූජකන් නෙසලකාහරිනු ලඛබ. මිඵසඤ්චිකයින් සමඟ අන්තර් විවභ ඇති අතර දික්කසඤ බහුලව පවතී. සක සහිත ආත්මයක් ඇත. මූල‍ය අපයෙෂ්ත බහුලයි. යුදාආණ්ඩුකරයෙකු යටතේ පවතින අතර ඒදෙමි විනභා වි ඇත. මේවා නෙහෙමියා මුහුණ දුන් ගටලු හා සමන ගටලු බව බෙහෝ විද්වතුන් එකඟ වේ. "එබවින් අනන්‍යවක්තවරයා සහ නෙහෙමියා එකම කලයකදී ක්‍රියාකීලීව සිටි බවත්, මලකි සදහා පසුබිමක් ලෙස නෙහෙමියා අධ්‍යයනය කිරීම යහපත් වනු ඇත" (ජක් පී. ලුවීස්). "දනට සඛරණ ඇස්තමේන්තුවක් ක්‍රිපූ 435 පමණ වනු ඇත" (ග්ලීසන් ආවර්).

ඓතිහාසික පසුබිම

- ක්‍රි.පූ. 536 දී, සයිරස් ඊශ්‍රායලේ ජනතඛට නවන සිය මව්බිමට යමට අවසර දීමත් සමඟ යුදෙව්වන්ගේ බබිලෙකියනු වහල්භඛය නිල වගයෙන් අවසන් විය. සෙරුබ්බෙබලේගේ න්‍යකත්වය යටතේ යුදෙව්වන් 50,000ක් පමණ ආපසු පමිණියා හග්ගයි සහ සෙකරියගේ දේශනඛවන් දිරිමත් වූ ජනතඛ ක්‍රි.පූ 520-516 අතර දේවමඤ්ඛ නවන ගෙඛනභාඇත.

- පූ 458 දී එස්රාදෙවන පිටුවහල් කණ්ඩයම සමඟ ආපසු පමිණියේය. මේ කලයේ පර්සියනු රජු වූයේ I අර්තක්ෂස්නා(ක්‍රි.පූ. 465-425) ය. ක්‍රි.පූ. 445 දී ජෙරුසලමේ තඡ්ප නවන ගෙඛනභිම සදහා නෙහෙමියඛ ආපසු යමට අවසර දුන්නේ ඔහු ය. නෙහෙමියගේ පළමු ධුර කලය ආණ්ඩුකරවරයා ලෙස ක්‍රි.පූ. 445-433 විය. පසුව ඔහු නවන වරක් පර්සියඛට ගිය අතර, පසුව ඔහු ක්‍රි.පූ. 430-425 දක්වා ආණ්ඩුකරවරයාලෙස දෙවන වරය සේවය කළේය.

"මලකි යෙරුසලමේ අධ්‍යක්මික කටයුතුවල සුක්කනම" ගත්තේ මේ කලයේදීය. "මෙම කල පර්විඵේදය තුළ යුදයේ පවති තත්ත්වයන් පිළිබද සම්පූර්ණ චිත්‍රයක් සදහායමෙකු එස්රා 7-10 සහ නෙහෙමියගේ සම්පූර්ණ පෙන කියවිය යුතුය. නෙහෙමියාතුළින් හෙළි වූ පරිදි ජනතඛගේ කෙත්දේසි සහ පසුව ඇති වූ ගටලුවලට එරෙහිව මලකිගේ නිර්භීත හා නිර්භීත ප්‍රහරය. ඔහුගේ පෙතේ පභදිලීව ඔවුන් දෙදෙනගේ සමකලීන දිනයන් දක්වඇත" (හෙමර් හේලි).

අරමුණ සහ අවස්ඵඛ

ඊශ්‍රායලේ සෙනඟ බබිලෙකියේ වහල්භඛයෙන් ආපසු නම මව්බිමට පමිණ වසර 100ක් පමණ ගත වී තිබුණා දේවමඤ්ඛ නවන ගෙඛනභාඇත; බිත්ති නවන ගෙඛනභාඇත; පූජාක්‍රමය නවන ස්ඵෂිත කර ඇත. ඔවුන් ආපසු පමිණීමෙන් පසු ඔවුන් වෙනුවෙන් තබනිබු ඔවුන්ගේ බෙහෝඅරමුණු සක්ෂන් කර ගෙන ඇත. ඔවුන් අවට ජනීන්ගෙන් ආරක්ෂාවිය. ඒවගේම උන්ට එපා වූනා! ඔවුන්ගේ මුල් උද්යෙභිය, ඔවුන් මුහුණ දුන් අභියෙභි නිසා ගෙවී ගෙඡ් ඇත. ඔවුන්ගේ නමස්කරය යන්ත්‍රික, චරිත්‍රනුකූල සහ අධ්‍යක්මික නෙඛන බවට පත් විය. ඔවුන් වලනයන් හරහාගිය නමුත් ඔවුන්ගේ හදවත සම්බන්ධ නෙඛිය. ඔවුන්ගේ සබදනාබිද වඛටමින් තිබුණි - දෙවියන් වහන්සේ සමඟ සහ එකිනෙකාසමඟ. එහෙත්, දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන් ගන

සභිමකට පත් නොවන්නේ මන්දැයි ඔවුන්ට සිතාගත නොහැකි බව පෙනේ!

වසර 400ක අනවකල්පය නිශ්ශබ්දතාවයකට පෙර අවසන් "ස්වමිත්ගේ දූතයා" ලෙස මලකිව තල්ලු කරනු ලබන්නේ පිරිහෙන සබඳතා උද්යෙණිය සහ අධ්‍යක්ෂිකත්වයේ මෙම ක්ෂේත්‍රයටයි! "ඔහුගේ අරමුණ වූයේ සමකලීන අධ්‍යක්ෂික පරිහානියට නිශ්චිත හේතු දක්වීමෙන් සහ ප්‍රජාවගේ ජීවිතය අලුත් කළ හැකි පියවරයන් සකසීමෙන් යුදෙව්වන් දෙවියන් වහන්සේ සමඟ නවුම් සබඳතාවයකට නවත පිහිටුවීමයි. ඔහුට පෙර හග්ගයි මෙන්, ඔහුගේ ප්‍රමුඛ සලකිල්ල වූයේ ප්‍රතික්ෂේපනය කරන ලද ප්‍රජාවගේ පත්තෙන් අධ්‍යක්ෂික ප්‍රමුඛතාදානතානීම්"

(Zondervan's Pictorial Encyclopedia). "දෙවියන් වහන්සේට සහ මනුෂ්‍යයාට එරෙහිව යුදෙව් පෘෂ්‍ය ප්‍රකාශිත සහ බෙහෙවිස" (Expositor's Bible Commentary).

මලකිගේ කෙණියට පත් වූ වෙදිනවකට හේතු වූ සමහර පෘෂ්‍යන් වූයේ: පවිදි ලිහිල් බව--- මල්. 1:6 - 2:9 (නෙහෙ. 13:4-9). ඔහු "පසුගිය ප්‍රජාවට වත්මන් විපත්තිවලින් බෙහෙවිදුරට වළකිය හැකි වූ එවන් සද්චරිතමක සහ ආගමික න්‍යායකත්වයක් ලබාදීමට ඇති නොහැකියාව නිසාපූජක ධුරවලිය හෙලාදුටුවේය. පූජකයන් තම රජකරිය ඉටු කිරීමේදී උදෙසා වූ අතර අවඥාවෙන් පවාකටයුතු කර ඇත" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia)

මූල්‍ය අපයෙෂ්ණ සහ දසයෙන් කෙටස නොසලකාහැරීම--- මල්. 3:5-10 (නෙහෙ. 13:10-13).

නමස්කරිය දිරසත්ව පවතිණි--- දෙවියන්ට පුද පූජාසදහාදේවමඤ්චට රැළ සහ ගව පට්ටිවල අපද්‍රව්‍ය ගෙන එන ලදී --- මල්. 1:8.

මිථ්‍යාදෂ්ටිකයන් සමඟ විවහ විම සහ මිථ්‍යාදෂ්ටික කන්තවන් විවහ කර ගනීම සදහාඔවුන්ගේ භර්යවන් දික්කසද කිරීම--- ජනනව ඔවුන්ගේ ගිවිසුම්වලට ගරු කළේ නත. දෙවියන් වහන්සේ භාජිකිනෙකාසමඟ ඔවුන්ගේ සබඳතාඅසඵලක විය - මල්. 2:10-16 (නෙහෙ. 10:30; 13:23-28; එස්ර9-10).

"රිගුණෙල් ජනායාකලකිරීමටත් සකයටත් පත් වී ඇත. ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල නොපෙනෙන ලෙස නරුමත්වයට පිරිහීම නිසාඔවුන් දෙවියන් වහන්සේගේ රැකවරණය ගත ප්‍රශ්න කිරීමට පටන් ගනී. අභ්‍යන්තරව, දෙවියන් වහන්සේට සේවය කිරීම වටී දැයි ඔවුන් කල්පනාකරති. බහිරව, මෙම ආකල්ප යන්ත්‍රික පිළිවෙත්, හිස් වර්ත, දසයෙන් කෙටස සහ පූජවන් වංචාකිරීම සහ දෙවියන් වහන්සේගේ සද්චරිතමක භාවර්තනුකූල නීතිය කෙරෙහි දඩ් උදෙසානත්වය, ඔවුන්ගේ පූජකයන් දූෂිත ය, ඔවුන්ගේ ක්‍රියවන් දූෂිත ය, නමුත් ඔවුන් දෙවියන් වහන්සේගෙන් ආශීර්වාද නොලබන්නේ මන්දැයි ඔවුන් කල්පනාකරන තරමට ඔවුන් අධ්‍යක්ෂික වශයෙන් සංවේදී නත. , ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වන ද්‍රව්‍යවදය සහ බහිරවදය, පසුව පරිසිවරුන්ගේ සහ සද්දසිවරුන්ගේ ආගමික පර්ගවයන් ග්‍රහණය කර ගන්නානිරවුල් ලක්ෂණ බවට පත් වේ" (The Expanded Open Bible).

පෙනේ ගෛලිය

"මලකිගේ පෙන ලියාඇත්තේ අනගනවක්තවරුන්ට අනන්‍ය වූ ගෛලියකින්" (ජක් පී. ලුවිස්). එය නව ආමන්ත්‍රණ විලසයක් වන අතර එය ඩිඩක්ටික් -- අපෙණික කතාකිරීමේ ක්‍රමය ලෙස හඳින්වේ (විවදන්මක ක්‍රමය ලෙසද හඳින්වේ). පසුකලීනව මෙම "ප්‍රකාශය -- විරෙඬිය -- ප්‍රතික්ෂේප කිරීම" භවිතය බෙහෙවින් ජනප්‍රිය වූ අතර එය රබ්බිවරුන් සහ ලියන්නන් සදහාපුපුරුදු ආකතිය විය. මෙම කරුණ ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රමය NT කතනයේ සුවිශේෂ සහ ලිපි පුරුදුකට ලඞ්.

"මෙවනි ඉගන්වීමවලදී ප්‍රකාශයක් හෝවෙදිනවක් කරනු ලඞ්, අසන්නන් විසින් මනාකල්පිත විරෙඬියක් මතු කරයි, සහ විරුද්ධත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කථිකයාච්ඡිත් ඉදිරිපත් කරනු ලඞ්. මලකිගේ ගෛලියෙන් අපට පසුව ඉගන්වීමේ ක්‍රමයක ආරම්භය ඇත. යුදෙව් පෘෂ්ට්වල සහ සිතගෙණිය තුළ විශ්වීය බවට පත් විය" (හෙණීර් හේලි). මලකි 1:2 මෙම කතුවරයගේ ගෛලියට ආවේනික ආකතියට හෙඳ උදහරණයකි.

මලකී ලියාපැවැත්වූ ස්වමිත්වහන්සේගේ යහපත්කම සහ යුක්තිය ප්‍රශ්න කරන අය සමඟ දුවන විවදයක් මෙනි. "එසේ නම්, මලකීගේ විලසය කතාකරන වචනයයි. පෙන NT හි ජේම්ස්ගේ ලිපියට බෙහෝපෙයින් සමඟ වන අතර ප්‍රවේශමෙන් සංවිධානය කරන ලද සහිත්‍ය කණියකට වඩාලිහිල්ව සම්බන්ධ වූ ඔරකල් එකතුවකට සමඟ වේ" (The New Layman's Bible විවරණ).

මලකී පෙණත් වදගන් තේමචන් කිහිපයක් දක්නට ලඳබ. මේවආතර පහන දක්වේ:

මනක පෙන --- මල්. 3:16, එහි ධර්මිෂ්ඨයන්ගේ ක්‍රියා සටහන් කර ඇත. මෙම සංකල්පයේ වර්ධනය දෙවියන්ගේ සෙනඟගේ පසුකලීන ලියවිලිවල දක්නට ලඳබ.

සබ්පසුනවිල්ල දෙවියන් වහන්සේ සමඟ නිසි අධ්‍යක්මික සබදනඛයක් කරායන පළමු පියවරයි යන අදහස අවධරණය කෙරේ.

මලකී අවධරණය කරන්නේ ස්වමිත් වහන්සේගේ පමිණිම ප්‍රකඟ කිරීමට නියමිත පූර්වගමියෙකුගේ පමිණිමයි. ජේසුස් වහන්සේ සහ අනෙකුත් අය මෙම අනඛකිය යෙහන් බවිනිස්තගේ කර්යය පුරෙකුටනය කිරීමක් ලෙස සලකුන - මර්ක් 9:11-13.

මයිකා

පුද්ගලික පසුබිම

මිකායන නම මයිකාසගේ කෙටි ස්වරූපයකි, එහි තේරුම "ස්වමිත් වහන්සේට සමඟ කවුද?" මෙම නමේ දිගු ස්වරූපය ජේරමියා26:18 හි (හෙබ්‍රෙව් පඬයේ) දිස්වේ. මිකා7:18 හි ඔහුගේ නම මන වචන සෙල්ලමක් කර ඇත. "ඔබ වනි දෙවි කෙනෙක් අධර්මයට සමඛ දෙන, ඔහුගේ ඉතිරි කෙඛසෙහි කරලිකඛ ක්‍රියඛ ඉක්මවා යයි?"

මිකායෙරූසලමේ සිට සනපුම් 25ක් පමණ දුරින් පිහිටි ගන් අසල පිහිටි මෙඛරසෙන් (මිකා1:1) නගරයෙන් (මිකා1:14). මෙය යුදාසහ පිලිස්තිය දේශ සීමඛවේ ඵලදාසී කණිකර්මික ජරදේශයක් විය. සමුද්‍ර තනිතලඛට සහ ර්ජීජ්තුවට යන ප්‍රධන මර්ගය එය වූ බවින් හමුදඛ සහ වණිජ තවලම් මෙම ප්‍රදේශය හරහානිතර ගමන් කළහ. "මේ නිසාතරණ අනඟනවක්තඛරයඛ ඔහුගේ කලයේ සිදු වූ විශල සිදුවීම් ගන ඉගෙන ගනීමට අවස්ඵඛ ලඳබණ" (හෙස්ටර්, හෙබ්‍රෙව් ඉතිහාසයේ හදවත).

ඔහුගේ පවුල හෝගඟ ජීවිතය ගන කිසිවක් දන්නේ නන. කෙසේ වෙනත්, ආමෙස් (ඔහුගේ උපන් ගම වූ ටෙකෙඛාසනපුම් 17 ක් පමණ දුරින්) මෙන්, මිකාරටෙ මිනිසෙක් විය. "ඔහුගේ පෙණතන් කෙනෙකුට අනුමන කළ හක්කේ මිකා මිනිසුන් සහ පස යන දෙකටම සමිපව ජීවන් වූ අතර දෙදෙනඛ කෙරෙහි දඬි අනුකම්පඛක් ඇති බවයි. ටෙධර්යය සහ චින්තනයේ ස්වඛිතත්වය ඇති මිනිසුන් බිහි කිරීමට මෙඛරසෙන් ප්‍රමණවන් තරම් ජේරූසලමෙන් වෙන් විය" (හෙඛර් හේලි). "ඔහුගේ පියඛගේ නම ලබාදී නන, ඔහුගේ පවුල නිහනමනී සමිඛවයක් ඇති බව අපි නිගමනය කරමු" (ග්ලීසන් ආවර්).

මිකා යෙසසඛගේ සහ ආමෙස්ගේ සහ හෙඛසෙඛගේ සමකලීනයෙක් විය. ඔහු අනඟනවක්තා යෙසසඛගේ ශිෂ්‍යයෙකු වන්නට ඇතඬි ඇතමුන් පවාඅනුමන කර ඇත --- ඔවුන්ගේ අනඛකි පෙන් දෙකෙහි නිසකවම සමනකම් කිහිපයක් තිබේ (යෙසස2:2-4 සහ මිකා4:1-3 බෙඛහදුරට සමඟ වේ). "කෙසේ වෙනත්, මිකාග්‍රමිය දේවසේවයක් සහිත ග්‍රමිය අනඟනවක්තඛරයෙකු වූ අතර නගරයේ අහිජනය කරන ලද යෙසසානම අනඛකිමය ප්‍රයත්නයන් ජේරූසලමේ ජනගහනය සහ අධිකරණයට කප්‍ර කළේය" (Schultz, The Old Testament Speaks). "එබවින් ඔහු ඔහුගේ සමකලීනයෙකු වූ යෙසසා මෙන් ජනයන්තර දේශපලනය සමඟ සමිප සම්බන්ධයක් තෙතිඬුණ. ඔහුගේ අමතායාගය විශේෂයෙන් ධනවන් හානිර්දේණී ඉඬම් හිමි වංශවතුන් විසින් සුරකමට ලක් වූ කණිකර්මික ප්‍රදේශවල සමතාය ජනයඛගේ සහ ගෙඛින්ගේ දුක් වේදනාගන අවධනය යෙමු කළේය" (දුනුවස). "මිකා දුප්පතුන්ගේ සහ පීඬිතයන්ගේ අනඟනවක්තඛරයා විය" ...ඔහු "අමනුෂික පලකයන්ගේ සහ කලයට සේවය කරන ආගම්වඬීන්ගේ දුෂිතඛඛය සහ හදයාගමකම ගන කෙඬියට පන් වූ කෙනෙකුගේ නිර්ඪින සහ නිර්ඪින ආත්මය" (හේලි) විදහාදක්වයි.

දිනය

මීකා:1 දීර්ඝ කලයක් පුරාඔහුගේ අනඛකි ඉදිරිපත් කරයි - ජෙකම් රජු (ක්‍රි.පූ. 750-731), ආහස් රජු (ක්‍රි.පූ. 736-715) සහ හෙසකියාරජු (ක්‍රි.පූ. 715-686) ... ඔවුන් සියල්ලෙම යුද්ධ දකුණු රජධනියේ රජවරු වූහ. "යෙරෙමියා 26:18-19 සිට හෙසකියගේ පලන සමයේදී ඔහුගේ දඩ අනතුරු ඇඟවීම් බැරෑරුම් ලෙස සලකා බවත්, රජයේ අනුග්‍රහය යටතේ සිදු වූ පුනර්ජීවනයට වදගත් දසකත්වයක් ලබාදුන් බවත් අපි ඉගෙන ගනිමු" (දුනුවග).

මීකගේ ක්‍රියකර් දේවසේවය වසර 50ක පමණ කලයක් ආවරණය කර ඇති නමුත්, "ඔහුගේ වර්තමාන අනඛකිමය වචනයන්ගෙන් වඩි ප්‍රමණයක් ක්‍රි.පූ. 725-710 කලය තුළ ප්‍රකාශ කර ඇති බව පෙනේ" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). ජෙකම් රජුගේ පලන සමයේදී වඩි කිරීමට ඉඩ සලසීම සදහාවෙනත් මූලාශ්‍ර මෙම අගය ක්‍රි.පූ. 735-710 ලෙස සංශෝධනය කරයි.

මෙම ග්‍රන්ථය දශක කිහිපයක් පුරාප්‍රකාශ වූ අනඛකි එකතුවක් බව පහදිලිය. "එය විවිධ අවස්ථාවන්හිදී, විවිධ අවස්ථාවන්හිදී, සලකිය යුතු කලයක් පුරාවිහිදෙන සම සම්පූර්ණවනවිනිම ලබාදී ඇති ඔරකල් නම් පණිවිඩ මලකි. මීකාපවසන දෙයින් යම් අර්ථයක් ඇති කර ගනීමට අප යන්නේ නම් මෙය හදුනාගනීම වදගත් වේ" (ස්ටුවර්ට් බ්‍රිස්කෝ).

ඓතිහාසික පසුබිම

මෙම කල පරිච්ඡේදයේ ඉතිහාසය සදහාබයිබලනුකූල පඬයන් වන්නේ --- II රජවලිය 15-20; II ලේකම් 27-32; යෙසෂා36-39. මීකාඋතුරු සහ දකුණු රජධනි දෙකටම (ඊශ්‍රායලය සහ යුදා) කතාකරයි, "ඔහු මූලික වශයෙන් යුදසමග ගනුදෙනු කළත්."

ඉශ්‍රායලේහි උතුරු රජය ඉක්මනින්ම ඇසිරියඛට යටත් වීමට නියමිතව තිබිණ. මෙය සිදු වූයේ ක්‍රි.පූ. 722 දී, බෙහෙවිට විනාශය පමිණෙන බවට ඔහුගේ අනතුරු ඇඟවීමෙන් දශකයක් ඇතුළත (මීකා:6). ජුද්හි දකුණු රජධනිය වසර ගණනකක් "ඇසිරියනු යටත් රජයක්" බවට පත් වනු ඇති අතර, ඇසිරියඛට විශල කප්පම් ගෙවීමට බල කෙරෙනු ඇත.

හෙසකියාරජු අවසනයේ මෙම ඇසිරියනු ගනි ප්‍රතිපත්තිය අත්හරියේය (II රජවලිය 18:7, 19-20), සහ සෙනකෙර්බි යුදාආක්‍රමණය කලේය (ක්‍රි.පූ. 701), නමුත් සමිදණන් වහන්සේ ඔවුන් පෙරලාඔවුන් පසුපසට එළවදමුහ. ඉන්පසු හෙසකියාපුළුල් ආගමික ප්‍රතිසංස්කරණ කිහිපයක් හදුන්වදුන්නේය.

මීකාවඩි කලේ මේ කලයේදීය. ඔහු යුදාබබිලෙනියට වටිම සහ පසුව ඔවුන්ගේ ප්‍රතිශ්ඨනය ගන අනඛකි පල කලේය (මීකා:4:10). මෙය බෙහෙව්කලකට සිදු නෙවනු ඇත, කෙසේ වෙතත් (වසර 125 කට පමණ පසුව), එබවින් ජනතාව විසින් එය එතරම් බැරෑරුම් ලෙස සලකුවේ නත.

මීකගේ පණිවිඩයේ විශල ප්‍රමණයක් ආහස් රජුගේ කලය තුළ වචනට පුළුවන. "පෙන පුරඛට පිලිබිඹු වන දූෂිත සහ පිළිම වන්දනමන තත්වයන් ආහස්ගේ කලයේ සදඛරය සහ ආගමික උනන්දුව අඩු වීම හා සම්බන්ධ විය හක" (Schultz, The Old Testament Speaks). "සමජමය හාසදඛරමය වශයෙන් යුදාඅදුරු චිත්රයක් ඉදිරිපත් කලේය" මෙම අවස්ථාවේදී (හේලි). ධනවතුන් ඔවුන් වටාසිටින මිනිසුන්ගේ දේශයට ආශාකළහ (මීකා2:1-2). ඔවුන් දුප්පතුන් කෙල්ලකචා(මීකා2:8f). දූෂිත ව්‍යභර්ක ආචර ධර්ම ක්‍රියන්මක විය (මීකා6:11). විපකය සදහා අනඛකි කී බෙරු අනභතවක්තඛරුන් (මීකා2:11) බෙහෙව්දෙනෙක් සිටියහ (මීකා3:11). පුජකයන් ද මිලකට ඉගන්වූහ (මීකා3:11). පලකයන්ට සහ විනිශ්චයකරුවන්ට අල්ලස් ලබාදිය හකිය (මීකා 7:3).

මිනිසුන් ආගමික වූ නමුත් එය හිස් වර්තුවදයක් විය. "ආගම ආකනියේ කරණයක් බවට පත් වී ඇත; වර්තනුකූල වර්ත සියලු ආගමික අවශ්‍යතාසපුරලනු ඇතැයි සිතන ලදී. බහිර නමස්කර ක්‍රියවන් සුක්ෂම ලෙස සිදු කරන තක් කල් මිනිසුන්ට දිව්‍ය අනුග්‍රහය සහ ආරක්ෂඛ හිමි වන බවට පුලුල්ව වරදි වචනිමක් පවතුන්" (හෙමර් හේලි) . "මිනිසුන් හදයාගම නමස්කරය වෙනුවට හිස් වර්ත වර්ත මගින් ප්‍රතිශ්ඨනය කර ඇත, මේ සියල්ල දෙවියන් වහන්සේ ඉල්ලාසිටින බව සිතමින්. ඔවුන් නම නෙසලකිලිමත් පිළිවෙත් ආවරණය කිරීම සදහාඔවුන්ගේ දෙනික ගනුදෙනුවලින් දෙවියන් වහන්සේගේ යුක්තිය පිළිබද ප්‍රමිති

දික්කසද කර ඇත" (The Expanded Open Bible).

මිකගේ අරමුණ

"දුප්පත්, කම්කරු පන්තියෙන් බිහි වූ මිකා ධනවතුන්ගේ අසධරණකම් සහ අශිෂ්ටත්වය ගනන හෙදින් දන සිටියේය. ඔහු තම ජනියේ දේශපලන කටයුතු ගනන උනන්දු වූ අතර, ඔවුන් ආගමික හා සදාචාරමය තත්ත්වයට සම්බන්ධ වූ විට පමණක් මිකාකතාකළේය. ඔවුන්ට" (Zondervan's Pictorial Encyclopedia). මිකා අවශ්‍ය වන්නේ දෙවියන් වහන්සේ කෙරෙහි සබැඳුණිල්ල පුද්ගලික ශුද්ධකම සහ සමස්ත සධරණත්වයට හේතු වන බව ජනතාව අවබෝධ කර ගනීමයි! ඔහු "සබැඳුණිල්ල සහ සමස්ත ආචාර ධර්ම අතර සමබන්ධක සම්බන්ධය අවධරණය කරයි" (Expanded Open Bible). "තමස්කරය සහ සදාචාරය එකිනෙකගෙන් දික්කසද විය නොහැක. ඒවච්ඡකම කණියක දෙපත්තකි" (Jack P. Lewis).

"ප්‍රභයභීතව ධර්මිෂ්ඨකම සදහාකිසිදු පරිත්‍යාග රහියක් ප්‍රමණවත් ලෙස ආදේශ කළ නොහැකි බව ඔහු දඩි ලෙස වටහාගනී" (Schultz, The Old Testament Speaks). "මෙම මිනිසුන් බෙහෙවින්දේ ප්‍රකාශ කර ඇති අතර සුළු වශයෙන් ක්‍රියාකර ඇත. දෙවියන් වහන්සේ ඇදහිල්ල සහ හසිරීම අතර ප්‍රතිවිරෝධනා නිරීක්ෂණය කර ඇත, අනගනවක්තෘපවසයි, 'ඔහු එය නවදුරටත් ඉවසන්නේ නහ' (ඩී. ස්ටුවර්ට් බ්‍රිස්කෝ). සමීදණන් වහන්සේ ඔබෙන් බලපෙණරත්තු වන්නේ කුමක්ද? මිකා 6:8 ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දෙන්නේ --- 'යුක්තිය ඉටු කිරීමට, කරුණකට ප්‍රේම කිරීමට සහ ඔබේ දෙවියන් වහන්සේ සමඟ නිහතමනීව ගමන් කිරීමට.' "මම මගේ දෙවියන් වහන්සේ සමඟ නිහතමනීව ගමන් කරන බව ලෙකිය දන ගන්නේ කෙසේද? මාමිනිසුන්ට සලකන ආකාරයෙන් ඔවුන් දන ගනු ඇත. තම දෙවියන් සමඟ නිහතමනීව ගමන් කරන අයට සමස්තේ යුක්තිය ඉටුවීම ගනන දඩි සලකිල්ලක් සහ මිනිසුන්ට සලකීමට දඩි සලකිල්ලක් ඇත. ආදරයෙන් සහ දයන්විතව" (D. Stuart Briscoe).

යෙරුසලම සහ එහි දේවමළිගඹ විනාශ කිරීම සම්බන්ධයෙන් යුදබ විශේෂයෙන් තර්ජනය කළ පළමු අනගනවක්තෘමිකාය (මිකා3:12). අනඛනි අසර්ථක වීම ගනන ඔහු ඔවුන්ට තර්ජනය කරයි (මිකා3:6-7) --- දෙවියන් වහන්සේගෙන් වචනයක් නහ; මග පෙන්වීමක් නහ! මෙසියස් පමිණෙන නගරය ලෙස බෙන්ලෙහෙම මුලින්ම පෙන්වාදෙන්නේ මිකාය (මිකා:2). මෙසියස් ඉපදෙන්නේ කෙණන්දයි හෙරෙද් ඇසූ විට ප්‍රධාන පූජකයන් සහ ලියන්නන් මෙම අනඛනිය නචන යෙමු කළහ (මතෙව් 2:4-7). මෙම ඡේදයද මෙසියස්වහන්සේගේ ආරම්භය කෙණන්ද යන්න පිළිබදව ජනතාව අතර මතභේදයක් ඇති විය (යෙහන් 7:40-44). තවද, මිකා:12-13; 4:1-8; 5:4-5 "මුළු ලෙඹ පුරාක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ධර්මිෂ්ඨ පලනය පිළිබද හෙදුම OT විස්තර කිහිපයක් ඉදිරිපත් කරන්න" (පුළුල් කළ විවක බයිබලය). තවද, යේසුස් වහන්සේ ගෙලියන් වීම ගනන දෙණෙස්දෙන කතාකළ විට මිකා:6 උපුටුදක්වූ ඡේක (මතෙව් 10:36).

මයිකගේ පුත්

"පළමු පර්විඡේදයේ (1:10-16) අවසන කෙඛස සන්නිවේදකයෙකු ලෙස අනගනවක්තෘචරයගේ දක්ෂතමය හෙළිදරව් කරයි. ඔහු වචන සෙල්ලමක් හඹිතාකරයි, ඔහු කප්පි පෙනෙන දක්ෂ කවියෙකු මෙන් දක්ෂ විකාරකරුවෙකු බව පෙන්වයි!" (බ්‍රිස්කෝ, මේවා ඉංග්‍රීසි හණකට පර්වර්තනය කිරීමේ උත්සහයන් Moffat සහ Phillips හි පර්වර්තනවල දකිය හඹිය. එය "OT හි දීර්ඝතම කල්පිත මලඛකි, එහි Micah ඔහුගේ රටෙහි කෙඛස හරහාඇසිරියනු හමුදවේ ඉදිරි ගමන විස්තර කරයි" (Jack P. Lewis).

උදහරණයක් ලෙස --- Gath (1:10) යනු කියන්න යන්නෙහි හෙබ්‍රෙව් වචනයට සමනයි, එබවින් එය හරියට ඔහු පවසන්නේ "ටෙල් නගරයේ එය නෙකියන්න" යනුවෙනි. තවද, 1:10 හි ඔහු මෙසේ ලියයි, "බෙන්-ලෙ-අඟ්රහි (දුවිලි නිවස) ඔබම දුවිල්ලෙහි පෙරළන්න." Zaanan (1:11) යන්නෙහි තේරුම "පිටතට යම" යන්නයි, එබවින් ඔහු පවසන්නේ "ඔබගෙන් 'Go Out City' හි සිටින අය පිටතට නෙසනු ඇත." ආදිය

"පිටිස්බර්ග් හි ජීවත් වීම වළවල් ය, හෝ'ලෙස් ඇන්ජලීස් යනු දේවදූතයන්ගේ නගරයක් නෙවේ' හෝ 'විස්කෙන්සින් විස්කෙන්-සින් ලෙස පමණක් උච්චණය කළ යුතුය' යනුවෙන් ඇමරිකනු දේශකයෙකු පවසන බව සිතන්න. එය ජනතාවගේ අවධනයට ලක් වනු ඇත. මිකා ඔහුගේ පණිවිඩය ජනතාව අතරට ගෙන යමේ ගචලුවක් ඇති වූ නිසාඔහු ඔවුන් වෙත ළඟාවීමට මෙම නඛයමය වඛනය තෙඛාගන්නේය"

(බ්‍රිස්කෝ)

නඟුම්

පුද්ගලික පසුබිම

මෙම අනභ්‍යවකතාචාර්යගේ නම --- නඟුම් --- යනු "සනසීම, සනසීම" යන්නයි. එය නෙහෙමියගේ කෙටි ස්වරූපයකි, එහි තේරුම "යෙහෙඤ්ඤා සනසීම" යන්නයි. මෙම අනභ්‍යවකතාචාර්යාමුළු බයිබලයේම එක් වරක් පමණක් සඳහන් කර ඇත (නඟුම් 1:1). ඔහුගේ නම "යුදෙව් පීඨිත සහ පීඨිත ජනතාව සනසීමට සහ සනසීමට අදහස් කරන ලද පෙණත් පණිවිඩය සංකේතවත් කරයි" (අයිසෙලන්).

ඔහු "නඟුම් ද එල්කෙණිට්" ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. සමහරු උපකල්පනය කරන්නේ මෙය ඔහුගේ පියගේ (එල්කෙණි) නමට යෙමු වන අතර ඔහු සබවින්ම උපත ලබුවේ බෙනෙබ්නි (එය ජෙරුසාලමයේ ඔබ්බට) බවයි. කල්දී ශුද්ධ ලියවිල්ල ඔහුව හඳුන්වන්නේ "බෙන්-කෙණිනි නඟුම්" යනුවෙනි. බෙනෙබ්නිට ඉඩ ඇති නමුත්, මෙම නම ඔහුගේ උපන් ස්ථනයට යෙමු කරයි. කෙසේ වෙතත්, මෙම නගරය හඳුනාගැනීම බෙනෙබ් මනාසේදන්මක ය. ජර්ධන් නියඟන් හතරක් ඇත:

16 වන ශතවර්ෂයේ සම්ප්‍රදායක් එල්කෙණි සහ ටයිග්‍රිස් නදියේ නිනෙව් අඩවියට උතුරින් ඉරකයේ අල්-කුෂ් සමඟ හඳුනාගනී. නෙස්ටෝරියන් (කොන්ස්ටන්ටිනෝප්ලිනි කුලදෙවුවන් --- 428-431 ක්‍රි.ව.) මෙම ස්ථනයේ "නඟුම්ගේ සෙහන" යයි කියනු ලබන බව සඳහන් කළේය.

බයිබලයේ ලතින් වල්ගේට් අනුවදය නිෂ්පාදනය කළ ජෙරෙමි (ක්‍රි.ව. 340-420) එය ගලීලයේ රමා අසල "එල්කේසි" නම් ස්ථනයක ඇති බව විශ්වාස කළේය.

බෙනෙබ්ගනනුගනික විද්වතුන් විශ්වාස කරන්නේ එල්කෙණි යනු ජෙරුසලම සහ ගඟානීරය අතර මද පිහිටි දකුණු යුදෙහි (පසුව "එල්සෙසි" ලෙස හඳුන්වූ) නගරයක් බවයි. "මෙය නඟුම්ව දකුණු රජධානියේ අනභ්‍යවකතාචාර්යෙකු බවට පත් කරනු ඇති අතර යුදෙහි ජයග්‍රහණය කෙරෙහි ඔහුගේ උනන්දුව පහදීලි කළ හැකිය --- Nahum 1:15; 2:2" (The Open Bible -- Expanded Version).

බෙනෙබ්අය අනුමත කර ඇත්තේ "නඟුම්ගේ ගම්මනය" යන අරුත ඇති "කපර්ණුම" (හෙබ්‍රෙව් -- කෙපර්-නඟුම්) නගරය එල්කෙණිගේ ස්ථනය විය හැකි බවත්, එතැන් සිට පමිණි අනභ්‍යවකතාචාර්යගේ ගෙවයක් වශයෙන් නගරය නවත නම් කර ඇති බවත්ය. කෙසේ වෙතත්, කපර්ණුම සිටියේ ගලීලයේ වන අතර, සමහරෙකුට හඳුනාගන්නේ යෙහන් 7:52 මෙම මතය ප්‍රතික්ෂේප කරන බවයි - "සෙසාබලන්ත, ගලීලයෙන් අනභ්‍යවකතාචාර්යෙකු බිහි නොවන බව බලන්න."

මෙම නගරයේ පිහිටීම පිළිබඳ වෙනත් අදහස් වන්නේ --- එය ව්‍යෂ්-එපිගනියස් පවසන පරිදි එලියුනෙරෙප්‍රිස් අසල යුදෙහි ය. ට්‍රඩෙලනි බෙන්ජමින් (ක්‍රි.ව. 12 වන සියවස) බබිලෝනියට දකුණින් නඟුම්ගේ සෙහන දුටු බව කියැවියේය. අවසන වශයෙන්, එල්කෙණිගේ සබ්ස්ථනය නොදන්නාව යමෙකු පිළිගත යුතුය, නමුත් නඟුම් පෙණත් අභ්‍යන්තර සක්ෂි මත පදනම්ව, මෙම අනභ්‍යවකතාචාර්යා යුදෙහි පදිංචිකරුවෙකු බව පෙනෙන්නට තිබේ.

දිනය

ප්‍රධාන කරුණු තුනක් මත පදනම්ව නඟුම්ගේ අනචකිය ඉතානිවර්දව කල නිර්ණය කිරීමට විද්වතුන්ට හැකි වේ:

නඟුම් 3:8-10 හි අනභ්‍යවකතාචාර්යාඉහළ ඊජිප්තුවේ තිබූ නීබ්ස් (නොෂමෝ) නගරයේ වටීම ගන කතා කරයි. එය දනටමන් සිදුවී ඇති සිදුවීමක් ලෙස සලකේ. නීබ්ස් වූ 661 දී ඇසිරියාවන් අතට පත් විය. මේ අනුව, මෙම අනචකිය ලියැවුණේ මෙම කලයෙන් පසුව විය යුතුය.

එහි වටීමෙන් වසර දහයකට පසු, නීබ්ස් එහි නටබුන් වලින් නඟී, නවත ගෙඹනඟීමට සහ එහි පෙර

කීර්තිය නවත ලබාගනීමට පටන් ගෙන තිබුණි. තීබ්ස්ගේ වට්ටමෙන් පසු නහුම් එහි විනාශය නීතිවයට අනතුරු ඇඟවීමක් ලෙස හඹිතාකීර්මට බෙහෝවේලකින් බලාසිටියේ නම්, මෙම අනතුරු ඇඟවීමේ බලය නති වී යනු ඇත. Nineveh හෙදින් උපකල්පනය කළ හැකිය --- තීබ්ස් ඉක්මනින් යථාතත්වයට පත් කළ හැකි නම්, අපටත් එසේ විය හැකිය!

නීතිවයේ වට්ටම අනගන සිදුවීමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ක්‍රිස්තු පූර්ව 612 දී මේදියන් සහ බබිලෝනියන්වරුන් එය විනාශ කළ විට නගරය කඩාවටුණි. මේ අනුව, අනාඛකිය මෙම සිදුවීමට පෙර ලියනිලිය යුතුය.

නහුම් නීතිවය ගන කතාකරන්නේ "ශක්තිමත් සහ ඇගේ පර්ණ අධිරණ්‍ය උඩඟුකමෙන් පිරී ඇති" (Blaklock) ලෙසය. මෙය අනාඛකිය අසුර්බතිපල්ගේ (ක්‍රි.පූ. 668-625) කලයේ සිදු කරනු ඇත; ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තිකයින් යටතේ ජනිය පිරිහීමට හාආද වටුණි.

නහුම් ඔහුගේ හදින්නිමේදී රජෙකු ගන සඳහන් නොකරයි. මෙය සමහරෙකුගේ නිගමනයට හේතු වී ඇත්තේ එකල දෙවියන්ගේ සෙනඟ කෙරෙහි සඳහන් කීර්මට සුදුසු රජෙකු නොසිටියේය - මෙය මනස්සේ රජු (ක්‍රි.පූ. 686-642) විය හැකිය.

මෙම සියලු සඬක සහ සකවිජාකළ හැකි අනෙකුත් කරුණු ක්‍රි.පූ. 655 පමණ කලයකට යෙමු වන බව පෙනේ. මෙය මෙම බලගතු ජනියේ වට්ටමෙන් දශක හතරකට මදක් වඩා කලයක් වනු ඇත.

ඓතිහාසික පසුබිම

ඇසිරියාවේ කුරුරු අධිරණ්‍යවදය සියවස් කිහිපයක් පුරාමද පෙරදිග රටවලට ශාසයක් වී තිබුණි. ආරම්භයේ සිටම "බටහිර දෙසට අල්ලාගනීම සහ ලෙණ් ආධිපත්‍යය" යන ප්‍රතිපත්තියක් ඔවුන්ට තිබුණි. ඔවුන් පච්චියේ වඩක්ම ආක්‍රමණශීලී, කුරුරු, කුරුරු සහ දුෂ්ට ජනීන්ගෙන් එකක් ලෙස සටහන් විය. "ඇසිරියාව බෙහෝදුරට ආක්‍රමණශීලී යුද්ධයකට සුදනම් වූ ජනියක් වූ අතර එහි මිලේවිජ ක්‍රියානිතොෂ්දේශය විය. නීතිවය මිනිසුන් සහ ජනීන් දුටුවේ ජයග්‍රහණයේ සහ වණ්ජත්වයේ ආශාව තණ්නිමත් කීර්ම සඳහාසුරකමට ලක් කළ යුතු මෙවලම් ලෙස ය. ඇසිරියාව සිටියේ මනුෂ්‍ය වර්ගයට කිසිදු සේවයක් නොකීර්මටය" (විලිස්).

758 දී පමණ ජෙකානිනිවයට අනාඛකී කීවේය. මෙය ජනික පසුනවිල්ලකට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, මෙම හදවත වෙනස් කීර්ම කෙටිකලීන විය. නීතිවයේ පසුනවිලි වීම ගන පසුනවිලි විය! ඔවුන් ඉක්මනින්ම ලෙණ් ආක්‍රමණයේ සහ දුෂ්ට ආක්‍රමණශීලී මඛනකට ආපසු පමිණියහ. පහත දක්වෙන්නේ ඇගේ "හදවත වෙනස් වූ" කලයේ සිට විනාශ වන තෙක් ඇගේ රජවරුන්ගේ සහ ජයග්‍රහණ ලඹිස්තුවකි:

Tiglath-pileser III (ක්‍රි.පූ. 745-727) --- ඔහු ලෙණ් ජයග්‍රහණයේ වඩසටහනක් ආරම්භ කළේය. ඔහු බටහිර ආක්‍රමණය කර උතුරු ඊශ්‍රායලයේ වසියන්ගෙන් සමහරක් නීතිවයට උතුරින් වූ ප්‍රදේශයකට පිටුවහල් කළේය. ඔහු ජුදාදේශයට ද නම අධිකණිය පතුරුවාහරිමින්, ඔවුන්ගෙන් කප්පම් ...II රණ්ඩලිය 15:29; 16:5-18; I Chron. 5:6, 26; II Chron. 28:16f; 30:6.

ෂල්මනේසර් V (ක්‍රි.පූ. 727-722) --- ඔහු ඊශ්‍රායලයේ උතුරු රණ්ඩනියේ අගනුවර වන සමණිය වටලම ආරම්භ කළේය. නගරය වට්ටමට පෙර ඔහු මිය ගියේය.

සර්ගෙන් II (ක්රි.පූ. 722-705) --- ඔහු සමණිය වටලම සම්පූර්ණ කළේය. පූ 722 දී නගරය කඩාවටුණු අතර, ඊශ්‍රායලයේ උතුරු රණ්ඩනියට අවසනයක් ගෙන ආවේය ...II රණ්ඩලිය 17:3-6. ක්‍රිස්තු පූර්ව 705 දී ඔහු ඝනනය විය.

සෙනකෙර්බි (ක්‍රි.පූ. 705-681) --- හෙසකියාරජු (ක්‍රි.පූ. 728-687) ඔහුගේ ඇසිරියනු ගනි ප්‍රතිපත්තිය අත්හරියේය (II රණ්ඩලිය 18:7, 19-20). එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සෙනකෙර්බි යුදාආක්‍රමණය කළේය (ක්‍රි.පූ. 701), එහි බලකොටු සහිත නගර යටත් කර, ජෙරුසලම වට කළේය. ඔහු "කුඩුවක සිටින කුරුල්ලෙකු මෙන්" යෙරුසලමේදී හෙසකියාව වසාදමූ බව ඔහු පුරසණම් දෙකයි. කෙසේ වෙතත්, සම්දණන් වහන්සේගේ දූතයාඔහුගේ සෙල්දඳුවන් 185,000 ක් එක රැයකින් මරාදමූ අතර, හමුදාව ඉවත් විය ...II රණ්ඩලිය 18:13 - 19:36; II Chron. 32:1-31; යෙසයා36:1 - 37:38. ඔහුව ඔහුගේ

පුතූන් දෙදෙනෙකු විසින් ඝනනය කරන ලදී (Adrammelech සහ Sharezer), සහ තුන්වන පුත්රයා (Esarhaddon) රජ විය ...II රජවලිය 19:37; යෙසයෑ37:38.

Esarhaddon (ක්‍රි.පූ. 681-668) --- මනස්සේ රජු (ක්‍රි.පූ. 686-642) අල්ලගෙන කෙටි කලකට වහල්භාවයට ගෙන ගියේ මෙම රජුය (II ලේක. 33:10-13). ඔහු මිය ගියේ ඔවුන්ව යටත් කර ගනීමේ උත්සහයක් ලෙස ඊජිප්තුවට එරෙහිව ගමන් කරමින් සිටියදීය.

අසුර්බනිපල් (ක්‍රි.පූ. 668-625) --- මෙම රජු ඊජිප්තුව වෙත මෙහෙයුම සම්පූර්ණ කළ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ක්‍රි.පූ. 661 දී "නෙෆ්ටමෝ" (නිබ්ස්) වට්ටම සිදු විය (නහුම් 3:8-10). ඔහුගේ පූර්වභූතයන්ට වඩා ඔහු ඇසිරියවේ බලපෑම පුළුල් කළේය. ඔහුගේ පලනය යටතේ නීතිවය පවිවියේ බලවත්ම නගරය බවට පත් විය. වර්තමානට අනුව ඔහු අතීතය කණමිනිසෙකි.

නගරය - නීතිවයේ බිත්ති සහප්‍රමි 8 ක් පමණ විය. ඒවා 100' උසින් සහ පළලින් යුක්ත වූ අතර ඒවා මත කරත්ත තුනක් එක අන්තකින් ගමන් කළ හැකි විය. බිත්ති වටනාස්පයේ මුදුනේ සිට අමතර අඩි 100ක් පමණ විහිදුණු කුළුණු විය. මීට අමතරව, නගරය වටා 150' පළල සහ 60' ගඹුරු දිය අගලක් විය. වසර 20ක වටලුමකට ඔරොත්තු දීම සඳහා නගරය තුළ ප්‍රමණවත් ප්‍රතිපදාන නීතිවයට තිබුණි. මේ අනුව, මෙම නගරය පෙරළාදැමීම පිළිබඳ නහුම්ගේ අනාවකිය එහි වසියන්ට ඉතා අපහසු විය. එය උද්‍යාන සහ උද්‍යාන සහ සත්වෙද්දියනයකින් පවා පිරුණු නගරයක් විය. රජ මලිගය වර්ග අඩි 100,000 කට ආසන්න වපසරියකින් යුක්ත වූ අතර එහි බිත්ති රජුගේ ජයග්‍රහණ දක්වන දර්ශන වලින් මුර්තිමත් කර ඇත. ප්‍රධාන දෙවටු 15ක් තිබූ අතර, ඒ සමු එකක් ලඟම විශාල ගල් ගෙනුන් සිටිනු ඇත.

Assur-etil-ilani සහ Sinshumlishir (ක්‍රි.පූ. 625-620) --- අසුර්බනිපල්ගේ මෙම පුතූන් දෙදෙනා කෙටි සහ අකාර්යක්ෂම රජ්‍යයන් තිබුණි. ඇසිරියවේ රජවංශික ස්ඵඛරත්වය පිරිහෙන්නට පටන් ගත්තේය.

සින්-ෂර්-ඉෂ්කුන් (ක්‍රි.පූ. 620-612) --- මෙය අසුර්-එටිල්-ඉලනිගේ පුත්‍රයාය. ඔහු Esarhaddon II ලෙසද හඳුන්වේ. මෙම කලය තුළ Nabopolassar (ක්‍රි.පූ. 625-605) බබිලෝනියේ රජු ලෙස ස්ඵඛිත වූ අතර ඇසිරියනු ඉඩම් අල්ලාගනීමට පටන් ගත්තේය. පූ 616 වන විට ඔහු ඇසිරියවෙන් බබිලෝනියට සම්පූර්ණ නිදහස ලබාගත්තේය. ක්‍රි.පූ 614 දී සයක්සර්ස් යටතේ මේදස්වරු අසුර් නගරය අල්ලා ගත් අතර ජනගහනය මත කුරිරු සංහාරයක් සිදු කළහ. පසුව මේදවරුන් සහ බබිලෝනිවරුන් සහ සිතියන්වරුන් අතර සන්ධානයක් ඇති වූ අතර නීතිව වටලුම ආරම්භ විය. වටලීම මස 3 ක් පවතින අතර, එය අවසන් වූයේ (බබිලෝනියනු වංශකථාවට අනුව) ගංවතුර ජලයෙන් සෙල්දසුවන්ට නගරයට ඇතුළු වීමට ඉඩ සලසන තණප බිඳ දමූ විටය. මෙය අනාවකියට අනුව විය --- "උන්වහන්සේ උතුරායන ගංවතුරකින් එහි භූමිය සම්පූර්ණයෙන් අවසන් කරනු ඇත" (නහුම් 1:8). ටයිග්‍රිස් ගඟ ඉවුරු පිටත ගලාගොස් තණප කාදමාතිබුණි. "එම පර්ණ නගරවල බිත්ති සමත්‍රයෙන් ගඩොල්වලින් පිදුරු ඇතුළු සහ අවිවේ පුළුස්සාඇති බවින්, ජල ගංවතුර පහසුවෙන් ඒවා විසුරුවාහරීමට බලපෑයි" (ඇඩම් ක්ලක්). සතුරානගරයට ඇතුළු වූ විට, සින්-ෂර්-ඉෂ්කුන් රජු ඔහුගේ භාර්යාවන් සහ දරුවන් සහ ඔහුගේ සියලු ධනය මලිගාවට රැස් කර එය ගිනිබත් කළේය. ඔවුන් සියල්ලෙම ගින්නෙන් මිය ගියහ.

ඇසිරියනුවන් කිහිප දෙනෙක් හමන්හි රැදී සිටිමින් රජය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට උත්සහ කළ නමුත්, ඔවුන් ක්‍රි.පූ. 606 දී කර්කෙමිෂ් යටතේදී නෙබුකද්නෙෂර් රජු විසින් පරාජය කරන ලදී. නීතිවයේ විනාශය කෙතරම් සම්පූර්ණ වීද යත්, වසර 200කට පමණ පසු, ඇතීනියනු සෙනෙඪ්ෆ් සහ "දස දහස", පර්සියවේ ඔවුන්ගේ පටලිමෙන් පසුබසින විට, නගරයක් නොතිබූ බවට සක්ෂියක් නොමති බව ඔවුන් පවසූ ස්ඵඛය පසුකර ගියහ!! නහුම් 3:11, 17 අනාවකිය පළ කළේ ඔවුන් "සභවී" සිටින බවත් ඔවුන්ගේ ස්ඵඛය "නෙදනී" බවත්ය. වඩාත් නවීන කලාවලදී, මෙම ස්ඵඛය 1842 වන තෙක් සෙසාගනීමට නොහැකි විය. අද වන විට එම ස්ඵඛය කෙත්වලින්, අසල ගමකට ජල කුළුණකින්, සුසන භූමියකින් සහ ප්‍රභේදීය කුණු කන්දකින් වසී ඇත!

නඟුම්ගේ පණිවිඩය

නිතිවයේ වසියන් ඉක්මනින්ම ඔවුන්ගේ කුරිරු සහ මිථ්‍යාදර්ශන ක්‍රියාවලට යෙමු වී නිබුණා "ඔවුන් සබාදෙව් පිළිබඳ ඔවුන්ගේ දනුම ඔවුන්ගේ දරුවන්ට සම්ප්‍රේෂණය කර නෙතිබුණි" (රයිට් අධ්යයන බයිබලය). ඔවුන් පසුතව්ලි වීම ගන පසුතව්ලි වී ඇත! එමනිසා දෙව් නඟුම් මඟියෙන් මෙම රජයේ සම්පූර්ණ විනාශය ගන පුරෙකිඵනය කළේය. ඔහු එක් වරක් (යෙකිඵගේ කලයේ) ඔවුන්ව බේරුවා ඔහු නවන එසේ නෙකරනු ඇත. ජෙකාමෙන් නෙඛ, නඟුම් ඇත්ත වශයෙන්ම නිතිවය නගරයට යන්නේ නත. ඒ වෙනුවට ඔහු දුර සිට නම ඔරකල් ප්‍රකභ කරයි. කිසිදු පසුතව්ලිලක් සිදුවීමට බලපෙරත්තුවක් නත, එබවින් නගරයට යමට අවශ්‍ය නත.

මෙම පෙන ඇසිරියඵව් විනාශය ගන සලකිලිමත් වුවද, එය ලියාඇත්තේ යුදහි ප්‍රයෙෂ්නය සදහාය. දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ ඉවසීම සහ බෙඵහාඉවසිලිවන්තකම පෙන්නුම් කර ඇත; දන් ඔහු නම උදහස පෙන්නවනු ඇත! මෙම පෙඵත් පණිවිඩය නම් දෙවියන් වහන්සේ උදහසට ප්‍රමද විය හකි නමුත්, කෙසේ වෙනත්, ඔහු සමු විටම "ඔහුගේ ගිණුම් සම්පූර්ණයෙන්ම විසදන!" "දෙවියන් වහන්සේ කෙඵයට ප්‍රමද වන අතර ප්‍රේමනීය කරුණඵවන් බහුල වුවද (යෙකිඵගේ පෙඵත් නිතිවය කෙරෙහි ඔහුගේ ක්‍රියඛ පෙන්නුම් කරන පරිදි), ඔහුගේ බෙඵහාඉවසිලිවන්තකම උදඵනන්වය හෝබලය නෙඵනිකම ලෙස අර්ඵ දක්විය නෙඵක - නඟුම් 1:1 -6" (විලිස්).

ඇසිරියඵවන් පිඛඛට පත්වන යුදාවසියන්ටද මෙය සනසිලිදහක පණිවිඩයකි. දේවල් කෙසේ පෙනුනත්, දෙවියන් වහන්සේ නම සෙනඵව අමතක කරන්නේ නත. එළිදරව් පෙන මෙම පණිවිඩයට කදිම නිදසුනකි. "දෙවියන් වහන්සේට විරුද්ධ බලවේග දඛි ලෙස කෙඵ වී සිටින විට සහ දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඵගේ දල්වෙන පහන වදව් යන මෙඵහඵත්, කෙසේ වෙනත්, ඉතිරි අයට එය අමතක කිරීම පහසුය. පුරණ නිතිවයේ නටබුන් මෙන්ම, දෙවියන් වහන්සේම බව නඟුම් අපට මතක් කර දෙයි. අවසන පලකයාඔහු සතුවනු ඇත. (Expositor's Bible Commentary).

"ඇසිරියඵව් අගනුවර වඵමේ අපේක්ෂඛට නඟුම් ආඵඵ කරන ප්‍රීතිමත් ආකල්පයට ඇතමුත් විරුද්ධ වී ඇති අතර, එය ජකිකවඵදී උන්මත්තකන්වයේ සහ පලිගනීමේ ද්වේශයේ ප්‍රදර්ශනයක් ලෙස සලකයි. කෙසේ වෙනත්, මෙය අනඵනවක්තඛරයා අල්ලඵගන සිටින භූමිය පිළිබඳ වඵදි වඵහීමක් වේ. ඔහු දෙවියන්වහන්සේගේ මනුෂ්‍යයෙකි, ඔහු කඵාකරන්නේ සම්දණන් වහන්සේගේ අරමුණෙහි මුළුමනින්ම නියලී සිටින අයෙකු ලෙසය. ඔහුගේ දඛි ආශඛ නම්, එම දෙවියන්ගේ අමනුෂික සහ කුරිරු කුරිරු පලනයට එරෙහිව, දෙවියන් වහන්සේ අනාපකිකයන්ගේ ඇස් හමුවේ ඔහුගේ ශුද්ධකම සනඵ කරනු දකීමයි. - මෙනරම් කලයක් මුළල්ලේ යටත් වූ ජකීන් හදවත් විරහිත කුරිරු ලෙස පඵාදමු අධිරඵ්‍යය අහියෙඵයට ලක් කරයි" (ග්ලිසන් ආඵර්).

ජේළම්පි ස්මිත් ඔහුව විස්තර කරන්නේ "උද්යෙඵීමත්, ශුඵඵඵදී දේශප්‍රේමියෙක්" ලෙසයි, නමුත් "ඔහුගේ පෙන තනි පුද්ගලයෙකුගේ පටු වෛරය සහ අගනිය ප්‍රකඵ කරමින් නිතිවයේ වඵම පිළිබඳ පුද්ගලික ප්‍රීතිය පටිගන කිරීම නෙඵව; නමුත් එය කෙඵයට පත් වූවන්ගේ දඛි ප්‍රකඵනයයි. මනව වර්ගයඵග් හඵය සක්ෂිය" (හෙඵර් හේලි). "එය විශිෂ්ට 'අත්තිමේදී'" (ජීඵ් ස්මිත්).

"ඔහුගේ මෙඵගඵීම පිඛකඵ් සතුවෙකුගේ වඵමේ ප්‍රීති ඝෙෂ්ඛ පමණක් නෙඵ, යෙහෙඵඵග් පරමඛිපනාය පලනය කෙරෙහි ඇදහිල්ලේ මෙඵගඵීම සහ කලය පසුණු විට ඔහු නෙඵඵත් අයගෙන් පලිගන්නාබවට විශ්වඵයේ නිදෙඵ් කිරීමකි. පඛම ඔහුගේ මනරම් වඵන සහිත එහෙන් බිහිසුණු අනඵකිය අද ලෙකියට හෙඵත් අවධනය යෙමු කල හකි එකකි. ජකියක් පවඵ්මට නම් එය ධර්මෂ්ඵකමේ සහ සනායේ ප්‍රතිපත්ති මන ස්ඵඵිත කර මෙහෙයවිය යුතුය යන සර්වබලධඵ් දෙවියන්ගේ සදකලික මුලධර්මය අනඵනවක්තඛරයා හෙළි කරයි. අවසනයේදී ජකියක් ඵෙයෙල් වෙන ආපසු හරවනු ඇත, එය කඵන්වය සහ දුෂ්ටකම ඵීවත් වන සම්මතය බවට පත් කරන විට, නෙඵපනෙන දේ අමතක කරයි" (හෙඵර් හේලි).

ඔබදියා

පුද්ගලික පසුබිම

ඔබදියා යන නමේ තේරුම "යෙහෙඬුගේ සේවකයා" (වචනාර්ථයෙන් -- "යෙහෙඬු ජේවය කරන හෝ නමස්කර කරන තනතුරු"). OT හි ඇති කෙටිම පෙත ලෙස මෙම අනඛකිය කපී පෙනේ. මෙම නම (ඉතාපෙදු නමක්) සහිත OT හි විවිධ පුද්ගලයන් දෙළඳක් දෙනෙක් ඇත, නමුත් මෙම වෙනත් පුද්ගලයින්ගෙන් කිසිවෙකු මෙම විශේෂිත අනඛතවක්තරයාසමඟ හඳුනාගත යුතු බවට ඇඟවීමක් නොමැත.

මෙම අනඛකියෙන් අනුමත කළ හැකි දේ හරු ඔහුගේ ජීවිතය, පසුබිම හෝපෙණුෂය ගනු කිසිවක් නොදනී. ඔහු පුදුහි උපන් කෙනෙක් බව උපකල්පනය කෙරේ. තවත් අය සිතන්නේ ඔහු යෙරුසලමේ දේවමඤ්චිතව සම්බන්ධ අනඛතවක්තරයාගේ කවයේ සිටි අය විය හැකි බවයි. යුදෙව් තල්මුඩය පවසන්නේ ඔබදියා යුදෙව්වෙකු නොවන නමුත් ඒදෙමි ආගමට හරුණු දෙවියන් වහන්සේ තම සෙනඟට තරවටු කිරීමට භවිතා කළ බවයි.

දිනය

OT හි කෙටිම පෙත වීමට අමතරව, ඔබදියා"මේ දක්වාඇති සියලුම අනඛකි අතරින් වඩාත්ම දුෂ්කර පෙත" (ග්ලිසන් ආචාර්) දරයි. ක්‍රිස්තු පූර්ව 845 සිට 400 දක්වා කාල පරිච්ඡේදවලට ඔහුගේ කතීන් ආරම්භය කර ඇත. ජර්මන නියමයන් දෙකක් තිබේ:

- 585 --- බෙහෙත්ලිබරල් විද්වතුන් දරන මතය මෙයයි. යෙරුසලම බබිලෝනිවරුන්ට වට්ටමෙන් වසරකට පමණ පසු මෙම අනඛකිය එය ස්ථානගත කරයි.

- 845 BC --- මෙය "19 වන සහ 20 වන සියවස්වල එවන්ජලිස්ත විද්වතුන්ගෙන් හෙදු බහුතරයක්" (දුනුවස්) දරන මතයයි. එය ජෙහෙඬු රජුගේ කාලයේ (ක්‍රි.පූ. 848 - 841) ජෙරුසලමට පිලිස්තීවරුන් සහ අරබිවරුන් විසින් පහර දුන් විට (ඒදෙමිවරුන්ගේ සහයෙහිතවය ඇතිව --- II රජචලිය 8:20; II ලේක. 21:8-10, 16-17). මෙම දර්ශනය වඩාත්ම සම්භවිත බව පෙනේ. (මෙම ස්ථවරය පිළිබඳ විශිෂ්ට ආරක්ෂක සදහාබලන්න -- A Survey of OT Introduction, Gleason L. Archer, Jr., p. 299-303, A Commentary on the Minor Prophets, by Homer Hailey, p. 28-29.)

සහිත්ය සබදතා

මෙය NT හි පිටු වල උපුටාදක්වානොමිනි OT පෙත් හතෙන් එකකි. කෙසේ වෙතත්, වෙනත් OT පෙත් කිහිපයක් සමඟ පහදිලි සම්බන්ධතාතිබේ. Joel 3 සහ Obadiah හි දක්නට ලබන බෙහෙත්කාය බණ්ඩ අතර සමානකමක් ඇත:

- ප්‍රවණ්ඩත්වය නිසා ජෙෂයල් 3:19 සහ ඔබදු. 10
- ඔබගේ ක්‍රියාවන් ඔබගේම හිස මත තවුන පමිණේ - ජෙෂයල් 3:4-7 සහ ඔබදු. 15
- සමිදණන් වහන්සේගේ දවස ආසන්නයි - ජෙෂයල් 1:15; 2:1; 3:14 සහ ඔබදු. 15
- සියෙන් කන්දේ පලයන අය සිටිනු ඇත - ජෙෂයල් 3:17 සහ ඔබදු. 17

ඔබදියගේ වඩු යෙරෙමියා හෙදුන් දන සිටි බව පෙනේ. Jer සසදන්න. 49:7-22 ඔබදියා 1-9 සමඟ. "අනඛතවක්තරයෙරෙමියාතම අරමුණු සදහාඔබදු කියවාඅනුගත කර ඇති බවට ප්‍රබල සක්ෂි තිබේ. 1-9" (දුනුවස්).

ඓතිහාසික පසුබිම

මේ අනඛකිය ඒදෙමි වසියන්ට විරුද්ධයි. ඒදෙමිවරු ඒසවිගෙන් පවුන එන්නන් (උත්පත්ති 36:8-9), ඊශ්‍රායල්වරුන් ඒසවිගේ නිවුන් සහෙදුරයාට යකකිගෙන් පවුන එන්නන් විය. මේ අනුව, ජනයාඉතාසම්පව සම්බන්ධ විය.

ආරම්භයේ සිටම මෙම සහෙදුරයන් දෙදෙනාඅතර සතුරුකමක් පවතුනි - ඔවුන්ගෙන් පවුන එන ජනීන්ට සතුරුකමක්.

- යකකි සහ ඒසවි රෙබෙකගේ ගර්භණය තුළ "එකට අරගල කළහ" (උත්පත්ති 25:22). ඊළඟ පදයේ සමිදණන් වහන්සේ ඇයට කියනවා"ජනීන් දෙකක් ඔබේ ගර්භණයේ සිටිති."

- ඒසව්ගෙන් ජනකඛි කුලදුල්කම ලබාගනීම සම්බන්ධයෙන් ගවුමක් ඇති විය (උත්පත්ති 25:27-34). ඒසව් යන නම ලබුණේ මේ කලයේදීය ඒදෙමි(අර්ථය "රතු") --- ඔහු තම කුලදුල්කම විකුණූ ඉස්ටුවෙහි වර්ණය (උත්පත්ති 25:30). ඒදෙමිවරුන් විසින් අල්ලභගන සිටි හැමියෙන් වඩි කෙටසක් තද රතු වලිගල්වලින් සමන්විත විය. මෙය ඔහුගේ උපතේදී ඒසව්ගේ වර්ණයද විය (උත්පත්ති 25:25).

- ඒසව් (උත්පත්ති 27) වෙනුවට ඔහුට ආශීර්වාද කිරීමට යනකඛි ඊසක්ව රවටභන් විට ගවුමක් ඇති විය.
- වසර ගණනාවකට පසු සහෙද්රයන් දෙදෙනාමුණගසුණු විට කරදර ඇති විය (උත්පත්ති 32-33).
- ජනීන් දෙක (ඒදෙමි සහ ඊශ්‍රායලය) අතර ගවුම ආරම්භ වූයේ ඊජිප්තුවෙන් නික්ම යන අවස්ථාවේ දී ඊශ්‍රායලයේ ජනයා පෙණරන්දු වූ දේශයට යන ගමනේදී ඔවුන්ගේ ප්‍රදේශය හරහායමට ඒදෙමි ප්‍රතික්ෂේප කළ විටය (ගණන් 20:14-21).
- මෙම සතුරුකම දඩින් රජුගේ කලය වන තෙක්ම ඔවුන් ඊශ්‍රායලයට යටත් කරන තෙක් පවතුනි (II සමුවෙල් 8:14).
- යෙහෙමිගේ පලන සමයේදී, ඒදෙමි කච්චි ගසී (II රජවලිය 8:20-22; II ලේක. 21:8-10) ඔවුන්ගේම රජෙකු පිහිටුවාගත්හ. ක්‍රිස්තු පූර්ව 845 දී පමණ ඔබදියාඒදෙමි වසියන්ට තම අනාචකිය ප්‍රකාශ කළේ මේ කලයේදීය.

ඒදෙමිහි සෙනඟ ඊශ්‍රායලයේ කෙරෙහි වෛරයෙන් නිතරම පිරී සිටියහ. මේ අය ගන කතාකරන විට, ආමෙස් 1:11 පවසන්නේ, "ඔහු තම සහෙද්රයා කඩුවෙන් ලුහුබඳ ගිය අතර, ඔහු ඔහුගේ අනුකම්පාව යටපත් කරගත්තේය; ඔහුගේ කෙස්සද නෙකඩවාඉරී ගියේය, ඔහු සදහටම ඔහුගේ කෙස්ස පවත්වගත්තේය." එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, මලකී 1:3-4 පවසන්නේ ස්වමිත් වහන්සේ ඒදෙමිවරුන් සහමුලින්ම විනාශ කරන බවයි. ඔවුන් "සම්දණන් වහන්සේ සදහටම උදහස් වන සෙනඟ" බවට පත් විය.

ඔවුන්ගේ පසුකච්චන ඉතිහාසය තුළ Nabatean අරඹවරුන් ඒදෙමි දේශය අත්පත් කරගෙන ඔවුන්ව ඔවුන්ගේ දේශයෙන් පලවාහරිය. ඔවුන් මළ මුහුදට දකුණින් වූ ප්‍රදේශයට පලාගිය අතර කලයගේ ඇවුණුමත් ඔවුන්ව හඳුන්වනු ලබුවේ යඉදුමේයන්. ක්‍රිපූ 120 දී පමණ ඔවුන් මකබිස්හි ජෝන් හිරිකනස් විසින් යටත් කර ගන්නා ලද අතර, ඔහු ඔවුන්ගෙන් බෙහෝදෙනෙකුට වර්මවිජේදනය කිරීමට සහ මෙඤ්ජස්ගේ නීතිය පිළිගනීමට බල කළේය.

යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ නඩු විභාගය අතරතුර, අවසන ගවුම අපට පෙනේ --- යේසුස් (යනකඛිගෙන් පවන එන්නෙක්) හෙරෙද් රජු (ඒසව්ගෙන් පවන එන්නෙක්) ඉදිරියෙහි සිටගෙන සිටියේය.

"ක්රි.ව. 100 වන විට ඒදෙමි වසියන් ඉතිහාසයට අහිමි වී ඇත" (හෙමර් හේලි). "ඔබ අද ඒදෙමි ප්‍රදේශයේ ගමන් කරන්නේ නම්, ඔබට වඩත්ම අදුරු පණකරය සහ වඩත්ම හුදකලාහිස්බව හඳු වෙන කිසිවක් සෙසඟන නොහැකි වනු ඇත ... එය පහිවියේ වඩත්ම බලගතු, අනහර දමු ස්ථන වලින් එකකි" (බ්‍රිස්කෝ, ඔවුන් "කවදඩන් නෙසිටියක් මෙන් වනු ඇත!" (Obad. 16)

අවස්ථාව

ජෙරුසලම් නගරය පිලිස්තීවරුන් සහ අරඹවරුන් විසින් ප්‍රහාරයට ලක් විය. නගරය කඩකප්පල් කර කෙල්ලකමට ලක් විය. කච්චිකඛි තත්වයක සිටි ඒදෙමි, ආක්‍රමණික හමුදකින්ට පක්ෂව, කෙල්ලකම බෙදහදා ගත්තේය (Obad. 11). ඔවුන් ඊශ්‍රායලයේ අවසනාච ගන ප්‍රීති සෙණාකළහ (ඔබද්. 12-13), විනාශයෙන් පලාගිය අයව මරදම්ම හොසිරගන කිරීම. (Obad. 14)

පණ්ඩිය

මෙම පෙන ප්‍රධන තේමාදෙකක් වටවසුහගන කර ඇත:

1. ඒදෙමිහි විනාශය --- ඒසව් සහ තේමන් ලෙසද හඳින්වේ

2. යුදෙගේ නිදේශ් කිරීම --- යඤකඛි, ජෙරුසලම සහ සියෙන් කන්ද ලෙසද හඳින්වේ.

විශේෂයෙන්ම යඤකඛි සහ ඒසව්ගේ හඛිනය, "ඔබේ සහෙදුරයා වන වකාස බණ්ඩ සමඟින්, මෙම ජනීන් දෙක අතර ලේ සම්බන්ධය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. "ඔබදියගේ ඒදෙම් හෙළාදකීම සහ යුදා ප්‍රතිෂ්ඨාසනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය යන දෙකම ඇතිවන්නේ මෙම බද්දේම කඩකිරීමයි" (Expositor's Bible Commentary).

ඔබදියගේ විශිෂ්ට පඬු

ජෙරු කල්වින් වරක් ප්‍රකාශ කළේ ඔබදියගේ කෙටිකතාව නිසා එය දිගු අනාවැකිය කනීන් තරම් "බෙහෝ දේශනායෙහි නානෙකළ" බවයි. මෙය සත්‍යයක් විය හැකි වුවද, මෙම පෙණතන් උකහාගත යුතු පඬු රහියක් ඇත. උදහරණයක් ලෙස --- යමෙක් "වරදි ක්‍රියාවේ කෙල්ලය" බෙදා ගන්නා විට, ඔහු අපරාධයේ පෙළඹවන්නෙකු නෙඛිය හැකි වුවද, "වෙනස්ව සිටීමෙන්" ඔහු "ඔවුන්ගෙන් කෙනෙකු" බවට පත්වේ. (Obad. 11).

- යමෙකු (ජනියක් පව) තවත් කෙනෙකුට අසාධාරණ, කුරු සහ කටුක වූ විට ... විශේෂයෙන් ඔවුන් සහෙදුරයන් වූ විට ... ඔවුන්ට දඩුවම් ලබනු ඇත, වරදි කළ තනන්තපළිගනු ඇත.
- සෙනඟක් වපුරන්නක් මෙන් සෙනඟක් නෙළාගනු ඇත! "මුළානෙඛන්න, දෙවියන් වහන්සේ සමච්චලයට ලක් නෙඤව; මක්නිසද යමෙක් වපුරන දේ ඔහු නෙළාගනීවි!" (ගලා 6:7). ඒදෙම්වරු ඊශ්‍රායෙල්වරුන්ව විනාශ කිරීමට උත්සාහ කළ අතර ඔවුන්ම විනාශ විය. (බලන්න ඔබද්. 15)
- ඔබදියා පහදිලි කරන්නේ ජනියක් අනර්ඛිත ය යන අදහස මිත්‍යාවක් බවයි! ඒදෙම්ට කෙතරම් ආරක්ෂාවක් දෙනුණද යත් ඔවුන්ව විනාශ කිරීමට කිසිවෙකුට නෙහෙක් බව ඔවුන් විශ්වාස කළා ඔවුන් කළ පමුල සභවී නිබු සහ පටු මඬ්ගවලින් පමණක් ළඟා විය හැකි සම්පූර්ණ නගර ගෙඛනඟා ගන්නා - කළුකරයේ සිට කවයම් කරන ලද සුප්පිද්ධ පෙට්ටානගරය ඒදෙම්හි විය. කෙසේ වෙතත්, ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව අස්ථානගත විය. දෙවියන් වහන්සේ ඔවුන්ව විනාශ කරන බව පවසා අතර මෙය සිදු වූ ආකාරය ඉතිහාසය පෙන්වුම් කරයි.
- මිනිසුන් ආත්ම රවටාගනීමට හේතු වූ ආඩම්බර සහ අහංකාර විය. "ඔබේ සිතේ උඩඟුකම ඔබව රැවටුවේය, පර්වතයේ ඉරිතලීම්වල, ඔබේ ව්‍යසස්ථනයේ උච්චත්වයේ ව්‍යසය කරන්න, 'මා පෙණළඹට පමුණුවන්නේ කවුද?' . පිළිතුර ඊළඟ පදයේ ඇත --- "'එතනින් මම ඔබව පහනට ගෙනෙන්නෙමි,' සම්දෙණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරයි.
- ඒදෙම්වරු ඔවුන්ගේම අස් හමුවේ ප්‍රඥඛිත්තයන් වී සිටියහ. ඔවුන්ට සියලු පිළිතුරු තිබුණි; කිසිවක් අවශ්‍ය නෙඛිය; දෙවියන් වහන්සේ පින්තූරයෙන් ඉවත් කර ඇත. OT හි කිසිදු Edomite ආගමක් හෝ Edomite දෙව්වරුන් ගන සදහනක් නෙඹන. "ඒදෙම්වරුන්ට දෙවියෙකුට පක්ෂපතීත්වයක් නෙතිබුණි. මෙය බෙහෝවිද්වතුන් විශ්වාස කිරීමට හේතු වී ඇත්තේ මෙම අසමත්‍ය මිනිසුන් කෙතරම් ස්වයංපෙණිත, අහංකාර සහ ස්වයං නාස්තිමත් වූ අතර ඔවුන් කිසිම ආකාරයක දෙවියෙකුගේ නමක් පවානෙකියන බවයි. ඔවුන් සියල්ලටම පිළිතුරු ඇති බව විශ්වාස කළා" (ඩී. ස්ටුවර්ට් බ්‍රිස්කෝ)
- සම්දෙණන් වහන්සේගේ රණය සමු විටම අවසන වශයෙන් පවතිනු ඇත (Obad. 21 --- "සහ රණය සම්දෙණන් වහන්සේගේ වනු ඇත").
- ඒදෙම්ගේ අවසන පසය වූයේ "සහෙදුරන්වයේ උගනනඛයේ ප්‍රකාශනයක්" (Jack P. Lewis). ඒදෙම් සහෙදුර ජනියක අවසනඛිත්තය ගන ප්‍රීති විය. "විපත්තියේදී ජරිති වන්නා දඩුවම් නෙලන්නේ නත." (හිනෙඤ්දේශ 17:5)
- දෙවියන් වහන්සේ තමන් වෙතට හඳුරන අයට ගලවීමේ ස්ථානයක් සපයයි - සියෙන් කන්ද. (Obad. 17)

පුද්ගලික පසුබිම

සෙකරියා(හෙබ්‍රෙව්: Zekar-yah) යන නමේ තේරුම "යෙහෙඞාසිහි කර ඇත" යන්නයි. මෙය ඉතාපෙණු හෙබ්‍රෙව් නමක් විය. බයිබලයේ මෙම නම ඇති විවිධ පිරිමින් 30කට ආසන්න සංඛ්‍යාවක් සඳහන් කර ඇත, "අනුමත වශයෙන්, පිරිමි ළමයෙකු සඳහාදෙමසියන්ගේ යඛ්ඤාව ස්වමින් වහන්සේ සිහිපත් කළ නිසාවිය හකිය." (Gleason L. Archer, Jr.)

Zech. 1:1 ඔහු බෙරෙකියගේ පුත්‍රයා සහ ඉද්දෙණ්ගේ මුනුබුරා බව අඟවයි. ඉද්දෝ සෙරුබ්බෙල්ගේ නයකන්වයෙන් යුත් කණ්ඩායමේ ජෙරුසලමට ආපසු පමිණි පූජකයන්ගෙන් කෙනෙකි (නෙහෙ. 12:4, 16; එස්රාය:1; 6:14). සෙකරියාසෙරුබ්බෙල් යටතේ ආපසු පමිණි අයගෙන් එක් අයෙක් ද වූ අතර, ඔහු ආපසු පමිණෙන විට ඒ වන විටත් පූජකයෙක් විය (නෙහෙ. 12:16). ඔහු මේ කලයේ තරුණයෙක් (හෙබ්‍රෙව්: na'ar) වන්නටද බෙහෙදුරට ඉඩ ඇත (සෙක. 2:4). ඔහු ඉපදුණේ බබ්ලෝනියේ විය හැකි අතර, වහලුන් යෙරුසලමට ආපසු පමිණෙන විට ඔහු පූජකයෙකු බවට පත් විය.

යුදෙව් සම්ප්‍රදාය පවසන්නේ හග්ගයි, සෙකරියාසහ මලකි මහාසිනගෙණ්ගේ ආරම්භකයින් බවයි. ග්‍රීක පරුණි ගිවිසුමේ (ද සෙප්ටුඅජින්ට්) ගීතබලිය කිහිපයක සම කර්තවුරුන් ලෙස සෙකරියාසහ හග්ගයි ගෙඹවයට පත්‍ර කරයි (හග්ගයි පිළිබඳ මෙම ලිපි මලුච්චි අධ්‍යයනය බලන්න).

මතෙව් 23:35 සහ ලුක් 11:51 යේසුස් වහන්සේ කතාකරන්නේ "දේව මලිගඹ සහ පූජකයන් අතර ඝනනය කරන ලද" "බෙරෙකියගේ පුත් සෙකරියා" ගන ය. (සටහන --- යෙහෙස්සුගේ පුත් සෙකරියානම් නවත් පූජකයෙක්ද දේවමළිගඹව මඵවේදී මරාදමන ලදී (II ලේක. 24:20-22) ඇතමුත් ජේසුස් වහන්සේට තර්ක කරයි, නතහෙත් සමහර ලේඛකයන් සදීම බයිබලනුකූල පිටපතක්, මෙම මිනිසුන් දෙදෙනාවයකුල කර ඇත.අනෙක් අය පවසන්නේ ඔවුන් සමන ඉරණමකට ගෙදුරු වූ වෙනම මිනිසුන් දෙදෙනෙකු බවයි.)

"ඔලිව් කන්ද පමුල අද දක්වම සෙහෙහන් ගඹක් පෙන්වනු ලඹබ, එය අනභනවක්තාසෙකරියා අයත් යඹි මවසනු ලඹබ. නවත් සමහරු පවසන්නේ ඔහුව ජෙරුසලමේ සිට ෆර්ලෙන් 150 ක් දුරින් පිහිටි බෙනාඹියානම් ස්ඵනයක නන්පත් කර ඇති බවයි" (ඇඩම් ක්ලක්) . සෙකරියා "චිත්‍ර ශිල්පියෙකුගේ ආත්මය සහ දණ්‍යමභනකුගේ ඇස" ඇති අනභනවක්තවරයාලෙස හදින්වේ." (HI හෙස්ටර්, හෙබ්‍රෙව් ඉතිහාසයේ හදවත)

දිනය

Zec අනුව. 1:1 මෙම අනභනවක්තවරයාඅනඹකි කීමට පටන් ගන්නේ ඔහුගේ සමකලීන හග්ගයි ඔහුගේ කඹියය ආරම්භ කර මස දෙකකට පසුවය (හග්ගයි 1:1 බලන්න). අනභනවක්තවරයෙකු ලෙස සෙකරියගේ කඹියයේ ආරම්භය මෙය ක්‍රි.පූ. 520 නෙඹමිබර් මසයේදී සිදුවනු ඇත. සෙකරියාඅවම වශයෙන් නවත් අවුරුදු දෙකක්වත් අනඹකි පළ කළ බව සෙක් 7:1 සිට අපි දනිමු. කෙසේ වෙතත්, 9-14 පරිච්ඡේද දින නියම කර නෙඹනි අතර, විවිධ ගෛලීය වෙනස්කම් සහ අභ්‍යන්තර සක්ෂි හේතුවෙන්, "මෙම පණිවිඩය දේවමළිගඹ කප කිරීමෙන් පසුව ලබාදී ඇති බව පෙනේ. අනුමත වශයෙන් මෙය සෙකරියගේ පණිවිඩය ඔහුගේ අනඹකියේ පසු කලයකදී නියෙස්නය කරයි. වක්තීය." (Schultz, The Old Testament Speaks)

සටහන--- සෙකරියා-14 පරිච්ඡේද ලියාඇති බව විශ්වස නෙකරන අය සිටිති. මේ සම්බන්ධ ප්‍රධන න්‍යයන් දෙක නම්:

Pre-Exilic Theory --- මෙම කෙඹස පිටුවහල් කිරීමට පෙර ලියාඇති බව තර්ක කරයි, සමහර විට ජෙරමියවිසින්.

පශ්චත්-ඇලෙක්සන්ඩ්‍රියනු න්‍යය --- එය ලියාඇත්තේ මහාඇලෙක්සන්ඩර් රජුගේ (ක්‍රි.පූ. 356 - 323) කලයට පසුව නෙදන්නාකතුවරයකු විසින් ලියන ලද්දක් බවයි. සෙක් හඹවෙන් ග්‍රීසිය ගන සඳහන් කිරීම නිසසමහරුන් මෙය අවශ්‍ය යඹි සලකයි. 9:13. කෙසේ වෙතත්, කෙයිල් පවසන්නේ "සමස්ත පෙතේ කර්තව්‍යයේ එකමුතුකමට එරෙහිව එවනි නිගමන ව්‍යඡ අර්ඵකඵන සහ වඳදි වචනීම් මත පදනම් වී ඇති බවයි!"

ඓතිහාසික පසුබිම

ඓතිහාසික පසුබිම පිළිබඳ සකවිෂමක් සඳහා හග්ගයි පිළිබඳ මෙම ලිපි මලභවි අධ්‍යයනය බලන්න. හග්ගයි "දෙවන දේවමඤ්ච අත්තිවර්ම දමීම සඳහා මූලික පෙළඹවීම සපයූ අතර, සෙකරියානම අනඛනිමය වචනෙන් තුළින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද දිව්‍යඤ්චව සඳහා විශාල අධ්‍යක්ෂික මනාසක් ලබාදීමෙන් ව්‍යාප්තිය නිම කිරීමට ද්‍රව්‍යමය වශයෙන් උපකාර කළේය. ඔහුගේ සමකලීන හග්ගයි සමඟ එය ලබාදීමට ඔහුව කඳවුරු ලබීය. දිව්‍යඤ්චව ප්‍රතිනිර්මාණය කරන ආකාරයේ අධ්‍යක්ෂික න්‍යායකාර්යයක්, එය එහි සබැඳි වන්නිය වෙත කඳවා ලෙකියේ දෙවියන් වහන්සේගේ ජීවමන සක්ෂිය ලෙස එහි ඉරණම කරා එය මෙහෙයවනු ඇත." (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible)

සෙකරියා "දිව්‍යඤ්චවේ පරමදර්ශ සඳහා ජීවලිතය ඉතා පහත් මට්ටමකට ළඟා වූ අවස්ථාවේදී අනඛනි කියන්නට පටන් ගත්තේය." "හග්ගයිට සිදු වූවක් මෙන්, සෙකරියගේ මූලික සලකිල්ල වූයේ ආපසු පමිණි ප්‍රචණ්ඩයේ ජීවිතයේ අධ්‍යක්ෂික ප්‍රමුඛතා ස්ථාන කිරීමයි." සෙකරියා "කල්ලික් විධිමත්භාවයේ ඇති අන්තර්ගත" දුටුවේය. "යටත්වීම, පසුතවීම සහ පසයෙන් පවිත්ර කිරීම දිව්‍යමය ආශිර්වාදය වහිරීමට පෙර විය යුතු බව" ඔහු තේරුම් ගත්තේය; සහ "දිව්‍යඤ්චවේ සමඤ්චිය රඳසවනින්තේ ගිවිසුම් ජනනඛ සහ ඔවුන්ගේ දෙවියන් අතර නිසි සම්බන්ධයක් මතයි." (Zondervan's Pictorial Encyclopedia of the Bible)

පෙතේ ලක්ෂණ

"සෙකරියා කුඩා අනභනවක්තඛරුන් දෙළඳුස් දෙනඟන් දිගම භාවඛක්ම අපහදිලි වේ" (ඇඩම් ක්ලක්). "ඕනම OT ග්‍රන්ථයක් අතුරෙන් අර්ථකථනය කිරීම දුෂ්කරම දෙය එයයි" (හෙමර් හේලි). සෙකරියා "OT හි සියලුම ලේඛනවලින් වඛක්ම මෙසියනු, වඛක්ම සබැඳිදරව් සහ eschatological" (රෙඛින්සන්). "සෙසඟාහරු වෙනත් කිසිම අනභනවක්තඛරයෙකුට වඩා සෙකරියා මෙසියස් වහන්සේ ගන අනඛනි පළ කළේය" (රයිට් අධ්‍යයනය බයිබලය). "සමස්ත OT හි කිසිම අනභනවක්තඛරයෙකු මෙසියනු බලභපභරත්තුව ගන වඩි සලකිල්ලක් දක්වන්නේ නන හෝ මෙසියස්ගේ පමිණිම ගන වඛක් නිශ්චිත අනඛනි ලබාදෙන්නේ නන." (විවභ බයිබලය)

"වෙනත් සුළු අනභනවක්තඛරයෙකුට වඩා සෙකරියා එන්ටිගේ මෙසියනු චිත්‍රය කෙරෙහි විශාල බලපමක් කර ඇත" (ජක් පී. ලුවිස්). ඔහුගේ පළමු පමිණිම ගන අනඛනි ඇත - 3:8; 9:9, 16; 11:11-13; 12:10; 13:1, 6-7, සහ ඔහුගේ දෙවන පමිණිම ගන අනඛනි ඇත - 14 වන පරිච්ඡේදය. "ක්‍රිස්තුස් ඔහුගේ පමිණිම දෙකෙහි සේවකයා සහ රජු, මිනිසා සහ දෙවියන් ලෙස නිරූපණය කෙරේ." (The Expanded Open Bible) පහත දක්වෙන්නේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ පිළිබඳ සෙකරියගේ පහදිලි අපේක්ෂඛන් කිහිපයකි.

සමිදණන් වහන්සේගේ දුතයා 3: 1

ඇස් හනක් ඇති ගල - 3:9

ධර්මිෂ්ඨ ගඛඛ --- 3:8; 6:12-13

රජු/පුජකයා-- 6:13

නිහනමනී රජ - 9: 9-10

මුල්ගල, කුඛඛම් ඇණ සහ සටනේ දුන්න - 10:4

ප්‍රතික්ෂේප කර, වහලෙකුගේ මිල වන රිදී ෂෙකෙල් 30කට විකුණන යහපත් එඬේරා 11:4-13

විදපු එක --- 12:10

පිරිසිදු කිරීමේ දිය උල්පත --- 13:1

අන්හරු දමන ලද තළුණු එඬේරා 13:7

පමිණෙන විනිශ්චයකාර්යසහ ධර්මිෂ්ඨ රජු --- 14 පරිච්ඡේදය

ජක් ලුවිස් පෙන්වා දෙන්නේ "සෙකරියා NT මත වෙනත් බලපමි ඇති කළේය. සම කෙනෙකුම නම අසල්වසියඛ සත්‍යය කථාකළ යුතුය යන ඔහුගේ ඉල්ලීම පමුල් විසින් ප්‍රතිරඛය කරයි (සෙක. 8:16; එපී. 4:25) එළිදරව් පෙන කියවන්නඛද විය හක. එම ලේඛකයා විසින් භඛිතාකරන ලද ඇතමි පින්තූරවල පූර්වදර්ශය මෙනඛින් සෙඟාගන්න." උදඛරණ වශයෙන්:

අසරුවන් හනර දෙනා සෙක. 6:1-8; එළි. 6:1-8

ඔලිවි ගස් දෙක --- සෙක. 4:3f; එළි 11:4

පහන් රූක සහ ඇස් හත --- Zech. 4:2-10; එළි 1:12f

සෙකරියාහි සහත් මිනිසුන්ගේ වරදි දෙවියන් වහන්සේගේ අවධානයට ගෙන ඒමට වෙදිනාකරන්නාලෙස පෙනී සිටියි - සෙස්. 3:1f; cf. I Chron. 21:1; රැකියා1:6f; 2:1f.

හෙමීර් හේලි මෙසේ සටහන් කරයි "සෙකරියාඔහුට පෙර සිටි අනභතවක්තඛරුන්ට වඩාකරුණු තුනකින් වෙනස් වේ:

1. දිවියමය සන්නිවේදනයේ මධ්යයක් ලෙස ඔහු දර්ශන අවධරණය කරයි. ආමෙස්ගේ පෙණේ දර්ශන දිස්වන බව ඇත්තයි, නමුත් සෙකරියගේ දර්ශනවලට සමනුපතිකව නෙවේ.
2. **දේවදූත මදිහත් වීම**ඔහුගේ පණිවිඩයේ වදගත් ස්ථනයක් ගනී. පෙණේ පළමු පරිච්ඡේද හය තුළ දේවදූතයන් විශේෂයෙන් කපී පෙණේ.
3. **එළිදරව් සංකේතවදය**දර්ශනවලට ඇතුල්වීම මෙම අනභතවක්තඛරයගේ ලේඛනවල තවත් කපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි."

"අවසන ජයග්‍රහණය දිව්‍යමය සහයෙහිතඛය මත සහ දෙවියන් වහන්සේගේ දිව්‍ය කමන්තට මිනිසුන් යටත් වීම මත රදාපවතින බව අනභතවක්තඛරයාසත්‍යය දකින අතර අවධරණය කරයි" (හෙමීර් හේලි). "මුල් කිතුනුවන්ගේ දේශනාකිරීම සහ ඇදහිල්ල තුළ මෙම කුඩාඅනභතවක්තඛරයගේ එවනි ඡේදවල වදගත්කම අතිශයෙකිනියට නෑවිය නොහැක!" (විවත බයිබලය)

ZEPHANIAH

පුද්ගලික පසුබිම

ගෙපනියා (හෙබ්‍රෙව් -- න්සෙෆාන්-ය) යන නමේ තේරුම "යෙහෙචා සඟවයි" හෝ "යෙහෙචා සඟවා ඇත" යන්නයි. "ගෙපනියා පහදිලිවම උපත ලබුවේ මනස්සේ රජුගේ පලන සමයේ (ක්‍රි.පූ. 695 - 642) අවසන භාගයේදීය. ඔහුගේ නමෙන් අදහස් වන්නේ ඔහු මනස්සේගේ මිලේවිෂ ක්‍රියාලීන් 'සඟවී' සිටි බවයි" (පුළුල් කළ විවත බයිබලය). මෙම රජුගේ පලනයේ ස්වභාවය සඳහා II රජඛලිය 21:1-18 සහ II ලේකම් 33:1-20 බලන්න.

"අනඛකි පෙත් අතර ගෙපනියා පමණක් කතුවරයා පිළිබඳ දීර්ඝ පෙළපත් සටහනක් ප්‍රදර්ශනය කරයි" (Expositor's Bible Commentary). "ඔහුගේ පෙළපත සමන්‍ය අනඛකිමය පෙළපතට වඩාදිගු වන අතර පරම්පරා හතරක් සෙසාගනී" (New Layman's Bible Commentary). Zep. 1:1 ඔහු හෙසකියානම් මිනිසෙකුගේ මී මුහුපුරා ලෙස හඳුන්වයි -- බෙහෙවිච්චතුන් සිතන්නේ මෙය හෙඳ හෙසකියාරජු (ක්‍රි.පූ. 715 - 686) බවයි, එබවින් මෙම රජකිය ලේ අනභතවක්තඛරයා බවට පත් විය. කෙසේවෙතත්, තවත් සමහරු තරයේ කියා සිටින්නේ හෙසකියාරජුගේ කලයේ සිට ගෙපනියගේ උපත දක්වාකලය නෙමතිකම නිසාමෙය කළ නොහැකි බවයි. ඔහු යෙරුසලම "මෙම ස්ථනය" ලෙස සඳහන් කිරීම (ගෙප්. 1:4) ජෙරුසලම ඔහුගේ නිවහන වූ බව පෙනේ. "නගරයේ තත්වයන් සමඟ ඔහුගේ දනුම (සෙප්. 3:1f) මෙම කරුණ තවදුරටත් තහවුරු කරයි." (හෙමීර් හේලි)

"මිනිසුන්ගේ පව් පිළිබඳ ඔහුගේ දඩ් හෙලදකිම් සහ පසුතවීම සඳහාඔහුගේ උද්යෙහිමත් කඟසීම ඔහුට 'පියුර්ටන්' යන නම ලබාදී ඇත" (හෙස්ටර්, හෙබ්‍රෙව් ඉතිහාසයේ හදවත). "සෙප් 1:12 හි ඉඟියක් ලබාගනිමින්, මධ්‍යකලීන යුගයේ කලකරුවන් විසින් පහත ඇති මිනිසාලෙස ඡෙපනියඛ නිරූපනය කරමින්, පව්කරයන්ව දඬුවම් කිරීමට ජෙරුසලම සෙසමින් සිටියහ." (ජක් පී. ලුවිස්)

මෙම කරුණු සහ උපකල්පන කිහිපයක් හැරුණු විට, මෙම අනභතවක්තඛරයාහා කිසිවක් නොදනී.

දිනය

Zep. 1:1 මෙම අනඛකිය ජෙෂියාරජුගේ කලයේ (ක්‍රි.පූ. 640 - 609) දක්වාඇත. මෙම අනඛකිය ක්‍රි.පූ. 621 මහා

ආගමික ප්‍රතිසංස්කරණයට පෙර පමුණි බව මෙය ලියාඇති කලයේ යුදහි පහත් සදාචාරාත්මක හාආගමික රජ්‍යයෙන් අනුමත කළ හැකිය. (II කිංග්ස් 22-23; II වංශකථා 34-35)

එසේම, සෙප්. 2:13 පහදිලි කරන්නේ නීතිවයේ වටීම (ක්‍රි.පූ. 612 දී සිදු වූ) අනභ්‍යන්තයේ සිදුවීමක් බවයි. "ඔහුගේ කාර්යයේ විය හැකි දිනය ලෙස ක්‍රි.පූ. 630 සිට 625 දක්වා යෙෂ්තාකිරීම ආරක්ෂිත වනු ඇත. ක්‍රි.පූ. 626 පිළිගන්නේ නම්, ජෙරමියාසහ ගෙපනියගේ අමන්‍යාගා එම වසරේම ආරම්භ විය." (හෙබ්රී හේලි)

ඓතිහාසික පසුබිම

මනස්සේ (ක්‍රි.පූ. 695 - 642) සහ ආමෙත්ගේ (ක්‍රි.පූ. 642 - 640) පලන සමයේදී යුදහි දකුණු රජධනිය විස්මිත සදාචාරාත්මක හාඅධ්‍යාත්මික ගඹුරට ගිලී ගියේය. මෙම රජවරුන් දෙදෙනා ඇසිරියඛට පක්ෂපතීව යටත් වූ අතර, හෙසකියාරජු ඉටු කළ සියලු යහපත් දේ අවලංගු කිරීමට උත්සහ කළහ. කෙසේ වෙතත්, ක්‍රි.පූ. 640 දී - -- වයස අවුරුදු 24 දී --- ආමෙත් රජු ඔහුගේ සේවකයන් විසින් ඝනනය කරන ලදී (II රජඛලිය 21:23; II ලේක. 33:24), සහ ඔහුගේ 8 හවිරිදි පුත් ජෙෂියාරජු බවට පත් කරන ලදී (II රජඛලිය 21:24 - 22:2; II ලේක. 33:25 - 34:2). ජුදහි රජකම් කළ අවසන යහපත් රජු ජෙෂියාය. ක්‍රි.පූ. 609 දී ඔහු මිය යන විට - වයස අවුරුදු 39 දී - යුදා ආගේ විනාශයට සහ බබිලෝනියානු වහල්හමයට (ක්‍රි.පූ. 586) ඉතිරිව ඇත්තේ වසර 23 ක් පමණි.

වයස අවුරුදු 16 දී ජෙෂියා "ඔහුගේ පියා වූ දඩින්ගේ දෙවියන් වහන්සේ සෙවීමට" පටන් ගත්තේය (II ලේක. 34:3). වයස අවුරුදු 20 දී ඔහු අගුද්ධ හා දුෂ්ට සියල්ලෙන් "ජුදා සහ ජෙරුසලම පවිත්ර කිරීමට" පටන් ගත්තේය (II ලේක. 34:3f). ඔහුගේ ප්‍රතිසංස්කරණ යුදහි මෙතෙක් රජකම් කළ ඕනෑම රජෙකු විසින් උත්සහ කරන ලද ඕනෑම ප්‍රතිසංස්කරනයකට වඩා පුළුල් විය.

වසර කිහිපයකට පසු (ක්‍රි.පූ. 621) හිලේකියා පූජකයා විසින් මෙෂසස්ගේ ව්‍යවස්ථාව නතිවූ පෙන සෙසාගන්නා ලදී ("බයිබලය මෙතරම් කලයක් රක්කයේ තබා නොසලකා හැර තිබුණද, කිසිවෙකුට එය කෙහිදහි මනක තබා ගත නොහැකි විය - හෝ ප්‍රවාසලකිලිමත්!"). ජෙෂියාගේ කුමක්ද සහ එහි වදගත්කම අවබෝධ කරගත් විට, ඔහු තම දේශයේ සිටි සියලුම මිනිසුන්, ග්‍රේෂ්ඨතමයගේ සිට අඩුම දෙනා දක්වා රැස්කර, ගිවිසුම් පෙන ඔවුන්ට කියවීමට (II ලේක. 34:29-30). පසුව දේවමඤ්චිත පවිත්‍ර කර පෂ්කු උත්සවයක් පවත්වන ලදී --- කලකින් දකුණ නොතිබූ එවනි දේ (II ලේක. 35). ජෙෂියාද ඇසිරියානුවන්ගෙන් නිදහස ලබාගත් අතර, ඊශ්‍රායලයේ උතුරු රජධනියෙන් ඔවුන් විසින් අල්ලගෙන සිටි භූමියෙන් කෙඛසක් නවන ලබාගනීමට පටන් ගත්තේය.

නිසකාවම, ගෙපනියගේ අනඛනිය සහ ක්‍රියායෙෂියා කෙරෙහි බලපෑ අතර, ප්‍රතිසංස්කරණ ආයතනයට බෙහෙවින් සම්බන්ධ වන්නට ඇත --- ඇත්ත වශයෙන්ම යෙෂියා සහ ගෙපනියා සම්බන්ධ වූයේ නම් (දෙදෙනාම හෙසකියාරජුගෙන් පවන එන) මෙම අනභ්‍යන්තවක්තඛරයා යුච රජු කෙරෙහි විශ්‍රා ප්‍රවේශයක් සහ බලපමක් ඇති විය හැකිය.

සම්දණන් වහන්සේගේ පමුණිමේ දවස ගන ද ගෙපනියා පුරෙකථනය කරයි. ප්‍රතිසංස්කරණ ආරම්භ කළද, කෙටි කලයකදී (ජෙෂියාගේ මරණයෙන් පසු) ජනතම ඔවුන්ගේ පරණ, නපුරු මර්ග වෙන ආපසු හරහනු ඇත. එමනිසා දන් ක්ෂිතිජයේ සිටින ජනියකින් ඉදිරියේදී සිදුවීමට නියමිත විනාශය ගන ගෙපනියා අනතුරු අඟවයි. මෙම ජනිය බබිලෝනිය විය! "අවසන විනිශ්චය දිනය පිළිබඳ සංකල්පය සකසීමේදී සම්දණන් වහන්සේගේ ගෙපනියගේ දිනය වදගත් කාර්යභ්‍යයක් ඉටු කරයි" (ජක් පී. ලුවිස්). "වෙනත් අනභ්‍යන්තවක්තඛරයෙකුට වඩා ගෙපනියා මෙම ජරකභ්‍යනය හඹිතාකරයි" (Expositor's Bible Commentary). Zep. 3: 9-20 "ස්වමිත්වහන්සේගේ දවසේ තවත් පත්තක් ගන කථාකරයි: විනිශ්චය සම්පූර්ණ වූ පසු එය ආශිර්වාද දිනයක් වනු ඇත. ධර්මිෂ්ඨ ඉතිරියක් ඉතිරි වනු ඇත, යුදෙව්වෙකු හෝ අන්‍ය ජනිකයෙකු හෝ ජන් වහන්සේට අයදින සියල්ලෝ ආශිර්වාද ලබනු ඇත" (පුළුල් කළ විවක බයිබලය). යෙෂියා අවස්ථා දෙකකදී ගෙපනියා ගන සදහන් කළේය - මනෙව් 13:41 (සෙප්. 1:3) සහ මනෙව් 24:29 (සෙප්. 1:15). මෙම ජේද දෙකම ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමුණිම හා සම්බන්ධ වේ.

"ඊජිප්තුවේ පණවුවා නොකෝ හරන්හිදී බබිලෝනිවරුන් සමඟ සටන් කිරීමට ඇසිරියඛට උදව් කිරීමට අධිෂ්ඨන කර ගත් අතර, ඔහුගේ හමුදම සමඟ (ක්‍රි.පූ. 609) උතුරට ගමන් කළේය. යෙෂියා මෙහිදීදෙහිදී ඔහුව

නවත්වීමට උත්සාහ කළේ ඔහුගේ හමුදාව පර්චෝනෙකෙණ්ගේ මර්ගයට යවමිනි. ඔහු සර්ථක විය. මිසර හමුදාව හත් වෙන ලඟාවීම වළක්වූ නමුත් ඔහු සටනේදී මිය ගියේය. වසර හතරක් ඊජිප්තුව යුදාපලාය කළ නමුත් පූ 605 දී කර්කෙමිෂ්හිදී නෙබුචද්නෙෂර් (බබිලෝනියාවරුන්ගේ රජු) විසින් පර්චෝනෙකෙණ් පරාජය කරන ලදී. ඉතිහාසය, සෙසියගේ නායකත්වයෙන් යුත් යුදා මෙහිද්දෙකිදී ඊජිප්තුවට එරෙහිව සටන් කරමින් බබිලෝනියාවරුන්ට උපකාර කිරීමට උත්සාහ කර ඇත. බබිලෝනියාවට ආධාර කිරීමේ අරගලයේදී තම රජුට දුන් රාජධානිය දත් ඔවුන් උදව් කිරීමට උත්සාහ කළ ජනියට යටත්ව සිටියේය. පසුව යුදාබබිලෝනිය විසින් විනාශ කරනු ලැබේ." (හෙෂීර් හේලි)

ස්වමිත්ගේ දවස

මෙම පෙණත් ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ සම්දණන් වහන්සේගේ දවස - විනිශ්චයේ දිනයයි. එය භීෂණයේ දිනයක් ලෙස සලකනු ලැබේ ..... ආසන්න වශයෙන් ..... පසය සදහාවිනිශ්චයක් ලෙස සියලු මවිල්ල මත වලංගු එකක් ලෙස ය. එය විනාශය පිළිබඳ දරුණු චිත්‍රයක් වුවද එයින් ශේෂයක් පමණෙනු ඇත. "එය ඇදහිලිවන්තයන් සදහාගලවීමේ දවසක්" (හේලි), මෙන්ම අවිශ්වසවන්තයින් සදහා විනාශය.

ජෙරීජ් ඇඩම් ස්මිත්, දෙසළස් අනගනවක්නඛරුන්ගේ පෙණතනි (වෙළුම. 2, පි. 48) මෙම අනඛකියේ ආත්මය හෙදින් සර්ගය කර ඇත - "පරණ ගිවිසුමේ කිසිදු උණුසුම් පෙණක් නොමත. පිනි හෝනණකෙළ හෝගස හෝ නත. ඕනම මලක් එහි වසය කරයි, නමුත් එය සම නතකම ගිනිදර, දුම සහ අදුර, ගසගන යන කුරුලෑ නටබුන්, නෙට්ලේ, ලුණු වලවල් සහ බුවල්ලසහ පළ මලිගඛල ජනේලයෙන් බලන කපුටන් ය."

ගිවිසුම් අතර කල සීමාව

හදිත්වීම: අප මලකි නගරයෙන් පිටත් වූ මෙහෙණත් සිට, නව ගිවිසුමේ ආරම්භක රේඛාවලට පෙර ආසන්න වශයෙන් වසර 400ක් ගත වේ. එම කලය තුළ බෙහෝවදගන් ඓතිහාසික සිදුවීම් සහ සංකර්මණයන් සිදු වේ. ඒකඛද්ධව, මෙම කෙණ්දේසි යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පමණිම සදහා "නියම වේලාව" වේ. (cf. රෙමී 5:6)

නමුත් පළමුව, ගිවිසුම් අතර කලය තුළ යුදෙව්වන්ට සහ සමස්ත මධ්‍යධරණී ලෝකයට සිදු වූ දේ.

I. බබිලෝනියානු අධිරාජ්‍යය

- A. දඩින් රජුගේ පලන කලයෙන් පසු පහත සදහන් ප්‍රධාන සිදුවීම් සිදු විය.
  - 1. ඔහුගේ පුත් සලමෝන් රජ වන්නේ ක්‍රි.පූ 970 දී ය.
  - 2. ක්‍රි.පූ. 930දී සෙලමෝන්ගේ මරණයෙන් පසු රාජ්‍යය දෙකඩ විය.
    - ඒ. උතුරු රාජධානිය (එනම්-ඊශ්‍රායලය) ජෙරෙමොම්ගේ නායකත්වය යටතේ ගෙණු දහයකින් සමන්විත විය.
    - බී. ක්‍රිස්තු පූර්ව 606 දී දකුණු රාජධානිය බබිලෝනියාවට වලට.
    - [1] ඩනියෙල් සහ නවන් අය බබිලෝනියාව ගෙන යන ලදී. (දනියෙල් 1:1-7)
    - [2] පසුකලීන පිටුවහල් කිරීම් වලදී වෙනත් වහලුන් අල්ලාගන්නාලදී - 597 සහ 586 BC.
  - 3. යෙරෙමියා පුරෝකථනය කළ ආකාරයටම යුදාක්‍රි.පූ. 536දී - වහල්භවයට ගෙන ගෙණ වසර 70කට පසු ආපසු සිය රට පමණියා

- B. බබිලෝනියේ වහල්භවයේ අවුරුදු හත්තන තුළ, යුදෙව් ආගමේ ස්ථිර, සලකිය යුතු වෙනස්කම් කිහිපයක් සිදු විය.
  - 1. සිනගෙණිය නමස්කරයේ සහ උපදෙස් සදහා ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් විය.
  - 2. ලේඛකයා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වුවද විශාලම අධ්‍යාත්මික බලපෑමක් ඇති මිනිසුන් ලෙස පත් කළේය.
  - 3. බෙහෝයුදෙව්වන් පලස්තීනයට ආපසු නොහමිණිම නිසබබිලෝනියාව පිටුවහල් කිරීම ඩයස්පෝරාව නිර්මණය කළේය, විසිරී ගිය යුදෙව්වන්.

II මේද-පර්සියානු අධිරාජ්‍යය

- A. සයිරස් රජු යටතේ පර්සියාව පූ 539 දී බබිලෝනිය යටත් කර ගත්තේය.

B. ක්‍රි.පූ. 536 දී සයිරස් යුදෙව්වන්ට ආපසු සිය රට බලාගෙණ දේවමළුගම් නවන ගෙඹනඟාහිමට අවසර දෙමින් නියෝගයක් නිකුත් කළේය.

C. පසුකඳුන පර්සියානු රජෙක් (Xerxes හෝ Ahasuerus) හෙබ්‍රෙව් කන්තඩක් (ක්‍රි.පූ. 480) විවහ කරගන්නේ ඇගේ සෙනඟව බේරගනීමට දෙවියන් විසින් යෙදාගන්නාලදී. (cf. එස්තර්)

ඩී. නවන් පර්සියානු රජෙකු - Antaxerxes I - නවන් යුදෙව්වන්ට ඔවුන්ගේ මව්බිමට ආපසු යමට ඉඩ දුන්නේය.

1. එස්තර්ගේ කණ්ඩායමේ සිටි අතර නීතිය පිළිබඳ ශ්‍රේණිගත ගුරුවරයෙකු බවට පත් විය. (cf. Ezra 7-10)
2. නෙහෙමියම් ක්‍රි.පූ. 445 දී ආපසු ගෙණ ශ්‍රේණිගතව පවුර නවන ගෙඹනඟාහිමට අවසර ලබුණි.

ඊ. යුදෙව්වන් ආපසු පමිණි වට, ඔවුන් නොමඟි කඳුය තුළ දේශයේ පදිංචි වූ මිනිසුන් - සමර්තනුවන්, විජනිකයන් විවහ කරගත් යුදෙව්වන් අතර සතුරුකම වර්ධනය විය.

එෆ්. එස්තර්ගේ, නෙහෙමියම් සහ අනගනවක්තෘලකි පුනර්ජීවනය සිදු විය.

G. මෙය අපව පරුණි ගිවිසුමේ අවසනය දක්වාගෙන යයි (ක්‍රි.පූ. 400 පමණ).

එච්. පර්සියානු ග්‍රීක අධිරාජ්‍යය පමිණෙන තෙක් ප්‍රධාන ලෙකි බලවතාවිය.

III. ගර්ක අධිරාජ්‍යය

A. ග්‍රීක අධිරාජ්‍යය අනගනවක්තෘතියේ (cf. Daniel 2) විසින් පුරෝකථනය කර තිබුණද, එහි ආධිපත්‍යයේ කඳුය ගුද්ධ ලියවිල්ලෙහි පිළිබිඹු නොවීය.

බී. ග්‍රීසිය බලයට පත් වූයේ මසිඩෝනියානු පිලිප් ග්‍රීක නගර රාජ්‍යයන් එක පලනයක් යටතේ එකඟව කිරීමට සමත් වූ බවිනි.

1. ඔහු ක්‍රිස්තු පූර්ව 359 සිට ක්‍රිපූ 336 දක්වා රජකම් කළේය.
2. කෙසේවෙතත්, ඔහුගේ පුනර්යාත්‍රිහසයේ වඩන්ම කීර්තිමත් ලෙකි නායකයෙකු බවට පත් විය.

C. මහාආලෙක්සන්ඩර් පූ 336 දී ඔහුගේ පියගෙන් පසුව වසර දහතුනක් පලනය කළේය.

1. ආලෙක්සන්ඩර් හමුදාදැක්මයෙක්.
2. ඇරිස්ටෝටල් විසින් විශුෂන් කරන ලද ඔහු ග්‍රීක සංස්කෘතිය යටතේ ලෙකිය ජය ගනීම සහ එක්සත් කිරීමේ අදහසින් පරිහෙණනය කරන ලදී.
3. ජනියෙන් ජනිය බිඳ වලටදීදී, ග්‍රීක ගඟ නිර්මාණ ශිල්පය, ග්‍රීක ක්‍රීඩා ග්‍රීක භෂ්‍ය, ග්‍රීක සිරිත් විරිත් ආදිය මධ්‍යධරණී ලෙකිය පුරපතිර ගියේය.
4. ආලෙක්සන්ඩර් සහ ඔහුගේ හමුදා 332 දී පලස්තීනය යටත් කර ගත්හ.
 ඒ. යුදෙව්වන් කිසිදු හමුදාප්‍රතිරෝධයක් ඉදිරිපත් කළේ නෑ.
 බී. පර්සියානුවන් මෙන් ග්‍රීකයෝ යුදෙව්වන්ට ආගමික නිදහස ලබාදුන්හ.

ඩී. ආලෙක්සන්ඩර්ගේ මරණයෙන් පසුව, ලෙකි පුරාග්‍රීක බලපම දිගටම පවතුන නමුත් ඔහුගේ ජනරල්වරුන් අතර සටන් ඇති වූ අතර අධිරාජ්‍යය කෙටි සහනකට කඩී ගියේය.

1. ටෙලම් ඊජිප්තුව පලනය කළේය.
2. ප්‍රතිජෝර් ග්‍රීසිය සහ මසිඩෝනියානු පලනය කළේය.
3. සෙලියුකස් බබිලෝනියානු පලනය කළේය.
4. ලිසිමකස් ත්‍රෝස් පලනය කළේය.

ඊ. අවසනයේදී, ටෙලම් සහ සෙලියුකස් යන බලවතුන් දෙදෙනෙකු ජය ගත්තේය.

IV. පශ්චත්-ග්‍රීක/පෙර-රෝම වසර

- A. ක්‍රි.පූ. 323 සිට ක්‍රි.පූ. 198 දක්වාට ලම්බරුන් හට පලස්තීනය දේශපාලනික සහ යුධමය වශයෙන් පලනය විය.
  - 1. ඔවුන්ගේ පලනය යටතේ ග්‍රීක බලපෑම තව තවත් ශක්තිමත් විය.
  - 2. ග්‍රීක භාෂණව භාවිතය වඩා වීම නිසාම භාෂණව ශුද්ධ ලියවිල්ල පරිවර්තනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති විය. ඒ. Septuagint (LXX) නිෂ්පාදනය කරන ලද්දේ ක්‍රි.පූ 250 දී පමණ ය.
  - බී. එය ඩයස්පෝරාවේ සහ පසුව යුදෙව්වන්ට බලපෑම විය.

- B. III Antiochus යටතේ Seleucids, ක්‍රි.පූ. 198 දී ලම්බරුන්ගෙන් පලස්තීනය පලනය කිරීමට සටන් කළහ. (cf. I Maccabees 1:15)
  - 1. අවුරුදු තිහකට පසු, ඔහුගේ පුත් ඇන්ටියොකස් IV එපිෆානිස් සිංහාසනයේ සිටියේය.
  - 2. ඇන්ටියොකස් එපිෆානිස් ඊජිප්තුවේ ලම්බරුන් යටත් කර ගනීමට උත්සාහ කළ නමුත් උඩරට රෙචිය විසින් බලෙන් තොරපාර්ත ලදී.
  - 3. ඔහු පලස්තීනය හරහා පසුබස යුදෙව්වන් කෙරෙහි ලජ්ජාව සහ කෝපය පිට කළේය. (I මකබීස් 1:20-53)
  - 4. වසර දෙකක් ඔහු මිනීමරීම, කෙල්ලකම සහ වහල්භාවයට පත් කළේය.
    - ඒ. ඔහු දේවමඤ්ච කෙලෙසමින් ඇගේ වස්තු ඉවත් කළේය.
    - බී. ක්‍රි.පූ. 167 දෙසැම්බර් 16 වනදා ඇන්ටියොකස් එපිෆානිස් ශුද්ධ වූ පූජකයන් මත උගරෙකු පවැසූකළේය. (I මකබීස් 1:54-64)

- ක්‍රි.පූ. 166දී සෙලියුසිඩ්වරුන්ට එරෙහිව කැල්ලක් මෙහෙයවූයේ මනියස් නම් යුදෙව් පූජකයෙක් සහ ඔහුගේ පුතුන් පස්දෙනාය.
  - 1. කඳුකරයේ සිට ඔවුන් ගර්ලැසටන්කරුවන් සංවිධානය කළහ. (I මකබීස් 2:1-70)
  - 2. ඊළඟ වසරේ මනියස් මිය ගිය අතර කැල්ලේ නායකත්වය ඔහුගේ පුත් ජුදස් වෙත පවරීය.
    - ඒ. ඔහුගේ අන්වර්ථ නාමය මකබියස් විය. (එනම් - මිටිය)
    - බී. ඔහු දක්ෂ යුධ උපයෝගීකරුවෙක් විය.
  - 3. ජුදස් මකබියස් ජෙරුසලම පලනය කළේය.
    - ඒ. ඔහු තව පූජකයෙක් ඉදිකර දේවමඤ්ච අලුත්වඩියාකළේය.
    - බී. ඔහු ක්‍රිස්තු පූර්ව 164 දෙසැම්බර් 14 වන දින දේවමඤ්ච නව නව දෙවියන්ට කපු කළේය.
    - c. හනුක්කා (ආලෝක මංගල්‍යය) යනු මෙම උත්සවය සමරන වර්ෂික යුදෙව් නිවඩු සමයයි.
  - 4. මකබියතු නායකත්වය යටතේ, පලස්තීනය සිරියානු (එනම් - සෙලියුසිඩ්) බලපෑමෙන් මිදුණේය, විශේෂයෙන් ක්‍රි.පූ. 139 දී රෙචිය සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුමක් හරහා
  - 5. මකබියතු පලන සමයේදී, සේප්ප්ගේ කඳුයේ පලස්තීනයට විශාල බලපෑමක් කළ හැකි කණ්ඩායම් තුනක් ප්‍රසිද්ධියට පත් විය.
    - ඒ. මකබීස් (පූජකයන්) හස්මෝනියන් පූජකයන්ට පත් විය.
    - බී. හසිඩ්මිවරු පර්සිවරු බවට පත් වූහ.
    - c. හෙලනිස්ට්වරු සද්දුසිවරුන් බවට පත් වූහ.

V. රෙච් අධිරජ්‍යය

- A. රෙචිය පූ 63 දී පෙම්ප් යටතේ පලස්තීනය පලනය කළේය.
- B. නව ගිවිසුමේ සහිතය මගින් ආවරණය කරන ලද කඳු පර්වතයේ පුරාවට රෙච් බලය ශිෂ්ට ලෝකයෙහි ආධිපත්‍යය දැරූ අතර; රෙචිය මූලික වශයෙන් යටත් කරගත් ප්‍රදේශ නමින් විසින්ම පලනය කිරීමට ඉඩ දුන්නේය.
- C. පෙම්ප් පලස්තීනය යටත් කර ගනීමෙන් පසු පලස්තීනයේ පලනය ඇන්ටිපටර් වෙත ලබාදෙන ලදී.
  - 1. Antipater යුදෙව්වෙක් නෙබ් Idumean විය.
  - 2. කපටි උපමාකරුවෙකු වූ ඔහු මෙම ස්ථානය තහවුරු කර ගනීමට සමත් විය.
  - 3. ඔහු හෙරෝඩියන් රජවංශයේ ආරම්භය විය.

ඩී. ඇන්ටිෂේටර්ගෙන් පසුව, මහාහෙරෙස් රජු ක්‍රි.පූ. 37 සිට ක්‍රි.ව. 4 දක්වාපාලනය කළේය.

1. ඔහු හෙරෙස් "මහා ලෙස හඳුන්වනු ලබුවේ ඔහුගේ විශිෂ්ට ගෙඩනඹිලි වියසනි නිසාය.
2. නමුත් හෙරෙස් කුරිරු අනුකම්පාවිරහිත මිනිසෙකි. (උදා- මතෙව් 2)

E. හෙරෙස්ගේ මරණයෙන් පසු පලස්තීනය ඔහුගේ පුතුන් තිදෙනෙකුට - පිලිප්, ඇන්ටිපස් සහ ආර්කලියස් වෙත බෙදී ගියේය.

F. රෙම් අධිරාජ්‍යය යටතේ, "කලයේ පූර්ණත්වය" සඳහාකරුණු කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක විය.

1. පෙණු භාෂණය.
2. පෙණු ලෙස් ව්‍යාප්ත සමය.
3. යටත් කරගත් ජනයාඅතර පුලුල්ව පතිරුනු දර්ද්රතමය.
4. වහල්භවය බලක්මක කරන ලදී.

නව ගිවිසුමේ පසුබිම් අධ්‍යයනය

හදිත්වීම: පැරණි තෙස්තමේන්තුවේ එන ගලවුම්කරුවෙකු සහ උන් වහන්සේ ගෙන එන නව ගිවිසුමක් ගන නිරතුරුවම පෙන්වාදී ඇත. සමහර පසුබිම් තෙත්තරු අපට අලුත් ගිවිසුමේ සම්පූර්ණ අර්ථය සහ එහි සකසුම විචාහෙදින් අගය කිරීමට උපකාරී වනු ඇත. ක්රිස්තුස් පමණ, ජරේරනයන් කඳවනු ලබු අතර, පහත සඳහන් ලෙස් පරිසරය තුළ සහඹ වර්ධනය වී සමද්ධිමත් විය.

I. 1 වන සියවසේ රෙම් ලෙස්.

A. රෙම් අධිරාජ්‍යයේ දේශපාලන ව්‍යුහය.

1. නව ගිවිසුමේ කලය වන විට, රෙම්ය ජනරජයක සිට රජණ්ඩුවක් දක්වාපර්ණමය විය.
2. පහත ප්‍රස්ථරය නව ගිවිසුමේ යෙමු කිරීම් සහ සලකිය යුතු බයිබල් සිදුවීම් සමඟ පළමු සියවසේ අධිරාජ්‍යයන් ලයිස්තුගත කරයි.

Dates	Name	NT Reference	Significant Event
30 B.C.-A.D. 14	Augustus	Luke 2:1	Birth of Christ
A.D. 14-37	Tiberius	Luke 3:1	Ministry and death of Christ
A.D. 37-41	Caligula		
A.D. 41-54	Claudius	Acts 11:28	The great famine
		Acts 18:2	Expulsion of the Jews from Rome
A.D. 54-68	Nero	Acts 25:10; 28:19	Trial of Paul
A.D. 68	Galba		
A.D. 69	Otho		
A.D. 69	Vitellius		
A.D. 69-79	Vespasian		Destruction of Jerusalem
A.D. 79-81	Titus		
A.D. 81-96	Domitian		Persecution of Christians
A.D. 96-98	Nerva		
A.D. 98-117	Trajan		

3. අධිරාජ්‍යයගේ භූමිකම අවසනයේ වදගත් වූ අතර, නව ගිවිසුමේ කතමව වඩන් කෝන්දිය වූයේ පළන් පලනයයි.
  - ඒ. රෙම්නු සෙතෙට් සහඹ විසින් පන් කරන ලද ප්‍රෙකකන්සල්වරු ආරක්ෂිත පළන් පලනය කළහ.
  - බී. අධිරාජ්‍යයවිසින් පන් කරන ලද නඩු පවරන්තන් අඩු ආරක්ෂිත ප්‍රදේශ පලනය කළේය.
4. පුරවසිභවය යනු රෙම්ය හරහාලෙස්යට හඳුන්වනුන් අංගයකි.
  - ඒ. කෙතෙකු උපත, අධිරාජ්‍ය ප්‍රදනය හෝමිලදී ගනීම මත පදනම්ව රෙම්යේ පුරවසියෙකු විය හකිය.
  - බී. පසුව, පුරවසිභවයේ අයිතිය සියලු නිදහස් පුද්ගලයින්ට ලබාදෙන ලදී.
  - c. අසඹණ දඩුවම් නතර කරන ලෙස පෙල් ඔහුගේ පුරවසිභවය ඉල්ලාසිටියේය. (ක්‍රිය22:25-29)
5. රෙම් නීතිය ශිෂ්ට බටහිර ලෙස්යට ප්‍රධන දසකත්වයක් විය.
  - ඒ. රෙම් නීතිය සඳු හාවදගත් විය.

බී. වේතනඛ හෝක්රියදම තත්ත්වයන් කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යෙමු කරන ලදී.

c. මෙම නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම වේගවත් හැඳින්විය.

6. ගුහාභංගය පතිරීම සඳහා සංවර්ධක සහ සන්නිවේදන යටිතල පහසුකම් කේන්ද්‍රීය විය.

ඒ. සමාජයෙන් ආරක්ෂිත රෙමු මර්ග නගර සම්බන්ධ කළේය.

බී. මුහුදු කෙළිකරුවන්ගෙන් මුහුදු පිරිසිදු විය.

c. පෙදු භෂ්මක් (එනම් ග්‍රීක) කතාකරන ලදී.

B. රෙමුවරුන්ගේ විශ්වසයන් සහ ආගම.

1. ජ්‍යෙෂ්ඨයන් සහ මිට්‍රාස්ට්‍රොපොලිස් බහුල විය. (cf. ක්‍රියා:9-24)

2. සම්ප්‍රදායික ග්‍රීක-රෙමු බහුදේවචනය පවතිනුයේය.

ඒ. 1 වන සියවස වන විට, මෙම සම්ප්‍රදායික දේවවරුන් සමච්චල් කිරීමට පටන් ගත්තේය.

බී. ප්‍රදේශ කිහිපයක තවමත් සමෂ්ටිමත් ආගම් පවතුනි. (cf. ක්රියා:19:27, 34, 35)

3. අද්භූත ආගම් බෙහෙවින් ජනප්‍රිය වී ඇත (උදා සෙතරස්ට්‍රියානුවදය, අයිසිස් සහ සෙරසිස් - නූතන ලබ්ඩිය වන).

4. අධිරණ වන්දනා පළමු සියවසේ අවසානය වන විට අනිගයින් වදගත් විය.

ඒ. ඔගස්ටස් සිට අධිරණයන් ඔවුන්ගේ මරණයෙන් පසු දේවවරුන් ලෙස සලකේ.

බී. මෙම සම්ප්‍රදාය දේශප්‍රේමය සහ ආගම ඒකඛද්ධ කරමින් ජනතා මත වඩි පලනයක් පටවන බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි.

c. ඩෙමිට්‍රියන් සිංහාසනයට පමුණු විට (ක්‍රි.ව. 81-96) ඔහු තමා 'ඩෙමිනිසෙට් ඩියුස්' (එනම් ස්වමින් වහන්සේ සහ දෙවියන්) ප්‍රකාශ කර තමම තමස්කර් කරන ලෙස නියෝග කළේය.

[1] ඔවුන්ගේ දිගුකලීන ඒකදේවචනය නිසා දේවවන් මෙම ජනවරමෙන් නිදහස් විය.

[2] උන්ටන ලබ්ඩියන් ලෙස සලකන ක්‍රිස්තියානි ධර්මයට එවන නිදහසක් නොලැබුණි.

5. ප්‍රධාන වදගත්කම වන්නේ ඉහත කිසිවක් ජනතා අතර සද්චර්ය පිළිබඳ විශල හඹීමක් ඇති කර නොතිබීමයි.

II. 1 වන සියවසේ පලස්තීනය.

පිළිතුර - පලස්තීනයේ දේශපලන තත්ත්වය.

1. පූ 63 දී පෙම්පේ විසින් රෙමිය සඳහා ප්‍රදේශය යටත් කරගත් විට, ඔහු පලස්තීනය භවව Antipater පත් කළේය.

ඒ. පූ 55 දී ඇන්ටිපේටර් නිල වශයෙන් ප්‍රොකියුරේටර් බවට පත් කරන ලදී

බී. ක්‍රිස්තු පූර්ව 43 දී ඔහු ඝනනය විය.

c. යම් කලඹමකින් පසු, ඇන්ටිපේටර්ගේ පුත් හෙරෙද් (මහ) පූ 37 දී "යුදේවවන්ගේ රජු" ලෙස පත් කරන ලදී.

2. අලුත් ගිවිසුමේ හෙරෙදියන් රජවංශය ගන වසර ගණනක් පුරාතිතර සඳහන් වේ. සමාජ පවකයම ඒවායකුල විය හක. පහත වගුව ප්‍රයෝජනවත් විය හක:

ඒ. ධීවරයන්, ගෙඹිත් සහ ශිල්පීන් නිහනමනී පවුන්මක් ලබාගන්න.

බී. යුදෙව්වන් අතර කුඩාවහල්භවයක් පවතුනි.

c. සමස්ත භෞතීන්හි හේද කිහිපයක් නිසාමිනිසුන් බෙදී ගියේය.

2. පූජක පවුල් කිහිපයක් අතර ධනවත් රදල පලන්තියක් වර්ධනය විය.

C. යුදෙව්වන්ගේ අධ්‍යාත්මික ජීවිතය:

1. යුදෙව් සම්ප්‍රදාය මෙක්සස්ගේ ව්‍යවස්ථාවට වඩා පූර්වදර්ශයක් ගෙන ඇත.

ඒ. බබිලෝනියේ වහල්භවයේ සිටි කලයේදී ව්‍යවස්ථාව වඩාත් අතර්ඝ දෙයක් වී තිබිණ.

බී. කෙසේ වෙතත්, නීතියට ගරු කළ සහ ඉගන්වනු ලේඛකයින්ම සබැඳිතිය අභිබවායමට පමිණි විශාල සම්ප්‍රදායන් ලැයිස්තුවක් ගෙඹනඟිමේ වරදට ඉක්මනින්ම පත් විය. (cf. මර්ක් 7:1-13)

2. එදිනෙදා යුදෙව් ජීවිතයේදී දේවමඤ්චාවට වඩා සිතගෙණිය වදගත් වී ඇත.

3. දේවමඤ්චාව මූලික වශයෙන් ගෙණවයට පත් වූයේ මහාමංගලය දිනවල (පෂ්කු, පෙන්නකෙණින සහ කුඩරම් මංගලය) කේන්ද්‍රස්ථනය වීම සදහාය.

4. පූජක තන්ත්‍රය ආධිපත්‍යය දරුවේ රෙඹ නඩු පවරන්නන්ගේ රැකඩ වූ යුදෙව් "ලීබරල්" විසිනි.

5. යුදෙව් ආගමේ පක්ෂ කිහිපයක් ඇති විය.

ඒ. කුඩාදඩි භාගෙණවනීය කණ්ඩායමක් වන පර්සිවරු, නීතිය දෙණ රහිතව රැකීමට කප වූහ. ඔවුන්ගේ බෙදුම්වදය තුළ ඔවුන් බෙහෙවින් කුහකකම පෙණණය කළහ.

බී. සද්දසිවරුන් යනු රෙඹය සමඟ සහයෙණියෙන් කටයුතු කළ ධනවත් රදලයන් ය. ඔවුන් සමන්‍යයෙන් බෙහෙවින් යුදෙව්වන් අතර අප්‍රසදයට පත් විය.

c. Zealots යනු සටන්කාමී, යුදෙව් දේශප්‍රේමීන්ගේ රැකිලේ කණ්ඩායමක් වූ අතර රෙඹ ආධිපත්‍යයේ දේශයෙන් මිදීමට නඹුරු විය.

ඇ. සන්නෙච්චනය යුදෙව් ආගමේ උත්තරීතර අධිකරණය විය. එය සමස්ත භාෂාගමික ගටළු සම්බන්ධයෙන් විශාල ආරවුල් ඇසුණි.

6. ක්‍රිස්තියානි ධර්මය යුදෙව් ආගමේ ළය තුළ උපත ලබූ බවින්, මෙම පසුබිම තේරුම් ගනීම අතිශයින් වදගත් ය.

III. නව ගිවිසුම දෙස ඉක්මන් බලමක්.

පිළිතුර - නව ගිවිසුම වසර 50ක කලයක් පුරාලියවී ඇත.

B. අපි එය නව ගිවිසුම, ගිවිසුම යනුවෙන් හදුන්වන්නේ එයයි.

1. අලුත් ගිවිසුමක් පිහිටුවන බව යෙරෙමියා අනඛකි කීවේය. (යෙරෙමියා 31:31-34)

2. යේසුස්ගේ රුධිරය මෙම නව ගිවිසුම ස්ථාපිත කළේය. (cf. I කොරින්ති 11:23-25; හෙබ්‍රෙව් 8:6-8)

C. වර්තමාන පෙත් 27 කින් යුත් කතනය කවදා හෝ කෙසේද යන්න අපි හරියටම නොදනිමු.

1. පිළිගත් ග්‍රන්ථවල පළමු කණ්ඩාය ක්‍රි.ව. 140 පමණ ඇතට දිවයයි.

2. පෙත් කිහිපයක් සම්බන්ධයෙන් යම් මතභේදයක් පවතියද, දේවනුභවයෙන් කුමන පෙත්ද යන්න පිළිබදව පල්ලියේ ඉතිහාසයේ ඉතා ඉක්මනින් එකඟතාවයකට පමිණ ඇත.

3. "canonicity" සදහා වන ප්‍රධාන පරීක්ෂණ ඇතුළත් වේ:

ඒ. එය ලියා ඇත්තේ අපෙණ්තුවුවරයෙකු විසින් හෝ අපෙණ්තුවුවරයෙකුගේ සම්පතමයෙකු විසින් (උදා මර්ක් සහ ලූක්) විසින් ලියන ලද්දක්ද?

බී. අන්තර්ගතය?

c. වෙනත් ශුද්ධ ලියවිල්ල සමඟ නභවුරු කිරීම?

ඇ. ලිපිය හෝ පෙත මුල් කලයේ සිටම විශ්වසවන්ත පල්ලි විසින් පිළිගන්නද?

4. නිසකව ම නව ගිවිසුම අප වෙත ගෙන ඒමේ ප්‍රධාන සධකය වූයේ දෙවියන් වහන්සේගේ රැකවරණයයි.

මහිව්

හදිත්වීම: මනෙව් යනු "ශුභඛංචි" හතරෙන් පළමුවන්නයි. මෙම ශුභඛංචි හතර සේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ජීවිතය පිළිබඳ තොරතුරු සපයන අතර, ඒවානුදු ඉතිහාසය හොඳින් තහවුරු නොවේ. ඒ වෙනුවට ඒවානිර්මාණය කර තිබෙන්නේ පව්කර්මයන්ව ඇදහිල්ලට ගෙන ඒම සඳහානව්න දින පත්‍රිකාමෙන්ය. (cf. සෙහන් 20:30-1; ලූක් 1:3-4)

මනෙව්ගේ ශුභඛංචිය සේසුස් වහන්සේගේ ජීවිතය පිළිබඳ ප්‍රබල විත්‍රයකි. ඇත්ත වශයෙන්ම, එය පල්ලියේ මුල් දිනවල ශුභඛංචි හතරෙන් වඩක් ජනප්‍රිය විය.

නම: පෙන කතුවරයාවෙනුවෙන් නම් කර ඇත.

කර්තෘ: ශුභඛංචි ලේඛකයන් කිසිවකු නම ලේඛනවල නමන්ව හඳුනානොගන්නාඅතර, පරණනම සම්ප්‍රදයන් මෙම පෙන ආරෝපණය කරන්නේ හිටපු බදු එකතු කරන්නෙකු වූ ප්‍රේරිත මනෙව්ට ය.

1. හිරණපලිස් හි රදගුරු පලිස්ගේ නතිවූ කතියේ කෙටසක් (ඊජිප්තුය. ක්‍රි.ව. 130) කතුවරයාලෙස මහිව් උපුටාදක්වයි.
2. අනෙකුත් මුල් පල්ලි පියවරුන් සහ ඉතිහාසඥයන් (උදා ජස්ටින් මවර්, අයිරිනියස්, ජෙරෙමි, ඔර්ජන් සහ ඔගස්ටින්) පළමු ශුභඛංචිය ලිවීමේ මනෙව් විසින් බව එකඟ වෙති.
3. අපෙස්තුළුවරුන් අතර මනෙව්ගේ සමස්ත අපහදිලි බව නිසා ඔහු ඇත්ත වශයෙන්ම එය ලියාඇති කාරණය හඳුනා වට පෙන ඔහුගේ නම දරනු ඇති බවට සක සහිතය.

අරමුණ: මනෙව් ප්‍රධන වශයෙන් යුදෙව්වන්ට ලියාඇත්තේ සේසුස් රජයේ රජු බව පෙන්වීමටය. (cf. 2:2, 5; 21; 10; 27:29-42; 25:31)

1. වෙනත් ඕනෑම ශුභඛංචියකට වඩාපරණ ගිවිසුමේ යෙහු කිරීම මනෙව් සතුව ඇත.
2. පරස්පර විරෝධී ලෙස, නව ගිවිසුමේ යුදෙව්වන්ට එරෙහි දරුණුම ප්‍රකාශයන් මෙම පෙණේ අඩංගු වේ.

I. පෙණේ පසුබිම.

පිළිතුර - මහිව් මිනිසා

1. ඔහු ලෙවී යන නමින්ද හදිත්වේ. (මනෙව් 9:9-13; මක් 2:13-17, ලූක් 5:27-32)
2. මනෙව් කපර්නවුමේ බදු එකතුකරන්නෙකු විය (මනෙව් 9:9-13), ඔහු සියල්ල අත්හැර සේසුස්වහන්සේ අනුගමනය කළේය. (ලූක් 5:27-29)
3. ඔහුගේ ඇමතුමෙන් පසු, ඔහු තම සෙසු බදු එකතු කරන්නන් බෙහෙවින්දෙනෙකුට පමණ සේසුස් වහන්සේ හමුවීමට ආරාධනාකළේය. (මනෙව් 9:10-13)
4. පසුව සේසුස් වහන්සේ දෙළඳස් දෙනාතෙත්තන් වට, මනෙව් එම කණ්ඩායමට තෙත්තන්තාලදී. (මනෙව් 10:3; මක් 3:18; ලූක් 6:15; ක්‍රියා 1:13)

B. මනෙව්ගේ ශුභඛංචිය සංයුතියේ නිශ්චිත දිනය නොදැනී.

1. "අද දක්වා" (මනෙව් 27:8; 28:15) යන වකාස බණ්ඩස "කුඹල්කරුගේ පිටිය" මිලදී ගනීමෙන් වසර කිහිපයකට පසු සක්ෂියකි.
2. ජෙරුසලමේ වටිම පුරෙකුටනය කර ඇති නමුත් මනෙව් 24 හි විස්තර කර නත, එයින් අදහස් කරන්නේ පෙන AD 70 ට පෙර ලියාඇති බවයි.
3. බෙහෙවින්තනුගතික විද්වතුන් ලිවීමේ දිනය AD 60 සහ AD 70 අතර සඳහන් කරයි.

II. පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය - මනෙව්ගේ ප්‍රධන පණිවිඩය නම් සේසුස් වහන්සේ ස්වර්ග රජයේ රජු ලෙස හඳුනාගනීමයි

පිළිතුර - බෙහෙවින් පමරණය සහ එහි වටිනාකම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. (cf. 13)

B. රජයය ළං වී ඇති බව ද පෙණේ පහදිලිව සඳහන් වේ. (මනෙව් 3:2; 4:17; 6:10)

III. පෙණේ දළ සටහන.

- A. ජේසුස් වහන්සේගේ මුල් වසර. (මතෙව් 1:1 - 4:17)
  - 1. ආබ්‍රහම්ගේ සිට ජේසුස් වහන්සේ දක්වනු පෙළපන දක්වන්නා.
  - 2. ජේසුස් වහන්සේගේ උපත කෙටියෙන් විස්තර කෙරේ. (1:18-25)
  - 3. මජීක්ගේ පමුණීම. (2:1-12)
  - 4. ජෙසුස්, මරියාසහ යේසුස් ඊජිප්තුවට පලායනවා(2:13-23)
  - 5. යෙහනන් බවතීස්න මර්ගය සුදනම් කරයි. (3:1-12)
  - 6. යේසුස් බවතීස්ම වන්නේ යෙහනන් විසිනි. (3:13-17)
  - 7. යේසුස් පමකරයේදී පරීක්ෂණත්ට මුහුණ දෙයි. (4:1-11)

- B. ගලීලයේ ජේසුස් වහන්සේගේ දේවසේවය. (මතෙව් 4:12 - 18:35)
  - 1. අනාචකිය ඉටු කරමින්, යේසුස් ගලීලයේ දේශනාකිරීම ආරම්භ කරයි. (4:12-17)
  - 2. ඔහු තම පළමු ගෙඳියන් කඳවයි. (4:18-22)
  - 3. යේසුස් උගන්වමින් ලෙඩුන්ව සුව කරයි. (4:23-25)
  - 4. කන්ද උඩ දේශනා. (5:1-7:29)
  - 5. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ ප්‍රතිහර්ගයන් සහ වෙනත් යහපත් ක්‍රියාකූලීන් ඔහුගේ අක්නපත්‍ර පිරිනමයි. (8:1-9:38)
  - 6. ජේසුස් වහන්සේ දෙකළුස් දෙනායවයි. (10:1-42)
  - 7. ඔහු ගලීලයේ නගරවලට උගන්වමින් භාදේශනාකරයි. (11:1-12:50)
  - 8. රජාය පිළිබඳ උපමානතක් දක්වන්නා. (13:1-58)
  - 9. යෙහනන් බප්ටිස්ට් හිස ගසාදමයි. (14:1-12)
  - 10. යේසුස් විවිධ ආශ්වර්ගයන් සහ ඉගන්වීම් ඉදිරිපත් කරයි, ඒවම ඇතුළත් වන්නේ:
    - ඒ. 5000ක් පෙණණය කිරීම. (14:13-21)
    - බී. යේසුස් වතුර මත ඇවිදිනවා(14:22-33)
    - ඊ. පිරිසිදු හඳුපිරිසිදු දේ ගනන ඉගන්වීම. (15:1-20)
    - ඇ. කානානි ජනිත කාන්තාවකගේ දියණියක සුව කිරීම. (15:21-28)
    - ඊ. 4000 ට පෙණණය කිරීම. (15:29-39)
    - ඉ. පරිසිවරුන්ට සහ සද්දසිවරුන්ට තරවටු කිරීම. (16:1-12)
    - උ. ජේතස් ක්රිස්තුස් පිළිබඳ පණවුවණය. (16:13-28)
    - උ. රූපන්තරණය. (12:1-13)
    - මම. භූතයෙක් වළදුණු පිරිමි ළමයෙකුගේ සුවය. (17:14-23)⁷
    - උ. නිහතමනිකම සහ සමඛ දීම පිළිබඳ ඉගන්වීම්. (18:1-35)

- C. ජේරුසලේ සහ යුදයේ යේසුස්ගේ සේවය. (මතෙව් 19:1 - 20:34)
  - 1. දික්කසඳය සහ නවත විවභ වීම ගනන යේසුස් උගන්වනවා(19:1-12)
  - 2. ඔහු කුඩාදරුවන් පිළිගනී. (19:13-15)
  - 3. ඔහුට ධනවත් තරුණයානමුවෙයි. (19:16-30)
  - 4. යේසුස් මිදි වන්නේ කම්කරුවන් පිළිබඳ උපමා උගන්වයි. (20:1-16)
  - 5. ඔහු නවතත් ඔහුගේ මරණය සහ නවත නඟිටීම ගනන පුරෙකුඵනය කරයි. (20:17-19)
  - 6. ජේමිස් සහ ජේතීගේ මව තම පුතුන්ට ප්‍රමුඛත්වය ඉල්ලාසිටී. (20:20-28)
  - 7. ජේසුස් වහන්සේ ජේරුකෙණ්වී අන්ධ මිනිසුන් දෙදෙනෙකුව සුව කරයි. (20:29-34)

- D. ජේරුසලමේ ජේසුස් වහන්සේගේ අමනාසාගය. (මතෙව් 21:1-25:46)
  - 1. ජේසුස් වහන්සේ යේරුසලමට ජයග්‍රහණී ඇතුල්වීමක් සිදු කරයි. (21:1-11)
  - 2. ඔහු උපමාඋගන්වමින් ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දෙයි. (21:12-22:46)
  - 3. ඔහු ලියන්තන් සහ පරිසිවරුන් හෙළාදකී. (23:1 -36)
  - 4. ඔහු අකීකරු යේරුසලම ගනන වලපෙයි. (23:37-39)
  - 5. යේරුසලමේ විනාශය සහ අවසන කලයේ අවසනය ගනන යේසුස් පුරෙකුඵනය කරයි. (24:1-25:46)

ඊ. ජේසුස් වහන්සේගේ නඩු විභාගය. (මතෙව් 26:1-27:32)

1. යේසුස් නවතන් ඔහුගේ මරණය ගන අනවක කියනවා(26:1-2)
2. නයක පුජකයන් සහ වඩිමහල්ලන් ඔහුගේ මරණය සලසුම් කරති. (26:3-5)
3. අපගේ ස්වමිත් වහන්සේ අතර්ඝ සුවද විලවුන්වලින් ආලේප කර ඇත. (26:6-13)
4. ජුදස් යේසුස්ගේ පවිත්ර සඳහා කේවල් කිරීමක් කරයි. (26:14-16)
5. යේසුස් ස්වමිත්ගේ සන්ධ්‍යාහෙණ්‍යය ආරම්භ කරයි. (26:17-30)
6. ඔහු ජේතස්ගේ ජරනික්ෂේප කිරීම අනවකි පළ කරයි. (26:31-35)
7. යේසුස් ගෙන්සෙමනේදී යච්ඤාකරයි. (26:36-46)
8. ඔහු අන්අඩංගුවට ගනු ලබයි. (26:47-56)
9. යේසුස්ව කසගස් ඉදිරියේ විභාග කර හෙළාදකිනවා(26:57-68)
10. ජේතස් තුන් වරක් සම්දණන් වහන්සේ ජරනික්ෂේප කරයි. (26:69-75)
11. යේසුස්ව පිලන්ට හඬ දෙනවා(:1-2)
12. ජුදස් පවිත්‍ර මුදල් ආපසු ලබාදී සියදිවි නසාගනී. (27:3-10)
13. යේසුස්ව පිලන් ඉදිරියේ විනිශ්චය කරනවා(27:11-26)
14. ඔහු රෙඹ් සෙල්දඳුවන් විසින් සමච්චලයට ලක් කරයි. (27:27-30)
15. ඔහුව කුරැසියේ ඇණ ගසීමට ගෙන යනු ලබයි. (27:31 -32)

F. කුරැසියේ ඇණ ගසීම. (මතෙව් 27:33-56)

G. ජේසුස් වහන්සේගේ භූමදානය. (මතෙව් 27:57-66)

1. අර්මනියේ ජෙසස් යේසුස්ගේ දේහය ඉල්ලයි. (27:57-58)
2. සෙසස්ගේ නව සෙහනන් ගෙයි යේසුස්ව තන්පන් කර ඇත. (27:59-61)
3. සෙහනන් ගෙය ආරක්ෂිතයි. (27:62-66)

H. නවත නඟිවීම. (මතෙව් 28:1-15)

1. දරුණු භූමිකම්පාවකින් පසු, යේසුස්ගේ සෙහනන් ගෙය විවක වේ. (28:1-4)
2. නවත නඟිවීම ගන අන් අයට වර්තකරන කන්තචන්ට දේවදූතයෙක් කතාකරයි. (28:5-10)
3. යේසුස්ගේ අතුරුදහන් වූ දේහය පහදිලි කිරීමට බෙරුවක් සුදනම් වේ. (28:11-15)

I. කිරිස්තුස්ගේ අවසන වචන. (මතෙව් 28:16-20)

1. සියලු බලය ජේසුස් වහන්සේට දී ඇත. (28:16-18)
2. මහාපවරුම ජේසුස් වහන්සේ විසින් දෙනු ලබයි. (28; 19-20)

IV. පෙනේ ජරධන තේමචන්.

A. "සර්ග-ගවලුව:"

1. සර්ග ගවලුව යනු මතෙව්, මර්ක් සහ ලුක්ගේ පෙනෙන අන්තර් සම්බන්ධතාව සමඟ කටයුතු කිරීමේදී විද්වතුන්ට ඇති දුෂ්කරතාවයන් කිරීමට භවිතකරන වකාස බණ්ඩයයි.
ඒ. මේ නිදෙනඅතර සහිතය යච්ච නිබ්බ වච බෙහෝදෙනගේ නිගමනයයි.
බී. එක් අයෙක් මුලින්ම ලිව්වේ අනෙක් අය ඔහුගේ වඩවලින් ණයට ගන්නාද?
ඊ. ඔවුන් නෙකන්තාලේඛනයක් වන Q නම් පෙඳු මුලභ්‍රයකින් ණයට ගන්නාද?
ඇ. ඔවුන් වචික සම්ප්‍රදායන් නවත ප්‍රකාශ කළද?
2. ඇන්තටම මෙනත කිසිම ගවලුවක් නඟා
ඒ. ලේඛකයන් විවිධ මුලභ්‍ර භවිත කළ බව ශුද්ධ ලියවිලි පහදිලිවම කියයි - ඇසින් දුටු සක්ෂිකරුවන්ගේ තෙරතුරු වචික වර්තාලිඛිත තෙරතුරු යනදිය.
බී. පල්ලියේ මුල් දිනවල, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ඉගන්වීම් සහ ප්‍රතිභව්‍යයන් පිළිබඳ සත්‍ය ජනප්‍රවඳ නිසකවම ප්‍රමිතිගත වී ඇත. (cf. සෙහන් 14:26)
- ඊ. මෙම මිනිසුන් ශුද්ධත්වයෙන් විසින් පෙලඹවූ පරිදි ලිවීය.
[1] සමත්‍ය වර්තයක් (යේසුස් ක්‍රිස්තුස්) පිළිබඳ පෙඳු තෙරතුරු මුලභ්‍රයකින් ලිවීමේදී, ඔවුන් බෙහෝ සෙයින් සමත වීම පුදුමයක් නෙච්.

[2] එහෙත්, එක් එක් ලේඛකයා යම් ප්‍රේක්ෂකයෙකු සඳහා වෙනස් බවුමක් හෝ වටිනාකමක් නිබුණි.

[3] අවංකවම, ඔවුන්ගේ ලිවීමේ මූලික සමාකමක් තෙතිබුනේ නම් නවත් බෙහෙසලකිල්ලක් ජනිත වනු ඇත.

B. දෙවියන්ගේ පුත්‍රයා මනුෂ්‍ය පුත්‍රයා ආත්‍යය.

1. ජේසුස් වහන්සේ දෙවියන් වහන්සේගේ පුත්‍රයා ලෙස මනෙව්ගේ මූලික තේමන්ගෙන් එකකි. (මතෙව් 3:17; 17:5; 16:16; 28:19)
2. නමුත් මනෙව්ගේ ශුභචයේ 31 වනවිට සේසුස්ව "මනුෂ්‍ය පුත්‍රයා" ලෙස හඳුන්වයි. (cf. මතෙව් 8:20; 9:6; 17:22-23; 24:44, ආදිය)
3. මෙම මනකාදකෙහිම අවධරණය කරනු ලබන්නේ සේසුස් වහන්සේ සම්පූර්ණ දෙවියන් වහන්සේ සහ සම්පූර්ණ මනුෂ්‍යයකව ය.

C. ස්වර්ග රජධනිය.

1. මතෙව් ස්වර්ග රජය ගන නවත නවතත් කතාකරයි (38 වනවිට).
2. මර්ක් සහ ලූක් එකම ආයතනය හඳුන්වීමට "දෙව්ගේ රජය" යන යෙදුම භාවිතාකරයි.
3. රජධනිය සඳහා ශ්‍රී ලාංකික වචනය බෙදා හැරීම. එහි "ස්වෙර්ත්වය", "ආධිපත්‍යය" හෝ "පලතය" යන අදහස ඇත.
  - ඒ. සමන්‍යයෙන් ලෙකිය පවතින්නේ ලෙකියේ කුමරයා වන සතන්ගේ පලතය යටතේයි. (ලූක් 4:6; යෙහොන් 12:31; 14:30)
  - බී. නමුත් සේසුස් පමණිසේ සතන්ව පරජය කර ඔහුගේ වහලුන්ව නිදහස් කිරීමටයි. (මතෙව් 12:25-30; ලූක් 11:20)
4. ස්වර්ග රජය (හෝ දෙවියන්) යනු ඔහුගේ ජනතාවගේ හදවත් සහ මනසෙහි දෙවියන් වහන්සේගේ පලතය හෝ පලතයයි.
  - ඒ. දෙවියන් වහන්සේගේ තීරණාත්මක පලතය ඔහුගේ පල්ලියේ සක්ෂත් වේ. (දැනියෙල් 2:44; cf. කිරියා 2)
  - බී. කෙසේ වෙතත්, රජධනිය සහ පල්ලිය හරියටම සමන පද නෙවේ.
    - [1] නිදසුනක් වශයෙන්, කුඩාදරුවන් දෙවියන් වහන්සේගේ රජයේ කෙටසක් වන නමුත් පල්ලියේ නෙවේ. (මතෙව් 19:14)
    - [2] සේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ස්වමිත්වය පිළිබඳ ඉදිරිදර්ශනය නම් කරන සමහර අය පල්ලියට එකතු කර ඇත. (මතෙව් 7)
    - [3] ලූක්හි ජේසුස් වහන්සේ පවසන්නේ, "රජය ඔබ තුළ ය."
- c. දෙවියන් වහන්සේගේ රජයේ සිටින සමු වඩිහිටියෙක්ම ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ සහභි තුළ සිටින බව නිසකවම සත්‍යයකි.

D. ජේසුස් වහන්සේගේ දේශනා

1. මතෙව් පෙන මහාදේශනා සහකාර වටසංවිධනය වී ඇත.
  - ඒ. කන්ද උඩ දේශනාව. (5-7)
  - බී. දෙලෙස් දෙනම ඉගන්වීම. (10)
  - c. රජධනියේ උපමා (13)
  - ඇ. සමඛ දීම පිළිබඳ ඉගන්වීම. (18)
  - ඊ. "අන්තිම දේවල්" ගන ඉගන්වීම (24-25)
2. මෙම පඩිම් වල ඇති බෙහෙසලකරුණු ජීවිතයේ මූලිකම සහ ප්‍රයෝජනීය කාරණා ගන වේ. (උදා-7, 18)
3. වඩාත් කාර දර්විය සමඟ කටයුතු කරනු ලබයි. (උදා-24)

ලකුණ

හදිත්වීම: මර්ක්ගේ පෙන සේසුස් වහන්සේගේ ජීවිතය පිළිබඳ විවිත්‍රවත්, වේගවත් හා සංකීර්ණ වර්තනක් ඉදිරිපත් කරයි. මෙම ශුභභවය තුළ ජේසුස් වහන්සේගේ ජර්නිහරියයන් විශාල අවධානයක් යෙමු කරයි. හතළිස් වනවනක් මර්ක් සේසුස්ව හඳුන්වන්නේ ක්‍රියශීලී මිනිසෙකු ලෙසයි, දේවල් "වහම" හෝ "කෙලින්ම" කරන කෙනෙක් ලෙසයි.

අතින් තුන්දෙනාවගේ. මර්ක්ගේ ශුභභවය ලියාපැවැත්වූ පුරුෂයන් හා ස්ත්‍රීන් දෙවියන් වහන්සේගේ පුත්‍රයා කෙරෙහි ඇදහිල්ලට පෙලඹවීම සඳහාය.

නම- පෙන එහි කතුවරයාවෙනුවෙන් නම් කර ඇත.

කර්තෘ පෙණි මක්

1. කතුවරයා ශුභභවයේ නමෙන් නමව කෙතනකවත් හඳුනාගන්නාද, එය මර්ක් ලියාපැවැත්වූ අපට විශ්වසයි.
2. මුල් පල්ලියේ සකිකරු ඒකකව එය මර්ක්ට පවරයි. (උදා Papias, Irenaeus, Clement of Alexandria, Origen, Jerome)

අරමුණ

1. මතෙව් නම ශුභභවය යුදෙව් ප්‍රේක්ෂකයින් සඳහායෙමු කළ අතර, මර්ක් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ජීවිතය පිළිබඳ ඔහුගේ වර්තන රෙඵ් ඉදිරිදර්ශනය සඳහාලියයි.
2. ක්ලෙමන්ට් ඔෆ් ඇලෙක්සන්ඩ්‍රියාවේ (දෙවන සියවසේ පල්ලියේ නායකයෙක්) පවසුවේ මර්ක්ගේ ශුභභවය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ජීවිතය හාදේවසේවය පිළිබඳ ලිඛිත වර්තනක් සඳහා රෙඵ්වරුන් කළ ඉල්ලීමකට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස ලියාපැවැත්වූ බවයි.
3. ඇතමු ස්ථානවල. මර්ක් යුදෙව් නොවන ප්‍රේක්ෂකයින් සඳහා යුදෙව් සිරිත් විරිත් සහ භෞමි පහදීලි කරයි. (මර්ක් 5:41; 7:34; 15:34)

එල්. පෙනේ පසුබිම.

පිළිතුර - මර්ක් මිනිසා

1. මර්ක් ප්‍රථමයෙන් ක්‍රියා 12:12 හි නමින් සඳහන් කර ඇත.
2. ඔහුගේ කලයේ සිටි බෙහෙස්සිය මෙන් ඔහුව නම් දෙකකින් හඳුන්වනු ලබයි
ඒ. ජෝන් ඔහුගේ හෙබ්‍රෙව් නම විය.
බී. මර්ක් (මකස්) ඔහුගේ ලතින් නම විය.
3. ඔහු බතබස්ගේ ඥාති සහෝදරයෙක් විය. (කෙලෙස්සි 4:10)
4. ජෝන් මක් පවුල් සමඟ ඔහුගේ පළමු මිෂනරි ගමනට ගියේය. (ක්‍රියා 13:5)
ඒ. ඔහු පර්ගාවේ ආපසු හරී ගියේය. (ක්‍රියා 13:13)
බී. පසුව, පවුල් විසින් දෙවන මිෂනරි ගමනක් යෙෂ්නාකළ විට, බතබස්ට නවතත් ජෝන් මක් රැගෙන යමට අවශ්‍ය විය. පවුල් එය ප්‍රතික්ෂේප කළ අතර, ඔවුන් දෙදෙනා සයිප්‍රසයට මිෂනරි ගමනක් සඳහා මක්ව රැගෙන බතබස් සමඟ හවුල් විය. (ක්‍රියා 15:36-39)
5. අවසන්යෙදී පෙල් සහ මර්ක් සමගි විය. (පිලෙමෝන් 24; කෙලෙස්සි 4:10; II නිමෝනි 4:11)
6. මර්ක් ජේතස්ගේ සම්පතමයෙක්ද විය. (I ජේතස් 5:13)
ඒ. පෙනෙන් විදිහට, පවුල් ඔහුගේ පළමු සිරගතවීමෙන් නිදහස් වූ විට මක් රෙඵ්ගේ නවතී සිටියේය.
බී. ජේතස් රෙඵ්ගේ පමණි විට මර්ක් ඔහු සමඟ එකතු විය හැකිය. (I ජේතස් 5:13)
7. තවත් එක් සිත්ගන්නාකරුණක් නම්, පෙනෙන් විදිහට ඔහු මර්ක් 14:51-52 හි ඔහුගේම අන්දකීම විස්තර කරයි.

B. ලියන ස්ථානය සහ දිනය.

1. මර්ක්හි සඳහන් කිහිපයක් රෙඵ් සම්භවයක් සහ ගමනන්තයක් දක්වයි.

ඒ. මර්ක් (15:21) විසින් සදහන් කරන ලද "රූෆස්" රෙම 16:13 හි පවුල් විසින් ආවර් කරන ලද එකම නානත්තානම්, මෙය රෙමයට ගුණාංවයේ සහ සම්බන්ධයක් පෙන්වනුමි කරයි.

බී. සලකිය යුතු "ලතින්වදයන්" ගණනක් මර්ක්හි සිදු වේ.

- [1] බ්‍රසල් (4:21)
- [2] අලුගෙණුවා(6:12)
- [3] උපහර් (12:14)
- [4] ගනබ්පනි (15:39)

2. ගුණාංවයට පවරානු දිනය ක්‍රි.ව. 65-70 වේ.

II පෙණත් ප්‍රධන පණිවිඩය

A. මර්ක් දෙවියන් වහන්සේගේ පුත්‍රයා වන දුක් විදින සේවකයා(මර්ක් 8:31; 10:33) ලෙස ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව ඉදිරිපත් කරයි.

B. "මක්නිසද මනුෂ්‍ය පුත්‍රයා වශයෙන් සේවය කිරීමට නොව, සේවය කිරීමටත්, බෙහෝදෙනෙකුගේ මිදීමේ මිලයක් ලෙස නම ජීවිතය දීමටත්ය." (මර්ක් 10:45)

C. "නවද, එහි ජේසුස් වහන්සේ ඉදිරියෙහි සිටි ගනබ්පනියා ඔහුගේ මෙරගසීම අසා ඔහු මිය ගිය ආකාරය දුටු විට, 'සබවින් ම මේ මිනිසාදෙවියන් වහන්සේගේ පුත්රයාය!' (මර්ක් 15: 38-39)

II. පෙණත් දළ සටහන

A. සුදනම් වීමේ කලය. (මර්ක් 1:1-13)

- 1. යෙහන් බවිනිස්තගේ දේවසේවය කෙටියෙන් සම්බන්ධයි. (මර්ක් 1:2-8)
- 2. යේසුස් බවිනිස්ම වී ඇත. (මර්ක් 1:9-11)
- 3. යේසුස්ව සනත් විසින් පරීක්ෂණට ලක් කරයි. (මර්ක් 1:12-13)

B. යේසුස්ගේ ගලීල සේවය. (මර්ක් 1:14-8:30)

- 1. යේසුස් ගලීලයේ දේශනාකරනවා(1:14-15)
- 2. ඔහු පළමු ගෙණියන් කඳවයි. (1:16-20)
- 3. ඔහු ඉගන්වුයේ මහත් අධිකර්ත්වයෙනි. (1:21-28)
- 4. යේසුස් සේනාසගේ නන්දම්මසහ නවත් බෙහෝදෙයව සුව කරයි. (1:29-34)
- 5. යේසුස් යඛිඤාකරන්නේ හුදකලානනක. (1:35-39)
- 6. ඔහු ලඝුරු රෙහියෙකු පිරිසිදු කරයි. (1:40-45)
- 7. යේසුස් ඔහුගේ පළමු මනභේදයට මුහුණ දුන්නේ පරිසිවරුන් සහ ලියන්නන් සමඟයි. (2:1-3:6)
- 8. යේසුස් සමූහයෙහි ඉවත් වී දෙළඹේ දෙනාතෙර්ගනී. (3:7-19)
- 9. යේසුස්ගේ පවුලේ අය ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කරනවා(3:20-35)
- 10. යේසුස් රණය ගන උපමාදගන්වයි. (4:1-34)
- 11. විවිධ ආශ්වර්යයන් සිදු වේ. (4:35 - 5:43)
- 12. ඔහුගේ උපන් ගම වන නසරෙත්හිදී ඔහු ජර්නික්ෂේප කරනු ලබයි. (6:1-6)
- 13. දෙළඹේ දෙනාපිටතට යවනු ලබයි. (6:7-13)
- 14. යෙහන් බ්‍රිස්ට් මරාදමනු ලබයි. (6:14-29)
- 15. නවත් ආශ්වර්යයන් සිදු වේ. (6:30-56)
- 16. පරිසිවරුන් සමඟ නවත් ගවුමක් ඇති වේ. (7:1-23)
- 17. ජේසුස් වහන්සේ සයිරෝනිකියනු කන්තකගේ දියණියක් සහ බිහිරි ගෙණුවෙක් සුව කරයි. (7:24-37)
- 18. යේසුස් 4000ට පෙණණය කරයි. (8:1-13)
- 19. ඔහුට පරිසිවරුන් සමඟ නවත් පණිමක් තිබේ. (8:11-21)
- 20. සේනාස ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ ගන පණිවරණය කරයි. (8:27-30)

C. ජේසුස් වහන්සේගේ පෙරුසලමට ගමන. (මර්ක් 8:31-10:52)

- 1. යේසුස් ඔහුගේ මරණය පුරෝකථනය කරයි. (8:31 -33)

2. ඔහු ශ්‍රීකන්තවයේ පිරිවය ගන උගන්වයි. (8:34-9:1)
3. රූපන්තරණය. (9:2-13)
4. යේසුස් නපුරු ආත්මයක් ඇති පිරිමි ළමයෙකු සුව කරයි. (9:14-29)
5. යේසුස් නවතත් ඔහුගේ මරණය ගන අනඛණ් කියනවා(9:30-32)
6. යේසුස් නිහනමනිකම, සුවිශේෂත්වය සහ ගෙලියන්, දික්කසදය සහ දරුවන් ගන උගන්වයි. (9:32-10:16)
7. ඔහුට ධනවත් තරුණ පලකයනමුවෙයි. (10:17-31)
8. තුන්වෙනි වතඛටත් යේසුස් ඔහුගේ මරණය සහ නවත නඟිටීම ගන අනඛණ් කියනවා(10:32-34)
9. ජේම්ස් සහ ජෝන් රජධනියේ ප්‍රමුඛත්වය ඉල්ලාසිටිති. (10:35-45)
10. අන්ධ බර්ටිමේයස් ඔහුගේ පෙනීම ලබාගනී. (10:46-52)

D. ජෙරුසලමේ යේසුස්. (මර්ක් 11:1-13:37)

1. ජේසුස් වහන්සේ ජයග්රහී ලෙස ජෙරුසලමට ඇතුල් වේ. (11:1-14)
2. ඔහු දේවමළුගව පිරිසිදු කරයි. (11:15-19)
3. මලවුණු අත්තික්කාගසක් යෙදුණ ගන ඔහු පඬමක් උගන්වයි. (11:20-26)
4. යේසුස් ඔහුගේ සතුරන් සමඟ මතභේද ගණනඛකට මුහුණ දෙයි. (11:27-12:44)
5. ඔලිවට් දේශනය පටිගත කර ඇත. (13:1-37)

E. සේවකයන්ගේ මරණය, භූමදනය සහ නවත නඟිටීම. (මර්ක් 14:1 -16:20)⁸

1. යේසුස්ව මරණ කුමන්ත්‍රණය කළව පස්සේ ඔහුව බෙනතියේදී අභිෂේක කරනවා(14:1-9)
2. ජුදස් සමීදණන් වහන්සේ පව්දීමට කේවල් කරයි. (14:10-11)
3. අවසන් රත්රී හෙණන සංග්රහය වර්තකර ඇත. (14:12-31)
4. ජේසුස් වහන්සේ ගෙන්සෙමනේදී වේදනාවිදිති. (14:32-42)
5. ඔහු පව්දී අත්අඩංගුවට ගනු ලඹයි. (14:43-52)
6. යේසුස්ව කසගස් ඉදිරියේ විභභ කරනු ලඹයි. (14:53-65)
7. පේතස් ක්‍රිස්තුස්ව දන සිටීම ප්‍රතික්ෂේප කරයි. (14:66-72)
8. පිලත් යේසුස්ව මරණයට පත් කරයි. (15:1-15)
9. කුරුසියේ ඇණ ගසීම. (15:16-41)
10. අපගේ ස්වමිත් වහන්සේ තන්පත් කර ඇත. (15:42-47)
11. ඊළඟ ඉරිදූදසන යේසුස්ව මළවුන්ගෙන් නඟිටුවයි. (16:1-8)
12. සක්ෂිකරුවන් ඉදිරියේ පෙනී සිටීම. (16:9-14)
13. යේසුස් ප්‍රේරනයන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ පවරුම ලබාදෙයි. (16:15-18)
14. යේසුස් ස්වර්ගයට යනවා(16:19-20)

IV. පෙණත් ජරධන තේමඛත්.

A. මර්ක් 16:9-20 හි ප්‍රශ්නය.

1. මෙම පද පරණතම දන්තාග්‍රික අත්පිටපත් වලින් (වනිකනස් සහ සයිනයිටිකස්) ඉවත් කර ඇත.
2. විවිධ පරිවර්තන මෙහි පඬමය ප්‍රශ්නයක් මග හරීයි, පද සටහන්, ඇලකුරුකිරීම, වෙන් කිරීම හෝ වෙනත් ආකර්ණයකින් දක්වයි.
3. මෙම පද ශුභභංචියේ මුල් අවසනයද නතහෙන් පසුව ලියන්නෙකු විසින් එකතු කරන ලද්දක්ද යන්න අවිනිශ්චිතය.
4. ඕනම ආකර්ණයකින්, සඛගචචවක් මතු නෙඹවී.
ඒ. මෙය පඬමය ප්‍රශ්නයක් මිස ආශ්වදය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නෙඹවී.
බී. මර්ක් 16:9-20 හි අන්තර්ගතය ශුද්ධ ලියවිල්ලේ වෙනත් කෙඛස්වල දක්නට ලඹයි. (එනමි මනෙව් 28)

B. යෙභන් බස්ටිස්ටිගේ භූමිකඛ.

1. වෙනත් ඕනම ශුභභංචි ලේඛකයෙකුට වඩා මර්ක් යෙභන්ගේ දේවසේවයට විශඹ වදගත්කමක් ලබා දෙනවා
2. ඔහු ජේසුස් වහන්සේගේ කතඛ ජෝන්ගේ කනියෙන් ආරම්භ කරයි. (මර්ක් 1:1)

3. මර්ක් ජෝන්ගේ මෙහෙවර, පණිවිඩය සහ හසිරිම් රටඹ ගන කුතුහලයෙන් සිටී.
 ඒ. ඔහුගේ මෙහෙවර වූයේ පමිණෙන මෙසියස් වහන්සේ සදහාමිනිසුන් සුදනම් කිරීමයි. (මර්ක් 1:2-3)
 බී. ඔහුගේ පණිවිඩය වූයේ පසුනවිල්ලයි. (මර්ක් 1:4; cf. මතෙව් 3:2)
 c. ඔහුගේ හසිරිම් රටඹ නිසාමිනිසුන් ඔහුව බලන්නට රෙද බඳුණා(මර්ක් 1:5-6)
4. මර්ක් හෙරෙද් ඇන්ටිපස් අතින් ජෝන්ගේ මරණය පිළිබඳ බිහිසුණු, චිත්‍රක තෙත්තූරු පඩකයාසමඟ බෙදා ගනී. (මර්ක් 6:14-29)
 ඒ. හෙරෙද් නම බිරිඳ ලෙස හෙරෙදියස් (ඔහුගේ ලේලිය සහ නනා) රැගෙන ඇත.
 බී. ජෝන් නිර්භීතව ඔහුගේ දුරච්ඡයට තරවටු කරයි.
 c. හෙරෙදියස්, ඇගේ දියණිය සලෙච්චියෙදුගෙන, කපටි ලෙස ජෝන්ගේ මරණය ගෙන එයි.

- C. දුක් විඳින සේවක මෙස්තරය (මධ්‍යම නේමඹ හෙආධිපත්‍යය දරන අදහස).
1. "ස්වමිත්ගේ සේවකයා යන නේමඹ පරණ ගිවිසුමේ ස්ථාන කිහිපයක දක්නට ලබයි. (උදා යෙසෂා42:1-4; 53:1-11; සෙකරියා:8)
  2. නභි වූ මනුෂ්‍යත්වය බේරාගනීමට ස්වේච්ඡාවෙන් දුක් විඳි, පුදුමකර ආශ්චර්යයන් සිදු කළ හභි බලවත් පුද්ගලයෙකුගේ පින්තූර සලකුණු කරන්න. (cf. මර්ක් 8:31; 10:33-45)
  3. මෙම ප්‍රතිමුර්තිය රෙච් මනසට ආයචනාකරනු ඇත.
 ඒ. මනුෂ්‍ය පුත්‍රයාක්‍රියශීලී මිනිසෙක් ලෙස පෙන්වාදීම.
 බී. ඔහුගේ ධේරුමය සහ අන් අය වෙනුවෙන් මිය යමට ඇති කමුණින් ඔවුන්ගේ අවධානය ආකර්ෂණය වනු ඇත.

ලූක්

හඳින්වීම:ලූක් බෙහෝමිනිසුන්ගේ ජීවිතයට ශුභඵලයයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, එය "මෙතෙක් ලියා ඇති ලස්සනම පෙත" ලෙස හඳින්වේ. අලංකාර සහ ප්‍රකාශිත ගෞලියකින්, ලූක් පඩකයා ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ පිළිබඳ බලවත් හභිතවේගීය චිත්‍රයක් ලබාදෙයි.

නම-පෙත එහි කතුවරයාවෙනුවෙන් නම් කර ඇත.

කර්තෘ:සක්ෂිය ප්‍රබල ලෙස අත්‍යාජනික වෛද්‍ය ලූක් වෙත යෙමු කරයි.

1. ලූක් සහ ක්‍රියාඉතාපහදිලිවම එකම කතුවරයාචිසින් ලියන ලද සහකාර වෙළුම් වේ.
 ඒ. දෙදෙනම ආමන්ත්‍රණය කර ඇත්තේ තියෙෂීලස් නම් අයෙකුටය.
 බී. දෙකම භෂ්ටවත් භාගෙලියෙන් සමන වන අතර, දෙවන්න කලින් සදහන් කරයි. (cf. ක්‍රියා1:1-5)
2. පෙත් දෙකෙහිම ලූක්ගේ කර්තව්‍යය පිළිබඳ ප්‍රබලම සක්ෂිය ක්‍රියාබල "අපි" යන කෙටස් වලින් සෙසභන හභිය.
 ඒ. ක්‍රියාකතුවරයාඇතම් කෙටස්වල "අපි", "අප" සහ "අපේ" යන සර්වනම භභිතාකරයි. (ක්‍රියා16:10-17; 20:5-21; 27:1-28:16)
 බී. මෙම කෙටස් තුළ, කතුවරයාපණ්ගලිකව පෙණ්ගේ ගමන්වලට සම්බන්ධ වේ.
 c. ශුද්ධ ලියවිලි පද කිහිපයක ලූක් පඤ්ච්චේ සමිප මිතුරෙකු ලෙස දක්වයි. (cf. කෙලෙස්සි 4:12-14; II තිමෙභි 4:11; පිලමෙත් 24)
 ඇ දන්න විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසු, කර්තව්‍යය සදහාඑකම සධ්‍යණ අපේක්ෂකයාලූක් ය.
3. ශ්‍රීක භෂ්ටවත් වෛද්‍ය භෂ්ච භභිතය ලූක් වෛද්‍යවරයාකතුවරයාලෙස පෙන්වාදෙයි.
4. තුන්වන ශුභඵලයේ කතුවරයාලූක් බව මුල් පල්ලියේ ඉතිහාසඥයින් (උදා ඉරේනියස්. ජස්ටින් මර්, ආදිය) එකඟ වෙති.

C. අරමුණ - ලූක්ගේ අරමුණ වන්නේ යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ජීවිතය භාදේවසේවය පිළිබඳ මනඹ ලේඛනගත, ඓතිහාසිකව නිවර්දි, කලනුකම්කව නිවර්දි වර්තභක් ඉදිරිපත් කිරීමයි.'

I. පෙතේ පසුබිම.

පිළිතුර - ලූක් මිනිසා

1. ලූක් අන්‍යාප්තිකයෙකු වූ අතර ඔහු නව ගිවිසුමේ තෙත්තරු ලියූ එකම යුදෙව් නොවන ලේඛකයා විය. (cf. කෙතලෂ්සි 4:10-17)
2. ඔහු දෙවියන්ගේ විය. (කෙතලෂ්සි 4:14)
3. සම්ප්‍රදාය පවසන්නේ ලූක් අන්තියෙකියේ උපන් කෙනෙක් බවයි.
 ඒ. යුසිබියස් මෙම ප්‍රකාශය කරයි.
 බී. ක්‍රියා 1:28 හි ව්‍යාජ ව්‍යුහය තුළ ලූක්ගේ අන්තියෙකිය පසුබිම පිළිබඳ සමහර පරිච්ඡේදය සක්ෂි දක්නට ලැබේ.
4. ලූක් පවුල් සමඟ සංවර්ධනයක් විය.
 ඒ. ලූක් පවුල්ගේ වසර දෙකක රෙමු සිරගතව සිටියදී ඔහු සමඟ සිටියේය. (පිලෙමන් 24)
 බී. ඔහු ප්‍රේරිතයන්ගේ ජීවිතයේ අවසානයට ආසන්නව පවුල් සමඟ සිටියේය. (II තිමොති 4:11)

B. පෙත් මුල් ලබන්නා- නියෝජ්‍යය.

1. නියෝජ්‍යය යනු "දෙවියන් වහන්සේගේ මිතුරු" යන්නයි.
 ඒ. සමහරු මෙය දෙවියන්ගේ මිත්‍රයෙකුට පෙනී නමක් ලෙස සලකති.
 බී. තවත් අය එය විශේෂිත පුද්ගලයෙකු වෙත යෙදූ කිරීමට ගනී.
 c. අවසාන විකල්පය වඩාත් ශක්‍ය වේ.
2. ලූක්ගේ පෙරවදනෙහි, වෛද්‍යවරයා 'වඩාත් විශිෂ්ට නියෝජ්‍යය' යනුවෙන් ආමන්ත්‍රණය කරයි.
 ඒ. මෙම මනකඩ සමහර නිල තත්ත්වය පිළිබඳව විය හැක.
 බී. ක්‍රියාපෙත් ආරම්භය වන විට, ලූක් "වඩාත් විශිෂ්ට" ලිපිනය අනහරු දමයි.
 [1] සමහරවිට ඔවුන් වඩාත් හොඳින් දන හඳුනාගෙන ඇත.
 [2] ලූක් සහ ක්‍රියාලිච්ච අතරතුර නියෝජ්‍යය ක්‍රිස්තියානි ආගමට හඳුරන්නට ඇතැයි ඇතැමුන් යෝජනා කර ඇත.
 [3] තවත් අය පවසන්නේ ඒවා මුලින් එක් පෙනක් බවයි.

C. ලියන දිනය.

1. ක්‍රියාපෙත ලියන්නේ ක්‍රිස්තු වර්ෂ 62 දී ය.
2. ලූක් ලියන්නේ එම කලයට පෙර බවින්, ක්‍රි.ව. 60 පමණ දිනයක් ප්‍රක්ෂේපණය කර ඇත.

II. පෙත් ප්‍රධාන පණිවිඩය.

පිළිතුර - ලූක්ගේ ප්‍රධාන පණිවිඩය නම් නිසරෙන්නන්ගේ ජේසුස් වහන්සේ ය යුදෙව්වන්ගේ රජ.

1. මනෙව් යේසුස්ව යුදෙව්වන්ගේ රජු ලෙස ඉදිරිපත් කරයි.
2. මර්ක් ඔහුව දෙවියන් වහන්සේගේ දුක් වේදනාසේවකයා ලෙස ඉදිරිපත් කරයි.
3. ලූක් යේසුස්ව නිරූපණය කරන්නේ අපගේ පව් ඉවත් කළ දෙවියන් වහන්සේගේ බලව පවවාලෙසයි.

B. ලූක් ග්‍රීක මනසට නඹුරු වූ අතර ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සියලු මිනිසුන්ගේ ගලවුම්කරුවා ලෙස පෙන්වීමට සලසුම් කර ඇත.

III. පෙත් දළ සටහන.

A. පෙරවදන. (ලූක් 1:1-4)

B. උපත සහ ළදරු කතා (ලූක් 1:5 - 2:52)

1. සෙකරියාසහ එලිසබෙත් මෙසියස්ගේ පූර්වගමියාවන දරුවෙකු බිහි කරන බවට දේවදූත නිවේදනයක් ලැබේ. (1:5-25)
2. මරියා ආරංචියක් ලබනවණුව ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව බිහි කරන බවට. (1:26-38)
3. මරියා එලිසබෙත් බලන්න යනවා (1:39-56)
4. පෙත්ගේ උපත පිළිබඳ වර්තමාන ලබාදී ඇත. (1:57-80)
5. ජේසුස් වහන්සේගේ තේජස්විත උපත විස්තර කෙරේ. (2:1-20)
6. පසුව දරුවා වර්මාපේදනය කර (2:21) දේවමඤ්චිතව ඉදිරිපත් කරයි. (2:22-39)
7. යේසුස් ඔහුගේ දෙකලෂ්වන අවුරුද්දේදී දේවමඤ්චිතව පිටුපසින් සිටියේ. (2:40-50)

8. පුරුෂභවය දක්වාඔහුගේ වර්ධනයේ ඉතිරි කෙටි ස දෙකකින් සරණා කර ඇත
පද. (2:51-52)

C. අමත්‍යාංශය සදහාසුදනම් වීම. (ලූක් 3:1 - 4:13)

- 1. ජෝන් මර්ගය සුදනම් කරයි. (3:1-20)
- 2. සේසුස් බවිනිස්ම වන්නේ සෙහන් විසිනි. (3:21-22)
- 3. ලූක් සේසුස්ගේ පෙළපත මරියගේ පත්තේ දෙනවා(3:23-28)
- 4. සේසුස්ව සහන් විසින් පරීක්ෂණට ලක් කරයි. (4:1-13)

D. ගලීලියානු අමත්‍යාංශය. (ලූක් 4:14-9:50)

- 1. බෙහෙවින්සිදුවීම් සටහන් කර ඇති අතර ඒවාඑකතු කිරීම සමඟ මනෙව් සහ/හෝමර්ක් හි ද දිස් වේ:
ඒ. ආශ්චර්යමත් මඟ ඇල්ලීම. (5:1-11)
බී. නයින්හිදී වන්දනාවගේ පුත්‍රයාඇති දඩ් කිරීම. (7:11-17)
c. සයිමන්ගේ නිවසේ ජේසුස් වහන්සේගේ පද ආලේප කළ කන්තඹගේ කතඹ. (7:36-50)
- 2. මෙම කලාපරිච්ඡේදය තුළ සේසුස්වහන්සේගේ ඉගන්වීම් අතර සුවිශේෂී වූයේ ණයගතියන් දෙදෙනාගේ උපමඛයි. (7:41)

ඊ ජෙරුසලමට යන මර්ගයේ. (ලූක් 9:51 -19:27)

- 1. මෙම කලාපරිච්ඡේදය තුළදී, සේසුස් විශේෂයෙන්ම අවධාණය කරන්නේ සමර්තනුවන් කෙරෙහි සලකිල්ලක් දක්වන බවයි.
ඒ. ඔවුන් ඔහුව ප්‍රතික්ෂේප කරන විට ඔහු ඉවසීම පෙන්වයි. (9:51-56)
බී. සේසුස් යහපත් සමර්තනුවරයගේ උපමඛ පවසයි. (10:25-42)
c. සේසුස් ලෂ්ටරු රෙහීන් දසදෙනෙකුව පවිත්‍ර කළ විට නවත පමිණියේ එකම තනන්තයි ස්තූතියි ඔහු සමර්තනු ජනිතයෙක් විය. (17:11-19)
- 2. මෙම කලා පරිච්ඡේදය තුළ ලූක්ගේ වර්තමාන අන්‍යය වූ වෙනත් සිදුවීම් ඇතුළත් වේ:
ඒ. ආබඩ්න කන්තඹකගේ සුවය. (13:10-17)
බී. බිංදු සහිත මිනිසෙකුගේ සුවය. (14:1-4)
c. සකෙවුස් සමඟ සේසුස්ගේ ආහාරය. (19:1-10)
- 3. මෙම කලා පරිච්ඡේදය තුළ ලූක්ට අන්‍යය වූ උපමාහෝඉගන්වීම්වලට ඇතුළත් වන්නේ:
ඒ. යහපත් සමර්තනුවරයා(10:25-42)
බී. මිතුරාමධියම රත්රියේදී. (11:5-10)
c. පෙහෙසන් මෙඛියා(12:13-21)
ඇ මුර සේවකයෝ(12:35-48)
ඊ. වද අත්තික්කාහස. (13:6-9)
f. මහාහෙස්ත සංග්රහයේ උපමඛ. (14:15-24)
g. නිම නෙකළ කුළුණ හෝනෙකළ යුද්ධය. (14:28-33)
h. "නතිවු" උපමා- බට්ටවන්, කසිය, පුතා(15:1-32)
මම. බුද්ධිමත් කළමනකරු. (16:1-15)
j. ධනවත්තසහ ලෂ්ටරුස්. (16:19-31)
කේ. ලභ නෙලබන සේවකයින්. (17:7-10)
එල්. නෙතඹි පවතින වන්දනාව. (18:1-8)
එම්. පරිසිවරයාසහ අයකම්බියා(18:9-14)
n. මිනදුහය. (19:11-27)

F. ජෙරුසලම අමත්‍යාංශය. (ලූක් 19:28 - 24:53)

- 1. ජයග්‍රහී ප්‍රවේශයකින් පසු (19:28-44), සේසුස් වහන්සේ පරිසිවරුන්, ලියන්නන් සහ නායක පූජකයන් සමඟ වඩි ගවුමකට මුහුණ දෙති. (19:45 - 21:38)
- 2. පුදුස් සේසුස්ව පඛාදීමට එකඟ වේ. (22:1-6)

3. සේසුස් ස්වමිත්ගේ සන්ධ්‍යාහෙණ්‍යය ආරම්භ කරයි. (22:7-20)
4. ගෙන්සෙමන (22:39-46) හි ඔහුගේ යච්ඤාචන් පසු, සේසුස්ව අන්අඩංගුවට ගනු ලැබේ. (22:47-53)
5. ජේතස් තුන් වනවක සේසුස්ව ප්‍රතික්ෂේප කරයි. (22:54-62)
6. සේසුස්ව යුදෙව්වන් (22:63-71) සහ රෙච්වරුන් විසින් පරීක්ෂාකරනු ලැබේ. (23:1-25)
7. මරණය දක්වනදීම (23:26-32), ජේසුස් වහන්සේ ජෙරුසලමෙන් පිටත කුරුසියේ ඇණ ගසනු ලැබීය. (23:33-49)
8. ඔහු තන්පත් කර ඇත. (23:50-56)
9. අවසන වශයෙන්, ලූක් සේසුස්ගේ නවන නඟිටීම (24:1-49) සහ ස්වර්ගභරණය පිළිබඳ මහිමත්විත වර්තන සමඟින් අවසන් වේ. (24:50-53)

IV. පෙතේ ජරධන තේමන්.

A. මිනිසුන් කෙරෙහි ලූක්ගේ අවධානය.

1. ලූක් සේසුස්ගේ විශේෂ සලකිල්ල පෙන්නුම් කළේ "සමස්තයන් පහත්" ලෙස සලකනු ලබන අය කෙරෙහිය.
  - ඒ. සමර්තනුවන්. (ලූක් 10:25-42; 17:11)
  - බී. කන්තා(ලූක් 1; 7:11-15; 7:36-48; 8:2-3; 10:38-42; 13:10-17; 21:1-4; 23:28-31)
  - උ. දුප්පතුන්. (ලූක් 6:20; 12:15; 16:19-31)
2. ලූක් විදහාදක්වන්නේ සේසුස්ගේ ආශාව සහ පුද්ගලයාකෙරෙහි අනුකම්පාව. (ලූක් 5:17-26; 7:1-10; 7:36-50; 8:26-39, 40-56; 15:1-32, ආදිය)

B. සේසුස්ගේ ජීවිතයේ යච්ඤාව ගන ලූක්ගේ අවධානය.

1. සේසුස්ගේ යච්ඤාව සඳහන් කළ හක්කේ ලූක් පමණි.
  - ඒ. ඔහුගේ බවිතීස්මය. (3:21)
  - බී. ඔහුගේ ප්‍රේරනයන් දෙපළුස් දෙනාතොත්ගනීමට පෙර. (6:12)
  - උ. ජේතස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ ලෙස ප්‍රකාශිතවණය කිරීමේ සිද්ධිය. (9:18)
  - ඇ. විපර්යාස දර්ශනය. (9:29)
2. සේසුස්ගේ යච්ඤාවලට වෙනත් යෙමු කිරීම් සිදු කෙරේ. (5:15-16; 10:17-21; 11:1, ආදිය)
3. යච්ඤාව පිළිබඳ විශේෂ උපමාඇත්තේ ලූක්ගේ ශුභඛංචියේ පමණි.
  - ඒ. අසඬණ විනිශ්චයකරුගේ උපමාව. (18:1-8)
  - බී. පරිසිවරයන්ගේ සහ අයකම්පියන්ගේ උපමාව. (18:9-14)
4. ගෙන්සෙමනේදී සේසුස්ගේ යච්ඤාව උද්යෝගය සහ නීචීරතාවය ලූක් පඬකයාසමඟ බෙදාහැනී. (22:39-46)

C. සේසුස්ගේ ජීවිතයේ අරමුණ ගන ලූක් අවධානය කරයි.

1. ලූක්ගේ ශුභඛංචිය ජෙරුසලමට යන මර්ගයේ ජේසුස් වහන්සේගේ තේමන ඔස්සේ ගෙඹනගාඇත.
  - ඒ. අනෙකුත් ශුභඛංචි මෙන් නෙව, ලූක්ට ඔහුගේ ජීවිතයේ අවසනය දක්වාජෙරුසලමේ සේසුස් සිටියේ නත.
  - බී. ලූක් ජෙරුසලම සේසුස්ගේ ජීවිතයේ උච්චතම අවස්ථාව බවට පත් කරන බව පෙනේ.
2. ලූක්ගේ ශුභඛංචියේ හඳුනාගැනීම ලක්ෂ්‍යය වන්නේ “ඔහුව ස්වර්ගයට ගෙන යන කලය ලං වූ විට, සේසුස් අධිෂ්ඨනාගීලීව යෙරුසලම බලාපිටත්ව ගියේය.” (ලූක් 9:51)

ඩී. ලූක්ගේ උපමඛල අවධරණය.

1. මෙම ඉගන්වීමේ ක්‍රමය කෙරෙහි ලූක්ගේ සිත් ඇදගන්නාසුළු උපමඛල අද්විතීය කෙටසකින් පෙන්නුම් කෙරේ. (ලූක් 9:51 -18:14)
ඒ. ලූක්හි උපමඛල දෙකක් දක්නට ලැබේ.
බී. මෙයින් දහනක් ලූක්ගේ ශුභචංචියට අනන්‍ය වේ.
2. උපමඛලක් යනු අධ්‍යාත්මික සත්‍යයක් හෝ සත්‍යයක් නිදර්ශනය කිරීමට හුරුපුරුදු තත්වයක් භවිතා කරන කථාවක් හෝ කියමනකි.
3. සම උපමඛලක්ම අධ්‍යයනය කළ යුත්තේ එහි ප්‍රධාන කරුණ සඳහාම ස ප්‍රත්‍යක්ෂ භවයම සඳහානෙවේ.
4. ජේසුස් වහන්සේට පෙර උපමඛලව භවිතාවූ නමුත් ඔහු මෙම ඉගන්වීමේ ආකෘතිය පරිපූර්ණත්වයට ගෙන ආවේය.

ජෙෂ්

හදිනවීම:හතරවන ශුභරංචිය වඩාත්ම අද්විතීයයි. අනෙක් අයගෙන් වසර කිහිපයකට පසු ලියාපැනි, ජෙෂ් අපට අනෙක් අය අනහර දමූ සේසුස්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාදෙයි. ජෙෂ් ගේ ද්‍රව්‍යවලින් 90% කට වඩාවඩි ප්‍රමණයක් සරාගවල දක්නට නොලැබෙන අතර, ජෙෂ් දනුවත්ව ඔවුන්ගේ ද්‍රව්‍ය පුනර්චර්තනය කිරීමෙන් වළකී සිටි බව හෙළි කරයි. වචන මලාවෙන් සහ ගෛලියෙන් සරල, ජෙෂ් එය මතු කරන ගච්චුවල ගඹුරේ ගඹුරු ය.¹⁰

නම-පෙන එහි කතුවරයාච්චුවෙන් නම් කර ඇත

කර්තෘකතුවරයාඅපෙස්තුළු සෙහන් ය

1. අනෙකුත් ශුභරංචි වල මෙන්, ජෙෂ් ඔහුගේ වඩකටයුතු ස්වයංක්‍රීයකරණය නොකරයි.
2. කතුවරයානමත්ව හඳුනාගන්නේ බෙහෙස්සිදුවීමවල ඇසින් දුටු සක්ෂිකරුවෙකු ලෙසය සේසුස්ගේ ජීවිතය. (cf. John 1:14; 6:5, 7; 13:21-22; 19:35, etc.)
3. කතුවරයානමත්ව විස්තර කරන්නේ "ජේසුස් වහන්සේ ප්‍රේම කළ තනන්තා" ලෙසයි. (සෙහන් 21:20, සහ 24)
4. තවද, කතුවරයාහදිලිවම හෙළිත් සිටි පලස්තීන යුදෙව්වෙක් විය යුදෙව් සිරිත් විරිත්, යුදෙව් ඉතිහාසය සහ පලස්තීන භූගෝල විද්‍යාව ගනි හුරුපුරුදුය.

අරමුණ

1. එහි අරමුණ පහදිලිව ප්‍රකාශ කරන එකම ශුභරංචිය ජෙෂ් ය.
2. “ජේසුස් වහන්සේ සිය ශ්‍රවකයන් ඉදිරියේ තවත් බෙහෙස්සායවර්ගයන් ලකුණු කළ අතර, ඒවාමේ පෙණත් වර්තාවී නත. නමුත් මේවාලියාපැත්තේ සේසුස් ක්‍රිස්තුස්, දෙව්ගේ පුත්‍රයාබව ඔබ විශ්වාස කරන පිණිසත්, විශ්වාස කිරීමෙන් ඔහුගේ නමයෙන් ඔබට ජීවිතය ලබන පිණිසත්ය.” (සෙහන් 20:30-31)

I. පෙණේ පසුබිම.

A. මිනිසාජෙෂ්.

1. බෙහෙස්සිට ජෙෂ් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව අනුගමනය කිරීමට පටන් ගනීමට පෙර සෙහන් බවිනිස්තගේ ගෝලියෙක් විය. (සෙහන් 1:40)
2. ඔහු සහ ඔහුගේ සහෝදරයාච්චන ජේමිස් සහ ඔවුන්ගේ පියාපීටර් සහ ඇන්ඩ්‍රියාමග මසුන් ඇල්ලීමේ ව්‍යාපාරයක යෙදී සිටියහ. (මර්ක් 1:19-20; ලුක් 5:10)
3. වසරකට වඩි කලායක් සම්බන්ධ වහන්සේ අනුගමනය කිරීමෙන් පසු, ඔහුගේ ප්‍රේරිතයන් ලෙස ජේසුස් වහන්සේ සමඟ විශේෂ සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගනීම සඳහාතවත් එකෙළෙස් දෙනෙකු සමඟ ඔහුව තෝරාගන්නාලදී. (ලුක් 6.12-6)
4. ඔහු සහ ඔහුගේ සහෝදරයාසේසුස් වහන්සේ විසින් ගිගුරුම් සහිත පුත්‍රයන් ලෙස හඳුන්වනු ලබීය. (මර්ක් 3:17; cf. ලුක් 9:49-56)
5. ජෙෂ් "අභ්‍යන්තර කවයේ" සමස්තයෙකු වූ අතර පහත සිදුවීම් දකීමට ඔහුට අවසර ලබුණි:
  - ඒ. රූපන්තරණය. (ලුක් 9:28)
  - බී. යසිරස්ගේ දුවව ඇති දඩි කිරීම. (ලුක් 8:51)
  - සී. ගෙන්සෙමන උද්‍යානයේ පෙණ්ගලික අවස්ථා(මර්ක් 14:33)
6. කුරුසියේ ඇණ ගසීම සත්‍ය වශයෙන්ම දුටු එකම ප්‍රේරිතයාජෙෂ් (සෙහන් 19:26) සහ ජේසුස් වහන්සේගේ මවගේ රැකවරණය ඔහුට හඟ විය. (සෙහන් 19:25-27)
7. පසුව ඔහු ජෙරුසලමේ මුල් පල්ලියේ කුළුණු වලින් එකක් බවට පත් විය. (ගලති 2:9-10)
8. මහලු මිනිසෙකු ලෙස ජෙෂ් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සඳහා සක්ෂිය නිසාරෙම් රජය විසින් පත්මෙස් දූපතට පිටුවහල් කරන ලදී. (එළිදරව් 1:9) මෙන්න ඔහු එළිදරව්ව ලිව්වා
9. සම්ප්‍රදායට අනුව ජෙෂ් ක්‍රි.ව. 96 දී පමණ නවත එලීසයට පමිණ ට්‍රෙස්න් අධිරාජ්‍යයගේ පලන සමයේදී එහි මිය ගියේය. (කර්.ව. 98-117)

B. ලියන දිනය සහ ස්ථානය.

1. පෙන රචනාකර ඇත්තේ ජෝන්ගේ පරිණත වයසේදී - බෙහෙවින් AD 95 දී ය.
2. බෙහෙවින්ද්වතුන් විශ්වඝ කරන්නේ එය එපිසයේ ලියාඇති බවයි.
3. අප සතුව ඇති අළුත් ගිවිසුමේ පෙනක පරිණතම කෙටස වන්නේ ජෝන් 18 හි පද පහක් සහිත පපිරස් කඛල්ලකි.
ඒ. P52 ලෙස හඳුනාගෙන ඇති එය එංගලන්තයේ මන්චෙස්ටර් හි තන්පත් කර ඇත.
බී. එම පපිරස් කඛල්ල ක්‍රි.ව. 125-150 දක්වාදිවෙන අතර, එය නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් ටික කලකට පසු ශුභාංචිය බෙදාහරින ලද බවට සක්ෂි සපයයි.

II. පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

පිළිතුර - අපි කලින් ප්‍රකාශ කළායෙහන් පෙණේ අරමුණ යෙහන් පහදිලිව කියනවැකියලා(යෙහන් 21:30)

B. එම අරමුණ ඇතිව, පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය වන්නේ ජේසුස් වහන්සේ ඔබට ජීවය ලබාදෙන බවයි.

1. පෙන ආරම්භ වන්නේ යේසුස් වහන්සේ තුළ ආවේනික මෙම නව ජීවිතය බව නහවුරු කිරීමෙනි. (යෙහන් 1:14)
2. පණිවිඩය පෙන පුරපහදිලිව නද වේ. (යෙහන් 3:3-16; 5:26; 11:25 සහ 14:6)

III පෙණේ දළ සටහන

පිළිතුර - පෙරවදන. (යෙහන් 1:1-18)

B. ජේසුස් වහන්සේගේ හිමිකම් පිළිබද සලකාබලීම්. (යෙහන් 1:19-4:54)

1. යෙහන් බවිනීස්තගේ සක්ෂිය වර්තකර ඇත. (1:19-28)
2. යෙහන් බවිනීස්ත යේසුස්ව මුණගසෙනවා(1:29-34)
3. යේසුස් ඔහුගේ පළමු ගෙලියන්ව කඳවයි. (1:35-51)
4. යේසුස් කනානි විවහ මංගල්‍යයට පමිණ ජලය වයිත් බවට පත් කරයි. (2:1-11)
5. යේසුස් යෙරුසලමේ පස්කු උත්සවයට සහභාගි වී දේවමඡ්චිගම පවිත්‍ර කරයි. (2:12-25)
6. නිකෙඤද්මස් යේසුස්ව බලන්ත එනවා(3:1-21)
7. යෙහන් බවිනීස්තගෙන් නවත් සක්ෂියක් ලබාදී ඇත. (3:22-36)
8. යේසුස් සමර්තනු කන්තඛක් සමඟ කතාකරනවා(4:1-26)
9. බෙහෙවින්සමර්තනුවත් යේසුස්ව විශ්වඝ කරනවා(4:27-42)
10. ජේසුස් වහන්සේ උත්තමයගේ පුත්‍රයාසුව කරයි. (4:43-54)

C. යුදෙව්වන් සමඟ මනභේද සහ ගවුම්. (යෙහන් 5:1 -11:53)

1. ජේසුස් වහන්සේ පෙරැසලමේ කෙඟ මිනිසෙකු සුව කිරීමට විරුද්ධයි. (5:1-47)
2. යේසුස් සමුහයාපණිණය කරයි. (6:1-15)
3. ඔහු ගලීල මුහුදේ ඇවිදීයි. (6:16-21)
4. ජේසුස් වහන්සේගේ ප්‍රකාශයන් බෙහෙවින්සහන ආපසු හරවයි. (6:22-71)
5. යේසුස්ගේ සහෙද්රයන් ඔහුව විශ්වඝ කරන්නේ නහා(7:1-9)
6. සමිදණන් වහන්සේ කුඩාම මංගල්‍යය සදහාපෙරැසලමට යයි. (7:10-13)
7. යේසුස් දේවමඡ්චිගම උගන්වනවා(7:14-44)
8. අනඛරයේ යෙදී සිටි කන්තඛක් සමබන්ධ නඩුවකදී යුදෙව්වන් යේසුස්ව රැවටීමට උත්සහ කරයි. (8:1-11)
9. යේසුස් පරිසිවරුන් අමනයි. (8:12-30)
10. යේසුස් විශ්වඝ කරන යුදෙව්වන් අමනයි. (8:31-50)
11. උපනින්ම අන්ධ මිනිසඛ යේසුස් සුව කරයි. (8:12-30)
12. යේසුස් යහපත් එඬේරාගන දේශනයක් ඉදිරිපත් කරයි. (10:1-18)
13. යේසුස් සලමෙන්ගේ පෙඞිකෙණ්චි දේශනයක් ඉදිරිපත් කරයි. (10:12-39)
14. බෙහෙවින්දෙනෙක් ඔහුව විශ්වඝ කරනි. (10:40-42)
15. යේසුස් ලඝරැස්ව මලවුන්ගෙන් නඹිටුවයි. (11:1-44)

16. සමහර යුදෙව්වන් යේසුස්ගේ මරණය සලසුම් කරන්න පටන් ගන්නවා(11:45-53)

ඩී. ජේසුස් වහන්සේගේ හිමිකම් පිළිබඳ අර්බුද. (යෙහන් 11:54-12:36)

1. නායක පූජකයන් ජේසුස් වහන්සේ අල්ලාගනීමට අණ කරයි. (11:54-57)
2. යේසුස් ලෂරුන්ගේ නිවසට එනවා(12:1-11)
3. ජේසුස් වහන්සේ ජෙරුසලමට ඇතුළු වන්නේ සමූහයගේ ප්‍රශංසාව පිණිස ය. (12:12-19)
4. හෙරුඩ් පමිණ ඇත. (12:20-36)

E. ගෙලියන් සමඟ සමුළුව. (යෙහන් 12:37 -17:26)

1. අවිශ්වඝය පුරෙකල්පනය කර ඉටු වේ. (12:37-50)
2. යේසුස් ප්‍රේරිතයන් සමඟ අවසන් රක්ෂිත භෞතය අනුභව කරයි. (13:1 -14:31)
3. යේසුස් සබැඳි වලයි. (15:1-8)
4. යේසුස් අණ කර ප්‍රේමය පෙන්වයි. (15:9-27)
5. යේසුස් වහන්සේ ශුද්ධත්වයෙන් එවනු ඇත. (16:1-16)
6. යේසුස් ඔහුගේ මරණය ගන පහදිලිව කතාකරයි. (16:17-33)
7. යේසුස් තමන් වෙනුවෙන්, ප්‍රේරිතයන් සහ සියලුම ඇදහිලිවන්නන් වෙනුවෙන් යඛිඤාකර්ම ඉදිරිපත් කරයි. (17:1-26)

F. අන්අඩංගුවට ගනීම, කුරුසියේ ඇණ ගසීම සහ නවත නඟිටීම. (යෙහන් 18:1-20:31)

1. යේසුස්ව උයනේදී අල්ලාගනු ලබයි. (18:1-11)
2. යේසුස්ව උත්තම පූජකයාඉදිරියට ගෙන යනවා(18:12-14)
3. ජේතස් කිරිස්තුස්ව ජරනිකුණේ ප කරයි. (18:15-18)
4. යේසුස්ව පිලත්ගේ ප්‍රේටෙරියම් වෙත ගෙන යනු ලබයි. (18:28-40)
5. පිලත් යේසුස්ව නිදහස් කිරීමට උත්සහ කරයි. (19:1-12)
6. පිලත් යේසුස්ව මරණයට පත් කරයි. (19:13-16)
7. යේසුස් වහන්සේ ගෙලියනහිදී කුරුසියේ ඇණ ගසනු ලබයි. (19:17-37)
8. යෙඤ්පස් සහ නිකොදේමස් විසින් යේසුස්ව තණපත් කරනු ලබයි. (19:38-42)
9. සෙසෙහන් ගෙය හිස්ව ඇත. (20:1-10)
10. මරියාමග්දලේනව යේසුස් පෙනී සිටියි. (20:11-18)
11. ඔහු ගෙලියන්ට පෙනී සිටියි. (20:19-23)
12. සතියකට පමණ පසු ඔහු නවතන් ඔවුන්ට පෙනී සිටියි. (20:24-29)
13. ලකුණුවල අරමුණ යෙහන් අපට කියයි. (20:30-31)

G. එපිලෙහ්.

1. ජේසුස් වහන්සේ ගලීලයේ සිටින ගෙලියන් ඉදිරියේ පෙනී සිටියි. (21:1-25)
2. යේසුස් ජේතස්ගෙන් අහනවා"ඔබ මට ආදරෙයිද?" (21:1 -14)
3. නිගමනය. (21:15-16)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්

A. වචනය. (ග්‍රීක ලාඡන):

1. ජේතස් ඔහුගේ පෙරවදනෙහි, යුදෙව් ශුඡ්ක ග්‍රීක භාෂාවට සමනව ලියනදිංචි විය හැකි ජේසුස් වහන්සේ හඳුනාගනීමට මෙඡ්තරයක් භවිතාකරයි.
  - ඒ. යුදෙව්වන්ට ලාඡන දෙවියන් වහන්සේගේ මවුම් බලය විය (උත්පත්ති 1:3), ජීවය ලබාදුන්නේය (යෙසසා 55:13), සහ සියලු දේ තුළ දිව්‍ය අරමුණ ඉටු කළේය. (යෙසසා 5:11)
  - බී. ග්‍රීක භාෂාවට, ලාඡන මගින් විශ්වයට පිළිවෙලක් හාසමගියක් සපයයි. (උදා හෙරක්ලිටස්)
2. ලාඡනය මාසයේ පමිණ ඇති බව ජේතස් අපට පවසයි. (යෙහන් 1:14)
  - ඒ. යුදෙව්වන්ට, මෙයින් අදහස් කළේ ජේසුස් වහන්සේ අවසන බලය සහ ජීවිතයයි.
  - බී. ග්‍රීක භාෂාවට, එයින් ඇඟවෙන්නේ ජීවිතයේ තර්කික, බලගතු සහ අතිවිශිෂ්ට අර්ථයේ මූලාශ්‍රය යේසුස් බවයි.

3. ජෝන් සිය ගුහාචාර්ය ආරම්භ කරන්නේ ජේසුස් වහන්සේ දිව්‍යමය - නර්කික, සර්වබලධරී, නිර්මාණශීලී, විශ්වයේ එකමුතු බලවේගය බව තහවුරු කිරීමෙනි.

B. යේසුස්ගේ "ලකුණු".

1. නව ගිවිසුම ආශ්චර්යයන් හඳුන්වීමට විවිධ යෙදුම් භාවිතාකරයි.

ඒ. ආශ්චර්යය - dunamis: බලවත් කාර්යයක් / බලයේ විශිෂ්ට ප්රදර්ශනයක්. (cf. ක්රියා 19:11)

බී. වඩ - ergo: කෙනෙකුගේ වචනය යහපත් කරන කාර්යයකි. (cf. යෙහන් 14:11)

උ. ආශ්චර්යය - ටෙරැස්: විශ්මයට පත් කරන, පුදුමයට පත් කරන හෙදිභූත දෙයකි. (cf. ක්රියා 2:22)

ඇ. ලකුණ - semeion අව්‍යාජ බව සහතික කිරීම/තහවුරු කිරීමේ ක්රියාවකි. (cf. John 2:23; 3:2; 4:54; 6:2, 14, etc.)

2. ජෝන් මෙම පද හතරෙන් අවසාන පදය හිතමතම භාවිතාකරයි.

ඒ. යෙහන් යේසුස්ගේ ප්‍රතිභාවයන් දුටුවේ ස්වභාවික නීතියට පටහඹව හෝ ප්‍රේමයෙන් මවිතයට පත් කරන විශ්මිත ක්‍රියාලෙස නොවේ.

බී. ජෝන් ජේසුස් වහන්සේගේ ප්‍රතිභාවයන් ඉදිරිපත් කරන්නේ ඔහු මෙසියස් සහ දෙවියන් වහන්සේගේ පුත්‍රයායි ප්‍රකාශ කිරීමට අව්‍යාජ බව සනාථ කරන ලකුණු ලෙස ය. (යෙහන් 5:36; 7:31)

3. යේසුස්වහන්සේගේ ප්‍රතිභාවයන් ඔහු කවුරුන්ද යන්නට සහ ඔහු ඉටු කළ දේට අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ඒ. වසර ගණනාවක් පුරා බෙහෙවින්ද නොකේ ජේසුස් වහන්සේ පිළිගනීමට උත්සාහ කර ඇති අතර ඔහුගේ හෘදයට යථාර්ථය ප්‍රතික්ෂේප කළහ.

බී. ප්‍රතිභාවයන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම මූලික වශයෙන් දර්ශනික ගටලුවකි.

උ. යම් පුද්ගලයෙක් සර්වබලධරී, සර්ව ඥාණවිත දෙවියන් වහන්සේව විශ්වාස කරන්නේ නම්, ප්‍රතිභාවයේ යථාර්ථය ඔහුගේ පවත්ම ඔප්පු කර ඔහුගේ අරමුණු ඉටු කරයි.

C. නිකෙදේමස් සමඟ යේසුස්ගේ සංවදය සහ නව උපත.

1. යුදෙව් නායකයෙකු වූ නිකෙදේමස් රත්‍රියේදී යේසුස් වෙත පමිණියේය.

2. ඔහු මේ මිනිසාගේ ඉගන්වීම ගනු කුතුහලයෙන් සිටියේය.

3. ජේසුස් වහන්සේ ඔහුට වදනු දෙසීය: මනුෂ්‍යයෙකුට ජලයෙන් හඤාත්මයෙන් උපන්නේ නම් මිස, ඔහුට දෙවියන් වහන්සේගේ රජ්‍යයට ඇතුළු විය නොහැකි ය.

ඒ. "ජලයෙන් උපත" යනු බව්තීස්මයෙන් ආත්මික ජීවිතයක උපත ගනු සඳහන් කිරීමකි.¹¹

බී. නවත ඉපදීමේ සහ පුනර්ජනනය කිරීමේ සබඳතාව දෙවියන් වහන්සේගේ ගුද්ධත්මයාණන්ගෙන් පමිණේ. (cf. තීතස් 3:5; රොමී 8:11)

4. බව්තීස්මයේ බලය සහ සඵලතාවය එහි පරිපූර්ණතාව තුළ නොවේ (I කොරින්ති 1:17) හෝ ජලය (I පේතස් 3:21). එහි සඵලතාවය වන්නේ දෙවියන් වහන්සේගේ සමඛ දීමේ බලය (ක්‍රියා 2:38), යේසුස් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය සහ වගඋත්තරකරුගේ කීකරු ඇදහිල්ලයි. (I පේතස් 3:21; රොමී 6:3-5)

පනත්

හදිත්වීම: ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ තම සහභි පිහිටුවීමෙන් පසු උපත සහ මුල් දින පිළිබඳ එකම ඓතිහාසික වර්තමාන ක්‍රියාපෙතයි.¹² එසේනම් ක්‍රියායනු ඉතිහාස පෙතකි. මෙම ඓතිහාසික වර්තමාන නොමනුව, පල්ලියේ වියඪනය ගන බෙහෙවින්ද දනගත නොහැකිය. කතුවරයන්ගේ මූලික අරමුණ වූයේ ස්ත්‍රීන් භාෂුරුයන් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ බවට පත් වූ ආකාරය සහ රෙඵ් ලෙකිය පුරාපල්ලි රෙඵ්ණය කළ ආකාරය පිළිබඳ සවිස්තරත්මක වර්තමාන ලබාදීමයි.

නම- සෙප්ටුඅජින්ට් කලයේ සිට, මෙම පෙත අපෙක්ෂිතව වරුන්ගේ කිරියාලෙස හදිත්වේ.

කර්තෘ අභ්‍යන්තර සහ බහිර සක්ෂි පෙන්වාදෙන්නේ ක්‍රියාවල ආත්මයෙන් ආනුභව ලත් කතුවරයාලෙස ලැක් වෙනය.

1. අභ්‍යන්තර සක්ෂි බෙහෙවින් පෙතේ "අපි" යන කෙතෙක් වල දක්නට ලැබේ. (ක්‍රියා 16:10-17; 20:6-21:18; 27:1-28:16)-ලැක් පිළිබඳ සටහන් බලන්න.
 ඒ. "අපි" කෙතෙක් මගින් ආවරණය කරන ලද කලපරිච්ඡේදයේ සිට පවුල්ගේ සහවරයින්ගේ ලැයිස්තුවක් සම්පූර්ණය කිරීමේදී, පුද්ගලයන් දහනක් හමු වේ.
 බී. ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් හරහා ලැයිස්තුව ලැක් දක්වනු ලැබේ.
 2. ලැක් විසින් ක්‍රියාපෙත ලියූ බව පල්ලියේ සම්ප්‍රදේශ ඒකමතික සක්ෂියයි. (උදා ඇලෙක්සන්ඩ්‍රියාවේ Clement, Tertullian, Irenaeus, ආදිය)

අරමුණ-පනත් සංයුතිය සදහා අවම වශයෙන් අරමුණු තුනක් පහදීලිව මතුවන බව පෙනේ.

1. පළමු අරමුණ වූයේ ලැක් සිය ශුභච්ඡේදයෙන් ආරම්භ කළ දේ සම්පූර්ණ කිරීමයි.
 ඒ. ලැක් සහ ක්‍රියාසමස්තයක කෙතෙක් දෙකකි.
 බී. I වෙළුමේ (ලැක්), ලැක් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ වචන සහ ක්‍රියාවිස්තර කළේය. II වෙළුමේ (ක්‍රියා) ඔහු ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ප්‍රේරිතයන් හරහා කරන ලද වචන සහ ක්‍රියාවිලිබඳ කල්පිතය පවසයි.
 2. ක්‍රියාවිලිවීමේ දෙවන අරමුණ වූයේ ක්‍රිස්තියානි ධර්මය ලිඛිතව ආරක්ෂා කිරීමයි.
 3. පනත් ලිවීමේ තුන්වන අරමුණ වූයේ නව ඇදහිල්ලට ස්ඵඛිතව සපයීමයි.

I. පෙතේ පසුබිම

පිළිතුර - පනත් ලිවීමේ කවදද?

1. පවුල් රෙඵ්ණයේ සිරගත කිරීමත් සමඟ ක්‍රියාපෙත හදිසියේම අවසන් වේ.
2. පඬකයාසකයෙන් නඹීම සදහා වඩාත්ම විය හැකි පහදීලි කිරීම නම් පෙත ලියන විට පවුල්ගේ අභියචනයේ ප්‍රතිඵලය නවමත් තීරණය වී නොතිබීමයි.
3. පවුල් සහ ඔහුගේ සහවරයින් ක්‍රි.ව. 60 දී රෙඵ්ණයට පමුණු බවත්, නඩු විභාගයට යමට පෙර වසර දෙකක් එහි නවතී සිටි බවත් අපි දනිමු. (ක්‍රියා 28:30)
4. එබවින් පනත් ලියාදුන්නේ ක්‍රි.ව. 62 මුලදී විය යුතුය.
5. සටහන: ක්‍රි.ව. 64 දී නිරෝච්ඡිත කිතුනුවන් වෙත ගෙන එන හිංසාසිඛාගන ක්‍රියාවල සදහන් නොවේ.

බී. පනත ලියාදුන්නේ කෙතෙද? - ලැක් ඒ වන විට පවුල් සමඟ රෙඵ්ණයේ සිටි බවින්, ලිවීමේ ස්ඵතය රෙඵ්ණය වීම සඛණය ය.

II. පෙතේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

A. පෙතේ ප්‍රධන පණිවිඩය ක්‍රියා 1:8 හි දක්නට ලැබේ "ශුද්ධත්මයණන් වහන්සේ ඔබ කෙරෙහි පමුණෙන විට ඔබට බලය ලබනු ඇත. ඔබ යෙරුසලමෙහිද මුළු යුදයෙහිද සමඛියෙහිද පෙතෙහි කෙළවර දක්වනු මඟින් සක්ෂිකරයෙච්ඡිතය."¹³

B. ලැක් ශුභච්ඡේදය පනිවිලි රටඛ සෙසාගනී:

1. ශුභච්ඡේදය පෙරුසලමේ දේශනාකරනු ලැබේ. (ක්‍රියා 2:1 - 8:3)

2. ශුභභවය යුදයට සහ සමථයට ගෙන යයි. (ක්‍රියා:4-11:18)
3. ශුභභවය ලෙකසේ අන්තයටම පත්‍රය යයි. (ක්‍රියා1:19 -28:31)

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. ජෙරුසලමේ පල්ලියේ මුල් වියඡ්තිය. (ක්‍රියා:1-7:60)

1. යේසුස් ස්වර්ගයට යනවා (1:1-11)
2. ජුදස් වෙනුවට මතියස් තෙරණනු ලබයි. (1:12-26)
3. ශුද්ධත්මයෙකුන් වහන්සේ පෙන්තකෙස්ත දවසේ අපෙස්තුළුවරුන් මතට පමුණේ. (1-13)
4. ජේතස් දේශනාකරන්නේ ඔවුන් දෙවියන් වහන්සේ කුරුසියේ ඇණ ගසු ජේසුස් වහන්සේ ස්වමියාසහ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ බවට පත් කර ඇති බවයි. (2:14-36)¹⁴
5. පල්ලිය ආරම්භ වේ. (2:37-47)
6. පීඩාආරම්භ වේ. (3:1-4:31)
7. ඇදහිලිවන්තයන් එකිනෙකාසමඟ නොමසුරුව බෙදාහැනී. (4:32-37)
8. අනතියස් සහ සඞ්ඞාදවියන් වහන්සේට බෙරු කීම නිසාමරාදමනු ලබයි. (:1-11)
9. දෙවන පීඩාඞ්ලක් පුපුරයි. (5:12-42)
10. නෙසලකාරන ලද ග්‍රීක වන්දනුවන් සදහාප්‍රතිපදන සලසාදන. (6:1-7)
11. ස්විවන් අත්අඩංගුවට ගනු ලබයි (ක්‍රියා:8-15), දේශනාකරයි (7:1 -53), ගල් ගසාදන. (7:54-60)

B. පල්ලිය සමථය දක්වනවිට. (ක්‍රියා:1 -9:31)

1. පීඩාවඩි වීමත් සමඟ සහඞ යුදය සහ සමථය පුරවිසිරී යයි. (8:1-4)
2. පිලිප් සමථයේ දේශනාකරයි. (8:5-8)
3. සයිමන් මසකථිය "පර්වර්තනය" වී ආශ්වර්සමත් බලය සෙසයි. (8:9-25)
4. පිලිප් ඉතියෙසීයනු ජනිකයෙකු බවට පර්වර්තනය කරයි. (8:26-40)
5. සඞ්ලේගේ පර්වර්තනය පිළිබද වර්තන ලබදී ඇත. (9:1-31)

C. පල්ලිය ඞ්තියඩ, සයිප්‍රසය සහ අන්තියෙකිය දක්වනවිට. (ක්‍රියා:9:32-12:25)

1. ජේතස් දෙඞ්කසව මළවුන්ගෙන් නඞ්ටුවයි. (9:32-43)
2. අන්තියෙකිය කෙඞ්තේලියස් වෙත ශුභභවය ගෙන යමට දෙවියන් වහන්සේ ජේතස් හඞ්තාකරයි. (10:1-48)
3. ජේතස් යුදයේ යුදෙව් ක්‍රිස්තියනීන්ට ඔහුගේ ක්‍රියඩන් පහදිලි කරයි. (11:1-18)
4. අන්තියෙකියේ අන්තියෙකිය සහඞක් ආරම්භ වේ. (11:19-30)
5. ජේතස් හෙරෙඞ් විසින් සිරගත කර දෙවියන් වහන්සේ විසින් නිදහස් කරනු ලබයි. (12:1-19)
6. හෙරෙඞ් මිය යයි. (12:20-25)

ඩී. පල්ලිය අන්තියෙකියේ සිට ගලතිය දක්වදිගු කිරීම. (13:1-5:35)

1. පඞ්ලේ ඔහුගේ පළමු මිෂනරි ගමන යයි. (13:1-14:28)
2. අන්තියෙකිය කිතුනුවන්ගේ හසිරීම තීරණය කිරීම සදහාජෙරුසලමේ කවුන්සිලයක් පවත්වනු ලබයි. (15:1-35)

E. පල්ලිය මසිඩෙතියඩට ව්‍යඡ්ත කිරීම. (ක්‍රියා15:36-21:16)

1. පඞ්ලේගේ දෙවන මිෂනරි ගමන වර්තකර ඇත. (15:36-18:22)
2. පඞ්ලේගේ තුන්වන මිෂනරි ගමන වර්තකර ඇත. (18:23-21:16)

එඞ්. පඞ්ලේ සිරගත කළ වසර. (ක්‍රියා21:17-28:31)

1. ජෙරුසලමේ. (21:17-23:35)
2. සිසේරියවේ. (24:1-26:32)
3. රෙඞ්සට යන ගමන. (27:1-28:15)
4. රෙඞ්සේ. (28:16-31)

IV. පෙණන් ප්රධන තේමන්.

A. මුල් පල්ලියේ වර්ධනය.

1. මුල් දිනවල ශුභඛංචිය දේශනාකිරීම යෙරුසලමේ නතර විය.
2. ස්ටිවන් ගල් ගසීමෙන් පසු ඇති වූ ක්‍රිස්තියානීන්ට හිංසාපීඩාකිරීම විශාල ප්‍රදේශයක් වූ ජුදාසහ සමඟියෙහි එවන් ප්‍රතික්‍රමයට හේතු විය. (ක්‍රියා:1 ff)
 ඒ. පිලිප් සමඟියේ දේශනාකළේය. (ක්‍රියා:4-25)
 බී. ඔහු ඉතියෝපියානු ජනිතයෙකු බවට පරිවර්තනය කළේය. (ක්‍රියා:26-39)
 c. පිලිප් අන්‍යජනික නගරයක් වූ සිසේරියේදී දේශනාකළේය. (ක්‍රියා:40)
3. දශකයකට පමණ පසු, අන්‍යජනික පරිවර්තනය පිළිබඳ පළමු වර්තන ජ්‍යෙෂ්ඨ කෙර්තේලියස් හමුවීමෙන් විස්තර කෙරේ. (ක්‍රියා10)
 ඒ. විරෙඬනාමතුවීම පුදුමයක් නෙඹවී. (ක්‍රියා11:1-3)
 බී. කෙසේ වෙතත්, ශුභඛංචිය ඇසීමට අන්‍යජනිකයන්ට ඇති අයිතිය නහවුරු විය. (ක්‍රියා11:4-8)
4. කෙර්තේලියස් පරිවර්තනය කරන ලද කලය (ක්‍රි.ව. 40 පමණ) අන්තියෙකියට ශුභඛංචිය පමිණියේය. (ක්‍රියා11:19-30)

B. පෙල් මිනිසා

1. පහුල්ට යුදෙව් ආගමේ බලපෑම.
 ඒ. පෙල් හෙබ්‍රෙව් දේශප්‍රේමියෙක්. (cf. රෙඹ 3:1; 9:1-3)
 බී. ඔහු "පරිසිවරුන්ගේ පරිසිවරයෙක්" විය. (ක්‍රියා3:6; පිලිප් 3:5)
 c. එබවින් පහුල් පරණ ගිවිසුමේ ශ්රේෂ්ඨ ශිෂ්‍යයෙක් විය. (22:3)
2. පහුල් මත හෙලනිස්වදයේ බලපෑම.
 ඒ. පහුල් සිටියේ රෙඹ ප්‍රන්තයේ සෙලියසිහි අගනුවර වන ටසස්හි ය.
 [1] ටසස් ග්‍රීක නගර රණ්‍යයක් ලෙස ක්‍රි.පූ 171 දී ඇන්ටියෙකස් එපිගනිස් විසින් ආරම්භ කරන ලදී.
 [2] යුදෙව්වන් නගරය ආරම්භයේ සිටම ටසස්හි පදිංචි වූ බවට සක්ෂි පෙන්වාදෙන අතර ඔවුන්ට පුරවසියන් ලෙස අයිතිවසිකම් ලබාදී ඇත. (උදා ක්‍රියා21:39)
 [3] ටසස් ඉගෙනීමේ ආසනයක් ද වූ අතර එහි විශ්ව විද්‍යාලයක් ද විය.
 බී. හෙලනිස්ටික් ලෙකියේ යුදෙව්වෙකු ලෙස, පහුල් මිථ්‍යාදෙව්වරුන් සහ අහිරහස් ආගම් ගනු හෙඳින් දන සිටිය යුතුය.
3. පෙල්ගේ පෙණ්ගලික ජීවිතය.
 ඒ. සහුල් ඔහුගේ හෙබ්‍රෙව් නම විය. පෙල් ඔහුගේ ලතින් නම විය.
 බී. පෙල් විවභ වී සිටියේ නන. (cf. I කෙර්තන්ති 7:8)
 [1] ඔහු කිසිදව්වභ වී නෙතිබිය හකිය.
 [2] සමහර විද්වතුන් අනුමත කර ඇත්තේ ඔහු ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව ඇදහිලිවන්තයෙකු වූ විට ඔහුගේ බිරිඳ මිය ගොස් හොස්මහරවිට ඔහු හඳු ගොස් ඇති බවයි.
 c. පල්ලියේ වර්ධනයට පහුල් (සහුල්) කළ ජීවලිත හිංසාපීඩාදෙවියන්වහන්සේ යෙදුණත්තේය. (ක්‍රියා:1-4) ඇ ඔහුගේ පරිවර්තනය (cf. ක්‍රියා9:22-26) ක්‍රිස්තියානි ඇදහිල්ලේ මහාක්ෂමලසක (ආරක්ෂව) එකකි.

C. ක්‍රියානි කේන්ද්‍රීය පුද්ගලයෝ පිටර් සහ පෙල්.

1. ලූක් පෙණන් ඇති කරුණු දෙක වටසමනුපනිකව බෙදයි
 මුල් පල්ලියේ ප්රධන න්‍යකයින්.
 ඒ. වර්මච්ඡේදනය කිරීමේ ප්‍රේරන ජ්‍යෙෂ්ඨ පළමු පරිච්ඡේද 12 හි ප්‍රධන වර්තයයි.
 බී. වර්මච්ඡේදනයට ප්‍රේරන පහුල්, ඉතිරි කෙඛසේ කේන්ද්‍රස්ථනය වේ.
2. ලූක් මිනිසුන්ට සමන ඉඩක් ලබාදෙනවාපමණක් නෙඹ, ඔවුන්ගේ ආශ්වර්යමත් ක්රියාසමන්තර වන ආකාරය සටහන් කරයි:
 ඒ. කෙඛ මිනිසුන්ගේ සුවය. (ක්‍රියා3:22ff; 14:8ff)
 බී. හතියේ ආශ්වර්යයන්. (ක්‍රියා5:1ff; 13:6ff)
 c. ද්විතියික ක්රම මගින් සුව කිරීම. (ක්‍රියා5:15; 19:12)
 ඇ භූතයන් දුරු කිරීම. (ක්‍රියා5:16; 16:18)

ඊ. මන්තර ගුරුකම් කරන්නන්ට මුහුණ දීම. (ක්‍රියා:18ff; 13:6ff)

f. මළවුන් නඟිටුවීම. (ක්‍රියා:36ff; 20:9ff)

ඩී. පෙළුමේ මිෂනරි වර්කා

1. පෙනෙන විදිහට අන්තියෙකියේ පල්ලිය යෙරුසලමේදී සඹුල්ගේ පිඩමෙන් පලාගිය අය විසින් ආරම්භ කරන ලද්දකි. (ක්‍රියා11:19)
 ඒ. අත්‍යඡනිකයන් මෙහි කිතුනුවන් බවට පත් විය. (ක්‍රියා11:19-21)
 බී. යෙරුසලමේ පල්ලිය මෙම තත්වය සෙසකලීමට බනබස් යවීය. (ක්‍රියා11:22-24)
2. හඹ්‍යයට කරුණක් නම්, බනබස් අන්තියෙකියේ පල්ලිය ගෙඩනඟීමට සඹුල්ගේ උපකාර පතීය. (ක්‍රියා 11:25)
 ඒ. පඹුල්ගේ පරිවර්තනයේ අඛණ්ඩතාව ගන බනබස් ඒ වන විටත් සහතික වී තිබුණි. (ක්‍රියා:26-27)
 බී. දන් ඔහු සඹුල්ගේ අද්විතීය පසුබිම සහ අධ්‍යාපනය සඳහාස්ථානයක් දුටුවේය.
3. එහි පල්ලිය වර්ධනය වන විට, අන්තියෙකියේ සිට විගල මිෂනරි වර්කානුකට අනුග්‍රහය දක්වීය.
 ඒ. පළමු සංවර්ධය (ක්‍රියා12:25 -14:28) ක්‍රි.ව. 46-47 අතර සිදු වූ අතර ඉන් අනතුරුව ජෙරුසලමේ පවතින සම්මන්ත්‍රණයකින් අත්‍යඡනිකයන් පල්ලියට පිළිගනීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය විවෘතයට ගන්නාලදී. (ක්‍රියා15:1-35)
 බී. දෙවන මිෂනරි ගමන ආරම්භ විය. ක්‍රි.ව. 48 සහ 51 අග හෝ 2 මුල් භාගය දක්වා ව්‍යාප්ත විය. (ක්‍රියා15:36 -18:22) ගුහරංචිය යුරෙස්ට්ට ගෙන යන ලදී.
 උ. තුන්වන සංවර්ධය ක්‍රි.ව. 52 දී ආරම්භ වූ අතර ක්‍රි.ව. 57 දී යෙරුසලමේදී පඹුල් අත්අඩංගුවට ගනීමත් සමඟ අවසන් විය. (ක්‍රියා18:23 - 21:16) මෙම කලය තුළ පඹුල් වසර 2 සිට 3 දක්වා ජීවිතයේ රැඳී සිටියේය.
4. මෙම ගමන්වලින් පසු, ක්‍රියාපට පවසන්නේ පඹුල් ජෙරුසලම, සිසේරිය සහ රෙමුස් සිරකරුවෙකු ලෙස කලය ගත කළ බවයි.
5. සම්ප්‍රදායෙන් ඔහු රෙමුස් ප්‍රථම සිරකරුවෙකු නිදහස් වීමෙන් පසු බටහිරට (සමහරවිට ස්පැක්කියට) සිටිවන මිෂනරි ගමන සම්බන්ධ කරයි.

රෙමුස්වරුන්

හදිත්වීම: පඹුල් රෙමුස්වරුන්ට ලියූ ලිපිය බටහිර මිනිසුන්ගේ ඉතිහාසයේ වදගන්ම සහිතය කති අතර වේ. එවැනි ප්‍රකාශයක් ඇසීමෙන් පඹුල් පුදුමයට පත් වුවද, එම ලිපියේ අඩංගු පණිවිඩයේ බලය ගන ඔහු කිසි විටෙකත් ප්‍රශ්න කරන්නේ නැත. එහි දී, ප්‍රේරිතවරයා ගුහරංචියේ ගලවීමේ බලය පිළිබඳ ශුද්ධ ලියවිල්ලේ වඩාත්ම බලගතු දේශනය ලබාදෙයි.

කර්තෘප්‍රේරිත පඹුල්. (රෙමු 1:1)

ලියන ස්ථානය-කෙරින්තිය; කෙරින්තියේ ජීවත් වූ ගසස්ගේ (රෙමු 16:23; I කෙරින්ති 1:14) සහ එහි පදිංචි වී සිටි එරස්ටස්ගේ සුබපතූම් වලින් පහදිලි වේ (රෙමු 16:23; II තිමොති 4:20). එසේම, පෙනෙන විදිහට පඹුල් සමඟ ගිය ෆෙබී (රෙමු 16:1-2), කෙරින්තියේ "උප නගරයක්" වන Cenchrea හි පල්ලියේ සිට පමුණි අයෙකි.

ලිවීමේ කලය- 57-58 ක්‍රි.ව. ඔහුගේ තුන්වන ගමනේ යෙදී සිටියදී (ක්‍රියා20:13), ඔහු ජෙරුසලමට පමුණීමට පෙර එහි සිටි අසරණ කිතුනුවන් සඳහාස්ථාන කරන ලදී. (රෙමු 15:25-26; ක්‍රියා20:16; 24:17)

ලිපි (ලිපි) සහිතය ආකෘතියක් ලෙස

1. අළුත් ගිවිසුමේ ලිපි යනු රෙමු සිට සූඩ් දක්වාපෙන් 21 යි. ප්‍රේරිත පඹුල් ඔවුන්ගෙන් 13 (රෙමුවරුන් හරහා ෆිලෙමෝන්) හි ලේඛකයා ලෙස හඳුනාගෙන ඇත.
2. පඹුල්ගේ කලයේ ලිපි පෙණ සහිතය ආකෘතියක් විය. ලිපි පෙණමය හුදෙක් සන්නිවේදනයට වඩා විගල අරමුණු සඳහා භිතකරන ලදී.
 ඒ. පඹුල්ගේ ලිපි පල්ලිවල ශබ්ද නඟාකියවීමට සලසුම් කර ඇත. (I තොසලෙතික 5:27; කෙණලස්සි 4:16) ලිපිවල මූලික ප්‍රතිලකීන්ට වඩා විගල ප්‍රයෝජනයක් ලබනඟීමට අදහස් කළ බව පහදිලිය.
 බී. පල්ලියේ නියෝගය, තනතුර, වරප්‍රසද සහ යුතුකම් වඩාත් සම්පූර්ණයෙන් ලබාදී ඇත්තේ ලිපිවල ය.

සහභාෂිත ක්‍රියාත්මක වන්නේදැයි ගැටලු ලෙස, "අතීත කලාපයක් පුරාදෙවියන් වහන්සේ තුළ සභාවන්ට අහිමිවීම (එපීස 3:9) එළිදරව් වේ.

3. පවුල්ගේ ලිපි කණ්ඩාගත කිරීමට පහසු ක්‍රමයක් පහත පරිදි වේ:

ඒ. මිනිසුන් වහන්සේගේ පවුල් වෙත ලියන ලද ලිපි: I සහ II නොසලකා, ගලකි, I සහ II කෙරෙහි සහ රෙඵ.

බී. රෙඵගේ සිරකරුවෙකුට සිටියදී ලියන ලද ලිපි (ක්‍රි.ව. 60-62): එපීසියනුවන්, පිලිප්පියන්, කෙලෙස්සිවරුන් සහ පිලමෙත්.

උ. පවුල් රෙඵ සිරගත කිරීමෙන් පසු ලිපි: I & II නිමැවී සහ ටයිටස්.

I. රෙඵ පෙණේ පසුබිම.

A. රෙඵය

1. රෙඵ නගරයේ ආරම්භය පුරාවිද්‍යාත්මකව නිවැරදිව සිටියේය. කතාබහ නම් එය නම් කර ඇත්තේ එහි නිර්මාතෘ රෙඵලස්ගේ නමින් නම් කර ඇති අතර, ඔහුගේ මුතුන් මිත්තන් ට්‍රොස් හි ග්‍රීක විනාශයෙන් බේරී ඇත. දිනය ක්‍රිස්තු පූර්ව 753 බව පවසයි. පසුකාලීන රෙඵවරුන් ඔවුන්ගේ ඉතිහාසයේ ආරම්භය ගණන් කළ වර්ෂය එයයි.

2. සියවස් ගණනාවක් පුරා රෙඵය කුඩා සහ අරගලකරී නගර රාජ්‍යයක් විය. ආරවුල්, දර්ද්‍රනඩය සහ යුද්ධයෙන් පසු, රෙඵය සෙසුමෙන් භූමිය ජය ගත් අතර ක්‍රි.පූ 275 වන විට මුළු ඉතාලියම පලායා කළේය.

3. පවුල් සියවස වන විට රෙඵය අධිරාජ්‍යයේ අගනුවර වූ අතර ආන්තය මිලියන දෙකක් හතරක් අතර ජනගහණයක් සහිත ලෙඩ විශල්‍යයක් සහ වදගන්ම නගරය විය.

ඒ. මේ කලාපයේ රෙඵගේ සිටියේ නිදහස් මිනිසුන්ට වඩා වැඩිවිය. ධනය හැරද්‍රනඩයේ සම්පූර්ණ වෙනස අමුත්තෙකුට මග හරිය නොහැක.

බී. මෙම කලාපයේ පරිවරණය තුළ රෙඵගේ හෙබෙරිස්ටික් ජීවිතය (පුද්ගලික සතුට ජීවිතයේ ප්රධාන ඉලක්කය) හෙබෙරිස්ටික් දර්ශනවාදියකි.

උ. රෙඵය යනු පෙරදිග ගුප්ත විද්‍යාව, ජ්‍යෙෂ්ඨය, මජීක් සහ ග්‍රීක මිථොලොජි සියල්ල ඇතුළත්, ව්‍යාකූල ආගමික විවිධත්වයකින් යුත් නගරයකි. රෙඵවරුන් ග්‍රීකයින් යටත් කරගත් විට, ඔවුන් ඔවුන්ගේ සියලු දේවවරුන් අල්ලාගෙන ඔවුන්ට රෙඵ නම් ලබාදුන්හ. (සියලු රෙඵ දේවියන්ට පුජිටර්, ආදිය).

ඇ. මෙම "ආගමික" විකල්පයන් මිනිසුන් තෘප්තිමත් කළේ නොව. එය යහපත හා අයහපත, ජීවිතය සහ මරණය යන ගවලවලට සබැඳිවීමට ලබාදුන්නේ නොව. ජීවිතය අවිනිශ්චිත විය. හදිසි විපත්වලින් ඔවුන්ගේ නගර බේරුණේ මෙම දේවවරුන්ට බලයක් තිබුණේ නොව. මිනිස්සු ජීවිතේ අරමුණක් හොඳ නොවන දේවවරුන්ට යුක්තිය ඉටු කිරීමට නොහැකි නම් ඔවුන් යහපත් ජීවිතයක් ගත කරන්නේ ඇයි?

ඊ. එහි විශල්‍ය යුදෙව් ජනපදයක් විය. රෙඵය අතීතයේ බෙහෙවින් යුදෙව්වන් ආරක්ෂාකර ඇත. පවුල් යුදෙව්වෙකු මෙන්ම රෙඵ පුරවසියෙකු වූ අතර, ඔහු ස්වභාවයෙන්ම යුක්තිය සහ ආරක්ෂාව සඳහා රෙඵය දෙස බලවේය. සංවර්ධය කිරීමට සහ ගුණාත්මක ප්‍රවර්ධය කිරීමට රෙඵය සමය සහ නිදහස ලබාදී තිබුණි. පවුල් අසාධාරණ ලෙස සලකා විට, ඔහු අධිරාජ්‍යයට ආයතනාකාරීව රෙඵ ජනිතයෙකු ලෙස ඔහුට ඇති අයිතිය භාවිතා කළේය. (නිරෝධන තරම් නපුරු මිනිසෙක් වෙනවද කියලා පෙළී දනගෙන නතුව ඇති.)

B. රෙඵගේ පල්ලිය.

1. රෙඵගේ පල්ලියේ ආරම්භය ගන අලුත් ගිවිසුමේ කිසිවක් හෙළිදරව් නොවේ.

ඒ. පෙත්තකොස්ත දිනයේ පෙරැසලමට පමණි අමුත්තන් ගලවීම ලබා 3000 (ක්‍රියා:10) අතර සිටි අතර පසුව ඔවුන් සමඟ ගුණාත්මක ආපසු ගෙදර ගෙන ගියාට හැකිය.

බී. එසේත් නොවනම් ස්විට්සර්ලන්තයේ පසු විසිර ගිය අය අතර රෙඵයට ගෙණ එහි ගුණාත්මක දේශනාකළ කිහිප දෙනෙක් සිටිය හැකිය. (ක්‍රියා:1-4)

2. ක්ලෙබියස් විසින් රෙඵයෙන් නොපැහැරී ලද සහ ඔහුගේ දෙවන ගමනේදී පවුල් විසින් කෙරෙහිවියේදී සෙසාගන්තෘද සියලුම යුදෙව්වන් සමඟ රෙඵගේ කිතුනුවන් ගන අප මුලින්ම කියවන්නේ අකලාසහ ප්‍රිසිලාය. (ක්‍රියා:18:1-2) පවුල් සමඟ එපීසියට ගෙණ එහි පල්ලිය සමඟ වඩා කිරීමෙන් පසුව (ක්‍රියා:18:18-19, 24-26; I කෙරෙහිවිය 16:19), අපි ඔවුන්ව නවත රෙඵයට සෙසාගෙන පල්ලියකට සන්කර්මකත්වය සපයනවා ඔවුන්ගේ නිවස. (රෙඵ 16:3-5)

3. දහසයවන පර්වතයේ පවුල් විසින් දෙන ලද සුඛපනුම් වලින් පෙනී යන්නේ රෙඵ්ගේ කිතුනුවන් විවිධ නිවෙස්වල රැස්ව සිටි බවයි (රෙඵ් 16:5, 14-15). පුද්ගලයන්ගේ නම්වලින් පෙනී යන්නේ කිතුනුවන් මූලික වශයෙන් අත්‍යඡනිකයන් වන අතර කුඩායුදෙව්වන් සංඛ්‍යාත්මක සිටින බවයි.
4. රෙඵ්ගේ කිතුනුවන්ගේ කීර්තිය පුළුල් විය; ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල (රෙඵ් 1:8) සහ කීකරුකම (රෙඵ් 16:19) යන දෙකම හෙඳින් දන සිටියහ. මේ හේතුව නිසාපවුල්ව බෙහෙවින් සිටි ඔවුන්ව දැකීමට අවශ්‍ය වී ඇත (රෙඵ් 15:23), ඔවුන්ගේ අන්‍යෝන්‍ය දියුණුවෙහි හවුල් වීමේ අරමුණින් (රෙඵ් 1:11-12) සහ ස්පඤ්ඤයට යන ගමනේදී ඔවුට උපකාර කිරීමට. (රෙඵ් 15:22-24)

C. ලිපියේ අරමුණ.

1. අන්තියෙකියේ, කෙර්තියේ සහ ගලතියේ පල්ලි කඩකප්පල් කළ "යුදෙව්වකී ගුරුවරුන්ගේ" පතිරෙන පිළිකඩ රෙඵ්ගේ පමුණීමට ඉඩ තිබුණි.
2. මෙය වලක්වනුණිම සදහාසහ ඔහුගේ රෙඵ් සංවර්ධය හිතකර එකක් වනු ඇති බවට සහතික වීම සදහා (රෙඵ් 15:30-33), පවුල් මෙම ලිපිය ලියන්නේ ගුහණවියේ සලසුම සහ ස්වභාවය සඳු කිරීමටය.
3. එසේ කිරීමෙන්, ඔහු ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ගුහණවිය මිථ්‍යාඡ්ඡික හායුදෙව් ආගම යන දෙකෙහිම අඩුව සපුරාන ආකාරය පෙන්වුම් කරයි, එමගින් ඒවආගමික පද්ධති ලෙස එලදැසී ලෙස ප්‍රතිස්ථාපනය කරයි. එවන ලිපියක් ගුහණවිය විකති කරන හෙඵය ප්‍රමණවත් නෙඛන බව යෙඡ්නකරන අයට එරෙහිව රෙඵ්ගේ පල්ලිය සන්නද්ධ කරනු ඇත.
4. ලිපිය සමුවීම ක්‍රිස්තියනි ඇදහිල්ලේ මූලික කරුණු පිළිබද පෙඡ්ණිය ප්‍රකාශයක් ලෙස සේවය කරනු ඇත.

II. ලිපියේ ප්‍රධන පණිවිඩය - රෙඵ් 1:16-17

"ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ගුහණවිය ගන මම ලඡ්ඡානෙඵමි, මක්නිසද එය විශ්වඡ කරන සම කෙනෙකුගේම ගළවීම සදහාදෙවියන් වහන්සේගේ බලයයි: පළමුවෙන් යුදෙව්වන්ට සහ ග්‍රීක ඡනිකයින්ට. මක්නිසද ගුහණවිය තුළ දෙවියන් වහන්සේගෙන් ධර්මිඡ්ඵකමක් එළිදරව් වේ, එය ධර්මිඡ්ඵකමකි. 'ධර්මිඡ්ඵයඇදහිල්ලෙන් ඡ්වත් වන්නේය' කියාලියඇති ආකාරයටම, පළමු සිට අන්තිම දක්වඇදහිල්ල කරණකෙඛගෙනය.

III. ලිපියේ දළ සටහන.

A. හඳින්වීම (1:1-17)

1. ලිපිනය සහ ආචරණය. (1:1-7)
2. ස්තූති දීම. (1:8-15)
3. නේමඛ. (1:16-17)

B. දෙවියන් වහන්සේගේ උදහස යටතේ මිනිසා(1:18- 3:20)

1. අධර්මිඡ්ඵ මිනිසා විඡනික. (1:18-32)
  - ඒ. දෙවියන් වහන්සේ පිළිබද දනුම ලබාගන හකිය. (1:18-20)
  - බී. දෙවියන් වහන්සේ පිළිගන්නේ නන. (1:21-32)
2. ස්වයං ධර්මිඡ්ඵ මිනිසා යුදෙව්වා(2:1-3:20)
  - ඒ. ස්වයං-ධර්මිඡ්ඵ විචරකයින්. (2:1-29)
  - බී. නීතිය මිනිසඵගේ විරසකය හෙළි කරයි. (3:1-20)

C. ධර්මිඡ්ඵකම පවිකාරයන්ට නඡ්ගක් ලෙස. (3:21 5:11)

1. යෙඡුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව විශ්වඡ කරන සියල්ලන් සදහා(3:21-26)
2. නීතිය හඳු. (3:27-31)
3. ගිවිසුම ඉටු කිරීම. (4:1-25)
4. සංහිදියඵ සමය. (5:1-11)

D. නව මනුඡ්‍යත්වය නිර්මණය කිරීම. (5:12-8:17)

1. නව ආදම් ලෙස කිරිස්තූස්. (5:12-21)

- 2. මරණය සහ නව නව නව ලෙස බවින් ස්මය. (6:1-14)
- 3. නව ජීවිතය නිදහසයි. (6:15-8:17)
  - ඒ. "නිදහස" වෙතින් නිදහස (6:15-23)
  - බී. නීතියෙන් නිදහස. (7:1-12)
  - c. ආතතියෙන් නිදහස් වීම. (7:13-25)
  - ඈ ආත්මය තුළ නිදහස. (8:1-17)

- ඊ. නිදහස දෙවියන් වහන්සේගේ ස්වෛරී ප්‍රේමය මත රඳා පවතී. (8:18-11:36)
  - 1. දෙවියන් වහන්සේගේ ප්‍රේමය මවිල්ල කෙරෙහි පරමධීපනිය. (8:18-39)
  - 2. දෙවියන් වහන්සේගේ ප්‍රේමය ඉතිහාසය කෙරෙහි ස්වෛරී ය. (9:1-11:36)
    - ඒ. ඊශ්‍රායලයේ අවිශ්වාසය ගනු පවුල්ගේ ශෝකය. (9:1-5)
    - බී. දෙවියන් වහන්සේගේ වචනයේ බලය තහවුරු කිරීම. (9:6-26)
    - c. දහමි අවශේෂ ධර්මය. (9:27-11:10)
    - ඈ විශ්වීය බලපෑමක් තුළ. (11:11-36)

- F. නිදහස ආදරය තුළ කිරියකරයි. (12:1-15:13)
  - 1. දෙවියන් වහන්සේ දෙසට. (12:1-2)
  - 2. සහෙදුරයන් දෙසට. (12:3-13)
  - 3. පීඩකරන්නන් දෙසට. (12:14-21)
  - 4. බලධරීන් වෙත. (13:1-7)
  - 5. නීතිය දෙසට. (13:8-14)
  - 6. දුර්වලයන් දෙසට. (14:1 -15:13)

- G. පුද්ගලික සටහන්. (15:14-16:27)
  - 1. යෙෂීන ගමන් විස්තරය. (15:14-33)
  - 2. Phoebe ගේ ප්‍රශංසාව. (16:1-27)

IV. ලිපියේ ජර්ධන තේමන්.

පිළිතුර - සියල්ලෙම පවි කර අඩුව සිටිති.

- 1. යුදෙව්වන් සහ අන්‍යජාතිකයන් පහසු නිසාහෙළාදකිනු ලබයි. (1:18f)
  - ඒ. අන්‍යජාතික මිථ්‍යාදර්ශන සදාචාරවලින් වෙනත් මිථ්‍යාදර්ශනවලින් වඩාහොඳු නොවීය. (2:1-11)
  - බී. අපගේ අධ්‍යාත්මික තත්ත්වය ගනු සලකාබලන විට, අප වෙනත් පවිකරයන් හා සසඳීමෙන් ලබන ව්‍යාජ ආරක්ෂාව සෙසු වචන වඩාදාඩ වූ දෙවියන් වහන්සේ දෙස බලිය යුතුය. (2:1-4); 3:23)
- 2. පවුල් විසින්ම ඔහුගේ "පවිකර ස්වභාවය" සමඟ අරගල කළ අතර ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ හරි ඔහුට ධර්මිෂ්ඨකම හොඳකල ජීවිතය පිළිබඳ බලපෑමක් තුළින් නොමති බව දන සිටියේය. (7:15-25; එපීස 2:1-10 ද බලන්න)
- 3. නීතියට අපව ගලවාගත නොහක, නමුත් එය අපගේ පවිකර තත්වය ගනු අපව දනුවන් කරයි. (3:20)

B. ඇදහිල්ලෙන් යුක්තිසහගත කිරීම.

- 1. "එහෙත් දන් නීතියෙන් බහුරව දෙවියන් වහන්සේගෙන් ධර්මිෂ්ඨකමක් ප්‍රකාශ කර ඇත." (3:21)
- 2. මෙම අපුරු ධර්මය රෙම 3:23-26 හි සඟා කර ඇත.
  - ඒ. පවිගලවයි. (23 පදය)
  - බී. යෙසුස් විසඳුම වේ. (24 පදය)
  - c. විශ්වාසය ගලවීම සදහා මර්ගය වේ. (එදිරිව 25-26)
- 3. යහපත් ක්‍රියාකිරීමෙන් ගලවීම ලබන නොහක. (4:1-25) එය අපගේ ගලවීම සුරක්ෂිත කරන කුරුසියේ පරිපූර්ණ පූජාව ලෙස ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ක්‍රියාවයි. (4:24-25)
- 4. නමුත් කරුණක පවි කිරීමට බලපත්‍රයක් නොවේ! සබැඳි ඇදහිල්ල යනු ජීවමන සහ ක්‍රියාකිරී ඇදහිල්ලක් වන අතර එය පහසුට මිය යමින්, ජලයේ වළලු ලබීමෙන් සහ බවින් ස්මයෙන් සංකේතවත් කරන ලද ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ නව නව නව දෙවියන් වහන්සේට යටත් වීම ඇතුළත් වේ. (6:1-23)

C. ආත්මය තුළ ජීවිතය.

1. දෙවියන් වහන්සේ අපගේ අතීත පසුගියත් විසින් ජනනය කරන ලද වරද සහ හෙළාදැකීමෙන් අපව නිදහස් කර ඇතිවැසමණක් නොව, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ නව ජීවිතයක් අතීත දුර්වලතාසහ පරීක්ෂණත් ජය ගනිමින් ජීවත් වීමට හැකි කර ඇත. (5:1-11)
2. ව්‍යය කරන ආත්මයේ පවත්ම සහ බලය මෙය යථාර්ථයක් බවට පත් කරයි. (8:1-17, 26-27 I John 4:4 ද බලන්න) බවිනිසමයේදී, දෙවියන් වහන්සේගේ ආත්මය ලබාදී ඇත්තේ ඉක්මන් කිරීමට (ජීවත්වීමට) සහ නව ජීවිතයක් සඳහා අපව බලගන්වීමටය (6:5-11). (ක්‍රියා:38 සහ I කෙරින්ති 6:19-20 ද බලන්න)
3. අපගේ දෙවියන් වහන්සේ අපව දුක් වේදනාවලින් ගලවාගන්නාවට අපට දත් පූර්ණ විශ්ව්‍යයක් ඇත. (8:18-39)
4. අපි අපේ ජීවිත දෙවියන් වහන්සේට කප කළ යුතුයි - මෙය අපට මුලින්ම අනුකම්පකළ අපගේ උතුම් දෙවියන් වහන්සේ සතුවු කරයි. (12:1-2)

D. ඇදහිල්ලේ ප්රජාව.

1. අපි අපගේ සෙසු කිතුනුවන්ට, පල්ලියට, අපගේ ආත්මික දීමනාසමඟ සේවය කළ යුතුය. (12:3-8)
2. අපි එකිනෙකට ප්‍රේම කළ යුතුයි (12:9-16), සහ දෙවියන්ගේ පවුලෙන් පිට අයට. (12:17-21)
3. අපි හොඳ පුරවසිභවය ආදර්ශයට ගත යුතුයි. (13:1-14)
4. අපි එකිනෙකාසමඟ සමගියෙන් ජීවත් විය යුතුයි. (14:1 -15:7)
  - ඒ. සබඳකමුතුකම රඳාවනින්තේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ශරීරය තුළ ඇති අනුකූලතාවය මත නොවේ. විවිදත්මක කරුණු සම්බන්ධයෙන්, ඉවසීම සහ ඉවසීම නිවිය යුතුය. (14:1-8)
  - බී. අපි "සමයට සහ අන්‍යෝන්‍ය දියුණුවට මඟ පෙන්වන දේ කිරීමට සමු උත්සහයක්ම ගත යුතුයි." (14:19)

මම කෙරින්තියන්

හදිත්වීම: පවුල්තුමා කෙරින්තියේ කිතුනුවන්ට ලියූ පළමු ලිපිය පවුල්ගේ සියලුම ලිපිවලින් වඩාත්ම විවිධාංගීකරණය වී ඇත. පවුල්ගේ ලිපි අපට මුල් ක්‍රිස්තියානීන්ගේ රැස්වීම් ස්ථානවලින් වහලය ඉවත් කර ඇතුළත බලීමට හැකි බව යමෙක් පවසා ඇත. පළමු කෙරින්ති පෙතට වඩා පවුල්ගෙන් අපට ඇති වෙනත් කිසිම ලිපියක් මෙය වඩා හොඳින් හෝ හොඳින් සිදු නොවේ.

කර්තෘප්‍රේරන පවුල්. (1:1; 16:21)

ලියන ස්ථානය: එලියස, පවුල්ගේ අවුරුදු තුන අවසන් වන විට එහි පදිංචිය. (ක්‍රියා 20:31; I කෙරින්ති 16:5-8)

ලියන කලය: 56 දී පමණ යුදෙව් පෙන්නකෙසේන මංගල්‍යයට වික කලකට පෙරය. (16:8)

I. පසුබිම් තොරතුරු.

A. කෙරින්ති නගරය

1. කෙරින්තිය ග්‍රීසියේ ඉස්තමස් හි පිහිටා ඇත (බයිබලයේ අවසා) අයෙතියන් මුහුද සහ ඒජියන් මුහුද අතර, මධ්‍යධරණී මුහුදට ඉහළින්. 50 ක් පමණ නඟනහිරින් ඇතන්ස් නගරය විය.
2. පවුල්ගේ කලයේ කෙරින්තිය සමස්තව අලුත් එකක් විය. පරණ කෙරින්තිය (පෙලෙස්තනේසියානු යුද්ධයේ දිනවල ප්රසිද්ධ හාබලවත් වූ) රෙම්වරන් විසින් ක්රි.පූ 146 දී ගිනිබත් කරන ලදී. එය දෙව්වරුන්ට කප වූ නගරයක් වූ නිසා නගරය නවතා ගොඩනඟීමට වසර සියයක් ගත විය යුතු විය. පූ 46 දී ජුලියස් සීසර් විසින් නගරය නවතා ගොඩනඟා එය ජුලියා කෙරින්තස් ලෙස නම් කරන ලදී. එය ඉතා ඉක්මනින් ඉතා වැදගත් වණිජ මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් විය.
3. 400,000 ක ජනගහනයක් සහ මධ්‍යධරණී ලෙකියේ ප්‍රමුඛතම වණිජ මධ්‍යස්ථානයක් වූ එය සියලු ආකාරයේ දුෂ්ටකම් සඳහා ස්ථානයක් විය. ආගමේ නමයෙන් ගණකාවත්තියට කප වූ පූජකවරියන් 1,000කට සන්කඳ කළ විනස් (ඇග්‍රොඩයිට්) දේවලයෙන් එහි දුරච්ඡයට උදහරණයක් හමු විය.
4. නගරය ඇතන්ස් නගරයට ආසන්නව තිබීම බුද්ධිවතුයේ ගවලුවක් එක් කරන්නට ඇත.

5. ලිපියේ සඳහන් කර ඇති පරිදි, එවැනි පරිසරයක් පල්ලිය කෙරෙහි එහි බලපෑමක් ඇති කළේය. එවැනි නගරයක පල්ලියක් තිබීම පුදුම සහගතය!
6. ලෙක ව්‍යාජන දූත මෙහෙවර සඳහා කෙරුණු විශ්‍රාම හඬකඩක් තිබුණි. එසේ වුවද, පවුල් කෙරුණු විට, ඔහු "දුර්වලකමෙන්ද බියෙන්ද බෙහෝවෙවලමින්ද" ඇතුල් විය. (I කෙරුණු 2:3)

B. කෙරුණු පල්ලිය

1. පවුල් මෙම සහභාගී පිහිටුවුයේ ඔහුගේ දෙවන මිෂනරි ගමනේදීය. මෙය ක්‍රියා 18:1-18 හි ලැක් විසින් වර්තා කර ඇත.
2. නගරයේ දක්නට ලැබෙන දූෂිත පරිසරය පල්ලියට අහිතකර ලෙස බලපෑමට අපි ලිපිය කියවීමෙන් ඉගෙන ගනිමු.
  - ඒ. උඩඟුකම නිසා සහභාගී තුළ හේද ඇති වූ අතර රැස්වීමේදී බඩඇති විය. (1:4-11)
  - බී. දුර්වල සහ අවිනිතකම පල්ලියට ඇතුල් වූ අතර එය නරක නමක් ලබාදුන්නේය. (5)
  - c. සහෝදරයන් තම පෙණිගලික ප්‍රශ්න එකිනෙකාගේ විසඳාගන්නවා වෙනුවට මිථ්‍යාචාරයට උසස්වී ඉදිරියට ගෙන යමින් සිටියහ. (6)
3. සහභාගී වෙතත් ගටළු සහ පිළිතුරු සපයිය යුතු ප්‍රශ්න වලින් වට වී ඇත.
  - ඒ. විවහය පිළිබඳ ප්‍රශ්න. (7)
  - බී. පිළිමවලට පූජකරන මස් ගනු ප්‍රශ්න. (8-10)
  - c. කන්නන් තම හිස් වසඟන යම්කිසිවක් සහ අනෙකුත් කීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න. (11)
  - ඇ. ආත්මික දීමනා ආචාරය පිළිබඳ ප්‍රශ්න. (12-14)
  - ඊ. මළවුන්ගෙන් නවත නිවීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න. (15)
  - f. ජේරුසලමේ සත්වවරයන් සඳහා කතු කිරීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න. (16)

C. ලිපියේ අරමුණ

1. කෙරුණු පල්ලිය ඇති වූ ගටළු පිළිබඳ නරක ආරංචිය එපිසයේ පවුල් වෙත ලැබුණි. මෙම ප්‍රවෘත්තිය අවම වශයෙන් මූලාශ්‍ර දෙකකින් පමණ බව පෙනේ:
  - ඒ. ක්ලෙබ්ගේ ගණය. (1:11)
  - බී. පෙණිට යවූ ලිපියකි. (7:1; 16:17)
2. එබැවින්, මෙම වර්තාවලට පිළිතුරු වශයෙන්, පෙණි ලිපිය ලියයි
  - ඒ. අවිකර පුරුදු නිවරදි කිරීමට.
  - බී. අසත්‍ය ධර්මය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට,
  - c. එක්සත්කමේ ආත්මයකින් සහභාගී නවත කඳවීමට.

II. ලිපියේ ප්‍රධාන පණිවිඩය:

"සහෝදරවරුනි, අපගේ ස්වමිත් වන ජේසුස් ක්‍රිස්තුන් වහන්සේගේ නමයෙන් මම දන් ඔබෙන් අයද සිටින්නේ ඔබ සියලු දෙනාම එකම දේ කතාකරන ලෙසින්, ඔබ අතර කිසිදු හේදයක් නොමැති බවත්, නමුත් ඔබ එකම මතයින් හා එකම ලෙස පරිපූර්ණව එකට එකතු වන ලෙසයි. විනිශ්චය." (1:10)

III. ලිපියේ දළ සටහන

A. හඳින්වීම: සුබපතුව සහ ස්තූති දීම (1:1-9)

B. අකුරු අන්තර්ගතය (1:10—16:4)

1. පවුල් කෙරුණු පල්ලිය ගන වඩික වර්තාවලට ප්‍රතිචාර දක්වයි. (1:10-6:20)
  - ඒ. පල්ලියේ බෙදීම. (1:10-4:12)
    - [1] ගටළුව: ප්‍රතිවේදී කණ්ඩායම්. (1:10-17)
    - [2] ශුභචාර්යවලට අවශ්‍ය මධ්‍යස්ථතාවය ලෙස කුරුසිය. (1:18-2:5)
    - [3] අවශ්‍ය වර්ධනය ලෙස ක්‍රිස්තියානි ප්‍රඥාව. (2:6—3:23)
      - මම. අධ්‍යක්ෂික මිනිසුන් එදිරිව ස්වභාවික මිනිසුන්. (2:6-16)
      - ii ආත්මික ක්‍රිස්තියානීන් එදිරිව කතාලේ ක්‍රිස්තියානීන්. (3:1-23)
    - [4] ප්‍රේමයෙන් කෙරෙහි නිවරදි ආකල්පය. (4:1-21)

- බී. අනියම් සම්බන්ධ නඩුවක්. (5:1-13)
- c. ඇදහිලිවන්තයන් අතර නඩු. (6:1-11)
- ඇපෙසුවේ ලිංගික දුර්වලයේ බරපතලකම. (6:12-20)
- 2. කෙරින්තිවරුන්ගේ ලිපියට පවුල් පිළිතුරු දෙයි. (7:1-16:4)
- ඒ. විවහය සම්බන්ධයෙන් (7:1-40)

- [1] දනට හෙක්ලින් විවහ වූ අයට. (7:1-16)
- [2] චර්මවිච්ඡේදනය සහ වහල්භවය සමඟ සමනකම්. (7:17-24)
- [3] කිසිදව්වහ නෙඹු හෙව්වහය ගන කල්පනානෙකරන අයට. (7:25-40)

- බී. පිළිමවලට පූජකල ආභාස සම්බන්ධයෙන්. (8:1—11:1)
- [1] ගටලුවට හඳින්වීම සහ විසඳුම: ආදරය සමඟ දනුම මඬු කිරීම. (8:1-13)
- [2] දෙවන අයදුම්පත: අමත්‍යාංශය සඳහාමුදල්. (9:1-18)
- [3] යටි අරමුණ: හකිතක් ඉතිරි කිරීම. (9:19-27)
- [4] බලපත්‍රයේ අන්තර්ගත උදහරණ: ඊශ්‍රායලයේ රූප වන්දනා සහ කෙරින්තියේ පිළිම මංගල්‍ය. (10:1-22)
- [5] සර්වභවය: නිදහස සහ සංයමය තුලනය කිරීම. (10:23-11:1)

- c. නමස්කරය සම්බන්ධයෙන්. (11:2—14:40)
- [1] හිස් ආවරණ. (11:2-16)
- [2] ස්වමිත්ගේ රක්ෂිත භාණ්ඩ. (11:17-34)
- [3] ආත්මික දීමනා (12:1—14:40)
- මම. සමගිය තුළ විවිධත්වය (12:1-31a)
- ii ආදරයේ ප්‍රමුඛත්වය. (12:31b—13:13)
- iii. අනඛකි සහ භෞඛ්‍යාදායී වඩි කමණ්තක් දක්වන්න. (14:1-25)
- iv. අනඛකි සහ භෞඛ්‍ය පිළිවෙලට කමණ්ත. (14:26-40)

- ඇ. නවත නඟිටිම සම්බන්ධයෙන් (15:1-58)
- [1] නවත නඟිටිමේ සහතිකය. (15:1-34)
- [2] නවත නඟිටිමේ ස්වභවය. (15:35-58)

ඊ. ජෙරුසලම සඳහාආකතු කිරීම සම්බන්ධයෙන්. (16:1-4)

C. නිගමනය: සංවර්ධන සලසුම් සහ අවසන් සුභ පතූම්. (16:5-24)

- 1. පෙල් සහ ඔහුගේ සගයන්ගේ ගමන් සලසුම්. (16:5-12)
- 2. විධිමත් වසාදීම. (16:13-24)

IV. ලිපියේ ඇති ප්‍රධාන තේමාකිහිපයක්

A. ක්‍රිස්තියානි ධර්මය මිථ්‍යාදෂ්ටික සංස්කෘතියක ක්‍රියාත්මක වේ

- 1. සහභාගී සේවය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ විශුද්ධ කර (පවිත්‍ර කර හොඳාසයෙන් නිදහස් කර ඇත) සහ ශුද්ධ වීමට කඳවුරු ලබයි. (1:2)
- 2. පල්ලිය ප්‍රති සංස්කෘතියක් ලෙස පවතී. ඒ අතරම, කිතුනුවන් අවට සංස්කෘතියේ නතිවූ ආත්මයන්ට බලපෑම් කිරීමට උත්සාහ කළ යුතුය. (5:9-11; I ජේතස් 2:9-15 ද බලන්න)

B. කිතුනුවන් අතර සමගිය සහ සමය

- 1. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ නව ජීවිතය සහෙද්දරයන් අතර සමගියෙන් හාසමයෙන් ජීවත් වීමට අදහස් කෙරේ. (I කෙරින්ති 1 - 4; යෙහන් 17:20-21 ද බලන්න)
- 2. බවතීස්මයෙන් කෙනෙකු බඳුන්ගේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේට මිස දේශකයෙකුට නෙඹවී. (1:13-17)
- 3. වචනයේ විශ්වාසවන්ත ගුරුවරුන් පෙණිගලික පක්ෂපතීත්වය ජීවර්ධනය නෙකරයි. (3:5-9)
- 4. පවුල් රෙඹ්ගේ සහභාගී උපදෙස් දුන් පරිදි, දෙවිගේ සෙනඟ එකිනෙකාසමඟ සමය සෙවිය යුතුය. (රෙඹ් 14:19) මෙම එකමුතුකම රඳාපවතින්නේ "විවඳන්මක කණ්ණ" තුළ දඩි මතයක් හොඳාසයෙන් මන නෙඹවී. (රෙඹ් 14:1-8)
- 5. සහෙද්දරයන් අතර වරදක් සිදු වූ විට, ස්වමිත් වහන්සේගේ කමණ්තට අනුව සංහිදියා සෙවිය යුතුය. (I

කෙරින්ති 6:1-8; මතෙව් 18:15-17 ද බලන්න)

C. විවහයේ විශුද්ධිකරණය

1. කිතුනු විවහයක් ස්වමිපුරුෂයාහ භව්‍යව අතර අන්‍යෝන්‍ය භක්තිය ඉල්ලාසිටී. (7:3-5)
2. වෙනත් ආනුභව ලත් ලේඛකයන්ට අනුකූලව පවුල් විවහය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අධ්‍යාත්මික මධ්‍යයන් ගන ධනත්මකව සහ දික්කසඳයට දෙවියන්වහන්සේගේ වෛරය ගන සඝ්‍නත්මකව උගන්වයි.

D. කිරිස්තුස්ගේ ශරීරය

1. ආත්මික දීමනාවල ආශිර්වාදය සහ ගචඵ. (12:14)
2. ආදරය, විශිෂ්ටතම මච්ගය. (13:1-8; 13)

II කෙරින්ති

හදින්වීම: අපි II කෙරින්ති පෙන ලෙස හඳුන්වන පෙන නව ගිවිසුමේ ඇති බලවත්ම සහ හඹිමිබර ලිපිවලින් එකකි. පවුල්ගේ කලින් නිවරදි කිරීම සහ උපදෙස් ලිපියෙන් පසුව (I කෙරින්ති), අපෙක්ෂාවරයට එරෙහිව යම් විරුද්ධත්වයක් මතු වේ. මෙම ප්‍රතිවිරෝධතාවයෙන් සමහරක් පවුල්ගේ තරවටුවට ප්‍රතිචරයක් වනු ඇත; පවුල් ප්‍රේරනයෙකු නෙමන බව කෙරින්තියේ ක්‍රිස්තියානීන්ව ඒත්තු ගන්වීමට උත්සහ කළ යුදෙව් ක්‍රිස්තියානීන් හමුවීමෙන් බෙහෙවින්ද සිදු විය. ඒ වෙනුවට, ඔවුන් ප්‍රේරනයන් යඹි කියගන් අතර, නිර්දේශ ලිපි පවැරගෙන ගියහ. (II කෙරින්ති 3:1; 11:5, 13) මෙම ව්‍යඡ ගුරුවරුන් කෙරින්තියේදී අනුගමිකයින් පිරිසක් දිනගෙන ඇත (II කෙරින්ති 11:20-23) සහ පවුල්ගේ අධිකරිය සහ පල්ලියේ ඔහු කෙරෙහි නිබු විශ්වාසය පළ කරමින් සිටියහ. (II කෙරින්ති 10:1-12)

ඉහත සඳහන් කරුණු නිසා II කෙරින්ති යනු පවුල් නිර්භීතව ඔහුගේ කඳවීම සහ දේවසේවය ආරක්ෂාකරන දඩි පෙණ්ගලික ලිපියකි.

නම- පෙන නම් කර ඇත්තේ කෙරින්තියේ පල්ලියේ සිටින අය සඳහාමුලින් ලිපිය ලඹෙන අය සඳහාය.

කර්තෘ- ප්‍රේරන පවුල් කතුවරයවන අතර, ඔහු හදින්වීමට නිමෙකිව ඇතුළත් කරයි.

අරමුණ- පවුල් II කෙරින්ති ලිවීමේ යේසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ ප්‍රේරනයෙකු ලෙස ඔහුගේ අධිකරිය ශක්තිමත් කිරීමටයි.

1. පල්ලියේ සෙඛාය ආරක්ෂාකර ගනීම සඳහා ඔහු මෙය කිරීමට අනිගයින්ම අවශ්‍ය විය.
2. තමා කෙරෙහි දක්වූ යහපත් ප්‍රතිචරයට ස්තූති කිරීමටද ඔහු ලිවීය බව බහුතරයෙන් ප්‍රකභ විය.
3. තවද, යුදෙයේ දුප්පත් සත්තුවරයන්ට දීම ගන කෙරින්තිවරුන්ට මතක් කර දීමටත්, වච්තාකරන තනන්තා කෙරෙහි නිසි ආකල්පය ගන ඔවුන්ට උපදෙස් දීමටත් පවුල්ට සිතූනි.

I. පෙණේ පසුබිම.

- A. පවුල් මුලින්ම කෙරින්තියට පමිණියේ ඇතන්ස් සිට ක්‍රි.ව. 50 දීය.
1. පවුල් අකිලාසහ ප්‍රිසිලාසමඟ නවතී සිටියදී, තමම උපකර කිරීම සඳහා කුඩම සඳුන්නෙකු ලෙස සේවය කළේය.
  2. මඡ දහඅටක් පුරුදුන්වහන්සේගේ දේශනා ආඉගන්වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බෙහෙවින් වර්තනයන් සිදු විය.
- B. කෙරින්තියේ සිට පවුල් එපියයට ගෙඡ් වසර තුනක් එහි නවතී සිටියේය. (cf. ක්‍රියා 19)
1. පවුල් එඟිසයේ සිටියදී පල්ලියේ දුරඹරය ගන කෙරින්තියට ලිපියක් ලිවීම (I කෙරින්ති 5:9)
  2. ක්‍රි.ව. 55 මුලදී, පවුල් ලිපිය ලිවීමේ අපි දන් I කෙරින්තිවරුන් ලෙස හඳුන්වන ලිපියයි.
- C. මෙම ලිපියෙන් අපේක්ෂිත බලපමක් ඇති නෙබු බවත් බෙච් ප්‍රේරනයන් එම ස්ඵනයේ සිටින බවත්

දනගත් පවුල් කෙරින් නියම නවත ඉක්මන්, දුෂ්කර භාවනානුදර්ශන අසර්ථක සංවර්ධන කළේය. (2:1; 12:14; 13:1-2)

ඩී. ආපසු එපිසයේදී, ඔහු කෙරින් නියම තුන්වන ලිපියක් ලිවීමේ "ඉමහත් දුක්ඛිත වේදනාමත් සහ හදවතේ වේදනාවන් සහ බෙහෙවින්දුළු සලකමින්." (සටහන: අප සතුව නොමැති ලිපියක්.)

E. Ephesus හි කරදරයකට මුහුණ දීමෙන් පසු (cf. Acts 19:24ff), පවුල් ට්‍රේස් සහ මයිඩේනියා බලාපොරොත්තු ගියේය. (2:12-13)

එෆ්. ටයිටස් පෙරේට් වර්තමාන ගෙනාවේ තත්වය තරමක් දුරට දියුණු වී ඇති බවයි. (7:5-16)

G. එම පසුබිමට එරෙහිව, පවුල් ඔහුගේ සිව්වන ලිපිය කෙරින් නියම ලිපිය - අපි II කෙරින් නිවැරදි ලෙස හඳුන්වන ලිපිය (ක්‍රි.ව. 55 පමණ).

H. පසුව පවුල් නවතත් කෙරින් නියම ගෙණේ (ක්‍රි.ව. 56), මෘත තුනක් නවතී (ක්‍රිය20:1-3) එහි සිට රෙමුවරුන්ට ලිපිය ලිවිය.

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය.

A. II කෙරින් නි යනු ආත්මික දරුවන් වරදි ලෙස ඔහුව අවිශ්වස කිරීමට යෙදු කර ඇති විශ්වසවන්ත උපදේශකයෙකුගේ ආයචනයයි. (6:11f)

B. වපල බව සහ මාගිකත්වය (1:17), තෙත්තරු රඳවන බාගනීම (1:13; 3:12f; 4:1f), ස්වයං-ප්‍රශංසාකිරීම (3:1; 5:12; 12:19), වීම තමම පසෙකින් (5:13), මිනිසුන්ගෙන් ප්‍රයෝජන ගනීම (7:2; 12:17f), සහ ක්‍රිස්තුස් ඔහු හරහා කතාකරන්නේද යන සකය නිසා ලිපිය පුරවටම ආරක්ෂාකිරීමේ ඉරියව්වක් ගනීමට පවුල්ට බලකෙරේ.

1. තමම ආරක්ෂාකර ගනීමේ ක්‍රියාවලියේදී, ප්‍රේරිතයාචනය ශුභාචනය දේවසේවයේ ස්වභාවය ගන බෙහෙවින් දේ හෙළි කරයි.
2. "මක්නිසද අපි දේශනාකරන්නේ අප ගන නොම, යේසුස් ක්‍රිස්තුස් ස්වමින් ලෙසත්, අපි යේසුස් වෙනුවෙන් ඔබේ සේවකයන් ලෙසත්ය." (4:4)

III. පෙණේ දළ සටහන.

පිළිතුර - අපේක්ෂිත ලද්දේවසේවකයෙක් තමාගන පහදිලි කරයි. (1:1—2:13)

1. ආචර් (1:1-2)
2. පවුල් ආශීර්වාදයක් පිරිනමමින්, ඔහු දුක් විදීමෙන් ලබු සනසීම ගන සඳහන් කරයි. (1:3-11)
3. ඔහුගේ කල් දමු සංවර්ධයේ ගවලුව ඔහු පහදිලි කරයි. (1:12-2:4)
4. පල්ලියේ හික්මවීමෙන් පසු සමච දීමට පවුල් දිරිගන්වයි. (2:5-11)
5. ටයිටස්ව හෙයහන්ත බර් වීම ගන පවුල්ට දුකයි. (2:12-13)

B. අපේක්ෂිත ලද්දේවසේවකයෙක් තම අමතරාශය පහදිලි කරයි. (2:14-6:10)

1. ඔහු මෙණ්සස්ගේ සේවයට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ සේවයකට සම්බන්ධ බව ප්‍රකාශ කරයි. (2:14-3:18)
2. පවුල් තුමා ශුභාචනය උපමාකරන්නේ "මචි හන්තවල ඇති වස්තු" වලටය. (4:1-18)
3. ඔහු අපගේ සදකලික වසස්ථනය ගන කතාකරයි. (5:1-10)
4. ඔහු සංහිදියච පිළිබඳ අමතරාශය ගන කතාකරයි.¹⁵(5:11-21)
5. අපේක්ෂිතව තුමනමගේ නෙණයකුන් දුෂ්කරතාගන කතාකරයි. (6:1-13)

C. පිළිගනීම සඳහා ආවේගයීලි ආයචනයක්. (6:11-7:4)

1. පවුල් තම දරුවන්ට පියෙකු ලෙස ඔවුන්ගෙන් අයදු සිටියි. (6:11-13)
2. ඔහු ඔවුන්ගේ විශුද්ධිය ඉල්ලාසිටියි. (6:14 - 7:1)
3. පවුල් පුද්ගලික සංහිදියච සඳහා ආයචනාකරයි. (7:2-4)

ඩී. ටයිටස්ගේ පමිණීම ගන පෙරේගේ සනසීම සහ ප්‍රීතිය. (7:5-16)

ඊ පෙළේ යුදයේ දුප්පතුන්ට ඔවුන්ගේ උපකාරය ඉල්ලාසිටියි. (8:1-9:15)

1. ඔහු මසිඩෝනියානු කිතුනුවන්ගේ කරුණුවෙන් පිරුණු න්‍යායාලීන්වය ගන කතාකරයි. (8:1-5)
2. කෙරින්තියේදී එවන න්‍යායාලීන්වය දිරිගන්වීමට ටයිටස්ව පත් කර ඇත. (8:6-24)
3. ප්‍රේරිතවරයන්‍යායාලී දීමේ අලංකාරය සහ ආශීර්වාද ගන කතාකරයි. (9:1-15)

F. අපෞෂ්නලික දේවසේවකයෙක් තමා ආරක්ෂාකරයි. (10:1—12:18)

1. පවුල් ඔහුගේ නිර්භීතකම ආරක්ෂාකරයි. (10:1-18)
2. පවුල් බෙරු ප්‍රේරිතයන්ට පහර දෙයි. (11:1-15)
3. ඔහු ශුභභවය වෙනුවෙන් ඔහුගේ දුක් වේදනාගන කතාකරයි. (11:16-33)
4. දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණුවේ ප්‍රමණවත් බව අගය කිරීමට ඔහුට උපකාර කිරීම සඳහාඔහුගේ "මංසයේ කටු" විදදරහනීමට ඔහු කතාකරයි. (12:1-10)

ජී. පෙළේ කෙරින්තියට ඔහුගේ තුන්වන සංචාරය ගන කල්පනාකරයි.

1. තමාකර ඇති සම දෙයක්ම කෙරින්තිවරුන් කෙරෙහි සලකිල්ලක් දක්වන නිසාව ඔහු පහදීලි කරයි. (12:11-21)
2. පවුල් අවසන් කරන්නේ:
  - ඒ. අවසන අනතුරු ඇඟවීම්. (13:1-10)
  - බී. අවසන සුභ පතුම්. (13:11-13)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්.

A. කෙරින්තියට "නභිචු" ලිපි.

1. පවුල් කෙරින්තිවරුන්ට යවන ලද ලිපිවල සමහර කෙටි අප සතුව නොමැති බව මෙම පබ්ලිකේෂන් කලින් සඳහන් කර ඇත. (cf. I කෙරින්ති 5:9; II කෙරින්ති 2:3-4)
2. පරණ ගිවිසුමේ සඳහන් වන සහිතය කති වෙනත් ආකාරයකින් අප නොදන්නාදේවිය.
3. ව්‍යාකූල වූ සුළු පිරිසකට ගටලුකරී වුවද, ගලවීම සහ දිව්‍ය මඟ පෙන්වීම සඳහාඅපට අවශ්‍ය ආනුභව ලත් සහිතය සංරක්ෂණය කිරීමේදී ස්වමිත්වහන්සේගේ රැකවරණය පිළිබඳව අපි විශ්වාසයෙන් විශ්වාස කරමු.
4. අවංකවම, අප සතුව ඇති ද්‍රව්‍යවලට දිනපතාකීකරු වීම කෙරෙහි අපගේ නොසලකාහරීම තරම් අප සතුව තනි කිසිදු ද්‍රව්‍යයක් සඳහාඅපගේ සලකිල්ල නොවිය යුතුය.

B. දීමේ කරුණුව.

1. කෙරින්තියට කණනකල් ලිපි දෙකෙහිම. (I කෙරින්ති 16:1-4); II කෙරින්ති 8:1-9:15), පවුල් ඔහු ජෙරුසලම සඳහාසුදනම් කරමින් සිටි එකතුවක් ගන සඳහන් කරයි.
2. ඔහු එම අරමුදල් ලබාදුන්නේ ඔහුගේ තුන්වන මිෂනරි ගමන අවසනයේදීය. (cf. ක්‍රියා24:17)
3. II කෙරින්ති 9 හි, දීමේ කරුණුවේ සුන්දරත්වය පවුල් අපට උගන්වයි:

ඒ. මුලධර්මය. (v.6)

බී. කිරියාපටිපටිය. (v.7)

[1] ඔහු තම හදවතේ තීරණය කර ඇති දේ. එනම් නිවර්දි ආකල්පයකින් දෙන්න.

[2] අකමත්තෙන් නොව උද්යෝගයෙන්.

[3] පීඩනය යටතේ නොව එනම් ස්වේච්ඡාවෙන්.

[4] "දෙවියන් වහන්සේ සතුව සිතින් දෙන තනන්තම ප්‍රේම කරයි" එනම් දෙවියන් සතුව සිතින් දෙන අයෙකි.

c. පෙණරන්දුව. (vs.8-11)

C. අන්තදාකිම්වල අත්‍යවශ්‍ය පවුල්ම.

1. පවුල්ගේ ජීවිතය විකාර පීඩාසහ දුෂ්කරතාවසකි. (II කෙරින්ති 11:24-29)

ඒ. මේවම අමතරව, කෙරින්තියේ සහ ගලකියේදී ඔහුට මුහුණ දීමට පටන්ගත් විරුද්ධවඳිකම් ඔහුගේ

දුක්ඛිත තත්ත්වයට එකතු විය.

බී. ඇදහිය නොහැකි තරම්, ඉහත සඳහන් කළ දේට අමතරව, දෙවියන් වහන්සේ ඉවත් නොකරන "මංසයේ උලක්" පවුල්ට තිබුණි. (II කෙරින්ති 12:7-10)

[1] මංසයේ ඇති කටුව ගලකි 4:13-14 හි ප්‍රේරිතවරයාසඳහන් කරන රෙණියක් විය හක.

[2] තවත් අය ගලකි 4:15 අර්ථ දක්වන්නේ පවුල්ට ප්‍රධාන අක්ෂි රෙණියක් තිබූ බවයි. (cf ගලකි 6:11)

[3] අවංකවම, "කටුව" යනු කුමක්දැයි අපට අදහසක් නත.

2. ස්තූතිවන්ත විය යුත්තේ පවුල් ඇදහිල්ලේ ඉදිරිදර්ශනය තුළින් මෙම ගටලු දෙස බලාපොරොත්තු කටයුතු කළේය.

ඒ. ඔහුගේ "කටුව" දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණා සහ ප්‍රමණවත් බව මත සඳහන්වීම් විශ්වාසය තබීමට හේතු වූ බව ඔහු තේරුම් ගත්තේය. (12:9-10; 11:30)

බී. යථකම් 1:2-4 හි ජේම්ස් කතාකරන යථාර්ථය පවුල් ජීවත් විය.

3. පවුල්ගේ ආදර්ශය අපි හඳුනාගැනීම දිරිගන්වීමක් වගේම අභියෝගයක්.

ගලකියන්

හදිත්වීම: ගලකි පෙණන් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ශුභභවය ප්‍රබල ආරක්ෂකක් අඩංගු වන අතර එහිදී අපට පසයෙන් සහ නීතියෙන් නිදහස ඇත. රෙණිනු පල්ලියේ පිඩකර් වඩ පද්ධතියට මිනිසුන් අභියෝග කළ බවින් මෙම ලිපිය ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපාරයට බලපෑවේය. ගලකියන් බෙහෙවින් "ක්‍රිස්තියානි නිදහසේ මඟ්නාවර්" ලෙස හදිත්වේ.

නම: ලිපිය මුලින් ලබුණු පල්ලිය සඳහාම කර ඇත. (එනම් - ගලකිය)

කර්තෘ පවුල්, ජරේර්ත. (1:1; 5:2)

II. ලිපියේ පසුබිම.

A. ඔහුගේ පළමු මිෂනරි ගමනේදී (ක්‍රි.ව. 46-48), පවුල් සහ බනබස් හට රෙණිනු පළාතේ ගලකියේ පල්ලි කිහිපයක් පිහිටුවීමට අවස්ථාව ලබුණි (ක්‍රියා 13:14-14:23). ඔහුගේ දෙවන සංචාරයේදී පෙල් සහ සීලස් නවතන් ඔවුන් බලීමට ගියහ. (ක්‍රියා 16:1-5)

B. කෙසේ වෙතත්, වඩි කලක් ගත නොවී, සමහර යුදෙව් ක්‍රිස්තියානීන් පමණ අන්‍යජාතික ක්‍රිස්තියානීන් වර්මවිච්ඡේදනය කළ යුතු බවත් මෙඤ්ජස්ගේ නීතිය පිළිපදිය යුතු බවත් ඉගන්වීමට පටන් ගත්හ (සිරියාවේ අන්තියෙකියේ සිදු වූ දෙයට සමාන, cf. ක්‍රියා 15:1f). මෙම "යුදෙව් ගුරුවරුන්" ගලකිවරුන්ට ඒත්තු ගන්වීමට වෙහෙස මහන්සි වී වඩි කළහ:

1. පවුල් නීත්‍යානුකූල ප්‍රේරිතයෙකු නොවීය.
2. ගලවීම පමණෙන්ම ශුභභවය සහ ක්‍රියාකාරී ක්‍රියාකාරීත්වය මගිනි.
3. පවුල්ගේ ශුභභවය දේශනාකිරීම ලිහිල් ජීවිතයකට මඟ පෑයි.

C. මේ අනුව, පවුල් මෙම වකරලේඛය ලිපිය ලියන්නේ "ගලකියේ පල්ලි" වෙතය. (ගලකි 1:2)

III. ලිවීමේ වේලාව සහ ස්ථානය.

ගලකියේ පල්ලි පිහිටා තිබුණේ කුඩාආසියාවේ උතුරු මද කෙටසේ (වර්ගික ගලකිය) හොදුකුණු-මධ්‍යම කෙටසේ (රෙණි පළාතේ ගලකිය) යන්න පිළිබඳ කෙනෙකුගේ දුෂ්ටිය ගලකිවරුන් සමඟ ආලය කිරීම බලපෑයි.

1. "උතුරු ගලකියාත්‍යය" පල්ලි තිබුණේ උතුරේ බවත්, පවුල් නොවන මිෂනරි ගමන ආරම්භ වන තුරුම එහි නෙහිටි බවත් සඳහන් කරයි. (ක්‍රි.ව. 52-57 cf. ක්‍රියා 18:23) මෙයින් අදහස් කරන්නේ පවුල්තුමා ඔහුගේ ලිපිය ලිවීමේ එම ගමනේ අවසානයට හොඳුසුව (එනම් ක්‍රි.ව. 57-58 හොර්ට්ට පසුව) බවයි.
2. "දකුණු ගලකියාත්‍යය" පවුල්ගේ පළමු ගමනේදී පිහිටුවන ලද පිසිදිය, ඉකෝනියම්, ලිස්ත්‍රාසහ ඩර්බේ වන අන්තියෙකියේ පල්ලි ලෙස ගලකියේ පල්ලි හඳුනාගනී. (cf. ක්‍රියා 13:14 - 14:23) ගලකි 2:1-10 හි විස්තර කර ඇති රැස්වීම ක්‍රියා 15:1-29 හි සඳහන් "ජේරුසලමේ සමුළුව" අතරතුර සිදු වූ බව මෙම ත්‍යාග සහාය

දක්වයි. මෙම දර්ශනය ලිවීමේ ස්ථානය සහ වේලාව සඳහා අවස්ථාකිහිපයක් විවත කරයි:

ඒ. කෙණිත්තිය, ක්‍රියා 8:1-17 කලය තුළ.

බී. අන්තියෙකිය, ක්‍රියා 8:22 කලය තුළ.

සී. එලියය, ක්‍රියා 9:1-41 කලපර්ව්ච්ඡේදයේ.

ආ. ක්‍රියා 20:1-3 කලපර්ව්ච්ඡේදයේ මසිඩොනියාව හොඳ්කයා

IV. ලිපියේ අරමුණ.

A. අත්‍යවශ්‍ය ආගමට හරවන්නන් වර්මව්ච්ඡේදනය කර මෙඤ්ජයගේ ව්‍යවස්ථාව පිළිපදිය යුතු බව ඉගන්වීමෙන් "ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ශුභඛණ්ඩය වීකනි කරන" (ගලති 1:6-7; 3:1) අය විසින් ගලතියේ පල්ලිවලට බලපෑම් එල්ල විය. (cf. ක්‍රියා 15:1f)

B. මෙම ධර්මය එය පිළිගත් ආත්මයන්ගේ ගලවීම අනතුරේ හෙළන බව පවුල් හඳුනාගන්නේය (ගලති 5:4). එබවින් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ලෙන් යුක්තිසහගත කිරීමේ ශුභඛණ්ඩය තහවුරු කිරීමට සහ ආරක්ෂාකිරීමට ඔහු ගලති පල්ලිවලට තම ලිපිය ලියයි.

C. සත්‍ය ශුභඛණ්ඩයේ සතුරන් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ප්‍රේරිතයෙකු ලෙස පවුල්ගේ අධිකාරය යටපත් කරමින් ඔවුන්ගේ නඩුවට සහයෙහිය දක්වීමට උත්සාහ කළ නිසා ඔහු සබවින්ම ප්‍රේරිතයෙකු බව තහවුරු කර ගනීම අවශ්‍ය වූයේ "මිනිසුන්ගෙන් හොඳ්කයාගේ තුළින් නොව, යේසුස් ක්‍රිස්තුස් සහ දෙවියන් වහන්සේ හරහාය. පියා" (1:1)

II. ලිපියේ ප්‍රධාන පණිවිඩය:

"ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ අපව නිදහස් කර ඇත්තේ නිදහස සඳහාය. එසේ නම්, ස්ථිරව සිටින්න, වහල්භාවයේ වියගහක නවතා පවලී සිටීමට ඉඩ නොදෙන්න." (5:1)

III. ලිපියේ තේමන්මක දළ සටහන.

A. හඳින්වීම (1:1-10)

- 1. ආචාර (1:1-5)
- 2. ලිපිය සඳහා හේතුව (1:6-10)

B. පවුල්ගේ අපේක්ෂාව භවය ආරක්ෂාකිරීම (1:11—2:21)

- 1. ඔහුගේ ශුභඛණ්ඩයේ දිවියමය සම්භවය. (1:11-17)
  - ඒ. නිබන්ධනය: ඔහුගේ ශුභඛණ්ඩය කෙලින්ම දෙවියන් වහන්සේගෙන් ලබුණි. (1:11-12)
  - බී. ඔහුගේ පූර්ව ක්‍රිස්තියානි වසර සහ පර්වර්තනය. (1:13-17)
- 2. අනෙකුත් ජේරේර්තයන් සමඟ ඔහුගේ සම්බන්ධතාවය. (1:18-2:21)
  - ඒ. ජේතස් සමඟ ඔහුගේ පළමු සංචාරය සහ කිතුනුවකු ලෙස මුල් වසර. (1:18-24)
  - බී. යෙරුසලමේ සභාව. (2:1-5)
  - සී. ජේමස්, සිතස් සහ ජෙක් විසින් ඔහුගේ අනුමතිය. (2:6-10)
  - ආ. අන්තියෙකියේදී ජේතස්ට ඔහුගේ තරවු කිරීම. (2:11-21)
    - [1] පීටර්ගේ කුහකකම. (2:11-13)
    - [2] ජේතස්ට ඔහු කළ කතාව, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ලෙන් අප යුක්ති සහගත කරන ආකාරය. (2:14-21)

C. පවුල් ඇදහිල්ලෙන් යුක්තිසහගත කිරීමේ ශුභඛණ්ඩය ආරක්ෂාකිරීම (3:1—4:31)

- 1. පුද්ගලික තර්කය: (3:1-5)
  - ඒ. ඔවුන් ආත්මය ලබා ආකාරය. (3:1-5)
  - බී. ඔවුන්ගෙන් ආත්මය ලබුණි. (3:5)
- 2. ශුද්ධ ලියවිලිමය තර්කය: (3:6-25)
  - ඒ. ආබිරහම්ගේ ආදර්ශය. (3:6-9)
  - බී. නීතියේ ශාසය. (3:10-14)

- c. නීතියට වඩාපෙරන්දුවේ ප්‍රමුඛතාවය. (3:15-18)
- ඈ නීතියේ අරමුණ. (3:19-25)
- 3. ප්‍රභයභීත තර්කය: (3:26—4:7)
  - ඒ. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ ඔවුන් දෙවියන් වහන්සේගේ දරුවන්, ආබුහම්ගේ වංශය සහ පෙරන්දුවේ උරුමක්කරයන් ලෙස එකකි. (3:26-29)
  - බී. නීතියෙන් මුදවාපුත්‍රන් ලෙස හදවඩගන් ඔවුන් නවදුරටත් වහලුන් නෙඹ උරුමක්කරයෙස්. (4:1-7)
- 4. සංවේදී තර්කය: (4:8-20)
  - ඒ. ඔවුන් නවත වහල්භවයට පමිණීම ගන ඔහුගේ බිය. (4:8-11)
  - බී. ඔහු සමඟ ඔවුන්ගේ අතීත සහ වර්තමාන සබඳතා(4:12-20)
- 5. උපමාතර්කය: (4:21-31)
  - ඒ. නීතිය යටතේ සිටීමට කමති අය සදහාඋපමඛකි. (4:21-24a)
  - බී. ගිවිසුම් දෙකෙහි සංකේතය; එකක් වහල්කමට උපත ලබාදෙන සීනයි කන්දෙන් ද අනෙක නිදහස් කරන ඉහළින් ඇති ජෙරුසලමෙන් ද ය. (4:24b-31)
- D. ශුභචයේ නිදහසේ ස්ථිරව සිටීමට කඳවීම: (5:1—6:10)
  - 1. සුන්නන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය බහුරු කරන නිදහසක්. (5:1-6)
    - ඒ. වහල්කමේ වියගහක නවත පටලෙන්න එපා(5:1)
    - බී. වර්මච්ඡේදනය යනු කිසිවක් නත; එය පහත වටීමට හේතු වේ කරුණු. (5:2-4)
    - c. ඇදහිල්ලෙන් ක්‍රියාකරන ධර්මිෂ්ඨකමේ බලපෙරන්තුව අප බලාසිටිය යුතුය ආදරය හරහා(5:5-6)
  - 2. නීතිය ඉටු කරන නිදහසක්: (5:7-15)
    - ඒ. නීතියට බලදන අයගෙන් පරිස්සම් වන්න. (5:7-12)
    - බී. ඔබේ නිදහස එකිනෙකට ප්‍රේමයෙන් සේවය කිරීමට අවස්ථඛක් කර ගන්න, එවිට ඔබ නීතිය ඉටු කරනු ඇත. (5:13ආ, 15)
    - c. නමුත් ඔබ එය එකිනෙකානුභව කරන මාසයට අවස්ථඛක් කර නෙභන්නාලෙස පරෙස්සම් වන්න.
  - 3. ආත්මය විසින් මෙහෙයවිය යුතු නිදහසක්. (5:16-26)
    - ඒ. ලිබර්ටි බලපත්‍රය සදහානිදහසට කරුණක් නෙභවී. (5:16-18)
    - බී. මාසයේ ක්‍රියාආත්මයේ ඵලවලට වඩාවෙනස් ය.¹⁶(5:19-23)
    - c. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ අය මාසය කුරුසියේ ඇණ ගසානුලට ඇවිදීමින් සිටිති ආත්මය. (5:24-26)
  - 4. වගකීම පිළිබඳ හඹීමක් සහිත නිදහසක්. (6:1-10)
    - ඒ. බර ඇති අයට උපකාර කිරීම. (6:1-5)
    - බී. සියල්ලන්ට යහපත කිරීම, මෙසේ ආත්මයට වපුරයි. (6:6-10)
- E. නිගමනය (6:11-18)
  - 1. වර්මච්ඡේදනයට බඳී සිටින අයට අවසන තරවටුවක්. (6:11-13)
  - 2. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ කුරුසිය කෙරෙහි පඤ්ඤාගේ විශ්වසය. (6:14-17)
  - 3. ආශිර්වාද කිරීම. (6:18)

එඟිසියනුවන්

හදිත්වීම:කෙරින්තියේ ඇති වූ මතභේද සහ පඤ්ඤා ගලනිවරුන්ට ලියූ ගිනිමය ලිපිය කියවීමෙන් පසුව, එපිසවරුන්ට ලියූ ලිපිය තරමක් නිහතමනී හාසන්සුන් බවක් පෙනේ. පඤ්ඤාගේ බෙහෙවැලිපි මෙන් නෙඹ, මෙම ලිපිය ගඟළ සහගත නෙභවී. එහි අරමුණ බණ වදීම නෙඹ ආලෙකමන් කිරීමයි. පඤ්ඤාමක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සහ උන්වහන්සේගේ සහඹ අතර ඇති සම්බන්ධය පිළිබඳ ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්ම ප්‍රකාශයක් එළිදක්වයි.

නම- ලිපිය මුලින් ලබුණු පල්ලිය සදහානම් කර ඇත. (එනම් - එපීසස්)

කර්තෘ පවුල් (එපීස 1:1)

අරමුණ- ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ශරීරය වන පල්ලියේ කෙටසක් වූ අයගේ වරප්‍රසාද සහ වගකීම් පිළිබඳව කුඩාආසියාවේ කිතුනුවන්ට උපදෙස් දීමට පෙණි ලිපිය ලිවීය.

I. පෙණේ පසුබිම.

A. එපීස නගරය.

1. එපීසස් කුඩාආසියාවේ පිහිටා ඇති අතර එහිදී කෝස්ටර් ගඟ ඒජියන් මුහුදට ගලාගියේය.
2. එය ප්‍රධාන වණිජ මධ්‍යස්ථානයක් විය.
ඒ. එපීසය පුරණ ලෙකියෝ විශාල වරසක් ලෙස සේවය කළේය.
බී. ඊට අමතරව, මහාමඟ්ග තුනක් එපීසයේදී හමු විය.
3. නගරයට විශාල දේශපලන වදගත්කමක් ද තිබුණි.
ඒ. එය රෙම "නිදහස් නගරයක්" වූ අතර එයින් අදහස් කළේ වඩිලගනීමේ භටයන් එහි ස්ථානගත කර තෙතිබූ බවයි.
බී. නගරය පණේ ස්වයං පලනයක් වූ අතර එය හදින්වූයේ "ආසියාවේ උත්තරීතර අගනගරය" ලෙසිනි.
c. එපීසය "ඇසිස් නගරයක්" ද විය, එයින් අදහස් කරන්නේ ආණ්ඩුකරවරයාවෙත යෙමු කර ඇති වදගත් නීතිමය නඩු එහි විභාග කෙරෙනු ඇති බවයි.
4. ආගම සදහාමධ්‍යස්ථානයක් වන එපීසය පුරණ ලෙකියෝ අරුමපුදුම හතෙන් එකක් වන ආටෙමිස් (ඩයන) ගේ පුරණ දේවලය තිබීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසිද්ධියක් උසුලයි.

B. එපීසයේ පල්ලිය.

1. පවුල්, අකිලාසහ ප්‍රිසිලාකෙර්න්තියේ සිට පලස්තීනයට යන ගමනේදී නතර වූ විට (ක්‍රි.ව. 53-54), සහ පවුල් යුදෙව්වන් සමඟ සිනගෙඟ්ගේ වද විවද කළ විට (ක්‍රියා18:18-21), පල්ලිය එපීසයේ ආරම්භ විය.
2. පවුල් වසර පහකට පමණ පසු ඔහුගේ තුන්වන මිෂනරි ගමනේදී නවතා පමිණියේය.
ඒ. ඔහු සිනගෙඟ්ගේ මස තුනක් දේශනාකළේය. (ක්‍රියා19:1-8)
බී. දඩි විරෙඬියක් මතු වූ විට, ඔහු ටිරනස් ගලාවේ වසර දෙකක් ඉගන්වීය. (ක්‍රියා19:9-10)
c. මෙම ගමනේදී පවුල් වසර තුනක් එපීසයේ නවතී සිටියේය. (ක්‍රියා20:28-32)
3. පවුල් එපීසයේ ඔහුගේ වඩකටයුතුවලට සම්බන්ධ කළ වදගත්කම ඔහු එහි රැඳී සිටි කලය සහ එපීසයේ සිට I කෙර්න්තිවරුන් ලියන විට ඔහු කළ ප්‍රකාශයකින් පෙන්නුම් කරයි - "නමුත් මම එපීසයේ රැඳී සිටින්නේ මට විශිෂ්ට හඵලදැයි දෙකක් විවක කර ඇති බවිනි. ."
4. අදහිලිවන්තයන් ඊදී කසි 50,000 ක් වටිනාගුණ ග්‍රන්ථ එකවර පුළස්සෑමීමෙන් එපීසවරුන්ට ශුභඵවයේ බලපමු සනඵ වේ. (cf. ක්රියා19:18-20)
5. රෙමියේ ඔහුගේ පළමු සිරගත වීමෙන් නිදහස් වූ පසු, පවුල් නිමෙකිව එපීසයට ගෙන ගියේ හයිමේතියස්, ඇලෙක්සන්ඩර්, ඊලෙටස් සහ වෙනත් අය විසින් කරන ලද බෙරු ඉගන්වීමට විරුද්ධ වීමටය. (I නිමෙකි 1:3-7, 18-20)
6. පවුල්ගේ ලිපියෙන් වසර තිහකට පසු, එළිදරව්වේ කෙටසක් ලෙස එපීසයේ පල්ලියට නවත් ලිපියක් යෙමු කරන ලදී.

C. බන්ධනභව ලිපි.

1. "සිරගෙදර ලිපි" මෙම මනකඩ ලබුණේ පවුල් රෙමියේ නිවස අඩස්සියේ සිටියදී ඒවාලිවූ බවිනි. (cf. ක්‍රියා 28:30-31)
2. සමු ලිපියකම ඔහුගේ සිරගත කිරීම ගන සදහන් විය. (එපීස 3:1; 4:1; 6:20; පිලිප්පි 1:7,13,14, 17; කෙලසස්සි 1:14; 4:3; 10, 18; පිලමෙත් 1, 10, 13, 23)
3. එපීස, කෙලසස්සි සහ ඊලෙමෙත් යන ග්‍රන්ථ එකවර ලියාපවුල් විසින් ඔවුන්ගේ ගමනන්ත වෙන යවන ලදී.
ඒ. මෙම ලිපි තුන රැගෙන ගියේ ඔන්සිමස් (පිලෙමෙත්ගේ පලඟිය දසය) සහ ටිවකස් විසිනි. (cf. Ephesians 6:21; Colossians 4:7-9; Philemon 10-12)

බී. මෙම අකුරු තුනට ක්‍රි.ව.61 දිනයක් නියම කර ඇත.
 4. Philippians රචනාකර ඊළඟ වසරේ යවන ලදී.

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය.

පිළිතුර - මෙම සුන්දර ලිපිය මගින් පල්ලිය සහ පල්ලිය පිළිබඳ උසස් දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරයි ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ සිටීමේ ආශීර්වාද ලත් වරප්‍රසාදය.

- B. ආරම්භක පරිච්ඡේදයේදී, පල්ලිය සම්බන්ධයෙන් දේවත්වයේ එක් එක් සමෂිකයන්ගේ කණිහඟය පවුල් සකවීමකරයි.
  - 1. පියණන් වහන්සේ අරමුණු කළේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ පවතින ගලවීම ලබාගත හැකි බවයි. (1:3-6)
  - 2. පුත්‍රයා අපව මුදවාගනීම සඳහා ඔහුගේම ලේ පූජකලේය. (1:7-12)
  - 3. ශුද්ධත්වයෙන් වහන්සේ ඇදහිලිවන්තයන් තම වසය කිරීම මගින් මුද්‍රා කරයි.
- C. "ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ සමු අධ්‍යක්ෂික ආශීර්වාදයකින්ම අපට ස්වර්ගීය ක්ෂේත්‍රවල ආශීර්වාද කළ අපගේ ස්වභාවික වන සේසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ දෙවියන් වහන්සේට සහ පියාගේ ප්‍රශංසාවේ" (1:3-4)

III. පෙණේ දළ සටහන.

- පිළිතුර - පල්ලියේ සලසුම. (එපීස 1:1 - 3:21)
- 1. පල්ලියට දිවියමය සම්භවයක් ඇත. (1:1-14)
  - 2. දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණු ගනු පඬුකයන්ට අවබෝධයක් ලබාදෙන ලෙස පවුල් යඛිඤාකරයි. (1:15-23)
  - 3. සහභාගී සඳී ඇත්තේ දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණුවෙන් ගලවීම ලබා පවතින ගෝලයන්ගෙන් ය. (2:1-10)
  - 4. එය යුදෙව්වන් සහ විජිතීන්ගෙන් සදුම්ලත් තනි ශරීරයකි. (2:11-22)
  - 5. දෙවියන් වහන්සේගේ සලසුම් සහභාගී හරහා ඉටු වෙමින් පවතී. (3:1-13)
  - 6. ලිපිය කියවන අයට ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ බලය ලබාදී සම්පූර්ණ වන ලෙස පවුල් යඛිඤාකරයි. (3:14-21)
- B. පල්ලිය තුළ ජීවිතය.¹⁷(එපීස 4:1-6:24)
- 1. කිතුනුවන් ජීවත් විය යුත්තේ:
    - ඒ. සමගිය. (4:1-16)
    - බී. සදාචාර සංශුද්ධතාවය. (7:17-5:20)
    - c. ගණස්ථ සන්සුන් භාවය. (5:21-6:9)
  - 2. ආන්තික යුද්ධය සඳහා දෙවියන් වහන්සේ අපට දී ඇති සන්තොසය පවුල් විස්තර කරයි. (6:10-20)
  - 3. ඔහු ලිපිය අවසන් කරන්නේ:
    - ඒ. ටිටිකස්ගේ ප්‍රශංසාව. (6:21-22)
    - බී. ආශීර්වාදයක්. (6:23-24)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්.

- A. කිරිස්තුස්ගේ පල්ලියේ අලංකාරය.
- 1. වසර ගණනාවක් පුරා ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ශරීරය, පල්ලිය පිළිබඳ ප්‍රතිරූපය සහ සංජානනය කළේ වී ඇත.
    - ඒ. නිකායවදය, නිකායවදය, ලබ්ධීන් සහ ඇදහිල්ල අත්හැරීම ලෙසට "පල්ලිය" යන සංකල්පය සඳහා පිළිකුලක් ලබාදී ඇත.
    - බී. සරල අළුත් ගිවිසුමේ ක්‍රිස්තියානි ධර්මය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට උත්සාහ කළ ඇතැමුන් බෙහෙවින් බෙදීම, නිකායික ආත්මයක් ප්‍රදර්ශනය කර ඇති අතර, "සමයේ බඳීම තුළ ආත්මයේ එකමුතුකම" නිතර දක්නට නොලැබේ. (4:3)
  - 2. අපගේ දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ සහභාගී කෙරෙහි ඇති දිව්‍යමය අගය කිරීමට ආසන්න කිසිවක් අප කිසිවෙකුට නත.
  - 3. එපීසයේ පල්ලියේ විශිෂ්ට පින්තූර තුනක් පින්තූර කර ඇත:

ඒ. සහඛ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ශරීරයයි. (1:23; 2:16; 4:16)

බී. පල්ලිය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ මලිගාවයි. (2:20-22)

c. පල්ලිය කිරිස්තුස්ගේ මනලියයි. (5:21 -33)

4. වෙනත් ඕනෑම ශුද්ධ ලියවිල්ලක කොටසක් මෙන්, එපීසය අපට ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සමඟ ඔහුගේ සහඛ හරහා සම්බන්ධකම් පවත්වීමේ අලංකාරය සහ අවශ්‍යතාවය සඳහා අපට අගයක් ලබාදෙයි.

B. එපීස 3 හි පවුල්ගේ යඛිඤා.

1. එය නිහතමනීව ආරම්භ වේ. (14, 15 පදය)

2. ඔහු "ඔබේ අභ්‍යන්තරයේ සිටින ඔහුගේ ආත්මය තුළින්" එපීසවරුන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා යඛිඤා කරයි. (16 වැනි පදය)

ඒ. එම ආත්මය "ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ ඇදහිල්ල තුළින් ඔබගේ හදවත් තුළ ව්‍යය කිරීමට" ඉඩ සලසයි. (17 වැනි පදය)

බී. ශුද්ධත්වයෙන් වහන්සේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ප්‍රේමය පිළිබඳ පූර්ණ අවබෝධයක් ග්‍රහණය කර ගනීමටත්, දෙවියන් වහන්සේගේ පූර්ණත්වයෙන් අපව පුරවාගනීමටත් අපට බලය ලබාදෙයි." (18, 19 පදය)

3. දෙවියන් වහන්සේට "අප ඉල්ලන හොඹිතන සියල්ලට වඩා බොහෝදේ" කිරීමට හකි බව පවුල් පිළිගනී. (20 පදය)

4. ප්‍රේරනයා සමඟ පරම්පරාවකම සහඛ තුළ සහ ක්‍රිස්තුස් ජේසුස් වහන්සේ තුළ" දෙවියන් වහන්සේට මනිමය ප්‍රකාශ කරමින් යඛිඤා අවසන් කරයි. (v.21)

C. කිරිස්තියානි සන්නිහාසය. (එපීස 6:10-20)

1. කිතුනුවානිරන්තරයෙන් ආත්මික යුද්ධයේ නිරත වේ.

2. සත්‍ය ඔහුගේ ප්‍රභවයේ නිර්දය ලෙස සිටින අතර, යක්ෂයා සහ ඔහුගේ බලවේගයන්ට එරෙහිව ස්ථිරව සිටීමට දෙවියන් වහන්සේ අපට බලය සහ ආයුධ ලබාදෙයි.

3. පවුල් එපීස ලියූ පරිදි, ඔහු රෙණු සෙල්දඳුවමෙකුගේ නිරන්තර ආරක්ෂාව යටතේ සිටින අතර, ඔහුගේ සන්නිහාසය කිතුනුවන් සඳහා දෙවියන් වහන්සේගේ ආරක්ෂාව ඔහුට මනක් කර දෙයි.

ඒ. පටිය මුළු ඇඳුමම ආරක්ෂාකරන අතර ආයුධ එල්ලෙන කොටසයි. පවුල් එය දේවච්චනයේ සත්‍යයට සමන කරයි.

බී. ළය වස්ම හදවත ආරක්ෂාකරයි. යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ධර්මිෂ්ඨකම කිතුනුවාද එසේමය.

c. සපත්තු හෝ සෙරෙප්පු සෙල්දඳුවම දිගු දුර ගමන් කිරීමට ඉඩ සලසයි. ඒ හා සමඟව, ශුභච්චනය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ගලවීම ලෙඩ පුරාගෙන යයි.

ඇ. සෙල්දඳුවමෙකුගේ පලිහ ඔහුව ඊතලවලින් සහ කඩු පහරවලින් ආරක්ෂාකරයි. අපගේ ඇදහිල්ල ආත්මික යුද්ධයේදී එකම කාර්යය ඉටු කරයි.

ඊ. හිස්වසුම මෙළය සහ මනස ආරක්ෂාකරයි. පවුල් මෙම සන්නිහාසය සමන කරන්නේ කෙනෙකුගේ ගලවීම පිළිබඳ දැනුමටය.

f. අවසන වශයෙන්, රණශූරයෙකුගේ කඩුව සතුරෙකු පරාජය කිරීමට ඔහුගේ ප්‍රභවත්මක ආයුධයයි. නපුරට එරෙහිව කිතුනුවකුගේ වරද දෙවියන් වහන්සේගේ වචනයයි.

පිලිප්පියන්

හදිත්වීම: පවුල්ගේ ලිපිවලින් වඩාත්ම ප්‍රීතිමත් ලිපිය වන්නේ පිලිප්පියන් ය. පෙණන් සංකෘතිය පරිච්ඡේද හතරේ "ප්‍රීති වන්න", "ප්‍රීතිය" හෝ "ප්‍රීතිය" යන වචන දහත් වරක් භාවිතා කර ඇත. පවුල්ට පල්ලියේ කණ්ඩායම් සලකීම ගන ප්‍රීති වීමට හේතුවක් ලබාදී ඇත, එය මනාකදී එප්‍රෙකුනස් විසින් එවන ලද තණ්ගකින් සකෘත දරයි. මෙම ලිපිය හරහා අපෙක්ෂා කළ තුමා පල්ලියට ස්තූති කිරීමට කමති වන්නේ ඔහු ගන ඔවුන් දක්වන සිහිකල්පනා ගන සහ ප්‍රීතිය ජීවන රටඛක් බවට පත් කර ගනීමට ඔවුන්ව දිරිමත් කිරීමටයි.

නම-ලිපිය මුලින් ලබුණු පල්ලිය සඳහා නම් කර ඇත. (එනම් - පිලිප්පි)

කර්තෘ පවුල් (පිලිප්පි 1:1)

අරමුණ- පවුල් මෙම ලිපිය ලිවීමේ:

1. ඔහුට මූල්‍යමය තණ්ගත් එවීම ගනු පිලිප්පියේ සිටින ඇදහිලිවන්තයන්ට ස්තූති කරන්න.
2. ඔහු සිරකරුවෙකු වුවද, ශුභඛංචිය නවමන් දේශනාකරන බව ඔවුන්ට දන්වන්න.
3. ඔවුන් අතර මතභේද ඇති පල්ලියේ කන්නඩන් දෙදෙනෙකු සමඟ කිරීමට දිරිමත් කරන්න.

I. පෙණේ පසුබිම.

A. පිලිප්පි නගරය.

1. පිලිප්පි පිහිටා තිබුණේ ඒජියන් මුහුදේ සිට සනාපුම් අටක් පමණ දුරින්, දුන් ඇමිගිස්ටෝස් ගඟේ, බොනර්බඩ් හි වන අතර එය මසිඩොනියාවේ එම කොටසේ "ප්‍රධාන නගරය" ලෙස හඳුන්වේ. (ක්‍රියා16:12)
2. මුලින් ක්‍රොනයිඩ්ස් (එනම් ආවුන්ටන්ස්) ලෙස නම් කරන ලද නගරය මසිඩොනියාවේ පිලිප් විසින් අල්ලාගෙන නව නම ගෙනගෙන ලදී.
ඒ. පිලිප්ට නගරය අවශ්‍ය වූයේ එහි උපයමර්ගික වදගත්කම සහ අසල රන් හාර්දී පනල් සඳහාය.
බී. ක්‍රිස්තු පූර්ව 356 දී ඔහු නමාවෙනුවෙන් නගරය නව නම කළේය.
3. පිලිප්පි දේශපලන වදගත්කමකට හිමිකම් කීවේය.
ඒ. ඔහුට නගරය යටත් විජිතයක් කළේය.
බී. රෙමී යටත් විජිතයක් කුඩා රෙමීයක් බඳු විය.
c. ඔවුන්ගේ නිල භෂ්‍ය ලකිත් වූ අතර ඔවුන් රෙමී ඇළුම් ඇඳගෙන රෙමී මුදල් භවිතාකළහ.
ඇ. ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන මහේස්ත්‍රත්වරුන් දෙදෙනා රෙමීයෙන් පත් කරන ලද අතර ඔවුන් පළත් ආණ්ඩුකරුවරයා යටත් නොවීය.

B. පිලිප්පියේ පල්ලිය.

1. පවුල්, සීලස්, තිමොති සහ ලූක් විසින් ඔහුගේ දෙවන මිෂනරි ගමනේදී ට්‍රොචිස්හිදී ලබුණු "මසිඩොනියානු ඇමතුමට" ප්‍රතිචාර දක්වූ විට පිලිප්පි පල්ලිය රෙජිණය විය. (ක්‍රි.ව. 51-52; ක්‍රියා16:6-12)
2. පවුල් ගිලිප්පියට පමණි විට, මුලින්ම පරිවර්තනය කළේ ලිඩියාසහ ඇගේ පවුලේ අයයි. (ක්‍රියා16:6-10)
ඒ. පෙනෙන විදිහට ලිඩියාදේවභයනි අත්‍යාජනිකයෙක්.
බී. පෙනෙන විදිහට පිලිප්පියේ සිනගෙණියක් නොතිබුණි.
3. මීලඟ කප්‍රි පෙනෙන පරිවර්තනය සිදු වූයේ මෙහෙකාර දර්ශකගෙන් යක්ෂයෙකු දුරු කිරීම සම්බන්ධයෙනි. (ක්‍රියා16:16-34)
ඒ. මෙම විරෝධී ක්‍රියාව නිසාපෙල් සහ සීලස්ට පහර දී සිරගත කරන ලදී.
බී. මධ්‍යම රක්‍රියේදී ඔවුහු දෙවියන්ට ගීතිකාගයනාකළහ.
c. ආශ්චර්යමත් ලෙස නිදහස් වීමෙන් පසු, ඔවුන්ගේ ජේලර්වරයා පරිවර්තනය විය.
4. තුළසර්ගය, පල්ලිය පිහිටුවන ලද්දේ ව්‍යාපාරික කන්නඩක්, ඇගේ නිවස, ජේලර්වරයෙකු සහ ඔහුගේ පවුලේ අය සහ සමහර විට තරුණ වහල් දර්ශක සහ සමහර සිරකරුවන්ගේ පරිවර්තනයන් සමඟිනි.
5. පහදිලිවම, මෙම නව ක්‍රිස්තියානීන්ව ඇදහිල්ලේ පිහිටුවීමට උපකාර කිරීමට ලූක් නව නිසිටියේය.
ඒ. අපි මෙම උපකල්පනය කරන්නේ පනතේ පළමු "අපි" කොටස මෙනෙහිත් අවසන් වන බවිනි.
නෙසලෙකියායේ මීලඟ කථාගය තුන්වන පුද්ගලයා බහු වචන සර්වනමය, "ඔවුන්" භවිතාකර ඇත. (cf. ක්රියා16:10-17; 17:1)
බී. පවුල් ඔහුගේ තුන්වන සංචාරයේදී ගිලිප්පි වෙත ආපසු පමණි විට, පෙනෙන විදිහට ලූක් නව නම ඔහුගේ කණ්ඩායමට එකතු වෙනවා (cf. ක්‍රියා20:5-6)
6. පවුල්ව රෙමීයේ සිරගත කළ බව පිලිප්පිවරු දනගත් විට, ඔවුන් එප්‍රොකීනස් විසින් ඔහුට තණ්ගත් එවූහ. (පිලිප්පි 4:18)
7. එප්‍රොකීනස් රෙමීයේ සිටි කලය තුළ පවුල් පිලිප්පියේ ක්‍රිස්තියානීන්ට සිය ලිපිය රචනාකර ඔහු විසින් එය ආපසු එවන ලදී. (2:25-28)
ඒ. ගිලිප්පියන් සිරගෙදර ලිපි හතරේ අලුත්ම ලියවිල්ල විය හකිය.
[1] පෙල්ගේ සිරගත කිරීම දිගු විය. (1:14-17)
[2] ඔහු රෙමීයේ සිරගත කිරීමෙන් පසු ගමන් සහ ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් සිදු වී ඇති බව ලිපියෙන් ගම්‍ය වේ.
[3] එසේම, පෙල්ගේ ඉරණම තුදුරේදීම තීරණය වනු ඇති බව එම ලිපියෙන් ඇඟවෙන බව පෙනේ.

(1:23; 2:23-24)

බී. මෙම සියලු කරුණු එහි සංයුතිය සඳහා ව. 62 දිනයක් පෙන්වා දෙයි.

II. පෙණේ පණිවිඩය

A. එප්‍රොෆීතස්ගෙන් ඔහු ඉගෙනගත් දෙයින්, පවුල්ට අවශ්‍ය වූයේ පල්ලියේ යම් යම් තත්වයන් විසඳීමටය.

- 1. ඔහු එකමුතුකම සඳහා ආයතනිකව අතර නිහතමනී ආත්මයක් ඉල්ලා සිටියේය. (2:1-8; 4:2-3)
- 2. ගුරුවරුන් යුදෙව්කරණයට එරෙහිව ඔහු අනතුරු ඇඟවීය. (3:1-4:1)

B. මෙම අභියෝග භරහැකි ස්තූප වහන්සේ තුළ ඔවුන්ගේ ප්‍රීතිය පවත්වාගන්නා ලෙස ඔහු ඉල්ලා සිටියේය.

- 1. පිලිප්පියන් බෙහෙවින් "ප්‍රීතියේ ලිපිය" ලෙස හඳින්වේ.
- 2. "සම්දණන් වහන්සේ තුළ සමච්චම ප්‍රීති වන්න. මම එය නවතා කියමි: ජරීනි වන්න! (4:4)

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. හඳින්වීම. (පිලිප්පි 1:1-11)

- 1. පෙණේ සමන්‍ය ආචරණයක් ඉදිරිපත් කරයි. (1:1-2)
- 2. ඔහු එහි සිටින සත්වවරයන්ට ස්තූතිය ජරකණ කරයි. (1:3-11)

B. වහන්සේගේ සිටියදී පෙණේ දේවසේවය. (1:12-30)

- 1. ශුභඛණ්ඩය ඉදිරියට ගෙන යමට දෙවියන් වහන්සේ තම තත්වය භවිතාකරන බව ප්‍රේරිත පඩිකයන්ට සහතික කරයි. (1:12-18)
- 2. ඔහු ඉක්මනින් නිදහස් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. (1:19-20)
- 3. කෙසේ වෙතත්, ඔහු ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ වෙනුවෙන් මිය යමට සූදනම්ව සිටින අතර (1:21-26) පිලිප්පිවරුන් ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ලේ නිර්භීතව සිටීමට දිරිගන්වයි. (1:27-30)

C. කිරිස්තූප වහන්සේ තුළ ජරීනි වීම. (2:1-18)

- 1. පවුල් එහි සිටින ක්‍රිස්තියානීන්ට ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ මනස ඔවුන් තුළ ඇති කිරීමට ආයතනික කරයි. (2:1-11)
- 2. ඔවුන් දෙවියන් වහන්සේගේ අරමුණු සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන විට "විශ්වයේ තරු මෙන් බබළන්න" ඔහු ඔවුන්ව දිරිමත් කරයි. (2:12-18)

ඩී. පවුල් ඔවුන් වෙත නිමේනි සහ එප්‍රොෆීතස් යවයි. (2:19-30)

ඒ පෙණේ අතීත සහ වර්තමාන අවශ්‍යතා (පිලිප්පි 3:1-21)

- 1. පවුල් යුදෙව්වෙකු ලෙස ඔහුගේ තත්වය සිහිපත් කරයි. (3:1-6)
- 2. ඔහු ක්‍රිස්තුස් වහන්සේව දනගනීම සඳහා සියල්ල පවුලක් ලෙස ගණන් ගනී. (3:7-11)
- 3. "දෙවියන් වහන්සේ ක්‍රිස්තුස් ජේසුස් වහන්සේ තුළ මාස්වර්ගයට කඳවැන්න" ඉලක්කය කරගමන් කරන ලෙස ඔහු ඔවුන්ට අවවද කරයි. (3:12-21)

එඟ්. ප්‍රීතිමත් ජීවිතයක් සඳහා පෙණේ ප්‍රතිපත්ති. (පිලිප්පි 4:1-23)

- 1. ඔහු සමගිය සඳහා ආයතනික කරයි. (4:1 -3)
- 2. ඔහු දෙවියන් වහන්සේ මත යච්ච දිරිගන්වන අතර උතුම් දේ කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. (4:4-9)
- 3. ඔහු සන්නස්තියේ රහස ගනා කතාකරයි. (4:10-13)
- 4. ඔවුන්ගේ තණ්ග සඳහා ඔහු ඔවුන්ට ස්තූති කරයි. (4:14-20)

G. අවසන් වචන සහ ආශිර්වාදය. (පිලිප්පි 4:21-23)

IV. පෙණේ ජරකණ තේමන්.

A. දුෂ්කරතා සහ දුක් වේදනා සම්බන්ධයෙන් පෙණේ ආකල්පය. (පිලිප්පි 1:12-18)

- 1. ඔහුගේ දම්වල් ශුභඛණ්ඩය සහ ජේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ හේතුව ඉදිරියට ගෙන යමට සේවය කළ

බවට ප්‍රේරිතවරයාදිරිදර්ශනයක් පවත්වාගෙන ගියේය. (1:12-14)

2. එහෙත් අපට තෙකියන ලද හේතු නිසා රෙමුසේ සිරකරුවෙකු ලෙස පවුල් සිටීම නිසා සමහර අය අපහසුතාවට හේතුවන්නට ලක් විය. (1:15-17)

ඒ. සමහර විට ප්‍රේරිතයෙකු සමත්ව අපරධකරුවෙකු මෙන් සිරගත කිරීම ගනු ලබන ලද්දකට පත් වූ අතර ඔහු තෙමනුව සහ වර්ධනය විය හැකි බව පෙන්වීමට අවශ්‍ය විය.

බී. සමහර විට පල්ලියේ සිටි සමහර නායකයින්ට ඔහුගේ පමුණීම නිසා ඔවුන්ගේ වදාගත්කම තර්ජනයක් විය.

ඊ. විශේෂයෙන්ම ඔවුන්, ශුභභාවය දේශනාකිරීමට ඔවුන්ගේ වේතනමත් අවංක නොවන බව අපට කියනු ලැබේ.

3. ඔවුන්ගේ ගවලුව නායකත්වය නොව පුද්ගලික වූ නිසා ශුභභාවය දේශනාකිරීම ගනු ලබන පවුල් ප්‍රීති විය. (1:18)

B. සේසුස් ක්‍රිස්තුස් - මිනිසා දෙවියන් වහන්සේ, ගලවුම්කරුවා (පිලිප්පි 2:5-11)

1. පිලිප්පියේ සිටි ක්‍රිස්තියානීන් අතර එක්සත්කම සඳහා ඔහුගේ ආයතනයේදී, සේසුස්ගේ මනස අනුකරණය කරන ලෙස පවුල් ඔවුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. (2:1-5)

2. අපගේ ස්වමිත් වහන්සේ විදහා දැක්වූ නිහතමානී බව ඔහු විස්තර කළ පරිදි, පවුල් බයිබලයේ ඇති ලස්සනම සහ අර්ථවත් පඬුවලින් එකක් ලිවීය.

ඒ. මෙය මුල් කිතුනුවන් විසින් ගෞරවයෙන් ලද සමකලීන ගීතිකාවක්ද නොවන පවුල්ගේම කඩ සංයුතියක්ද යන්න අපි නොදනිමු.

බී. එය කෙසේ වෙතත්, එය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පෙර-භවයේ සිට වර්තමාන උසස් තත්ත්වය දක්වා ඔහුගේ චක්‍රීය ජීවිතය සරලව හා අලංකාර ලෙස හඹා යයි.

3. සේසුස් ක්‍රිස්තුස් දෙවියන් වහන්සේය. (2:6; cf. යොහාන් 1:1-3; කෙතලස්සි 1:15-20; 2:9)

4. සේසුස් ක්‍රිස්තුස් මිනිසෙකු බවට පත් විය. (2:7; යොහාන් 1:14; හෙබ්‍රෙව් 4:15)

5. සේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ අපගේ ස්වමිත් ලෙස උසස් කර ඇත. (2:8-11; හෙබ්‍රෙව් 12:2; මඬුක් 16:19)

C. තණ්ඩමත් වීමේ රහස

1. පිලිප්පිවරුන්ගේ තණ්ඩ ගනු ලබන පවුල් ඔවුන්ට ස්තුති කළ පසු, ඔහු සභිමට පත් වීමේ රහස ඉගෙන ගත් බව ප්‍රකාශ කරයි. (4:10-12)

2. රහස පිලිප්පි 4:13 හි දක්නට ලැබේ "මට ශක්තිය දෙන නොවන වහන්සේ කරණකොටගෙන මට සියල්ල කළ හැක."

කෙතලස්සියන්

හදිත්වීම: කෙතලස්සි ලිපියේ විශේෂත්වය වන්නේ පවුල් කිසි දිනෙක එම පල්ලියට පෞද්ගලිකව නොපමුණි බවයි. (cf. කෙතලස්සි 2:1) කෙසේ වෙතත්, එය පවුල් විසින් එපිසයේ දීර්ඝ කරන ලද දේවස්ථානයේ වර්ධනයක් ලෙස ආරම්භ කර තිබෙන්නට ඇත. එම ලිපියේ පවුල් ආමන්ත්‍රණය කළේ පල්ලියේ ඇති වූ ආගමික මිථ්‍යාදර්ශනයක් ගනු ය. ඔහු ටයිචිකස් විසින් කෙතලස්සි වෙත ලිපිය යවීය. (කෙතලස්සි 4:7-8)

නම - පෙන නම් කර ඇත්තේ ලිපිය ලබුණු පල්ලිය සඳහාය. (එනම් - කෙතලස්සි)

කර්තෘ - පවුල් (කෙතලස්සි 1:1) රෙමුසේ නිවස අඩස්සියේ සිට. (කර්.ව. 61)

අරමුණ - ලිපිය මූලික වශයෙන් ලියා ඇත්තේ පල්ලියේ මූලධර්මයන්ම කව ස්ථාවර කිරීම සඳහාය. පවුල් සටන් කිරීමට ලියූ සියුම් නමුත් මිථ්‍යාදර්ශන ඉගන්වීම් පල්ලියට බලපෑම් විය.

I. පෙණේ පසුබිම.

A. කෙතලස්සි නගරය.

1. නගරය පිහිටා තිබුණේ එලියසයේ සිට සතළුම 100ක් පමණ නඟනහිරින් ලයිකස් නම් නගරයේ ය.

ඒ. Laodicea සහ Hierapolis (කෙතලස්සි 4:13) අසල පිහිටා ඇත.

බී. කෙතලෙස්සිය නිබුණේ ආසියාවේ රෙමේ පළාතේ කෙතෙසක් වන ග්‍රීසියදී ස්ත්‍රීකයෙකු.

2. පර්සියානු යුගයේ (ක්‍රි.පූ. 500-400), කෙතලෙස්සි ප්‍රධාන වෙළඳ මාර්ගයක විය.

ඒ. ක්‍රිස්තු පූර්ව 480 දී ග්‍රීසිය ආක්‍රමණය කිරීමට යන අතරතුර පර්සියානු රජු වූ Xerxes එහි කඳවුරු බඳුගෙන ඇත.

බී. ක්‍රි.පූ. 401 දී අර්ටක්සර්ක්ස්ට එරෙහිව ගමන් කරන විට සයිරස් ද එහි කඳවුරු බඳු ගත්තේය.

3. ක්‍රි.ව. පළමුවන සියවස වන විට Laodicea සහ Hierapolis කෙතලෙස්සි වණිජ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස වර්ග කර තිබුණි.

ඒ. පෙල්ලී ලියන කලය වන විට, නගරය ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රසිද්ධ වී නිබුණේ කෙතලෙස්සි නම් අඳුරු දිලීසෙන කළු ලෙම් නිෂ්පාදනය සඳහාය.

බී. නගරයට දේශපලන වදාගත්කමක් නොතිබූ අතර පවුල් ලිපියක් යෙමු කළ වදාගත්ම නගරය ලෙස සලකේ.

B. කෙතලෙස්සියේ පල්ලිය.

1. පවුල් අවුරුදු තුනක පමණ කලයක් එපීසයේ නවතී සිටියේය. ක්රි.ව. 52-55. (cf. ක්‍රියා 19:1—20:1)

ඒ. එනන් සිට ඔහු සහ ඔහුගේ සගයන් ආසියාවේ මුළු පළාත පුරම එවන්ජලිස්ත ප්‍රයත්නයන් පවත්වීය. (ක්‍රියා 19:10)

බී. පෙනෙන විදිහට මෙයින් එකක් මත, පල්ලිය පිහිටුවා ඇත.

2. අවුරුදු පහකට හෙතෙසකට පසු, පවුල්ට කෙතලෙස්සි සහති ගන එපප්‍රස් මාර්ගයෙන් දකුම් දෙන ලදී. (1:7-8)

ඒ. පෙණුවේ ගත් කල, වර්තමාන ධනාත්මක සහ දිරිගන්වන සුළු විය. (1:3-6; 2:5)

බී. නමුත් බරපතල කනස්සල්ලට හේතුවක් ද විය. (2:8)

3. අද්විතීය මිථ්‍යාදර්ශනයක් කෙතලෙස්සියේ පල්ලිය ආක්‍රමණය කර තිබුණි.

ඒ. එය විකාර මිශ්‍ර නාස්තවදයක් (ආශ්‍රවයක් මෙන් දඩි ස්වයං ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක්), යුදෙව් නීතිවදයක් සහ යම් ආකාරයක දර්ශනික ගුණවදයක් වූ බව පෙනේ.

බී. මිථ්‍යාදර්ශනය ග්‍රීක දර්ශනවදයේ සහ මිථ්‍යාකථාචල (2:8) අංගයන් යුදෙව් නීතිවදය සමඟ ඒකඛද්ධ කළේය. (2:16)

c. එය දේවදූතයන්ට නමස්කර්ම කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියේය. (2:18)

ඇ. එහි ඥානවදයේ අංග තිබුණි. (2:9)

ඊ. මෙම මිථ්‍යාදර්ශනය දර්ශන හා උසස් දකුම ගන පුරසර්ම දෙකයි. (2:18b, 23a)

4. පවුල්ගේ ලිපිය මූලික වශයෙන් නිර්මාණය කර ඇත්තේ මෙම ව්‍යාජ ඉගැන්වීමට එරෙහිව සටන් කිරීමට සහ සහති ගැන්වීමත් ඇදහිල්ලකට කඳවීමටය.

II. පෙනේ ප්‍රධාන පණිවිඩය.

පිළිතුර - "පසුබිම" කෙතෙසේ සඳහන් පරිදි, ලිපියේ මූලික අරමුණ වූයේ කෙතලෙස්සිවරුන් හෙළිදරව් කරන ලද බෙරු ඉගැන්වීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සහ තරවටු කිරීමයි.

B. එම මිථ්‍යාදර්ශනයට එරෙහිව, ප්‍රේරිතවරයාගේ සුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ සියලු ප්‍රමාණවත් බව ඉදිරිපත් කරයි.

C. "මක්නිසද ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ දේවත්වයේ සියලු පූර්ණත්වය ගර්භිත ස්වරූපයෙන් ජීවත් වන අතර, සමු බලයකටම හා අධිකාරියකටම හිස වන ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ ඔබට සම්පූර්ණත්වය ලබාදී ඇත." (කෙතලෙස්සි 2:9-11)

III. පෙනේ දළ සටහන.

A. හඳින්වීම. (කෙතලෙස්සි 1:1-14)

1. ලිපිය ආරම්භ වන්නේ කෙටි ආචාර්යයක් (1:1-2) සහ කෙතලෙස්සිහි පල්ලියට ස්තූති කිරීමේ වචනයකිනි. (1:3-8)

2. පවුල් ඔවුන්ගේ අධ්‍යක්ෂික දියුණුව අගය කරයි. (1:9-12)

3. ඔහු ක්රිස්තුස්ගේ ගලවීමේ බලය ජර්ගංසාකරයි. (1:13-14)

B. කිරිස්තුස්ගේ උත්තරීතරභාවය. (කෙතලෙස්සි 1:15-29)

1. පවුල් ප්‍රකාශ කරන්නේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සමඟ දෙයකදීම ප්‍රමුඛයාවන බවයි.
 ඒ. නිර්මාණයේදී. (1:15-17)
 බී. පල්ලියේ. (1:18)
 c. සංහිදියාවේ කාර්යයේදී. (1:19-23)
2. පවුල් තම මෙහෙවර අත්‍යවශ්‍යත්වයට මෙම "අහිරහස" දේශනාකරන බව නඟවුරු කරයි. (1:24-29)

C. මිථ්‍යාදර්ශන පිළිබඳ අනතුරු ඇඟවීම්. (කෙතලෙස්සි 2:1-23)

1. පවුල් කෙතලෙස්සිවරුන් ගනු පෙණිගලික සලකිල්ලක් දක්වයි. (1-7)
2. ඔවුන්ට අවශ්‍ය වන්නේ ක්‍රිස්තුස් බව ඔහු ප්‍රකාශ කරයි. (8-15)
3. ඔවුන් ලබන ව්‍යාජ ඉගන්වීම්වල නිශ්චිත මූලධර්ම ඔහු හෙළාදකී. (16-23)

D. අපේක්ෂා වර්ධනය ශුද්ධ ජීවිතය සඳහා ආයචනාකරයි. (කෙතලෙස්සි 3:1-4:6)

1. අප පසයට මරණයෙන් පසු "ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සමඟ උත්ථාන වී ඇති" බවින් සහ බවතීස්මයේ ජල සෙතෙහි නිකුත් කර ඇති බවින් අපගේ සෙනෙහස ඉහත දේවල් මත කේන්ද්‍රගත විය යුතුය. (3:1-4)
2. කිතුනුවන් නපුරු දේවල් අත්හැර ශුද්ධ දේ පළඳිය යුතුය (3:5-11). (3:12-17)
3. නිසි ගණන් සබඳතා සඳහා පෙණි ආයචනාකරයි:
 ඒ. විවහයේදී. (3:18-19)
 බී. දෙමසියන් සහ දරුවන් අතර. (3:20-21)
 c. ස්වමිච්චරුන් සහ සේවකයන් අතර. (3:22-4:1)
4. සම කිතුනුවෙකුට සෙසීසියෙන් හායචිකා කළ යුතුය. (4:2-6)

E. නිගමන. (කෙතලෙස්සි 4:7-18)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්.

A. "කෙතලෙස්සියන් මිථ්‍යාදර්ශන"

1. කෙතලෙස්සියේ පල්ලියට තර්ජනයක් වූ අමුතු මිථ්‍යාදර්ශන ගනු අපි දනටමත් ඉක්මන්, පුළුල් බල්මක් ගෙන ඇත්තෙමු.
2. මෙම ව්‍යාජ මූලධර්මයේ එක් ප්‍රධාන අංගයක් ලෙස පෙනෙන්නේ අමුතු යුදෙව් දේවතාවයකි.¹⁸
 ඒ. gnosis යන ග්‍රීක වචනයේ තේරුම දැනුම යන්නයි.
 බී. Gnostics යනු විශේෂ දේවතාවය ප්‍රකාශ කළ සංස්කෘතික කණ්ඩායමකි.
 c. උසස් බුද්ධියෙන් දිව්‍ය අහිරහස් තේරුම් ගත හැකි බව ඉගන්වීමෙන් ඔවුන් උඩඟු ආගමක් ගෙවනවා ගත්හ.
 ඇ. දේවතාවයන් ඉගන්වූයේ ආත්මය යහපත් බවත් ද්‍රව්‍යය නරක බවත්ය, එබවින් තපස් පුරුදු.
 ඊ. ආත්මයේ/ද්‍රව්‍යයේ හෙළ/නපුර පිළිබඳ ඔවුන්ගේ ඉගන්වීම් නිසා ඔවුන් විශ්වඝ්‍ර කළේ මේ දෙක සබවින්ම මිශ්‍ර කළ නොහැකි බවත්, එමඟින් යෙසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ සම්පූර්ණ දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන බවත්ය.
 [1] ඔවුන් දේවවරුන්ගේ ධුරචලියක් විශ්වඝ්‍ර කළහ.
 [2] ක්‍රිස්තු වර්ෂ 2 වන සියවස වන විට දේවතාවයන් විශ්වඝ්‍ර කළේ දෙවියන් සහ මිනිසා අතර පියවර දඟනරක් ඇති බවයි.
3. මෙම අමුතු ඇදහිල්ලේ විශේෂතාවය පිළිබඳව බෙහෙවින් විශ්ලේෂණය කළහ, පවුල්ගේ ලිපිය එහි ඇතැම් ප්‍රතිකඩ පහදීලි කරයි:
 ඒ. එය සිත් ඇදගන්නා සුළු විය. (2:4)
 බී. එය බුද්ධිමය ප්‍රභූත්වයට ආයචනාකළේය. (2:8)
 c. එය මනව සම්පර්දය මත පදනම් විය. (2:8)
 ඇ. එය නීත්‍යානුකූල විය. (2:16-20)
 ඊ. මිථ්‍යාදර්ශන නිසා සියලුම ස්වයං-ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සහ පෙනුමෙන්, ක්‍රමයෙන් හෙළිකාලයෙන් දැඩි ස්වභාවධර්මයේ. (2:23)

- f. එයට වෙනත් ජීවීන්ට නමස්කර කිරීම ඇතුළත් විය. (2:18)
- g. එය ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ප්‍රමුඛවත්කමට පහර දුන්නේය.

4. පුද්ගලයාට කරුණක් නම්, යුග ගණනාවක් පුරා දහස් ගණන් ලබාදීන් පමණ නම් වී ඇති අතර, ඒ සමඟ එකක්ම ඉහත සඳහන් බෙහෙවින් සංලක්ෂිත වේ.

B. යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ සර්වප්‍රමුඛවත්කම.

1. කෙතලස්සි මිච්චාස්ටියාට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා පවුල් සරලව ඉදිරිපත් කළේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ සර්වප්‍රමුඛවත් බව ය.
2. යේසුස් ක්‍රිස්තුස් දේවත්වයේ පූර්ණත්වය මුර්තිමත් කරයි. (1:19; 2:9)
3. අප සෙසන "සම්පූර්ණත්වය" හෙද්දර මුණ පිළිබඳ හඟීම මෙයින් නෙවේ:
  - ඒ. මනව ජර්ඤා. (2:8)
  - බී. මිනිසුන් අතින් සුන්නත් කිරීම. (2:11)
  - සී. අපි කන බෙන දේ. (2:16)
  - ඊ. විශේෂ දින සමුරීම. (2:16)
  - ඊ. දේවදූතයන්ට හෝවෙනත් ජීවිතට නමස්කර කිරීම. (2:18)
  - ඒ. නපස. (2:23)
4. යේසුස් ක්‍රිස්තුස් අප තුළ සිටින විට අපට පූර්ණත්වය ඇත! (2:13-15)

මම තෙසලෙකියන්

හදිත්වීම: තෙසලෙකීක I යනු පවුල්ගේ කණනිකල් ලිපිවලින් දෙවන පරණිතම ලිපිය විය හැකිය. තෙසලෙකීකයට ලියන ලද දෙවන ලිපිය මෙන් නොව, මෙම ලිපිය ධනාත්මක ස්වරයකි. පවුල්ට එහි පල්ලිය ගනු ප්‍රශංසාකිරීමට කරුණු ගණනාවක් සෙසාගන්නා අතර ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමණිම පිළිබඳ යම් ව්‍යාකූලත්වයක් ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය වේ.

නම - පෙන මුලින් ලබුණු පල්ලිය සඳහා නම් කර ඇත. (එනම් - තෙසලෙකීක)
කර්තෘ පෙල්. (I තෙසලෙකීක 1:1; 2:18)

අරමුණ - පවුල් තෙසලෙකීකවරුන්ට ලිවීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ එහි සිටි ක්‍රිස්තියානීන් කෙරෙහි ඔහුගේ ප්‍රේමය ඔප්පු කිරීමයි. ලිඛිතව දෙවන අරමුණ වූයේ ස්වමිත්ගේ නවත පමණිම පිළිබඳ සත්‍යය පහදී ලි කිරීමයි.

I. පෙනේ පසුබිම.

A. තෙසලෙකීක නගරය.

1. භූගෝලීය වශයෙන්, එය ගිලිජ්ජි නගරයේ සිට සතියුම් 100 ක් බටහිරින් ටර්මාබෙක්කෙහි මුඛයේ පිහිටා ඇත.
2. තෙසලෙකීකය පිහිටා තිබුණේ මසිඩොනියාවේ ප්‍රදේශයේ වන අතර එහි ප්‍රධාන නගරය විය.
  - ඒ. වර්ග දියුණු වෙද්දී තෙසලෙකීකය වණිජමය වශයෙන් නඹුරු වූ නගරයක් බවට පත් විය.
  - බී. විශ්වස්වත්ත රෙමුනු නගරයක් වන එය ක්‍රි.පූ 42 දී "නිදහස් නගරයක්" ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී
  - සී. නව ගිවිසුමේ කලාවලදී, නගරයේ ජනගහනය 200,000 ක් පමණ විය.
3. නගරයේ තරමක් විශාල යුදෙව් ජනගහනයක් සිටි නමුත් ප්‍රධාන වශයෙන් ග්‍රීක ජනිකයන් විය.

B. තෙසලෙකීකයේ පල්ලිය.

1. පවුල්ගේ දෙවන මිෂනරි ගමනේදී පල්ලිය තෙසලෙකීකයේ පිහිටුවන ලදී.
  - ඒ. ඒ ගමනේදී පවුල්ට ගිලිජ්ජියෙන් පිටවෙන්න කියලා කිව්වා (ක්‍රියා 16:39-40)
  - බී. එනන් සිට ඔහු තෙසලෙකීකයට ගිය අතර එහිදී ඔහු සිනගොඞ්ගේ එවන්ජලිස්ත සේවය ආරම්භ කළේය. (ක්‍රියා 17:2-3)
  - [1] සමහර පරිවර්තනයන් එහිදී සිදු කරන ලදී. (ක්‍රියා 17:4)
  - [2] යුදෙව් විරෝධීය කෙලිහලයක් අවුලව පවුල්ට විරුද්ධව බෙරු වෙද්දී නළුල කළේය. (ක්‍රියා 17:5-9)
  - [3] පෙල්ගේ සගයන් පෙල්ගේ නිදහස් කිරීම සඳහා "සම බදීමක්" ඉදිරිපත් කළ අතර, ඔහු රකිගේ

නගරයෙන් පිටව ගියේය.

c. තෙසලෙකියාගේ ටික වේලකින් සිටි නිසා පවුල් බේරියාවෙන ගියේය (ක්‍රියා 17:10) කෙලීභලයක් හේතුවෙන් ඔහුට නවත පිටව යමට සිදු විය.

ඇ. බේරියාසිට පවුල් ඇතන්ස් වෙත ගොස් කෙරින්තියට ගියේය. (ක්‍රියා 17:11—18:4)

[1] ඇතන්ස් සිට පවුල් තිමෝතීව නවත තෙසලෙකියාට යවීය. (3.1-2)

[2] සීලස් සහ තිමෝතී නවත එකතු විය (ක්‍රියා 18:5), සහ තිමෝතී තෙසලෙකියාගේ පල්ලියේ තත්වය ගන වර්තමාන ගෙනආ (3:6-8)

2. කෙරින්තියේදී, පවුල් තෙසලෙකියාවරුන්ට තම පළමු ලිපිය ලියායවීය.

3. ලිපියේ දිනය ක්‍රි.ව. 51 වේ.

II. පෙණේ පණිවිඩය.

පිළිතුර - පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණීමේ අපේක්ෂාවයි.

B. මක්නිසද සම්දණන් වහන්සේ මහ හඩින්, අග්‍ර දේවදූතයන්ගේ හඩින් සහ දෙවියන් වහන්සේගේ හෙරණෑ හඩින්, ස්වර්ගයෙන් බස එන සේක. (4:16)

III. පෙණේ දළ සටහන.

A. තෙසලෙකියා පල්ලියට පවුල්ගේ සම්බන්ධය. (1:1—3:13)

1. කෙටි ආචාරයකින් පසු (1:1), පවුල් තෙසලෙකියාගේ පල්ලියේ කෙත්දේසි සඳහාස්තූති වචන ඉදිරිපත් කරයි. (1:2-10)

2. ඔහු තම අමතරාංශයේ තත්වයන් ගන එහි විස්තර කරයි. (2:1-16)

3. පවුල් තෙසලෙකියාවරුන්ට ඔවුන්ව දකීමට ආගමවත් සිටින බව පවසයි. (2:17-20)

4. ඔවුන්ව ඇදහිල්ලේ තහවුරු කිරීමට තිමෝතීව එවැනි බව ඔහු පහදීලි කරයි. (3:1-5)

5. තිමෝතී ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල ගන දිරිගන්වනසුලු වර්තමාන සමග නවත පමිණ ඇත. (3:6-10)

6. ස්වමින් වහන්සේ විසින් ඔවුන්ව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහාපවුල් යම්ඤාකරයි. (3:11-13)

B. සන්තුවරයන්ගේ අනුශාසනා (I තෙසලෙකියා 4:1-5:28)

1. අපේක්ෂාතුවරයාකිතුනුවන්ට ශුද්ධ හාධර්මිෂ්ඨ ජීවිත ගත කිරීමට උපදෙස් දෙයි. (4:1-12)

2. සම්දණන් වහන්සේ නවත පමිණෙන විට සිදු වන දේ ඔහු විස්තර කරයි. (4:13-18)

3. ඔහු එම දෙවන පමිණීම හාසම්බන්ධ පෞද්ගලික ආකල්ප සහ හසිරිම් පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදෙයි. (5:1-22)

4. වචන වසදුම්ම. (5:23-28)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවත්.

පිළිතුර - සම්දණන් වහන්සේගේ දෙවන පමිණීම.

1. අළුත් ගිවිසුමේ සම පද 25 කින්ම එකක් යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණීම ගන සඳහන් කරයි.

2. ඒ පමිණීමේ සහතික විවිධ මූලාශ්‍රවලින්.

ඒ. යේසුස් නවත නවත පමිණෙන බවට පෙණරන්දු වුණා (මතෙව් 25:31; සෙභන් 14:3, ආදිය)

බී. ප්‍රේරිතයෙඵය ප්‍රකාශ කළහ.

[1] පිටර්. (ක්‍රියා 3:19-20; II පේතස් 3:3-10)

[2] පෙල්. (4:16; I කෙරින්තී 15:23)

[3] පේන්. (එළිදරව් 1:7)

c. ඔහු නවත පමිණෙන බව දේවදූතයන් පවාපවසුවා (ක්‍රියා 1:11)

3. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ පළමු මේ ලෙකියාට පමිණීම සනිටුහන් වූයේ යටහන් පහන්කම සහ නිහනමනිකම; ඔහුගේ දෙවන පමිණීම තේජස, තේජස සහ ජයග්‍රහණයෙන් සනිටුහන් වනු ඇත. (1:7-10)

ඒ. ඔහු "ශරීර" සහ දණ්ඩමනව පමිණෙනු ඇත. (ක්‍රියා 1:11; I තෙසලෙකියා 4:16; පිලිප්පි 3:21)

බී. පමිණීම හදිසි සහ අනතුරු ඇඟවීමකින් තොරව සිදුවනු ඇත. (4:16; 5:2; I කෙරින්තී 15:52a)

c. මෙවුන් නවත නඟිටුවනු ඇත. (4:13-14; I කෙරින්තී 15:52a)

- ඇ ජීවත්ව සිටින අයව වෙනස් කර නවත නඟිටුවනු ලබු මෙවුන් සමඟ "වකයට හසු" වනු ඇත.
- ඊ. සියලු මනුෂ්‍ය වර්ගයා විනිශ්චය සඳහා සම්පූර්ණ වහන්සේ ඉදිරියෙහි පෙනී සිටිනු ඇත. (මතෙව් 25:32; එළිදරව් 20:12)
- f. සඳකලික වෙන්වීමක් සිදුවනු ඇති අතර අවසන දඩුවම සියලු මිනිසුන්ට ලබාදෙනු ඇත. (මතෙව් 25:33-34, 41)
- g. පව්විය විනාශ වනු ඇත. (II පේතෂ් 3:10)
- h. රජ්‍යය පියණන් වහන්සේට භාග් දෙනු ලැබේ. (I කෙරින්ති 15:24)
- 4. මෙම නවත පමිණිම සිදුවන්නේ කවදද යන්න පිළිබඳ සමපේක්ෂනය අර්ථ විරහිත හානිෂ්ඨල ය.
  - ඒ. වසර ගණනාවක් පුරා බෙහෙවින් පුද්ගලයන් යේසුස්ගේ නවත පමිණිමේ නිශ්චිත වේලාව දන්නාව ප්‍රකාශ කර ඇත.
  - බී. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණිමට දිනයක් නියම කරන බව පවසන ඕනෑම අයෙකු ස්වයංක්‍රීයව තමන් බෙරු අනගනවක්තවරයෙකු ලෙස සලකනු කරයි. (cf. මතෙව් 24:42; 25:13; මර්ක් 13:32; II පේතෂ් 3:10)
- 5. දිනය කුමක් වුවත්, කිතුනුවාඔහුගේ parousia සඳහා සූදනම් විය යුතුය, ගර්ක අර්ථය දෙවන පමිණිම.¹⁹(5:4)

B. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පමිණිමේ ආලෝකයේ ජීවත් වීම.7

1. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණිම, විනිශ්චය සහ ස්වර්ගයේ විපකය පිළිබඳ මූලධර්මය අපගේ කඳවීමට විශ්වාසවන්තව සිටීමට අපගේ අභිප්‍රේරණයයි. (II පේතෂ් 3:11-14)
2. පළමු තෙසලෝනික ලිපියේ, පවුල් අනගනවයේ ආලෝකයේ ප්‍රභයභීත අනුග්‍රහණයමඟ අවසන් කරයි. (cf. 5:16-24)

II තෙසලෝනියන්

හදිත්වීම: I සහ II තෙසලෝනිකයන්ගේ ලිවීම වෙන් කරන්නේ මෘ කිහිපයකට නොවඩි කලයක්. පළමු ලිපිය යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණිම ගන වරදි වටහීමක් සමඟ කටයුතු කළේය. නිදසුනක් වශයෙන්, ඒ වන විටත් මිය ගිය අයට එම තේජන්විත අවස්ථාවට සහභාගී වීමට නොහැකි වනු ඇතැයි සමහරු බිය වූහ (I තෙසලෝනික 4:13-18). නවත් අය යේසුස්ගේ පමිණිමට වේලාවක් හොදිනයක් ගන අනුමත කරමින් සිටියහ. (5:1-4)

පවුල් තෙසලෝනිකයට ඔහුගේ පළමු ලිපියේ මෙම උත්සුකයන් ආමන්ත්‍රණය කළද, ගටලු සහ වරදි වටහීම වඩක් නරක අතට හඳු ඇත. (2:1 ff) තෙසලෝනිකවරුන් පවුල්ගේ පළමු ලිපිය වෙත යෙමු වූ බිහිරි කන් නිසා ඔහුගේ දෙවන ලිපිය වඩක් දඩි හදඩි ස්වරයකින් යුක්ත වේ.

නම- ලිපිය මුලින් ලබුණු පුද්ගලයින් සඳහා නම් කර ඇත.

කර්තෘ පවුල් (II තෙසලෝනික 1:1; 3:17)

අරමුණ— II තෙසලෝනික ලියැත්තේ ප්‍රධන හේතු දෙකක් නිසාය:

1. "ස්වමින්ගේ දවස" ගන වරදි නිවරදි කිරීමට.
2. ගටළු ඇදහිලිවත්තයන්ගේ විනය ගන කතාකිරීමට.

I. පෙතේ පසුබිම.

පිළිතුර - පළමු තෙසලෝනික ලිපිය ලියැවෙන්නේ ක්‍රි.ව. 51 දී කෙරින්තියේ සිට ය.

B. පළමුවන සිට සති කිහිපයක් හොමෘ කිහිපයක් ඇතුළත ලියැත්තේ පරිදි දෙවන තෙසලෝනික ලිපිය.

1. පෙළුට එහි තත්ත්වය පිළිබඳ යඛන්කලීන වචික වර්තවක් ලබී තිබුණි. (II තෙසලෝනික 3:11)
2. පෙනෙන විදිහට එහි කිතුනුවන් අතර ව්‍යඡ ලිපියක් සංසරණය වෙමින් තිබුණි. (II තෙසලෝනික 2:2-3)
3. එබවින් මෙම ගටලුවලට වහාප්‍රතිචර දක්වීමේ වගකීමක් පවුල්ට දෙනුනි.

C. II තෙසලෝකික දිනය ක්‍රි.ව. 51 අගභගය විය හක.

II. පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

පිළිතුර - තෙසලෝකිකවරුන්ට ලියූ පළමු ලිපිය මෙන්, මෙම ලිපිය මූලික වශයෙන් යේසුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණීම ගන සලකිලිමන් වේ.

B. පවුල් තෙසලෝකිකවරුන්ට තරයේ අවවඳ කරන්නේ ඔවුන් දනටමන් ලබනගන නිලූ ඉගන්වීමෙහි ස්ථිරව සිටින ලෙසත් බෙරු ඉගන්වීම සහ මෙඪ උපකල්පනවලට ඒත්තු ගන්වීමට ඉඩ නෙඳන ලෙසත්ය.

සී. ඔබට අපගේ සක්ෂිය ඔබ විශ්වඝ කළ නිසාමයට ඔබ ඇතුළත් වේ. (1:10)

III. පෙණේ දළ සටහන.

පිළිතුර - පුද්ගලික අදහස්. (II තෙසලෝකික 1:1-12)

- 1. ආචර කිරීම. (1:1-2)
- 2. පවුල් තෙසලෝකිකවරුන්ට ස්තූතිවන්ත වීමේ යඛිඤඤක් ඉදිරිපත් කරයි. (1:3-12)

B. යේසුස් වහන්සේගේ දෙවන පමිණීම ගන අමතර ඉගන්වීම. (2:1 - 3:18)

- 1. parousia ආසන්න බව ඉගන්වූ පවුල් ප්‍රතික්ෂේප කරයි. (2:1-2)
- 2. ඇත්ත වශයෙන්ම, "අනීතියේ මිනිසා හෙළිදරව් වන තුරු සම්දෙණන් වහන්සේ ආපසු නෙඪනු ඇත. (2:3-12)
- 3. ඔහු වෙනුවෙන් ස්ථිර ඇදහිල්ලක් සහ යඛිඤඤක් ඉල්ලාසිටියි. (2:13-3:5)
- 4. දෙවෙනි පමිණීම ගන බෙරු උගන්වන අයට ඔහු හික්මවීම අගය කරයි. (3:6-15)
- 5. ලිපිය අවසන් වන්නේ:
  - ඒ. යඳඤක්. (3:16)
  - බී. ආශිර්වඳයක්. (3:17-18)

IV. පෙණේ ජරධන තේමවන්.

A. II තෙසලෝකික 2:1-12 හි "නීති විරෙඪී මිනිසා කවුද?

- 1. ලක්ෂණ:
  - ඒ. අවනීතියේ මිනිසාසම්දෙණන් වහන්සේගේ දවසට පෙර එළිදරව් වනු ඇත. (3 වනි පදය)
  - බී. ඔහු කල්ලේකට නඟකත්වය දෙනු ඇත. (3 වනි පදය)
  - c. ඔහු "දෙවියන් වහන්සේ යඪී කියනු ලබන හොඳාමස්කර කරනු ලබන සමු දෙයකටම විරුද්ධ වී නමඟම උසස් වනු ඇත." (4 වනි පදය)
  - ඇ. ඔහු නමාදෙවියන් බව ප්‍රකඟ කරමින් "දෙවියන් වහන්සේගේ මලිගඪවී" පිහිටවනු ඇත. (4 වනි පදය)
  - ඊ. ඔහුගේ පමිණීම සියලු ආකරයේ වියඡ ජරනිහඪියයන්, ලකුණු සහ අරුමපුදුම දේවලින් සමන්විත වනු ඇත, (9 පදය)
  - f. විනඟ වන අයව මුළුකිරීමට ඔහු සමු ආකරයකම නපුර ඔහු සමඟ ගෙන එයි. (10 වනි පදය)
- 2. ඔහුගේ අනනාසතඪයේ හකියඪන් මෙනවඳ?
  - ඒ. පූර්ව සහග්‍රවඳීන් "අනීතියේ මිනිසා අත්තකුස්තුස් (ff. I යෙහන් 2:18) සමග සමන කරයි - යේසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ 2 වන පමිණීමට සහ ඔහු වසර 1000ක පලනායක් පිහිටුවීමට මෙඪහනකට පෙර පෙතී සිටින නපුරේ අවසන පුද්ගලඪරඡණය ලෙස සලකේ.
  - බී. බෙඪහාඪරපරමඳු හකිතිකයන් අවනීතියේ මිනිසාකනෙලීක ආගමේ පඡ පදවිය සමඟ හඳුනාගනී.
  - c. නවන් සමහරු අවනීතියේ මිනිසාහඳුනාගන්නේ රෙඪී අධිරඡායෙකු හොඪුල් පල්ලියට පීඩකළ අධිරඡායන් සමඟය (උදා- නීරෝඪොඪෙඪිඡන්).
  - ඇ. නවන් හකියඪක් ඔනමු විශේෂිත පුද්ගලයෙකු සමඟ හඳුනාගනීම බහර කරයි, නමුත් නීති විරෙඪී මිනිසාකරලිකර සහ අකීකරුකමේ ආත්මය සමඟ සම්බන්ධ කරයි.
- 3. ඔහු කවුද/කවුද?
  - ඒ. පූර්ව සහග්‍රවඳීයේ පදනම වන පදනම විරහිත සමපේකෂන නිසාමෙම හකියඪ පිළිගන නෙඪකිය.

බී. පස් වහන්සේ "ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ විකර්" යයි කියාසිටියත්, ඔහු දෙවියන් යයි කියාගෙනහැනී.

c. අවනීතියේ මිනිසාගේ අධිර්ණයක (හෙබ්‍රෙයින්ගේ පෙළපත) ලෙස හඳුනාගනීම තරමක් දුරට ඉඩ ඇත.

[1] v. 4 — රෙච් අධිර්ණයන් (උදා- ඩෙමිට්‍රියනු) දෙවියන්ට අපහාස කළ අතර දෙව්වරුන් ලෙස නමස්කාර කිරීමට ඉල්ලාසිටියේය.

[2] v. 6-7 — අවනීතියේ මනුෂ්‍යයා "අත්අඩංගුවේ" සිටිය හැකි දේ රෙච්නු ප්‍රජනනත්‍රවදයේ අවසන ගේෂය විය හැකිය.

[3] 8 වන පදය - යේසුස් වහන්සේ ඔහුගේ පමිණිමේදී ඔහුව විනාශ කරනු ඇත.

[4] v. 9-10 - අවනීතියේ මිනිසාගේ මිනිසාගේ බෙහෙවින් සලකුණු සහ ප්‍රතිභාවයන් ඇත. මෙය ඔහුට නමස්කාර කිරීම සඳහාබෙමිෂන් විසින් පිහිටුවන ලද සමච්චල් පූජකත්වය පිළිබඳ සඳහනක් විය හැකිය.

[5] අවසන වශයෙන්, මෙම පුද්ගලයාපිළිබඳ පවුල්ගේ වස්ම සහිත යෙමු කිරීම, රෙච් ආණ්ඩුකාරවරයන්ගේ රජය මර්දනය සහ නඩන පීඩන වළක්වීමට තේරුම් ගත හැකි උත්සාහයක් වනු ඇත.

ඇ. අවනීතියේ මිනිසාක්‍රිස්තියානි ධර්මය සහ සත්‍ය අතර අඛණ්ඩ අරගලය නියෝජනය කරයි යන අදහස ඊළඟට බෙහෙවින් ඉඩ ඇති අර්ථ නිරූපණය වේ.

[1] I යොහාන් 2:18 පවසන්නේ කලුය ගෙවී යත්ම, බෙහෙවින් ක්‍රිස්තුවරුන් පෙනී සිටින බවයි.

[2] මෙම විග්‍රහය සමඟින් ඉදිරිපත් කරන කණය නම්, ක්‍රිස්තියානි ධර්මයේ අඛණ්ඩ පවුල්මට නපුර සඳහානර්ජනයක් වන සම අවස්ථාවකම, ස්වමින් වහන්සේ පමිණ නර්ජනය ඉවත් කරන බවයි.

[3] මෙම පරිවර්ථනයේ ඇති ගච්ච නම් පඨය නිශ්චිත පුද්ගලයෙකු හෙබ්‍රෙයින් වෙත යෙමු වන බව පෙනේ.

ඊ. අවංකව කිවහොත්, නීතියට පටහනුව කටයුතු කරන මිනිසා ආකල්පමය නිශ්චිතභාවයකින් හඳුනා ගනීමට කිසිවෙකුට නොහැකි බව පිළිගත යුතුය.

B. දෙවන පමිණිමේ "ලකුණු" ගන කුමක් කිව හැකිද?

1. සම පරම්පරාවකම සංවේදීවඳීන් භූමිකම්පා යුද්ධ, ගිනිකඳු සහ වෙනත් විපත් සම්බන්ධ වහන්සේගේ පමිණිම ලං බව ප්රකාශ කරන සංඥාලෙස පෙන්වාදෙයි.

2. මෙම පුද්ගලයන්ගෙන් බෙහෙවින්දෙනෙක් මතෙව් 24:5-31 හි සඳහන් සලකුණු ඔහුගේ parousia දර්ශක ලෙස පෙන්වාදෙයි.

ඒ. 70 දී පෙරැසලමේ විනාශය පුරෙකථනය කළ ලකුණු මේවස. (මතෙව් 24:1-3)

බී. මේ සියල්ල ඔහුගේම පරම්පරාව තුළම ඉටු වන බව යේසුස් විශේෂයෙන් සඳහන් කළේය. (මතෙව් 24:34)

3. ඊට හත්පසින්ම වෙනස්ව, යේසුස්වහන්සේ ප්‍රකාශ කරන්නේ උත්වහන්සේගේ දෙවන පමිණිම ආරම්භ කිරීමට කිසිදු ලකුණක් ලබාගෙනදෙන බවයි. (මතෙව් 24:36-44)

4. සමහර මුල් කිතුනුවන් ඕනම මෙහෙතක යේසුස් වහන්සේගේ පෙනුම අපේක්ෂාකළහ.

ඒ. ඇනාමුන් වඩ පවනවනදමකලය ගත කර තිබුණේ බලාසිටීමයි. (II තෙසලෝනික 3:6-10)

බී. පවුල් තෙසලෝනිකවරුන්ට උපදෙස් දුන්නේ අවනීතියේ මනුෂ්‍යයාපමු නතට පමිණෙන බවයි. (II තෙසලෝනික 2:3)

c. කලින් විස්තර කළ ඔහුගේ අනන්‍යතාවය සඳහාච්චල්ප ලබාදී ඇති අතර, එම කෙත්දේසිය පහදිලිවම සපුරාඇත.

5. එබවින්, අපි ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ නවන පමිණිම සඳහාසුදනම්ව සිටිමු, වෙද්නකරන ලද සංඥාපිළිබඳ ආත්මීය අර්ථකථනය මත අපගේ ඇදහිල්ල රඳාගනිමු.

C. උද්ඝීනත්වය සමඟ තෙසලෝනික ගච්චුව. (3:6-13)

1. තෙසලෝනිකයේ සිටි සමහර ක්‍රිස්තියානීන් තීරණය කර තිබුණේ යේසුස් වහාපමිණෙන බවින් වඩ කිරීමට අවශ්‍ය නති බවයි.

ඒ. මෙම පුද්ගලයින් "මුවර්" (6-8 පදය) සහ කථ්යබහුල ශරීරයක් බවට පත් විය. (v.11)

බී. පවුල් පවුසුවේ ඔවුන්ගේ හසිරීම ඔහු ඔවුන් අතර සිටියදී තබා ආදර්ශයට පටහනි බවයි. (v. 7-9)

2. පවුල්තුමා 10 වන පදයේ ප්‍රතිපත්තිය සඳහන් කරයි "අපි ඔබව නවන දකීමටත්, ඔබගේ ඇදහිල්ලේ අඩුව

සපයාදෙන ලෙසත් අපි රක්ෂිත දවලත් ඉතාමත් සමෘද්ධිමත් යම්කොටුවකට.”

3. මෙම විධානය අපගේ නූතන ජීවිතයේ මහසිකන්වය ගනු කතාකරයි.

මම නිමෙයි

හදිනවීම: තරුණ දේශක නිමේනී එලියගේ ඔහුගේ පල්ලියේ එතරම් සතුටු නොවීය. පවුල් මෙම ලිපිය ලියන්නේ ඔහුව දිරිමත් කිරීමටයි. "එඬේර ලිපි" තුනෙහි (I & II නිමේනී සහ ටයිටස්), පවුල් ග්‍රීක වචනය pistos (විශ්වසවන්ත) අවම වශයෙන් හත්තච්ඡාදන භවිතකලේය. තේමඩ එක් එක් පරිච්ඡේදය හරහාදීව යයි: වචනයට විශ්වසවන්ත වන්න, ඔබේ කණියට විශ්වසවන්ත වන්න, සහ ඔබ සේවය කරන මිනිසුන්ට විශ්වසවන්ත වන්න.

මම නිමේනීට සනත්මක හාධනත්මක ඉලක්කයක් ඇත. සනත්මකව, එය ව්‍යාජ ඉගැන්වීම් සහ ව්‍යාජ ගුරුවරුන්ගේ විරුද්ධත්වය දිරිමත් කරයි. ධනත්මකව, එය පල්ලිය සඳහාදක්ෂ න්‍යායකත්වය දිරිමත් කරන අතර එමඟින් එහි මෙහෙවර ඉටු කිරීමට මග පෙන්වනු ඇත. පෙණුවේ ගත් කල, මෙම ලිපිය ප්‍රඥ්‍යය සහභාගී ජීවිතයේ හඬිරීම සඳහාදාපදෙස් දෙන බව අපට පවසිය හැකිය.

කර්තෘප්‍රේරන පවුල්, ආචාරයේ ප්‍රකාශ කළ පරිදි (I නිමේනී 1:1). අභ්‍යන්තර සක්ෂි නිසභවම පවුල්ගේ කතුවරයාලෙස සහභාගී දක්වයි, විශේෂයෙන් ඔහුගේ පෙර ජීවිතය (I නිමේනී 1:13) සහ කතුවරයාසහ නිමේනී අතර ඇති සමීප සම්බන්ධතාවය ගන සඳහන් කරයි. (I නිමේනී 1:2; cf. පිලිප්පි 2:22)

ලබන්නා නිමේනී, පවුල්ගේ "ඇදහිල්ලේ සබ්පුත්රයා" (1:2-8).

A. අපි මුලින්ම නිමේනීව හඳුන්වාදෙනු ලබන්නේ ක්‍රියා 16:1 -3 හි, එහිදී ඔහුගේ මව යුදෙව් ජනිතයෙකු බවත් (cf. II නිමේනී 1:5; 3:14-15) සහ ඔහුගේ පියාග්‍රීක් බවත් ඉගෙන ගනිමු.

B. ලිපිවලට සහ ඉකෝනියේ සහෙදුරයන් විසින් හෙදින් කතාකරන ලද, පවුල්ට අවශ්‍ය වූයේ තරුණ ශ්‍රමකයා ඔහු සමඟ ගමන් කිරීමට බවත්, එබවින් ඔවුන් එවන්ජලිස්ත කිරීමට අපේක්ෂාකරන යුදෙව්වන්ට නවතන් ගනීම සඳහාඔහුව වර්මච්ඡේදනය කරවීමටත්ය. මෙය සම්දණන් වහන්සේගේ කණියගේ දිගුකාලීන සේව්‍යමිබන්ධතාවයක් ආරම්භ කළ අතර, නිමේනී තම පියාට පුතෙකු ලෙස පවුල්ට සේවය කලේය. (පිලිප්පි 2:19-24). එවන් සේවකක් ඇතුළත් වේ:

1. පෙළු සමඟ ගමන් කිරීම.
2. පවුල්ට ඉවත් වීමට සිදු වූ විට නව සහායමඟ රැඳී සිටීම හදිසියේ. (ක්‍රියා 17:13-14)
3. එවන් සහභාගී දිරිමත් කිරීමට ආපසු යම. (I තොස. 3:1-3)
4. පෙළුගේ පෙණුගලික දූතයාලෙස සේවය කිරීම. (I කෙරින්ති 16:10-11; පිලිප්පි 2:19-24)

C. නිමේනී පවුල් විසින් ලියන ලද ලිපි කිහිපයක ආචාර කිරීමට පවුල් හාසම්බන්ධ වීමේ ගෞරවය හිමි විය (II කෙරින්ති 1:1; පිලිප්පි 1:1; කෙසලෝසි 1:1; I තොසලෝකීක 1:1; II තොසලෝකීක 1:1), සහ පවුල් රෙමුගේ සිරගතව සිටියදී නිමේනී ඔහු සමඟ සිටි බව එවන් ලිපිවලින් අපට දනගන්නට ලබේ.

ඩී. එවන් විශ්වසවන්ත සේවයක් පවුල්ව එලියගේ අත්හරීමට හේතුව තේරුම්ගනීමට අපට උපකාර කරයි. (I නිමේනී 1:3)

III. ලිවීමේ වේලාව සහ ස්ථානය.

A. සමහර විචාරකයින් (බන්ස් වන්) විශ්වස කරන්නේ පවුල් I නිමේනී එපියගේ දිගු කලක් රැඳී සිට ඔහුගේ තුන්වන මිෂනාරි ගමනේදී මසිඩෝනියාවට පිටත්ව යෑමත් පසුව විය හැකි බවයි. (cf. ක්‍රියා 19:1-41; 20:1-3) මෙය ක්‍රි.ව. 58-59 පමණ වන විට එහි සංයුතිය පිහිටුවයි.

B. සමන්‍ය එකඟතාවය නම්, පවුල් මෙම ලිපිය ලිවීමේ මසිඩෝනියාවේ සිට, රෙමුගේ ඔහුගේ පළමු සිරගත වීමෙන් පසුව බවයි. (cf. කිරිය 28:16, 30-31)

IV. ලිපියේ අරමුණ: පවුල් නිමේනීව එපියගේදී අත්හර දමනිලුණේ පුදුමකර වගකීමකි: “ආශීර්වාද ලත් දෙවියන්වහන්සේගේ මහිමන්විත ශුභඛණ්ඩයට” අනුව ඇති “ශබ්ද ධර්මයට” පටහනි කිසිවක් උගන්වන්න එපාකියැනුමුත් ආරෝපණය කිරීම. (I නිමේනී 1:3-11) නිමේනීගේ තරුණ කලය සහ ස්වභාවික ලප්පුව

නිසාමෙම වෙද්දනම් ඉටු කිරීම දුෂ්කර විය. (I නිමේකි 4:11-12; cf. II නිමේකි 1:7-8) පවුල් තමම පමිණීමට බලපෑමක් තු වූ අතර, ඒ අතරතුර ඔහුට මග පෙන්වීම සඳහා ඔහු නිමේකිට ලියයි. (I නිමේකි 3:14-15)²⁰ එමනිසා, පවුල් මෙසේ ලියයි.

- A. පල්ලියේ කටයුතු පරිපූරනය කිරීමේදී හසිරෙන ආකාරය පිළිබඳව නිමේකිට උපදෙස් දීම. (I නිමේකි 3:14-15)
- B. නිමේකිගේ ආත්මික දියුණුව ගන උපදෙස් දීමෙන් ඔහුව දිරිමත් කිරීම. (I නිමේකි 4:12-16)
- C. කිතුනුවන්ට තමන්ව හසිරෙන ආකාරය ඉගන්වීම.

V. ලිපියේ තේමාව:

මෙම ලිපිය ආමන්ත්‍රණය කරනු ලබන්නේ සහචක් සමඟ වඩා කිරීමේ සහ ඔවුන්ට නිවර්දි මග පෙන්වීමේ වගකීම පවරී ඇති තරුණ එවන් ප්ලිස්තවරයෙකු වෙතය. ලියැවී සම දෙයක්ම සලසුම් කර ඇත්තේ ඔහුට සහ සහචට ධර්මය සහ හසිරීම සඳහා පකාර කිරීම සඳහාය. එබවින් මෙම ලිපිය සඳහායෝග්‍ය තේමාවක් විය හක්කේ: "සහචක් සහ එහි දේශකයා සඳහා හෙද ධර්මයක්" යන්නයි.

VI ජර්ධන පද.

“මේ දේවල් මම ඔබට ලියන්නේ, මම ඉක්මනින් ඔබ වෙත පමිණීමට බලපෑමක් තු වෙන් සිටියත්, මම ප්‍රමද වුවහොත්, ජීවමන දෙවියන් වහන්සේගේ සහච වන දෙවියන් වහන්සේගේ මලිගාවේ ඔබ හසිරිය යුතු ආකාරය ඔබ දන ගන්නා පිණිස ය. , සත්‍යයේ කණුව සහ භූමිය.” (I නිමේකි 3:14-15)

VII. ලිපියේ දළ සටහන.

A. හඳින්වීම (1:1-2)

B. ශබ්ද ධර්මය සම්බන්ධ වෙද්දී. (1:3-20)

- 1. ශබ්ද ධර්මය ඉගන්වීම. (1:3-11)
- 2. ස්වමිත්ගේ කරුණක සහ දයක සදහාස්තුනි දීම. (1:12-17)
- 3. තිමෙකිගේ වගකීම. (1:18-20)

C. පල්ලිය සම්බන්ධයෙන් පෙනු උපදෙස්. (2:1-3:13)

- 1. යඤඤව් යෙදීම. (2:1-8)
- 2. කන්තකින් සදහාදාපදෙස්. (2:9-15)
- 3. පල්ලියේ නිලධාරීන් සදහාසුදුසුකම්. (3:1-13)
  - ඒ. බිෂෙප්වරුන් සදහා[අධිකාරිකයින් යනු වඩක් නිවර්දි පරිවර්තනයකි]. (3:1-7)
  - බී. උපස්ථාපකයන් සදහා(3:8-13)

D. තිමෙකිට උපදෙස්. (3:14-19)

- 1. පවුල්ගේ ලිඛිත අරමුණ. (3:14-16)
- 2. අදහිල්ල අත්හරීම පිළිබඳ ආත්මයේ අනතුරු ඇඟවීම මතක තබාගන්න. (4:1-6)
- 3. දේව භක්තිය සදහාච්ඡාසන කරන්න. (4:7-16)

E. පල්ලියේ සමස්තයන් සම්බන්ධයෙන් උපදෙස්. (5:1 - 6:19)

- 1. නිසි සම්බන්ධතාවන්වගනීම. (5:1-2)
- 2. වන්දනාවන් සම්බන්ධයෙන්. (5:3-16)
- 3. වඩිහිටියන් සම්බන්ධයෙන්. (5:17-25)
- 4. සේවකයන් සම්බන්ධයෙන්. (6:1-2)
- 5. තණ්හාවෙන් පෙලඹුණු ගුරුවරුන් සම්බන්ධයෙන්. (6:3-10)
- 6. දෙවියන්වහන්සේගේ මනුෂ්‍යයාගනම. (6:11-16)
- 7. ධනවතුන් සම්බන්ධයෙන්. (6:17-19)
- 8. තිමෙකිට අවසන වෙද්දී. (6:20-21)

VIII. ලිපියේ ජර්ධන තේමාවන්.

A. ජර්ඤ්ඤිය සහච්ඡාසන සංවිධානය.

B. වන්දනාවන් රැකබලාගනීම.

C. දේවභක්තික ජීවිතයේ ආදර්ශය.

D. තිමෙකි විසින් වසින් (පසුණු හෝනෙසපසුණු) භවිතය.

II තිමෙකි

හඳින්වීම:කලානුක්‍රමිකව, II තිමෙකි පවුල්ගේ දේවනුභාවයෙන් ලියූ අවසන ලිපියයි. රෙමියේ සිරගෙදරක සිට ලියන ලද මෙම ප්‍රේරිතවරයානමව මරුදුම්මට ආසන්න බව හෙතෙම දනී. එය වයෙච්ඡිධ ප්‍රේරිතයාවිසින් ඔහුගේ බල සගයක ලියන ලද ඉතාපශ්චාලික ලිපියකි. ශුභභවියේ නිධනය (1:14) ආරක්ෂාකිරීමේ අවශ්‍යතාවය සහ පවුල් විසින් ඔහුට පවරනුන් දේවසේවය දිගටම කරගෙන යනම් අවශ්‍යතාවය ලිපිය අවධරණය කරයි. (2:2)

නම- පෙන නම් කර ඇත්තේ පෙල්ගේ බල සහකරු සහ අඩු අධ්‍යාපනය ලබන තිමෙකි වෙනුවෙන් ය.

කර්තෘ - පෙළ. (II නිමේකි 1:1)

අරමුණ - අනුල් නිමේකිට මෙසේ ලිවිය.

A. ඔහුගේ දේවසේවය තුළ ශක්තිමත්ව හැඩගස්වන්නාව සිටීමට ඔහුට අවබෝධ කරන්න.

B. පල්ලියට ඉදිරියේ ඇති කරදර ගන ඔහුට අනතුරු අඟවන්න.

C. ඔහුට රෙමියට පමිණෙන ලෙස ඉල්ලීම.

I. පෙණේ පසුබිම.

A. අනුල් රෙමිය නිවස අඩස්සියෙන් නිදහස් වීම (ක්‍රි.ව. 62 වසන්තය) සහ එහි දෙවන සිරගත කිරීම (ක්‍රි.ව. 64 ගිම්හනය හොච්චිම) අතර සිදු වූ ජීවිතය සහ ක්‍රියාත්මක දත්තේ අල්ප වශයෙනි.

1. ඔහු සලසුම් කළ පරිදි ඔහු ස්පැන්සර්ගේ සංවරය කර ඇත. (රෙමිය 15:28)
2. මෙම කල පරිච්ඡේදය තුළදී, අනුල් නිමේකි සමඟ එපිසයේ සහ මයිඩෙකියාවට යමට පෙර වඩ කළ හැකිව තිබුණි.

B. පෙනෙන විදිහට අනුල්ව ට්‍රොපිස්හිදී අත්අඩංගුවට ගන්නා(II නිමේකි 4:13)

1. හදිසි සහ අනපේක්ෂිත අත්අඩංගුවට ගනීමක් අනුල්ව ඔහුගේ ඇතමු බඩු බහිරිදිය සදහා ඇති අවශ්‍යතාවය පහදිලි කරයි.
2. අනුල් ඔහුගේ ලිපියේ ඔහුගේ සඵල, ඔහුගේ පෙත් සහ ඔහුගේ පබ්මන්ට් ඉල්ලාසිටියේය. (II නිමේකි 4:13)

C. නිමේකිට ලියන ලද මෙම දෙවන ලිපියේදී, අනුල් ඔහුගේ පෞද්ගලික තත්වය ගන අවබෝධයක් ලබා දුන්නේය.

1. ඔහුගේ විශ්වසවන්ත සේවකයන්ගෙන් සමහරෙක් වෙනත් පල්ලිවල සේවය කරමින් සිටියහ. (II තෙසලෙකික 4:10)
2. කලින් ඇසුරු කළ වෙනත් අය අනුල්වට අවශ්‍ය වූ විට ඔහුව අත්හර ගෙණ තිබුණි. (II තෙසලෙකික 4:10)
3. අනුල් සමඟ සිටින්නේ ලුක් පමණක් වන අතර ප්‍රේරිතවරයන් නිමේකි සහ මක් දකීමට උත්සුක වේ. (II නිමේකි 4:9-11)

ඩී. අනුල් ඔහුව අත්අඩංගුවට ගනීමට සම්බන්ධ තත්වයන් හෙළි නොකරන අතර, ඔහුගේ සිරගත කිරීමට හේතු ඉතිහාසය විසින් ආලෝකය ලබාදෙනු ඇත.

1. ක්‍රි.ව. 64 ජූලි මසයේ දින නවයක් පුරාවිශාල ගින්නක් රෙමිය නගරයේ බෙහෙමියක් විනාශ විය.
2. රෙමියේ ජනතාව බේදවචකයට නිරෝධී දෙස් පවරුවා
3. වරදින් ගලවීමට, නිරෝක්තිස්තියන් ප්‍රජාව තුළ බිල්ලෙකු සෙසාගත්තේය.
4. පල්ලියට දඩ, ප්‍රදේශීය හිංසාවක් සිදු වූ අතර, බෙහෙමියුරු ප්‍රණ පරිත්‍යාගයන් ඇති විය.
5. පෙළේ බෙහෙමියට අත්අඩංගුවට ගනු ලබුවේ මෙම සිදුවීම්වලින් පසුවය.

ඊ. ඔහුගේ මරණ දණ්ඩනය ස්ථිර වූ අතර ඉක්මනින්ම (සමහර විට ක්‍රි.ව. 65 දී ක්‍රියාවට නංවා ඇත), අනුල්ව ඔහුගේ සදකලික විපකය ගන විශ්වස විය. (II නිමේකි 4:6-8:18)

F. මෙම ලිපිය නිමේකිට ලියා ඇත්තේ ක්‍රි.ව. 64 වච්චිමේදීය.

II. පෙණේ ප්‍රධන පණිවිඩය.

පිළිතුර - මෙම ලිපිය නිමේකිට ඔහුගේ දේවසේවයේ විශ්වසවන්තව හැසිරීමට පෞද්ගලික ආරෝපණයකි.

1. ස්වමින් වහන්සේ ගන සක්ෂි දීමට ලජ්ජානොචන්තසී අනුල් ඔහුට දිරිගන්වයි. (1:8)
2. "ක්‍රිස්තුස් ජේසුස් වහන්සේගේ යහපත් සෙල්දසුවෙකු මෙන්" දුෂ්කරතාවිදදරහනීමට කමත්තෙන් සිටින ලෙස ඔහු නිමේකිට උපදෙස් දෙයි. (2:3)

3. තම පෙණිගලික අඛණ්ඩතාව ආරක්ෂාකරන ලෙස පවුල් තරුණ දේශකයට උපදෙස් දෙයි. (2:14-26)
4. ප්‍රේරිතවරයානීමේකීට අනතුරු ඇඟවුයේ නපුරු ක්‍රියාකරන අයගෙන් සහ බෙරුකරයන්ගෙන් පරෙස්සම් වන ලෙසයි
ගුරුවරු. (3:1-9)

B. “වචනය දේශනාකරන්න; කන්නයේ සහ කලයෙන් පිටත සුදනම් වන්න; නිවරදි කරන්න, තරවටු කරන්න සහ දිරිමත් කරන්න-ඉතාඉවසීමෙන් සහ ප්‍රවේශයෙන් උපදෙස් දෙන්න.” (4:2)

III. පෙණේ දළ සටහන.

පිළිතුර - පුද්ගලික සුඛ පතූම්. (II නිමේකී 1:1-2)

B. විශ්වඝවන්නව සිටීමට දිරිගන්වීම. (1:3-2:13)

1. නිමේකී කෙරෙහි ඔහු දක්වූ ආදරය හාආගය පවුල් සිහිපත් කරයි. (1:3-7)
2. ඔහු නිමේකීට ගුණාංවිය ගන ලජ්ජානෙමන ලෙස වෙද්නාකරයි. (1:8-10)
3. පවුල් තමාහරු ගිය සහ ඔහුට විශ්වඝවන්නව සිටි සගයන් සිහිපත් කරයි. (1:11-18)
4. විශ්වඝවන්නව සිටීමට ප්‍රේරිත නිමේකීට දිරිගන්වයි. (2:1-7)
5. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ විශ්වඝවන්නව ආරක්ෂාකරන බව ඔහු තම හඟකරුට මතක් කර දෙයි ඔහුට විශ්වඝවන්නව සිටින අයව ශක්තිමත් කරන්න. (2:8-13)

C. දෙවියන් වහන්සේ විසින් අනුමත කරන ලද වඩකරුවෙක්. (II නිමේකී 2:14-26)

1. අනවශ්‍ය මතභේදවලින් වළකී සිටීමට නිමේකීට දිරිගන්වනු ලබයි. (2:14-19)
2. ඔහු තවදුරටත් ඔහුව දිරිමත් කරන්නේ ජීවිතයෙන් හාධර්මයෙන් පිරිසිදු වීමටය. (2:20-26)

D. අන්තිම දවස්වල දේව භක්තිය ගන අනතුරු ඇඟවීම.

1. පමිණෙන සියලු ආකාරයේ නපුරු හසිරීමී ගන පවුල් නිමේකීට පවසයි. (3:1-9)
2. පූජනීය ලියවිලි සහ පවුල්ගේ ඉගන්වීම් තදින් අල්ලභගන සිටින ලෙස පවුල් තරුණ දේශකයට නියෝග කරයි. (3:10-17)
3. ප්‍රේරිතයානීමේකීට හෙද ධර්මයක් දේශනාකිරීමට අවසන වෙද්නාච ලබාදෙයි. (4:1-5)

E. අවසන් අදහස්. (II නිමේකී 4:6 - 22)

1. පවුල් ඔහුගේ ආසන්න මරණය ගන කියයි. (4:6-8)
2. ඔහු නිමේකී සමඟ ඇසුරු කරන්නන් පිළිබඳ පුද්ගලික තොරතුරු බෙදාහනී. (4:9-15)
3. පවුල් ප්‍රකාශ කරන්නේ මේ සියලු පරීක්ෂණලදී සම්දණන් වහන්සේ ඔහු සමඟ සිටි බවයි. (4:16-18)
4. අවසන සුඛ පතූම් සහ ආශිර්වාදය. (4:19-22)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමවන්.

A. නිමේකීගේ අධ්‍යක්ෂික ගමන.

1. පවුල්ගේ පළමු මිෂනාරි ගමනේදී නිමේකීව හරවහන් බව පෙණේ.
2. පවුල් ඔහුගේ දෙවන මිෂනාරි ගමන ආරම්භ කරන විට, ඔහු සමඟ සිටියේ සීලස් පමණි. (ක්‍රියා15:40)
3. කෙසේවෙතත්, නිමේකී ඔවුන් සමඟ ලිස්ත්‍රවේදී එකතු විය. (ක්‍රියා16:1)
ඒ. ඔහුගේ මව යුනිස් ද ඇදහිලිවන්නයෙකි. (ක්‍රියා16:1; II නිමේකී 1:5)
බී. කෙසේවෙතත්, ඔහුගේ පියාග්‍රීක නොඇදහිලිවන්නයෙකි. (ක්‍රියා16:1)
4. එලදැයි ගෙලියෙකු වීමට නිමේකීට යම් අවසි සහ බඬක තිබුණි.
ඒ. ඔහුගේ ගඟ ජීවිතය බලභපණත්තු වීමට යමක් ඉතිරි කළේය. (ක්‍රියා16:1-2)
බී. පෙනෙන විදිහට ඔහුට නිදන්ගත සෙඛ්‍ය ගචලු තිබුණා(I නිමේකී 5:23)
c. ඔහුට ලජ්ජාව සහ ලජ්ජාව පිළිබඳ ගචලුවක් තිබෙන්නට ඇත. (1:7)
5. නිමේකීටත් ප්‍රධන වත්කම් කිහිපයක් තිබුණා
ඒ. ඔහුට දේව භක්තික මවක් සහ ආච්චි කෙනෙක් සිටියා(1:5)
බී. ඔහු ශුද්ධ ලියවිල්ල පිළිබඳ විශිෂ්ට පුහුණුවක් ලබාඇත. (3:15)

c. ඔහු සම්දණන් වහන්සේට ගඹුරින් කපා විය.

6. නිමේකී පවුල්ගේ සම්පතම සහ විශ්වඝවන්තම සේවකයාට පත් විය.

ඒ. පවුල් දෙවරක් ඔහුව හඳුන්වන්නේ “ඇදහිල්ලේ පුත්‍රයා” (I නිමේකී 1:2; II නිමේකී 1:2)

බී. පවුල් පවසුවේ, “ඔහු තරම් මට වෙන කිසිවෙක් නැත.” (cf. පිලිපීනය 2:19-22)

c. ඔහුගේ මරණ දණ්ඩනය අත ප්‍රභව දනගත් පවුල්ට නිමේකීව ඔහුගේ පත්තට ගනීමට අවශ්‍යයි. (4:9)

B. ශුද්ධ ලියවිල්ලේ ආභාෂය සහ අරමුණ.

1. “සියලු ශුද්ධ ලියවිල්ල දේවනුභාවයෙන් යුක්ත වන අතර, ඉගන්වීමට, තරවටු කිරීමට, නිවරදි කිරීමට සහ ධර්මිෂ්ඨකම පුහුණු කිරීමට ප්‍රයෝජනවත් වේ, එවිට දෙවියන් වහන්සේගේ මනුෂ්‍යයාසමු යහපත් ක්‍රියාවක් සදහාම හෙඳින් සුදනම් වනු ඇත.” (3:16-17)

2. ග්‍රීක වචනය “දෙවියන්-ආශ්වාස” (NIV) හෝ “දෙවියන් වහන්සේගේ ආනුභාවයෙන් ලබාදී ඇත” (KJV) යනු theopneustos වේ.

3. දේවනුභාවයේ මූලධර්මය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ශුද්ධත්මයාණන්ගේ අධිස්වභාවික ක්‍රියාවලිය සමහර පුද්ගලයන්ට දෙවියන්වහන්සේගේ බලයලත් වචනය කථාකිරීමට සහ ලිවීමට මග පෙන්වීමයි. ඒ. ආභාෂය ක්‍රියාවලිය කතුවරුන්ගේ තනි ලිවීමේ විලසය ප්‍රතික්ෂේප කළේ නැත.

බී. දෙවියන්වහන්සේගේ සත්‍යය එලෙසි ලෙස සන්නිවේදනය කිරීම සදහාආත්මයාණන් වහන්සේ පසුබිමෙහි සහ පුද්ගලික උනන්දුවෙහි වෙනස්කම් උපයෝගී කර ගත්හ.

4. ආශ්වාසයට සමප්ක්ෂව ශුද්ධ ලියවිල්ලේ බෙහෙවින්මිකම් ඇත.

ඒ. ජේසුස් වහන්සේ පරණ ගිවිසුමේ දේවනුභාවය ලත් ස්වභාවය තහවුරු කළේය. (මතෙව් 5:17-18; යෙහන් 10:35)

බී. ඔහුගේ දේවනුභාවය ලත් වචනයේ නියෝජනයන් වීමට ඔහු ප්‍රේරිතයන්ට අවසර දුන්නේය. (යෙහන් 14:26; 16:13; මතෙව් 18:18)

c. ජේතස්ගේ දෙවන ලිපියද එම ප්‍රකාශය කළේය. (II ජේතස් 2:21)

5. දේවධර්මීය ගතනුගතිකවදය සහ ලිබරල්වදය අතර වෙනස පවතින්නේ ශුද්ධ ලියවිල්ල කෙරෙහි දක්වන ආකල්පයකි.

C. මරණය හමුවේ පෙළිගේ ඇදහිල්ල. (II නිමේකී 4:6-8)

1. පවුල් ඔහුගේ ආසන්න මරණය නිරූපණය කිරීමට රූපක කිහිපයක් භාවිතාකරයි:

ඒ. පත පූජකක් මෙන් වත් කරනු ලබයි.

බී. හෙඳ සටනක් කලා

c. තරඟය අවසන් කලා

2. ඒ සියල්ල තුළින්, පවුල් පවසුවේ, ‘ඇදහිල්ල තබාගනීමට’ සහ ඔහුගේ විපකය විශ්වාසයෙන් යුතුව බලා සිටීමයි.

ටයිටස් සහ ගිලෙමන්

හදිත්වීම: ඔවුන්ගේ කෙටිකතාව නිසාටයිටස් සහ ගිලෙමන් ඒකඛද්ධ වී ඇත. ශුද්ධ ලියවිලිවල විවිධ කණ්ඩවල කොටසක් (එනම් ටයිටස් යනු “එච්චර ලිපියක්” සහ ගිලෙමන් යනු “සිරගෙදර ලිපියක්”) අතර, දෙකම වටිනාදායක ලබාදෙමින් දේවභක්තික මිනිසුන්ට ලියා ඇත.

නම- පෙත් දෙකම ඒවාලබුණු පුද්ගලයන් සදහානම් කර ඇත. (එනම් ටයිටස් සහ පිලෙමන්)

කාර්තෘ පෙළි පෙත් දෙකම ලියා ඇත. (නීතස් 1:1; පිලෙමන් 1:1)

අරමුණ

A. ටයිටස් -

1. පවුල් මෙම ලිපිය ලිවීය.

ඒ. ක්‍රිව දූපතේ පල්ලියේ අවශ්‍ය සංවිධාන කටයුතු සම්පූර්ණ කරන ලෙස ටයිටස්ට මතක් කිරීමට.

බී. නිවරදි ධර්මය ඉගන්වීමට සහ බෙරු ගුරුවරුන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට ඔහු ව දිරිමත් කිරීමට.

බී. ඊලෙමෝන් - පවුල් මෙම පෙණිගලික ලිපිය ලිවීමේ ඔනේසිමස් දූෂයාවෙනුවෙන් මදිහත් වීමට ඔහුගේ මිතුරා වන පිලමෝන්ට ය.

I. පෙත්වල පසුබිම.

A. ටයිටස්

1. ටයිටස් පවුල්ගේ විශ්වඝවන්න සහ වටිනාසහකරුවෙකි.
 ඒ. කෙසේ වෙතත්, පුදුමයට කරුණක් නම්, ඔහු ක්රියාවල සදහන් නෙවේ.
 බී. ටයිටස් ගන අප දන්නාදෙය නම් පවුල්ගේ කති සමඟ ඔහුගේ සම්බන්ධයයි.
2. ටයිටස් ග්‍රීක ජාතිකයෙක්.
 ඒ. පවුල්ගේ දේශනාකිරීම තුළින් ඔහු පරිවර්තනය වූ බව පහදිලියි. (නීතස් 1:4)
 බී. නීතස්ව වර්මවිච්ඡේදනය කරන්න කියලාපවුල් කිව්වේ නහැ(ගලති 2:3)
 c. පෙනෙන විදිහට පවුල්ට අවශ්‍ය වූයේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ බවට පත්වීම සදහා වර්මවිච්ඡේදනය අවශ්‍ය නෙවන බව "යුදෙව්වකීන්ට" පෙන්වාදීමටයි. (ගලති 2:4-5)
3. කෙරිත්නිවරුන්ට තම ලිපි ලිවීම අතරතුර, පවුල් ටයිටස්ව කෙරිත්නයේ පල්ලිය සමඟ වඩ කිරීමට යවීය. (cf. II කෙරිත්නි 8:16-24)
4. රෙමියේ ඔහුගේ පළමු සිරගත වීමෙන් නිදහස් වූ පසු, පවුල් ටයිටස්ව කීව් වෙත රැගෙන ගෙණ එහි වඩ කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීමට ඔහු ව අත්හැරියේය. (නීතස් 1:5)
 ඒ. කීව් යනු මධ්‍යධරණී මුහුදේ පිහිටි විශල දූපතකි.
 බී. පෙන්තකොස්ත දිනයේ යුදෙව් ආගමට හරුණු අය හරහා පල්ලිය එහි ස්ඵෂිත වන්නට ඇත. (ක්‍රිය2:11)
 c. ටයිටස් සිටියේ වඩිමහල්ලන් පත් කිරීමට සහ ඇතමු ගචලු නිවරදි කිරීමටය.
 ඇ පවුල් නිකෙපලිස්හි සිටි අතර ටයිටස් ඔහුගේ වඩ නිම කිරීමෙන් පසු ඔහු හාච්චීමට උනන්දු විය. (නීතස් 3:12)
5. එබේර ලිපිවලින් එකක් වන පවුල් මෙම ලිපිය ක්‍රි.ව. 63 දී එපිසයේ සිට ලිවීය.

බී. ඊලෙමෝන්

1. ඊලෙමෝන්ට ලියූ ලිපිය පවුල් රෙමියේ පළමු සිරගතව සිටියදී ලියන ලද බන්ධනාගාර ලිපි හතරෙන් එකකි (එපිස, පිලිප්පි සහ කෙලසස්සි සමඟ).
2. ඊලෙමෝන් කෙලසස්සිවරුන්ට සමගමිව ලියා ඇති බව පෙනේ.
 ඒ. ඊලෙමෝන් කෙලසස්සියේ ජීවත් වූ බව පෙනේ.
 බී. ඔනේසිමස් සමඟ ගෙණ ලිපි භාර දීමට පවුල් ටයිටස්ව යව්වා(කෙලසස්සි 4:7-9)
 c. කෙලසස්සිවරුන් සහච පුරාප්‍රයන් සමඟ කටයුතු කළහ; ඊලෙමෝන් පෙණිගලික ගචලුවක් විසදයි.
3. ඊලෙමෝන්ව තේරුම් ගනීමට කෙනෙකුට රෙමි අධිරජ්‍යයේ වහල්භවය ගන යම් අවබෝධයක් තිබිය යුතුය.
 ඒ. පළමු සියවසේ අධිරජ්‍යයේ ජනගහනයෙන් අඩෙන් තුනෙන් එකක් වහලුන්ගෙන් සමන්විත වූ බව ගණන් බලා ඇත.
 බී. එම සංස්කෘතිය තුළ වහල්භවය විශේෂයෙන් දරුණු විය.
 [1] වහලුන් "ජීවමන මෙවලම්" ලෙස සලකේ.
 [2] ඔවුන්ගේ ජීවිතය, මරණය සහ ප්‍රතිකර්ම සියල්ල ඔවුන්ගේ ස්වමියගේ අභිමතය පරිදි විය.
 [3] වහලුන් අත්පත් කරගනු ලබුවේ සටන් ජයග්‍රහණය, උපත, ණයගතිභවය යනාදියෙනි.
 c. නව ගිවිසුමේ කලවලදී, වහලුන්ට යම් සිවිල් ආරක්ෂාවක් ලබාදීමට පටන් ගත්තේය. කෙසේවෙතත්, එය නවමත් කුරිරු භාෂායනක ජීවන රටඹක් විය.
4. ඔනේසිමස් පිලමෝන්ගේ දූෂයාවිය. (පිලෙමෝන් 18-19)
 ඒ. ඔහු රෙමියට පලාගෙණ නිබුණි.
 බී. එපමණක්ද නෙව, ඔහු සෙරකම් කළ දේපල ලබඟන ඇත.
5. කෙහනඹහර් ඔනේසිමස් පවුල්ව සම්බන්ධ කරගෙන ඔහු ව හඳුරව්වා(පිලෙමෝන් 10)
 ඒ. ඔනේසිමස් ඔහුගේ ආගමට හරුණු විට පවුල්ට ඔහුගේ දේවසේවය සදහා උපකාර කළේය. (පිලෙමෝන්

11-13)

බී. පිලෙමෝන් සමඟ කටයුතු කිරීමට සදාචාරකමක බදීම දැන සිටි පවුල්, පෙණරන්දුවක් සහ ඉල්ලීමක් සමඟ ඔන්සිමස් ආපසු යවීය. (පිලෙමෝන් 12-14)

II. පෙණවල ජර්ධන පණිවිඩ.

A. ටයිටස්

- 1. මෙම ලිපියේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වූයේ ක්‍රිස්තු ඔහුගේ දේවසේවය ඉටු කිරීමේදී ටයිටස්ට උපදෙස් සහ දිරිගන්වීම ලබාදීමයි.
- 2. “එසේ නම්, ඔබ ඉගන්විය යුතු දේවල් මේවය. සියලු බලතල සහිතව දිරිගන්වන්න සහ තරවටු කරන්න. කිසිවෙකුට ඔබව පහත් කිරීමට ඉඩ නොදෙන්න.” (නීතස් 2:15)

බී. ෆිලෙමෝන්

- 1. පිලෙමෝන්ගේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වූයේ ඔන්සිමස් පිළිගනීමට, සමඛ දීමට සහ නිදහස් කිරීමට පවා පිලෙමෝන්ට දිරිගන්වීමයි.
- 2. "එබවින් ඔබ මඛ හවුල්කරුවෙකු ලෙස සලකන්නේ නම්, ඔබ මඛ පිළිගන්නාසේම ඔහුව පිළිගන්න." (පිලෙමෝන් 17)

III. පෙණවල දළ සටහන.

A. ටයිටස්

- 1. හදිනවීම (නීතස් 1:1-4)
- 2. පවුල් ක්‍රිස්තු සිටියදී ටයිටස්ට සම්පූර්ණ කළ යුතු කාර්යයන් ගනු මතක් කර දෙයි. (නීතස් 1:5)
- 3. වඩිමහල්ලන් ලෙස පත් කරනු ලබන පිරිමින් සදහා වන අවශ්‍යතාගන ප්‍රේරනයඔහුට මතක් කර දෙයි. (නීතස් 1:6-9)
- 4. තමඛ විරුද්ධ වන බෙරු ගුරුවරුන් ගන පවුල් ඔහුට අනතුරු අඟවයි. (නීතස් 1:10-16)
- 5. පවුල් නිශ්චිත කණ්ඩයම් ඉගන්වීම සදහා උපදෙස් ලබාදෙයි, ඒවා ඇතුළුව:
  - ඒ. වයස්ගත මිනිසුන් (නීතස් 2:1-2)
  - බී. වයස්ගත කන්තඛන්. (නීතස් 2:3)
  - උ. තරුණ කන්තඛන්. (නීතස් 2:4-5)
  - ඇ. තරුණයින්. (නීතස් 2:6-8)
  - ඊ. වහලුන්. (නීතස් 2:9-10)
- 6. සදාචාරයේ පදනම වන දෙවියන් වහන්සේගේ කරුණඛ ගන අපෙණ්තුවරයාලියයි. (නීතස් 2:11-15)
- 7. පවුල් සියලු ඇදහිලිවන්තයන් සදහා නිසි හසිරීම පිළිබඳ උපදෙස් ලබාදෙයි (නීතස් 3: 1-7) සහ වෙනත් ආකාරයකින් ජීවත් වන අයව හෙළාදකී. (නීතස් 3:8-11)
- 8. අවසන අදහස්. (නීතස් 3:12-15)

බී. ෆිලෙමෝන්

- 1. පිලෙමෝන්ට පවුල්ගේ සුඛ පතූම්. (පිලෙමෝන් 1-3)
- 2. ප්‍රේරිත ෆිලෙමෝන්ගේ දේවභක්තික චරිතයට කතඳෙනඛ පළ කරයි. (පිලෙමෝන් 4-7)
- 3. පවුල් ඔන්සිමස් වෙනුවෙන් ඔහුගේ ආයඛනය ඉදිරිපත් කරයි. (පිලෙමෝන් 8-21)
- 4. ඔහු ඉක්මනින් ෆිලෙමෝන් බලීමට ඔහුගේ ආශඛ ගන කතාකරයි. (පිලෙමෝන් 22)
- 5. අවසන් සුභ පතූම්. (පිලෙමෝන් 23-25)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමඛන්.

පිළිතුර - දේශකයඟේ ජීවිතය. (නීතස් 2:7-8)

- 1. පවුල් ටයිටස්ට පවසන්නේ ඔහුගේ ජීවිතයේ ගුණකමකභඛය ඔහුගේ ඉගන්වීම තහවුරු කළ යුතු බවයි. (2:7)
- 2. විශේෂයෙන්ම, පවුල් මෙම වගකීම් ගෙනහර දක්වීය:
  - ඒ. හෙඳ දේ කරන්න. (7 පදය)
  - බී. ඉගන්වීමේදී අඛණ්ඩතඛ පෙන්නන්න. (7 පදය)

- c. "කථික භාවය" ඇති. (8 වන පදය)
  - ඇ "හෙළඳුකිය නොහැකි" දේ කතාකරන්න. (8 වන පදය)
3. මෙම ආකතිය සහ උපදෙස් කලාවුරු වේ.

B. පවුල් නිමෙකිව වර්මච්ඡේදනය කළේ නිතස්ව වර්මච්ඡේදනය නොකළේ ඇයි?

1. යුදෙව්වකී ගුරුවරුන් සතුටු කිරීම සඳහාටයිටස් වර්මච්ඡේදනය කිරීම පවුල් ප්‍රතික්ෂේප කළේය. (ගලති 2:1-3)
2. තරුණයාඔහුගේ මිෂනරි කණ්ඩායමේ සමස්තයෙකු වූ විට ඔහු නිමෙකිව වර්මච්ඡේදනය කළේය. (ක්‍රියා 16:3)
3. පවුල්ගේ ක්‍රියාකාරී නොහැරවීමක් නොවන.
  - ඒ. නිමෙකිව වර්මච්ඡේදනය කළේ බෙරු ගුරුවරුන් සතුටු කිරීමට නොව ඔහුව යුදෙව්වන්ට වඩාළුදකී දේවසේවකයෙකු කිරීමටය.
  - බී. ටයිටස් වර්මච්ඡේදනය කර ඇත්නම්, එය ගුණාංගවලින් අඛණ්ඩතාවට බඩබක් වනු ඇත.

C. සංහිදියව පිළිබඳ අමතරාංගය.

1. කිතුනුවන් අතර ඉක්මන් සහ සංහිදියව ගුද්ධ ලියවිල්ලේ ප්‍රධාන තේමකි. (II කෙරින්ති 5:17-20; මතෙව් 5:9; 23, 24; 18:15; යෙහෝන් 17:20-23; එපීස 4:31-32)
2. ඊලෙමෙන්ට ලිපිය ප්‍රභයභීක, අදඳු, ක්‍රිස්තුස් කේන්ද්‍ර කරගත් සංහිදියවේ අපුරු ආදර්ශයක් සපයයි. එම සංහිදියවට ඇතුළත් වන්නේ:
  - ඒ. යඹිඤ්ච (4-6 පදය)
  - බී. ආචාර්යලීන්වය (v. 8-9)
  - c. පෙණ්ගලිකත්වය (v. 10-14)
  - ඇ පුද්ගලික
  - ඊ. හවුල්කර්ත්වය (v. 17-19)
3. සංහිදියව සඳහායතුර සෙසභන්තේ "සියලු ආකාරයේ ද්වේෂසහගත ක්‍රියාවන් සමඟින් සියලු නිත්තකම, ක්‍රෝධය සහ ක්‍රෝධය, දබර කිරීම් සහ අපවඳවලින් මිදෙන්න. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළ දෙවියන් වහන්සේ ඔබට කමකළක් මෙන් එකිනෙකට කමකරන්න, එකිනෙකට කරුණුවෙන් හානුකම්පාවෙන් සිටින්න. (එපීස 4:31-32)

හෙබ්‍රෙව්

හදිත්වීම: හෙබ්‍රෙව්වරුන්ට ලියන ලද ලිපිය අද්විතීය වන්නේ සේසුස් ක්‍රිස්තුස් පරිපූර්ණ උත්තම පූජකයා සහ පසයට කදිම පූජකක් ලෙස එහි වචිකව ඉදිරිපත් කිරීමයි. කතුවරයාසමස්ත පරණ ගිවිසුමේ එළිදරව්ව දකින්නේ නිශ්චිත අනභිකි පමණක් නොව පරණ ගිවිසුමේ අභිප්‍රය ද ඉටු කරන ජේසුස් වහන්සේ වෙත කෙලින්ම යෙමු කිරීමක් ලෙස ය.

කර්තෘ: නොදන්නා අභ්‍යන්තර සක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ කතුවරයාදෙවන පරම්පරවේ කිතුනුවකු බවයි (හෙබ්‍රෙව් 2:3). පෙන පවුල් හෝලූක් විසින් ලියන ලද බවට යෙස්නාඉවන දමඤ්ච, මූලික වශයෙන් ග්‍රීක ගෞලිය මෙම මිනිසුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකුගේ ලේඛනවලට වඩාබෙහෙවින් වෙනස් බවිනි. හෙබ්‍රෙව් ලියූ කවුරුන් හෝපරණ ගිවිසුම, විශේෂයෙන්ම පංච පුස්තක සහ --ගීතවලිය, මෙම පෙත්වලින් එන සඡු උපුටුදක්වීම් 29ත් 23ක් සමඟ ඉතානුරුපුරුදු විය. අනෙකුත් යෙස්න කතුවරුන් අතර ඇපලෙස්, පෙත්, ප්‍රිසිලා, බතබස් සහ පිලිප් ඇතුළත් වේ.

ලියන ස්ථානය: සමහරවිට රෙඹිය (හෙබ්‍රෙව් 13:24 හි යෙස්නකර ඇති පරිදි). නිමෙකී ලේඛකයාසමඟ සිටියේය. (හෙබ්‍රෙව් 13:23)

ලියන කලය: ලිපිය ඉතාඉක්මනින් ලියඇත. පරණ ගිවිසුමේ පූජාහන එහි සඳහන් උපකල්පනය කරන්නේ දේවමඡ්චිගභ විනභා වී ගෙස් ක්‍රි.ව. 70 දී පුද පූජාපවුත්වීම නතර කළත් ඒවනවමත් සිදු කෙරෙන බවයි.

I. පසුබිම් තෙරතුරු.

A. ලබන්නන් - මෙම ලිපිය ආමන්ත්‍රණය කර ඇති පුද්ගලයින් නම් නොකරයි. නමුත් කතුවරයාහඳිලිවම ක්‍රිස්තියානි ධර්මය ආරක්ෂාකිරීම යුදෙව් ප්‍රජාවට යෙහි කරයි, බෙහෙවින්ට යුදෙව් ඇදහිලිවන්නන්ට ඔවුන් ආදරය කළ හාගෙණවයට පත් වූ යුදෙව් ආගමේ සම්ප්‍රදායන් වෙත ආපසු ඇදී ගිය බව හඟේ. දෙවන සියවසේ අගභාගයේදී මෙම පෙත 'හෙබ්‍රෙව්වරුන්ට ලිපියක්' ලෙස ප්‍රසිද්ධ විය.

B. ලිපියේ අරමුණ.

1. පරණ ගිවිසුමට වඩා ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ගිවිසුමේ උසස් බව පෙන්වීමට.²¹ ලිපිය පුරවීමට, සේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ පරණ ගිවිසුමේ එළිදරව්ව සමඟ සසඳන අතර වඩා හොඳ බව පෙන්වයි.
2. එළඹෙන පෙරුසලමේ වචීම සඳහා යුදෙව් කිතුනුවන් සුදනම් කිරීම. යුදෙව් ක්‍රිස්තියානීන් සිතුවේ ඔවුන්ගේ මෙසියස්ගේ පළාත සමයේදී ඔවුන්ගේ ආදරණීය නගරය ලෙකියේ අගනුවර වීමට නියමිත බවයි. ඒ වෙනුවට, ඔවුන්ට ඔවුන්ගේ ජීවිතයේ කම්පනය ලබීමට සිදු විය. රෙම් හමුදාවේ එක් පහරකින්, ශුද්ධ නගරය අතුගාදීමට, දේවමඤ්ඟ විනාශ කිරීමට සහ දේවමඤ්ඟවේ වර්තර නතර කිරීමට නියමිත විය.

II. ලිපියේ ජර්ධන පණිවිඩය:

“අතීතයේ දෙවියන් වහන්සේ අනාගතවක්ෂණයන් මඟියෙන් අපගේ මුතුන්මිත්තන්ට බෙහෙවින් වස්ථාවලදී සහ විවිධ ආකාරයෙන් කතාකළේය. නමුත් මේ අන්තිම දවස්වලදී ඔහු තම පුත්‍රයා මඟියෙන් අපට කතාකර ඇත, ඔහු සියලු දේවල උරුමකරණය ලෙස පත් කර, ඔහු තුළින් විශ්වය සඳුවේය. පුත්‍රයාදෙවියන් වහන්සේගේ මහිමයේ දීප්තිය සහ ඔහුගේ පවුලේම නියම නිරූපනය වන අතර, ඔහුගේ බලවත් වචනයෙන් සියල්ල පවත්වාගනී. ඔහු පව් සඳහා පවත්වන කිරීම ලබාදුන් පසු, ඔහු ස්වර්ගයේ මහරජුගේ දකුණු පත්තේ වඩ සිටියේය.(හෙබ්‍රෙව් 1:1-3)

III. ලිපියේ දළ සටහන.

A. හඳින්වීම. (1:1-4)

B. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ අනන්‍යතාවයේ උසස් බව. (1:5 - 4:13)

1. දේවදූතයන්ට වඩා උසස්. (1:5-14)
2. වඩි ගලවීමේ කතුවරයා ලෙස උසස්. (2:1-9)
3. සබැඳි නිසා ලෙස උසස්. (2:10-18)
4. මෙඤ්ඟයන්ට වඩා උසස්. (3:1-6)
5. අවච්ඡාදය: ඔහුට සවන් දෙන්න. (3:7-4:13)
 ඒ. කැල්ලේ නිසාදෙවියන් සෙනඟට විවේකයක් ලබන්නේ නහා (3:7-19)
 බී. සේසුස්ගේ වචනවලට කීකරුව ප්‍රතිචාර දක්වීමෙන් දෙවියන් වහන්සේගේ විවේකය අත්විඳින්න. (4:1-13)

C. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ උත්තම පූජකත්වයේ උසස් බව. (4:14 - 7:28)

1. සේසුස් කෙරෙහි විශ්වාසය. (4:14-16)
2. උත්තම පූජකයෙකුගේ ගුණාංග. (5:1-4)
3. කිරිස්තුස්ගේ අද්විතීය සුදුසුකම්. (5:5-10)
4. අවච්ඡාදය: ආපසු හඳුන්වන එපා (5:11- 6:20)
 ඒ. ගච්චවක් පරිණත වීම සඳහා මන්දගාමී ජර්ගතිය.²²(5:11-14)
 බී. නවතන් ඇදහිල්ලේ අන්තිම මිනිසුන් දමිය නොහක. (6:1 -3)
 c. සේසුස්ව නවත කුරුසියේ ඇණ ගසන්න බහා (6:4-8)
 ඇ ඒ නිසා ඉවසන්න. (6:9-12)
 ඊ. සමහර දෙවියන් වහන්සේ ඔහුගේ පෙණරන්දුව ඉටු කරන අතර අපගේ ගලවීම සුරක්ෂිතයි. (6:13-20)
5. ක්‍රිස්තුන් වහන්සේගේ පූජක තත්ත්වය පරණ ගිවිසුමට වඩා උසස් ය. (7:1-28)
 ඒ. එය ලෙවි නොව මෙල්කියදෙක් ආදර්ශයට ගෙන ඇත. (7:1-14)
 බී. එය උසස් නිසා
 [1] එය ස්ථිරයි. (7:15-19)

- [2] එය දෙවියන් වහන්සේගේ දිවුරුමෙන් සනඬ විය. (7:20-22)
- [3] එය ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ නිමක් නඟි ජීවිතය මගින් සහතික කෙරේ. (7:23-25)
- [4] ඔහුගේ දේවසේවය තනි පූජකයින් ඉටු විය. (7:26-28)

D. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පූජනීය උසස් බව. (8:1—10:39)

- 1. ක්‍රිස්තුස්ගේ පූජනීය සඳහාසපයන ගිවිසුම උසස්ය. (8:1-7)
- 2. පරණ ගිවිසුම සම වටම අභිබවායමට නියම විය. (8:8-13)
- 3. පරණ ගිවිසුම පූජකීර්ම සඳහානුමික, සංකේතාත්මක ස්ඵතියක් පමණක් ලබාදුන්නේය. (9:1-10)
- 4. ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ පූජකයෙක් සතුන්ගේ රුධිරය නෙඹ ඔහුගේම රුධිරයයි. (9:11 -14)
- 5. ඔහුගේ පූජනීය අපව පසයෙන් මුදවන්නේය. (9:15-22)
- 6. ඔහුගේ එක වරක් කළ පූජනීය ප්‍රමණවත් විය. (9:23-28)
- 7. ඔහුගේ එක් වරක්-සියල්ල පූජනීය සමඟ ලබාදෙන අතර අපව ශුද්ධ කරයි. (10:1-18)
- 8. අවවදයයි: සංරක්ෂණය කරන්න. (10:19-39)
  - ඒ. උන්වහන්සේ කෙරෙහි අපගේ බලපෑමක් තුළ නෙඹ තබන්න. (10:19-25)
  - බී. නිතමනකළ පසය සමඟ වීනිශ්චය ගෙන එයි. (10:26-31)
  - ඊ. දුක් විදීමට හානිබලට ලක් වුවද ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ කෙරෙහි විශ්වාසය තබන්න. (10:32-39)

E. ඇදහිල්ලේ ප්‍රමණවත් බව: (11:1—13:19)

- 1. ඇදහිල්ලේ ස්වභාවය. (11:1 -3)
- 2. Faith's hall of fame: (11:4-40)
  - ඒ. ගංවතුරට පෙර ඇදහිල්ල. (11:4-7)
  - බී. ආබර්හම් සහ සර්ගේ ඇදහිල්ල. (11:8-19)
  - ඊ. කුලදෙවුන්ගේ ඇදහිල්ල. (11:20-22)
  - ඇ. මෙස්සස්ගේ ඇදහිල්ල. (11:23-28)
  - ඊ. නික්මයම පරම්පරාව ඇදහිල්ල. (11:29-31)
  - ඊ. අන් අයගේ ඇදහිල්ල. (11:32-38)
  - ඊ. ඇදහිල්ලේ පෙණරන්දුව. (11:39-40)
- 3. විනයට ඇදහිල්ලේ ප්‍රතිඵලය: (12:1-13)
  - ඒ. ක්‍රිස්තුස්ගේ ආදර්ශය සලකාලන්න. (12:1-3)
  - බී. දෙවියන් වහන්සේ තමන් ශික්ෂණ කරන අයට ප්‍රේම කරන බව මතක තබන්න. (12:4-11)
  - ඊ. ඒ නිසාඉවසන්න. (12:12-13)
- 4. ධර්මිෂ්ඨකම සඳහාඇදහිල්ලේ කපවීම: (12:14-29)
  - ඒ. පුද්ගලික ශුද්ධකමේ වදගත්කම. (12:14-17)
  - බී. වත්මන් හෙළිදරව්වේ මනිමය. (12:18-24)
  - ඊ. ගෙණවයෙන් හානිකරයෙන් දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රතිඵල දක්වීමේ වදගත්කම. (12:25-29)
- 5. විශ්වාසවත්තයින්ට අනුශාසනා(13:1-19)
  - ඒ. දිගටම අන් අයට ආදරය කරන්න. (13:1-5a)
  - බී. දිගටම දෙවිව විශ්වාස කරන්න. (13:5b-6)
  - ඊ. නසකයින්ට ප්‍රතිඵල දක්වන්න. (13:7-8)
  - ඇ. දිගටම දෙවියන්ට ප්‍රශංසාකරන්න. (13:9-16)
  - ඊ. නසකයින්ට ප්‍රතිඵල දක්වීම දිගටම කරගෙන යන්න. (13:17)
  - ඊ. දිගටම යඹිඤාකරන්න. (13:18-19)

F. නිගමනය (13:20-25)

- 1. Doxology (දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රශංසාපිරිකඟ කිරීම). (13:20-21)
- 2. අවසාන අනුශාසනා(13:22-25)

IV. ලිපියේ ප්‍රධාන තේමාවන්.

පිළිතුර - අපිට ජේසුස් වහන්සේට ඕනෑම වඩාගෙණව කරන්න බහා

- 1. ඔහු සහ දෙවියන් වහන්සේ, පියණන් එකයි.

2. ඔහු අපව ඔසවනබිමට නඟිට්ටා
3. ඔහු අපගේ ගලවීම සහතික කරයි.

B. "විවේකය" රදාපවතින්නේ කීකරුකම මගින් ජරකණිත ඇදහිල්ල සහ විශ්වභය මතය.

C. සේසුස් ඇත්තටම අපේ තත්වය තේරුම් ගන්නවා

D. අපි ... අනුශාසනාච්ඡේදන මඟින්:

1. පරෙස්සම් වන්න. (4:1)
2. ශ්රමය. (4:11)
3. කරුණුච්ඡේදන සිංහභයනයට විශ්වභයයෙන් එන්න. (4:16)
4. ඉදිරියට යන්න. (6:1)
5. ළඟට අදින්න. (10:22)
6. අල්ලභගන සිටින්න. (10:23)
7. එකිනෙකාගන සලකාබලන්න. (10:24)
8. සමු බඩබක්ම ඉවත දමානෙසසුබට උත්සහයෙන් දුවන්න. (12:1)
9. පිළිගත හකි ලෙස දෙවියන්ට නමස්කර් කරන්න. (12:28)
10. ඉදිරියට යන්න. (13:13)
11. ප්‍රශංසාපූජක ඉදිරිපත් කරන්න. (13:15)

ජේමිස්

හදිත්වීම: යථෙකභි පෙන ඔනමු පරම්පරවක ඇදහිලිවත්තයන් සදහාවඩක්ම ප්‍රභයභීක සහ අවශ්‍ය ලිපි වලින් එකකි. මෙම ලිපියේ දී, ජේමිස් මුලධර්ම ගටළු සමඟ කටයුතු කරන්නේ ඉතාඅල්ප වශයෙනි; ඒ වෙනුවට ඔහු අවධානය යෙමු කරන්නේ සබ්ඇදහිල්ල ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහිය. මෙම ලිපිය කිතුනුවත්ට ආයචනකරන්නේ ඔවුන්ගේ වත්තියට අනුකූලව තම ජීවිතය ගත කරන ලෙසයි.

ජේමිස් ලෙකිකත්වය, ආගමික මවසමු සහ සමස් අසඹණයට එරෙහිව විශේෂයෙන් දරුණු තරවටු ඉදිරිපත් කරයි. මෙම තරවටු කිරීම් බෙහෝදෙනානව ගිවිසුමේ ජේමිස් "ආමෙස්" ලෙස ලේබල් කිරීමට හේතු වී ඇත.

නම: පෙන එහි කතුවරයාවෙනුවෙන් නම් කර ඇත.

1. ජේමිස් නම් පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකු නව ගිවිසුමේ වර්තච්ඡේදන පෙනී සිටියි. (cf. මතෙව් 4:21; 10:3; ලූක් 6:16; සහ මර්ක් 6:3)
2. තුරන් කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙන්, එකම සඹණ හකියව වන්නේ ජේසුස් වහන්සේගේ සහෙදුරයාවන ජේමිස් ය.
  - ඒ. පුද්ගලයන් පියවන ජේමිස් සහ ඇල්ෆයස්ගේ පුත් ජේමිස් මෙම ලිපියට සම්බන්ධයක් නත.
  - බී. යෙහන්ගේ සහෙදුරයාසහ සෙබද්ගේ පුත් ජේමිස් ක්‍රි.ව. 44 දී මිය ගියේය - නිසකවම මෙම පෙන ලිවීමට පෙර.
  - සී. මුල් පල්ලියේ නසකයන් වූ ඔර්ජන් සහ යුසිබියස් යන දෙදෙනම මෙම ලිපිය සේසුස්ගේ සහෙදුරයාවන ජේමිස් වෙත ආරෙඡණය කරති.

අරමුණ: මෙම ලිපිය ලියන්නේ ඔවුන්ගේ ජීවිත ක්‍රියාත්මක වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ලේ වත්තියට නෙභලපෙන ඇදහිලිවත්තයන්ට ය. ජේමිස් ඔවුන්ට (සහ අපට) මනක් කර දෙන්නේ සබ්ඇදහිල්ල පරිවර්තනය වූ ජීවිතයක් තුළ දකිය හකි බවයි.

I. පෙතේ පසුබිම

A. ජේමිස්, ජේසුස් වහන්සේගේ සහෙදුරයා

1. සේසුස්ගේ හූමික දේවසේවයේදී, ජේමිස් සේසුස්ගේ ප්‍රකාශයන් ගන සක පහළ කළේය. (යෙහන් 7:3-5)

2. කෙසේ වෙතත්, ජේම්ස් ඔහුගේ නව නව නව පසු ජේම්ස්ට දර්ශනය වූ අතර ජේම්ස් ඇදහිලිවන්තයෙකු විය. (I කෙරින්ති 15:7; cf. ක්‍රියා1:14)
3. ජේම්ස් මුල් ජෙරුසලමේ පල්ලියේ නායකයෙකු බවට පත් විය.
  - ඒ. සිරගෙයින් පන ගිය පසු ජෙරුසලමේ ජේම්ස් වෙත පණිවිඩයක් යවීය. (ක්‍රියා12:17)
  - බී. ඔහු ජෙරුසලමේ පවතින සම්මන්ත්‍රණයේදී අන්‍යජාතික පරිවර්තනය සම්බන්ධව නිශ්චිත දේශනය කළේය. (ක්‍රියා15:31f)
  - ඊ. ඔහුගේ තුන්වන මිෂනාරි ගමනෙන් ආපසු පමුණි පසු, පවුල් ජේම්ස්ට වර්තකයෙකුය. (ක්‍රියා21:18-25)
  - ඈ. පවුල් ජේම්ස්ට පල්ලියේ "කණුවක්" ලෙස හඳුන්වීය. (ගලති 2:9)
  - ඉ. හතරවන සියවසේ පල්ලි ඉතිහාසයෙකු වන යුසිබියස් අපට පවසන්නේ ජේම්ස් "ධර්මිෂ්ට" යන අන්වර්ථ නමයෙන් හඳුන්වනු ලබූ අතර "ඔහුගේ දණහිස් ඔටුවෙකුගේ දණහිස් මෙන් දිරසන් වී දඩි ලෙස වඩී" යනුවෙන් බෙහෙවින් ගත කළ බවයි.
4. එහෙත් ජේම්ස්ගේ ලිපියට හඳුන්වීම සලකිල්ලට ගන්න - "ජේම්ස්, දෙවියන් වහන්සේගේ සහ ස්වමීන් වන යේසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ සේවකයෙකි." (යෂකඛි 1:1)
  - ඒ. ජේම්ස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සමඟ ඇති ඔහුගේ ආත්මික සබඳතාව ඔවුන් මාසයේ ඇති සම්බන්ධයට වඩා ඉතා වැදගත් ලෙස දැනුවත්වීය. (cf. මර්ක් 3:31-35)
  - බී. එය ජේම්ස්ගේ අව්‍යාජ නිහතමානිකම පිළිබඳ හඟීමට ද සක්ෂි දරයි.

- B. එම ලිපිය යෙමු කර ඇත්තේ පීඩාගෙනුවෙන් පලස්තීනයෙන් විසිර ගිය යුදෙව් ක්‍රිස්තියානීන් වෙතය.
1. නෙඤ්ඤාදහිලිවන්ත යුදෙව්වන්ගේ ප්‍රභවවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙම විසිරීම සිදුවී ඇත. (ක්‍රියා8-ක්‍රි.ව. 33; ක්‍රියා 12- ක්‍රි.ව. 41)
  2. එහෙත් අන්‍යජාතිකයන් සහභාගි පිළිගන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ මතභේදයට පෙර පෙන ලියා ඇත. (ක්‍රි.ව. 48 පමණ)
  3. එබවින්, ජේම්ස් ලියා ඇත්තේ ක්‍රි.ව. 45 පමණ වන අතර එය නව ගිවිසුමේ මුල්ම පෙන් බවට පත් විය.

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය.

පිළිතුර - යෂකඛි පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ සබඳතාගම පිළිපදීමයි.

B. “වචනයට පමණක් සවන් නෙඤ්ඤා ඔබම රවටාගන්න. කියන දේ කරන්න.” (යෂකඛි 1:22)

III. පෙණේ දළ සටහන.

පිළිතුර - ලිපිනය සහ සුබපත්‍රම්. (යෂකඛි 1:1)

- B. අන්තරාදානීම් සහ පෙළඹවීම්. (යෂකඛි 1:2-18)
1. පරීක්ෂණ ඇදහිල්ල ගෙනගන්නන් ලෙස සලකන ලෙස පණිවිඩයට අවබෝධ කරනු ලැබේ. (1:2-4)
  2. නුවණින් විමසන්න. (යෂකඛි 1:5-11)
  3. පරීක්ෂණ යටතේ සංරක්ෂණය. (යෂකඛි 1:12)
  4. පෙළඹවීම්වල මූලාර්ථය සහ ස්වභාවය මතක තබාගන්න. (යෂකඛි 1:13-16)
  5. දෙවියන් වහන්සේ සියලු යහපත් සහ පරිපූර්ණ දීමනාලබාදෙන බව මතක තබාගන්න. (1:17-18)

C. සවන්දීම සහ කිරීම පිළිබඳ උපදෙස්. (යෂකඛි 2:19-26)

D. අනුග්‍රහය තහනම්ය. (යෂකඛි 2:1-13)

ඊ. ඇදහිල්ල සහ කාර්යවල සබඳස්වභාවය. (යෂකඛි 2:14-26)

F. දිව නිසි ලෙස භවිතාකිරීම. (යෂකඛි 3:1-12)

G. "පව්ව" එදිරිව "ස්වර්ගීය" ප්‍රඥාව. (යෂකඛි 3:13-17)

H. දෙවියන් වහන්සේට යටත් වීම. (යෂකඛ 4:1-12)

I. දෙවියන් වහන්සේ මන දිනපතායච්චිම. (යෂකඛ 4:13-17)

J. ධනය පිළිබඳ අනතුරු ඇඟවීම්. (යෂකඛ 5:1-6)

K. දුක් වේදනාහරහාඉවසීම. (යෂකඛ 5:7-12)

L. යච්චිඤ්චි බලය. (යෂකඛ 5:13-18)

M. වරදි කළ සහෙදිරයෙකු යථාතත්වයට පත් කිරීම. (යෂකඛ 5:19-20)

IV. පෙණේ ජරධන තේමන්.

පිළිතුර - ඇසීම සහ කිරීම. (යෂකඛ 1:22-27)

1. විධනය: (v. 22)

ඒ. ජේම්ස් අනතුරු අඟවන්නේ යමෙකු කළ යුතු දේ අසානමුත් එය නෙකිරීමේ අන්තර්ගතයට එරෙහිව ය.
බී. "අහන්නා ලෙස පරිවර්තනය කර ඇති ග්‍රීක වචනය අපට "විගණක" යන ඉංග්‍රීසි වචනය ලඞ්ඞන මූල වචනයයි.

c. ශුභඞ්චියේ සත්‍යය සංයුක්ත ක්‍රියාවන් සහ ඇදහිල්ලේ ක්‍රියාවන් බවට පරිවර්තනය කළ යුතුය.

2. නිදර්ශනය: (v.23-24)

ඒ. ජේම්ස් සංසන්දනය කරන්නේ "ඇසෙන" නමුත් කිසි විටෙකත් "නෙකරන" පුද්ගලයකඞ්ඞපතකින් ඔහුගේ ප්‍රතිබිම්බය දකින සහ ඒ ගන කිසිවක් නෙකරන කෙතෙකුට ය.

බී. ඔබේ නරකම තත්වය තුළ කඞ්ඞපත තුළ ඔබ දකීම සහ සරලව ඇවිදීම ගන සිතන්න!

c. ජේම්ස් එම මෙඞ්කම සමන කරන්නේ ඔහුගේ දුර්වල අධ්‍යාත්මික තත්වය ශුද්ධ ලියවිල්ලේ සත්‍යයෙන් පිළිබිඹු වන බව දක දෙසින ලෙස ගමන් කරන තනන්තඞ් ය.
දුරින්.

3. යෙදුම: (v. 25-27)

ඒ. ජේම්ස් මූලික මෙම සත්‍යය දිවට අදඞ් කරයි. (26 පදය)

බී. ඔහුගේ මිලඞ් අයදුම්පත වන්දනාවන් සහ අනඞ්ඞයන් රැකබලාගනීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරයි. (v. 27a)

c. ඔහු/ඇය ලෙකියෙන් අපවිත්‍ර වීම වළක්වන අණපතන්වලට කීකරු වීම "කරන්නා සදහාඔහුගේ තුන්වන යෙදුමයි.

B. ඇදහිල්ල සහ කිරියා(යෂකඛ 2:14-26)

1. යහපත් ක්‍රියාවන්හි එල නෙදරන සඞ්ඞඇදහිල්ලක් කෙතෙකුට තිබිය හකිය යන ව්‍යඞ් ධර්මයට ජේම්ස් පහර දෙයි.

2. ඔහු පහන ප්‍රකඞ් කරයි:

ඒ. සඞ්ඞඇදහිල්ල අන් අයට උපකඞ් කරයි. (15-16 පදය)

බී. ජීවමන ඇදහිල්ල යහපත් ක්‍රියාඇති කරයි. (17-18 පදය)

c. ඇදහිල්ල හුදු බුද්ධිමය ක්‍රියකඞ්කමක් නෙඞ්ඞවී. (19 වනි පදය)

3. ඉන්පසු ජේම්ස් ජීවමන, ක්‍රියශීලී, එලදසී ඇදහිල්ල පිළිබඳ ඞ්ඞනිහඞ්ඞික උදඞ්ඞරණ බෙදාගනී:

ඒ. ඒබ්‍රහම්. (v. 21-23; cf. උත්පත්ති 22:1-19; හෙබ්‍රෙව් 11:17-19)

බී. රඞ්ඞබී. (v. 25; cf. Joshua 2:1-24; Hebrews 11:31)

4. සියවස් ගණනකින් පුරා ක්‍රිස්තියනි ලෙකිය ඇදහිල්ල හක්‍රියාසම්බන්ධයෙන් පිදුරු මනඞ්ඞදයක් නිර්මණය කර ඇත.

ඒ. එවනි මනඞ්ඞදයක් ශුද්ධ ලියවිල්ලේ දක්නට නෙඞ්ඞඞබී.

බී. ඒවාඞ්ඞත් කළ නෙඞ්ඞකි බව ශුද්ධ ලියවිල්ලේ බහුලව පහදීලී ඞ්ඞවී.

c. අපි ගලවීම ලබන්නේ "ඇදහිල්ල කරණකෙඞ්ඞගෙන අනුග්‍රහයෙන්" (අනුග්‍රහය පමණක් නෙඞ්ඞවී; ඇදහිල්ල පමණක් නෙඞ්ඞවී). (එපීස 2:8-9)

ඇප්වමන ඇදහිල්ලක් (එනම් - එය නොමඳ) සමුවටම යහපත් ක්‍රියාසහ ක්‍රියාවන් ඇති කරයි.
ඊ. නමුත් කිසිම යහපත් ක්‍රියාවලින් ගලවීම ලඳුවන්නේ නත.

C. දිව භවිතය. (යඤකඛි 3:3-12)

1. ජේම්ස් මෙම විෂය හඳුන්වාදෙන්නේ දිව සදහාසමනකම් තුනක් භවිතාකරමිනි.
ඒ. ඒක හරියට අශ්වයෙකුගේ කට්ටි ටිකක් වගේ. (3 වන පදය)
බී. එය නවක සුක්කනම වනිය. (4 වන පදය)
c. එය මහලච්චිගින්නක් ඇවිලෙන ගිනි පුපුරක් වනිය. (v. 5b-6)
2. මෙම එක් එක් උපමාරූපයක් තුළ ජේම්ස් අවධානය කරන්නේ මනව ව්‍යුහ විද්‍යාවේ මෙම කුඩා කොටසෙහි ඇති නිර්මාණාත්මක හවිතභකඛී බලයයි.
3. ඉන්පසු ඔහු දිවේ විනභකඛී නඹුරුවනින් ගන විශේෂයෙන් අනතුරු අඟවයි, එය හඳුන්වන්නේ:
ඒ. හීලුනෙකළ මඟයෙකි. (v. 7-8a)
බී. නෙඝන්සුන් නපුරක්. (8 වන පදය)
c. මඟන්තික විෂ වලින් පිරී ඇත. (8 වන පදය)
4. ඔහුගේ අවසන සලකිල්ල එහි නෙඟලපෙන භවිතය ගන ය.
ඒ. ඒ කට්ටිම අපි ප්‍රශංසාකරනවා බණිනවා(9-10 පදය)
බී. එවනි නෙඟලපීම දෙවියන් වහන්සේගේ හස්ත කර්මත්වයට ආගන්තුක බව ජේම්ස් සදහන් කරයි.
(11-12 පදය)

I සහ II පිටර් සහ ජුඩ්

හදිත්වීම: අපගේ නව ගිවිසුමේ ඒවැයබදව නොතිබුණද, මෙම පෙත් තුන මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කණ්ඩා කර ඇත.

මෙම ලිපි තුන එකට අධ්‍යයනය කිරීමට හොඳ හේතුවක් තිබේ. මෙම ලිපි තුනම විශ්වඝවන්නව සිටීමට කිතුනුවන්ට පෙණ සලකිල්ලක් දක්වයි. මීට අමතරව, II ජෝනස් සහ ජුඩ්ගේ බෙහෙවින්තරු ඉතාපහදිලි සමනකම් බෙදාහැරී. (cf. II ජෝනස් 2:1 —3.3 සහ යුද් 4 - 19)

නමි- සම අක්ෂරයක්ම ඒවණේ කතුවරුන් සඳහානම් කර ඇත.

කතුවරුන්- ජෝනස් (I ජෝනස් 1:1; II ජෝනස් 1:1) සහ ජුඩ් (ජුඩ්)

අරමුණ

1. I ජෝනස් ලියැන්නේ ඇදහිලිවන්නයන් ඔවුන්ගේ දුක් වේදනාමධ්‍යයේ දිරිගන්වීම සඳහාය.
2. තමණේ මරණය ආසන්න බව දනගත් ජෝනස් ඔහුගේ දෙවන ලිපියේ ඇදහිලිවන්නයන්ට යම් යම් ධර්මයන් මතක් කර දීමටත් බෙහු ගුරුවරුන් ගන ඔවුන්ට අනතුරු ඇඟවීමටත් අවශ්‍ය විය.
3. ජුඩ් ගලවීම පිළිබඳ විෂය ගන ලිපියක් ලිවීමට සූදනම්ව සිටියේය (3 පදය), නමුත් සමහර පුද්ගලයන් ඇදහිල්ලෙන් ඉවත්ව යන බව අසා ඇදහිල්ල අත්හරීමට එරෙහිව ඔහු ලිවීය.

I. පෙත්වල පසුබිම.

A. ජරේරින ජෝනස්,

1. ජේසුස් වහන්සේ හැරුණු විට, නව ගිවිසුමේ හොඳම වර්තය වන්නේ ජෝනස් ය.
2. ජෝනස්, ඇන්ඩෘ(ඔහුගේ සහෙද්දරය), ජේම්ස් සහ පෙත් මසුන් ඇල්ලීමේ ව්‍යාපාරයක හවුල්කරුවන් වන විට, සේසුස් ඔවුන්ව "මිනිසුන් අල්ලන්නන්" ලෙස හදින්වූ විට. (ලුක් 5:9-11)
3. මෙම මිනිසුන් හතර දෙනම අපෙණ්තුළුවරුන් ලෙස නම් කර ඇති අතර, අපෙණ්තුළුවරුන්ගේ ලභිස්තු හනරේම, ජෝනස්ගේ නම මුලින්ම දක්නට ලැබේ. (cf. මතෙව් 10:2-4; මර්ක් 3:16-19; ලුක් 6:14-16; ක්‍රියා:13)
4. ජෝනස් ඔහුගේ වත්තිය ජීවිතයේ මුල් කලයේ අසඹ්ඵක වීම සහ ඇදහිල්ලේ පසුබම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසිද්ධය. (උදා මතෙව් 14:28-31; 16:21-23; 26:69-75)
5. කෙසේ වෙතත්, නවත නඟිටීමෙන් පසු ජෝනස් "පර්වතය" බවට පත් වූ අතර ඔහුගේ නම අඟවන අතර නඩු විභාග සහ පීඩනමුවේ ස්ථිරව සිටියේය. (cf. ක්‍රියා:18-21; 5:27-41; 12:1-17)
6. පවුල් ඔහුව හදින්වූයේ ජෙරුසලමේ පල්ලියේ "කණුවක්" ලෙසිනි. (ගලකි 2:9)
7. ජෝනස් පෙත්ටස්, ගලනියා කපදෙසියා ආසියාව සහ බිනිනියාන රෙම්නු පළත්වල විසිරී සිටි ක්‍රිස්තියානීන්ට සිය පළමු ලිපිය ලිවීමේ ඔහුගේ පසු කලයේදීය. (I ජෝනස් 1:1)
8. ඔහුගේ දෙවන ලිපියේ ප්‍රේක්ෂකයින් නම් කිරීමේදී ඔහු එතරම් නිශ්චිත නොව, නමුත් එය බෙහෙවින් ඇදහිලිවන්නයන් කණ්ඩායමටම පසු විපරම් කිරීමක් විය හැකිය. (II ජෝනස් 1:1)
9. සම්ප්‍රදායන් කියවෙන්නේ ජෝනස්ව ක්‍රිස්තු වර්ෂ 65 දී පමණ රෙම්යේදී උඩු යටිකුරු කර ඇණ ගසැනි බවයි.

B. ජුඩ් මිනිසා

1. ජුඩ් ගන අපි දන්නේ අල්ප වශයෙනි.
2. ඔහු තමම "ජේම්ස්ගේ සහෙද්දරයා" ලෙස හඳුනාගෙන, ඔහු ජේම්ස්ව සේසුස්ගේ අර්ධ සහෙද්දරයා බවට පත් කරයි. (මර්ක් 6:3)
3. ජේම්ස් මෙන්, ඔහු සේසුස් සමඟ විශේෂ මංසික සම්බන්ධයක් නොමති බව කියාසිටින නමුත් තමම හඳුනාගන්නේ "සේසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ සේවකයෙකු" ලෙස පමණි. (ජුඩ් 1)

II. පෙත්වල ජර්ධන පණිවිඩ.

පිළිතුර - I Peter 60 ගණන්වල මද භාගයේදී ලියැන්නේ පඬකයන්ට ඔවුන් මුහුණ දෙන වේදනාකරී නඩු විභාගය සඳහා සූදනම් වීමට දිරිගන්වීම සඳහාය.

1. මෙම අනතුරු ඇඟවීම සහ අවධානය පමණිකයේ නිරෝධීන් දියත් කරන ලද පීඩනත් සම්බන්ධයෙනි.
2. "එසේ වුවද කිතුනුවකු ලෙස යමෙක් දුක් විඳිනවා නම්, ඔහු ලජ්ජාවට පත් නෙවී, මේ කර්ණය සම්බන්ධයෙන් දෙවියන් වහන්සේව මනීමයට පත් කළ යුතුය." (I ඡේතස් 4:16)

B. II ඡේතස් කෙටි කලකට පසුව බෙරු ගුරුවරුන්ට අනතුරු ඇඟවීමට ලියා ඇත

1. ඔවුන්ගේ වරදෙහි ඇතුළත් වන්නේ සේසුස් වහන්සේගේ දෙවන පමණිම ගන සමච්චල් කිරීමයි. (II ඡේතස් 3:3-4)
2. "එබවින් ප්‍රේමණිය මිත්‍රවරුනි, ඔබ දනටමත් මෙය දන්නාබවින්, නීති විරෙඹී මිනිසුන්ගේ වරදට හසු නෙවී, ඔබේ ආරක්ෂිත ස්ථානයෙන් වටීමට ඉඩ නොකරන ලෙස ඔබේ අවධානයෙන් සිටින්න." (II ඡේතස් 3:17-18)

C. ජුඩ් යනු ඇදහිලිල වෙනුවෙන් සටන් කරන ලෙස කිතුනුවන්ට පවසන පෙනු ලිපියක් බව පෙනේ.

1. ඡේතස් අනතුරු ඇඟවන බෙරු ගුරුවරුන්ගේ තර්ජනය ක්‍රියාත්මක වූ බව පෙනේ.
2. "මක්නිසද බෙරුකලකට පෙර හෙළාදකීමට ලියා ඇති සමහර මිනිසුන් ඔබ අතරට රහසින් රිංගා ඇත. ඔවුන් අපගේ දෙවියන් වහන්සේගේ වරප්‍රසාදය දුර්වලයට බලපත්‍රයක් බවට පත් කර අපගේ එකම පරමධිපති සහ ස්වමීන් වන සේසුස් ක්‍රිස්තුස්ව ප්‍රතික්ෂේප කරන දේව භක්තික මිනිසුන්ය. (ජුඩ් 4)

III. පෙත්වල දළ සටහන්.

පිළිතුර - අයි පිටර්.

1. ආච්ච කිරීම. (I ඡේතස් 1:1-2)
2. ජීවමන බලපෙරත්තුවක් සඳහා ඡේතස් දෙවියන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කරයි. (I ඡේතස් 1:3-12)
3. ඔහු ශුද්ධව ජීවත් වීමට අණ කරයි. (I ඡේතස් 1:13-2:3)
4. ක්‍රිස්තුස් සහ ඔහුගේ ඇදහිලිවන්තයන් අතර ඇති සම්බන්ධය විස්තර කිරීමට ප්‍රේරිතයා රූපක කිහිපයක් භාවිතා කරයි.
5. ඡේතස් දෙවිගේ සෙනඟගේ ජීවිතයේ සබඳතා මඳක් ගන සකච්ඡා කරයි:
  - ඒ. නෙඤ්ඤාදහිලිවන්තයන් සමඟ. (I ඡේතස් 2:13-17)
  - බී. ස්වමිවරුන්ට වහලුන්. (I ඡේතස් 2:18-25)
  - සී. විවභ සහකරුවන් අතර. (I ඡේතස් 3:1-7)
6. දෙවියන් වහන්සේ වෙනුවෙන් ජීවත් වන ලෙසත් යහපත කිරීම සඳහාදුක් විඳීමට කමති වීමටත් ඔහු ඇදහිලිවන්තයන්ට අවධානය කරයි. (I ඡේතස් 3:8-4:19)
7. ඡේතස් අනුශාසනා කරයි:
  - ඒ. වඩිමහල්ලන්. (I ඡේතස් 5; 1-4)
  - බී. තරුණයින්. (I ඡේතස් 5:5-9)
8. ආශිර්වාද කිරීම. (I ඡේතස් 5:10-14)

B. II පිටර්.

1. ආච්ච කිරීම. (1:1-2)
2. ඡේතස් තම පවකයින්ට ඔවුන්ගේ කඳවීම සහ මනිවරණය සහතික කරන ලෙස අවධානය කරයි. (1:3-11)
3. ඔහු අනභතවක්තවරුන්ගේ සත්‍යතාව සහ නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කරයි. (1:12-21)
4. බෙරු අනභතවක්තවරුන්ට එරෙහිව ප්‍රේරිතවරයාදඬි අනතුරු ඇඟවීමක් කරයි. (2:1-22)
  - ඒ. ඡේතස් ඔවුන්ගේ සබඳවර්තය ගන කියයි. (2:10-16)
  - බී. එවිට ඔහු ඔවුන්ගේ විනාශය පුරෙකිඵනය කරයි. (2:17-22)
5. ලිපිය අවසන් වන්නේ ඡේසුස් වහන්සේ නවත පමණිකය බව මතක් කිරීමකින් (3:1-13) සහ ඔවුන් එනතුරු බලසිටින විට ශුද්ධකම සඳහා අනුශාසනාවකි. (3:14-18)

සී ජුඩ්

1. ආච්ච (1-2)
2. ඔහු මුලින් ලිවීමට අදහස් කළ දේ සටහන් කිරීමෙන් පසු (3-4), ජුඩ් බෙරු ගුරුවරුන්ගේ විනාශය නිවේදනය කරයි. (5-16)

- 3. ඔහු ඇදහිලිවන්තයන්ට සඛඤ්ඤාල තබාගන්නාලෙස අවච්ඡා කරයි. (17-23)
- 4. ආශිර්වාද කිරීම. (24-25)

IV. පෙණේ ජර්ධන තේමන්.

A. පේනස්ගේ ආත්මික වර්ධනය.

- 1. "පසුබිම" කෙටස යටතේ දක්වන්නා පරිදි. පීටර්ගේ මුල් ඉතිහාසය අස්ථිරත්වයේ එකකි. (මතෙව් 14:28-31; 16:21-23; 26:69-75)
- 2. නව නව නව පසු, ඔහුගේ ඇදහිලිල ගැන්වීමත් විය. (ක්රියා:18-21; 5:27-41; 12:1-17)
- 3. කෙසේ වෙතත්, පල්ලිය පිහිටුවීමෙන් බෙහෙවින්ම පසුව පවාපේනස් යම් අස්ථිරත්වයක් පෙන්වූ කලේය. (cf. ගලති 2:10-21)
- 4. අපේක්ෂාවවරයගේ ජීවිත කලය පුරවීම, ස්වමිත් වහන්සේ සමඟ ඔහුගේ සම්බන්ධතාවයේ කරුණු තුනක් අනුකූල විය.
  - ඒ. ක්රිස්තුස් වහන්සේ කෙරෙහි ඔහුගේ ආදරය. (I යෙහන් 21:15-23)
  - බී. ඔහුගේ කෙටි පමිණිමෙන් පසු ඔහුගේ නිහතමානිකම සහ පසුනවිලිල. (මතෙව් 26:75)
  - c. යේසුස්ගේ සමඟ සහ ඉවසීම. (යෙහන් 21:15-23)
- 5. මේවාදෙවියන් වහන්සේට භවිතාකළ හැකි හදවතේ අත්‍යවශ්‍ය අංග වේ. (cf. යකොබ් 4:6; මතෙව් 23:12; මතෙව් 22:37-38; II පේනස් 3:9)
- 6. නෙසලී සිටින ක්‍රිස්තියානීන් දිරිගන්වීම සඳහාදෙවියන් වහන්සේ පරිණත, පණණමය සහ පේනස්ව යෙදුණිම කෙතරම් සුදුසුද?

B. II පේනස් සහ ජූඩ් අතර සමානකම.

- 1. දනටමත් සටහන් කර ඇත්තේ II පේනස් 2:1—3:3 සහ යුද් 4:19 අතර ඇති ප්‍රබල සමානකමයි.
- 2. මෙම සමානකම සඳහා අප ගණන් ගන්නේ කෙසේද?
  - ඒ. මෙය විශාල අහඹු සිදුවීමක් විය හැකි නමුත් එය එසේ විය නොහැක.
  - බී. ඔවුන් දෙදෙනම වෙනත් මූලාශ්‍රයකින් ණයට ගත හැකිව තිබූ නමුත් එම සිද්ධන්තයේ අත්පිටපත් සක්ෂි නොමුණ.
  - c. එක් ලේඛකයෙක් අනෙකගේ කතියෙන් ණයට ගන්නට ඇත. මෙය වඩාත්ම පිළිගත හැකි සහ විය හැකි පහදිලි කිරීමකි.
- 3. පෙනෙන විදිහට, II පේනස් ලියැවුණේ ජූඩ්ට පෙරය.
  - ඒ. II පේනස් පමිණෙන බෙරු ගුරුවරුන් ගන අනතුරු අඟවයි. (II පේනස් 2:1)
  - බී. ජූඩ් බෙරු ගුරුවරුන් පමිණ ඇති බව පෙන්වූම කරයි. (ජූඩ් 4)
  - c. බෙහෙවින් ඉඩ ඇති පරිදි, එවැනි (යුද් 17-18) අපේක්ෂිතලික අනතුරු ඇඟවීමට ජූඩ්ගේ සඳහන පේනස්ගේ දෙවන ලිපියට යෙමු කිරීමකි.
 ඇ පේනස්ගේ දෙවන ලිපිය සමඟ ජූඩ්ගේ හමුවීම ඔහුගේ ලිපියේ අවධනය වෙනස් කිරීමට හේතු විය. (ජූඩ් 3-4)

C. කිතුනුවකු ලෙස දුක් විඳීම: (I පේනස් 4:12-19)

- 1. සම මනුෂ්‍යයෙක්ම පීඩාසහ දුක් වේදනාවලට මුහුණ දෙයි. (මතෙව් 5:45; යකොබ් 1:2)
- 2. සමහර විට කිතුනුවකු වීම අද්විතීය කරදර මඟකින් ගෙන එයි. (මතෙව් 5:10-12; II තිමොති 3:12)
- 3. දෙවි දුක් වේදනාවලට ඉඩහරන්නේ ඇයි?
  - ඒ. පරිණතභවය සඳහා(I පේනස් 1:7; යකොබ් 1:3-4)
  - බී. සම්දේණත් වහන්සේ මත යපීම සඳහා(I පේනස් 3:14; II කෙරින්ති 12:7-10)
  - c. ස්වර්ගය සඳහාආශාකිරීමට අපට උපකාර කිරීමට. (I පේනස් 1:3-4; යකොබ් 1.12)
 ඇ ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ සමානකම සඳහා(I පේනස් 2:21)

I, II සහ III ජේන්

හදිත්වීම: මෙම ලිපිවල යෙහෙත් "ප්‍රේමයේ ප්‍රේරනය" පළමු ගතවර්ෂයේ අවසානයේ පල්ලියේ යහපවත්මට තර්ජනයක් වන දේවල් ගන ඔහුගේ කතස්සල්ල බෙදාගනී.

නම— පෙත් නම් කර ඇත්තේ කර්තව්‍යය හඳුන්වා දෙන අය සඳහාය.

කර්තෘ— ප්‍රේරිත යෙහෙත් වෙන් කර ඇති.

1. මෙම පෙත්වල කතුවරයානම් කර නැත.
2. කෙසේ වෙතත්, මෙම ලිපි සහ යෙහෙත්ගේ ගුණාංගය අතර වචන මලාව, වින්තන රටාව සහ ලිවීමේ විලසයේ නොවැරදි සමානකම් තිබේ. (උදා යෙහෙත් 1:1 සහ I යෙහෙත් 1:1)

අරමුණ

1. I John ලියන්නාගේ යෙහෙත් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ පුද්ගලයා සහ ක්‍රියාව සම්බන්ධයෙන් බෙරු ගුණවිමිච්චලට එරෙහිව සටන් කිරීමටය.
2. II හි ප්‍රේරිත යෙහෙත් බෙරු ගුරුවරුන් ගන ඇදහිලිවන්තයන්ට අනතුරු ඇඟවීමට ලිවීය.
3. තුන්වන ලිපියේදී, ජේන් ඔහුගේ හෙළ මිතුරු වූ ගයිස්ව ප්‍රශංසාකිරීමට, දිරිගන්වීමට සහ උපදෙස් දීමට ලිවීය.

I. පෙත්වල පසුබිම.

පිළිතුර - මීට පෙර අපේ අධ්‍යයනයේදී අපි ජේන්ගේ ජීවිතය විමසා බලා

B. Irenaeus අපට පවසන්නේ අපේක්ෂා කළ ආකාරයට අවසාන කලය එපිසයේ ගත කළ බවයි.

1. එනම් සිට ඔහු කුඩා ආසියාවේ පුරපල්ලිවල උපදේශකයෙකු ලෙස සේවය කරනු ඇත. (cf. එළිදරව් 1:4a)
2. I John සමහරවිට එකම සහකරු සහයකුක් අතර බෙදාහරින ලද වක්‍රලේඛ ලිපියක් විය හැකිය.

C. මෙම ලිපි එපිසයෙන් ලියා තිබේනට ඇත. (ක්‍රි.ව. 90-95 පමණ)

1. අයි ජේන් කිසියම් නිශ්චිත පුද්ගලයෙකුට හෙළිපල්ලියකට ආමන්ත්‍රණය නොකළ අතර බෙහෙවින් පුළුල් ලෙස බෙදාහරි ඇත.
2. දෙවන ලිපිය "නොර්මන් කන්තාව" වෙත යෙමු කරන ලදී.
 ඒ. සමහරු එය ප්‍රදේශීය සහකාරකට යෙමු කිරීමක් ලෙස විශ්වාස කරති.
 බී. බෙහෙවින් ඉඩ ඇත්තේ, "නොර්මන් කන්තාව" ස්වමිත් වහන්සේ තුළ ප්‍රසිද්ධ, ගමුරින් ආදරය කළ සහෙද්දියකි. (II යෙහෙත් 1:5, 13)
3. III ජේන් ජේන් ගේ මිතුරුවන ගයිස් වෙත ලියා ඇත.

II. පෙත්වල ජර්ධන පණිවිඩ.

A. I John ගේ ප්‍රධාන පණිවිඩය නම් යෙහෙත් වහන්සේ මනුෂ්‍ය වර්ගයාගලවාහනීමට මාසයෙන් පමණි දෙවියන් වහන්සේ බවයි.

1. යෙහෙත් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් බෙරු ගුරුවරුන් පල්ලියට රිංගා තිබුණි.
 ඒ. දෙවියන් වහන්සේ මාසයෙන් ඇසුරුම් කළ හඳුන්වා දීම ඔවුහු ප්‍රතික්ෂේප කළහ. (I යෙහෙත් 4:1-3)
 බී. පෙනෙන විදිහට, ඔවුන් පවි රහිත යයි කියා සිටියහ. (I යෙහෙත් 1:8-10)
 c. ඔවුන් උත්සාහ කළේ ඔවුන්ගේ ඇදහිල්ල අත්හැරීමට අත් අයව ආකර්ෂණය කර ගනීමටයි.
2. මෙම මිථ්‍යාදර්ශන ඉගන්වීම දැනටමත් ලෙස හඳුන්වන ව්‍යාජ ධර්මයේ පදනම විය.
 ඒ. දැනටමත් ආත්මය දිව්‍යමය ලෙසත් ද්‍රව්‍යය නපුර ලෙසත් සලකා අතර, එමගින් අවතර වීමේ හැකියාව ප්‍රතික්ෂේප කළහ.
 බී. දැනටමත් විශ්වාස කළේ යෙහෙත් වහන්සේ දෙවියන් වහන්සේ විසින් විශේෂයෙන් හඹනාකරන ලද (ඔහුගේ බවනිෂ්ඨයෙන් ආරම්භ වූ) සහ දෙවියන් වහන්සේ විසින් (කුරුසියේ ඇණ ගසීමේදී) අත්හර දමූ මිනිසෙකු බවයි.
- c. මෙම මිථ්‍යාදර්ශන ගබ්බක් - docetic Gnosticism - යෙහෙත් වහන්සේ දිව්‍ය ආත්මයක් නමුත් ඇත්ත

වගයෙන්ම මනුෂ්‍යයෙකු නෙවන බව විශ්වාස කළේය.

3. ජෙක් ඔහුගේ පළමු ලිපියේ සේසුස් ක්‍රිස්තුස්ගේ සබඳතාන්‍යතාවය සහ මෙහෙවර නඟවුරු කරයි. "සහ මෙය සක්ෂියකි: දෙවියන් වහන්සේ අපට සදකල ජීවනය ලබාදී ඇත, මේ ජීවනය ඔහුගේ පුත්රයාතුළ ඇත." (I යෙහන් 5:11)

B. II යෙහන්ගේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ ගුහණංචිය ආරක්ෂාකිරීම සදහා වන ආයචනයයි.

1. තේරී පත් වූ කන්තඛ ඇගේ ආගන්තුක සත්කාරය සදහා ප්‍රසිද්ධියක් උසුලන අතර ආගන්තුක ගුරුවරුන් පිළිගන්නේය.
2. එම ගුරුවරුන්ගෙන් සමහරක් සත්‍යයට ආගන්තුක බව ඇයට අනතුරු ඇඟවීමට ජෙක් ඇයට ලිවීය.
3. "යමෙක් ඔබ වෙත පමුණු මෙම ඉගන්වීම ගෙන නෙසන්නේ නම්, ඔහුව ඔබේ නිවසට ගෙන නෙසන්න හෝ ඔහුව පිළිගන්න එපා" (II ජෙක් 10)

C. III ජෙක්ගේ ප්‍රධාන පණිවිඩය වන්නේ මිතුරෙකු දිරිමත් කිරීමයි.

1. ගසස්ගේ යහපත් ජීවනය ගනු ජෙක් ප්‍රශංසා කළේය. (III ජෙක් 3, 4)
2. ගසස් ඔහුගේ ආදරය හආගන්තුක සත්කාරය තුළින් අත් අයව දිරිමත් කළේය. (III ජෙක් 5-8)
3. නමුත් ජෙක් තම මිතුරා ඩයෙණට්‍රාස් නම් කරදරකරයෙකු ගන අනතුරු අඟවයි. (III ජෙක් 2 සහ 9)
4. "පින්වත් මිත්‍රයා යහපත් දේ මිස අයහපත අනුකරණය නෙකරන්න. යහපත් දේ කරන ඕනෑම කෙනෙක් දෙවියන් වහන්සේගෙන් ය. නපුරු දේ කරන යමෙක් දෙවියන් වහන්සේ දකු නන. (III ජෙක් 11)

III. පෙත්වල දළ සටහන්.

පිළිතුර - මම ජෙක්

1. ජෙක් ලිපිය සදහා ඔහුගේ පෙණු අරමුණු ගෙනහර දක්වයි. (I යෙහන් 1:1-4)
2. ඔහු ඇසුරේ ස්වභාවය ගන ලියයි. (I යෙහන් 1:5 - 2:6)
  - ඒ. ඇසුර සහ ආලෝකය. (I යෙහන් 1:5-7)
  - බී. සහයෙහී නඛ සහ පපෙච්චණය. (I යෙහන් 1:8 - 2:2)
  - උ. ඇසුර සහ කීකරුකම. (I යෙහන් 2:3-6)
3. ජෙක් ක්‍රියාවන් ආදරය ගන ලියයි. (I යෙහන් 2:7-11)
4. ඔහු විවිධ වයස් කණ්ඩ සහ ඇදහිලිවන්තයන් ආමන්ත්‍රණය කරයි. (I යෙහන් 2:12-14)
5. ඇදහිලිවන්තයන් "ලෝකයට ප්‍රේම නෙකරන්න" යයි ප්‍රේරිතවරයාණු කරයි. (I යෙහන් 2:15-17)
6. "අන්තක්‍රිස්තුස්" ට එරෙහිව ජෙක් අනතුරු අඟවයි. (I යෙහන් 2:18-27)
7. අපි දෙවියන් වහන්සේගේ දරුවන්! (I යෙහන් 2:28 -3:10)
8. එකිනෙකා ආදරය කරන්න. (I යෙහන් 3:11-24)
9. යෙහන් අණ කරන්නේ ඇදහිලිවන්තයන් "ආත්මයන් පරීක්ෂා කරන්න" කියයි. (I යෙහන් 4:1-6)
10. දෙවියන් වහන්සේ මුලින්ම අපට ප්‍රේම කළ නිසා අපි ප්‍රේම කරමු. (I යෙහන් 4:7-21)
11. ජෙක් ඇදහිලිල ගන කතාකරයි. (I යෙහන් 5:1-13)
  - ඒ. ඇදහිලිල ලෝකය ජය ගනී. (I යෙහන් 5:1-5)
  - බී. ඇදහිලිල සමු විටම කිරිස්තුස් වහන්සේ මත කේන්ද්‍රගත වේ. (I යෙහන් 5:6-12)
  - උ. ඇදහිලිල ඇති කෙනෙකුට සදකල ජීවනය ගන නිසක විය හකිය. (I යෙහන් 5:13)
12. කිතුනුවන් එකිනෙකා වෙනුවෙන් යම්ඥාකළ යුතුය. (I යෙහන් 5:14-17) සහ පසයෙන් ආරක්ෂාවන්න. (I යෙහන් 18-21)

B. II ජෙක්

1. ජෙක් මෙම ලිපිය ලියන්නේ ක්‍රිස්තියානි කන්තඛකගේ සහ ඇගේ දරුවන්ගේ ආදරය හකීකරුකම දිරිගන්වීම සදහාය. (II ජෙක් 1-6)
2. බෙරු ගුරුවරුන්ට ආගන්තුක සත්කාර කිරීම ගන ඔහු සහෙදිරියට අනතුරු අඟවයි. (II ජෙක් 7-11)
3. ඔහු ඉක්මනින් ඇයව දකීමට බලපෙණරත්තුවක් ප්‍රකාශ කරයි (II ජෙක් 12) සහ ඇගේ බනනුවන්ට සුබ පතුම් එවයි. (II ජෙක් 13)

C. III ජෙක්

1. ජෙක් ඔහුගේ මිතුරුවන ගයිස් (III ජෙක් 1 -4) වෙත සුභ පතූම් එවන අතර ඔහු මිෂනරිවරුන්ට දිගටම සහයෙහිය දක්වීමට දිරිමත් කරයි. (III ජෙක් 5-8)
2. ප්‍රේරනයකියෙහිදී ගන ගසස්ට අනතුරු ඇඟවයි. (III ජෙක් 9-10)
3. ඉන්පසු ඔහු ඩිමෙට්‍රියස්ට ප්‍රශංසාකරයි. (III යෙහන් 11-12)
4. ජෙක් ඉක්මනින් සංවරයක් සඳහා බලපෑමක් තුළින් ප්‍රකාශ කරයි. (III යෙහන් 13-14)
5. ආශිර්වාද කිරීම. (III ජෙක් 15)

IV. පෙණේ ජර්මන නේමන්.

A. බෙරු ගුරුවරුන්ට එරෙහිව ශුද්ධ ලියවිලිය අනතුරු ඇඟවීම්.

1. කලින් පඬුම් වලදී අපි වරදී ධර්මයේ උද්භරණ හමු වී ඇත.
  - ඒ. ගලනි ලිපියේ, "යුදෙව්වකීන්" ශුභචාර්යවරයාට කීකරු වීම සමඟ මෙඤ්ජය්ගේ නීතියේ අංග මිශ්‍ර කිරීමට උත්සාහ කළහ. (ගලනි 2:4-5; 5:1-6)
  - බී. කෙතලස්සි ලිපියේ, යුදෙව් ආගමේ සහ ගුප්තවදයේ අමුතු මිශ්‍රණයක් ඇදහිලිවත්තයන් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ක්‍රියාව පිළිබඳ විකෘත නිගමනවලට යෙමු කර ඇත. (කෙතලස්සි 2:4, 8-23)
  - c. II නෙසලෙකියේ, සමහර අය උද්භිතත්වය සහ ඔප්පු ප්‍රවර්ධනය කළහ. (II නෙසලෙකි 3:2, 6-13)
2. බෙරු ගුරුවරුන් ගන බයිබලය පවසන්නේ කුමක්ද?
  - ඒ. II ජේතස් 2:1 - එහෙත්, ඔබ අතරේ බෙරු ගුරුවරුන් සිටින්නක් මෙන්, මිනිසුන් අතරේ බෙරු අනභතවක්තවරුද සිටියහ. ඔවුන් රහසිගතව විනාශකාරී මිථ්‍යාදර්ශන හඳුන්වාදෙනු ඇත, ඔවුන්ව මිල දී ගත් පරමධිපති ස්වමිත් වහන්සේ පවසන්නේ පවසන්නේ පවසන්නේ කරනු ඇත - ඔවුන්ටම වේගවත් විනාශයක් ගෙන එයි.
  - බී. I යෙහන් 4: 1-2 - "ආදරණීය මිත්‍රවරුනි, සමු ආත්මයක්ම විශ්වාස නොකර, බෙහෙත්බෙරු අනභතවක්තවරුන් ලෙකියට ගෙණ ඇති බවින්, ඔවුන් දෙවියන් වහන්සේගෙන් දැයි බලීමට ආත්මයන් පරීක්ෂාකරන්න. ඔබට දෙවියන්වහන්සේගේ ආත්මය හඳුනාගත හක්කේ මෙසේය: යේසුස් ක්‍රිස්තුස්වහන්සේ මංසයෙන් පමණි බව පිළිගන්නාසමු ආත්මයක්ම දෙවියන්වහන්සේගෙන්ය.
  - c. II ජෙක් 7-10 — "යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ මංසයෙන් පමණි බව නෙහිපිලිගන්නාබෙහෙත්බෙරුවලිකරණයන් ලෙකියට ගෙණ ඇත. එවනි ඕනමු පුද්ගලයෙක් රැවටිලිකරණයසහ අන්තක්‍රිස්තුස් ය. ඔබ වඩ කළ දේ ඔබට අහිමි නෙහි, ඔබට සම්පූර්ණ විපක ලබනු ඇති බවට වග බලාගන්න. ක්‍රිස්තුස්වහන්සේගේ ඉගන්වීමෙහි නොනවතී ඉදිරියට දුවන ඕනමු කෙනෙකුට දෙවියන්වහන්සේ නත. යමෙක් උගන්වමින් සිටින්නේද ඔහුට පියද පුත්‍රයද ඇත. යමෙක් ඔබ වෙත පමණි මෙම ඉගන්වීම ගෙන නොඑන්නේ නම්, ඔහුව ඔබේ නිවසට ගෙන නොසන්න, ඔහු පිළිගන්න එපා
- ඇ. ජුඩ් 4 - "මක්නිසද බෙහෙත්කලකට පෙර හෙළදකීම ලියඇති සමහර මිනිසුන් රහසේ ඔබ අතරට රිංගාඇත. ඔවුන් අපගේ දෙවියන් වහන්සේගේ වරප්‍රසාදය දුර්ඛයට බලපත්‍රයක් බවට පත් කර අපගේ එකම පරමධිපති සහ ස්වමිත් වන යේසුස් ක්‍රිස්තුස්ව ප්‍රතික්ෂේප කරන දේව භක්තික මිනිසුන්ය.
3. සිත්ගන්නාකරුණ නම්, නව ගිවිසුමේ "බෙරු ගුරුවරයා හෝ බෙරු අනභතවක්තයා යන යෙදුම ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ දේවත්වය සහ ගලවීමේ කණිය ප්‍රතික්ෂේප කරන අය සඳහාවෙන් කර තිබීමයි.
  - ඒ. අප ජීවත් වන්නේ යම් ධර්ම කරුණක් සම්බන්ධයෙන් එකඟ නොවන ඕනමු කෙනෙකුට "බෙරු ගුරුවරයා ලෙස ලේබල් කිරීමට බෙහෙත්දෙනාදන්නාදු වන කලයක ය.
  - බී. ධර්මයේ සමු කරුණක්ම වදගත් වන අතර, ඒවගේ යෙදීම සම්බන්ධයෙන් සමු විටම මනහේද පවතී. (cf. රෙමී 14; I කෙරින්ති 8, ආදිය)
  - c. ශුද්ධ ලියවිලිය දක්වනෙකණියකින්, ශුභචාර්යවරයාට හදවත ප්‍රතික්ෂේප කරන තත්වල "බෙරු ගුරුවරයා" යන වෙද්දනම් භවිතාකළ යුතුය.

B. "විරෙඬියා" යනු කුමක්ද?

1. මෙම ගතවර්ෂයේ මුල් භාගයේදී, ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ සහසු පලනයකට මෙහෙතකට පෙර ක්‍රිස්තු-විරෙඬියාසම්මේණ නව යෙෂ්තාකරන ධර්මයක් බිහි විය.
  - ඒ. ශුද්ධ ලියවිලිය වගයෙන්, එම සම්පූර්ණ සහසු න්‍යාය කිසිදු භරයකින් නොගතය.
  - බී. අනභත පුද්ගලයාඑකම අන්තක්‍රිස්තුස් ලෙස සේවය කිරීම පිළිබඳ සංකල්පය බයිබලයට සමනව ආගන්තුක ය.

2. I යෙහෙත් 2:22 අන්තක්‍රිස්තුස් නිර්වචනය කරයි - "බෙරැකර්ගයාකවුද? යේසුස් ක්‍රිස්තුස් බව ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ මිනිසාය. එවැනි මිනිසෙක් අන්තක්‍රිස්තුස් ය-ඔහු පියණන් වහන්සේ සහ පුත්‍රයාප්‍රතික්ෂේප කරයි."

ඒ. ජෝන් තවදුරටත් පවසන්නේ "බෙහෙත්ක්‍රිස්තු විරෙඹීන්" ඔහු ලියන අවස්ථාව වන විටත් පමණ සිටි බවයි. (I යෙහෙත් 2:18)

බී. යෙහෙත් තවදුරටත් ක්‍රිස්තු-විරෙඹීයානියවිත පුද්ගලයකුට වඩාදාත්මයක් ලෙස නිර්වචනය කරයි. (I යෙහෙත් 4:3)

C. ගලවීමේ සහතිකය. (I ජෝන්)

1. ඔහුගේ පළමු ලිපිය සඳහාජෝන්ගේ මූලික අරමුණක් වන්නේ ඇදහිලිවන්තයන්ට ඔවුන්ගේ ගලවීම සහතික කිරීමයි. (I යෙහෙත් 5:13)
2. "දනගන්න" යන වචනය කුඩාපෙණන් 42 වනවිට දක්නට ලැබේ!
3. මෙසයේ ඇති අපගේ දුර්වලකම සමහර විට අපගේ ගලවීම පිළිබඳ සහතිකය ගනු පුහුණ කිරීමට සමු ඇදහිලිවන්තයෙකුටම හේතු වේ.
4. ජෝන් එවැනි සහතිකයක් සඳහාහේතු කිහිපයක් දක්වයි:
  - ඒ. ක්රිස්තුස්ගේ රැඹිරයේ බලය. (I යෙහෙත් 1:7; 2:1)
  - බී. සමච දීමේ බලය [ක්‍රිස්තියානීන් සඳහා] අපගේ පණවුවණය මගින් ක්‍රියාත්මක වේ. (I යෙහෙත් 1:9)
  - c. ඇදහිලිවන්තයාතුළ ගුද්ධත්මයණන්ගේ පමිණීම. (I යෙහෙත් 4:13)
  - ඇ. ක්රිස්තුස් වහන්සේ පිළිබඳ අපගේ පණවුවණය. (I යෙහෙත් 4:14-16a)
  - ඊ. සහෙද්රයන්ට අපේ ආදරය. (I යෙහෙත් 4:16b-21)
  - f. ඔහුගේ කමත්තට අපගේ කීකරුකම. (I යෙහෙත් 5:1-5)

එළිදරව්

හදිත්වීම: සමන්තය බයිබල් පවසාසේකුට එළිදරව් තරම් ප්‍රභේලිකකක් වන බයිබලයේ කිසිම පෙනක් නත. එය සංකේත, රූප සහ අමුතු රූපවලින් පිරුණු පෙනකි. එම හේතුව නිසා බෙහෝගිණයන් එහි පණිවිඩය වටහාගනීමට දරන උත්සහයේදී අධෛර්යමත් වී ඇත. ඊට අමතරව, අනඛකි පළ කරන්නන් ඩු ජෙඒ එහි අන්තර්ගතයට තමන්ගේම භ්‍රමණයක් යෙදීම නිසා බෙහෝදෙනෙක් එහි අනිසි භඛිතය නිසා පසුබට වී ඇත.

එසේ වුවද, දෙවියන් වහන්සේ මෙම පෙන ඇතුළත් කළේ අපගේ ව්‍යාකූලත්වය සඳහානෙඛ, අපගේ දිරිගන්වීම සඳහාය. ඇත්ත වශයෙන්ම, එළිදරව්ව අධ්‍යයනය කළ යුතු හෙඳ හේතු කිහිපයක් සලකා බලන්න:²³

1. එය යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ විසින් දෙන ලද එළිදරව්වකි. (1:1)
2. එය කියවන අයට ආශීර්වදයක් පෙණරන්දු වේ. (1:3)
3. පෙන ඉතිහාසය පිළිබඳ කිතුනු දක්ම ඉදිරිපත් කරයි.
4. පණිවිඩය අපගේ ගලවුම්කරුවාමන කේන්ද්‍රගත වේ. (1:12-13; 5:2, 9-10; 12:5; 20:11)
5. පෙන ලියැත්තේ දෙවියන් වහන්සේගේ සහඛ දිරිගන්වීම සඳහාය.

නම— පෙනට එහි නම ලබුණේ එහි අන්තර්ගතය ප්‍රේරිත යෙහන් වෙන එළිදරව්වක් (එනම් - දර්ශනය) ආකාරයෙන් පමිණි බවිනි.

කර්තෘ— යෙහන් (එළිදරව් 1:1, 4, 9)

අරමුණ— එළිදරව් පෙන ලියැත්තේ:

1. පළමු ශතවර්ෂයේ කිතුනුවන්ට ඔවුන්ගේ පීඩාවිදදරගනීමට දිරිගන්වන්න.
2. දෙවියන් වහන්සේ සමුවීමට පලනය කරන බවින් දෙවියන් වහන්සේගේ යහපත සතන්ගේ නපුර ජය ගන්නාව සියලු පරම්පරවල කිතුනුවන්ට දන්වන්න.

I. පෙණේ පසුබිම

A. එළිදරව්ව අයන් වන්නේ "අපෙකාලිප්ටික්" සහිතය, (ග්‍රීක භාෂවෙන්. apokalopsis) ලෙස හදින්වෙන ලිවීමේ ගෛලියකට/පංතියකටය.

1. පරණ ගිවිසුමේ දනියෙල්, එසකියෙල් සහ සෙකරියණේ කෙඛස් අයන් වන්නේ එම ගණයටමය.
2. නඛ්‍යමය රූප සහ සංකේත භඛිතයෙන් පණිවිඩයක් වඩක් විවිත්‍රවත් සහ උච්චණය කිරීමට මෙම ලේඛන විලසය භඛිතකරන ලදී.
3. එළිදරව් සහිතය සමන්තයෙන් කලඹලි සහිත කලවලදී ගුහවඳී පණිවිඩයක් ප්‍රකණ කිරීම සඳහාභඛිතා කරන ලදී - විශේෂයෙන් දෙවියන් වහන්සේ ඉතිහාසය පලනය කරයි.
4. මෙම සහිතය ගෛලිය යුදෙව්වන් අතර ක්‍රි.පූ. 200 සිට ක්‍රි.ව. 200 දක්වචර්ධනය විය.

B. එළිදරව්වක සමහර ලක්ෂණ ඇතුළත් වේ:

1. දර්ශනය මගින් සම්ප්‍රේෂණය වන පණිවිඩය.
2. යම් ආකාරයක ගචුමකදී යහපත භානපුර පුද්ගලණරෂණය කිරීම (උදාකාර්තඛ එදිරිව මකරා- එළිදරව් 12).
3. සංකේතවදය.

ඒ. ඉලක්කම් සංකේතත්මක ය.

- [1] අංක 2 = ශක්තිමත් කළ හෝශක්තිමත් කළ දෙයක්.
- [2] අංක 3 = දිව්‍ය අංකය.
- [3] අංක 4 = ලෙකියේ මිනිසුන් ව්‍යය කරයි.
- [4] අංක 6 = නරක හෝඅසම්පූර්ණකම.
- [5] අංක 7 = සම්පූර්ණ කිරීම හෝදිව්‍ය පරිපූර්ණත්වය.
- [6] අංක 10 (සහ එහි ගුණකඛ) = මනව සම්පූර්ණ කිරීම.
- [7] අංක 12 = සංවිධනත්මක ආගම.

බී. වර්ණවලට විශේෂ අර්ථයක් ඇත, උදා-

- [1] සුදු = පිරිසිදුකම.
- [2] රතු = රුධිරය.
- [3] කළු = මරණය.

c. ගඟභ්‍රිත සතුන් දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟ නියෝජනය කරන අතර වන සතුන් දුෂ්ට බලවේග නියෝජනය කරයි.

4. එය බෙහෙවින්ට අනභත පරම්පරාව සඳහා 'මුද්රා' කර ඇත.

C. එළිදරව්ව පිළිබඳ ප්‍රධාන ප්‍රශ්නය නම් මෙම එළිදරව්ව අර්ථකථනය කරන්නේ කෙසේද යන්නයි. ප්‍රධාන චිත්තන පඤ්ඤා භතරක් ඇත:

1. අධිශ්ච ඉතිහාස දක්ම පවසන්නේ එළිදරව්ව එය ලියන අවස්ථාවේ සිට ඉතිහාසයේ අවසානය දක්වා පල්ලියේ ඉතිහාසයේ සලස්මක් බවයි.
2. අනභතවඳී පඤ්ඤා හෙදිෂ්ටිය දරන්නේ සම්දණන් වහන්සේ වසර 1000 ක ප්‍රත්‍යයක් සඳහානවන පමුණීමට පෙර පෙණේ හතරවන පර්වතේදයේ සිට අවසානය දක්වා සිදුවීම් වචනාසමයෙන් සිදුවනු ඇති බවයි.
3. විඥනවඳී දක්ම මුළු පෙනම උපමඛක් බවට පත් කරයි.
4. ප්‍රෙටර්ස්ට් පඤ්ඤා එය ලියන අවස්ථාවේ රෙණිය සහ පල්ලිය අතර පවතින අරගලයට එරෙහිව පෙන අර්ථකථනය කරයි.
5. මධ්‍යස්ථ ප්‍රෙටර්ස්ට් දක්මක් සුදුසු යයි මම විශ්වාස කරමි.
 ඒ. එය පෙන එහි ඓතිහාසික සන්දර්භය තුළ තබාගනී.
 බී. එය එළිදරව් සහිතයේ අරමුණට අනුගත ය.
 c. එය එළිදරව්ව වෙනත් ශුද්ධ ලියවිලිමය ඉගන්වීම්වලට අනුකූලව තබාගනී.
 ඇ. එය ඕනෑම පරම්පරාවක එළිදරව්වේ ප්‍රයෝජනයට ඉඩ දෙයි.

ඩී. එළිදරව්ව ලියවුණේ කිතුනුවත් අධිරණය පුරුද්ධි හිංසාසිඛවලට මුහුණ දෙමින් සිටි කලයක ය.

1. ඩෙමිටියස්ගේ පලන සමය (ක්‍රි.ව. 81-96) අවසන් වන විට අධිරණයා "ඩෙමිතස් එට් ඩියුස්" (එනම් ස්වමියාසහ දෙවියන්) ලෙස ප්‍රකාශ කළේය.
2. වඳුම් පිදුම් කිරීමට තමන්ගේ ප්‍රතිමා ඉදි කළේය.
3. මෙම නමස්කරයට සහභාගි වීම ප්‍රතික්ෂේප කළ කිතුනුවන් ආර්ථික වර්ජනයකට හෝ මරණයට පවා යටත් විය. (cf. 13:5-10)
4. මහලු ප්‍රේරිත යෙහාන් එළිදරව්ව ලඟන විට පවුමෙස් (ඒජියන් මුහුදේ දූපතක්) හි පිටුවහල්ව සිටියේය. (1:9)

II. පෙණේ ප්‍රධාන පණිවිඩය

පිළිතුර - ප්‍රධාන පණිවිඩය යේසුස් වහන්සේ තුළ ජයග්‍රහණයයි.

1. මෙම විශේෂ පෙන නිර්මාණය කර ඇත්තේ පීඩාවිදින ක්‍රිස්තියානීන්ව දනුවත් කිරීමටයි ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ අරමුණ අවසානයේ ජයග්‍රහණය කරන බව.
2. නිසකව ම, ඒ වෙනුවට එළිදරව් සංකේත සහ රූප භවිතය සෘජු ඉදිරි ගද්දය මගින් රජයේ මර්දනයකින් තොරව ලිපිය සංසරණය කිරීමට ඉඩ ලබාදුන්නේය.
3. මුල් ප්‍රතිග්‍රහකයන් එම සංකේත පහසුවෙන් තේරුම් ගෙන ඇත අපි නූතන දේශපලන කවුන් අර්ථකථනය කරන පරිදි.

B. එළිදරව්ව එහි ඓතිහාසික සන්දර්භය, ලිවීමේ විලසය සහ අපේක්ෂිත අරමුණෙන් බහුච්ච අර්ථකථනය කරන විට දේවධර්මය විකථ සඳහාදන්ප්‍රේරකයක් වී ඇත.

C. "යේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ එළිදරව්ව, ඉක්මනින් සිදු විය යුතු දේ ඔහුගේ සේවකයන්ට පෙන්වීමට දෙවියන් වහන්සේ ඔහුට දුන් සේක. ඔහු තම දූතයානම සේවක පෙණ් වෙත යවීමෙන් එය ප්‍රකාශ කළේය. (එළිදරව් 1:1)

III. පෙණේ දළ සටහන

A. හඳින්වීම. (එළිදරව් 1:1-20)

1. පෙණේ අරමුණ සම්බන්ධ වන අතර මුල් පඨකයන් හඳුනාගෙන ඇත. (1:1-8)
2. පෙණේ පෙන ලිවීමට ඔහුගේ කඳවීම ගන පවසන අතර මහිමයට පත් වූ කිරිස්තුස් පිළිබඳ ඔහුගේ දර්ශනය සිහිපත් කරයි. (1:9-20)

B. ආසියාවේ පල්ලි හතට ලිපි. (එළිදරව් 2-3)

1. එලීසය. (2:1-7)
2. ස්මර්තා(2:8-11)
3. පර්ගමම්. (2:12-17)
4. තියනිරා(2:18-29)
5. සර්ඩිස්. (3:1-6)
6. ෆිලඩෙල්ෆියා(3:7-13)
7. ලම්බිසියා(3:14-22)

C. සිංහසනාභිසේද වූ දෙවියන්ගේ දර්ශනය සහ මුද්‍රා7 සහිත ලියවිල්ල. (4-7)

1. සර්වබලධරී දෙවියන් වහන්සේ ස්වර්ගීය සේනාවකින් වට වී ඇත. (4:1-11)
2. පියණගේ අතේ මනුෂ්‍ය වර්ගයන්ගේ ඉරණම ඇතුළත් පෙනක් පෙණේ දුටුවේය. (5:1-5)
3. මුළු ස්වර්ගය ඔහුට ප්‍රශංසාකළ බවින් බලවත් පව්වැසි පෙන ගන්නාලදී. (5:6-14)
4. පෙණේ මුද්‍රාවක කරන විට, පල්ලියට එරෙහිව බලවේග හතරක් මුදාහරිනු ලබේ:
 ඒ. යටත් කර ගනීම. (6:1-2)
 බී. යුද්ධය. (6:3-4)
 ඊ. සහනය. (6:5-6)
 ඇ. මරණ. (6:7-8)
5. හයවන මුද්‍රාව විවක කරන විට, ප්‍රණ පරිත්‍යාගිකයෙකිදෙසේ කිරීම සඳහාකභසනි. (6:9-11)
6. හයවන මුද්‍රාව විවක කිරීම පල්ලියේ සතුරන්ගේ විනිශ්චය ආරම්භ කරයි. (6:12-17)
7. එම විනිශ්චයට පෙර දෙවියන් වහන්සේගේ සත්වුරයන්ගේ මුද්දරවක් ඇත. (7:1-17)

D. හෙරණුභතේ ගබ්දය. (එළිදරව් 8—11:19)

1. හෙරණුභතක් නඳු කෙරේ. (8:1-6)
2. පළමු හතර වේගයෙන් අනුප්‍රශ්නිකය වන අතර පරිසරයට බලපෑම් ඇති වේ. (8:7-12)
3. පස්වන හෙරණුව රෙඹයට එරෙහිව වධ හිංසාආරම්භ කරයි. (9:1-12)
4. හයවන හෙරණුව අධිරජ්‍යය මත බහිර ආක්‍රමණ අපේක්ෂාකරයි. (9:13-21)
5. යෙහන්ට කන්න කියනු ලියවිල්ලක් අල්ලගෙන සිටින දේවදූතයෙක් දකිනවා(10:1-10)
6. "දෙවියන් වහන්සේගේ මලිගාව" (එනම් - ඔහුගේ පල්ලිය) ඇගේ දිව්‍යමය ආරක්ෂාව පිළිබඳ සහතිකයක් ලෙස මනිනු ලබේ (11:1-14), සහ හත්වන හෙරණුව ඇගේ සතුරන් පෙරලාදමීම සංකේතවත් කරයි. (11:15-19)

E. පල්ලිය සහ ඇගේ සතුරන් පිළිබඳ දක්ම. (එළිදරව් 12-14)

1. නව සංඛියාකට්ටලයක් හඳුන්වාදෙනු ලබේ.
 ඒ. කන්නවක්, දරුවෙකු සහ මකරෙකු මෙහි ප්‍රධන වර්ත වේ. (12:1-6)
 බී. ඔවුන් පිළිවෙලින් ඊශ්‍රායලය, ක්‍රිස්තුස් සහ සනත් නියෙෂ්තය කරයි.
2. සනත් ක්‍රිස්තුස්ව සහ ඔහුගේ සෙනඟව විනශ කිරීමට උත්සහ කරයි. (12:7-17)
3. ඔහු මිතුරන් දෙදෙනෙකුට කතාකරයි:
 ඒ. මුහුදෙන් [රෙඹ අධිරජ්‍යයේ] තිරිසනෙක්. (13:1-10)
 බී. පෙණෙහිවත් පමණි මහයෙක් [රෙඹ යුජකත්වය]. (13:11 -18)
4. "144,000" බලවත් පව්වැසිම නිවසේ සුරක්ෂිතව සිටින බවින් සත්වුරයන්ගේ ජයග්‍රහණය සුරක්ෂිත වේ. (14:1-5)
5. දේවදූතයන් මඟින් දෙවියන්ගේ සතුරන්ට එරෙහිව දිව්‍ය විනිශ්චය ප්‍රකාශ කරයි. (14:6-20)

F. කෙසේ පත්‍ර හත. (එළිදරව් 15-16)

1. නවත් දේවදූතයන් හත් දෙනෙක් රෙඵ් අධිරජ්‍යයට එරෙහිව අවසන සහ වඩක්ම විනශකර්‍ය වසංගත මුදහර්නි. (15:1-8)
2. කෙසේ පත්‍ර වත් කරනු ලබන්නේ:
  - ඒ. පෙළෙළුවී. (16:1-2)
  - බී. මුහුදු. (16:3)
  - c. නවුම් ජලය. (16:4-7)
  - ඈ හිරු. (16:8-9)
  - ඊ. මහයගේ සිංහසනය. (16:10-11)
  - f. යුජ්චිස් ගඟ. (16:12-16)
  - g. ගුවන්. (16:17-21)

G. "බබ්ලෝනියේ" විනිශ්චය සහ වචීම. (එළිදරව් 17 - 19:21)

1. රෙඵ් ගණකකක් ලෙස නිරූපණය කර ඇත. (17:1-6)
2. මහයගේ සහ වේශ්‍යඛගේ අහිරහස පහදීලි කර ඇත. (17:7-18)
3. රෙඵ් (සංකේතනමකව, බබ්ලෝනිය) පෙරලදුමනු ලෙබ්. (18:1-24)
4. ස්වර්ගය වර්ණනාකරයි! (19:1-10)
5. මහයසහ බෙහු අනභතවක්නචිනභ වේ. (19:11-21)

එච්. සතන් සහ මනුෂ්‍ය වර්ගයගේ විනිශ්චය. (20)

1. යක්ෂයා"වසර 1000" සදහාකදී ඇත. (20:1-3)
2. ප්‍රණ පරිත්‍යක්කයිත් උත්ඵත කරනු ලබන්නේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ සමඟ රජ වීමට ය. (20:4-6)
3. සතන්ගේ අවසන පෙරලදුම්ම පින්තූරයේ ඇත. (20:7-10)
4. මනුෂ්‍යත්වයේ විනිශ්චය විස්තර කෙරේ. (20:11-15)

I. සදකලික නිවස. (එළිදරව් 21-22)

1. ජෙත්ට ස්වර්ගය දෙස බලීමට අවසර ඇත. (21:1-22:5)
2. නිගමනය. (22:6-21)

IV. පෙණේ ජරධන තේමන්.

A. පෙණෙන් පෙණ වරදි වටහීම.

1. 144,000 කවුද? (එළිදරව් 7:1-8)
  - ඒ. හයවන සහ හත්වන මුදුච්චක කිරීම අතර පුද්ගලයින් 144,000ක් "මුදුනබ් ඇත (එනම් - හදුනාගනීම සහ ආරක්ෂිත සදහාසලකුණු කර ඇත).
  - බී. හත්වන මුදුච්ච රෙඵ් අධිරජ්‍යයට එරෙහිව දරුණු විනිශ්චයක් ගෙන එයි. (එළිදරව් 8: නම්)
  - c. මෙය පහදීලිවම පීඩනට ලක්වන සමස්ත විශ්වභවන්ත පල්ලියේ සංකේතනමක නියෙෂ්තයකි.
    - [1] සංවිධිත ආගම (12X12= 144) සහ මනව සම්පූර්ණත්වය (10x10x10= 1000) සදහාසංඛ්‍යන්මක සංකේත භවිතයෙන් සංඛ්‍යච ව්‍යුත්පන්න කර ඇත.
    - [2] 144,000 සංඛ්‍යච පච්චියේ විශ්වභවන්ත පල්ලියේ සමස්තය නියෙෂ්තය කරයි.
- ඈ 144,000 නවත එළිදරව් 14 හි දක්නට ලෙබ්, දුෂ්කරතචයෙන් පසු ස්වර්ගයේ ආරක්ෂිතයි.
- ඊ. මිනිසුන් 144,000ක් පමණක් (සියලු මනුෂ්‍ය වර්ගයගෙන්) ගලවීම ලබනු ඇත යන සංකල්පය "කිසිවෙකුට ගණන් කළ නෙහකි මහාජනකභක" ස්වර්ගයේ දර්ශනය මගින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලෙබ්. (එළිදරව් 7:9)
2. මහයගේ ලකුණ - "666".
  - ඒ. "මුහුදෙන් පමිණි මහයා" (එනම් රෙඵ් අධිරජ්‍යය) වන්දනාකරන අය 666 අංකයෙන් සලකුණු කර ඇත.
  - බී. 666 පහදීලි කිරීමට බෙහෙභාචාචිකර උත්සහයන් ගෙන ඇත.
    - [1] බෙහෙභාදෙනෙක් නිරෝහිට්ලර් යනදීය සමඟ මහයගේ සලකුණ සම්බන්ධ කිරීමට අකුරු සංඛ්‍යන්මක අගයන් පවරන ලද යුදෙව් වචන ක්‍රිඩකක් වන gematria භවිතකර ඇත.

[2] සමජේෂ්ඨත කෙනෙකුගේ පරිකල්පනය තරම් පුළුල් ය.

c. මහයගේ සලකුණ බෙහෙවින් ඔහුගේ සිද්ධස්ථානවලට නමස්කර කළ අයට ලබාදෙන සහනිකයක් විය හැකිය.

ඇ. සහභාගී නොවන අය සමඟ භාෂාර්ථක පළිගනීම්වලට ලක් විය.

ඊ. තවත් අවස්ථාවක් නම්, මහයගේ "ලකුණු කිරීම" දෙවියන් වහන්සේගේ සෙනඟගේ සලකුණු වලට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙස දැකීමයි. (එළිදරව් 7:3; 14:1)

[1] ජෝන් පවසන්නේ 666 යනු "මිනිසෙකුගේ අංකය" හෝ "මිනිසෙගේ අංකය" බවයි.

[2] සංකේතත්මකව, 6 පරිපූර්ණත්වයෙන් අඩු වේ, එබැවින් 666 අන්තිමට නරක ය.

[3] මහයගේ ලකුණ දෙවියන්ගේ ස්වර්ගීය නමය සතුරුගේ හමුදාවන්ට යෙමු විය හැකිය.

3. සත්‍යයේ බඳීම සහ සහසුය.

ඒ. මෙය බයිබලයේ වඩාත්ම අපයෝජනයට ලක් වූ පඩවලින් එකක් වන අතර පූර්ව සහග්‍ර සිද්ධාන්තයේ කේන්ද්‍රීය වේ.

[1] මෙම පඩිය කිසිම තනක යේසුස්ගේ දෙවන පමිණීම ගනු කල්පනාකරයි
ජෙරුසලම, ඔසවනුණු යනාදිය - ඒ සියල්ල පූර්ව සහග්‍ර අර්ථ නිරූපණයක කෙටසකි.

[2] පඩිය සන්දර්භය තුළ තබාදැක්වීම නිසි අර්ථකථනයක් සෙසභන හැකිය.

බී. සත්‍යයේ "බඳීම" යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ඔහුගේ අධිරාජ්‍ය සහවරයින් හරහාමුල් පල්ලිය විනශ කිරීම දිගටම කරගෙන යමට ඔහුගේ බලය අඩුවීමයි. (cf. එළිදරව් 13:7)

[1] මහයන් දෙදෙනා සහ මකරු (එනම් - සත්‍ය) විනශ කිරීමට අගුද්ධ ක්‍රිත්වයකි - සත්වවරයන්.

[2] 19 වන පරිච්ඡේදයේ මහයන් දෙදෙනා මරාදැමීම ගනු කියයි.

[3] ඔවුන්ගේ විනශයෙන් පසු, සත්‍ය වසර 1000කට බඳී සිටියි. (20:2)

(අ) 1000 අංකය සමහර විට දීර්ඝ, අවිනිශ්චිත කල පරිච්ඡේදයක් නියෝජනය කිරීම සඳහාගුද්ධ ලියවිල්ලේ හඹිනාවේ. (ද්විතීය කථාව 7:9; ගීතාවලිය 50:10; II ජේතස් 3:8)

(ආ) එළිදරව් සහිතයේ එය සම්පූර්ණත්වයේ සංකේතයකි.

[4] මෙම සන්දර්භය තුළ සත්‍ය වසර 1000 ක් බඳීම ක්‍රිස්තියානි යුගයේ කලසීමට යෙමු කරයි.

c. "පළමු නවත නඟිවීම" (එළිදරව් 20:5) හෙණික නවත නඟිවීමක් නොව, රෙමියේ හිංසාපීඩනයටත් මිය ගිය ප්‍රණ පරිත්‍යාහිකයින් ඔවුන්ගේ ස්වර්ගීය සිංහසනවලට ඔසවනබ්වීමකි.

ඇ. ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ 1000-වසර පලනය එළිදරව්වේ උසස් ප්‍රණ පරිත්‍යාහිකයින් විසින් බෙදාහත් පලනයකි; එය භූමික අත්දැකීමක් නොවේ.

ඊ. එළිදරව් 20:6-7 මෙම කෙටසේ කුතුහලය දනවන නිගමනයකි.

[1] එය කලත්තරය ආසන්නයේ ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ පල්ලියට සිදු වූ අවසන පීඩනක් පෙන්නුම් කරයි.

[2] එය හුදෙක් සත්‍යයේ අවසන විනිශ්චයට මුහුණ දීමේ අරමුණින් ඔහුව නිදහස් කිරීම පිළිබඳ නඩකකර විස්තරයක් විය හැකිය.

B. දෙවියන් වහන්සේ ජයග්‍රහණී ය.

1. එළිදරව්වේ ඇති ශ්‍රේෂ්ඨතම වටිනාකම වන්නේ අපගේ ශ්‍රේෂ්ඨ දෙවියන් වහන්සේ ඉතිහාසය පලනය කරන බවට විචිත්‍රවත්, නඩකකර සිහිගන්වීමකි.

2. නපුර වසංගත අනුප්‍රාප්තියකින් අපේ ලෙකිය පුරප්‍රතිරී ඇති බව සත්‍යයක් වුවද, එය සමුච්චම එසේ නොවනු ඇත.

3. දෙවියන් වහන්සේගේ යහපත්කම පවතින බවත්, උන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇදහිල්ල ඇති අය මුදවාගැනීම කරනු ලබන බවත් එළිදරව්ව අපට සහනික කරයි.

4. පෙණත් අවසන පරිච්ඡේද දෙකෙන් සියලුම ගුද්ධ ලියවිලිවල ඇති වඩාත් සනසිලියක සහ දිරිගන්වන වචන කිහිපයක් ඉදිරිපත් කරයි.

The BibleWay ඔන්ලයින් පඬුම් The Outlined Bible හි පද සටහන් කර ඇත

¹අපට බයිබලය ලබුණු ආකාරය පිළිබඳ අමතර තොරතුරු සඳහා බයිබලය සම්පදනය කිරීම සහ පරිවර්තනය කිරීම වෙත යෙමු වන්න

²අධ්‍යක්ෂක කිරී, 49 පිටුව

³දෙවියන්වහන්සේගේ ස්වභාවය සහ උන්වහන්සේගේ ප්‍රතිරූපය පිළිබඳ වඩා විස්තර සඳහා දෙවියන්ට නමස්කර කිරීම සහ උන්වහන්සේට පමණක් සේවය කිරීම වෙත යෙමුවන්න,

⁴දෙවියන් වහන්සේගේ ගලවීම පිළිබඳ අමතර අධ්‍යයනය සඳහා සලසා ඇති මිදීම වෙත යොමු වන්න

⁵නෙහෙමියා පිළිබඳ පඬුම සඳහා සුනඛිලි වීම, ප්‍රතිශ්‍යය සහ නවතා ගෙනැවිත් බලන්න

⁶ඔබ මෙතෙක් අසන ලද ශ්‍රේණිගත ප්‍රශ්න ගනුදුරු විය හැක.

⁷Demons ගනු වඩා විස්තර සඳහා Beyond The Terrestrial බලන්න.

⁸කුරුසියේ ඇණ ගසීම සහ ජේසුස් වහන්සේගේ අවසාන වචන පිළිබඳ අමතර අධ්‍යයනයන් සඳහා කුරුසිය කියවන්න

⁹වඩාත් සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් සඳහා ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ජීවිතය බලන්න.

¹⁰නසරෙත්නි ජේසුස් වහන්සේ මනුෂ්‍යයෙකු වී සිටියදී කළ දේ ගනු කියවන්න.

¹¹සවිස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් සඳහා ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ තුළට බවිනිස්මය කියවන්න

¹²පල්ලිය පිළිබඳ පෙන් පිංච උනන්දුවක් දක්විය හැක.

¹³ගඹුරු අධ්‍යයනයක් සඳහා ශුද්ධත්මයාණන්ගේ පෙන නිබේ.

¹⁴අපි කුමක් කළ යුතුද යන්න පිළිබඳ පඬුමක් පිටර්ගෙන් විමසන්න.

¹⁵දෙවියන් වහන්සේ සමඟ සංහිදියම් මුළු බයිබලයේම තේමබයි. වෙන යොමු කරන්න ගලවීම සඳහා මර්ගය සකස් කිරීම

¹⁶මංසයේ ක්‍රියාත්මක ගනු පිළිබඳ අධ්‍යයනයන් සඳහා Living Liberated වෙත යොමු වන්න.

¹⁷පල්ලියේ ක්‍රියාත්මක ක්‍රිස්තුස් වහන්සේගේ ශරීරය වන පල්ලියේ ඔබේ ක්‍රියාත්මක අවබෝධ කර ගනීමට උපකාරී වේ.

¹⁸ඥානවදය පිළිබඳ වඩා විස්තර සඳහා ක්‍රි.ව. 100 න් පසු ශුද්ධ ලියවිල්ලේ ඉගැන්වීම්, පිළිවෙත් සහ අර්ථකථන වෙත යොමු වන්න.

¹⁹බලන්න ඔබ ජීවත් වන්නේ මරණින් මතු ජීවිතය සඳහාද?

²⁰පවුල් බෙහෙවරුණ කිතුනුවන්ට උපදේශකයෙක් විය. නවත් උපදේශකත්වය ගනු ඉගෙන ගනීමට.

²¹සබත දෙස ගඹුරින් බලීම සඳහා සබත කියවන්න.

²²පල්ලියේ ඔබේ ස්ථනය සහ කාර්යය ගනු ඉගෙන ගනීමට අධ්‍යාත්මික කිරී කියවන්න.

²³එළිදරව් පෙන පිළිබඳ කියවීමට පහසු අධ්‍යයනයක් සඳහා අපේතුළු යෙහාන්ගේ එළිදරව් බලන්න,